

Strona główna>Sprawy rodzinne i dziedziczenie>Alimenty

Alimenty

W przypadku zamiaru zgłoszenia roszczenia alimentacyjnego, np. żądania wykonania zobowiązania alimentacyjnego od rodzica niemieszkałego z dzieckiem, prawo Unii Europejskiej umożliwia wystąpienie do sądu w państwie pochodzenia w celu ustalenia obowiązku alimentacyjnego dłużnika i określenia wysokości alimentów. Taki wyrok będzie łatwo uznać w innych państwach członkowskich Unii Europejskiej.

Aby uzyskać szczegółowe informacje krajowe, należy kliknąć na flagę kraju.

Nowe przepisy obowiązujące od czerwca 2011 r.

Od 18 czerwca 2011 r. zastosowanie mają **nowe przepisy** dotyczące zobowiązań alimentacyjnych. Przepisy te nadal zapewniają ochronę sądową wierzyciela alimentacyjnego poprzez zezwolenie na ściganie dłużnika w sądach państwa pochodzenia wierzyciela. Dodatkowo w większości przypadków **protokół haski** z 2007 r. określa prawo właściwe dotyczące zobowiązań alimentacyjnych, przy czym każdy wyrok wydany przez sąd państwa członkowskiego jest swobodnie rozpowszechniany w Unii Europejskiej i może być wykonany we wszystkich państwach członkowskich bez dodatkowych formalności. Ponadto wierzyciele i dłużnicy alimentacyjni korzystają z pomocy administracyjnej świadczonej przez państwa członkowskie.

Nowe przepisy mają zastosowanie we wszystkich 27 państwach członkowskich UE, w tym w Danii, na podstawie Umowy z dnia 19 października 2005 r. pomiędzy Wspólnotą Europejską a Królestwem Danii w sprawie właściwości sądów oraz uznawania i wykonywania orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych. Dania nie stosuje jednak niektórych przepisów, w szczególności dotyczących prawa właściwego oraz współpracy między organami centralnymi.

W rozporządzeniu przewidziano również, że organy administracyjne mogą zostać uznane za sądy do celów postępowań w sprawach alimentacyjnych.

Wykaz tych organów można znaleźć [tutaj](#) (155 Kb) [pl](#).

W przypadku gdy alimenty są zasądzone od osoby lub przyznane osobie mieszkającej w państwie nienależącym do UE, **Konwencja** o międzynarodowym dochodzeniu alimentów na rzecz dzieci i innych członków rodziny oraz **Protokół** w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań alimentacyjnych mogą pomóc w dochodzeniu należnych alimentów w państwach nienależących do UE, które są stronami tych międzynarodowych instrumentów. Konwencja weszła w życie w stosunkach między UE a państwami trzecimi będącymi stronami tej konwencji z dniem 1 sierpnia 2014 r.

Nieobowiązkowy standardowy formularz dotyczący oświadczenia w sprawie zaległości alimentacyjnych

Aby usprawnić praktyczne wdrażanie rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych oraz wykonywanie praw przez obywateli w całej Unii Europejskiej, w ramach **Europejskiej sieci sądowej** w sprawach cywilnych i handlowych opracowano nieobowiązkowy standardowy formularz dotyczący oświadczenia w sprawie zaległości alimentacyjnych.

Ten nieobowiązkowy formularz ma na celu uproszczenie odzyskiwania zaległości alimentacyjnych. Będzie on udostępniony w 23 językach. Do formularza załączono praktyczny przewodnik na temat sposobu jego wypełniania. Formularz jest dostępny w następujących formatach: [PDF](#) (1047 Kb) [pl](#) oraz [XLS](#) (291 Kb) [pl](#).

Ostatnia aktualizacja: 05/01/2021

Stroną zarządza Komisja Europejska. Informacje na tej stronie nie muszą odzwierciedlać oficjalnego stanowiska Komisji Europejskiej, nie ponosi ona również odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane czy odniesienia na niej zawarte. Więcej informacji na temat praw autorskich odnoszących się do stron UE znajduje się na stronie „Informacje prawne”.

Roszczenia alimentacyjne - Belgia

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

„Obowiązek alimentacyjny” można zdefiniować jako obowiązek – obciążający z mocy prawa daną osobę – który wynika z określonej więzi rodzinnej, obejmujący zaspokojenie usprawiedliwionych potrzeb życiowych drugiej osoby znajdującej się w potrzebie. „Świadczenia alimentacyjne” obejmują nie tylko wyżywienie, ale również wszystko, co jest niezbędne do życia: pokarm, odzież, mieszkanie, opiekę zdrowotną itp.

Obowiązek alimentacyjny wynika z więzi pokrewieństwa lub powinowactwa bądź też z obowiązku powstałego na skutek rozwiązania tej więzi. Obowiązek ten istnieje między określonymi krewnymi i powinowatymi, małżonkami i osobami, które zawarły zarejestrowany związek partnerski. Opiera się on na pewnego rodzaju obowiązku solidarności, który w niektórych przypadkach może być silniejszy niż w innych.

Obowiązek alimentacyjny rodziców wobec dzieci

W tym przypadku istnieją dwa rodzaje obowiązku alimentacyjnego:

obowiązek alimentacyjny rozumiany szerzej; ze względu na ten obowiązek ojciec i matka są zobowiązani zapewnić, według swoich możliwości, mieszkanie, utrzymanie, opiekę zdrowotną, nadzór, wychowanie i kształcenie dziecka oraz warunki sprzyjające rozwijaniu jego zdolności. Jeżeli dziecko nie zakończyło kształcenia, obowiązek ten trwa również po osiągnięciu przez nie pełnoletności. Obowiązek istnieje niezależnie od zasobów rodziców i niezależnie od potrzeb dziecka. Zakres tego obowiązku jest szerszy z tego względu, że wychodzi poza utrzymanie dziecka, a obejmuje także jego wychowanie i kształcenie (art. 203 kodeksu cywilnego);

obowiązek alimentacyjny oparty na stosunku pokrewieństwa (*filiation*), związany z zaspokojeniem potrzeb życiowych dziecka, niezależnie od jego wieku i od zasobów rodziców (art. 205, 207, 208 i 353-14 kodeksu cywilnego).

Obowiązek alimentacyjny dzieci wobec rodziców

jest to obowiązek wzajemny (art. 205, 207 i 353-14 kodeksu cywilnego). Dzieci mają zatem obowiązek zapewnienia środków utrzymania swoim rodzicom, którzy znajdują się w potrzebie.

Obowiązek alimentacyjny małżonków

Obowiązek alimentacyjny między małżonkami wynika z obowiązku wzajemnej pomocy oraz obowiązku przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny przewidzianych w kodeksie cywilnym (art. 213 i 221 kodeksu cywilnego). Wyżej wymienione obowiązki wraz z powiązaniem obowiązkiem wspólnego zamieszkiwania małżonków ciążyą na obu stronach. Jeżeli strony nie wypełniają swoich obowiązków, istnieje możliwość dochodzenia odpowiednich świadczeń zastępczych (*exécution en équivalent*) w drodze wytoczenia powództwa o przyczynianie się do zaspokajania życiowych potrzeb rodziny bądź wniesienia wniosku o potrącanie z pensji jednego małżonka kwoty świadczenia alimentacyjnego i wypłacanie jej na rzecz drugiego małżonka (*délégation de sommes*); art. 213, 221 i 223 kodeksu cywilnego – zob. pytanie nr 10.

Obowiązek alimentacyjny rozwiedzionego małżonka względem byłego małżonka

Obowiązki te różnią się w zależności od rodzaju rozwodu: rozwód ze względu na trwałe rozkład pożycia małżeńskiego (*divorce pour désunion irrémédiable*) lub za porozumieniem stron (*divorce par consentement mutuel*):

Rozwód ze względu na trwałe rozkład pożycia małżeńskiego: jeżeli małżonkowie nie zawarli porozumienia dotyczącego przyznania ewentualnego świadczenia alimentacyjnego (art. 301 § 1 kodeksu cywilnego), sąd może w wyroku rozwodowym bądź w innym ostatecznym rozstrzygnięciu, zasądzić – na wniosek małżonka będącego w potrzebie – świadczenie alimentacyjne płatne przez drugiego małżonka (art. 301 § 2 zdanie pierwsze kodeksu cywilnego). Sąd może odmówić uznania pozwu o przyznanie świadczenia alimentacyjnego po orzeczeniu rozwodu, jeżeli pozwany dowiedzie, że powoda obciąża „ciężka wina, która uniemożliwia kontynuowanie wspólnego pożycia małżeńskiego” (art. 301 § 2 zdanie drugie kodeksu cywilnego). Wysokość świadczenia nie może nigdy przekroczyć jednej trzeciej dochodu małżonka będącego dłużnikiem (art. 301 § 3 zdanie trzecie kodeksu cywilnego).

Rozwód za porozumieniem stron: małżonkowie w toku postępowania lub po orzeczeniu rozwodu nie są zobowiązani do uzgodnienia kwestii dotyczących płatności świadczenia na rzecz jednego z małżonków. Jeżeli dojdą do porozumienia, mogą dowolnie określić wysokość i sposób płatności oraz sposób wykonania świadczenia, tak samo jak zasady indeksacji i potencjalne przyczyny zmiany jej wysokości (art. 1288 zdanie pierwsze pkt 4 kodeksu postępowania sądowego). O ile wyraźnie nie uzgodniono inaczej, po orzeczeniu rozwodu sędzia może – na wniosek jednej ze stron – podwyższyć, obniżyć lub znieść świadczenie wzajemne (art. 1288 zdanie trzecie kodeksu postępowania sądowego), w przypadku gdy co najmniej jego wysokość nie jest dostosowana do nowych okoliczności powstałych niezależnie od woli stron. W przypadku braku postanowień dotyczących indeksacji świadczenia alimentacyjne nie mogą być indeksowane.

W jakich innych przypadkach istnieje obowiązek alimentacyjny?

Obowiązek alimentacyjny istnieje między krewnymi w linii prostej, zarówno wstępnymi, jak i zstępnymi (rodzice/dzieci, dzieci/rodzice, ale również wnuki/dziadkowie, przy czym obowiązek ten ma charakter wzajemny – art. 205 i 207 kodeksu cywilnego).

Istnieją dwie przesłanki powstania obowiązku alimentacyjnego między powinowatymi:

na małżonku pozostającym przy życiu ciąży, w określonych granicach, obowiązek wobec dzieci zmarłego małżonka, których nie jest ojcem lub matką (art. 203 § 3 kodeksu cywilnego),

zięć i synowa mają obowiązek alimentacyjny wobec swoich teściów i teściowych, przy czym obowiązek ten ma charakter wzajemny. Obowiązek ten ustaje, jeżeli teść bądź teściowa zawierają ponownie związek małżeński lub jeżeli małżonek (z powodu którego powstaje powinowactwo) i dzieci z tego związku zmarli (art. 206 i 207 kodeksu cywilnego).

W określonych okolicznościach spadkobierca zmarłego małżonka ma obowiązek alimentacyjny wobec małżonka pozostającego przy życiu lub wstępnych zmarłego (art. 205bis kodeksu cywilnego).

Dziecko, dla którego nie ustalono ojcostwa, może dochodzić od mężczyzny, który obcował z jego matką w określonym prawnie okresie koncepcyjnym, świadczenia na swoje utrzymanie, wychowanie i kształcenie (art. 336 kodeksu cywilnego).

Jeżeli porozumienie między osobami, które zawarły zarejestrowany związek partnerski, jest poważnie zagrożone, jedna strona może wystąpić do sędziego o zasądzenie świadczenia alimentacyjnego w ramach środków tymczasowych, które sąd może zarządzić. Ma to również zastosowanie do sytuacji, w której dochodzi do rozwiązania zarejestrowanego związku partnerskiego, przy orzekaniu o środkach tymczasowych (art. 1479 kodeksu cywilnego).

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Co do zasady obowiązek świadczenia alimentacyjnego zostaje zniesiony z chwilą osiągnięcia pełnoletności przez dziecko lub z chwilą jego wyzwolenia spod władzy rodzicielskiej przed ukończeniem 18. roku życia (*émancipation*). Jednakże obowiązek ten może zostać utrzymany, jeżeli dziecko nie zakończyło kształcenia (art. 203 i 336 kodeksu cywilnego).

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Dłużnik może dobrowolnie przyczyniać się do zaspokojenia potrzeb wierzyciela. W innym przypadku, jeżeli doszło do sporu lub jeżeli nie osiągnięto porozumienia co do świadczenia alimentacyjnego lub zaprzestano jego wypłacania, istnieje konieczność wszczęcia sporu sądowego.

W przypadku rozwodu ze względu na trwałe rozkład pożycia małżeńskiego po orzeczeniu rozwodu można wnieść do sądu dodatkowy wniosek o zasądzenie świadczenia alimentacyjnego; ponadto można zawrzeć to żądanie w piśmie wszczynającym postępowanie (*acte introductif d'instance*) bądź w pismach procesowych (*conclusions*), które strony przekazują sobie w toku postępowania; zob art. 1254 § 1 zdanie piąte i § 5 kodeksu postępowania sądowego. Poza postępowaniem rozwodowym, do sędziego pokoju należy rozpatrywanie wszystkich spraw dotyczących świadczeń alimentacyjnych (art. 591 pkt 7 kodeksu postępowania sądowego), z wyjątkiem spraw, w których dziecko dochodzi świadczenia alimentacyjnego od ojca biologicznego (*action en réclamation d'une pension alimentaire non déclarative de filiation*). Zobacz pytanie 5.

Od 1 września 2014 r., z wyjątkiem spraw dotyczących obowiązku alimentacyjnego powiązanego z rentą i dodatkami (*revenu d'intégration sociale*), sąd rodzinny jest właściwy do rozpatrywania wszystkich pozwów dotyczących obowiązku alimentacyjnego (art. 572bis pkt 7 kodeksu postępowania sądowego), w tym spraw, w których dziecko dochodzi świadczenia alimentacyjnego od ojca biologicznego.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Powództwo o świadczenie alimentacyjne wobec wierzyciela alimentacyjnego ma charakter osobisty (zob. w szczególności art. 337 kodeksu cywilnego). Pozew należy wnieść do sądu osobiście lub przez pełnomocnika (zob. w szczególności art. 1253ter, 1254 i 1320 kodeksu postępowania sądowego). Jeżeli dana osoba nie ma zdolności do czynności prawnych, w jej imieniu działa jej przedstawiciel ustawowy (matka, ojciec, opiekun, kurator procesowy).

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Sędzia pokoju ma właściwość ogólną do rozstrzygania spraw dotyczących świadczeń alimentacyjnych (art. 591 pkt 7 kodeksu postępowania sądowego), przy czym istnieją pewne wyjątki. W tym przypadku postępowanie należy wszcząć w sądzie właściwym dla miejsca zamieszkania powoda, z wyjątkiem powództw o zmniejszenie lub zniesienie świadczeń alimentacyjnych (art. 626 kodeksu postępowania sądowego).

Postępowanie wszczęte przez dziecko wobec osoby, która obcowała z jego matką w określonym prawnie okresie koncepcyjnym (art. 336 kodeksu cywilnego), należy do właściwości prezesa sądu rodzinnego (art. 338 kodeksu cywilnego).

Postępowania sporne dotyczące władzy rodzicielskiej, z wyjątkiem spraw, w których orzeka się o środkach pilnych i tymczasowych, należą do właściwości sądu ds. małoletnich (art. 387bis kodeksu cywilnego) właściwego dla miejsca zamieszkania rodziców, opiekunów bądź osób, które sprawują opiekę nad dzieckiem (art. 44 ustawy z dnia 8 kwietnia 1965 r. o ochronie małoletnich, młodocianych, którzy popełnili przestępstwo oraz o naprawieniu szkody spowodowanej tym czynem).

W przypadku sporu między małżonkami, który wystąpił przed postępowaniem rozwodowym, pozwy należy wnieść do sędziego pokoju (art. 594 pkt 19 kodeksu postępowania sądowego) właściwego dla miejsca, w którym para po raz ostatni prowadziła wspólne gospodarstwo domowe (art. 628 pkt 2 kodeksu postępowania sądowego).

Prezes sądu rodzinnego jest właściwy do prowadzenia postępowania w sprawie o rozwód ze względu na trwałe rozkład pożycia małżeńskiego (art. 1280 kodeksu postępowania sądowego) aż do momentu rozwiązania związku małżeńskiego. Sąd, który rozstrzyga sprawę co do istoty sprawy, jest natomiast obowiązany zatwierdzić porozumienie zawarte przez strony co do świadczeń alimentacyjnych (art. 1256 zdanie pierwsze kodeksu postępowania sądowego).

Po ogłoszeniu wyroku rozwodowego sądem właściwym jest sąd pokoju i sąd rodzinny. Prezes sądu rodzinnego jest nadal właściwy w postępowaniu zabezpieczającym (art. 584 kodeksu postępowania sądowego).

Od 1 września 2014 r., z wyjątkiem spraw dotyczących obowiązku alimentacyjnego, które są powiązane z przyznaniem renty i dodatków (*revenu d'intégration sociale*), sąd rodzinny jest właściwy do rozpatrywania wszystkich pozwów dotyczących obowiązku alimentacyjnego (art. 572bis pkt 7 kodeksu postępowania cywilnego).

Od 1 września 2014 r. pozwy wnoszone przeciwko stronom, które są (lub były) małżonkami bądź są (lub były) w zarejestrowanym związku partnerskim, oraz pozwy o ustalenie obowiązku alimentacyjnego dotyczącego wspólnych dzieci lub dzieci, których stosunek pokrewieństwa ustalono jedynie wobec jednej osoby, należy wnosić, co do zasady, do sądu, w którym wcześniej wytoczono powództwo (zob. art. 629bis § 1 kodeksu postępowania sądowego).

W przypadku powództw dotyczących obowiązku alimentacyjnego wobec małoletniego, który ma zdolność do czynności prawnych, jest to sąd właściwy dla miejsca zamieszkania małoletniego (lub, jeżeli takiego miejsca nie ma, dla miejsca jego zwykłego pobytu); jeżeli strony mają kilkoro dzieci, sąd, w którym wytoczono pierwsze powództwo, jest właściwy dla wszystkich powództw (art. 629bis § 2 kodeksu postępowania sądowego). Jeżeli obowiązki alimentacyjne dotyczą innych wierzycieli, postępowanie toczy się przed sądem miejsca zamieszkania pozwanego bądź miejsca, w którym para po raz ostatni prowadziła wspólne gospodarstwo domowe lub wspólnie zamieszkiwała (art. 629bis § 4 kodeksu postępowania sądowego).

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Zob. pytanie 4. W zależności od rodzaju postępowania żądania powoda są zawarte w wezwaniu doręczonym przez urzędnika sądowego (*citation d'huissier*) lub w pozwie (*requête*). Nie istnieje przymus adwokacki.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Postępowanie sądowe nie jest bezpłatne. Nie można określić sumy wszystkich kosztów, ponieważ ich wysokość zależy od rodzaju wszczętego postępowania, opłat sądowych i kosztów z tytułu udziału pełnomocnika, gdy w postępowaniu uczestniczy adwokat. Jeżeli chodzi o uregulowanie opłat sądowych z tytułu pomocy prawnej, zastosowanie mają przepisy prawa powszechnego (zob. pomoc prawna – Belgia).

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Forma pomocy:

Pomoc przyjmuje postać świadczenia alimentacyjnego. W pewnych przypadkach świadczenie to może zostać skapitalizowane (art. 301 § 8 kodeksu cywilnego). Wyjątkowo można spełnić świadczenie w naturze (art. 210 kodeksu cywilnego).

Ocena pomocy i indeksacja

Nie korzysta się ze wskaźników. Świadczenia alimentacyjne są przyznawane proporcjonalnie do potrzeb osób uprawnionych oraz możliwości osób zobowiązanych (art. 208 i 209 kodeksu cywilnego).

Obowiązek alimentacyjny ojca i matki (art. 203 kodeksu cywilnego) jest określany proporcjonalnie do ich możliwości, przy czym obejmuje on mieszkanie, utrzymanie, opiekę zdrowotną, nadzór, wychowanie, kształcenie oraz zapewnienie warunków sprzyjających rozwijaniu zdolności dziecka (do czasu zakończenia jego kształcenia). Powyższe świadczenie przybiera postać miesięcznego świadczenia ryczałtowego wypłacanego na rzecz rodzica sprawującego pieczę.

Każdy z rodziców może działać w swoim własnym imieniu, gdy występuje z żądaniem, aby druga strona partycypowała w kosztach mieszkania i utrzymania (art. 203bis § 2 kodeksu cywilnego).

Wysokość świadczenia alimentacyjnego należnego od mężczyzny, który obcował z matką dziecka w okresie koncepcyjnym, określa się na podstawie potrzeb dziecka oraz zasobów, możliwości i sytuacji społecznej dłużnika (art. 336, 339 i 203bis kodeksu cywilnego).

Przepisy przewidują *expressis verbis*, że małżonkowie w toku postępowania rozwodowego mogą zawrzeć w każdym czasie porozumienie dotyczące potencjalnego świadczenia alimentacyjnego, wysokości tego świadczenia oraz warunków, zgodnie z którymi należy tę wysokość zweryfikować (art. 301 § 1 kodeksu cywilnego oraz art. 1256 zdanie pierwsze oraz art. 1288 pkt 4 kodeksu postępowania sądowego). Sędzia może jednak odmówić zatwierdzenia porozumienia, jeżeli jego postanowienia są wyraźnie sprzeczne z interesem dzieci (art. 1256 zdanie drugie oraz 1290 zdanie drugie i piąte kodeksu postępowania sądowego).

W przypadku rozstrzygnięcia tej sprawy w postępowaniu sądowym sędzia orzekający w konkretnej sprawie na temat wysokości świadczenia alimentacyjnego musi jednak uwzględnić kryteria obliczania świadczeń oraz odpowiednie pułapy. Świadczenie alimentacyjne musi co do zasady zaspokajać przynajmniej „uzasadnione potrzeby” uprawnionego (art. 301 § 3 zdanie pierwsze kodeksu cywilnego).

Wysokość świadczenia alimentacyjnego nie może nigdy przekraczać jednej trzeciej dochodu małżonka będącego dłużnikiem (art. 301 § 3 zdanie drugie in fine kodeksu cywilnego). Okres wypłacania świadczenia alimentacyjnego nie może przekroczyć okresu trwania małżeństwa. W wyjątkowych okolicznościach sędzia może przedłużyć okres wypłacania świadczenia alimentacyjnego (art. 301 § 4 kodeksu cywilnego).

W przypadku rozwodu z ze względu na trwałą rozkład pojęcia małżeńskiego i w sprawach dotyczących obowiązku alimentacyjnego rodziców wobec dzieci na potrzeby ich utrzymania indeksacja obowiązuje z mocy prawa. Wskaźnik referencyjny jest w zasadzie wskaźnikiem cen konsumpcyjnych, ale przepisy umożliwiają sędziemu użycie innego systemu dostosowywania wysokości świadczeń do kosztów życia (art. 301 § 6 zdanie pierwsze i art. 203 quater § 1 kodeksu cywilnego), przy czym strony mogą nie zastosować się do tych postanowień w drodze porozumienia (art. 203 quater § 1 kodeksu cywilnego). Przepisy pozwalają na podwyższenie, obniżenie lub zniesienie świadczenia na wniosek jednej ze stron, z przyczyn ogólnych wymienionych w art. 301 § 7 zdanie pierwsze kodeksu cywilnego i art. 1293 zdanie pierwsze kodeksu postępowania sądowego).

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Świadczenie będzie wypłacane wierzycielowi alimentacyjnemu bądź jego pełnomocnikowi. Świadczenie przyjmuje postać świadczenia miesięcznego.

W pewnych przypadkach może zostać również skapitalizowane (zob. pytanie 8).

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Wierzyciel, który uzyskał tytuł wykonawczy, może przystąpić do egzekucji wierzytelności. Przy zachowaniu pewnych warunków może on przystąpić do zajęcia ruchomości i nieruchomości należących do dłużnika alimentacyjnego, który nie wykonuje postanowień orzeczenia określającego świadczenie alimentacyjne (art. 1494 kodeksu postępowania sądowego). Istnieje nawet możliwość zajęcia egzekucyjnego (*saisie-arrêt exécutoire*) mienia znajdującego się w rękach osób trzecich, na przykład pracodawcy dłużnika (art. 1539 kodeksu postępowania sądowego). Poza tym, przy zachowaniu pewnych warunków, wierzyciel alimentacyjny, który nie uzyskał jeszcze tytułu wykonawczego, może przystąpić do zajęcia zabezpieczającego (*saisie conservatoire*), tak aby zabezpieczyć swoje przyszłe roszczenia alimentacyjne (art. 1413 kodeksu postępowania sądowego).

Ponadto wprowadzony został mechanizm uproszczonej egzekucji. Istnieje zatem możliwość potrącania z pensji jednego małżonka kwoty świadczenia alimentacyjnego i wypłacania jej na rzecz drugiego małżonka (*délégation de sommes*) bądź zezwolenia na bezpośrednie pobieranie przez wierzyciela alimentacyjnego, w pewnych granicach, dochodów dłużnika alimentacyjnego bądź każdej innej sumy należnej ze strony osób trzecich. Zasada ta ma

zastosowanie do obowiązku alimentacyjnego między małżonkami bądź byłymi małżonkami (art. 220 § 3 oraz art. 221, art. 223, art. 301 § 11 kodeksu cywilnego i art. 1280 kodeksu postępowania sądowego), do obowiązku utrzymania, wychowania i kształcenia dzieci – również w sprawach między ojcem a matką przewidzianych art. 203bis kodeksu cywilnego, oraz do prawnych obowiązków alimentacyjnych między wstępnymi i zstępnymi (art. 203ter kodeksu cywilnego).

Kodeks karny zawiera ponadto artykuł dotyczący porzucenia rodziny (*abandon de famille*, art. 391bis kodeksu karnego). Artykuł ten przewiduje możliwość ścigania każdej osoby, którą sąd w orzeczeniu zobowiązał do wypłacania świadczenia alimentacyjnego, w przypadku gdy osoba ta rozmyślnie nie wykonywała postanowień orzeczenia przez okres dłuższy niż dwa miesiące.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwa kraju systemu egzekwowania.

Art. 2277 kodeksu cywilnego przewiduje, że zaległe świadczenia alimentacyjne przedawniają się po 5 latach.

Świadczenia alimentacyjne zasądzone przez sąd przedawniają się po dziesięciu latach (art. 2262bis kodeksu cywilnego).

Bieg przedawnienia zawieszają się w stosunkach między małżonkami w czasie trwania małżeństwa (art. 2253), a przerywa go doręczenie wezwania, nakazu zapłaty bądź nakazu zajęcia (art. 2244 oraz art. 2248), jak również przekazanie pism procesowych (*conclusions*) przez wierzyciela i uregulowanie świadczeń przez dłużnika.

Co do zasady, zgodnie z art. 7 i 8 ustawy dotyczącej hipoteki z dnia 16 grudnia 1851 r., dłużnik jest obowiązany wypełnić swoje obowiązki w odniesieniu do wszystkich składników swojego majątku.

Art. 1408 kodeksu postępowania sądowego wyłącza jednak z postępowania prowadzonego przez wierzyciela pewne przedmioty niezbędne do życia codziennego osoby, wobec której toczy się postępowanie, i jej rodziny, a także przedmioty niezbędne do wykonywania zawodu bądź kształcenia lub studiów tej osoby bądź jej dzieci pozostających na jej utrzymaniu, które mieszkają z nią pod jednym dachem.

Art. 1409 § 1 kodeksu postępowania sądowego przewiduje częściową niezbywalność dochodów z pracy i innej działalności oraz ich częściowe wyłączenie spod zajęcia.

Art. 1412 kodeksu postępowania sądowego przewiduje jednak przede wszystkim, że zasady niepodlegania zajęciu są nieskuteczne wobec wierzyciela alimentacyjnego oraz dodatkowo że korzysta on z uprzywilejowania w stosunku do innych wierzycieli dłużnika. Jeżeli jednak wnosi się o potrącanie z pensji jednego małżonka kwoty świadczenia alimentacyjnego i wypłacanie jej na rzecz drugiego małżonka, którego wierzytelności stanowią już przedmiot takiego postępowania na rzecz innej osoby bądź podlegają zajęciu, sędzia może przeanalizować ogólną sytuację dłużnika, potrzeby jego wierzycieli,

w szczególności wierzycieli alimentacyjnych, i podzielić równo kwoty wypłacane bądź podlegające zajęciu (art. 1390bis zdanie piąte kodeksu postępowania sądowego).

W przypadku nadmiernego zadłużenia dłużnika kwalifikuje się on do objęcia go procedurą układu z wierzycielami przewidzianą dla osób fizycznych (*règlement collectif de dettes*, art. 1675/2 i nast. kodeksu postępowania sądowego). Na podstawie tych przepisów sędzia może orzec, jeżeli zachodzi taka potrzeba, o odroczeniu spłaty długów, w tym zaległości alimentacyjnych, bez możliwości orzekania o samych długach alimentacyjnych.

Do zajęcia może dojść w celu zabezpieczenia płatności rat, których termin upływa w miarę jak stają się one wymagalne (art. 1494 zdanie drugie kodeksu postępowania sądowego).

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Jeżeli wierzyciel alimentacyjny nie otrzyma płatności, mimo skorzystania z powyższych sposobów, może się zwrócić do służby ds. wierzytelności alimentacyjnych (w ramach publicznej służby federalnej ds. finansowych – *Service public fédéral Finances*). Służba ta jest odpowiedzialna za przekazywanie należnych zaliczek z tytułu jednej raty lub ich większej liczby lub ściągania bądź odzyskiwania przyznanych zaliczek oraz należnych kwot i zaległych wierzytelności alimentacyjnych od dłużnika alimentacyjnego.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Służby ds. wierzytelności alimentacyjnych mogą wypłacać świadczenia alimentacyjne, w całości lub w części, w miejsce dłużnika. Służba wymaga od dłużnika jednoczesnej zapłaty świadczeń alimentacyjnych i zaległych wierzytelności. Dłużnik wypłaca dobrowolnie świadczenia alimentacyjne na rzecz służby ds. wierzytelności alimentacyjnych albo ich kwota jest odzyskiwana w drodze egzekucji. W tym ostatnim przypadku nie można oczywiście zagwarantować rezultatu; zależy on w praktyce od sytuacji finansowej dłużnika alimentacyjnego.

14 Jeżeli zamieszkuję na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Organem centralnym wskazanym na podstawie Konwencji nowojorskiej o dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych za granicą sporządzonej 20 czerwca 1956 r., rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych oraz Konwencji haskiej z dnia 23 listopada 2007 r. o międzynarodowym dochodzeniu alimentów na rzecz dzieci i innych członków rodziny jest federalna służba publiczna ds. wymiaru sprawiedliwości:

Service public fédéral Justice

Service de coopération judiciaire internationale en matière civile

Boulevard de Waterloo, 115

1000 Bruxelles/Brussel

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Wierzyciel alimentacyjny bądź jego pełnomocnik może się skontaktować z właściwym wymienionym powyżej organem listownie bądź telefonicznie (+32 (0)2 542 65 11), faksem (+32 (0)2 542 70 06) bądź pocztą elektroniczną (✉ aliments@just.fgov.be lub ✉ alimentatie@just.fgov.be).

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Wnioskodawca, który ma miejsce zamieszkania w innym kraju niż Belgia, jest obowiązany skierować wniosek do organu centralnego odpowiedzialnego za stosowanie wymienionych konwencji bądź rozporządzenia w państwie, w którym ma on miejsce zamieszkania. Wnioskodawca nie może zwracać się bezpośrednio do określonego podmiotu bądź organu administracji w Belgii.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Odpowiedź negatywna (zobacz powyżej).

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do rozszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

W przypadku gdy do organu centralnego wpłynął wniosek, jest on przekazywany, po zweryfikowaniu miejsca zamieszkania dłużnika i jego mienia w Belgii, do właściwego miejscowo biura ds. pomocy prawnej (*Bureau d'aide juridique*). W przypadku wniosku dotyczącego obowiązku alimentacyjnego wobec dzieci, wniesionego za pośrednictwem organów centralnych, pomoc prawna zostanie przyznana bez weryfikacji poziomu dochodu uprawnionego. Pomoc prawna obejmuje zarówno honorarium adwokackie, jak i koszty postępowania.

W innych przypadkach od wnioskodawcy, który pragnie skorzystać z pomocy prawnej, wymaga się przekazania odpowiedniego wniosku do organu centralnego, na podstawie dyrektywy 2002/8/WE.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Organ centralny pełni przede wszystkim funkcję informacyjną, udziela bowiem informacji co do sposobu stosowania rozporządzenia zarówno w swoim systemie, jak i w systemie wezwanego państwa członkowskiego. Organ centralny dysponuje środkami pozwalającymi na bezpośrednie bądź pośrednie zlokalizowanie dłużnika lub wierzyciela oraz na uzyskanie stosownych informacji dotyczących dochodów i majątku dłużnika bądź wierzyciela.

Na marginesie toczącego się postępowania sądowego, w trakcie wymiany pism procesowych przez strony procesowe, podejmuje się próbę polubownego rozstrzygnięcia sporu, przy czym dotyczy to w szczególności strony wzywanej na posiedzeniach organów sądowych. Jeżeli zachodzi taka potrzeba, organ centralny zapewnia realizację działań następczych w celu uprzywilejowania nieprzerwanego wykonywania orzeczeń dotyczących świadczeń alimentacyjnych. Organ centralny może ułatwiać gromadzenie dowodów z dokumentów bądź innych środków dowodowych oraz doręczanie pism, a także informować na temat obowiązujących krajowych przepisów prawnych, jak również warunków stosowania różnych obowiązujących instrumentów międzynarodowych.

Na podstawie pełnomocnictwa udzielonego pełnomocnikowi wnioskodawcy przez organ centralny przed sądami belgijskimi istnieje możliwość zastosowania koniecznych i tymczasowych środków w celu zapewnienia realizacji wniosku dotyczącego należnych świadczeń alimentacyjnych.

Jeżeli jest to niezbędne, organ centralny może przekazać wnioskodawcy informacje na temat przepisów dotyczących sposobu ustalania ojcostwa w celu zastosowania ich wobec domniemanego ojca.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 17/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Bułgaria

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Obowiązek alimentacyjny oznacza spoczywający na jednym z członków rodziny obowiązek zapewnienia środków utrzymania innemu członkowi rodziny. Obowiązek ten ma charakter ustawowy, tj. powstaje on z mocy prawa, z zastrzeżeniem spełnienia określonych kryteriów, a nie na mocy umowy zawartej między stronami. Obowiązek alimentacyjny ma charakter osobisty i wygasa z chwilą śmierci uprawnionego.

Uprawniona do świadczeń alimentacyjnych jest wyłącznie taka osoba, która jest niezdolna do pracy i nie dysponuje środkami niezbędnymi do tego, aby samodzielnie się utrzymać.

Osoba uprawniona może dochodzić świadczeń alimentacyjnych od następujących osób i w następującej kolejności: od małżonka lub byłego małżonka, dzieci, rodziców, wnuków i prawnuków, braci i sióstr, dziadków i wstępnych dalszego stopnia. Jeżeli osoba zobowiązana do wypłaty świadczeń alimentacyjnych w pierwszej kolejności nie jest w stanie wywiązać się z tego obowiązku, świadczenia alimentacyjne stają się należne od kolejnego zobowiązanego.

Jeżeli zobowiązany ma obowiązek zapewnienia środków utrzymania więcej niż jednej osobie, świadczenie alimentacyjne wypłaca się w następującej kolejności (z zastrzeżeniem wyłączenia osób zajmujących dalsze pozycje na liście): na rzecz dzieci, małżonka lub byłego małżonka, rodziców, wnuków i prawnuków, braci i sióstr, dziadków oraz wstępnych dalszego stopnia.

W przypadku rozwodu do świadczeń alimentacyjnych uprawniony jest wyłącznie małżonek, który nie ponosi winy za rozkład pożycia małżeńskiego.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Rodzice muszą wypłacać świadczenia alimentacyjne na rzecz małoletnich dzieci, które nie ukończyły 18. roku życia, niezależnie od tego, czy są one zdolne do pracy lub czy posiadają środki zapewniające im możliwość samodzielnego utrzymania się. W przypadku dzieci, które ukończyły 18. rok życia, rodzice muszą wypłacać świadczenia alimentacyjne, jeżeli dzieci nie są w stanie utrzymać się z własnych dochodów lub z posiadanego majątku w trakcie pobierania nauki w trybie dziennym w szkole średniej (do 20. roku życia) lub w szkole zawodowej bądź w szkole wyższej (do 25. roku życia), ale wyłącznie wówczas, gdy wypłacanie alimentów nie wiąże się z nadmiernym uszczerpkiem majątku rodziców.

Świadczenia alimentacyjne wypłaca się na rzecz osoby pełnoletniej wyłącznie wówczas, gdy jest ona niezdolna do pracy i nie jest w stanie utrzymać się z posiadanego majątku.

Świadczenie alimentacyjne na rzecz byłego małżonka jest należne przez maksymalny okres trzech lat od daty rozwiązania małżeństwa, chyba że strony uzgodnią dłuższy okres, i wygasa w chwili, gdy małżonek otrzymujący świadczenie alimentacyjne ponownie wstąpi w związek małżeński. Sąd może przedłużyć ten okres, jeżeli osoba uprawniona do pobierania świadczeń alimentacyjnych znajduje się w niedostatku, a dłużnik alimentacyjny jest w stanie wypłacać te świadczenia bez większych trudności.

Każdy może ubiegać się o świadczenia alimentacyjne nie tylko *pro futuro*, ale również z mocą wsteczną za okres do jednego roku przed wniesieniem stosownego pozwu.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Pozew o alimenty wnosi się do sądu, niezależnie od charakteru świadczeń, ich wysokości, osoby zgłaszającej roszczenie i osoby, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny. Sądem właściwym jest sąd rejonowy (*rayonen sad*). Właściwość miejscową ma sąd właściwy dla miejsca zamieszkania powoda lub pozwanego; powód może wybrać, do którego z tych sądów skieruje sprawę. Przebieg tej procedury regulują przepisy kodeksu postępowania cywilnego. Indywidualne powództwo o alimenty rozpoznaje się w toku postępowania uproszczonego, tj. w krótszym terminie.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Pozew o alimenty na rzecz małoletniego dziecka może wnieść ojciec lub matka sprawujący władzę rodzicielską albo opiekun.

Pozew o alimenty na rzecz małoletniego w wieku od 14 do 18 lat wnosi sam małoletni za wiedzą i zgodą matki lub ojca sprawujących nad nim władzę rodzicielską albo opiekuna.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Sąd mający jurysdykcję krajową ustala się zgodnie z przepisami kodeksu prawa prywatnego międzynarodowego, postanowieniami międzynarodowych umów dwustronnych lub – w stosownych przypadkach – przepisami rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych.

Zgodnie z kodeksem prawa prywatnego międzynarodowego w przypadku wniesienia pozwu o alimenty w sprawie małżeńskiej, tj. w ramach pozwu rozwodowego, sądy bułgarskie są właściwe do rozpoznania takiego powództwa o alimenty i powództwa w sprawie małżeńskiej, jeżeli jedno z małżonków ma obywatelstwo bułgarskie lub ma miejsce zwykłego pobytu w Bułgarii. Sprawy dotyczące świadczeń alimentacyjnych na rzecz byłego małżonka rozpoznają sądy właściwe do rozpoznania pozwu o rozwód. Sądy bułgarskie są właściwe do rozpoznawania spraw dotyczących świadczeń alimentacyjnych, jeżeli pozwany ma miejsce zwykłego pobytu w Bułgarii lub jeżeli powód jest obywatelem bułgarskim lub ma miejsce zwykłego pobytu w Bułgarii.

W wymienionych powyżej przypadkach zastosowanie ma prawo bułgarskie zgodnie z odpowiedziami na pytania 18, 19 i 20 poniżej.

W przypadku ustalenia, że sądem mającym jurysdykcję krajową jest sąd bułgarski, za sąd właściwy uznaje się sąd rejonowy. Właściwość miejscową ma sąd właściwy dla miejsca zamieszkania powoda lub pozwanego; powód może wybrać, do którego z tych sądów skieruje sprawę.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Pozew o alimenty wnosi się do sądu, niezależnie od charakteru świadczeń, ich wysokości, osoby zgłaszającej roszczenie i osoby, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny. W toku takiego postępowania nie obowiązuje przymus adwokacki.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Powodowie w sprawach dotyczących świadczeń alimentacyjnych są zwolnieni z opłat skarbowych. Po uwzględnieniu powództwa o alimenty sąd nakazuje pozwanemu uiszczenie opłat skarbowych i pokrycie kosztów poniesionych przez powoda w trakcie postępowania.

Opłaty skarbowe pobiera się wyłącznie w przypadku, gdy powód jest dłużnikiem alimentacyjnym występującym o obniżenie kwoty świadczeń alimentacyjnych.

W sprawach dotyczących świadczeń alimentacyjnych nie istnieje przymus adwokacki.

Strony postępowania mogą uzyskać pomoc prawną na standardowych warunkach przyznawania takiej pomocy. Warunki te są określone w ustawie o pomocy prawnej (Zakon za Pravnata Pomosht).

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Sąd ustala wysokość świadczeń alimentacyjnych stosownie do potrzeb uprawnionego i możliwości zobowiązanego. Minimalna kwota świadczeń alimentacyjnych należnych od matki lub ojca względem małoletnich dzieci stanowi równowartość jednej czwartej minimalnego wynagrodzenia za pracę ustalonego przez Radę Ministrów (w 2019 r. minimalna kwota świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletniego wynosiła 140 lewów bułgarskich). Sąd ustala wysokość świadczeń alimentacyjnych stosownie do potrzeb dzieci i możliwości rodziców.

Na wniosek jednego z rodziców sąd może nakazać wypłacanie dodatku do świadczenia alimentacyjnego przeznaczonego na zaspokojenie wyłącznych potrzeb dziecka, którego wysokość może odpowiadać kwocie, jaką drugie z rodziców będzie w stanie wypłacać bez większych trudności. Jeżeli nastąpi zmiana okoliczności, orzeczenie alimentacyjne może zostać zmienione lub uchylone na wniosek strony. Wszelkie tego rodzaju zmiany muszą również zostać dokonane na drodze sądowej.

Świadczenia alimentacyjne są wypłacane co miesiąc. Od zaległych płatności nalicza się odsetki ustawowe.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Świadczenia alimentacyjne są wypłacane bezpośrednio uprawnionemu. Małoletni w wieku od 14 do 18 lat otrzymują takie świadczenia bezpośrednio, ale za wiedzą i zgodą osoby sprawującej nad nimi władzę rodzicielską.

Świadczenia alimentacyjne na rzecz małoletnich poniżej 14. roku życia wypłaca się za pośrednictwem matki lub ojca sprawujących nad nimi władzę rodzicielską albo ich opiekuna.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Świadczenia alimentacyjne są wypłacane co miesiąc. Od zaległych płatności nalicza się odsetki ustawowe.

Prawomocne orzeczenia sądu podlegają wykonaniu na warunkach i zgodnie z procedurami ustanowionymi w kodeksie postępowania cywilnego (Grazhdanski Protsestualen Kodeks).

Uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego stanowi przestępstwo w przypadkach przewidzianych w art. 183 kodeksu karnego (Nakazatelen kodeks).

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Egzekucję przeprowadza komornik sądowy lub komornik prywatny wskazany przez wierzyciela alimentacyjnego.

Komornicy sądowi są członkami służby egzekucyjnej przy sądzie rejonowym (*rayonen sad*) i przeprowadzają stosowne czynności na obszarze podlegającym właściwości miejscowej danego sądu.

Komornicy prywatni prowadzą działalność na obszarze podlegającym właściwości miejscowej sądu okręgowego (*okrazhen sad*).

Zgodnie z art. 149 kodeksu rodzinnego świadczenia alimentacyjne wypłacane z mocą wsteczną mogą obejmować okres nie dłuższy niż rok przed wniesieniem pozwu. Po potwierdzeniu istnienia obowiązku alimentacyjnego oraz określeniu kwoty świadczenia alimentacyjnego w drodze orzeczenia sądu dłużnik alimentacyjny pozostaje zobowiązany do wypłacania alimentów do chwili wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego zgodnie z przepisami ogólnymi w zakresie przedawnienia: art. 110–120 ustawy o zobowiązaniach i umowach (Zakon za zadalzhenyata i dogovorite).

Zobacz część poświęconą wykonywaniu wyroków.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

W ustawie o ochronie dzieci (Zakon za Zakrila na Deteto) przewidziano szereg środków ochronnych, w tym informowanie dzieci i rodziców o ich prawach i obowiązkach oraz zapewnianie pomocy prawnej przez państwo. Zgodnie z art. 15 ustawy o ochronie dzieci, dzieci są uprawnione do korzystania z pomocy prawnej i do wnoszenia apelacji we wszystkich postępowaniach, które mają wpływ na ich prawa lub interesy. Pomocy prawnej udziela Krajowe Biuro Pomocy Prawnej.

W ustawie o adwokaturze (Zakon za Advokaturata) wyraźnie wskazano, że bułgarski lub unijny adwokat może nieodpłatnie udzielać pomocy prawnej i wsparcia osobom uprawnionym do świadczeń alimentacyjnych. W takim przypadku jeżeli strona przeciwna zostanie zobowiązana do pokrycia kosztów postępowania, adwokat może dochodzić od strony przeciwnej swojego honorarium w wysokości ustalonej przez sąd.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

W przypadku potwierdzenia w toku postępowania egzekucyjnego, że dłużnik alimentacyjny nie ma źródła dochodu i nie dysponuje żadnym majątkiem, zasądzone świadczenia alimentacyjne wypłaca w imieniu dłużnika państwo na warunkach określonych w rozporządzeniu Rady Ministrów i zgodnie z procedurą przewidzianą w tym rozporządzeniu. W takiej sytuacji państwo wypłaca kwotę świadczenia alimentacyjnego zasądzoną w orzeczeniu sądu do maksymalnego pułapu wyznaczanego co roku w ustawie o budżecie państwa Republiki Bułgarii (Zakon za darzhavniya byudzhët na Republika Balgaria). Zgodnie z zasadami postępowania w sprawach z zakresu pomocy społecznej państwo przyjmuje na siebie obowiązek wypłacania świadczeń alimentacyjnych w przypadku braku osoby zobowiązanej do wypłaty takich świadczeń z mocy prawa lub w przypadku gdy żaden z zobowiązanych nie jest w stanie wypłacać alimentów.

14 Jeżeli zamieszkują na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Tak, zgodnie z procedurą ustanowioną w rozporządzeniu Rady (WE) nr 4/2009 w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych. Republika Bułgarii jest również stroną szeregu traktatów o wzajemnej pomocy prawnej zawartych z różnymi państwami, w tym również z państwami niebędącymi państwami członkowskimi UE. Zgodnie z postanowieniami tych traktatów Ministerstwo Sprawiedliwości pełni funkcję organu centralnego i w tym charakterze udziela pomocy w kwestiach związanych z wnioskami składanymi przez obywateli.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Z Ministerstwem Sprawiedliwości, które pełni funkcje organu centralnego, można skontaktować się pod następującym adresem:

Ministerstwo na Pravosadieto

Ul. Slavyanska 1

1040 Sofia

Bułgaria

Tel.: (+359 2) 92 37 555

Faks: (+359 2) 987 0098

Osoba wyznaczona do kontaktów:

E_Gyurova@justice.government.bg

M_Parvanova@justice.government.bg

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Tak, zgodnie z procedurą ustanowioną w rozporządzeniu Rady (WE) nr 4/2009 w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych. Jeżeli wnioskodawca przebywa w państwie, z którym Republika Bułgarii podpisała traktat o wzajemnej pomocy prawnej, wnioskodawca może zwrócić się o pomoc do Ministerstwa Sprawiedliwości pełniącego funkcję organu centralnego na mocy tego traktatu.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Zgodnie z procedurą przewidzianą w rozporządzeniu Rady (WE) nr 4/2009 w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych lub zgodnie z procedurą przewidzianą w stosownym traktacie o wzajemnej pomocy prawnej.

Dane kontaktowe Ministerstwa Sprawiedliwości, które pełni funkcję organu centralnego, zostały przedstawione powyżej.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak, Republika Bułgarii jest stroną Protokołu haskiego z 2007 r.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Zobacz odpowiedź na poprzednie pytanie.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Mające zastosowanie przepisy są ustanowione w rozporządzeniu Rady (WE) nr 4/2009 w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych oraz w art. 627a–627c kodeksu postępowania cywilnego (obowiązującego od dnia 18 czerwca 2011 r.).

Jeżeli orzeczenie zostało wydane w państwie członkowskim będącym stroną Protokołu haskiego z 2007 r., wniosek o wykonanie orzeczenia na podstawie dokumentów, o których mowa w art. 20 rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009, należy złożyć w sądzie okręgowym właściwym dla miejsca zamieszkania dłużnika lub dla miejsca wykonania zobowiązania. O odmowie lub zawieszeniu wykonania w rozumieniu art. 41 rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 orzeka sąd okręgowy.

Wniosek o stwierdzenie wykonalności orzeczenia lub innego dokumentu wydanego w państwie członkowskim UE niebędącym stroną Protokołu haskiego z 2007 r. składa się w sądzie okręgowym właściwym dla miejsca zamieszkania dłużnika lub dla miejsca wykonania zobowiązania. Złożenie odpisu wniosku w celu jego doręczenia dłużnikowi nie jest konieczne. Sąd rozpoznaje wniosek na posiedzeniu niejawnym. W orzeczeniu uwzględniającym wniosek sąd wyznacza termin na wniesienie środka zaskarżenia zgodnie z art. 32 ust. 5 rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009. Nie dopuszcza się możliwości tymczasowego wykonania orzeczenia uwzględniającego wniosek. W orzeczeniu uwzględniającym wniosek sąd wydaje również postanowienie w sprawie dochodzonych środków tymczasowych i zapobiegawczych. Postanowienie to ma taką samą wagę jak orzeczenie wydane w toku postępowania wszczętego po wytoczeniu powództwa. Na postanowienie przysługuje zażalenie do Sądu Apelacyjnego w Sofii (Sofiyski apelativen sad) na warunkach i zgodnie z procedurami ustanowionymi w art. 32 rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009. Od orzeczenia Sądu Apelacyjnego w Sofii przysługuje wyłącznie skarga kasacyjna do Najwyższego Sądu Kasacyjnego.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Zmieniono liczbę pracowników i strukturę zatrudnienia w Dyrekcji ds. Międzynarodowej Ochrony Prawnej Dzieci i Przeposobienia Zagranicznego, która jest odpowiedzialna za wykonywanie zadań powierzonych Ministerstwu Sprawiedliwości pełniącemu funkcję organu centralnego zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 4/2009 w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych. Dyrekcji przyznano uprawnienia do kontaktowania się z Dyrekcją Generalną ds. Ewidencji Ludności i Służb Administracyjnych (GRAO) w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego i Robót Publicznych, Krajową Agencją Skarbu Państwa i Krajowym Biurem Pomocy Prawnej przy przetwarzaniu wniosków dotyczących zobowiązań alimentacyjnych otrzymanych z państw członkowskich UE zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 4/2009.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 17/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Czechy

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

„Alimenty” oznaczają kwotę wypłacaną przez jedną osobę drugiej celem zaspokojenia wszystkich jej uzasadnionych potrzeb. Zgodnie z kodeksem cywilnym zasadniczym warunkiem wstępnym dla powstania i trwania obowiązku alimentacyjnego jest istnienie stosunków rodzinnych lub o zbliżonym charakterze, przy czym chodzi tu zarówno o związek małżeński, pozamałżeński, związek pokrewieństwa w linii prostej czy związek między zarejestrowanymi partnerami lub byłymi zarejestrowanymi partnerami tej samej płci.

W kodeksie cywilnym określono grupy osób, na których spoczywa obowiązek alimentacyjny, i osób uprawnionych do pobierania świadczeń alimentacyjnych: **alimenty między małżonkami:** obowiązek alimentacyjny powstaje w momencie zawarcia małżeństwa i wygasa z chwilą jego rozwiązania. Na małżonkach spoczywa obowiązek alimentacyjny w zakresie, jaki zapewnia obu małżonkom taki sam poziom życia pod względem materialnym i kulturalnym, który wynika z równego statusu mężczyzny i kobiety w małżeństwie. Obowiązek alimentacyjny między małżonkami jest drugorzędny w stosunku do obowiązku alimentacyjnego między rodzicami i dziećmi;

alimenty między rozwiedzionymi małżonkami: obowiązek alimentacyjny powstaje, jeżeli jedno z rozwiedzionych małżonków nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać i niezdolność ta powstała w związku z małżeństwem; w takim przypadku można zasadnie dochodzić alimentów od byłego małżonka, w szczególności z uwagi na wiek lub stan zdrowia rozwiedzionego małżonka w chwili rozvodu lub zaprzestania sprawowania opieki nad wspólnym dzieckiem rozwiedzionych małżonków. Obowiązek alimentacyjny wygasa w momencie zawarcia nowego związku małżeńskiego przez małżonka otrzymującego alimenty lub z chwilą upływu wyznaczonego okresu alimentacyjnego (maksymalnie 3 lata);

alimenty między rodzicami a dziećmi: obowiązek alimentacyjny powstaje z chwilą narodzin dziecka i wygasa w momencie, gdy dziecko będzie w stanie samodzielnie się utrzymać lub w momencie przeniesienia obowiązku alimentacyjnego na inną osobę (np. w rezultacie zawarcia małżeństwa lub zaprzeczenia ojcostwa). Kwotę świadczeń alimentacyjnych ustala się w taki sposób, aby zapewnić dziecku taki sam poziom życia jak poziom życia jego rodziców. Dziecko również jest zobowiązane do zapewnienia swoim rodzicom odpowiednich środków utrzymania stosownie do posiadanych przez siebie środków, przy czym poziom życia rodziców nie musi być identyczny jak poziom życia dziecka;

alimenty między zstępnymi a wstępnymi: obowiązek alimentacyjny powstaje między wstępnymi i zstępnymi. Obowiązek alimentacyjny spoczywający na rodzicach względem swoich dzieci wyklucza istnienie obowiązku alimentacyjnego dziadków i innych wstępnych względem tych dzieci. Obowiązek alimentacyjny przechodzi na dalszych krewnych, jeżeli bliżsi krewni nie są w stanie się z niego wywiązać;

świadczenie wypłacane samotnej matce na pokrycie kosztów utrzymania i innych wydatków: świadczenie takie jest należne wówczas, gdy matka dziecka nie pozostaje w związku małżeńskim z ojcem dziecka. W takiej sytuacji ojciec jest zobowiązany do wypłacania świadczeń alimentacyjnych przez okres dwóch lat od dnia narodzin dziecka oraz do wnoszenia rozsądnego wkładu na pokrycie kosztów związanych z ciążą i porodem.

Obowiązek alimentacyjny reguluje również ustawa o zarejestrowanych związkach partnerskich. W ustawie tej przewidziano:

wzajemny obowiązek alimentacyjny między partnerami. Zakres obowiązku alimentacyjnego ustalono w taki sposób, by zapewnić obydwu partnerom zasadniczo taki sam poziom życia pod względem materialnym i kulturalnym;

obowiązek alimentacyjny po zaprzestaniu wspólnego pożycia partnerów – byłym partner, który nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać, może wystąpić o zasądzenie od byłego partnera rozsądnej kwoty alimentów, z uwzględnieniem możliwości i sytuacji finansowej byłego partnera. Jeżeli jeden z byłych partnerów, który nie ponosi winy za trwały rozkład pożycia w związku partnerskim, dozna poważnej szkody wskutek rozwiązania związku partnerskiego, taki partner może zwrócić się do sądu o zasądzenie alimentów na okres trzech lat, w kwocie odpowiadającej wysokości świadczenia alimentacyjnego, jakie byłoby należne w przypadku, gdyby związek partnerski nie został rozwiązany.

Obowiązek alimentacyjny spoczywający na obowiązanej względem uprawnionej jest ustanowiony w prawie i nie podlega przeniesieniu ani podstawieniu i nie można się go z góry zrzec.

Jednym z warunków wstępnych przyznania alimentów uprawnionemu, który obowiązuje we wszystkich przypadkach dotyczących wywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego, jest zgodność z zasadami współżycia społecznego.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Alimenty można zasądzić, jeżeli uprawniony nie jest rzeczywiście w stanie samodzielnie się utrzymać. Zdolność do samodzielnego utrzymania się jest tradycyjnie interpretowana jako zdolność danej osoby do zaspokojenia w zadowalającym stopniu wszystkich jej potrzeb (materiałnych, kulturalnych itp.). Jeżeli dziecko nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać i jest zależne od wsparcia zapewnianego przez zobowiązanego, obowiązek alimentacyjny nie wygaśnie nawet po osiągnięciu przez nie pełnoletności (np. jeżeli dziecko będzie kontynuowało naukę), a w wyjątkowych okolicznościach obowiązek alimentacyjny może trwać przez całe życie dziecka i rodziców (np. jeżeli dziecko jest niepełnosprawne w stopniu znacznym i nigdy nie będzie w stanie samodzielnie się utrzymać). Jeżeli natomiast dziecko będzie w stanie samodzielnie się utrzymać przed osiągnięciem pełnoletności, obowiązek alimentacyjny może wygasnąć. Dlatego też nie określono żadnej konkretnej granicy wieku.

Uzyskanie pełnoletności jest istotne ze względów proceduralnych (np. sąd może zasądzić alimenty na rzecz małoletniego dziecka z urzędu, ale w przypadku alimentów na dorosłe dzieci konieczne jest wniesienie pozwu).

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Alimenty może zasądzić wyłącznie sąd na podstawie wniesionego pozwu, przy czym w przypadku alimentów na rzecz małoletniego dziecka sąd może zasądzić je również z urzędu.

Poza informacjami ogólnymi pozw musi zawierać imiona i nazwiska oraz adresy stron, opis okoliczności faktycznych mających istotne znaczenie dla danej sprawy, wykaz dowodów przedłożonych przez powoda oraz wyraźnie sformułowane żądanie pozwu.

Pozew należy wnieść do sądu o odpowiedniej właściwości miejscowej. Zobacz odpowiedź na pytanie 5.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Rodzic sprawujący pieczę nad dzieckiem jest uprawniony do wystąpienia w imieniu dziecka o zasądzenie alimentów od drugiego rodzica. Może on również występować w imieniu dziecka jako jego opiekun lub kurator. Jeżeli dziecko uzyskało pełną zdolność do czynności prawnych, musi ono wystąpić o alimenty we własnym imieniu.

Pozwu nie można wnieść w imieniu krewnego, chyba że nie posiada on pełnej zdolności do czynności prawnych, a sąd wyznaczy jednego z jego krewnych jako jego opiekuna.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Międzynarodową jurysdykcję (właściwość) do prowadzenia postępowania w sprawach dotyczących zobowiązań alimentacyjnych ustala się zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych („rozporządzenie w sprawie zobowiązań alimentacyjnych”): <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=CELEX%3A02009R0004-20130701&qid=1409302593149%20>. Przepisy tego rozporządzenia pozostają bez uszczerbku dla stosowania postanowień traktatów międzynarodowych, których Republika Czeska jest stroną i które dotyczą kwestii regulowanych rozporządzeniem w sprawie zobowiązań alimentacyjnych. Tego rodzaju traktaty mają jednak zastosowanie wyłącznie w odniesieniu do stosunków z państwami innymi niż państwa członkowskie UE. Dotyczy to w szczególności traktatów dwustronnych zawartych z państwami innymi niż państwa członkowskie UE lub międzynarodowej Konwencji o jurysdykcji i wykonywaniu orzeczeń sądowych w sprawach cywilnych i handlowych (konwencja lugańska z dnia 30.10.2007 r.) w odniesieniu do Norwegii, Szwajcarii i Islandii. W stosunkach między państwami członkowskimi Unii Europejskiej rozporządzenie w sprawie zobowiązań alimentacyjnych jest nadrzędne wobec traktatów międzynarodowych.

W Republice Czeskiej sądami właściwymi do orzekania w pierwszej instancji w sprawach dotyczących świadczeń alimentacyjnych są sądy rejonowe (*okresní soudy*).

Jurysdykcję ustala się przeważnie zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych, które jest nadrzędne wobec ustawodawstwa czeskiego. Zgodnie z art. 3 rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych powód może wnieść pozew do sądu:

- właściwego dla miejsca zwykłego pobytu pozwanego; lub
- właściwego dla miejsca zwykłego pobytu wierzyciela.

W przeciwnym wypadku zgodnie z przepisami art. 3 lit. c) i d) rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych postępowanie w Republice Czeskiej można wszcząć przed sądem właściwym do przeprowadzenia postępowania w sprawie o ustalenie ojcostwa lub do sądu właściwego do przeprowadzenia postępowania dotyczącego władzy rodzicielskiej, chyba że sąd właściwy do rozpoznania sprawy ustalono wyłącznie na podstawie obywatelstwa jednej ze stron.

Zgodnie z art. 5 rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych jurysdykcję można również ustalić na podstawie tego, że pozwany wda się w spór przed konkretnym sądem, pod warunkiem że pierwszą z kolejnych czynności prawnych dokonanych przez pozwanego nie będzie podniesienie zarzutu braku jurysdykcji tego sądu.

W ustawodawstwie czeskim przewidziano następujące przepisy w zakresie ustalania właściwości, które mają zastosowanie wyłącznie w przypadku, gdy nie można jej ustalić na podstawie przepisów rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych (tj. na przykład w sytuacji, gdy międzynarodową jurysdykcję sądu czeskiego ustala się na podstawie art. 6 i 7 rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych (jurysdykcja dodatkowa, *forum necessitatis*) lub traktatu międzynarodowego zawartego z państwem innym niż państwo członkowskie UE): w przypadku postępowania o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletniego sprawę rozstrzyga sąd powszechny właściwy dla miejsca zamieszkania małoletniego, ustalonego na podstawie umowy między rodzicami, orzeczenia sądu lub innych okoliczności faktycznych o decydującym znaczeniu. W pozostałych przypadkach sądem właściwym jest sąd powszechny właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego. Sądem powszechnym właściwym w przypadku osoby fizycznej jest sąd rejonowy właściwy dla miejsca zamieszkania tej osoby, a jeżeli taka osoba nie ma miejsca zamieszkania – sąd właściwy dla miejsca jej pobytu. Za miejsce zamieszkania uznaje się miejsce, w którym dana osoba przebywa z zamiarem stałego pobytu (w niektórych przypadkach może istnieć więcej niż jedno takie miejsce – w takiej sytuacji właściwy będzie sąd powszechny w którymkolwiek z tych miejsc). Jeżeli ustalenie sądu powszechnego właściwego dla pozwanego będącego obywatelem Republiki Czeskiej jest niemożliwe lub jeżeli taki sąd powszechny nie będzie sądem Republiki Czeskiej, sądem właściwym jest sąd właściwy dla ostatniego znanego miejsca zamieszkania pozwanego w Republice Czeskiej. Roszczenia majątkowe przeciwko osobie niepodlegającej właściwości żadnego sądu powszechnego w Republice Czeskiej można wnieść do sądu właściwego dla rejonu, w którym znajduje się dany składnik majątku.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Zgodnie z prawem nie istnieje przymus adwokacki. Powód może jednak udzielić wybranej przez siebie osobie, na przykład adwokatowi, pełnomocnictwa do reprezentowania go przed sądem.

Osoba fizyczna, która nie może występować przed sądem samodzielnie, musi być reprezentowana przez pełnomocnika procesowego lub opiekuna. W przypadku małoletniego dziecka pełnomocnikami procesowymi mogą być jego rodzice.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Strony postępowania w sprawie o wzajemne zobowiązania alimentacyjne między rodzicami a dziećmi są całkowicie zwolnione z opłat sądowych. W innych postępowaniach o ustalenie alimentów, w tym o ich zwiększenie, powód jest zwolniony z opłat sądowych. Tego rodzaju zwolnienie obowiązuje również w przypadku sądowego lub komorniczego postępowania egzekucyjnego.

Jeżeli powód jest reprezentowany przez adwokata, musi – o ile nie uzgodniono inaczej – pokryć jego honorarium według stawki określonej w taryfie adwokackiej (którą można pobrać w języku angielskim ze strony internetowej czeskiej Izby Adwokackiej: <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=2239>). Jeżeli będzie to uzasadnione sytuacją socjalną i finansową powoda i jeżeli powództwo nie będzie arbitralne lub w oczywisty sposób bezpodstawne ani nie będzie utrudniało żadnej ze stron korzystania z przysługujących jej praw, sąd może wyznaczyć pełnomocnika procesowego nieodpłatnie lub obniżyć wysokość honorarium takiego pełnomocnika, jeżeli uzna to za bezwzględnie konieczne do zapewnienia ochrony interesów powoda; po spełnieniu określonych warunków na takiego pełnomocnika zostanie wyznaczony adwokat.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Alimenty mają najczęściej formę świadczeń pieniężnych realizowanych w postaci regularnych comiesięcznych płatności, zawsze za kolejny miesiąc z góry (o ile sąd nie orzeknie inaczej lub wierzyciel nie uzgodni innych warunków ze zobowiązanym rodzicem), choć dopuszcza się również możliwość realizacji tych świadczeń w innej formie, na przykład w postaci udostępnienia lokalu mieszkalnego, świadczeń w naturze itp.

Poza warunkami nałożonymi na zobowiązanego rodzica zakres obowiązku alimentacyjnego określa również stosunki majątkowe i uzasadnione potrzeby dziecka, które zależą głównie od jego wieku i stanu zdrowia. Ponadto uwzględnia się sposób, w jaki dziecko przygotowuje się do przyszłego zawodu, jego zajęcia pozalekcyjne, zainteresowania itp. Co do zasady jednak standard życia dziecka powinien odpowiadać standardowi życia jego rodziców. Jeżeli sytuacja finansowa zobowiązanego na to pozwala, za uzasadnioną potrzebę dziecka można uznać również odkładanie oszczędności. Przy ustalaniu zakresu obowiązków alimentacyjnych spoczywających na rodzicach uwzględnia się również to, który z rodziców sprawuje opiekę nad dzieckiem i w jakim zakresie. Sąd zasądza alimenty między małżonkami w kwocie, która zapewni obu małżonkom taki sam poziom życia pod względem materialnym i kulturalnym, który wynika z równego statusu mężczyzny i kobiety w małżeństwie.

Alimenty między rozwiedzionymi małżonkami są zasądzane wówczas, gdy rozwiedziony małżonek nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać i niezdolność ta powstała w związku z małżeństwem; wówczas można zasadnie dochodzić od byłego małżonka alimentów, w szczególności z uwagi na wiek lub stan zdrowia rozwiedzionego małżonka w chwili rozwodu lub zaprzestania sprawowania opieki nad wspólnym dzieckiem rozwiedzionych małżonków. Alimenty są zasądzane w rozsądnej wysokości. Ustalając ich kwotę, sąd bierze pod uwagę czas trwania małżeństwa przed rozwodem, a także inne wymogi określone w przepisach prawa.

Kobieta w ciąży otrzymuje świadczenie w rozsądnej wysokości na pokrycie kosztów związanych z ciążą i porodem.

Sąd zasądzi alimenty na rzecz zarejestrowanego partnera na podstawie pozwu, biorąc pod uwagę wkład w prowadzenie wspólnego gospodarstwa domowego. Wysokość świadczenia alimentacyjnego ustala się w taki sposób, by zapewnić obydwu partnerom taki sam poziom życia pod względem materialnym i kulturalnym.

Obowiązek alimentacyjny po rozwiązaniu związku partnerów tej samej płci może zostać ustalony na podstawie pozwu wniesionego przez byłego partnera, który nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać. Taki partner może zwrócić się do byłego partnera o przekazywanie alimentów w racjonalnej wysokości stosownie do jego zdolności, możliwości finansowych i posiadanych składników majątku. Jeżeli partnerzy nie osiągną porozumienia, sąd zasądzi alimenty na podstawie pozwu wniesionego przez jednego z nich. Jeżeli jeden z byłych partnerów, który nie ponosi winy za trwały rozkład pożycia w związku partnerskim, dozna poważnej szkody wskutek rozwiązania związku partnerskiego, sąd może zasądzić alimenty od drugiego byłego partnera na okres trzech lat od rozwiązania związku, w kwocie odpowiadającej wysokości świadczenia alimentacyjnego, jakie byłoby należne w przypadku, gdyby związek partnerski nie został rozwiązany.

W prawie czeskim nie przewidziano możliwości wyliczenia świadczeń alimentacyjnych w zobiektywizowany sposób za pomocą tabeli, określonych wartości procentowych itp. ani nie wyznaczono minimalnej ani maksymalnej kwoty świadczeń alimentacyjnych. Wydając orzeczenie, sąd weźmie pod uwagę specyfikę danej sprawy, np. możliwość występowania więcej niż jednego obowiązku alimentacyjnego, większe kwoty w przypadku dziecka niepełnosprawnego itp. Ministerstwo Sprawiedliwości publikuje wyłącznie tabelę zawierającą informacje o zalecanych kwotach świadczeń alimentacyjnych: <http://portal.justice.cz/Justice2/MS/ms.aspx?o=23&j=33&k=6223&d=315516>

W razie zmiany sytuacji sąd wydaje stosowne orzeczenie w sprawie alimentów. Istnieje zatem możliwość zmiany alimentów, jeżeli dojdzie do istotnej zmiany sytuacji wierzyciela lub zobowiązanego.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Alimenty są wypłacane w regularnych comiesięcznych ratach, które są zawsze płatne za kolejny miesiąc z góry, chyba że sąd postanowi inaczej lub zobowiązany uzgodni inne rozwiązanie z wierzycielem. W wyjątkowych przypadkach (np. w sytuacji, gdy zobowiązany rodzic uzyskuje dochody wyłącznie sezonowo, prowadzi działalność gospodarczą obciążoną wysokim ryzykiem itp.) sąd może zasądzić wpłacenie określonej kwoty z góry (depozyt) na poczet przyszłych płatności alimentacyjnych. Sąd podejmie następnie dalsze kroki w celu zapewnienia wypłaty z tej kwoty na rzecz dziecka poszczególnych świadczeń w wysokości odpowiadającej kwocie miesięcznych alimentów. Świadczenia alimentacyjne należy wypłacać wierzycielowi albo opiekunowi wierzyciela.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Zgodnie z prawem czeskim można wnieść pozew do właściwego sądu o przeprowadzenie egzekucji sądowej lub można złożyć wniosek do komornika o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Ogólne informacje na temat sądowego lub komorniczego postępowania egzekucyjnego (a także szczegółowe informacje, które należy zawrzeć w pozwie lub wniosku) są zawarte w dokumencie informacyjnym pt. „Procedury wykonywania orzeczeń sądowych”. Poniżej przedstawiono niektóre szczegółowe informacje na temat odzyskiwania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych.

Sądowe postępowanie egzekucyjne

Sąd powszechny właściwy dla rozpatrywania spraw dotyczących małoletniego dziecka (definicję takiego sądu zawarto w odpowiedzi na pytanie nr 5) zasądza alimenty i wykonuje orzeczenie zasądzające alimenty na rzecz małoletniego dziecka. Sąd powszechny właściwy dla zobowiązanego (definicję sądu powszechnego właściwego dla zobowiązanego zawarto w odpowiedzi na pytanie nr 5) jest właściwy do orzekania w sprawie innych rodzajów obowiązku alimentacyjnego, z uwzględnieniem alimentów na rzecz dorosłych dzieci.

W przypadku egzekucji świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletniego dziecka sąd, na wniosek strony postępowania, zapewni pomoc w ustaleniu miejsca zamieszkania zobowiązanego. Sąd może również udzielić wierzycielowi dodatkowego wsparcia, zanim wyda nakaz wykonania orzeczenia – na przykład zwracając się do zobowiązanego o udzielenie informacji na temat tego, czy pobiera on pensję lub uzyskuje jakikolwiek inny regularny dochód, a także informacji na temat źródła takiego dochodu, lub informacji na temat banku lub instytucji płatniczej, w których ma otwarte rachunki, oraz o podanie numerów tych rachunków lub wzywając zobowiązanego do przedstawienia wykazu składników posiadanego majątku. Sąd może zapewnić tego rodzaju wsparcie również w przypadku obowiązków alimentacyjnych innego rodzaju niż alimenty na rzecz małoletniego dziecka.

Egzekucja komornicza

Wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego można złożyć u dowolnego czeskiego komornika. Lista komorników jest dostępna na stronie internetowej Izby Komorniczej Republiki Czeskiej: <http://www.ekcr.cz/seznam-exekutoru>. Przeprowadzając egzekucję świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletniego dziecka, komornik nie ma prawa żądać od wierzyciela wpłaty racjonalnej zaliczki na poczet kosztów egzekucji. Jedną z możliwych metod egzekucji w sprawach dotyczących egzekucji świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletniego dziecka jest zatrzymanie prawa jazdy zobowiązanego. W przypadku niewywiązania się z obowiązku alimentacyjnego, poza zastosowaniem wspomnianych powyżej metod egzekucji, osobie niewywiązującej się z tego obowiązku mogą również zostać postawione zarzuty w związku z podejrzeniem popełnienia przestępstwa polegającego na uchylaniu się od obowiązkowych świadczeń alimentacyjnych. Jeżeli chodzi o przestępstwo polegające na uchylaniu się od obowiązkowych świadczeń alimentacyjnych, kodeks karny stanowi, że takie przestępstwo popełnia ten, kto umyślnie albo wskutek niedbalstwa nie wywiązuje się ze spoczywającego na nim zgodnie z prawem obowiązku zapewniania środków utrzymania lub opieki przez okres dłuższy niż cztery miesiące. W takim przypadku zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa można złożyć na dowolnym komisariacie policji.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Ogólne informacje na temat sądowego postępowania egzekucyjnego lub egzekucji komorniczej (w tym informacje dotyczące tego, które składniki majątku mogą zostać objęte sądowym postępowaniem egzekucyjnym lub egzekucją komorniczą, oraz informacje na temat dostępnych środków zaskarżenia) można znaleźć w dokumencie informacyjnym pt. „Procedury wykonywania orzeczeń sądowych” („Postupy při vymáhání soudního rozhodnutí”).

Kodeks postępowania cywilnego stanowi, że jeżeli wierzyciel nie skorzysta z prawa dochodzenia alimentów przed upływem terminu przedawnienia, ulega ono przedawnieniu, a dłużnik nie będzie zobowiązany do zapłaty alimentów. Jeżeli jednak dłużnik dokona płatności po upływie terminu przedawnienia, nie może domagać się zwrotu przekazanych środków. Samo prawo do świadczeń alimentacyjnych nie ulega przedawnieniu, przedawnia się natomiast prawo do powtarzających się płatności z tytułu alimentów. Termin przedawnienia wynosi z reguły trzy lata. Jeżeli jednak prawa zostały potwierdzone orzeczeniem organu publicznego (np. sądu), termin przedawnienia wynosi dziesięć lat od dnia wydania orzeczenia przyznającego świadczenie. Prawo do świadczeń alimentacyjnych nie wygasa po upływie określonego czasu.

Alimenty mogą zostać zasądzone wyłącznie od dnia wszczęcia postępowania sądowego. Alimenty na rzecz dziecka mogą jednak zostać zasądzone również z mocą wsteczną za okres maksymalnie trzech lat przed dniem wszczęcia postępowania sądowego. Alimenty na rzecz samotnej matki oraz zwrot kosztów związanych z ciążą i porodem również mogą zostać zasądzone z mocą wsteczną, przy czym w takim przypadku maksymalny okres wynosi dwa lata przed dniem porodu.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Podmioty odpowiedzialne za zapewnianie dzieciom ochrony socjalnej i prawnej, funkcjonujące przy urzędzie gminy i dysponujące rozszerzonymi uprawnieniami, są zobowiązane do udzielania wsparcia przy zgłaszaniu w imieniu małoletniego dziecka roszczeń o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych oraz o egzekucję świadczeń alimentacyjnych, w tym pomoc przy wnoszeniu pozwu do sądu.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

W przepisach prawa nie przewidziano takiej możliwości.

14. Jeżeli zamieszkuje na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Wierzyciel może złożyć wniosek o pomoc w odzyskaniu należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w Urzędzie ds. Międzynarodowej Ochrony Prawnej Dzieci w Brnie (Úřad pro mezinárodní právní ochranu dětí) (<http://www.umpod.cz/>).

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Wnioskodawca może skontaktować się z taką organizacją, korzystając z poniższych danych kontaktowych:

Úřad pro mezinárodní právní ochranu dětí (Urząd ds. Międzynarodowej Ochrony Prawnej Dzieci)

Šilingrovo náměstí 3/4

602 00 Brno

Republika Czeska

Tel.: +420 542 215 522

Faks: +420 542 212 836

E-mail: podatelna@umpod.cz

Kontaktując się z Urzędem po raz pierwszy, wnioskodawca powinien podać swoje imię i nazwisko oraz dane kontaktowe (nr telefonu lub adres e-mail), a także imię i datę urodzenia dziecka, którego dotyczy dane pytanie lub wniosek.

Jeżeli wnioskodawca zwraca się do Urzędu o pomoc w odzyskaniu należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych, musi najpierw złożyć nieformalny pisemny wniosek o przyznanie takiej pomocy w Urzędzie, do którego musi załączyć wypełniony kwestionariusz, który można pobrać w języku czeskim ze strony internetowej Urzędu: <http://www.umpod.cz/vyzivne/postup-pri-vymahani-vyzivneho/>. We wniosku należy podać podstawowe informacje dotyczące dziecka i zobowiązanego, a także najistotniejsze okoliczności faktyczne wyjaśniające, dlaczego wnioskodawca zwraca się o pomoc w odzyskaniu należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych. Do wniosku należy również załączyć odpisy wszelkich dokumentów, w szczególności orzeczeń sądu ustalających obowiązek alimentacyjny. Następnie Urząd oceni możliwość odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w danym przypadku i, w razie konieczności, udzieli wnioskodawcy szczegółowych wytycznych w zakresie dalszych kroków, jakie powinien on podjąć.

Urząd może się również zwrócić do wnioskodawcy o dostarczenie dodatkowych dokumentów. Zasadniczo należy przedłożyć wyrok nakładający obowiązek alimentacyjny wraz z jego poświadczonym tłumaczeniem na język urzędowy państwa, w którym mają zostać odzyskane należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych, a także klauzule prawomocności i wykonalności wyroku. W przypadku gdy należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych mają zostać odzyskane w państwie członkowskim Unii Europejskiej, sąd sporządzi wyciąg z orzeczenia zgodnie z art. 56 rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych. Z reguły wymagane są również pełnomocnictwo dla organu centralnego za granicą, zaświadczenie o kontynuowaniu nauki wydane wierzycielowi, który ukończył 15 rok życia, lub poświadczenie pozostawiania przy życiu (*potvrzení o žití*). Sąd rejonowy właściwy dla miejsca zamieszkania wnioskodawcy (zazwyczaj sąd, który rozpoznawał sprawę w pierwszej instancji) powinien zapewnić mu wsparcie w sporządzeniu tłumaczenia dokumentów. Sąd prześle gotowe dokumenty wnioskodawcy albo prześle je bezpośrednio Urzędowi. Urząd zbada otrzymane dokumenty i po upewnieniu się, że wszystkie wymagania zostały spełnione, prześle wniosek sądowi w państwie trzecim lub prześle sprawę właściwemu organowi lub organizacji w państwie trzecim w celu przeprowadzenia dalszego postępowania. Urząd będzie regularnie informował wnioskodawcę o podejmowanych działaniach, a także o postępach i wyniku postępowania.

W przypadku odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych za pomocą środków prawnych lub wskutek dobrowolnych wpłat na rachunek partnera przebywającego za granicą dokonywanych przez zobowiązanego, płatności takie zasadniczo wpływają na rachunek Urzędu raz w miesiącu (ze

względów administracyjnych, księgowych i ilościowych) w formie płatności zbiorczej. Dział Finansowy Urzędu przekazuje płatności wierzycielowi w terminie jednego miesiąca zgodnie z dyspozycjami wierzyciela. Jeżeli wierzyciel otrzyma bezpośrednie płatności od zobowiązanego, który przebywa w państwie trzecim, ma obowiązek natychmiastowo poinformować o nich Urząd. Wierzyciel jest również zobowiązany do informowania Urzędu o wszelkich zmianach, które mogą wywrzeć wpływ na postępowanie (zmiana adresu zamieszkania, zmiana w zakresie opieki nad dzieckiem, ukończenie edukacji przez dziecko itp.).

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Osoba ubiegająca się o alimenty, która zamieszkuje w państwie trzecim, powinna zwrócić się do właściwego organu w tym państwie, który skontaktuje się z Urzędem ds. Międzynarodowej Ochrony Prawnej Dzieci (dane kontaktowe Urzędu przedstawiono powyżej).

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Po otrzymaniu wniosku z zagranicy Urząd ds. Międzynarodowej Ochrony Prawnej Dzieci podejmie następujące działania:

sprawdzi, czy wniosek spełnia wszystkie wymagania przewidziane w przepisach unijnych i umowach międzynarodowych lub zwróci się o dostarczenie dodatkowych dokumentów;

prześle zobowiązanemu w Republice Czeskiej pisemne wezwanie do spłaty zadłużenia alimentacyjnego oraz do dobrowolnego uiszczania regularnych płatności alimentacyjnych;

w przypadku braku odpowiedzi zobowiązanego Urząd zasięgnie informacji na temat jego sytuacji finansowej i złoży wniosek o uznanie i wykonanie orzeczenia we właściwym sądzie w Republice Czeskiej. Urząd reprezentuje wnioskodawcę (wierzyciela zamieszkującego za granicą) w postępowaniu i podejmuje wszelkie czynności konieczne do odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych i zabezpieczenia przekazania odzyskanych kwot do odpowiedniego państwa trzeciego. Urząd i zagraniczny organ przekazujący udzielają sobie wzajemnie informacji o podejmowanych czynnościach, a także o postępach i wyniku postępowania dotyczącego wykonania orzeczenia alimentacyjnego.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Strony postępowania w sprawie o wzajemne zobowiązania alimentacyjne między rodzicami a dziećmi są całkowicie zwolnione z opłat sądowych. W innych postępowaniach o ustalenie alimentów, w tym o ich zwiększenie, powód jest zwolniony z opłat sądowych. Tego rodzaju zwolnienie obowiązuje również w przypadku sądowego lub komorniczego postępowania egzekucyjnego. W postępowaniu dotyczącym obowiązku alimentacyjnego nie istnieje przymus adwokacki. Urząd ds. Międzynarodowej Ochrony Prawnej Dzieci świadczy swoje usługi nieodpłatnie. Urząd będzie reprezentował powoda (wierzyciela zamieszkującego za granicą) w postępowaniu sądowym, będzie podejmował wszelkie czynności konieczne do zabezpieczenia płatności alimentów w jego imieniu i zagwarantuje przekazanie kwot odzyskanych w państwie trzecim.

Jeżeli będzie to uzasadnione sytuacją socjalną i finansową powoda i jeżeli powództwo nie będzie arbitralne lub w oczywisty sposób bezpodstawne ani nie będzie utrudniało żadnej ze stron korzystania z przysługujących jej praw, sąd może zwolnić stronę z obowiązku uiszczenia części lub całości opłat sądowych. Jeżeli sąd wyznaczył pełnomocnika stronie zwolnionej z opłat sądowych, zwolnienie takie obejmuje również – w zakresie, w jakim zostało ono udzielone – wydatki poniesione przez pełnomocnika i jego honorarium. Strona, która została zwolniona z opłat sądowych, nie może zostać zobowiązana do wniesienia depozytu na pokrycie kosztów przeprowadzenia dowodów ani do zwrotu na rzecz Skarbu Państwa wygenerowanych przez siebie kosztów (np. wynagrodzenia świadków, honorariów biegłych, kosztów tłumaczenia ustnego itp.). Koszty poniesione w związku z faktem, że strona występująca przed sądem posługuje się swoim językiem ojczystym lub korzysta z systemów komunikacji dla osób niesłyszących lub niesłyszących i niewidomych ponosi państwo i nie można dochodzić rekompensaty z tytułu takich kosztów.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Zgodnie z ustawą nr 359/1999 Zb.U. o ochronie socjalnej i prawnej dzieci, z późniejszymi zmianami, aby zapewnić ochronę socjalną i prawną w odniesieniu do państw trzecich Urząd ds. Międzynarodowej Ochrony Prawnej Dzieci, jako organ centralny w Republice Czeskiej, będzie realizował następujące zadania:

§ wykonywanie obowiązków centralnego organu rządowego zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych;

§ pełnienie funkcji kuratora dziecka;

§ zwracanie się do odpowiednich organów oraz innych podmiotów prawnych i osób o sporządzenie sprawozdań dotyczących sytuacji dzieci będących obywatelami Republiki Czeskiej, ale niezamieszkujących na stałe na terytorium Republiki Czeskiej, na wniosek rodziców zamieszkujących w Republice Czeskiej lub organów ds. ochrony socjalnej i prawnej;

§ pośredniczenie w przekazywaniu dokumentów osobistych i innych dokumentów organom w państwach trzecich oraz dostarczanie pism i innych dokumentów przekazanych przez organy w państwach trzecich;

§ współpraca z organami rządowymi lub innymi organizacjami w państwach trzecich pełniącymi funkcje zbliżone do funkcji Urzędu, jeżeli takie organizacje są należycie uprawnione do zajmowania się kwestiami związanymi z ochroną socjalną i prawną w danym państwie, oraz, w stosownych przypadkach, z innymi organami, placówkami i podmiotami prawnymi;

§ zapewnianie wsparcia przy poszukiwaniu rodziców dziecka, jeżeli jedno z nich lub obydwójce zamieszkuje za granicą, członków rodziny i osób, na których spoczywa obowiązek alimentacyjny, badanie sytuacji materialnej i finansowej w celu ustalenia wysokości świadczeń alimentacyjnych, pośredniczenie w składaniu wniosków o egzekucję należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych, a mianowicie wniosków o uregulowanie kwestii związanych z obowiązkiem alimentacyjnym i wychowywaniem dziecka oraz wniosków o ustalenie ojcostwa;

§ zapewnianie tłumaczenia dokumentów niezbędnych do wykonywania uprawnień w zakresie ochrony socjalnej i prawnej zgodnie z postanowieniami traktatów międzynarodowych i mającymi bezpośrednie zastosowanie przepisami Unii Europejskiej.

Aby Urząd mógł wykonywać swoje uprawnienia, odpowiednie organy oraz inne osoby i podmioty prawne są zobowiązane do udzielania Urzędowi, w niezbędnym zakresie, wszelkiego wsparcia, o jakie się do nich zwróci; w takim przypadku stosuje się odpowiednio przepisy rozporządzeń w sprawie wykonywania orzeczeń dotyczące obowiązku udzielania wsparcia przez osoby trzecie. Obowiązkowego wsparcia w wymaganym zakresie udzielają również np. sądy, policja Republiki Czeskiej, banki, instytucje zabezpieczenia społecznego, urzędy pracy, podmioty świadczące usługi pocztowe, dostawcy usług elektronicznych, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w zakresie udzielania informacji znajdujących się w rejestrach obywateli i obcokrajowców itp.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 17/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Niemcy

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Osoby, które mogą być zobowiązane do wypłaty świadczeń alimentacyjnych:

dzieci wobec rodziców

rodzice wobec dzieci

małżonkowie wobec siebie nawzajem

(pra)wnuki wobec (pra)dziadków

(pra)dziadkowie wobec (pra)wnuków

rodzice niepozostający w związku małżeńskim wobec siebie nawzajem, jeżeli sprawują pieczę nad dzieckiem

partnerzy pozostający w zarejestrowanym związku partnerskim wobec siebie nawzajem

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

W przypadku świadczeń alimentacyjnych na dzieci nie istnieją żadne ograniczenia wiekowe. Świadczenia alimentacyjne są wymagalne dopóty, dopóki dziecko (z powodów niezawinionych przez nie sytuacji) wymaga wsparcia finansowego. Po zakończeniu przez nie kształcenia zawodowego oczekuje się jednak zazwyczaj, iż dziecko będzie w stanie utrzymywać się samodzielnie. Małoletnie dzieci są zgodnie z niemieckim prawem alimentacyjnym przeważnie uprzywilejowane względem pełnoletnich dzieci, które ukończyły kształcenie ogólne. Wymagania w odniesieniu do dłużników alimentacyjnych są bardziej surowe, a małoletnie dzieci są uprzywilejowane względem pełnoletnich dzieci w zakresie zobowiązań alimentacyjnych.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

W celu uznania obowiązku alimentacyjnego wierzyciel alimentacyjny powinien zwrócić się zwykle do sądu, Urzędu ds. Dzieci i Młodzieży (*Jugendamt*) lub notariusza, aby uzyskać tytuł wykonawczy, na podstawie którego możliwa będzie przymusowa egzekucja świadczenia pieniężnego.

Postępowanie sporne toczy się wyłącznie przed sądem. Obowiązek zaspokojenia roszczeń może jednak zostać uznany przed notariuszem lub Urzędem ds. Dzieci i Młodzieży. Zakres kompetencji urzędu jest ograniczony w porównaniu z zakresem uprawnień notariusza, tzn. do jego kompetencji należą zobowiązania w przypadku świadczeń na dzieci do ukończenia 21. roku życia lub roszczeń matki albo ojca wynikających z urodzenia dziecka.

Wszelkie ustawowe roszczenia o świadczenia alimentacyjne należy wnosić do sądu rodzinnego jako sprawę z dziedziny prawa rodzinnego. Postępowanie prowadzi się na podstawie przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach rodzinnych oraz postępowaniach niespornych (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit – FamFG*), jak również na podstawie przepisów kodeksu postępowania cywilnego (*Zivilprozessordnung – ZPO*).

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Zgodnie z § 1629 ust. 1 kodeksu cywilnego (*Bürgerliches Gesetzbuch – BGB*) rodzice reprezentują dziecko wspólnie; jedno z rodziców jest wyłącznym przedstawicielem dziecka tylko w przypadku, gdy przysługuje mu wyłączna władza rodzicielska lub też przekazano mu takie uprawnienia na podstawie § 1628 kodeksu. Rodzice zatem, jako prawni przedstawiciele dziecka, składają w imieniu dziecka pozew o roszczenie. Zgodnie z § 1629 ust. 2 zdanie pierwsze kodeksu matka i ojciec nie mogą jednak reprezentować dziecka, w przypadku gdy – zgodnie z § 1795 kodeksu – opiekun jest wyłączony z prawa reprezentowania dziecka ze względu na groźbę powstania konfliktu interesów. Dotyczy to przede wszystkim sytuacji, kiedy istnieje spór prawny między dzieckiem a małżonkiem jednego z rodziców. W takim przypadku należy zapewnić dziecku zastępczego opiekuna prawnego (*Ergänzungspfleger*), który następnie dochodzi roszczenia w imieniu dziecka jako jego przedstawiciel prawny. W przypadku dochodzenia roszczeń alimentacyjnych przewidziano jedno odstępstwo. Zgodnie z § 1629 ust. 2 zdanie drugie kodeksu w przypadku, gdy rodzicom przysługuje wspólna władza rodzicielska, to z rodziców, w którego pieczy znajduje się dziecko, może dochodzić roszczeń alimentacyjnych wobec drugiego z rodziców. W § 1629 ust. 3 kodeksu zmodyfikowano następnie ten przepis w odniesieniu do sytuacji, gdy rodzice nadal pozostają w związku małżeńskim lub partnerskim, ale prowadzą osobne gospodarstwa domowe lub gdy są oni stronami toczącego się postępowania w sprawie rozwodu/separacji. W takim przypadku jedno z rodziców może dochodzić roszczeń w odniesieniu do drugiego z rodziców wyłącznie we własnym imieniu, aby uniknąć sytuacji, w której dziecko zostanie stroną postępowania w sprawie o rozwód lub separację własnych rodziców.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

W odniesieniu do postępowań w sprawach alimentacyjnych właściwe są sądy ds. rodzinnych (*Familiengerichte*) jako wydziały sądów rejonowych (*Amtsgerichte*). Właściwość miejscowa sądu w sprawach alimentacyjnych wynika z § 232 ustawy o postępowaniu w sprawach rodzinnych i postępowaniu niespornym (*Gesetz über das Verfahren in Familiensachen und in den Angelegenheiten der freiwilligen Gerichtsbarkeit, FamFG*).

Jeżeli toczy się postępowanie w sprawie rozwodowej, co do zasady właściwy miejscowo jest sąd, który wydał lub wyda orzeczenie rozwodu w pierwszej instancji. Ponadto właściwość miejscowa sądu zależy często od miejsca zwykłego pobytu pozwanego. W przypadku postępowań, które dotyczą obowiązku alimentacyjnego wobec małoletniego dziecka lub dziecka posiadającego równe prawa w stosunku do dziecka małoletniego, zastosowanie mają inne przepisy. W takim przypadku właściwy jest sąd, w którego okręgu miejsce zwykłego pobytu posiada dziecko lub to z rodziców, które jest upoważnione do reprezentowania dziecka. Przepisy te nie mają jednak zastosowania, jeżeli miejsce zwykłego pobytu dziecka lub rodzica znajduje się za granicą.

Dziecko może też wnieść pozew na podstawie którego obowiązek alimentacyjny będzie miał zastosowanie do obojga rodziców, do sądu, który właściwy jest do orzekania w sprawie pozwu dotyczącego obowiązku alimentacyjnego jednego z rodziców.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

W przypadku spraw alimentacyjnych strony muszą co do zasady skorzystać z zastępstwa procesowego (przymus adwokacki). Przymus adwokacki nie występuje jednak w postępowaniach dotyczących środków tymczasowych (*einstweilige Anordnung*). Dziecka, które przy dochodzeniu roszczenia alimentacyjnego reprezentowane jest przez Urząd ds. Dzieci i Młodzieży działający w roli doradcy, również nie obowiązuje przymus adwokacki.

7 Czy muszę zapłacić opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Sądowe postępowanie alimentacyjne wiąże się z kosztami (opłaty lub koszty czynności). Wysokość kosztów określa się na podstawie wartości przedmiotu sporu, przebiegu postępowania oraz konkretnych okoliczności sprawy.

Za płatność kosztów odpowiada głównie strona, której sąd nakazał zapłatę tych kosztów w wyroku. Z reguły kosztami jest obciążana strona przegrywająca sprawę.

Wnioskodawcy, którzy ze względu na sytuację ekonomiczną i osobistą nie posiadają wystarczających środków finansowych na pokrycie kosztów sądowych albo są w stanie pokryć je tylko w części lub w ratach, mogą ubiegać się o pomoc prawną w postępowaniu o świadczenia alimentacyjne. Przyznanie pomocy zależy od faktu, czy przewidywane powodztwo (lub obrona przed powodztwem) ma wystarczające szanse na powodzenie i nie wydaje się bezzasadne.

Pomoc prawna obejmuje – w zależności od wysokości zarobków i sytuacji majątkowej wnioskodawcy – całość lub część kosztów sądowych oraz honorarium adwokata wnioskodawcy, ale nie obejmuje kosztów adwokata strony przeciwnej w przypadku przegranej sprawy.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Alimenty płatne są zwykle w formie świadczenia pieniężnego. Wysokość alimentów określają wymogi i potrzeby strony uprawnionej do alimentów oraz możliwość zapłaty przez stronę podlegającą obowiązkowi alimentacyjnemu. Sądy okręgowe wyższej instancji (*Oberlandesgerichte*) sporządziły tabele i wytyczne w tym zakresie, które są pomocne przy określaniu stawki ryczałtowej dla poszczególnych pozycji uwzględnianych przy obliczaniu kwoty alimentów. Tzw. tabela z Düsseldorfu jest powszechnie stosowana do obliczania wysokości alimentów na dziecko.

W razie istotnej zmiany okoliczności, na wniosek strony uprawnionej do alimentów lub dłużnika alimentacyjnego orzeczenie sądowe może zostać zmienione. Zgodnie z § 1612a ust. 1 zdanie pierwsze kodeksu świadczenia alimentacyjne należne na rzecz małoletniego dziecka mogą też być wymagane jako procent minimalnego świadczenia alimentacyjnego obowiązującego w danym czasie. Minimalne świadczenie alimentacyjne określono w § 1612a ust. 1 zdanie drugie i trzecie kodeksu; istnieją trzy przedziały wysokości świadczenia alimentacyjnego, które wzrasta wraz z wiekiem dziecka. Do uzyskania prawa do wyższych alimentów, gdy dziecko przejdzie do kolejnej grupy wiekowej, nie jest wymagana zmiana postanowienia sądu, w którym powiązано wysokość świadczenia alimentacyjnego ze świadczeniem minimalnym.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Świadczenia alimentacyjne zasadniczo przypadają do zapłaty co miesiąc z góry w drodze świadczenia pieniężnego, którego należy dokonać na rzecz strony uprawnionej do alimentów lub, w przypadku dzieci małoletnich, rodzica opiekującego się takim dzieckiem bądź strony w inny sposób uprawnionej do utrzymania płatności.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Jedną z możliwości jest egzekucja zapłaty (*Zwangsvollstreckung*) zasądzonych roszczeń alimentacyjnych. Roszczenie jest egzekwowane zgodnie z przepisami ogólnymi.

Wagę zobowiązania nałożonego na wierzyciela alimentacyjnego podkreśla fakt, że naruszenie tego zobowiązania podlega karze zgodnie z prawem karnym. Kto dopuści się naruszenia obowiązku alimentacyjnego, podlega karze pozbawienia wolności do lat trzech lub karze grzywny. Jeżeli konieczne jest orzeczenie kary pozbawienia wolności, ale jej wykonanie zostaje warunkowo zawieszona, sąd może nakazać stronie skazanej wypełnianie obowiązku alimentacyjnego. Sąd odwołuje zawieszenie wyroku, jeżeli strona skazana poważnie lub uporczywie kwestionuje taki nakaz i tym samym daje podstawy do obaw, że będzie dopuszczać się dalszych przestępstw karnych, w szczególności naruszeń obowiązku alimentacyjnego. W przypadku przestępców dotychczas niekaranych prokuratura może tymczasowo wstrzymać się z wniesieniem oskarżenia, a sąd może tymczasowo wstrzymać postępowanie karne, jeżeli oskarżonego pouczy się jednocześnie, by wypełnił obowiązek alimentacyjny na określonej kwotę.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Zajęcie majątku ruchomego przeprowadza komornik (§ 808 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego – Zivilprozessordnung, ZPO). W takim przypadku należy zwrócić szczególną uwagę na przepisy §§ 811–812 kodeksu, ograniczające możliwość zajęcia majątku. Zgodnie z § 811 kodeksu opisane w tym artykule części majątku ruchomego nie podlegają zajęciu. Wyjątki dotyczą rzeczy sprzedanych z zastrzeżeniem prawa własności (*Eigentumsvorbehalt*) zgodnie z § 811 ust. 2 kodeksu. §§ 811a oraz 811b kodeksu dotyczą przepisów w sprawie wymiany wartościowych części majątku ruchomego, które zgodnie z § 811 ZPO nie podlegają zajęciu, na przedmioty o mniejszej wartości spełniające tę samą funkcję.

Przeszukanie mieszkania dłużnika alimentacyjnego można przeprowadzić bez jego zezwolenia wyłącznie na podstawie polecenia sędziego na mocy § 758a kodeksu. Zajęcie wierzycielności przeprowadza sąd egzekucyjny.

Należy uwzględnić ochronę przed zajęciem wynagrodzenia, o której mowa w § 850 i nast. kodeksu. Kwota chronionego przed zajęciem wynagrodzenia zależy nie tylko od wysokości wynagrodzenia, ale również od liczby osób, które zgodnie z ustawą pozostają na utrzymaniu dłużnika. W celu wyznaczenia tej kwoty można skorzystać z tabeli kwot wyłączonych z zajęcia załączonej do § 850c kodeksu, która służy do ustalania kwot wyłączonych spod egzekucji.

Tabela ta jest weryfikowana w regularnych odstępach czasu, a kwoty dostosowane są w razie potrzeby do odpowiedniej wysokości.

Jeżeli egzekucja prowadzona jest z powodu roszczeń o świadczenia alimentacyjne lub roszczenia wynikającego z umyślnego popełnienia czynu niedozwolonego, sąd egzekucyjny może – zgodnie z § 850d lub § 850f kodeksu – na wniosek wierzyciela przyjąć inną wysokość kwoty wyłączonej spod egzekucji. Możliwość zmiany kwoty wyłączonej spod egzekucji istnieje również w przypadku wniosku dłużnika uzasadnionego szczególnymi potrzebami osobistymi zgodnie z § 850f ust. 1 kodeksu.

Ochronę przed zajęciem rachunku dłużnika umożliwia prowadzenie specjalnego konta zgodnie z § 850k kodeksu. Taki rachunek określa się jako rachunek wyłączony z zajęcia (*Pfändungsschutzkonto* lub *P-Konto*). Ma on na celu zapewnienie godnego poziomu życia dłużnikowi oraz osobom pozostającym na jego utrzymaniu. Automatyczna ochrona przed zajęciem dotyczy środków znajdujących się na tym rachunku do wysokości określonej kwoty, która obecnie wynosi 1 178,95 euro na miesiąc kalendarzowy. Kwota podlegająca ochronie przed zajęciem może zostać podwyższona w pewnych okolicznościach, na przykład w przypadku gdy dłużnik ma inne obowiązki alimentacyjne. Szczegółowe informacje dotyczące kwot wyłączonych z zajęcia można znaleźć na następującej stronie: <http://www.bmjv.de/DE/Themen/FinanzenUndAnlegerschutz/ZwangsvollstreckungPfaendungsschutz/Pfaendungsschutzkonto.html>. Dodatki rodzinne (*Kindergeld*) oraz określone świadczenia społeczne podlegają dodatkowej ochronie. Co do zasady wystarczy przedstawić odpowiedni

dokument w banku. W szczególnych przypadkach związanych na przykład ze szczególnymi potrzebami dłużnika wskutek choroby, kwotę wolną od egzekucji może dostosować w indywidualnym przypadku sąd egzekucyjny.

W przypadku roszczeń alimentacyjnych stosuje się standardowy termin przedawnienia wynoszący trzy lata (§ 195 kodeksu cywilnego), którego bieg rozpoczyna się z końcem roku, w którym powstało roszczenie i w którym uprawniony się o tym dowiedział (§ 199 ust. 1 kodeksu). Odrębny termin przedawnienia wynoszący 30 lat stosuje się wyłącznie do zaległości w płatności zasądzonych roszczeń alimentacyjnych (§ 197 ust. 1 pkt 3 kodeksu): termin rozpoczyna bieg z dniem uprawomocnienia się orzeczenia sądu lub sporządzenia tytułu egzekucyjnego, lub zaprotokołowania uznania roszczenia (§ 201 zdanie pierwsze kodeksu).

W przypadku roszczeń alimentacyjnych możliwe jest zawieszenie biegu przedawnienia. Zawieszenie biegu oznacza, że okresu zawieszenia nie wlicza się do terminu przedawnienia (§ 209 kodeksu). Jest tak w przypadku świadczeń alimentacyjnych na dziecko do ukończenia przez nie 21. roku życia (§ 207 ust. 1 zdanie drugie pkt 2 lit. a) kodeksu).

W przypadku wszczęcia lub złożenia wniosku o wszczęcie sądowego postępowania egzekucyjnego standardowy trzyletni termin przedawnienia wznawia bieg (§ 212 ust. 1 pkt 2 kodeksu). Zapobiega to przedawnieniu się roszczeń alimentacyjnych, które zostaną zasądzone w przyszłości.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Nakaz alimentacyjny to zwykły tytuł egzekucyjny dotyczący roszczenia pieniężnego, a więc wierzyciel alimentacyjny musi zasadniczo postępować zgodnie ze zwykłymi przepisami dotyczącymi egzekucji i musi sam wyegzekwować roszczenie.

Urząd ds. Dzieci i Młodzieży może jednak pomóc przy ściąganiu należnych świadczeń, w przypadku gdy działa w roli doradcy prawnego dziecka zgodnie z § 1712 kodeksu cywilnego. Urząd ds. Dzieci i Młodzieży może doradzać dziecku na wniosek tego z rodziców, które sprawuje wyłączną władzę rodzicielską nad dzieckiem albo – w sytuacji gdy oboje rodzice sprawują władzę wspólnie – tego z rodziców, które sprawuje pieczę nad dzieckiem.

Należy to odróżnić od przypadków, w których osoba uprawniona do alimentów otrzymuje określone świadczenia społeczne (pokrywające potrzeby, które zasadniczo powinny być zaspokajane ze świadczenia alimentacyjnego). W przypadku gdy odbiorcy takich świadczeń społecznych przysługuje roszczenie alimentacyjne wobec strony podlegającej obowiązkowi alimentacyjnemu, z którego strona ta jeszcze się nie wywiązała, takie roszczenie alimentacyjne zasadniczo przechodzi na właściwy organ, który może następnie dochodzić roszczenia alimentacyjnego we własnym imieniu.

W niektórych przypadkach (jeżeli dziecko wychowuje samotnie jedno z rodziców, a drugie nie płaci żadnych alimentów w gotówce) uprawnienie do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych powstaje na mocy ustawy o przyznawaniu zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych

(Unterhaltsvorschussgesetz – UVG). W takich przypadkach roszczenia alimentacyjne przechodzą na Urząd ds. Zaliczek (Unterhaltsvorschusskasse), który ich dochodzi.

Ponadto, jeżeli strona podlegająca obowiązkowi alimentacyjnemu nie zapłaci alimentów, a strona uprawniona do świadczenia alimentacyjnego musi w związku z tym korzystać z pomocy społecznej (pod warunkiem że spełnia pozostałe wymogi kwalifikujące do otrzymania tej pomocy), roszczenia alimentacyjne przechodzą na organ pomocy społecznej (na takiej samej zasadzie jak w przypadku wspomnianych powyżej płatności zaliczkowych), który może ich następnie dochodzić. W przypadku podstawowych świadczeń ochronnych dla osób poszukujących pracy roszczenie przechodzi dopiero po wystosowaniu pisemnego powiadomienia przez podmiot wypłacający świadczenie do strony podlegającej obowiązkowi alimentacyjnemu.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Świadczenia w ramach ustawy o przyznawaniu zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych oraz świadczenia z tytułu pomocy społecznej i podstawowej ochrony dla osób poszukujących pracy, o których mowa w pytaniu 12, są to odrębne świadczenia w ramach ubezpieczenia społecznego, które mają ograniczony zakres i, ściśle biorąc, nie stanowią świadczeń alimentacyjnych. Są one wypłacane przez właściwe władze państwowe bezpośrednio wnioskodawcy. Nie zależą też one od tego, czy uda się osiągnąć należności alimentacyjne. Organy państwowe, na które przeszło roszczenie alimentacyjne, mogą dochodzić tego roszczenia we własnym imieniu.

W przeciwieństwie do świadczeń w ramach ustawy o przyznawaniu zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych i do świadczeń z tytułu pomocy społecznej i podstawowej ochrony dla osób poszukujących pracy doradztwo prawne (*Beistandschaft*) przez Urząd ds. Dzieci i Młodzieży nie daje podstaw do odrębnego roszczenia o świadczenie wobec właściwego urzędu. Działania urzędu w tym przypadku ograniczają się do wspierania strony uprawnionej w dochodzeniu i egzekwowaniu roszczenia alimentacyjnego.

14 Jeżeli zamieszkuję na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Jeżeli uprawniony do świadczeń alimentacyjnych chce wykonać nakaz alimentacyjny w odniesieniu do dłużnika alimentacyjnego, który ma miejsce zamieszkania za granicą, może on skorzystać z pomocy federalnego urzędu sprawiedliwości (Bundesamt für Justiz) w Bonn. Republika Federalna Niemiec ustanowiła federalny urząd sprawiedliwości centralnym organem do spraw transgranicznych postępowań alimentacyjnych.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Wnioski składane na podstawie art. 55 rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych, art. 9 konwencji haskiej z 2007 r. o międzynarodowym dochodzeniu alimentów lub art. 2 ust. 1 i art. 2 ust. 2 konwencji ONZ z 1956 r. przez osobę uprawnioną zamieszkałą w Niemczech należy składać za pośrednictwem Federalnego Urzędu Sprawiedliwości w Bonn do wezwanego organu centralnego. Więcej informacji można znaleźć na stronie: https://www.bundesjustizamt.de/DE/Themen/Buergerdienste/AU/AU_node.html

Dane kontaktowe organu centralnego:

Bundesamt für Justiz

Referat II 4

53094 Bonn

Niemcy

E-Mail: auslandsunterhalt@bfj.bund.de

Tel.: +49(0)228 99410 6434

Faks: +49(0)228 99410 5202

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Osoby uprawnione zamieszkałe za granicą mogą złożyć wniosek w organie centralnym w swoim państwie zamieszkania na podstawie art. 55 rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009, art. 9 konwencji haskiej z 2007 r. o międzynarodowym dochodzeniu alimentów lub art. 2 ust. 1 i art. 2 ust. 2 konwencji ONZ z 1956 r.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Wnioski należy składać za pośrednictwem organu centralnego państwa pobytu. Zostaną one przekazane organowi centralnemu Republiki Federalnej Niemiec (zob. odpowiedź na pytanie 14.2).

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Nie dotyczy.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Co do zasady w postępowaniu alimentacyjnym należy uiścić zaliczkę na koszty postępowania. W zakresie stosowania rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych przyznaje się pomoc prawną na podstawie art. 44 do 47 rozporządzenia. Obowiązek wpłaty zaliczki nie ma zastosowania w szczególnych okolicznościach, przede wszystkim w przypadku przyznania pomocy prawnej.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

W Niemczech istnieje już organ centralny – federalny urząd sprawiedliwości (Bundesamt für Justiz) – wyposażony w uprawnienia, które służą zapewnieniu skuteczności środków opisanych w art. 51.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 06/08/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Estonia

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Zgodnie z konstytucją estońską obowiązek alimentacyjny oznacza spoczywający na członkach rodziny obowiązek zapewniania środków utrzymania tym jej członkom, którzy znajdują się w niedostatku.

Świadczenie alimentacyjne to zasądzona przez sąd kwota, która ma być wypłacana na pokrycie kosztów utrzymania i którą z reguły przekazuje się okresowo w formie pieniężnej. Na wniosek uprawnionego sąd może w niektórych przypadkach nakazać wypłatę świadczenia alimentacyjnego w formie płatności jednorazowej. Osoba zobowiązana do wypłaty świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletniego dziecka może, z uzasadnionych względów, zwrócić się do sądu o zgodę na wywiązywanie się z obowiązku alimentacyjnego w inny sposób niż poprzez wypłatę świadczeń pieniężnych.

Co do zasady obowiązek wypłaty świadczeń alimentacyjnych na rzecz osoby, która znajduje się w niedostatku, spoczywa na wstępnym i zstępnym tej osoby pierwszego i drugiego stopnia – innymi słowy, dorosłe dziecko, rodzice i dziadkowie są zobowiązani do zapewniania sobie nawzajem środków utrzymania. Małżonkowie są również zobowiązani do wzajemnego utrzymywania siebie i wspólnych dzieci z dochodu uzyskiwanego z wykonywanej pracy lub z posiadanej majątku, co obejmuje działania mające na celu pokrycie kosztów prowadzenia wspólnego gospodarstwa domowego i zaspokajania zwykłych i nadzwyczajnych potrzeb obojga małżonków i ich wspólnych dzieci. Obowiązek wypłaty świadczeń alimentacyjnych na rzecz osoby, która znajduje się w niedostatku, może obejmować rozwiedzionego małżonka lub osobę, z którą uprawniony nie pozostaje w związku małżeńskim, ale z którą ma dziecko. Świadczenia alimentacyjne na rzecz małoletniego dziecka wypłaca jedno z jego rodziców, w szczególności jeżeli nie zamieszkuje wspólnie z dzieckiem lub nie bierze udziału w jego wychowywaniu. Rozwiedziona małżonka osoby, która znajduje się w niedostatku, jest zobowiązana do wypłacania świadczeń alimentacyjnych przede wszystkim wówczas, jeżeli po rozwodzie i z uwagi na konieczność sprawowania opieki nad dzieckiem dana osoba nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać lub jeżeli znajduje się w niedostatku ze względu na podeszły wiek lub stan zdrowia. Osoba, która ma dziecko z osobą znajdującą się w niedostatku, jest zobowiązana do wypłacania świadczeń alimentacyjnych przez 12 tygodni od narodzin dziecka, a także w późniejszym okresie, jeżeli taka osoba potrzebuje pomocy z uwagi na problem zdrowotny spowodowany wychowywaniem dziecka, ciążą lub porodem.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Pełnoletność osiąga się w chwili ukończenia 18. roku życia, a każda osoba poniżej 18. roku życia jest osobą małoletnią. Małoletnie dziecko jest uprawnione do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych, a obowiązek łżenia na jego utrzymanie spoczywa przede wszystkim na jego rodzicach, w równym stopniu.

Dziecko, które ukończyło 18. rok życia i które kontynuuje naukę na poziomie podstawowym lub średnim w szkole podstawowej, szkole średniej lub instytucji kształcenia zawodowego, bądź też realizuje program studiów wyższych na uniwersytecie, jest również uprawnione do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych, ale wyłącznie do ukończenia 21. roku życia.

Dorosłe dziecko, które chce po osiągnięciu pełnoletności nadal otrzymywać świadczenia alimentacyjne, musi ponownie zwrócić się z niezależnym wnioskiem do sądu, jeżeli obowiązek alimentacyjny wygasł na mocy wcześniejszego orzeczenia sądu.

Prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych przysługuje również innym wstępnym lub zstępnym, którzy nie są w stanie samodzielnie się utrzymać, o ile zostanie stwierdzone, że znajdują się w niedostatku.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Jedno z rodziców małoletniego dziecka może zostać zobowiązane do wypełniania obowiązku alimentacyjnego. Jeżeli osoba taka nie płaci świadczeń dobrowolnie, można wnieść do sądu pozew o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych. Aby dochodzić roszczeń alimentacyjnych, należy złożyć do sądu

wniosek o wszczęcie postępowania przyspieszonego w przedmiocie wydania nakazu zapłaty należności alimentacyjnych na rzecz dziecka albo wnieść pozew o alimenty (wytoczyć powództwo dotyczące świadczeń alimentacyjnych). Za podjęcie takich czynności nie pobiera się żadnej opłaty sądowej, jeżeli dochodzone roszczenie dotyczy świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletniego dziecka.

Postępowanie przyspieszone w przedmiocie wydania nakazu zapłaty to postępowanie uproszczone, w którym zasądzenie świadczeń alimentacyjnych jest możliwe wyłącznie w przypadku dochodzenia świadczeń na rzecz małoletniego dziecka, gdy na akcie urodzenia dziecka widnieje imię i nazwisko tego z rodziców, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny, gdy wysokość świadczenia nie jest wyższa niż 1,5 razy minimalnej stawki świadczenia alimentacyjnego (zob. pytanie 8) miesięcznie, a drugie z rodziców nie zakwestionuje obowiązku wypłaty świadczeń alimentacyjnych. Jeżeli warunki konieczne do wydania nakazu zapłaty nie są spełnione, powód musi wytoczyć powództwo przed sądem rejonowym właściwym dla miejsca zamieszkania dziecka uprawnionego do świadczeń alimentacyjnych.

Dodatkowe informacje na temat postępowania przyspieszonego w przedmiocie wydania nakazu zapłaty w przypadku dochodzenia świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletniego dziecka można znaleźć [tutaj](#). Formularz pozwu o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka jest dostępny [tutaj](#).

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Małoletnie dzieci są uprawnione do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych. Ponieważ małoletni posiadają ograniczoną zdolność do czynności prawnych, osobą wnoszącą pozew do sądu w imieniu dziecka jest jego przedstawiciel ustawowy – matka lub ojciec sprawujący nad nim pieczę. Jeżeli dla dziecka ustanowiono opiekuna, powództwo wytacza taki opiekun występujący jako przedstawiciel ustawowy dziecka.

Osoba dorosła posiadająca pełną zdolność do czynności prawnych samodzielnie wytacza powództwo o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Sąd rozpoznaje powództwo o wyegzekwowanie od jednego z rodziców świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletniego dziecka w takim samym trybie jak powództwo o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych. W sprawie o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych pozew wnosi się do sądu rejonowego właściwego dla miejsca zamieszkania dziecka. Jeżeli dziecko nie zamieszkuje w Estonii, powództwo należy wytoczyć przed sądem właściwym dla miejsca zamieszkania pozwanego. Jeżeli pozwany nie zamieszkuje w Estonii, powództwo należy wytoczyć przed sądem właściwym dla miejsca zamieszkania powoda.

Świadczeń alimentacyjnych można również dochodzić w postępowaniu przyspieszonym w przedmiocie wydania nakazu zapłaty (zob. odpowiedź na pytanie 3).

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Aby dochodzić świadczeń alimentacyjnych na dziecko przed sądem, należy wytoczyć powództwo o zasądzenie takich świadczeń, przy czym nie jest konieczne skorzystanie ze specjalistycznej pomocy prawnej ani z usług pełnomocnika procesowego. Sąd zasądza wypłatę świadczeń alimentacyjnych od dnia wytoczenia powództwa, ale może również – na podstawie odpowiedniego żądania zawartego w pozwie – zasądzić wypłatę świadczeń alimentacyjnych z mocą wsteczną maksymalnie do roku przed wytoczeniem powództwa.

Formularz pozwu o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka jest dostępny [tutaj](#).

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Za wytoczenie powództwa o wyegzekwowanie świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletniego dziecka lub za rozpoznanie pozwu o wszczęcie postępowania przyspieszonego w przedmiocie wydania nakazu zapłaty w przypadku dochodzenia świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka nie pobiera się żadnej opłaty sądowej.

Powód może ubiegać się o państwową pomoc prawną lub tzw. pomoc procesową na pokrycie kosztów procesowych.

W przypadku państwowej pomocy prawnej Estońska Izba Adwokacka wyznacza adwokata. Jego rolą jest reprezentowanie strony przed sądem i udzielanie jej porad prawnych w trakcie postępowania. Z państwowej pomocy prawnej mogą skorzystać osoby, które z uwagi na swoją sytuację finansową nie są w stanie pokryć kosztów specjalistycznych usług prawnych w okresie, w którym potrzebują pomocy prawnej, lub są w stanie pokryć takie koszty wyłącznie częściowo lub w ratach, oraz osoby, których sytuacja finansowa uniemożliwiłaby im pokrycie kosztów własnego utrzymania po uiszczeniu kosztów usług prawnych. Otrzymanie państwowej pomocy prawnej nie zwalnia danej osoby z obowiązku poniesienia innych kosztów procesowych.

Szczegółowe informacje dotyczące państwowej pomocy prawnej można znaleźć [tutaj](#).

O przyznanie państwowej pomocy procesowej na pokrycie kosztów procesowych mogą ubiegać się osoby, które nie są w stanie pokryć tych kosztów z uwagi na swoją sytuację finansową lub które są w stanie pokryć takie koszty wyłącznie częściowo lub w ratach. Muszą również istnieć wystarczające przesłanki dające podstawy do tego, by przypuszczać, że planowany udział w postępowaniu zakończy się powodzeniem.

Formularz wniosku o przyznanie pomocy procesowej na rzecz osoby fizycznej oraz formularz oświadczenia o sytuacji osobistej i finansowej wnioskodawcy i członków jego rodziny są dostępne [tutaj](#).

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Sąd może nakazać wypłatę świadczenia alimentacyjnego na rzecz małoletniego dziecka w kwocie stałej lub zmiennej, wskazując podstawę wyliczenia wysokości świadczenia. Sądy na ogół zasądza świadczenia alimentacyjne w formie płatności miesięcznych. Kwota miesięcznego świadczenia alimentacyjnego na rzecz jednego dziecka nie może być jednak niższa niż połowa miesięcznego minimalnego wynagrodzenia ustalonego przez rząd Republiki Estońskiej (minimalna kwota świadczenia alimentacyjnego wynosiła więc: w 2018 r. – 250 euro na dziecko, w 2019 r. – 270 euro na dziecko, w 2020 r. – 292 euro na dziecko). Sąd może jednak z uzasadnionych przyczyn obniżyć kwotę świadczenia alimentacyjnego do poziomu niższego niż kwota miesięcznego minimalnego wynagrodzenia ustalona przez rząd. Uzasadnione przyczyny w tym przypadku mogą obejmować niezdolność rodzica do pracy lub fakt, że dłużnik alimentacyjny ma inne osoby na utrzymaniu.

Zobowiązany może, jeżeli ma ku temu uzasadniony powód, zwrócić się do sądu o wyrażenie zgody na przekazywanie alimentów w innej formie. Rodzice mogą zawrzeć szczegółowe porozumienie w kwestii sposobu wypełniania obowiązku alimentacyjnego względem dziecka, ustalając formę i termin wypłacania świadczenia alimentacyjnego.

Zakres świadczenia alimentacyjnego ustala się, biorąc pod uwagę potrzeby dziecka i jego zwykły styl życia. Zwykły styl życia dziecka zależy od środków finansowych, jakimi dysponują jego rodzice. Jeżeli okoliczności, na podstawie których wydano orzeczenie o zasądzeniu świadczeń alimentacyjnych, ulegną zmianie, każda ze stron może wnieść do sądu pozew o podwyższenie albo obniżenie wysokości świadczenia alimentacyjnego.

Jeżeli sąd zatwierdzi zmianę wysokości świadczenia alimentacyjnego, zmiana wchodzi w życie zazwyczaj z chwilą wydania orzeczenia – tj. wysokość zaległych płatności alimentacyjnych nie może zostać zmieniona.

W Estonii minimalna kwota świadczenia alimentacyjnego zmienia się automatycznie, jeżeli świadczenia alimentacyjne zasądzone przez sąd w orzeczeniu były powiązane z miesięcznym minimalnym wynagrodzeniem określonym przez rząd, a wysokość tego minimalnego wynagrodzenia uległa zmianie.

Informacje na temat miesięcznego minimalnego wynagrodzenia można znaleźć [tutaj](#).

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Świadczenia alimentacyjne wypłaca się co do zasady okresowo, w postaci sumy pieniężnej. Osoba, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny względem małoletniego dziecka, może, jeżeli ma ku temu uzasadniony powód, zwrócić się do sądu o wyrażenie zgody na przekazywanie alimentów w innej formie. Świadczenia alimentacyjne na rzecz małoletniego dziecka wypłaca jedno z jego rodziców, w szczególności jeżeli nie zamieszkuje wspólnie z dzieckiem lub nie bierze udziału w jego wychowywaniu. Świadczenia wypłaca się z góry za każdy miesiąc kalendarzowy. Choć osobą uprawnioną do świadczeń alimentacyjnych jest dziecko, co do zasady świadczenia muszą być wypłacane drugiemu z rodziców. Świadczenia mogą być wypłacane bezpośrednio dziecku, jeżeli rodzice wyrażą na to zgodę lub jeżeli będzie to wynikało z treści orzeczenia sądu.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Jeżeli orzeczenie sądu zasądzające świadczenia alimentacyjne uprawomocniło się lub podlega natychmiastowemu wykonaniu, a zobowiązany odmawia zastosowania się do treści tego orzeczenia, należy skontaktować się z komornikiem. Jeżeli dłużnik nie dokonuje zasądzonych płatności w wyznaczonym terminie, komornik – na wniosek osoby, która podjęła kroki w celu zabezpieczenia powództwa – rozpoczyna przygotowania do zajęcia składników majątku dłużnika. W celu zajęcia majątku dłużnika konieczne jest przekazanie komornikowi orzeczenia sądu wraz z wnioskiem o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego powinien zawierać informacje na temat dłużnika oraz, w miarę możliwości, jego majątku (miejsce zamieszkania, dane kontaktowe, znane informacje na temat majątku). Jeżeli wnioskodawca życzy sobie, aby komornik wykorzystał wszystkie przewidziane w ustawodawstwie środki w celu wyegzekwowania długu, powinien wskazać we wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, że zgłasza roszczenie majątkowe przeciwko zarejestrowanym nieruchomościom, ruchomościom i wierzytelnościom dłużnika. W trakcie postępowania egzekucyjnego świadczenia alimentacyjne na rzecz dziecka mają pierwszeństwo przed innymi roszczeniami, a w celu zaspokojenia roszczenia alimentacyjnego możliwe jest zajęcie większych części majątku oraz zawieszenie na czas nieokreślony, w drodze orzeczenia sądu, następujących praw i ważności następujących zezwoleń: prawo polowania, prawo do kierowania pojazdami o napędzie silnikowym, zezwolenia na posiadanie lub nabywanie broni, uprawnienia do kierowania rekreacyjnymi jednostkami pływającymi i skuterami wodnymi, karta wędkarska.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwa kraju systemu egzekwowania.

Zobowiązany jest zwolniony z obowiązku alimentacyjnego w zakresie, w jakim nie jest w stanie – z uwagi na inne zobowiązania i sytuację finansową – wypłacać świadczeń alimentacyjnych na rzecz drugiej osoby bez nadmiernego uszczerbku dla własnych zwykłych środków utrzymania. Mimo to rodzice nie mogą zostać zwolnieni z obowiązku alimentacyjnego względem własnych małoletnich dzieci. Sąd może również zwolnić zobowiązanego (dłużnika) z obowiązku alimentacyjnego, skrócić okres wypełniania tego obowiązku lub obniżyć kwotę świadczeń alimentacyjnych, jeżeli uzna, że żądanie wypełniania obowiązku alimentacyjnego jest rażąco niesprawiedliwe, na przykład z uwagi na fakt, że uprawniony popadł w niedostatek z własnej winy. Odszkodowania za niewypłacanie świadczeń alimentacyjnych i niewypełnianie obowiązku alimentacyjnego można dochodzić z mocą wsteczną za maksymalny okres jednego roku przed złożeniem pozwu do sądu. Termin przedawnienia płatności alimentów w ramach obowiązku alimentacyjnego wynosi dziesięć lat w odniesieniu do poszczególnych zobowiązań. Bieg terminu przedawnienia rozpoczyna się wraz z końcem roku kalendarzowego, w którym roszczenie powiązane ze wspomnianym obowiązkiem stało się wymagalne. Obowiązek alimentacyjny to obowiązek osobisty, który wygasa z chwilą śmierci uprawnionego lub zobowiązanego; wyjątki od tej zasady odnoszą się do płatności zaliczkowych i kwot podlegających potrąceniu.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

W sporach transgranicznych dotyczących świadczeń alimentacyjnych pomocy udziela organ centralny, tj. Dział ds. Międzynarodowej Współpracy Sądowej w Departamencie Polityki Karnej Ministerstwa Sprawiedliwości.

Dochodząc roszczeń alimentacyjnych przez sąd, można się ubiegać o [państwową pomoc prawną](#). Nie istnieją żadne specjalne organizacje ani organy udzielające wsparcia w dochodzeniu krajowych roszczeń alimentacyjnych.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Od 1 stycznia 2017 r. matka lub ojciec wychowujący dziecko mają prawo ubiegać się o państwowe świadczenie alimentacyjne z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (Sotsiaalkindlustusamet) na czas trwania postępowania sądowego i egzekucyjnego. Tego rodzaju świadczenie alimentacyjne to tymczasowa pomoc od państwa dla osoby samotnie wychowującej i utrzymującej dziecko. Państwo wypłaca takie świadczenie w imieniu tego z rodziców, które uchyla się od obowiązku wypłaty świadczeń alimentacyjnych, i odzyskuje od niego należne kwoty w późniejszym terminie. Państwowe świadczenie alimentacyjne wypłaca się w związku z postępowaniem sądowym w sprawie o świadczenia alimentacyjne. Warunkiem otrzymania państwowego świadczenia alimentacyjnego jest wystąpienie do sądu z roszczeniem alimentacyjnym w postępowaniu przyspieszonym w przedmiocie wydania nakazu zapłaty albo wytoczenie powództwa o alimenty.

Świadczenie alimentacyjne gwarantuje dziecku do 100 euro miesięcznie.

Dodatkowe informacje na temat ubiegania się o świadczenie można znaleźć [tutaj](#).

14 Jeżeli zamieszkuje na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Osoby dochodzące świadczeń alimentacyjnych na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 mogą uzyskać pomoc ze strony Działu ds.

Międzynarodowej Współpracy Sądowej w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Aby ubiegać się o świadczenie alimentacyjne w innym państwie, wniosek o wszczęcie postępowania alimentacyjnego należy złożyć w Dziale ds.

Międzynarodowej Współpracy Sądowej w Ministerstwie Sprawiedliwości Estonii oraz we właściwym organie takiego państwa. Do wniosku należy załączyć odpis aktu urodzenia dziecka (dzieci) lub odpis wyroku sądu w sprawie o ustalenie ojcostwa. Jeżeli nie ustalono ojcostwa dziecka, fakt ten należy odnotować we wniosku przesyłanym do organu w innym państwie.

Formularz wniosku jest dostępny [tutaj](#).

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Z Działem ds. Międzynarodowej Współpracy Sądowej w Ministerstwie Sprawiedliwości Estonii można skontaktować się telefonicznie pod numerami +3726208183 i +3727153443 lub pod adresami e-mail central.authority@just.ee oraz keskasutus@just.ee.

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Roszczenie zgłoszone przez wnioskodawcę zamieszkującego w innym państwie zostanie rozpoznane z należytą starannością przez właściwy organ w państwie, w którym wnioskodawca na swoje miejsce zamieszkania; organ taki skontaktuje się następnie z organem centralnym w Ministerstwie Sprawiedliwości Estonii.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Zobacz odpowiedź na pytanie 14.1.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Protokół haski z 2007 r. został ratyfikowany przez Unię Europejską, do której Estonia przystąpiła jako państwo członkowskie w dniu 1 maja 2004 r.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Zobacz odpowiedź na pytanie 16.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Zgodnie z rozporządzeniem w sprawach transgranicznych dotyczących świadczeń alimentacyjnych na obszarze Unii Europejskiej można uzyskać państwową pomoc prawną i państwową pomoc procesową. Pozwala to zagwarantować, że osoba ubiegająca się o świadczenia alimentacyjne będzie reprezentowana w postępowaniu przez osobę dysponującą stosowną wiedzą fachową oraz że będzie mogła uzyskać dostęp do wymiaru sprawiedliwości, ponieważ koszty procesowe zostaną pokryte. Przepisy regulujące państwową pomoc prawną i pomoc procesową stanowią, że zastosowanie mają przepisy prawa krajowego, chyba że rozporządzenie Rady (WE) nr 4/2009 stanowi inaczej.

Co do zasady te same gwarancje, które mają zastosowanie do osób zamieszkujących w Estonii, mają również zastosowanie do osób zamieszkujących w innych państwach członkowskich UE. W transgranicznych sprawach dotyczących świadczeń alimentacyjnych pomoc prawną oraz porady prawne, jak również państwową pomoc prawną i pomoc procesową można uzyskać od organu centralnego, tj. Działu ds. Międzynarodowej Współpracy Sądowej w Ministerstwie Sprawiedliwości, zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 4/2009 oraz – w kwestiach nieuregulowanych w tym rozporządzeniu – zgodnie z prawem krajowym.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Organem centralnym wyznaczonym do celów transgranicznej współpracy sądowej jest Dział ds. Międzynarodowej Współpracy Sądowej w Ministerstwie Sprawiedliwości. W związku z tym osoby dochodzące świadczeń alimentacyjnych na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 mogą uzyskać pomoc ze strony Działu ds. Międzynarodowej Współpracy Sądowej w Ministerstwie Sprawiedliwości, który prowadzi postępowania dotyczące międzynarodowych wniosków o pomoc prawną.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 16/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Irlandia

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

W orzeczeniu orzekającym w sprawie świadczeń alimentacyjnych między małżonkami sąd nakazuje, aby jedno z małżonków przekazywało na rzecz współmałżonka płatności okresowe lub ryczałtowe na potrzeby jego utrzymania oraz aby – w stosownych przypadkach – przekazywało płatności okresowe, zgodnie z treścią orzeczenia, na rzecz ewentualnych członków rodziny pozostających na jego utrzymaniu.

W orzeczeniu nakazującym płatność alimentów na rzecz dziecka pozostającego na utrzymaniu sąd nakazuje, aby jedno z jego rodziców przekazywało drugiemu rodzicowi lub innej osobie, która sprawuje opiekę i pieczę nad dzieckiem, płatności okresowe lub ryczałtowe określone w orzeczeniu, na potrzeby utrzymania dziecka.

Obowiązek alimentacyjny oznacza wymóg zapewniania wsparcia finansowego danej osoby, a jeżeli obowiązek ten jest realizowany na drodze sądowej, oznacza on wymóg spełniania obowiązków stwierdzonych w orzeczeniu sądowym w sprawie alimentów.

Alimenty są wypłacane przez osoby należące do następujących kategorii:

rodziców względem swoich dzieci: tak;

dzieci względem swoich rodziców: zasadniczo nie;

rozwidzonego małżonka względem współmałżonka: tak.

Pozostali:

zarejestrowani partnerzy i konkubenci w rozumieniu ustawy o zarejestrowanych związkach partnerskich oraz niektórych prawach i obowiązkach konkubentów 2010 r.;

rodzic stanu wolnego względem opiekuna dziecka.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Dziecko pozostające na utrzymaniu do ukończenia osiemnastego roku życia, dziecko pozostające na utrzymaniu do ukończenia dwudziestego trzeciego roku życia, jeżeli uczy się w trybie stacjonarnym, lub dziecko w dowolnym wieku, które pozostaje na utrzymaniu ze względu na niepełnosprawność.

Rodzice mają obowiązek wspierać swoje dzieci finansowo, tak aby umożliwić zaspokojenie ich codziennych i okazjonalnych potrzeb finansowych.

Co do zasady dzieci nie mogą zostać zobowiązane do wypłacania alimentów na rzecz swoich rodziców, z wyjątkiem rzadkich i nadzwyczajnych okoliczności, w których po rozwodzie prawa majątkowe objęte zarządkiem powierniczym zostają przekazane dzieciom.

Rozwidziony małżonek może zostać zobowiązany do wypłacania alimentów na rzecz współmałżonka, jeżeli małżonek będący powodem wykazał, że w świetle danych okoliczności jego współmałżonek nie zapewnił mu wystarczających środków utrzymania.

Zarejestrowany partner lub konkubent w rozumieniu ustawy o zarejestrowanych związkach partnerskich oraz niektórych prawach i obowiązkach konkubentów z 2010 r. może zostać zobowiązany do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz swojego zarejestrowanego partnera lub konkubenta, jeżeli zarejestrowany partner lub konkubent będący powodem wykazał, że w świetle danych okoliczności jego zarejestrowany partner lub konkubent nie zapewnił mu wystarczających środków utrzymania.

Rodzic – niezależnie od tego, czy pozostaje w związku małżeńskim czy nie – może wnieść do sądu pozew o zasądzenie alimentów od drugiego rodzica na rzecz ich dzieci. Taki pozew może wnieść również opiekun prawny, komisja zdrowia lub dowolna inna osoba, której przysługują określone uprawnienia ze względu na dziecko pozostające na jej utrzymaniu.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Co do zasady osoba wnioskująca o przyznanie alimentów wnosi do sądu pozew cywilnoprawny przeciwko innej osobie. Jeżeli chodzi o alimenty na rzecz dzieci, wniosek składa zwykle rodzic lub inna osoba, która sprawuje opiekę i pieczę nad dzieckiem.

Informacje na temat procedur, które mają zastosowanie do pozwów alimentacyjnych, są zasadniczo dostępne w sekcji dotyczącej prawa rodzinnego na stronie internetowej Służby Sądowniczej (www.courts.ie).

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Powodem w sprawach o alimenty jest zwykle rodzic, który opiekuje się dzieckiem lub dziećmi. Powodem może być również były małżonek lub dziecko, które może wnieść pozew samodzielnie. Strony muszą wykazać wystarczający interes prawny w danej sprawie lub czynną legitymację procesową, aby móc wnieść pozew o przyznanie alimentów. W przypadku krewnego lub osoby bliskiej konieczne jest, aby powód posiadał określone umocowanie prawne do prowadzenia spraw krewnego lub osoby bliskiej, jak np. pełnomocnictwo. Rodzice lub opiekunowie prawni mogą złożyć pozew o przyznanie alimentów w imieniu dziecka, które nie osiągnęło pełnoletności.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Sąd rejonowy (*District Court*) jest uprawniony do zasądzenia alimentów na rzecz dziecka w maksymalnej kwocie 150 EUR tygodniowo od któregośkolwiek z rodziców i – alimentów na rzecz małżonka / zarejestrowanego partnera w maksymalnej kwocie 500 EUR tygodniowo. Jeżeli w pozwie wnosi się o przyznanie alimentów w wyższej kwocie, pozew należy wnieść do sądu okręgowego (*Circuit Court*) lub Wysokiego Trybunału (*High Court*). Jeżeli w sądzie okręgowym lub w Wysokim Trybunale wszczęto już postępowanie w sprawie małżeńskiej, pozew należy wnieść do tego sądu niezależnie od wartości przedmiotu sporu.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Nie. Pozew można wnieść osobiście, jeżeli powód nie korzysta z usług prawnika (*solicitor*). Strony postępowania z zakresu prawa rodzinnego, które potrzebują pomocy – w zależności od środków, którymi dysponują – mogą skorzystać z usług w ramach programu pomocy prawnej w sprawach rodzinnych (*Civil Legal Aid Scheme*).

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Wszystkie postępowania w sprawach na gruncie prawa rodzinnego w Irlandii są zwolnione z opłat sądowych. Koszty uzyskania pomocy prawnej i zastępstwa procesowego mogą być różne; pomoc prawna w sprawach cywilnych jest jednak dostępna w zależności od posiadanych środków.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Sąd rejonowy jest uprawniony do zasądzenia alimentów na rzecz dziecka w maksymalnej kwocie 150 EUR tygodniowo od któregośkolwiek z rodziców i – alimentów na rzecz małżonka / zarejestrowanego partnera w maksymalnej kwocie 500 EUR tygodniowo. Jeżeli pozew dotyczy zasądzenia alimentów w wyższej kwocie, należy wnieść go do sądu okręgowego lub Wysokiego Trybunału.

Podczas ustalania kwoty alimentów sąd analizuje uzasadnione potrzeby wierzyciela alimentacyjnego (osoby uprawnionej do otrzymywania alimentów) pod kątem zdolności płatniczych dłużnika alimentacyjnego (osoby, której nakazano wypłacanie alimentów). Strony mogą złożyć wniosek do sądu o zmianę orzeczenia alimentacyjnego w związku ze zmianą warunków finansowych stron.

Orzeczenie alimentacyjne wchodzi w życie z dniem określonym w tym orzeczeniu, który może nastąpić przed dniem lub po dniu wydania orzeczenia, ale nie może być wyznaczony na datę wcześniejszą niż dzień wniesienia pozwu.

W przypadku spraw rozwodowych i postępowań sądowych w sądzie okręgowym lub Wysokim Trybunale alimenty mogą być naliczane najwcześniej od dnia wniesienia pozwu.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Alimenty są zwykle wypłacane bezpośrednio do rąk wierzyciela alimentacyjnego. Wierzyciele mogą jednak otrzymywać alimenty za pośrednictwem sekretariatu sądu. Jeżeli sąd uzna to za konieczne, zajęte może zostać wynagrodzenie dłużnika alimentacyjnego za pracę; wówczas pracodawca dłużnika będzie miał obowiązek potrącania alimentów z wynagrodzenia dłużnika i przekazywania ich wierzycielowi.

Alimenty wypłaca się osobie uprawnionej do otrzymywania alimentów oraz osobom, które zarządzają alimentami w imieniu osób uprawnionych, takim jak rodzic lub opiekun prawny.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Jeżeli dłużnik alimentacyjny nie płaci alimentów, wierzyciel alimentacyjny może wnieść o wszczęcie postępowania do sądu, który wydał orzeczenie alimentacyjne, lub sądu rejonowego, w zależności od środka ochrony prawnej, o który wnosi strona.

Sąd może wydać orzeczenie o zajęciu zarobków dłużnika alimentacyjnego, jak opisano w pkt 1 powyżej.

Jeżeli taki środek ochrony prawnej okaże się niewystarczający, sąd może nakazać dłużnikowi alimentacyjnemu zapłatę sumy należnej wierzycielowi alimentacyjnemu. Jeżeli dłużnik alimentacyjny nie spełni świadczenia, sąd może zarządzić, aby należności pieniężne, które przysługują dłużnikowi będącemu w zwole ze strony innej osoby, były przekazywane na rzecz wierzyciela alimentacyjnego. Sąd może również zarządzić sprzedaż majątku należącego do dłużnika, aby pokryć zaległe kwoty.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Sądem właściwym do wykonywania orzeczeń wydanych w innych państwach członkowskich jest sąd rejonowy. Sąd ten jest właściwy do rozstrzygania spraw dotyczących niewykonania orzeczenia sądu (art. 9A i 9B ustawy z 1976 r.), ale jedynie w odniesieniu do tych orzeczeń, które zostały faktycznie wydane przez sąd rejonowy. Sąd ten nie jest właściwy do orzekania w sprawach dotyczących niewykonania orzeczeń wydanych przez inne sądy. Kompetencje sądu rejonowego ograniczają się w praktyce do wydania nakazu zajęcia wynagrodzenia (w stosownych przypadkach), nakazu zajęcia rzeczy lub nakazu zajęcia wierzytelności dłużnika znajdującej się u osoby trzeciej (rzadko stosowany).

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

To wierzyciel alimentacyjny powinien wnieść do sądu wniosek o pomoc w odzyskaniu należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych. Chociaż dostępne są inne środki ochrony prawnej takie jak mediacja, sądy są – na mocy prawa – właściwe do rozpatrywania roszczeń dotyczących zaległości alimentacyjnych.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Nie. Jedynie dłużnik jest odpowiedzialny za płatność alimentów: alimenty mogą być wypłacane bezpośrednio przez niego lub potrącane u źródła z jego wynagrodzenia.

14 Jeżeli zamieszkują na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Rozporządzenie nr 4/2009, zwane rozporządzeniem w sprawie zobowiązań alimentacyjnych, reguluje kwestie składania wniosków o świadczenie alimentacyjne wynikające ze stosunku rodzinnego w sytuacjach transgranicznych. Ustanowiono w nim wspólne zasady dla całej Unii Europejskiej, a jego celem jest zapewnienie odzyskiwania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych, nawet jeżeli dłużnik lub wierzyciel znajduje się w innym państwie UE. Konwencja o dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych za granicą (konwencja nowojorska) weszła w życie w Irlandii w listopadzie 1995 r. na mocy ustawy o świadczeniach alimentacyjnych z 1994 r. Celem tej konwencji jest ułatwienie odzyskiwania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w umawiających się państwach przez osobę mieszkającą w obrębie jednej jurysdykcji od osoby mieszkającej w obrębie innej jurysdykcji.

Na podstawie obu aktów prawnych w każdym umawiającym się państwie powołano sieć organów centralnych, do których powód/wierzyciel/wnioskodawca może wnieść wniosek. Organy te przekazują następnie wniosek właściwemu sądowi oraz – w niektórych przypadkach – wystąpią o pomoc prawną. Dane kontaktowe irlandzkiego organu centralnego ds. odzyskiwania należności alimentacyjnych z zagranicy są następujące:

Department of Justice and Equality,

Bishop's Square,

Redmond's Hill,

Dublin 2,

Irlandia,

Tel.: +353 (0)1 479 0200

Local: 1890 555 509

Faks: +353 (0)1 479 0201

E-mail: [✉ mainrecov_inbox@justice.ie](mailto:mainrecov_inbox@justice.ie)

Wnioskodawca może otrzymać pomoc urzędnika sądu rejonowego w odniesieniu do orzeczeń sądu rejonowego. Może również otrzymać pomoc zastępcy procesowego. Istnieje możliwość, że wnioskodawca jest uprawniony do uzyskania pomocy prawnej. Aby uzyskać taką pomoc, powinien skontaktować z lokalnym centrum pomocy prawnej. Ponadto może zwrócić się o pomoc do FLAC (centrum nieodpłatnej pomocy prawnej), niezależnej organizacji wolontariackiej, która obsługuje sieć placówek pomocy prawnej w całym kraju. Usługi oferowane przez te placówki są poufne i nieodpłatne.

W sytuacjach transgranicznych, w których dłużnik alimentacyjny mieszka na terenie innej jurysdykcji, wnioskodawca może złożyć wniosek za pośrednictwem organu centralnego ds. odzyskiwania należności alimentacyjnych mieszczącego się w Departamencie Sprawiedliwości i Równości.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Z właściwym sekretariatem sądu lub organizacją można skontaktować się telefonicznie, listownie, pocztą elektroniczną lub osobiście. Wnioskodawcom zaleca się zapoznanie się ze stroną internetową każdej organizacji, aby uzyskać więcej konkretnych informacji dotyczących poszczególnych miejsc.

Dane kontaktowe sekretariatów sądów znajdują się na stronie internetowej Służby Sądowniczej (www.courts.ie).

Aby uzyskać dane kontaktowe irlandzkiego organu centralnego ds. odzyskiwania należności alimentacyjnych z zagranicy, zob. pyt. 14.1 i stronę internetową Departamentu Sprawiedliwości i Równości (www.justice.ie).

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Zob. powyżej pkt 14.1.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Zob. powyżej pkt 14.2.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Nie dotyczy.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Wnioskodawca/powód nie musi uiszczać opłaty sądowej od wszczęcia postępowania. W tych sprawach wnioskodawca może skorzystać z bezpłatnej pomocy prawnej; po otrzymaniu wniosku przez irlandzki organ centralny wniosek jest – w razie potrzeby – przesyłany do Rady Pomocy Prawnej (Legal Aid Board).

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Art. 51 odnosi się do działań, jakie organ centralny podejmuje w związku z wnioskami złożonymi na podstawie rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych. Jeżeli chodzi o wnioski o stwierdzenie wykonalności, obecnie irlandzki organ centralny zwraca się o nie do sekretariatu sędziego proceduralnego Wysokiego Trybunału (Office of the Master of the High Court). Irlandzki organ przekazuje wnioski o wykonanie bezpośrednio do sądów rejonowych. Jeżeli chodzi o wszczynanie postępowań, organ centralny wyznaczy zastępcę procesowego dla wnioskodawcy za pośrednictwem Rady Pomocy Prawnej.

Ta strona jest częścią portalu [✉ Twoja Europa](#).

Państwa [✉ opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 16/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Grecja

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Termin „alimenty” odnosi się do bezpośrednich potrzeb człowieka pozwalających na przeżycie, głównie żywności. W praktyce jednak termin „alimenty” obejmuje wszystkie podstawowe potrzeby, niezależnie od tego, czy są one związane z fizycznym utrzymaniem osoby, edukacją, kulturą czy wypoczynkiem. Obowiązek alimentacyjny wiąże się z koniecznością wypłaty świadczeń alimentacyjnych – głównie w formie świadczeń pieniężnych – które służą pokryciu podstawowych potrzeb uprawnionego.

Obowiązek alimentacyjny spoczywa na następujących osobach, w kolejności według stopnia pokrewieństwa/powinowactwa:

- a) małżonku, nawet po orzeczeniu rozwodu (jeżeli obowiązek alimentacyjny istnieje po rozwodzie);
- b) zstępnych względem wstępnym w porządku zgodnym z kolejnością dziedziczenia ustawowego;
- b) wstępnym (rodzicach, dziadkach w przypadku braku rodziców lub niemożności wywiązania się przez nich z obowiązku alimentacyjnego) względem dzieci (biologicznych lub przysposobionych) niepozostających w związku małżeńskim, zazwyczaj w okresie, w którym dzieci te są małoletnie;
- b) rodzeństwie względem siebie nawzajem;

istnieją również szczególne rodzaje świadczeń alimentacyjnych:

- c) świadczenia alimentacyjne wypłacane w przypadku separacji i po rozwodzie lub unieważnieniu małżeństwa; oraz
- d) świadczenia alimentacyjne wypłacane na rzecz niezamężnej matki dziecka urodzonego poza związkiem małżeńskim przed jego uznaniem.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Co do zasady dziecko jest uprawnione do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych od swoich wstępnym (rodziców lub dziadków) do momentu osiągnięcia pełnoletności, tj. do ukończenia 18 roku życia.

Dzieci są również uprawnione do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych po osiągnięciu pełnoletności, jeżeli studiuje lub kształci się w instytucjach szkolnictwa wyższego lub biorą udział w szkoleniach zawodowych, nie są w stanie pracować z uwagi na fakt pobierania nauki i nie posiadają żadnego majątku osobistego, z którego mogłyby pokryć koszty swojego utrzymania.

Ogólnie rzecz biorąc świadczenia alimentacyjne przysługują wyłącznie w przypadku, gdy dana osoba nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać z własnego majątku ani poprzez wykonywanie pracy odpowiedniej do swojego wieku, stanu zdrowia i warunków życiowych, biorąc pod uwagę m.in. jej potrzeby edukacyjne; małoletni, nawet jeśli posiadają własny majątek, są uprawnieni do świadczeń alimentacyjnych od swoich rodziców w zakresie, w jakim ich dochód uzyskiwany z własnego majątku lub z wykonywanej pracy nie jest wystarczający, aby samodzielnie się utrzymać. Obowiązek wypłaty świadczeń alimentacyjnych jest zniesiony, jeżeli – przy uwzględnieniu innych zobowiązań osoby, której ten obowiązek dotyczy – wiąże się on z nadmiernym dla niej uszczerbkiem; wspomniana zasada nie obowiązuje w przypadku obowiązku alimentacyjnego rodzica względem małoletniego, chyba że małoletni jest uprawniony do pobierania świadczeń alimentacyjnych od innej osoby lub jest w stanie samodzielnie utrzymać się z własnego majątku.

W przypadku byłych małżonków

Były małżonek, który nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać z własnych dochodów lub z własnego majątku, jest uprawniony do dochodzenia świadczeń alimentacyjnych od byłego współmałżonka: 1) jeżeli w chwili orzeczenia rozwodu wiek lub stan zdrowia małżonka dochodzącego świadczeń alimentacyjnych uniemożliwia mu podjęcie lub kontynuowanie pracy zarobkowej pozwalającej mu samodzielnie się utrzymać; 2) jeżeli małżonek zgłaszający roszczenie alimentacyjne sprawuje opiekę nad małoletnim i nie może w związku z tym wykonywać odpowiedniej pracy; 3) jeżeli małżonek zgłaszający roszczenie alimentacyjne nie jest w stanie znaleźć stałego zatrudnienia lub potrzebuje szkoleń zawodowych; w obydwu przypadkach uprawnienie do pobierania alimentów z tego tytułu przysługuje małżonkowi przez maksymalnie trzy lata od dnia orzeczenia rozwodu; lub 4) w każdym innym przypadku, w którym przyznanie alimentów w chwili rozwodu zostanie uznane za konieczne ze względów słuszności.

Roszczenie alimentacyjne może jednak zostać oddalone lub wysokość alimentów może zostać ograniczona z uzasadnionych względów, w szczególności jeżeli małżeństwo było krótkotrwałe lub jeżeli małżonek uprawniony do świadczeń alimentacyjnych ponosi winę za rozkład pożycia małżeńskiego lub sam doprowadził się do stanu niedostatku.

Każdy z byłych małżonków jest zobowiązany do udzielania drugiemu małżonkowi prawidłowych informacji na temat swoich składników majątku i dochodów w zakresie, w jakim może to być konieczne do ustalenia wysokości świadczeń alimentacyjnych. Na wniosek któregoś z byłych małżonków przekazany za pośrednictwem właściwego prokuratora każdy pracodawca, organ administracji lub poborca podatkowy musi przekazać wszelkie istotne informacje, jakie może posiadać na temat majątku drugiego małżonka, w szczególności na temat jego dochodów.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Co do zasady osoba uprawniona do świadczeń alimentacyjnych musi wystąpić do sądu z roszczeniem alimentacyjnym względem zobowiązanego.

Jeżeli ma zastosowanie konwencja nowojorska o dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych za granicą (dekret z mocą ustawy nr 4421/1964), organ odpowiedzialny za przesłanie roszczenia alimentacyjnego zgłoszonego przez uprawnionego zamieszkującego w państwie-stronie konwencji, mianowicie Ministerstwo Sprawiedliwości w Grecji, zwraca się do organu odpowiedzialnego za przyjęcie takiego roszczenia w odpowiednim państwie-stronie konwencji, w którym zamieszkuje dłużnik alimentacyjny, o podjęcie wszelkich działań niezbędnych do odzyskania przez uprawnionego należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych. W praktyce Ministerstwo Sprawiedliwości wyznacza adwokata odpowiedzialnego za zapewnienie uznania prawa lub wykonanie wyroku

wydanego przez sąd w państwie trzecim na korzyść uprawnionego z państwa trzeciego, który może skorzystać z wszelkich dostępnych środków prawnych przed sądami greckimi.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

W przypadku małoletnich, którzy na mocy przepisów prawa (art. 63 kodeksu postępowania cywilnego) nie mogą samodzielnie wytoczyć powództwa o odzyskanie należności alimentacyjnych przeciwko zobowiązanemu, powództwo takie może wytoczyć w imieniu małoletniego osoba, której powierzono sprawowanie władzy rodzicielskiej (osoba fizyczna: rodzic lub inna osoba fizyczna lub osoba prawna, na przykład instytucja).

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Sądem właściwym do rozpoznania powództwa alimentacyjnego wytoczonego przez uprawnionego przeciwko zobowiązanemu jest sąd pierwszej instancji orzekający w składzie jednoosobowym (art. 17 ust. 2 i art. 681B kodeksu postępowania cywilnego).

Sądem właściwym miejscowo jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu uprawnionego do świadczeń alimentacyjnych (art. 39A kodeksu postępowania cywilnego) lub pozwanego dłużnika alimentacyjnego, jeżeli pozew został wniesiony w ramach sporu małżeńskiego lub sporu między rodzicami a dziećmi, lub sąd właściwy dla ostatniego wspólnego miejsca zamieszkania małżonków.

W przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowej lub nieuchronnego zagrożenia osoba uprawniona do świadczeń alimentacyjnych może wystąpić do właściwego miejscowo sądu pierwszej instancji orzekającego w składzie jednoosobowym o wydanie nakazu tymczasowej wypłaty świadczeń alimentacyjnych do czasu wydania prawomocnego wyroku w sprawie uprawnienia do świadczeń alimentacyjnych w toku zwykłego postępowania.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

W przypadku powództwa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych istnieje przymus adwokacki.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

W przypadku powództwa o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych pozwany musi z góry pokryć koszty sądowe powoda do maksymalnej wysokości 300 EUR (art. 173 ust. 4 kodeksu postępowania cywilnego). Jeżeli pozwany nie udowodni zapłaty wspomnianych kosztów, które są należne przed rozpoczęciem rozprawy, przekazując stosowne dokumenty sekretarzowi sądu, zostanie to uznane za niestawiennictwo, co oznacza, że sąd wyda przeciwko niemu wyrok zaoczny (art. 175 kodeksu postępowania cywilnego).

Pozwany może wystąpić o przyznanie mu pomocy prawnej zgodnie z ustawą nr 3226/2004, jeżeli uzyskuje bardzo niski dochód, przedstawiając stosowne dokumenty po wniesieniu oddzielnego wniosku o wydanie nakazu tymczasowego do sądu pierwszej instancji orzekającego w składzie jednoosobowym.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Sąd zasądza alimenty na okres dwóch lat, biorąc pod uwagę konieczność zapewnienia uprawnionemu odpowiednich warunków życia i możliwości kształcenia się, jak również możliwości finansowe zobowiązanego. Po upływie dwóch lat każda ze stron, tj. uprawniony lub zobowiązany, może wystąpić o zmianę wysokości świadczeń alimentacyjnych, a w przypadku zmiany okoliczności, którą sąd uwzględnił, każda ze stron może wystąpić o zmianę treści wyroku i ustalenie nowej wysokości świadczeń alimentacyjnych.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Co do zasady alimenty są wypłacane uprawnionemu w odstępach miesięcznych za każdy miesiąc z góry.

Kwota alimentów nie może zostać wypłacona w formie płatności jednorazowej, z wyjątkiem świadczeń wypłacanych po rozwodzie (art. 1443 lit. b) kodeksu cywilnego).

Jeżeli uprawniony jest osobą małoletnią lub osobą, dla której ustanowiono opiekuna lub kuratora, świadczenie alimentacyjne wypłaca się rodzicowi lub opiekunowi bądź kuratorowi wyznaczonemu przez sąd, który będzie oczywiście podejmował odpowiednie czynności w imieniu uprawnionego.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Jeżeli dłużnik alimentacyjny odmówi wypłacania świadczeń alimentacyjnych, osoba uprawniona może wystąpić o wszczęcie egzekucji należności alimentacyjnych z majątku zobowiązanego, jeżeli zobowiązany posiada jakiś majątek.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwa kraju systemu egzekwowania.

Uprawnienie do świadczeń alimentacyjnych wygasa, jeżeli okoliczności, na podstawie których zostały one przyznane, przestaną istnieć lub w przypadku śmierci uprawnionego lub zobowiązanego; roszczenie uprawnionego względem zobowiązanego ulega przedawnieniu po upływie pięciu lat od dnia jego powstania.

Roszczenia osób (np. instytucji), które wypłacały świadczenia alimentacyjne uprawnionemu w zastępstwie osoby pierwotnie zobowiązanej do ich wypłacania, ulegają przedawnieniu po upływie pięciu lat (art. 250 ust. 17 kodeksu cywilnego).

Niezamężna matka jest uprawniona do dochodzenia od ojca dziecka kosztów porodu oraz świadczeń alimentacyjnych przez ograniczony okres (za dwa miesiące przed porodem i cztery miesiące po porodzie, ale nie dłużej niż za jeden rok po porodzie – w wyjątkowych przypadkach), jeżeli sąd ustali ojcostwo, a matka będzie znajdowała się w niedostatku. Roszczenie przysługujące niezamężnej matce wygasa po upływie trzech lat od dnia porodu, przy czym takie roszczenie można zgłosić również przeciwko spadkobiercom ojca dziecka.

Dopuszcza się możliwość zajęcia na poczet roszczenia alimentacyjnego maksymalnie połowy wynagrodzenia należnego zobowiązanemu – dotyczy to również środków zdeponowanych w instytucjach kredytowych (art. 982 ust. 2 lit. d) i art. 982 ust. 3 kodeksu postępowania cywilnego).

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Nie, z wyjątkiem postępowania z udziałem uprawnionych z państw trzecich, którzy mogą zwrócić się do Ministerstwa Sprawiedliwości o zapewnienie im wsparcia w korzystaniu z przysługujących im praw (zob. odpowiedź na pytanie 3 powyżej).

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

W przypadku Grecji nie.

(Z wyjątkiem sytuacji, w której instytucja lub publiczna lub prywatna osoba prawna sprawuje opiekę nad małoletnim; w takim przypadku obowiązek alimentacyjny spoczywa na takiej osobie prawnej, która jest tym samym zobowiązana do uiszczania płatności alimentacyjnych na rzecz uprawnionego z mocy prawa (art. 1490 kodeksu cywilnego). Żaden podmiot nie może jednak zostać zobowiązany do wypłaty świadczeń alimentacyjnych na rzecz uprawnionego małoletniego z góry w zastępstwie innego zobowiązanego, nawet jeżeli sąd zasądzi takie świadczenia.)

14 Jeżeli zamieszkuje na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Zgodnie z przepisami art. 51 i 56 wspomnianego powyżej rozporządzenia organ centralny w państwie członkowskim osoby zgłaszającej roszczenie alimentacyjne: a) współpracuje z organem centralnym w państwie członkowskim zobowiązanego przy przekazywaniu i przyjmowaniu stosownych wniosków;

b) wszczyna postępowanie lub ułatwia jego wszczęcie w przedmiocie takich wniosków. Organy centralne podejmują wszelkie właściwe działania w odniesieniu do takich wniosków, aby: a) gdy wymagają tego okoliczności –pryżnać lub ułatwić przyznanie pomocy prawnej; b) udzielić pomocy w ustaleniu miejsca pobytu dłużnika lub wierzyciela, w szczególności na mocy art. 61, 62 i 63 rozporządzenia; c) udzielić pomocy w uzyskaniu odpowiednich informacji o dochodach, a w razie potrzeby – o innych aspektach sytuacji finansowej dłużnika lub wierzyciela, w tym informacji o położeniu majątku, w szczególności na mocy art. 61, 62 i 63; d) zachęcić do zastosowania polubownych rozwiązań, w odpowiednich przypadkach przy zastosowaniu mediacji, postępowania pojednawczego lub podobnych procedur, aby doprowadzić do dobrowolnej zapłaty świadczeń alimentacyjnych; e) ułatwić będące w toku wykonywanie orzeczeń dotyczących świadczeń alimentacyjnych, w tym świadczeń zaległych; f) ułatwić pobranie i szybkie przekazanie alimentów; g) ułatwić uzyskanie dokumentacji lub innych dowodów, nie naruszając rozporządzenia (WE) nr 1206/2001; h) udzielić pomocy w ustaleniu ojcostwa, gdy jest to konieczne do odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych; i) wszcząć lub ułatwić wszczęcie postępowania w celu przyjęcia wszelkich koniecznych środków tymczasowych mających zastosowanie na danym terytorium w celu zapewnienia skutecznego odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w zakresie rozpatrywanego wniosku; j) ułatwić doręczenie dokumentów, nie naruszając rozporządzenia (WE) nr 1393/2007.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Ze Służbą Centralną Ministerstwa Sprawiedliwości można skontaktować się pod następującym adresem: 96 Mesogeion Ave., Ateny – Grecja, kod pocztowy: 11527, tel.: +30.210.7767322 [✉ civilunit@justice.gov.gr](mailto:civilunit@justice.gov.gr)

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Grecja jest stroną Protokołu haskiego z dnia 23 listopada 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych. Zgodnie z protokołem zobowiązania alimentacyjne podlegają prawu państwa członkowskiego, w którym uprawniony ma miejsce zwykłego pobytu, a zatem jeżeli uprawniony ma miejsce zwykłego pobytu w Grecji, zastosowanie ma prawo greckie.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

W rozdziale V rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 ustanowiono prawo do pomocy prawnej, w tym prawo do korzystania z porad prawnych w celu zawarcia ugody przed wszczęciem postępowania sądowego, z pomocy prawnej przy wnoszeniu sprawy do rozpoznania przez organ sądowy lub przez inny organ oraz z zastępstwa procesowego, a także prawo do uzyskania zwolnienia z kosztów lub pomocy na pokrycie kosztów procesowych i honorariów pełnomocników uprawnionych do podejmowania czynności w toku postępowania. W państwach członkowskich, w których strona przegrywająca jest zobowiązana do pokrycia kosztów poniesionych przez stronę przeciwną, jeżeli strona korzystająca z pomocy przegra sprawę, koszty takie obejmują: koszty poniesione przez stronę przeciwną, jeżeli takie koszty zostałyby pokryte w przypadku, gdyby osoba korzystająca z pomocy prawnej miała swoje miejsce zwykłego pobytu na terytorium państwa członkowskiego, w którym mieści się sąd, koszty tłumaczenia ustnego, koszty tłumaczenia przedłożonych przez korzystającego z pomocy prawnej dokumentów wymaganych przez sąd lub przez właściwy organ, które to dokumenty są niezbędne dla rozstrzygnięcia sporu, oraz koszty podróży, jakie ma ponieść korzystający z pomocy prawnej, gdy zachodzi konieczność osobistego stawienia się w sądzie osób związanych z przedstawianiem sprawy korzystającego z tej pomocy, których stawiennictwo wynika z prawa państwa członkowskiego lub jest wymagane przez sąd tego państwa, który stwierdził, że odnośne osoby nie mogą zostać przesłuchane w żaden inny sposób.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Organ centralny utrzymuje m.in. regularny kontakt z właściwymi organami, aby: a) pomóc w ustaleniu miejsca pobytu dłużnika lub wierzyciela alimentacyjnego; b) ułatwić uzyskanie odpowiednich informacji o dochodach, a w razie potrzeby – o innych aspektach sytuacji finansowej dłużnika lub wierzyciela, w tym informacji o położeniu majątku, oraz c) zachęcać do dobrowolnej wypłaty świadczeń alimentacyjnych.

Ta strona jest częścią portalu [✉ Twoja Europa](#).

Państwa [✉ opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 16/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Hiszpania

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Pod pojęciem alimentów rozumiane są wszelkie środki potrzebne do zapewnienia żywienia, zakwaterowania, ubrania i opieki medycznej. Alimenty obejmują również kształcenie i szkolenie wierzyciela alimentacyjnego, jeżeli jest on małoletni, a także po osiągnięciu przez niego pełnoletności, jeżeli kontynuuje on edukację z przyczyn od siebie niezależnych. W przypadku rozkładu pożycia, w toku postępowania w przedmiocie separacji sądowej lub rozwodu można dochodzić alimentów na rzecz dzieci, które nie osiągnęły niezależności finansowej, i zamieszkują w tym samym gospodarstwie domowym. Wydatki związane z ciążą i porodem są objęte zakresem alimentów, chyba że zostaną pokryte w inny sposób.

Wzajemny obowiązek alimentacyjny istnieje w pełnym zakresie pomiędzy:

1. małżonkami,
2. wstępnymi i zstępnymi.

Pomiędzy rodzeństwem istnieje obowiązek alimentacyjny obejmujący wyłącznie wsparcie konieczne w codziennym życiu, jeżeli jest ono potrzebne z jakiegokolwiek powodu niezależnego od wierzyciela alimentacyjnego, w tym w stosownych przypadkach wsparcie konieczne do kontynuowania edukacji.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Dzieci są uprawnione do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych do chwili osiągnięcia pełnoletności, którą w Hiszpanii uzyskuje się w wieku 18 lat, chyba że małoletni uzyskuje dostatecznie wysokie dochody własne. Po osiągnięciu przez dziecko pełnoletności obowiązek alimentacyjny wobec niego nadal istnieje, dopóki dziecko nie uzyska niezależności finansowej, nie ukończy edukacji lub jeżeli będzie pozostawało bezrobotne nie z własnej winy.

W przypadku małoletnich należy również wziąć pod uwagę przepisy kodeksu cywilnego (Código Civil) dotyczące łącznych skutków unieważnienia małżeństwa, separacji sądowej i rozwodu (art. 90 i nast.).

Jeżeli dzieci są małoletnie, obowiązek alimentacyjny ma charakter uprzywilejowany i nie można go uniknąć.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Pozew należy wnieść do sądu – właściwość w tym zakresie posiadają sądy pierwszej instancji (*Juzgados de Primera Instancia*).

Jakie są najistotniejsze etapy tej procedury?

Sąd rozpatruje pozew na rozprawie (*juicio verbal*). Jeżeli świadczeń alimentacyjnych dochodzi się jako środka uzupełniającego w stosunku do separacji sądowej lub rozwodu lub środków wynikających ze stosunków między rodzicami a dziećmi w przypadku rozkładu pożycia, tego rodzaju powództwo rozpatruje się w toku przedmiotowego postępowania na rozprawie (*juicio verbal*) charakteryzującej się pewnymi cechami szczególnymi.

Gdy ogłoszono w Hiszpanii stan wyjątkowy (na mocy dekretu królewskiego 463/20 z dnia 14 marca 2020 r. w sprawie zarządzania kryzysem zdrowotnym wywołanym COVID-19), a w szczególności w wyniku przyjęcia dekretu królewskiego 16/20 z dnia 18 kwietnia 2020 r. w sprawie środków procesowych i organizacyjnych wprowadzonych w systemie wymiaru sprawiedliwości w związku z pandemią COVID-19, wprowadzono specjalne postępowania uproszczone do rozpoznawania spraw rodzinnych w czasie trwania stanu wyjątkowego (zob. art. 3, 4 i 5). Tego rodzaju specjalne postępowanie stosuje się w sprawach, w których konieczna jest zmiana środków o charakterze stałym nałożonych na podstawie art. 774 ustawy 1/2000 z dnia 7 stycznia 2000 r.

o postępowaniu cywilnym (Ley de Enjuiciamiento Civil) w odniesieniu do wydatków gospodarstwa domowego, świadczeń pieniężnych między małżonkami i uznanych świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci, jeśli o dokonanie rewizji tych środków wystąpiono z uwagi na znaczne pogorszenie sytuacji finansowej małżonków lub rodziców w wyniku kryzysu zdrowotnego wywołanego pandemią COVID-19. Stosuje się je również w przypadku sporów dotyczących wniesienia o nałożenie lub zmianę obowiązku alimentacyjnego, jeśli taki wniosek złożono z uwagi na znaczne pogorszenie sytuacji finansowej członka rodziny obowiązującego do płatności świadczeń alimentacyjnych w wyniku kryzysu zdrowotnego wywołanego pandemią COVID-19.

W sytuacjach innych niż omówione powyżej zastosowanie mają przepisy ustawy 1/2000 z dnia 7 stycznia 2000 r. o postępowaniu cywilnym dotyczące przeprowadzania rozprawy w braku przepisów szczególnych.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Pozew musi zostać wniesiony osobiście przez zainteresowaną stronę, chyba że jest nią osoba małoletnia – wówczas pozew musi zostać wniesiony przez osobę, na której spoczywa prawny obowiązek sprawowania opieki nad małoletnim, prokuraturę (*Fiscal*) lub agencję ds. ochrony dzieci. Pozew można jednak również wnieść za pośrednictwem pełnomocnika, o ile takiemu pełnomocnikowi udzielono pełnomocnictwa w obecności notariusza, sekretarza sądu lub konsula w dowolnej hiszpańskiej placówce dyplomatycznej w państwie trzecim.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Co do zasady sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego. Jeżeli po stronie pozwanej występuje kilku dłużników solidarnych (matka i ojciec), sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania któregośkolwiek z tych dłużników. Jeżeli dłużnik nie zamieszkuje w Hiszpanii, sądem właściwym jest sąd właściwy dla jego ostatniego miejsca zamieszkania w Hiszpanii. We wszystkich innych przypadkach sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania wierzyciela alimentacyjnego.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Powoda musi bronić adwokat (*abogado*) i reprezentować pełnomocnik procesowy (*procurador*).

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

W Hiszpanii nie pobiera się żadnych opłat w związku z powództwem, które dotyczy wyłącznie zasądzenia alimentów – nie dotyczy to jednak honorariów adwokatów, pełnomocników procesowych i biegłych, jeżeli biorą oni udział w postępowaniu.

Wysokość honorariów adwokatów i pełnomocników procesowych zależy od wartości przedmiotu sporu. Jeżeli powód lub osoba, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, nie dysponują dostatecznymi środkami finansowymi, mogą skorzystać z pomocy finansowej na pokrycie kosztów sądowych i mogą być uprawnieni do skorzystania z nieodpłatnej pomocy prawnej w kwocie ustalonej na podstawie taryfy zawartej w art. 3 ustawy nr 1/1996 z dnia 10 stycznia 1996 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej. Pomoc prawna obejmuje usługi świadczone przez adwokata lub pełnomocnika procesowego wyznaczonego przez sąd do prowadzenia sprawy, a wszelkie koszty sądowe, takie jak honoraria biegłych lub koszty publikacji orzeczeń, również ponosi państwo.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

W większości przypadków sąd zasądza świadczenia regularne, które zgodnie z prawem wypłaca się co miesiąc z góry. Świadczenia alimentacyjne w formie płatności jednorazowej są bardzo rzadko spotykane; zdarza się to wyłącznie w przypadku konieczności spłaty zaległych płatności alimentacyjnych, jeżeli dłużnik jest osobą fizyczną nieposiadającą majątku w Hiszpanii (*falta de arraigo*), a sąd uzna, że zasądzenie świadczeń alimentacyjnych w tej formie w najlepszy sposób zabezpieczy przyszłe płatności, albo w wyniku porozumienia zawartego między stronami. Obliczając kwoty poszczególnych płatności, sąd stosuje ogólną zasadę prawną, zgodnie z którą należy w równym stopniu wziąć pod uwagę trzy kwestie: potrzeby wierzyciela alimentacyjnego, sytuację finansową dłużnika alimentacyjnego oraz sytuację finansową innych osób zobowiązanych do łożenia na utrzymanie uprawnionego w takim samym stopniu jak główny dłużnik alimentacyjny (współdłużników). W orzeczeniu zasądzającym alimenty w określonej kwocie sąd wskazuje podstawę waloryzacji świadczeń w przyszłości. Tego rodzaju waloryzacja następuje automatycznie po upływie określonego czasu i odpowiedzialność za jej uwzględnienie spoczywa na dłużniku alimentacyjnym. Jeżeli dłużnik alimentacyjny nie uwzględni waloryzacji świadczeń w płatnościach alimentacyjnych, dokona jej sąd na wniosek wierzyciela alimentacyjnego. Kwota świadczeń alimentacyjnych może zostać skorygowana (ponownie na wniosek zainteresowanej strony), jeżeli doszło do istotnej zmiany okoliczności faktycznych, na podstawie których zasądzone świadczenia w pierwotnej wysokości: kwota musi zostać zwiększona, jeżeli sytuacja finansowa dłużnika alimentacyjnego poprawi się, a także jeżeli sytuacja finansowa wierzyciela alimentacyjnego ulegnie pogorszeniu lub jego potrzeby się zwiększą (np. z uwagi na pogorszenie się jego stanu zdrowia); z kolei w przypadku pogorszenia się sytuacji dłużnika alimentacyjnego lub

poprawy sytuacji wierzyciela alimentacyjnego wysokość świadczeń musi zostać zmniejszona. Obowiązek wypłaty świadczeń alimentacyjnych zostaje zniesiony z chwilą ustania przesłanek, na podstawie których takie świadczenia zostały zasądzone.

Rada Generalna Sądownictwa (Consejo General del Poder Judicial, CGPJ) sporządziła tabele służące do obliczania wysokości świadczeń alimentacyjnych. Ostatnia ich aktualizacja miała miejsce w maju 2019 roku. Są to wytyczne oparte na potrzebach dzieci z uwzględnieniem dochodów rodziców i liczby dzieci w rodzinie. Koszty mieszkania i nauki szkolnej wyłączono z obliczeń, a zatem ostateczną wysokość świadczeń alimentacyjnych należy w każdym przypadku dostosować, uwzględniając tego rodzaju koszty. Tabele są dostępne na stronie:

<http://www.poderjudicial.es/cgpj/es/Servicios/Utilidades/Calculo-de-pensiones-alimenticias/>

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Świadczenia alimentacyjne zazwyczaj wypłaca się w formie pieniężnej. Istnieją jednak dwa wyjątki: dłużnik może wybrać wywiązanie się z obowiązku alimentacyjnego poprzez zapewnienie wierzycielowi wyżywienia i możliwości zamieszkiwania we własnym domu; z orzecznictwa wynika jednak, że możliwość skorzystania z tego wariantu jest bardzo ograniczona, ponieważ nie ma gwarancji, że wierzyciel i dłużnik będą pozostawali ze sobą w dobrych stosunkach; drugi wyjątek polega na wywiązaniu się z obowiązku alimentacyjnego poprzez przekazanie rzeczy lub przeniesienie praw – takie rozwiązanie można zastosować wyłącznie w celu dokonania zaległych płatności, jeżeli istnieje ryzyko, że wspomniane rzeczy mogą zaginać, lub jeżeli dłużnik alimentacyjny nie posiada żadnego majątku w Hiszpanii (*falta de arraigo*). Świadczenia alimentacyjne wypłaca się bezpośrednio wierzycielowi. Świadczenia przekazuje się zazwyczaj przelewem bankowym. Jeżeli wierzyciel alimentacyjny jest małoletni lub nie posiada zdolności do czynności prawnych, płatności przekazuje się przedstawicielowi ustawowemu takiej osoby.

W postępowaniach w przedmiocie rozkładu pożytku lub stosunków między rodzicami a dziećmi sąd zezwala – w ramach zapłaty świadczeń alimentacyjnych – na dokonanie bezpośredniej płatności na rzecz wierzyciela z tytułu niektórych wydatków związanych z małoletnim dzieckiem (np. związanych z nauką szkolną, ubezpieczeniem zdrowotnym itd.).

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

W takim przypadku wierzyciel alimentacyjny może wystąpić o wykonanie orzeczenia, w którym stwierdzono istnienie prawa do świadczeń alimentacyjnych. W Hiszpanii można skorzystać z następujących środków egzekucyjnych: zajęcie dochodów (poza wyznaczoną przez sąd kwotę zapewniającą utrzymanie na minimalnym poziomie), wstrzymanie wypłaty zwrotu podatku, zajęcie rachunków bankowych, wstrzymanie wypłaty świadczeń z zabezpieczenia społecznego oraz zajęcie rzeczy i wystawienie ich na licytację publiczną; w niektórych przypadkach niewywiązanie się z obowiązku alimentacyjnego może stanowić przestępstwo zagrożone karą pozbawienia wolności.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Jeżeli chodzi o długi alimentacyjne, przy zajmowaniu rachunków dłużnika lub należących do niego rzeczy nie stosuje się żadnych ograniczeń ilościowych w odróżnieniu od innego rodzaju długów. Możliwość wszczęcia postępowania w celu wyegzekwowania świadczeń alimentacyjnych wygasa po upływie pięciu lat.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

W przypadku roszczeń dotyczących świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletnich lub na rzecz osób nieposiadających zdolności do czynności prawnych można zwrócić się do prokuratury o podjęcie odpowiednich czynności.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Alimentacyjnych (Fondo de Garantía del Pago de Alimentos) utworzony ustawą nr 42/2006 z dnia 28 grudnia 2006 r., uregulowany dekretem królewskim nr 1618/2007 z dnia 7 grudnia 2007 r., jest funduszem nieposiadającym osobowości prawnej, którego celem jest zagwarantowanie otrzymania przez małoletnie dzieci niezapłaconych, uznanych świadczeń alimentacyjnych należnych z tytułu zatwierdzonej przez sąd ugody lub orzeczenia sądu w postępowaniu w przedmiocie separacji sądowej, rozwodu, unieważnienia małżeństwa, ustalenia ojcostwa lub świadczeń alimentacyjnych poprzez zapłatę kwoty uznawanej za zaliczkę.

Podstawową przesłanką uzyskania zaliczki z Funduszu jest wydanie przez sąd hiszpański orzeczenia uznającego świadczenie alimentacyjne.

14 Jeżeli zamieszkują na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Tak, zgodnie z przepisami Unii Europejskiej i postanowieniami ratyfikowanych przez Hiszpanię konwencji międzynarodowych dotyczących wypłacania świadczeń alimentacyjnych wierzyciel alimentacyjny może zwrócić się o pomoc do organu centralnego Hiszpanii działającego przy Ministerstwie Sprawiedliwości.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Z Departamentem Międzynarodowej Współpracy Prawnej (Subdirección General de Cooperación Jurídica Internacional) przy Ministerstwie Sprawiedliwości można się skontaktować w dowolny sposób. Dane kontaktowe: Calle San Bernardo n° 62 28071 Madrid Tel.: +34 91 3902228/2295/4437.

Faks: +34 91 3904457.

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Wierzyciel zamieszkujący w innym państwie członkowskim może skontaktować się z organem centralnym tego państwa, przedstawiając dowody potwierdzające, że jest uprawniony do świadczeń alimentacyjnych. Może też zwrócić się do tego organu centralnego z wnioskiem, aby skontaktował się on z hiszpańskim organem centralnym w celu wszczęcia postępowania egzekucyjnego w Hiszpanii. Wspomniany wniosek musi zostać sporządzony zgodnie z przepisami Unii Europejskiej i postanowieniami ratyfikowanych przez Hiszpanię konwencji międzynarodowych dotyczących wypłacania świadczeń alimentacyjnych.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Na warunkach określonych przez organy w odpowiednim państwie.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak, Unia Europejska (a tym samym Hiszpania) ratyfikowała protokół w dniu 8 kwietnia 2010 r.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych strony, które biorą udział w sporze będącym przedmiotem tego rozporządzenia, mają skuteczny dostęp do wymiaru sprawiedliwości w innym państwie członkowskim, w tym do postępowania egzekucyjnego i postępowania odwoławczego, na warunkach określonych w stosownym rozdziale. Ponadto wezwane państwo członkowskie zapewnia nieodpłatną pomoc prawną w przypadku wszystkich wniosków

złożonych przez wierzyciela na mocy art. 56 dotyczących zobowiązań alimentacyjnych wynikających ze stosunku między rodzicami i dziećmi w wieku poniżej 21 lat.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Hiszpania dodała do ustawy nr 1/1996 z dnia 10 stycznia 1996 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej rozdział VIII pt. „Nieodpłatna pomoc prawna w sporach transgranicznych na terytorium Unii Europejskiej”, regulujący wspomniane prawo w odniesieniu do osób fizycznych niezależnie od tego, czy są one obywatelami Unii Europejskiej czy obywatelami państw trzecich przebywającymi zgodnie z prawem w jednym z państw członkowskich.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 13/07/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Francja

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

W prawie francuskim obowiązek alimentacyjny oznacza obowiązek nałożony na mocy prawa na osoby, które dysponują odpowiednimi środkami, dotyczący zaspokajania potrzeb innej osoby, z którą łączy je stosunek rodzinny lub węzeł małżeński. Istnieją zatem różne kategorie osób uprawnionych do świadczeń alimentacyjnych, w tym:

małżonek uprawniony do otrzymywania alimentów od współmałżonka (art. 212 i 214 kodeksu cywilnego (code civil));

dzieci uprawnione do otrzymywania alimentów od rodziców (art. 203 oraz 371-2 i 373-2-2 kodeksu cywilnego);

ojcowie, matki i inni wstępni uprawnieni do otrzymywania alimentów od dzieci (art. 205 kodeksu cywilnego);

teściowie i teściowe uprawnieni do otrzymywania alimentów od zięciów i synowych (art. 206 kodeksu cywilnego);

pozostający przy życiu małżonek znajdujący się w niedostatku (art. 767 kodeksu cywilnego).

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Jeżeli chodzi o świadczenia alimentacyjne na rzecz dzieci, nie istnieje ustawowe ograniczenie wiekowe – spoczywający na rodzicach obowiązek wychowania i edukacji dziecka nie wygasa automatycznie z chwilą osiągnięcia przez dziecko pełnoletności (art. 371-2 kodeksu cywilnego). Należy wyróżnić dwa okresy:

w przypadku gdy dziecko jest małoletnie lub – jeżeli osiągnęło pełnoletność – do chwili osiągnięcia przez nie niezależności finansowej, na rodzicach spoczywa obowiązek wychowania i edukacji dziecka w celu zapewnienia niezbędnych mu warunków umożliwiających rozwój i zdobycie wykształcenia; z chwilą wygaśnięcia obowiązku wychowania i edukacji zastosowanie mają przepisy ogólne dotyczące obowiązku alimentacyjnego, zgodnie z którymi powód ma obowiązek przedstawić dowody potwierdzające jego potrzeby (art. 205 i 207 kodeksu cywilnego).

Świadczenie może zostać wypłacone w całości lub w części bezpośrednio na rzecz dziecka po osiągnięciu przez nie pełnoletności.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Jeżeli zobowiązany nie wypełnia dobrowolnie spoczywającego na nim obowiązku alimentacyjnego, wierzyciel alimentacyjny, jego pełnomocnik lub główny opiekun muszą wytoczyć powództwo w celu ustalenia należnej kwoty i zobowiązania dłużnika do jej zapłaty.

Roszczenie alimentacyjne może być głównym przedmiotem powództwa lub można je zgłosić w toku postępowania rozwodowego lub postępowania o ustalenie sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej.

Jeżeli chodzi o roszczenia alimentacyjne między osobami pełnoletnimi, osoba wnosząca o alimenty musi udowodnić, że znajduje się w niedostatku i że nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb. Jeżeli wierzyciel sam rażąco uchybił swoim obowiązkom wobec dłużnika, sędzia może jednak zwolnić dłużnika z obowiązku zapłaty całości lub części długu alimentacyjnego (art. 207 kodeksu cywilnego).

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Zgodnie z prawem francuskim małoletni nie są uznawani za wierzycieli alimentacyjnych – mianem tym określa się wyłącznie rodzica lub osobę trzecią sprawującą pieczę nad dzieckiem, którym to osobom przysługuje zdolność procesowa do wytoczenia powództwa przeciwko drugiemu rodzicowi lub rodzicom w celu ustalenia ich wkładu w edukację i wychowanie dziecka.

Zgodnie z art. 205 kodeksu cywilnego (art. L132-7 kodeksu socjalnego i rodzinnego (code de l'action sociale et des familles)) służby socjalne mogą występować w imieniu wierzyciela alimentacyjnego, jeśli on sam jest do tego niezdolny.

Szpitalne i placówki publicznej opieki zdrowotnej / placówki opiekuńcze mogą wystąpić z bezpośrednim roszczeniem zwrotnym do dłużnika alimentacyjnego osoby przebywającej w tego rodzaju placówce (art. L6145-11 kodeksu zdrowia publicznego (code de la santé publique)).

Osoba objęta opieką musi być reprezentowana przez swojego opiekuna (art. 475 kodeksu cywilnego).

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Pozew należy wnieść do **sędziego rozpoznającego sprawy rodzinne (juge aux affaires familiales)** w sądzie wielkiej instancji (*tribunal de grande instance*) (art. L. 213-3 kodeksu organizacji wymiaru sprawiedliwości (code de l'organisation judiciaire)).

Z zastrzeżeniem przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych art. 1070 kodeksu postępowania cywilnego (code de procédure civile) stanowi, że właściwym sędzią rozpoznającym sprawy rodzinne jest:

sędzia właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodziny;

jeżeli rodzice zamieszkują osobno – sędzia właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodzica, z którym małoletnie dziecko zazwyczaj zamieszkuje, w przypadku wspólnej władzy rodzicielskiej lub sędzia właściwy ze względu na miejsce zamieszkania rodzica, któremu sąd powierzył wykonywanie wyłącznej władzy rodzicielskiej; w pozostałych przypadkach – sędzia właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby, która nie wytoczyła powództwa.

W przypadku pozwu wspólnego właściwość przysługuje sędziemu właściwemu ze względu na miejsce zamieszkania jednej ze stron. Wyboru sędziego dokonują strony.

Jeżeli jednak spór dotyczy wyłącznie świadczeń alimentacyjnych na rzecz małżonka, wkładu w wychowanie i edukację dziecka, wkładu w zaspokajanie potrzeb rodziny lub świadczeń wyrównawczych, właściwość może mieć sędzia właściwy ze względu na miejsce zamieszkania małżonka będącego wierzycielem lub rodzica, który przez większość czasu sprawuje opiekę nad dziećmi, nawet jeżeli dzieci są pełnoletnie.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Postępowanie jest ustne i nie istnieje przymus adwokacki: powodowie mogą stawić się przed sędzią osobiście wraz z koniecznymi dowodami.

Powództwo można wytoczyć za pomocą wezwania do stawienia się przed sądem (za pośrednictwem komornika sądowego (*huissier de justice*)) lub zwykłego pozwu wniesionego do sądu.

W przypadku wystąpienia o alimenty w toku sądowego postępowania rozwodowego powoda musi reprezentować adwokat (*avocat*).

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

W pierwszej instancji strony nie ponoszą żadnych kosztów sądowych. W postępowaniu w drugiej instancji należy wnieść opłatę w wysokości 225 EUR.

Powodowie znajdujący się w określonej sytuacji finansowej mogą uzyskać pomoc prawną.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Wkład w wychowanie i edukację dziecka może przybrać następujące formy:

miesięcznych wpłat na rzecz rodzica będącego wierzycielem (najpowszechniejsza forma);

bezpośredniego pokrywania ponoszonych kosztów w imieniu dziecka;

prawa do użytkowania nieruchomości należącej do dłużnika oraz zamieszkiwania w niej, zrzeczenia się użytkowanych rzeczy lub przekazania wierzycielowi rzeczy przynoszących pożytki.

Wkład oblicza się z uwzględnieniem **środków, jakimi dysponuje każde z rodziców**, oraz **potrzeb dziecka**. Od 2010 r. Ministerstwo Sprawiedliwości (Ministère de la justice) publikuje tabelę referencyjną o charakterze czysto informacyjnym sporządzaną w odniesieniu do **dochodów dłużnika i wierzyciela, liczby dzieci znajdujących się pod ich opieką oraz zakresu prawa do kontaktów i zakwaterowania. Sędzia dokonuje systematycznej indeksacji wkładu** (na podstawie ogólnego wskaźnika cen konsumpcyjnych dla miejskich gospodarstw domowych).

Inne świadczenia alimentacyjne

Przy ustalaniu kwoty **wkładu małżonka w zaspokajanie potrzeb rodziny** sędzia musi uwzględnić wszelkie poniesione przez daną osobę koszty odpowiadające użytecznym lub koniecznym wydatkom. Wkład może przybrać formę zapłaty kwoty pieniężnej, przejęcia odpowiedzialności za spłatę kredytu lub nawet zamieszkiwania we wspólnym domu małżonków.

W przypadku **przyznania świadczenia alimentacyjnego na rzecz małżonka w toku postępowania rozwodowego w oparciu o obowiązek alimentacyjny między małżonkami** sędzia może postanowić o przejęciu przez jednego z małżonków obowiązku uiszczania całości lub części miesięcznych rat kredytowych; sądy skłaniają się jednak co do zasady ku wariantowi comiesięcznych płatności. Sędzia ustala wysokość tego świadczenia na podstawie **standardu życia, którego może się domagać małżonek wytaczający powództwo**, biorąc pod uwagę możliwości współmałżonka.

Sędzia przyznaje świadczenia alimentacyjne wstępnym i teściom wyłącznie proporcjonalnie do potrzeb powoda oraz do poziomu zamożności zobowiązanego. Sędzia może – nawet z urzędu, z uwagi na okoliczności sprawy – ustanowić klauzulę umożliwiającą zmianę wysokości świadczeń alimentacyjnych (*clause de variation*) dozwoloną na mocy obowiązujących przepisów prawa (art. 208 kodeksu cywilnego).

Jeżeli chodzi o świadczenia alimentacyjne, zawsze istnieje możliwość zmiany ich wysokości, pod warunkiem że powód przedstawi dowody potwierdzające pojawienie się nowego czynnika wpływającego na sytuację finansową wierzyciela lub dłużnika bądź potrzeby dziecka/wierzyciela.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

W kodeksie cywilnym nie wskazano preferowanego sposobu płatności. Strony mogą ustalić sposoby płatności w drodze umowy. W braku tego rodzaju umowy sędzia ustala sposoby płatności w drodze postanowienia.

Świadczenie alimentacyjne jest wypłacane bezpośrednio wierzycielowi, placówkom opieki społecznej, szpitalowi lub placówkom opieki publicznej lub zdrowotnej, które wytoczyły powództwo w imieniu wierzyciela.

Należy zauważyć, że w przypadku wkładu w wychowanie dziecka świadczenie alimentacyjne można zastąpić – w całości lub w części – uiszczaniem określonej kwoty na rzecz akredytowanego podmiotu, który będzie w zamian wypłacał dziecku świadczenia podlegające indeksacji (art. 373-2-3 kodeksu cywilnego). Sędzia może również postanowić, że świadczenie alimentacyjne będzie wypłacane bezpośrednio pełnoletniemu dziecku.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Jeżeli wierzyciel posiada tytuł wykonawczy, może bezpośrednio zwrócić się do komornika sądowego o przeprowadzenie egzekucji z majątku dłużnika (z wyjątkiem zajęcia majątku lub wynagrodzenia, w przypadku którego wymagane jest uprzednie postanowienie sądu). Komornikom sądowym przysługuje szeroki zakres uprawnień dochodzeniowych w kontaktach z organami w celu zdobycia informacji koniecznych do ustalenia miejsca pobytu dłużnika lub miejsca położenia należących do niego rzeczy.

Do głównych rodzajów środków egzekucyjnych, jakie może zastosować wierzyciel alimentacyjny, należą:

procedura płatności bezpośredniej (art. L 213-1 oraz R 213-1 i nast. kodeksu cywilnego postępowania egzekucyjnego (code des procédures civiles d'exécution)); **umożliwia odzyskanie zaległych świadczeń z ostatnich sześciu miesięcy oraz świadczenia należnego za bieżący miesiąc**. Komornik sądowy zawiadamia osobę trzecią (pracodawcę, bank lub będącego osobą trzecią dłużnika alimentacyjnego) o obowiązku zapłaty świadczenia bezpośrednio na rzecz komornika sądowego;

zajęcie wynagrodzenia (art. L 3252-1 oraz R 3252-1 i nast. kodeksu pracy (code du travail)): zezwolenie na zajęcie musi wydać sędzia sądu instancji (*juge d'instance*);

zajęcie wierzytelności dłużnika znajdującej się u osoby trzeciej (art. L 211-1, L 162-1, R 211-1 oraz R 162-1 i nast. kodeksu cywilnego postępowania egzekucyjnego) umożliwia zajęcie wierzytelności przysługujących dłużnikowi (zazwyczaj zajęcie rachunku bankowego);

zajęcie w celu sprzedaży (art. L 221-1 oraz R 221-1 i nast. kodeksu cywilnego postępowania egzekucyjnego): zajęcie przedmiotów materialnych (telewizora, samochodu itd.);

zajęcie nieruchomości (art. L 311-1 oraz R 311-1 i nast. kodeksu cywilnego postępowania egzekucyjnego): **polega na zajęciu nieruchomości należących do dłużnika. Na sprzedaż składnika majątku zezwolenie musi wydać sędzia odpowiedzialny za postępowanie egzekucyjne** (*juge de l'exécution*).

Koszty egzekucji komorniczej ponosi wyłącznie dłużnik alimentacyjny.

W postępowaniu karnym dłużnik może zostać skazany za **porzucenie rodziny. Przepięstwo to jest zagrożone karą dwóch lat pozbawienia wolności** oraz karą grzywny w wysokości 15 000 EUR (art. 227-3 kodeksu karnego (code penal)).

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwa kraju systemu egzekwowania.

Roszczenia o świadczenia alimentacyjne przedawniają się z upływem 5 lat od chwili upływu terminu wymagalności poszczególnych płatności (art. 2224 kodeksu cywilnego).

Procedury płatności bezpośredniej nie można zastosować w odniesieniu do zaległości przekraczających okres 6 miesięcy. Zasada ta pozostaje bez uszczerbku dla możliwości korzystania z innych środków egzekucyjnych w celu odzyskania wcześniejszych zaległości.

Środki egzekucyjne muszą ograniczać się do minimum niezbędnego do odzyskania należnego długu i przy ich wyborze nie może dochodzić do nadużyć. Niektóre rzeczy są uznawane za niepodlegające zajęciu na mocy przepisów prawa: świadczenia alimentacyjne, przedmioty codziennego użytku oraz niezbędne do pracy zarobkowej dłużnika, przedmioty niezbędne osobom niepełnosprawnym, określone świadczenia i dodatki rodzinne. W przypadku osoby stanu wolnego można zająć wyłącznie kwoty zgromadzone na rachunku bankowym przekraczające dochód minimalny (*revenu de solidarité active*). W przypadku zajęcia wynagrodzenia kwotę podlegającą zajęciu ustala się z uwzględnieniem wysokości wynagrodzenia oraz liczby osób pozostających na utrzymaniu dłużnika.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Organizacje odpowiedzialne za wypłacanie świadczeń rodzinnych mogą pod pewnymi warunkami wstąpić w prawa wierzyciela alimentacyjnego. Mogą one wówczas wytoczyć powództwo w imieniu wierzyciela. Ponadto w przypadku nieskuteczności prywatnego postępowania egzekucyjnego istnieje również możliwość zwrócenia się do prokuratora Republiki (*procureur de la République*) o wszczęcie publicznego postępowania egzekucyjnego za pośrednictwem księgowego środków publicznych (*comptable public*).

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Organizacje odpowiedzialne za wypłacanie świadczeń rodzinnych mogą pod pewnymi warunkami wypłacić wierzycielowi alimentacyjnemu świadczenie rodzinne jako zaliczkę na poczet należnego świadczenia alimentacyjnego.

14 Jeżeli zamieszkują na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogą uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Jeżeli dłużnik zamieszkuje w państwie trzecim, a wierzyciel przebywa we Francji, wierzyciel może się skontaktować z Biurem ds. Odzyskiwania Długów Alimentacyjnych (*Bureau de Recouvrement des Créances Alimentaires (RCA)*) przy Ministerstwie Spraw Zagranicznych i Rozwoju Międzynarodowego (*Ministère des Affaires Étrangères et du Développement International*). Biuro skontaktuje się z organem centralnym państwa, w którym zamieszkuje dłużnik, aby odzyskać dług.

Wierzyciel może się również skontaktować z Kasą Świadczeń Rodzinnych (*Caisse d'Allocations Familiales (CAF)*), która może zapewnić wsparcie finansowe w przypadku uchylania się od zapłaty przez dłużnika, nawet jeśli przebywa on za granicą.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogą skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Z francuskim organem centralnym można skontaktować się listownie, telefonicznie lub pocztą elektroniczną:

Ministère des affaires étrangères et du développement international

Bureau de recouvrement des créances alimentaires

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Tel: + 33 (0) 1 43 17 91 99

Faks.: +33 (0)1 43 17 81 97

Adres e-mail: recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Jeżeli dłużnik zamieszkuje we Francji, a wierzyciel przebywa za granicą, wierzyciel **musi skontaktować się z organem centralnym w państwie, w którym zamieszkuje**. Organ centralny składający wniosek skontaktuje się następnie z francuskim organem centralnym (Biurem ds. Odzyskiwania Długów Alimentacyjnych przy Ministerstwie Spraw Zagranicznych i Rozwoju Międzynarodowego, który podejmuje środki konieczne do odzyskania długu.

Jeżeli wierzyciel posiada tytuł wykonawczy, może się również zwrócić bezpośrednio do komornika sądowego w celu odzyskania długu (bez konieczności zwracania się do organów centralnych). W takim przypadku nie może korzystać z pomocy organu centralnego.

Należy zauważyć, że w braku orzeczenia sądu zasądzającego alimenty organ centralny państwa członkowskiego składającego wniosek może przekazać wniosek o uzyskanie orzeczenia Biuru ds. Odzyskiwania Długów Alimentacyjnych w celu zasądzenia alimentów na mocy orzeczenia sądu francuskiego (załącznik VII do rozporządzenia (UE) nr 4/2009).

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Z francuskim organem centralnym można skontaktować się listownie, telefonicznie lub pocztą elektroniczną:

Ministère des affaires étrangères et du développement international

Bureau de recouvrement des créances alimentaires

27, rue de la Convention

CS 91533

75732 Paris Cedex 15

Tel: + 33 (0) 1 43 17 91 99

Faks.: +33 (0)1 43 17 81 97

Adres e-mail: recouv-creances-alimentaires.fae-saj-pdp@diplomatie.gouv.fr

Jeżeli wierzyciel ma zamiar skontaktować z komornikiem sądowym bezpośrednio, w zakładce „Znajdź komornika sądowego” („Trouver un huissier”) lub na stronie internetowej Krajowej Izby Komorników Sądowych (Chambre nationale des huissiers de justice) może znaleźć dane kontaktowe osób uprawnionych do wykonywania tego zawodu.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Nie dotyczy.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Pomoc prawna może być pełna lub częściowa. Pomoc prawna jest przyznawana:

z urzędu – na rzecz dzieci w wieku poniżej 21 lat zgodnie z art. 46 rozporządzenia (WE) nr 4/2009;

w pozostałych przypadkach – jeżeli powód spełnia wymogi w zakresie sytuacji finansowej ustanowione w przepisach prawa (ustawa nr 91-647 z dnia 10 lipca 1991 r. o pomocy prawnej (loi n° 91-647 du 10 juillet 1991 relative à l'aide juridique) oraz dekret nr 91-1266 z dnia 19 grudnia 1991 r. (décret n°91-1266 du 19 décembre 1991)).

We Francji pomoc prawna obejmuje honorarium adwokata wyznaczonego w postanowieniu o przyznaniu pomocy prawnej do celów postępowania sądowego oraz honorarium komornika sądowego wyznaczonego w tym samym postanowieniu do celów postępowania egzekucyjnego.

Wnioski o pomoc prawną w sprawach dotyczących obowiązku alimentacyjnego podlegają takiej samej procedurze jak wnioski o pomoc prawną w innych sporach transgranicznych zgodnie z **dyrektywą Rady 2003/8/WE z dnia 27 stycznia 2003 r.**

Wierzyciel składa wniosek o pomoc prawną sporządzony w języku francuskim w Wydziale ds. Dostępu do Wymiaru Sprawiedliwości oraz Wsparcia na rzecz Ofiar (Service de l'accès au droit et à la Justice et de l'aide aux victimes (SADJAV)) mieszczącym się pod adresem:

Ministère de la Justice

Service de l'accès au droit et à la Justice et de l'aide aux victimes

Bureau de l'aide juridictionnelle

13, Place Vendôme

75042 PARIS cedex 01

Tel.: 01 44 77 71 86

Faks.: 01 44 77 70 50

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Biuro ds. Odzyskiwania Długów Alimentacyjnych potwierdza wpłynięcie wniosku złożonego przez zagraniczny organ centralny wraz z załączonymi dowodami. Sprawdza kompletność akt, a także prawidłowość i możliwość wykorzystania dokumentów, w szczególności pism sądowych. Aby zapobiec wszelkim problemom związanym z egzekucją, Biuro zwraca się do wnoszącego organu o wyjaśnienia lub inne wyciągi lub tłumaczenia wyciągów w stosownych przypadkach. Biuro ułatwia wszczynanie postępowań dotyczących wniosków określonych w art. 56, przekazując je właściwym miejscowo organom sądowym.

Biuro pomaga w ustaleniu miejsca pobytu dłużnika oraz ułatwia wyszukiwanie informacji dotyczących jego środków, kierując sprawę do prokuratora Republiki oraz wydziałów Generalnej Dyrekcji Finansów Publicznych (Direction Générale des Finances Publiques) zgodnie z art. 61, 62 oraz 63 rozporządzenia (WE) nr 4/2009.

Organ centralny ułatwia również zawieranie ugód, nawiązując bezpośredni kontakt z dłużnikiem i przekazując mu wnioski o dobrowolną zapłatę na rzecz wierzyciela za pośrednictwem organu centralnego państwa miejsca zamieszkania wierzyciela.

W przypadku niezawarcia ugody istnieje zawsze możliwość wszczęcia sądowego postępowania egzekucyjnego, pod warunkiem że zagraniczne orzeczenie jest wykonalne we Francji. Biuro pozostaje w kontakcie z komornikami sądowymi, którym powierzono odzyskanie długu, w celu zapewnienia prawidłowego przebiegu postępowania egzekucyjnego.

Biuro systematycznie zwraca się o dokonanie przelewu bankowego.

W sprawach, w których należy ustalić pochodzenie dziecka w celu odzyskania należności alimentacyjnych, Biuro informuje wierzyciela o organie właściwym do przeprowadzenia tego rodzaju postępowania.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 16/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Chorwacja

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Świadczenia alimentacyjne są obowiązkiem i prawem rodziców i dzieci, małżonków i partnerów w związku pozamałżeńskim, krewnych w linii prostej oraz przybranych dzieci i przybranych rodziców, w przypadku gdy jest to przewidziane w ustawie o rodzinie (Obiteljski zakon). Zgodnie z tą ustawą wymienione osoby przyjmują na siebie wzajemne obowiązki alimentacyjne zgodnie ze swoimi możliwościami i potrzebami beneficjenta świadczenia alimentacyjnego. Obowiązek łżenia na utrzymanie małoletniego dziecka w pierwszej kolejności spoczywa na rodzicach. Rodzice, którzy są zdolni do pracy, nie mogą unikać obowiązku zapewnienia opieki nad dzieckiem. Jeżeli rodzic nie łoży na utrzymanie małoletniego dziecka, obowiązek zapewnienia dziecku środków utrzymania spoczywa na dziadkach ze strony tego rodzica. Przybrany rodzic musi łożyć na utrzymanie małoletniego przybranego dziecka, jeżeli dziecko takie nie jest w stanie uzyskać środków utrzymania od swojego rodzica biologicznego.

Rodzice muszą łożyć na utrzymanie pełnoletniego dziecka w wieku do 26 lat, które uczy się w szkole średniej lub wyższej lub kształci się zawodowo, zgodnie z przepisami szczegółowymi, lub które uczy się w szkole podstawowej lub średniej dla dorosłych i które regularnie i należycie wywiązuje się ze spoczywających na nim obowiązków.

Rodzice muszą łożyć na utrzymanie pełnoletniego dziecka, które ukończyło kształcenie, ale nie jest w stanie znaleźć zatrudnienia przez rok od dnia ukończenia kształcenia, pod warunkiem że dziecko nie ukończyło 26. roku życia. Obowiązek łżenia na utrzymanie pełnoletniego dziecka ustaje przed upływem jednego roku od zakończenia kształcenia po ukończeniu przez dziecko 26. roku życia.

Rodzice muszą łożyć na utrzymanie pełnoletniego dziecka, które jest niezdolne do pracy z powodu poważnej i nieuleczalnej choroby lub niepełnosprawności, przez okres utrzymywania się takiej niezdolności.

Pełnoletnie dziecko musi zapewniać środki utrzymania rodzicom, który jest niezdolny do pracy i który znajduje się w niedostatku lub nie jest w stanie utrzymać się z własnego majątku. Pełnoletnie przybrane dziecko musi zapewniać środki utrzymania przybranemu rodzicowi, jeżeli jest on niezdolny do pracy i znajduje się w niedostatku lub nie jest w stanie utrzymać się z własnego majątku oraz jeżeli łożył on na utrzymanie przybranego dziecka lub opiekował się nim przez dłuższy czas. Pełnoletni wnuk musi zapewniać środki utrzymania dziadkom, jeżeli są oni niezdolni do pracy i znajdują się w niedostatku lub nie są w stanie utrzymać się z własnego majątku oraz jeżeli łożyli na utrzymanie wnuka lub opiekowali się nim przez dłuższy czas.

Małżonek, który nie dysponuje wystarczającymi środkami utrzymania lub nie jest w stanie utrzymać się z własnego majątku i który jest jednocześnie niezdolny do pracy lub nie jest w stanie znaleźć zatrudnienia, jest uprawniony do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych od swojego współmałżonka, jeżeli ten małżonek dysponuje wystarczającymi środkami i możliwościami, aby wypłacać takie świadczenia. Zasady dotyczące świadczeń alimentacyjnych między małżonkami stosuje się odpowiednio do świadczeń alimentacyjnych między partnerami w związku pozamałżeńskim za okres trwania związku pozamałżeńskiego.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Obowiązek łżenia na utrzymanie małoletniego dziecka spoczywa w pierwszej kolejności na rodzicach. Jeżeli rodzic nie łoży na utrzymanie małoletniego dziecka, obowiązek zapewnienia dziecku środków utrzymania spoczywa na dziadkach ze strony tego rodzica. Przybrany rodzic musi łożyć na utrzymanie małoletniego przybranego dziecka, jeżeli nie jest ono w stanie uzyskać środków utrzymania od swojego rodzica biologicznego.

Rodzice muszą łożyć na utrzymanie pełnoletniego dziecka w wieku do 26 lat, które uczy się w szkole średniej lub wyższej lub kształci się zawodowo, zgodnie z przepisami szczegółowymi, lub które uczy się w szkole podstawowej lub średniej dla dorosłych i które regularnie i należycie wywiązuje się ze spoczywających na nim obowiązków.

Rodzice muszą łożyć na utrzymanie pełnoletniego dziecka, które ukończyło kształcenie, ale nie jest w stanie znaleźć zatrudnienia przez rok od dnia ukończenia kształcenia, pod warunkiem że dziecko nie ukończyło 26. roku życia. Obowiązek łżenia na utrzymanie pełnoletniego dziecka ustaje przed upływem jednego roku od zakończenia kształcenia po ukończeniu przez dziecko 26. roku życia.

Rodzice muszą łożyć na utrzymanie pełnoletniego dziecka, które jest niezdolne do pracy z powodu poważnej i nieuleczalnej choroby lub niepełnosprawności, przez okres utrzymywania się takiej niezdolności.

Osoba pełnoletnia oznacza osobę, która osiągnęła wiek 18 lat.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Należy skontaktować się z ośrodkiem pomocy społecznej i sądem.

Kwestię świadczeń alimentacyjnych można uregulować, stosując procedurę obowiązkowych konsultacji rodzinnych. Obowiązkowe konsultacje rodzinne przeprowadza się przed wszczęciem postępowania rozwodowego, jeżeli małżeństwo posiada wspólne małoletnie dziecko, oraz przed wszczęciem innych postępowań sądowych, które dotyczą władzy rodzicielskiej i osobistych kontaktów z dzieckiem. Przepisy ustawy o rodzinie dotyczące obowiązkowych konsultacji rodzinnych przed wszczęciem postępowania rozwodowego w przypadku gdy małżeństwo posiada wspólne małoletnie dziecko mają również zastosowanie do obowiązkowych konsultacji rodzinnych przed wszczęciem postępowania dotyczącego władzy rodzicielskiej i osobistych kontaktów z dzieckiem, jeżeli rodzice dziecka pozostają w separacji. Procedura obowiązkowych konsultacji rodzinnych jest uruchamiana, gdy jedna ze stron złoży wniosek do ośrodka pomocy społecznej. Jeżeli rodzice nie uzgodnili między sobą planu wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej, ośrodek pomocy społecznej będzie im doradzał, aby spróbowali osiągnąć porozumienie w ramach mediacji rodzinnej, zgodnie z przepisami ustawy o rodzinie.

Kwestia świadczeń alimentacyjnych może zostać uregulowana za pomocą mediacji rodzinnej, w ramach której strony podejmują próbę polubownego rozwiązania problemów rodzinnych przy pomocy mediatorów rodzinnych. Członkowie rodziny uczestniczą w mediacji rodzinnej dobrowolnie i tylko pierwsze spotkanie w ramach mediacji rodzinnej musi się odbyć przed wszczęciem postępowania rozwodowego. Celem mediacji rodzinnej jest podjęcie decyzji w sprawie wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej oraz wypracowania innych ustaleń dotyczących dziecka. Plan wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej lub inne ustalenia wypracowane w toku mediacji rodzinnej stają się wykonalne, jeżeli zostaną zatwierdzone przez sąd w postępowaniu pozasądowym na wniosek stron. Mediację rodzinną można przeprowadzić niezależnie od postępowania sądowego, przed wszczęciem postępowania sądowego, podczas takiego postępowania lub po jego zakończeniu.

Wysokość świadczenia alimentacyjnego, które musi wypłacać rodzic, z którym dziecko nie zamieszkuje, może również zostać uregulowana w planie wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej, który rodzice mogą przygotować samodzielnie podczas obowiązkowych konsultacji rodzinnych, jak również podczas mediacji rodzinnej. Zgodnie z ustawą o rodzinie, plan wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej staje się wykonalny, jeśli zostanie przedłożony sądowi do weryfikacji w postępowaniu pozasądowym.

Dziecko może wnieść roszczenie alimentacyjne w uproszczonym postępowaniu pozasądowym w sprawie ustalenia prawa do świadczeń alimentacyjnych. Stronami takiego postępowania są dziecko oraz rodzic niezamieszujący z tym dzieckiem. W postępowaniu alimentacyjnym dziecko jest reprezentowane przez rodzica, z którym dziecko zamieszkuje. Sądem właściwym do prowadzenia uproszczonego postępowania alimentacyjnego może być, poza sądem ogólnej właściwości miejscowej, sąd miejsca zamieszkania lub pobytu dziecka.

Zgodnie z ustawą o rodzinie sąd wydaje orzeczenia dotyczące roszczeń alimentacyjnych w sprawach dotyczących sporów małżeńskich, sprawach o ustalenie macierzyństwa lub ojcostwa oraz sprawach dotyczących władzy rodzicielskiej.

W razie rozwodu małżonkowie mogą zawrzeć porozumienie dotyczące świadczeń alimentacyjnych, w którym ustala się wysokość świadczenia, sposób wypełniania obowiązku alimentacyjnego oraz okres jego trwania. Małżonkowie mogą zawrzeć porozumienie dotyczące świadczeń alimentacyjnych na piśmie i przedłożyć je sądowi celem zatwierdzenia w postępowaniu pozasądowym, w rezultacie czego stanie się ono wykonalne.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Stronami postępowania w sprawie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka są dziecko i osoba, która – zgodnie z ustawą o rodzinie – ma obowiązek lożenia na utrzymanie dziecka. Dziecko jest reprezentowane przez rodzica, z którym dziecko zamieszkuje. Jeżeli rodzic, z którym dziecko zamieszkuje, wyrazi na to zgodę, dziecko w postępowaniu alimentacyjnym jest reprezentowane przez ośrodek pomocy społecznej. Prawo do podejmowania czynności w toku postępowania – oprócz ośrodka pomocy społecznej – zachowuje rodzic, z którym dziecko zamieszkuje. Jeżeli czynności podjęte przez ośrodek pomocy społecznej i rodzica, z którym dziecko zamieszkuje, są ze sobą sprzeczne, sąd uwzględni wszystkie okoliczności, w szczególności dobro dziecka, i oceni, czy należy wziąć pod uwagę czynności podjęte przez ośrodek pomocy społecznej czy też przez rodzica dziecka.

Ośrodek pomocy społecznej ma obowiązek podejmować czynności w imieniu dziecka oraz wszczynać i prowadzić postępowanie o zasądzenie lub podwyższenie świadczeń alimentacyjnych, jeżeli rodzic, z którym dziecko zamieszkuje, nie wykona tego prawa bez uzasadnionej przyczyny przez okres dłuższy niż trzy miesiące po nabyciu przez dziecko tego prawa. Ośrodek pomocy społecznej reprezentuje dziecko w postępowaniu alimentacyjnym, jeżeli dziecko pozostaje pod opieką innej osoby fizycznej lub prawnej. W takich przypadkach uprawnienie rodziców dziecka do podejmowania czynności w postępowaniu w imieniu dziecka ustaje.

Zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego (Zakon o parničnom postupku) tylko adwokat może reprezentować stronę w charakterze jej pełnomocnika, chyba że obowiązujące przepisy stanowią inaczej. Strona może być reprezentowana przed sądem przez krewnego w linii prostej, brata, siostrę lub małżonka występujących w roli jej pełnomocnika, jeżeli takie osoby posiadają pełną zdolność do czynności prawnych i nie świadczą usług prawnych niezgodnie z prawem.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

W razie sporów o ustawowe świadczenia alimentacyjne, w których powodem jest osoba ubiegająca się o takie świadczenie, sądem właściwym jest nie tylko sąd ogólnej właściwości miejscowej, lecz także sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub pobytu powoda. Jeżeli chodzi o spory o ustawowe świadczenia alimentacyjne z elementem obcym, to w przypadku, w którym sąd chorwacki posiada jurysdykcję ze względu na miejsce zamieszkania powoda w Chorwacji, właściwość miejscową ma sąd właściwy dla miejsca zamieszkania powoda. Jeżeli jurysdykcja należy do chorwackiego sądu, ponieważ pozwany posiada majątek w Chorwacji, z którego można przeprowadzić egzekucję świadczenia alimentacyjnego, właściwość miejscową ma sąd właściwy dla miejsca, w którym znajduje się taki majątek.

Sądem właściwym do zatwierdzenia planu wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej jest sąd ogólnej właściwości miejscowej w sprawie dotyczącej dziecka.

Sądem właściwym do zatwierdzenia porozumienia dotyczącego świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka jest sąd ogólnej właściwości miejscowej w sprawie dotyczącej dziecka.

Sądem właściwym do zatwierdzenia porozumienia dotyczącego świadczeń alimentacyjnych na rzecz małżonka jest sąd właściwy dla wspólnego miejsca zamieszkania małżonków. Jeżeli małżonkowie nie zamieszkują w tym samym miejscu, sądem właściwym jest sąd, który był właściwy dla ostatniego wspólnego miejsca zamieszkania małżonków. Jeżeli sądem właściwym do zatwierdzenia porozumienia dotyczącego świadczeń alimentacyjnych na rzecz małżonka jest sąd chorwacki, ponieważ ostatnie wspólne miejsce zamieszkania małżonków znajdowało się na terytorium Chorwacji, sądem właściwym w takim przypadku jest sąd, który był właściwy dla ostatniego wspólnego miejsca zamieszkania małżonków.

Sądem właściwym do orzekania w uproszczonym postępowaniu alimentacyjnym jest sąd ogólnej właściwości miejscowej oraz sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub pobytu dziecka.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Zgodnie z art. 89a kodeksu postępowania cywilnego strony mogą podejmować czynności w toku postępowania samodzielnie lub za pośrednictwem pełnomocnika, choć sąd może wezwać stronę reprezentowaną przez adwokata do osobistego stawienia się przed sądem w celu złożenia oświadczenia dotyczącego okoliczności faktycznych, które mają zostać ustalone w toku postępowania. Tylko adwokat może reprezentować stronę w charakterze jej pełnomocnika, chyba że obowiązujące przepisy stanowią inaczej. Zgodnie z art. 89a ust. 3 strona może być reprezentowana przed sądem przez krewnego w linii prostej, brata, siostrę lub małżonka występujących w roli jej pełnomocnika, jeżeli takie osoby posiadają pełną zdolność do czynności prawnych i nie świadczą usług prawnych niezgodnie z prawem.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaką jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Zgodnie z art. 1 ustawy o opłatach sądowych (Zakon o sudskim pristojbama) obowiązek wniesienia opłat sądowych istnieje w przypadku wszystkich postępowań prowadzonych przed sądem. Wysokość opłaty ustala się zgodnie z taryfą opłat sądowych.

Zgodnie z art. 16 ustawy o opłatach sądowych dzieci będące stronami postępowania w sprawie o alimenty lub postępowania w sprawie roszczeń wynikających z prawa do świadczeń alimentacyjnych są zwolnione z opłat sądowych.

Zgodnie z art. 172 kodeksu postępowania cywilnego sposób oraz warunki wykonywania prawa do zwolnienia z obowiązku pokrycia kosztów sądowych i prawa do otrzymania profesjonalnej pomocy prawnej są określone w odrębnym akcie prawnym regulującym nieodpłatną pomoc prawną. Zgodnie z art. 176, jeżeli strona skorzystała z prawa do zwolnienia z kosztów sądowych przewidzianego w przepisach szczególnych dotyczących pomocy prawnej oraz jeżeli sąd ustali w toku postępowania, że strona ta jest w stanie pokryć koszty lub opłaty sądowe, sąd natychmiast powiadomi o tym fakcie właściwy organ publiczny.

W ustawie o nieodpłatnej pomocy prawnej (Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći) określono: cel, osoby uprawnione i rodzaje nieodpłatnej pomocy prawnej, podmioty zapewniające pomoc prawną, warunki i procedurę zapewniania pomocy prawnej, kwestie związane z transgraniczną pomocą prawną, finansowaniem pomocy prawnej i nadzorowaniem wdrażania przepisów tej ustawy. Przepisy ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej nie mają zastosowania, jeżeli pomoc prawna została przyznana na zasadach określonych w przepisach szczególnych.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Świadczenia alimentacyjne na rzecz dzieci zawsze zasądza się jako określoną kwotę pieniędzy.

Rodzic, z którym dziecko zamieszkuje, wywiązuje się ze swojej części obowiązku alimentacyjnego wobec dziecka, zapewniając dziecku codzienną opiekę, natomiast rodzic, który nie zamieszkuje z dzieckiem, wypełnia obowiązek alimentacyjny na rzecz dziecka, zaspokajając materialne potrzeby dziecka w formie wsparcia finansowego.

Całkowite potrzeby materialne dziecka określone przez sąd w toku postępowania dotyczą kosztów zapewnienia mieszkania, żywienia, odzieży, środków higienicznych, utrzymania, kształcenia, opieki zdrowotnej i innych podobnych kosztów odnoszących się do dziecka. Całkowite potrzeby materialne dziecka ustala się zgodnie ze standardem życia rodzica, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny.

Potrzeby materialne dziecka mogą być większe, jeżeli dziecko wymaga stałej intensywnej opieki ze względu na jego stan zdrowia, który należy uwzględnić podczas ustalania wysokości alimentów w postępowaniu cywilnym.

Całkowita zdolność rodzica, który jest dłużnikiem alimentacyjnym, ustalana przez sąd w postępowaniu cywilnym, odnosi się do jego dochodów i sytuacji finansowej, w momencie ustalania wysokości alimentów.

Raz do roku, a najpóźniej do dnia 1 kwietnia danego roku, minister właściwy ds. opieki społecznej ustala minimalne kwoty pieniężne, które odpowiadają minimalnej wartości całkowitych potrzeb materialnych na potrzeby miesięcznych świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletniego dziecka w Republice Chorwacji, które ma wypłacać rodzic niezamieszkujący z dzieckiem.

Minimalne kwoty ustala się jako odsetek średniego miesięcznego wynagrodzenia netto na osobę zatrudnioną przez osobę prawną w Republice Chorwacji w poprzednim roku w następujący sposób:

w przypadku dziecka do 6. roku życia włącznie – 17% średniego wynagrodzenia;

w przypadku dziecka w wieku od 7 do 12 lat – 20% średniego wynagrodzenia. oraz

w przypadku dziecka w wieku od 13 do 18 lat – 22% średniego wynagrodzenia.

W drodze wyjątku można ustalić niższą kwotę na pokrycie potrzeb alimentacyjnych dziecka, nie niższą jednak niż połowa określonej ustawowo kwoty, jeżeli:

1. dłużnik alimentacyjny musi łożyć na utrzymanie co najmniej dwojga dzieci;

lub 2. dziecko częściowo utrzymuje się samodzielnie z własnych dochodów.

Raz do roku, a najpóźniej do dnia 1 kwietnia danego roku, minister właściwy ds. opieki społecznej ustala tabele dotyczące średnich potrzeb małoletniego dziecka zgodnie z wiekiem dziecka, dochodami rodzica, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny, w podziale na kategorie wynagrodzeń oraz ze średnimi kosztami życia w Republice Chorwacji.

Wierzyciel alimentacyjny i dłużnik alimentacyjny mogą zwrócić się do sądu o podwyższenie lub obniżenie alimentów, o wydanie orzeczenia w sprawie zniesienia obowiązku alimentacyjnego lub zmiany sposobu wypłacania alimentów zasądzonych we wcześniejszym tytule wykonawczym, jeżeli okoliczności uległy zmianie.

Świadczenia alimentacyjne w Republice Chorwacji nie podlegają indeksacji.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Świadczenie alimentacyjne będzie wypłacane osobie wskazanej w orzeczeniu sądowym w sposób określony w tym orzeczeniu.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Jeżeli dłużnik alimentacyjny nie wywiązuje się z obowiązku uiszczania świadczeń alimentacyjnych dobrowolnie, wszczyna się i prowadzi postępowanie egzekucyjne.

Egzekucja z tytułu zaległych świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka w formie zajęcia wynagrodzenia lub innego regularnego dochodu oraz środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku bankowym ma pierwszeństwo przed egzekucją wszelkich innych roszczeń, niezależnie od terminu wymagalności takich roszczeń.

Dłużnik alimentacyjny może wyrazić zgodę przed sądem ustnie do protokołu lub w formie specjalnego poświadczonego notarialnie dokumentu na całkowite lub częściowe zajęcie jego wynagrodzenia, renty/emerytury lub podobnego dochodu pieniężnego z tytułu roszczenia wniesionego przez wierzyciela alimentacyjnego oraz na bezpośrednią płatność na rzecz wierzyciela alimentacyjnego zgodnie z warunkami określonymi w takim dokumencie. Tego rodzaju dokument jest sporządzany w jednym egzemplarzu i posiada moc prawną ostatecznego tytułu wykonawczego.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Rodzic, który nie zamieszkuje z małoletnim dzieckiem i który nie płacił alimentów na jego rzecz, musi wypłacić dziecku odszkodowanie tytułem zaległych świadczeń alimentacyjnych, które nalicza się począwszy od dnia powstania prawa do alimentów do dnia wytoczenia powództwa. Termin przedawnienia w przypadku roszczenia dziecka przeciwko rodzicowi, który nie łożył na jego utrzymanie, wynosi pięć lat od dnia, w którym powstał obowiązek alimentacyjny. Zgodnie z przepisami art. 226 ustawy o zobowiązaniach cywilnoprawnych (Zakon o obveznim odnosima) roszczenia dotyczące płatności okresowych należnych w odstępach rocznych lub krótszych, niezależnie od tego, czy są one dodatkowymi roszczeniami, takimi jak odsetki, czy roszczeniami okresowymi, w przypadku których samo prawo do świadczeń zostaje wyczerpane, takimi jak roszczenia alimentacyjne, ulegają przedawnieniu po upływie trzech lat od dnia wymagalności każdej płatności.

Zgodnie z art. 233 ustawy o zobowiązaniach cywilnoprawnych roszczenia określone w prawomocnym orzeczeniu sądu, decyzji innego właściwego organu publicznego, ugodzie zawartej przed sądem lub przed innym właściwym organem lub w akcie notarialnym ulegają przedawnieniu po upływie dziesięciu lat – dotyczy to również roszczeń, w odniesieniu do których w obowiązujących przepisach przewidziano krótszy termin przedawnienia.

Zgodnie z art. 235 ustawy o zobowiązaniach cywilnoprawnych przedawnienie nie ma zastosowania w przypadku stosunków między rodzicami i dzieckiem do momentu wygaśnięcia władzy rodzicielskiej.

Zgodnie z art. 172 ustawy o egzekucji (Ovršni zakon) następujące składniki majątku nie podlegają egzekucji: dochód uzyskiwany w formie ustawowych świadczeń alimentacyjnych, odszkodowanie z tytułu uszczerbku na zdrowiu lub pogorszenia stanu zdrowia lub utraty zdolności do pracy oraz rekompensata z tytułu utraty świadczeń alimentacyjnych z powodu śmierci osoby wypłacającej takie świadczenia; dochód ze świadczeń z tytułu niepełnosprawności fizycznej przyznanych zgodnie z przepisami w zakresie ubezpieczeń na wypadek niepełnosprawności; dochód ze świadczeń z opieki społecznej; dochód z tymczasowych świadczeń dla bezrobotnych; dochód ze świadczeń na dzieci, chyba że w przepisach szczególnych określono inaczej; dochód ze stypendiów naukowych i socjalnych dla uczniów i studentów; wynagrodzenie wypłacane skazanym za wykonaną pracę, z wyłączeniem roszczeń o ustawowe świadczenia alimentacyjne i roszczeń o wypłatę odszkodowania z tytułu szkód spowodowanych przestępstwem, które popełnił skazany; dochód pochodzący z odznaczeń i nagród; zasiłki dla matek i ojców, o ile przepisy ustawy szczególnej nie stanowią inaczej; inny dochód wyłączony z egzekucji zgodnie z przepisami szczególnymi.

W art. 173 ustawy o egzekucji przewidziano poniższe ograniczenia dotyczące egzekucji.

(1) Jeżeli egzekucję prowadzi się z wynagrodzenia dłużnika, kwota stanowiąca równowartość dwóch trzecich średniego wynagrodzenia netto w Republice Chorwacji jest wyłączona z zajęcia. Jeżeli egzekucję prowadzi się w celu wyegzekwowania roszczenia o ustawowe świadczenie alimentacyjne lub roszczenia o odszkodowanie za szkody spowodowane uszczerbkiem na zdrowiu lub pogorszeniem stanu zdrowia lub utratą zdolności do pracy oraz w celu zrehabilitowania utraty świadczeń alimentacyjnych z powodu śmierci osoby wypłacającej takie świadczenia, kwotę podlegającą egzekucji ustala się jako równowartość połowy średniego wynagrodzenia netto w Chorwacji, chyba że celem egzekucji jest wyegzekwowanie płatności pieniężnych należnych jako świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka. W takich przypadkach kwota wyłączona z zajęcia stanowi jedną czwartą średniego wynagrodzenia netto (w przypadku osób zatrudnionych przez osoby prawne w Chorwacji w poprzednim roku).

(2) Jeżeli dłużnik otrzymuje wynagrodzenie w wysokości niższej niż średnie wynagrodzenie netto w Chorwacji, zajęciu nie podlega kwota stanowiąca równowartość dwóch trzecich jego wynagrodzenia. Jeżeli egzekucja jest przeprowadzana w celu wyegzekwowania roszczenia o ustawowe świadczenie alimentacyjne lub roszczenia o odszkodowanie za szkody spowodowane uszczerbkiem na zdrowiu lub pogorszeniem stanu zdrowia lub utratą zdolności do pracy oraz w celu zrekompensowania utraty świadczeń alimentacyjnych z powodu śmierci osoby wypłacającej takie świadczenia, kwotę podlegającą egzekucji ustala się jako równowartość połowy wynagrodzenia netto dłużnika.

(3) Termin „średnie wynagrodzenie netto” w rozumieniu ust. 1 niniejszego artykułu oznacza średnią kwotę wypłacaną jako miesięczne wynagrodzenie netto osobie zatrudnionej przez osoby prawne w Chorwacji w okresie od stycznia do sierpnia danego roku, którą oblicza chorwacki Urząd Statystyczny (Državni zavod za statistiku) i która jest publikowana w dzienniku urzędowym Republiki Chorwacji (*Narodne novine – NN*) najpóźniej w dniu 31 grudnia danego roku. Kwota wyliczona w ten sposób jest stosowana w kolejnym roku.

(4) Przepisy ust. 1 i 2 tego artykułu stosuje się również do egzekucji, w przypadku której zajęciu podlegają: ewentualna rekompensata wypłacana zamiast wynagrodzenia, rekompensata za zmniejszenie wymiaru czasu pracy, rekompensata za obniżenie wynagrodzenia, świadczenia emerytalne, żołd i wynagrodzenie pobierane przez rezerwistów w okresie odbywania służby wojskowej oraz innego rodzaju dochód pieniężny wypłacany personelowi cywilnemu i wojskowemu, z wyjątkiem dochodu, o którym mowa w ust. 5 i 6 niniejszego artykułu.

(5) Egzekucję w postaci zajęcia dochodu uzyskiwanego przez osoby niepełnosprawne w formie świadczenia pieniężnego z tytułu niepełnosprawności fizycznej oraz zasiłku opiekuńczego można przeprowadzić wyłącznie w celu wyegzekwowania roszczenia o ustawowe świadczenie alimentacyjne lub roszczenia o odszkodowanie za szkody spowodowane uszczerbkiem na zdrowiu lub pogorszeniem stanu zdrowia lub utratą zdolności do pracy oraz w celu zrekompensowania utraty świadczeń alimentacyjnych z powodu śmierci osoby wypłacającej takie świadczenia – w takim przypadku kwota wyłączona z zajęcia wynosi połowę takiego dochodu.

(6) Egzekucję w postaci zajęcia dochodu uzyskiwanego na mocy umowy o dożywotnie wsparcie i umowy o rentę dożywotnią, a także dochodu uzyskiwanego na mocy polisy ubezpieczenia na życie można przeprowadzić wyłącznie w odniesieniu do części dochodu przekraczającej wysokość kwoty głównej służącej jako podstawa do obliczenia kwoty wsparcia na utrzymanie.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Ośrodki pomocy społecznej muszą prowadzić rejestr wszystkich orzeczeń i ugód sądowych dotyczących świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletniego dziecka.

Po otrzymaniu orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie lub ugody sądowej, które dotyczą świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka, ośrodek pomocy społecznej musi przesłać pisemne pouczenie o prawach i obowiązkach rodzicowi, z którym dziecko zamieszkuje, oraz rodzicowi, który musi płacić alimenty, lub innej osobie, o której mowa w art. 288 ustawy o rodzinie, która musi płacić alimenty na mocy orzeczenia sądu lub ugody sądowej.

W tego rodzaju pouczeniu ośrodek pomocy społecznej przekazuje rodzicowi, z którym zamieszkuje dziecko, następujące informacje:

pouczenie rodzica o konieczności poinformowania ośrodka pomocy społecznej, jeżeli dłużnik alimentacyjny nie będzie regularnie i w pełni wypełniał swojego obowiązku; oraz

warunki, na których dziecko ma prawo do tymczasowych świadczeń alimentacyjnych zgodnie z przepisami szczególnymi regulującymi tymczasowe świadczenia alimentacyjne.

W pouczeniu ośrodek pomocy społecznej uprzedza rodzica, który musi płacić alimenty, lub inną osobę, o której mowa w art. 288 ustawy o rodzinie, która musi płacić alimenty na mocy orzeczenia sądu lub ugody sądowej, że:

złoży zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa przez dłużnika alimentacyjnego, który nie wypełnia swojego obowiązku alimentacyjnego, w terminie piętnastu dni od dnia, w którym dowie się, że obowiązek alimentacyjny nie jest wypełniany regularnie i w pełni oraz

Republika Chorwacji ma prawo do odzyskania kwot tymczasowych świadczeń alimentacyjnych wypłaconych zgodnie z przepisami szczególnymi regulującymi tymczasowe świadczenia alimentacyjne.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Po otrzymaniu orzeczenia sądu kończącego postępowanie w sprawie lub ugody sądowej, które dotyczą świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka, ośrodek pomocy społecznej musi poinformować rodzica, z którym zamieszkuje dziecko, o warunkach, na których dziecko ma prawo do tymczasowych świadczeń alimentacyjnych zgodnie z przepisami szczególnymi regulującymi tymczasowe świadczenia alimentacyjne. Zgodnie z warunkami określonymi w ustawie o tymczasowych świadczeniach alimentacyjnych (*Zakon o privremenom uzdržavanju*), NN nr 92/14, dziecko, które jest obywatelem Chorwacji i posiada miejsce zamieszkania w Chorwacji, ma prawo do tymczasowych świadczeń alimentacyjnych. Zgodnie z tą ustawą dziecko oznacza osobę, która nie ukończyła 18 lat i która musi otrzymywać świadczenia alimentacyjne od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego.

Dziecko ma prawo do tymczasowych świadczeń alimentacyjnych, jeżeli rodzic, który z nim nie zamieszkuje, nie wypełnia spoczywającego na nim obowiązku alimentacyjnego częściowo ani w pełni oraz jeżeli wydaje się prawdopodobne, że dziadkowie ze strony tego rodzica nie przekazują na utrzymanie dziecka kwoty co najmniej równej kwocie określonej w tej ustawie jako kwota tymczasowego świadczenia alimentacyjnego.

Dziecko ma prawo do tymczasowych świadczeń alimentacyjnych, dopóki dłużnik alimentacyjny nie wznowi płatności świadczenia alimentacyjnego co najmniej w kwocie określonej w ustawie jako kwota tymczasowego świadczenia alimentacyjnego.

Dziecko ma prawo do pobierania tymczasowych świadczeń alimentacyjnych przez maksymalny okres trzech lat łącznie.

Wysokość tymczasowego świadczenia alimentacyjnego wynosi 50% minimalnej kwoty ustawowego świadczenia alimentacyjnego. Kwota tymczasowego świadczenia alimentacyjnego nie może wynosić więcej niż kwota świadczenia alimentacyjnego określona w tytule wykonawczym.

Wypłacając kwotę tymczasowego świadczenia alimentacyjnego, Republika Chorwacji wstępuje w sytuację prawną dziecka i przeniesione zostają na nią prawa do roszczeń alimentacyjnych w kwocie wypłaconych tymczasowych świadczeń alimentacyjnych oraz wszelkie inne prawa uboczne. W postępowaniu egzekucyjnym w sprawie roszczenia o alimenty, o którym mowa w art. 25 tej ustawy, Republikę Chorwacji reprezentuje właściwa prokuratura.

14 Jeżeli zamieszkują na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Tak. Zgodnie z ustawą wykonującą rozporządzenie Rady (WE) nr 4/2009 w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych organem centralnym do celów wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 jest ministerstwo właściwe ds. opieki społecznej.

Organami odpowiedzialnymi na mocy rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 są sądy i ośrodki pomocy społecznej zgodnie z ich określonym zakresem kompetencji i jurysdykcją.

Jeżeli strona dochodząca roszczeń alimentacyjnych ma miejsce pobytu w Chorwacji, a dłużnik posiada miejsce zamieszkania w innym państwie członkowskim, strona może zwrócić się o pomoc do Ministerstwa Demografii, Spraw Rodzinnych, Młodzieży i Polityki Społecznej (Ministerstwo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku), które zostało wyznaczone na organ centralny Republiki Chorwacji.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Można zwrócić się do organu centralnego lub organów uprawnionych do dokonywania czynności w zakresie rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009.

Dane kontaktowe organu centralnego:

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Trg Nevenke Topalušić 1

10000 Zagreb

Strona internetowa: <http://www.mspm.hr/>

E-mail: ministarstvo@mdomsp.hr

Tel.: +385 1 555 7111

Faks: +385 1 555 7222

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Nie. Zgodnie z art. 55 rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009, jeżeli dłużnik ma miejsce pobytu na terytorium Republiki Chorwacji, wniosek należy przesłać do organu centralnego Republiki Chorwacji za pośrednictwem organu centralnego państwa, w którym wnioskodawca ma miejsce pobytu.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Organ centralny państwa, w którym wnioskodawca ma miejsce pobytu, przesyła wniosek Ministerstwa Demografii, Spraw Rodzinnych, Młodzieży i Polityki Społecznej, które jest organem centralnym Republiki Chorwacji do celów wykonania rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009.

Dane kontaktowe organu centralnego:

Ministarstvo za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku

Trg Nevenke Topalušić 1

10000 Zagreb

Strona internetowa: <http://mdomsp.gov.hr/>

E-mail: ministarstvo@mdomsp.hr

Tel.: +385 1 555 7111

Faks: +385 1 555 7222

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Nie dotyczy.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Wnioskodawca kontaktuje się z organem centralnym państwa członkowskiego, zaś pomoc prawna jest zapewniana na terytorium objętym zakresem stosowania rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 zgodnie z jego art. 44–47; w razie konieczności zastosowanie mają przepisy ustawy o nieodpłatnej pomocy prawnej.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Przyjęto ustawę wykonującą rozporządzenie Rady (WE) nr 4/2009 w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (NN nr 127/2013) oraz ustalono, że organem centralnym do celów wykonania rozporządzenia Rady nr 4/2009 będzie Ministerstwo Demografii, Spraw Rodzinnych, Młodzieży i Polityki Społecznej.

Aby uzyskać dodatkowe informacje, należy zapoznać się z następującymi dokumentami:

1. ustawa o rodzinie (Obiteljski zakon), NN nr 103/15
2. ustawa o egzekucji (Ovršni zakon), NN nr 112/12, 25/13, 93/14
3. ustawa o regulach kolizyjnych dotyczących przepisów państw trzecich w określonych obszarach (Zakon o rješavanju sukoba zakona s propisima drugih zemalja u određenim odnosima) (NN nr 53/91, 88/01)
4. ustawa o nieodpłatnej pomocy prawnej (Zakon o besplatnoj pravnoj pomoći), NN nr 143/2013
5. ustawa wykonująca rozporządzenie Rady (WE) nr 4/2009 w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 4/2009 u području nadležnosti, mjerodavnog prava, priznanja i izvršenja odluka te suradnji u stvarima koje se odnose na obveze uzdržavanja), NN nr 127/2013
6. kodeks postępowania cywilnego (Zakon o parničnom postupku), NN nr 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 88/01, 117/03, 88/05, 02/07, 84/08, 123/08, 57/11, 148/11, 25/13, 89/14
7. ustawa o tymczasowych świadczeniach alimentacyjnych (Zakon o privremenom uzdržavanju), NN nr 92/14

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 16/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Włochy

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

We włoskim systemie prawnym świadczenia alimentacyjne funkcjonują pod różnymi nazwami i są przyznawane na różnych warunkach i w różnej wysokości w zależności od stosunku pomiędzy zobowiązanym i uprawnionym. Co do zasady za „alimentacyjne” uważa się te obowiązki, które uzasadnia trudna sytuacja uprawnionego.

A. **Obowiązek alimentacyjny** (*obbligazione alimentare*) polega na zapewnianiu pomocy materialnej osobie niezdolnej do samodzielnego utrzymania się. Tego rodzaju obowiązek spoczywa na osobach określonych w przepisach prawa i stanowi element solidarności rodzinnej.

Przepisy regulujące ten rodzaj świadczeń alimentacyjnych są zawarte w art. 433 i nast. kodeksu cywilnego. Obowiązek wypłaty tego świadczenia powstaje, gdy:

istnieje określony stosunek prawny pomiędzy zobowiązanym a uprawnionym;

uprawniony znajduje się w niedostatku z powodu niezdolności do samodzielnego utrzymania się.

W przypadku określonym w lit. a) do osób zobowiązanych do wypłacania świadczeń alimentacyjnych należą:

małżonek;

dzieci, w tym dzieci przysposobione, a w ich braku – zstępni w linii prostej;

rodzice, a w ich braku – wstępni w linii prostej; rodzice adopcyjni;

zięciowie i synowie;

teściowie;

rodzeństwo rodzone lub przyrodnie, przy czym pierwsze w kolejności jest rodzeństwo rodzone.

Obowiązek alimentacyjny spoczywa na najbliższym krewnym/powinowatym zgodnie z powyższą kolejnością.

Jeżeli w tej samej grupie zobowiązanych występuje więcej niż jedna osoba, obowiązek alimentacyjny dzieli się pomiędzy te osoby stosownie do ich sytuacji finansowej.

W przypadku określonym w lit. b) należna kwota jest proporcjonalna do potrzeb osoby zgłaszającej roszczenie alimentacyjne i sytuacji finansowej zobowiązanego. Wysokość tego rodzaju świadczenia nie powinna jednak przekraczać kwoty niezbędnej do pokrycia podstawowych potrzeb życiowych uprawnionego, który znajduje się w niedostatku, biorąc pod uwagę jego pozycję społeczną.

B. **Świadczenie wyrównawcze** (*assegno di mantenimento*) oznacza zapewnianie pomocy finansowej przez jednego małżonka na rzecz drugiego małżonka w przypadku separacji i służy zagwarantowaniu uprawnionemu możliwości utrzymania takiego samego standardu życia jak w trakcie małżeństwa.

Świadczenie wyrównawcze nie jest uzależnione od trudnej sytuacji materialnej uprawnionego i można go dochodzić nawet w przypadku, gdy uprawniony wykonuje pracę zarobkową. Tego rodzaju świadczenie może zostać zniesione, jak również zastąpione płatnością jednorazową.

Ponieważ celem tego świadczenia jest zapewnienie małżonkowi standardu życia zbliżonego do standardu życia, z jakiego korzystał przed separacją, jego kwota jest zazwyczaj wyższa niż kwota świadczenia alimentacyjnego (*assegno alimentare*). Świadczenie wyrównawcze nie przysługuje jednak małżonkowi uznanemu za winnego rozkładu pożycia małżeńskiego.

W przypadku rozwodu sąd może zasądzić specjalne świadczenie alimentacyjne (*assegno divorzile*) małżonkowi, który nie posiada wystarczających środków lub nie jest w stanie zaspokoić swoich potrzeb z przyczyn obiektywnych, biorąc pod uwagę dochody każdego z małżonków, przesłanki orzeczenia rozwodu oraz wkład osobisty i finansowy wnoszony przez każdego z małżonków w życie rodziny i jej majątek oraz oceniając te okoliczności przez pryzmat długości małżeństwa. Prawo do pobierania specjalnego świadczenia alimentacyjnego ustaje z chwilą ponownego zawarcia związku małżeńskiego lub założenia rodziny przez uprawnionego. W wyroku izb połączonych nr 18287 z dnia 11 lipca 2018 r. Najwyższy Sąd Kasacyjny (Suprema Corte di Cassazione) wykluczył jednak możliwość zasądzenia specjalnego świadczenia alimentacyjnego wyłącznie w oparciu o potrzeby w zakresie utrzymania, stwierdzając, że ten rodzaj świadczenia nie służy wyłącznie jako wsparcie finansowe, ale w równym stopniu ma charakter wyrównawczy/kompensacyjny. W związku z tym w celu zasądzenia tego świadczenia należy przyjąć zbiorcze kryterium, w ramach którego – w świetle porównawczej oceny sytuacji finansowej/majątkowej każdego z małżonków – kładzie się szczególny nacisk na wielkość wkładu byłego małżonka, który ubiega się o świadczenie, w tworzenie majątku wspólnego i osobistego małżonków, biorąc pod uwagę długość małżeństwa, potencjalne dochody w przyszłości i wiek uprawnionego.

Obowiązek alimentacyjny po rozwodzie może występować nie tylko między małżonkami, ale również między zarejestrowanymi partnerami. W tym drugim przypadku związek musi być zarejestrowany na podstawie przepisów ustawy nr 76 z 2016 r., które regulują zakładanie rodzin przez osoby tej samej płci.

C. Termin „**świadczenie wyrównawcze**” obejmuje również wsparcie finansowe, jakie rodzice są zobowiązani zapewnić swoim dzieciom w przypadku separacji lub rozwodu bądź wyprowadzenia się jednego z rodziców ze wspólnego miejsca zamieszkania (art. 337-ter kodeksu cywilnego). Dzieci (bez względu na to, czy zostały urodzone w małżeństwie czy poza małżeństwem) są uprawnione do otrzymywania środków utrzymania od swoich rodziców stosownie do środków, jakimi dysponują rodzice, i stosownie do zdolności dzieci do podjęcia pracy zarobkowej lub wykonywania prac w gospodarstwie domowym. W przypadku separacji lub rozwodu rodziców bądź wyprowadzenia się jednego z rodziców ze wspólnego miejsca zamieszkania sąd zasądza regularne świadczenia alimentacyjne i określa wysokość takich świadczeń, biorąc pod uwagę potrzeby dziecka, poziom życia dziecka w okresie zamieszkiwania z obojgiem rodziców, czas, jaki dziecko spędzało z każdym z rodziców, środki finansowe obojga rodziców oraz wartość ekonomiczną czynności związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego i sprawowaniem opieki nad dzieckiem wykonywanych przez każdego z rodziców.

D. W art. 1 ust. 65 ustawy nr 76 z dnia 20 maja 2016 r. (regulującej zarejestrowane związki partnerskie między osobami tej samej płci oraz konkubinami) przewidziano, że jeżeli jedna z osób w związku partnerskim zdecyduje się wyprowadzić ze wspólnego miejsca zamieszkania, sąd przyznaje jednemu z partnerów prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych od drugiego partnera, w przypadku gdy uprawniony partner znajduje się w niedostatku i nie jest w stanie utrzymać się samodzielnie. W takich przypadkach sąd zasądza świadczenie alimentacyjne na okres proporcjonalny do okresu, w którym partnerzy zamieszkiwali ze sobą, zgodnie z zasadami przewidzianymi w art. 438 akapit drugi kodeksu cywilnego. Aby określić kolejność osób zobowiązanych do wypłacania świadczeń alimentacyjnych zgodnie z art. 433 kodeksu cywilnego, przyjmuje się, że świadczenie alimentacyjne powinien wypłacać partner, który zamieszkiwał z uprawnionym, a w dalszej kolejności rodzeństwo uprawnionego.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Do chwili osiągnięcia pełnoletności dzieci są uprawnione do otrzymywania środków utrzymania od swoich rodziców (zob. powyższy punkt). Jeżeli dziecko osiągnęło pełnoletność, ale nie jest jeszcze niezależne finansowo, sędzia może zobowiązać jednego z rodziców lub oboje rodziców do regularnego wypłacania świadczeń alimentacyjnych, zwykle bezpośrednio na rzecz dziecka. Jeżeli pełnoletnie dziecko, które stało się niezależne finansowo, popadnie

w niedostatek, rodzice nie mają obowiązku zapewniać mu ponownie środków utrzymania, ale mają obowiązek wypłacać mu świadczenie alimentacyjne (*assegno alimentare*) (zob. pkt 1 lit. A). Jeżeli pełnoletnie dziecko jest niepełnosprawne w stopniu znacznym, zastosowanie mają przepisy dotyczące małoletnich dzieci.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Aby uzyskać alimenty, osoba uprawniona musi wnieść pozew do sądu właściwego dla swojego miejsca zamieszkania, załączając do niego wszelkie konieczne dowody z dokumentów.

Po wszczęciu postępowania można zwrócić się do sądu o zasądzenie tymczasowych świadczeń alimentacyjnych do chwili wydania prawomocnego orzeczenia.

Świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci lub małżonka można dochodzić w odrębnym postępowaniu lub w ramach postępowania w sprawie dotyczącej separacji, rozwodu lub wyprowadzenia się jednego z partnerów ze wspólnego miejsca zamieszkania. Sąd może również zasądzić świadczenia alimentacyjne na pierwszej rozprawie.

Ponadto dziecko, małżonek lub zarejestrowany partner może uzyskać świadczenie alimentacyjne w drodze porozumienia, które strony sporu osiągną w wyniku negocjacji prowadzonych w obecności prawników (art. 6 dekretu z mocą ustawy nr [132/2014](#)): w takim porozumieniu strony zobowiązują się współpracować w dobrej wierze i z zachowaniem uczciwości w celu polubownego rozwiązania sporu dotyczącego separacji i pieczy nad dziećmi.

Porozumienie osiągnięte w wyniku negocjacji prowadzonych w obecności prawników należy przesłać w ciągu dziesięciu dni do prokuratora przy właściwym sądzie, który zatwierdzi porozumienie, jeżeli uzna, że służy ono dobru dziecka. Zatwierdzone porozumienie jest równoważne z postanowieniem o separacji sądowej lub wyrokiem orzekającym rozwód.

W okólniku z dnia 22 maja 2018 r. Ministerstwa Sprawiedliwości ustaliło następujące zasady. Jeżeli porozumienie zostanie zawarte przed urzędnikiem stanu cywilnego, właściwy urząd stanu cywilnego wydaje świadectwo, o którym mowa w art. 39 rozporządzenia nr 2201/2003. Natomiast w przypadku porozumień osiągniętych w wyniku negocjacji prowadzonych w obecności prawników świadectwo, o którym mowa w art. 39 przywołanym powyżej, wydaje prokurator, który zatwierdził porozumienie lub wydał postanowienie o zatwierdzeniu, ponieważ prawnik uczestniczący w negocjacjach nie stanowi „organu” do celów rozporządzenia 2201/2003, a porozumienie staje się ważne i skuteczne – a tym samym uznawane i wykonalne za granicą – wyłącznie w drodze prawomocnego postanowienia wydanego przez prokuratora. Jeżeli zatem prokurator odmówi zatwierdzenia porozumienia, a prezes sądu wyda postanowienie o zatwierdzeniu tego porozumienia (zgodnie z art. 6 ust. 2 dekretu z mocą ustawy), za wydanie świadectwa odpowiada właściwy organ sądowy.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Jeżeli osoba nie może stawić się w sądzie (małoletni lub ubezwłasnowolniona osoba pełnoletnia), wniosek o przyznanie świadczenia alimentacyjnego kieruje do sądu przedstawiciel ustawowy tej osoby (rodzice w przypadku małoletnich, opiekunowie w przypadku pełnoletnich), który może być również kuratorem wyznaczonym zgodnie z art. 404 i nast. kodeksu cywilnego.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 4/2009 w sprawach dotyczących zobowiązań alimentacyjnych w państwach członkowskich sądem właściwym jest:

sąd zwykłego miejsca pobytu pozwanego; lub

sąd zwykłego miejsca pobytu wierzyciela; lub

sąd, który zgodnie z przepisami prawa krajowego jest właściwy do prowadzenia postępowania dotyczącego stanu cywilnego, w przypadku gdy sprawa dotycząca zobowiązań alimentacyjnych jest związana z tym postępowaniem, chyba że właściwość ta wynika tylko z obywatelstwa jednej ze stron; lub sąd, który zgodnie z przepisami prawa krajowego jest właściwy do prowadzenia postępowania dotyczącego odpowiedzialności rodzicielskiej, w przypadku gdy sprawa dotycząca zobowiązań alimentacyjnych jest związana z tym postępowaniem, chyba że właściwość ta wynika tylko z obywatelstwa jednej ze stron.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Pismo procesowe wszczynające postępowanie dotyczące świadczeń alimentacyjnych musi złożyć prawnik, który reprezentuje stronę przed sądem.

Skorzystanie z usług prawnika nie jest konieczne, jeżeli kwestie związane ze świadczeniami alimentacyjnymi zostały uregulowane w umowie między małżonkami, którzy dążą do uzyskania separacji na zgodny wniosek stron. W takim przypadku stosowną umowę należy przekazać sądowi, który zatwierdzi ją po zapoznaniu się z jej treścią (art. 711 kodeksu postępowania cywilnego).

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Osoba wytaczająca powództwo przed sądem cywilnym jest zobowiązana do uiszczenia opłaty za wpis do rejestru (*contributo unificato di iscrizione a ruolo*). Wysokość tej opłaty zależy od rodzaju sprawy i wartości przedmiotu sporu.

Postanowienia wydawane przez sąd również podlegają opłacie za wpis do rejestru.

W sprawach dotyczących świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci nie pobiera się jednak żadnych opłat za wpis do rejestru.

Strony muszą również pokryć honoraria prawników reprezentujących je przed sądem. Nie można określić orientacyjnie przewidywanych kosztów prawnych, ponieważ różnią się one zależnie od złożoności sprawy.

Osoby, które nie dysponują środkami wystarczającymi do tego, by pokryć honoraria prawników, mogą zwrócić się o nieodpłatne przyznanie im pełnomocnika z urzędu, którego honorarium pokryje państwo (pomoc prawna).

W chwili sporządzania niniejszego dokumentu do uzyskania pomocy prawnej kwalifikowały się te osoby, które zgodnie z ostatnim zeznaniem wykazały roczny przychód podlegający opodatkowaniu w wysokości do 11 493,82 euro (dekret ministerialny z dnia 16 stycznia 2018 r., ogłoszony w Dzienniku Urzędowym [Gazzetta Ufficiale] nr 49 z dnia 28 lutego 2018 r.). Próg ten jest okresowo aktualizowany. Jeżeli zainteresowana osoba zamieszkuje wspólnie z małżonkiem, zarejestrowanym partnerem lub innymi członkami rodziny, łączną kwotę rocznego dochodu oblicza się, sumując dochód uzyskiwany przez wszystkich członków rodziny, w tym wnioskodawcę.

Jeżeli zainteresowana osoba zamieszkuje wspólnie z małżonkiem lub innymi członkami rodziny, łączną kwotę rocznego dochodu oblicza się, sumując dochód uzyskiwany przez wszystkich członków rodziny, w tym wnioskodawcę. W takim przypadku maksymalny przychód pozwalający na otrzymanie pomocy prawnej zwiększa się o 1 032,91 euro na każdego członka rodziny, z którym zamieszkuje wnioskodawca.

Wnioski o pomoc prawną należy składać w Radzie Adwokackiej (Consiglio dell'Ordine degli Avvocati) właściwej dla miejsca, w którym znajduje się sąd właściwy do rozpoznania sprawy.

We wniosku należy przedstawić okoliczności faktyczne sprawy i podstawę prawną dochodzenia roszczenia oraz dołączyć stosowne dowody z dokumentów. Rada Adwokacka nie przyzna pomocy prawnej, jeżeli uzna, że roszczenia zgłoszone do sądu są w oczywisty sposób bezpodstawne.

Jeżeli Rada Adwokacka uwzględni wniosek, zainteresowana osoba może wybrać prawnika z listy prawników upoważnionych do świadczenia pomocy prawnej.

Niektóre Rady Adwokackie same wyznaczają prawnika do prowadzenia sprawy.

Wniosek o pomoc prawną można złożyć na dowolnym etapie postępowania w dowolnej instancji i jest on ważny we wszystkich kolejnych instancjach.

Wskazanego powyżej progu dochodowego nie można przekroczyć na żadnym etapie postępowania.

W przypadku oddalenia wniosku o pomoc prawną zainteresowana osoba może złożyć go ponownie w sądzie właściwym do rozpoznania sprawy.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Orzeczenie sądu zasądzające kwotę świadczenia alimentacyjnego i nakazujące wypłatę takiego świadczenia stanowi tytuł wykonawczy.

W orzeczeniu stwierdzającym uprawnienie do świadczeń alimentacyjnych sąd zobowiązuje zobowiązanego do wypłaty uprawnionemu środków koniecznych do zaspokojenia jego podstawowych potrzeb życiowych (pokrycia kosztów pożywienia, zakwaterowania i odzieży oraz kosztów podstawowych towarów i usług niezbędnych do funkcjonowania na poziomie umożliwiającym godne życie). Ustalając wysokość świadczenia alimentacyjnego, sąd musi również wziąć pod uwagę sytuację finansową zobowiązanego.

W orzeczeniu ustalającym wysokość świadczeń alimentacyjnych na rzecz małżonka pozostającego w separacji sąd musi również wziąć pod uwagę standard życia małżonków w okresie małżeństwa.

W orzeczeniu ustalającym wysokość świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletnich dzieci lub na rzecz pełnoletnich dzieci, które nie osiągnęły jeszcze niezależności finansowej, sąd musi wziąć pod uwagę ich potrzeby edukacyjne.

Wysokość świadczeń alimentacyjnych jest automatycznie waloryzowana o wskaźniki publikowane przez ISTAT lub dowolne inne parametry uzgodnione przez strony lub wskazane w orzeczeniu sądu.

Kwota należnych świadczeń alimentacyjnych może zostać zmieniona w późniejszym terminie, jeżeli uprawniony lub zobowiązany zwróci się o to do właściwego sądu, którym zazwyczaj będzie sąd, który wydał pierwotne orzeczenie.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Sąd ustala formę i warunki wypłaty świadczeń alimentacyjnych.

W przypadku separacji sądowej sąd może zobowiązać osoby trzecie, które mają obowiązek wypłacać zobowiązanemu świadczenia pieniężne, w tym również świadczenia okresowe (np. pracodawcę dłużnika alimentacyjnego), do wypłacenia części tych środków małżonkowi pozostającemu w separacji.

Świadczenia alimentacyjne muszą być wypłacane uprawnionemu.

Świadczenia alimentacyjne na rzecz małoletnich dzieci wypłaca się małżonkowi sprawującemu nad nimi pieczę.

Świadczenia alimentacyjne zasądzone przez sąd na rzecz pełnoletnich dzieci, które nie osiągnęły jeszcze niezależności finansowej, wypłaca się bezpośrednio tym dzieciom, chyba że sąd postanowi inaczej.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Jeżeli osoba zobowiązana do wypłaty świadczeń alimentacyjnych nie dokonuje płatności dobrowolnie, uprawniony może skorzystać ze zwykłych środków egzekwowania zobowiązań finansowych.

Można również zastosować przepisy art. 614-bis kodeksu postępowania cywilnego, w których przewidziano zachęty do dobrowolnego wypełniania zobowiązań: w drodze postanowienia (*provvedimento di condanna*) sąd może, na wniosek strony, skazać zobowiązanego do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na grzywnę (o ile taki środek nie jest oczywiście niesprawiedliwy) za każde kolejne naruszenie lub niewykonanie obowiązku alimentacyjnego lub za każde opóźnienie w jego wykonaniu. Postanowienie takie stanowi tytuł egzekucyjny w stosunku do każdego przypadku naruszenia lub niewykonania obowiązku zapłaty alimentów.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Uprawnienie do świadczeń alimentacyjnych jako takie nie ulega przedawnieniu. Natomiast wszelkie pojedyncze płatności alimentacyjne, które stały się wymagalne, ale nie zostały wypłacone, podlegają pięcioletniemu okresowi przedawnienia (art. 2948 ust. 2 kodeksu cywilnego). Ponadto bieg terminu przedawnienia ulega zawieszeniu pomiędzy małżonkami oraz pomiędzy osobami sprawującymi władzę rodzicielską nad uprawnionymi.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Zob. kolejny punkt.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Niedawno ustanowiono państwowy fundusz wypłacający świadczenia alimentacyjne na rzecz małżonków znajdujących się w niedostatku, którzy nie są w stanie samodzielnie się utrzymać, oraz zamieszkujących z nimi małoletnich dzieci, a także na rzecz pełnoletnich dzieci o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli drugi małżonek, na którym ciąży obowiązek alimentacyjny, uchybia temu obowiązkowi.

Aby uzyskać alimenty z funduszu (wypłacane przez Ministerstwo Sprawiedliwości), zainteresowana strona musi złożyć stosowny wniosek do sądu właściwego dla jej miejsca zamieszkania.

Płatności z Ministerstwa Sprawiedliwości są uiszczane z góry. Ministerstwo odzyskuje następnie należne kwoty od małżonka, który uchybia obowiązkowi alimentacyjnemu.

14 Jeżeli zamieszkują na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Osoba uprawniona do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych od osoby zamieszkującej w innym państwie członkowskim może skorzystać ze wsparcia zapewnianego przez włoski organ centralny. Osoba taka musi złożyć wniosek o uznanie oraz stwierdzenie wykonalności i wykonanie orzeczenia uznającego jej prawo do świadczeń alimentacyjnych zgodnie z systemem współpracy ustanowionym w rozdziale VII rozporządzenia (WE) nr 4/2009 za pośrednictwem organu centralnego w państwie członkowskim, w którym zobowiązany ma swoje miejsce zwykłego pobytu.

Departament ds. Wymiaru Sprawiedliwości dla Nieletnich i Społeczności przy Ministerstwie Sprawiedliwości (Ministero della Giustizia – Dipartimento per la Giustizia Minorile e di Comunità) pełni funkcję włoskiego organu centralnego wyznaczonego zgodnie z art. 49 rozporządzenia (WE) nr 4/2009 do odzyskiwania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w sporach transgranicznych prowadzonych w europejskiej przestrzeni sądowej.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Dane kontaktowe włoskiego organu centralnego:

Ministero della Giustizia, Dipartimento per la Giustizia Minorile e di Comunità

Via Damiano Chiesa 24

00136 ROME

Tel. (+39) 06 68188 326-331-535

Faks (+39) 06 06.68808 323

E-mail: acitalia0409.dgmc@giustizia.it

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Jeżeli wierzyciel zamieszkuje w innym państwie członkowskim i dąży do wykonania we Włoszech orzeczenia uznającego jego prawo do świadczeń alimentacyjnych, może zwrócić się o wsparcie do organu centralnego w państwie członkowskim, w którym zamieszkuje, i przedłożyć za pośrednictwem tego organu wniosek, o którym mowa w art. 56, zgodnie z systemem współpracy ustanowionym w rozdziale VII rozporządzenia (WE) nr 4/2009.

Wierzyciel zamieszkujący w innym państwie członkowskim nie może bezpośrednio zwrócić się o pomoc do włoskiego organu centralnego.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Zob. poprzedni punkt.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Jeżeli chodzi o dostęp do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych, zastosowanie ma bezpośrednio mechanizm przewidziany w rozdziale V rozporządzenia (WE) nr 4/2009.

W związku z tym w sprawach dotyczących uznania lub uznania i stwierdzenia wykonalności orzeczenia, a także w sprawach dotyczących wykonania orzeczenia wydanego w państwie członkowskim lub orzeczenia, które zostało już uznane, wnioskodawca otrzymuje pomoc prawną z urzędu niezależnie od poziomu jego dochodów lub od tego, czy wniosek został uznany za zasadny zgodnie z przepisami ogólnymi obowiązującymi we Włoszech, jeżeli wnioskodawca nie ukończył 21. roku życia.

Jeżeli chodzi o powództwa o alimenty na rzecz dzieci w wieku 21 lat i starszych, które nie wynikają ze stosunku między rodzicami a dziećmi (czyli powództwa wytaczane przez małżonka lub inną osobę spokrewnioną lub spowinowaconą z wierzycielem), powód może skorzystać z pomocy prawnej po spełnieniu standardowych warunków dotyczących dochodu i zasadności powództwa zgodnie z prawem włoskim (zob. pkt 7).

Korzystając z systemu współpracy, który przewidziano w rozdziale VII rozporządzenia (WE) nr 4/2009, włoski organ centralny przekazuje wniosek o pomoc prawną właściwej Radzie Adwokackiej.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Włoski organ centralny podejmuje następujące działania przy przetwarzaniu wniosków przekazanych zgodnie z przepisami rozdziału VII:

zachęca do polubownego rozstrzygnięcia sporów, przekazując dłużnikom wezwanie do dobrowolnego wywiązania się ze spoczywającego na nich obowiązku alimentacyjnego;

zwraca się do dłużników o skontaktowanie się z organem centralnym w celu uzgodnienia trybu, w jakim dany spór ma zostać rozstrzygnięty;

ustala miejsce pobytu dłużnika, uzyskując dostęp do bazy danych krajowego rejestru gmin włoskich (*Indice nazionale dei comuni italiani*) oraz do rejestru prowadzonego przez administrację więzienną (*Amministrazione penitenziaria*) lub nawiązując kontakt z lokalnymi urzędami stanu cywilnego;

gromadzi informacje na temat dochodów i majątku dłużnika we współpracy z policją skarbową (*polizia tributaria*);

ułatwia pozyskiwanie dowodów z dokumentów zgodnie z art. 51 ust. 2 lit. g) rozporządzenia we współpracy z organami wymiaru sprawiedliwości;

ułatwia świadczenie pomocy prawnej na zasadach opisanych w odpowiedziach na pytania 7 i 18.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 16/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Cypr

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Alimenty oznaczają ogólny obowiązek rodziców polegający nałożeniu na utrzymanie swoich małoletnich dzieci stosownie do posiadanych możliwości finansowych, niezależnie od tego, czy rodzice prowadzą wspólne życie, czy też pozostają w separacji. Obowiązek alimentacyjny rozszerza się na byłego małżonka, jeżeli nie jest on w stanie samodzielnie się utrzymać z własnych środków finansowych.

Obowiązek wypłaty świadczeń alimentacyjnych spoczywa na rodzicach względem dzieci lub na byłych małżonkach względem siebie nawzajem, a także na dorosłych dzieciach względem rodziców, jeżeli ci ostatni nie są w stanie samodzielnie się utrzymać z posiadanego majątku lub z uzyskiwanego dochodu.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Obowiązek alimentacyjny wygasa w chwili osiągnięcia przez dziecko pełnoletności, tj. w chwili ukończenia przez nie 18 roku życia, chyba że dziecko nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać po osiągnięciu pełnoletności. Dzieje się tak w przypadku, gdy dziecko cierpi na chorobę fizyczną lub psychiczną lub nie jest w stanie wykonywać pracy z uwagi na fakt, że pobiera naukę w szkole wyższej lub zawodowej lub – w przypadku dziecka płci męskiej – odbywa służbę wojskową.

Zgodnie z prawem cypryjskim, w szczególności zgodnie z art. 34 ustawy nr 216/90 o stosunkach między rodzicami a dziećmi, na dorosłych dzieciach również spoczywa obowiązek alimentacyjny wobec rodziców.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Osoba ubiegająca się o alimenty powinna zwrócić się do sądu, a dokładniej mówiąc do sądu rodzinnego właściwego dla dystryktu, w którym ma swoje miejsce zamieszkania.

Postępowanie wszczynane się na podstawie pozwu o alimenty, do którego powód załącza oświadczenie złożone pod przysięgą, które jest następnie wpisywane do rejestru sądowego. Pozew doręcza się pozwanemu (dłużnikowi alimentacyjnemu), któremu przysługuje prawo do obrony oraz do podniesienia zarzutów. Jeżeli obydwie strony wyrażą na to zgodę, sąd może zasądzić alimenty za obopólnym porozumieniem. W przeciwnym wypadku wyznacza termin rozprawy i wydaje orzeczenie na podstawie zeznań złożonych przez obydwie strony.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Jeżeli wierzyciel jest osobą małoletnią (tj. dzieckiem, które nie ukończyło 18 roku życia), pozew w jego imieniu i na jego rzecz wnosi jego opiekun (np. matka).

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Zgodnie z art. 12 ustawy nr 23/90 o sądach rodzinnych (z późniejszymi zmianami) jeżeli wierzyciel jest osobą małoletnią, sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania wierzyciela lub dłużnika (art. 12 ust. 1 lit. b)). We wszystkich innych przypadkach (np. jeżeli wierzyciel jest osobą dorosłą) sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub zatrudnienia powoda (wierzyciela) lub dłużnika (art. 12 ust. 1 lit. a)).

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Powód może wytoczyć powództwo przed sądem osobiście albo za pośrednictwem prawnika.

W odniesieniu do procedury zob. odpowiedź na pytanie 3 powyżej.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Postępowanie sądowe wiąże się z koniecznością uiszczenia opłat w formie honorarium prawnika (jeżeli powód jest reprezentowany przez prawnika) oraz pokrycia faktycznych kosztów sądowych. Sąd Najwyższy Cypru ustala wysokość takich opłat w okresowo publikowanym regulaminie. Dokładny koszt zależy od czasu trwania lub złożoności postępowania. Jeżeli powód nie dysponuje wystarczającymi środkami finansowymi, może zwrócić się o przyznanie mu bezpłatnej pomocy prawnej zgodnie z ustawą nr 165(I)/2002, z późniejszymi zmianami.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Sąd może zasądzić alimenty od rodzica na rzecz dziecka, od dziecka na rzecz rodzica oraz od byłego małżonka na rzecz drugiego byłego małżonka.

Wysokość świadczeń alimentacyjnych oblicza się, biorąc pod uwagę potrzeby wierzyciela i możliwości finansowe dłużnika. Świadczenia alimentacyjne obejmują wszystko, co jest konieczne do zaspokojenia podstawowych potrzeb wierzyciela i zapewnienia mu odpowiedniego standardu życia, a także – w stosownych przypadkach – koszty kształcenia (art. 37 ustawy nr 216/90).

Na wniosek powoda (lub jego pełnomocnika) sąd może zmienić orzeczenie w sprawie świadczeń alimentacyjnych, jeżeli koszty utrzymania lub sytuacja rodzinna wierzyciela ulegną zmianie lub jeżeli zmienią się warunki życiowe dłużnika (art. 38 ust. 1 ustawy nr 216/90).

Poza zmianą okoliczności lub kosztów w ustawie (art. 38 ust. 2 ustawy nr 216/90) przewidziano również możliwość automatycznego zwiększania wysokości świadczeń alimentacyjnych o dziesięć procent (10%) co dwadzieścia cztery (24) miesiące, chyba że sąd postanowi inaczej.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Świadczenie alimentacyjne jest wypłacane co miesiąc wierzycielowi lub opiekunowi wierzyciela lub jego prawnikowi przelewem bankowym, czekiem lub w gotówce.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Jeżeli dłużnik alimentacyjny wskazany w orzeczeniu sądu odmówi płacenia alimentów, należności alimentacyjne zostaną wyegzekwowane na podobnych zasadach jak zasady stosowane przy egzekucji kar pieniężnych. W postępowaniu egzekucyjnym dopuszcza się możliwość wydania nakazu aresztowania (art. 40 ustawy nr 216/90).

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Zgodnie z art. 9 ust. 3 ustawy nr 232/91 dłużnik jest zwolniony z obowiązku zapłaty kwoty należnej na podstawie orzeczenia alimentacyjnego po upływie dwóch lat.

Okresów, w których dłużnik alimentacyjny nie przebywał na terytorium Republiki Cypryjskiej, nie bierze się pod uwagę przy obliczaniu wspomnianego powyżej okresu.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Na szczeblu krajowym nie istnieje żaden tego rodzaju organ ani organizacja.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Zobacz odpowiedź na poprzednie pytanie.

14 Jeżeli zamieszkuje na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Tak, w takiej sytuacji powód/wierzyciel może zwrócić się o pomoc do organu centralnego Republiki Cypryjskiej, tj. do Ministerstwa Sprawiedliwości i Porządku Publicznego.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Zainteresowana osoba lub jej prawnik może skontaktować się z organem centralnym drogą telefoniczną, na piśmie (listownie, faksem lub pocztą elektroniczną) lub osobiście.

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Jeżeli powód/wierzyciel przebywa w innym państwie, a dłużnik przebywa na Cyprze, powód może zwrócić się o pomoc do Ministerstwa Sprawiedliwości i Porządku Publicznego, które pełni funkcję organu centralnego Republiki Cypryjskiej, za pośrednictwem organu centralnego w państwie, w którym przebywa, ale nie bezpośrednio.

Ewentualnie powód/wierzyciel może zwrócić się w tej sprawie bezpośrednio do sądu za pośrednictwem swojego prawnika.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

W takim przypadku powód może skontaktować się z cypryjskim organem centralnym drogą telefoniczną lub na piśmie (listownie, faksem lub pocztą elektroniczną) i uzyskać pomoc przy wnoszeniu pozwu o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych do właściwego sądu krajowego.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak, Cypr jest stroną Protokołu haskiego z 2007 r.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do rozszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Nie dotyczy.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Po wejściu w życie nowego rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych (rozporządzenie Rady (WE) nr 4/2009) organ centralny Republiki Cypryjskiej przekazuje teraz wnioski bezpośrednio właściwemu sądowi Republiki Cypryjskiej.

Dostęp do wymiaru sprawiedliwości jest również ułatwiony dzięki możliwości skorzystania z pomocy prawnej przewidzianej zarówno w prawie krajowym, tj. zgodnie z ustawą nr 165(I)/2002, jak i w kontekście unijnej dyrektywy w sprawie pomocy prawnej w sporach transgranicznych.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Aby zapewnić prawidłowe stosowanie przepisów art. 51, organ centralny ściśle współpracuje z innymi właściwymi organami cypryjskimi m.in. w celu pozyskania żądanych informacji, takich jak adres miejsca zamieszkania i zatrudnienia dłużnika, informacje na temat przychodów dłużnika itp., a także w celu ustalenia miejsca jego pobytu i zapewnienia możliwości doręczenia mu pism procesowych poprzez uzyskanie informacji o aktualnym adresie do doręczeń dłużnika i przekazanie ich organom sądowym.

Niezależnie od możliwości skorzystania z pomocy prawnej zgodnie z przywołanymi powyżej przepisami, organ centralny świadczy wyżej wymienione usługi na rzecz wnioskodawców i przekazuje wnioski zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 4/2009, a zatem kwestia pomocy prawnej nie ma zastosowania.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 16/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Łotwa

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

W łotewskich przepisach krajowych nie przewidziano kompleksowej definicji świadczeń alimentacyjnych; istnieje jednak powszechne rozumienie określonych kwestii dotyczących obowiązku alimentacyjnego wobec innej osoby. Przykładowo świadczenia alimentacyjne na rzecz dziecka oznaczają wydatki, które każde z rodziców ma obowiązek ponosić na rzecz dziecka niezależnie od swojej sytuacji finansowej. Minimalną kwotę świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka określa Rada Ministrów (Ministru kabinets). Definicję świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka zawiera ustawa o Alimentacyjnym Funduszu Gwarancyjnym.

W odniesieniu do wielu kwestii związanych z obowiązkami alimentacyjnymi, które mogą mieć różne nazwy, takie jak alimenty (*uzturīdzekļi*) czy świadczenie wyrównawcze (*līdzekļi iepriekšējā labklājības līmeņa nodrošināšanai*) – powszechne ich rozumienie opiera się na utrwalonym orzecznictwie sądów. Na przykład co do zasady przyjmuje się, że obowiązek alimentacyjny między małżonkami oznacza długoterminową pomoc finansową zapewnianą przez jednego małżonka na rzecz drugiego, którego sytuacja materialna uległa pogorszeniu.

Osoby, na których spoczywa obowiązek alimentacyjny:

Obowiązek rodziców względem dzieci

Rodzice są obowiązani łożyć na utrzymanie swojego dziecka, dopóki nie będzie ono w stanie samodzielnie się utrzymać. Obowiązek utrzymywania dziecka nie ustaje zatem wraz z osiągnięciem przez nie pełnoletniości. Sąd może jednak stwierdzić, czy roszczenie alimentacyjne powinno zostać uwzględnione, jeżeli dziecko jest pełnoletnie, nie kontynuuje nauki ani szkolenia zawodowego i jest w stanie samodzielnie się utrzymać z własnej pracy, ale tego nie robi.

Należy mieć na uwadze, że obowiązek rodziców do łożenia na utrzymanie własnych dzieci musi być proporcjonalny do ich sytuacji finansowej. Każde z rodziców ma jednak obowiązek zapewnienia minimalnej kwoty świadczeń alimentacyjnych określonej przez Radę Ministrów, niezależnie od swojej sytuacji finansowej. Obowiązek utrzymywania dziecka jest wiążący niezależnie od tego, czy dziecko zamieszkuje z jednym rodzicem czy z obojgiem rodziców, czy też mieszka osobno.

Łożenie na utrzymanie dziecka oznacza zapewnienie mu wyżywienia, ubrań, mieszkania i opieki zdrowotnej, opieki osobistej, wykształcenia i wychowania (troski zarówno o jego psychiczny, jak i fizyczny rozwój, mając w sposób należyty na uwadze osobowość, umiejętności i zainteresowania dziecka, a także przygotowanie dziecka do podjęcia użytecznej pracy w społeczeństwie).

Obowiązek dzieci względem rodziców

Obowiązek alimentacyjny dzieci względem ich własnych rodziców obowiązuje wszystkie dzieci w równym stopniu. Jeżeli możliwości finansowe dzieci są nierówne, sąd może określić ich obowiązki proporcjonalnie do sytuacji finansowej każdego z nich.

Obowiązek małżonka względem współmałżonka

Jeżeli małżeństwo zostało unieważnione i tylko jeden z byłych małżonków zdawał sobie sprawę, że małżeństwo mogło zostać unieważnione w momencie jego zawarcia, drugi małżonek, który nie był tego świadomy, ma prawo żądać od pierwszego małżonka środków wyrównawczych stosownie do sytuacji finansowej pierwszego małżonka w celu utrzymania dotychczasowego poziomu dobrobytu współmałżonka. W trakcie rozwodu lub również po rozwodzie jeden z byłych małżonków może żądać od drugiego byłego małżonka środków wyrównawczych stosownie do sytuacji finansowej takiego drugiego małżonka w celu utrzymania dotychczasowego poziomu dobrobytu współmałżonka.

Obowiązek zapewniania byłemu małżonkowi świadczenia wyrównawczego nie występuje, jeżeli:

czas, który minął od rozwodu lub unieważnienia małżeństwa, jest równy czasowi trwania zakończzonego małżeństwa lub czasowi pożycia w małżeństwie, które zostało unieważnione;

były małżonek ponownie wstąpił w związek małżeński;

dochód byłego małżonka jest wystarczający do samodzielnego utrzymania się;

były małżonek celowo rezygnuje z utrzymywania się z własnej pracy;

były małżonek, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny, nie dysponuje wystarczającymi środkami, aby samodzielnie się utrzymać, lub stał się niezdolny do pracy;

były małżonek popełnił przestępstwo przeciwko drugiemu byłemu małżonkowi lub przeciwko życiu, zdrowiu, wolności, mieniu lub dobremu imieniu wstępnych lub zstępnych drugiego małżonka;

były małżonek porzucił drugiego byłego małżonka znajdującego się w trudnej sytuacji, chociaż mógł udzielić mu pomocy;

były małżonek umyślnie wysunął nieprawdziwe oskarżenie o popełnienie przestępstwa przeciwko dowolnej z osób, o których mowa w pkt 6;

były małżonek prowadzi rozrzutny lub niemoralny tryb życia;

jeden z małżonków nie żyje lub został uznany za zmarłego;

występują inne ważne powody.

Obowiązek dziadków względem wnuków

Jeżeli dziecko nie ma rodziców lub jeżeli nie są oni w stanie go utrzymać, obowiązek ten spoczywa na dziadkach w równym stopniu. Jeżeli możliwości finansowe dziadków są nierówne, sąd może określić ich obowiązki proporcjonalnie do sytuacji finansowej każdego z nich.

Obowiązek wnuków względem dziadków

Obowiązek utrzymywania dziadków w razie konieczności w podobny sposób spoczywa na wnukach w równym stopniu. Jeżeli możliwości finansowe wnuków są nierówne, sąd może określić ich obowiązek zapewniania środków utrzymania dziadkom proporcjonalnie do sytuacji finansowej każdego z wnuków.

Obowiązki alimentacyjne na podstawie umowy o świadczenia alimentacyjne

Strony mogą uzgodnić wypłacanie świadczeń alimentacyjnych na podstawie umowy o świadczenia alimentacyjne. Zgodnie z umową o świadczenia alimentacyjne jedna ze stron zapewnia drugiej stronie pewne korzyści materialne, w formie pieniężnej lub w naturze, a w zamian za to druga strona zobowiązuje się do utrzymywania pierwszej strony dożywotnio, chyba że uzgodniono inny okres. O ile nie uzgodniono inaczej, do świadczeń alimentacyjnych zalicza się wyżywienie, mieszkanie, ubrania i opieka; jeżeli otrzymującym świadczenia alimentacyjne jest małoletni, oznacza to również wychowanie i wykształcenie w placówce szkolnictwa podstawowego.

Obowiązki alimentacyjne wynikające ze szkody na osobie

Jeżeli osoba, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny względem jakiejś innej osoby, umrze w wyniku szkody na osobie, obowiązek ten przechodzi na osobę odpowiedzialną za śmierć pokrzywdzonego. Kwotę takiego odszkodowania ustala sąd w zależności od wieku zmarłego, jego możliwości samodzielnego utrzymania się przed śmiercią, a także potrzeb osoby będącej wierzycielem alimentacyjnym. Jeżeli wierzyciel alimentacyjny dysponuje wystarczającymi środkami utrzymania, roszczenie nie przysługuje.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Rodzice są obowiązani łożyć na utrzymanie swojego dziecka, dopóki nie będzie ono w stanie samodzielnie się utrzymać. Obowiązek utrzymywania dziecka nie ustaje zatem wraz z osiągnięciem przez nie pełnoletniości. Sąd może jednak stwierdzić, czy roszczenie alimentacyjne powinno zostać uwzględnione, jeżeli dziecko jest pełnoletnie, nie kontynuuje nauki ani szkolenia zawodowego i jest w stanie samodzielnie się utrzymać z własnej pracy, ale tego nie robi.

W przepisach prawa łotewskiego nie zdefiniowano pojęcia świadczenia wyrównawczego na rzecz małżonka. Nie określono również, co obejmuje obowiązek alimentacyjny względem rodziców czy dziadków.

W przepisach prawa łotewskiego zdefiniowano świadczenia alimentacyjne na rzecz dzieci jako zapewnianie dziecku wyżywienia, ubrań, mieszkania i opieki zdrowotnej, opieki osobistej, wykształcenia i wychowania (troski zarówno o jego psychiczny, jak i fizyczny rozwój, mając w sposób należyty na uwadze osobowość, umiejętności i zainteresowania dziecka, a także przygotowanie dziecka do podjęcia użytecznej pracy w społeczeństwie). Zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od prawa dziecka do odpowiednich warunków życia i od jego faktycznych potrzeb.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

W celu otrzymania dowolnych świadczeń alimentacyjnych powód musi wystąpić do sądu zgodnie z procedurą przewidzianą w kodeksie postępowania cywilnego. Powód musi złożyć do sądu pismo wszczynające postępowanie i inne niezbędne dokumenty.

Rodzice dziecka mogą zawrzeć umowę w formie aktu notarialnego (*notariāls akts*), w której określone zostaną miesięczne świadczenia alimentacyjne. Tego rodzaju umowa jest czynnością cywilnoprawną, która wywołuje skutki prawne – w umowie obie strony zobowiązują się do przestrzegania i wypełniania postanowień umowy zawartej zgodnie z prawem. Jeżeli jedno z rodziców dziecka nie wypełnia postanowień umowy co do wypłaty świadczeń alimentacyjnych w formie płatności jednorazowej lub płatności okresowych, umowę można przekazać komornikowi sądowemu (*tiesu izpildītājs*) w celu jej wykonania.

Na Łotwie ustanowiono Alimentacyjny Fundusz Gwarancyjny (Uzturlīdzekļu garantiju fonds) w celu zapewniania świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletnich dzieci z budżetu państwa. Funduszem zarządza Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego (Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija, dalej: Administracja Funduszu). Administracja Funduszu podlega bezpośrednio Ministerstwu Sprawiedliwości.

Świadczenia alimentacyjne można uzyskać z Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego, pod warunkiem że pierwszą próbę odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych podjęto na drodze postępowania sądowego: jeżeli roszczenia nie udaje się wykonać, wierzyciel może zwrócić się do Administracji Funduszu.

Administracja Funduszu wypłaca świadczenia alimentacyjne jedynie wtedy, gdy uznano, że wykonanie orzeczenia sądu nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych zgodnie z mającym zastosowanie prawem cywilnym procesowym jest niemożliwe, lub gdy dłużnik wykonuje orzeczenie sądu nakazujące odzyskanie należności, ale nie płaci minimalnej kwoty świadczenia alimentacyjnego określonej przez Radę Ministrów.

Administracja Funduszu ma obowiązek działania jako organ prowadzący egzekucję długu przeciwko dłużnikowi bez konieczności wydania przez sąd jakiegokolwiek szczególnego postanowienia w tej kwestii w odniesieniu do kwoty wszelkich świadczeń alimentacyjnych wypłaconych przez fundusz.

Procedura uzyskania świadczenia alimentacyjnego z Administracji Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego jest następująca:

wnioskodawca – wierzyciel alimentacyjny w przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka – może wystąpić bezpośrednio do Administracji Funduszu, składając wniosek i następujące dokumenty:

odpis orzeczenia sądu przyznającego świadczenie alimentacyjne;

zaświadczenie wydane przez komornika sądowego potwierdzające, że wykonanie orzeczenia przyznającego świadczenie alimentacyjne wobec dłużnika okazało się niemożliwe lub że dłużnik wykonał orzeczenie sądu nakazujące odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych, ale nie zapłacił minimalnej kwoty świadczeń alimentacyjnych określonej przez Radę Ministrów; takie zaświadczenie należy przedłożyć Administracji Funduszu w terminie jednego miesiąca od daty jego wydania;

jeżeli świadczeń alimentacyjnych dochodzi się za pośrednictwem upoważnionego pełnomocnika – dokument potwierdzający udzielenie pełnomocnictwa.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Tak, upoważniony pełnomocnik może wystąpić z pozwem w imieniu krewnego lub członka najbliższej rodziny. W przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletnich dzieci roszczenie mogą zgłosić ich przedstawiciele ustawowi, np. ich rodzice lub opiekunowie.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Przepisy dotyczące właściwości stanowią, że sądem właściwym w sprawach o odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych każdego rodzaju będzie sąd rejonowy lub sąd miejski (*rajona (pilsētas) tiesa*).

Na Łotwie właściwość sądu ustala się na podstawie następujących przepisów:

rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych („rozporządzenie (WE) nr 4/2009”);

dwustronnych i wielostronnych traktatów wiążących Republikę Łotewską;

kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli przepisy rozporządzenia (WE) nr 4/2009 ani dwustronnych i wielostronnych umów wiążących Republikę Łotewską nie mają zastosowania.

Kodeks postępowania cywilnego stanowi, że następujące sądy łotewskie są właściwe w sprawach związanych z roszczeniami alimentacyjnymi: powództwo można wnieść do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania pozwanego;

jeżeli miejsce zamieszkania pozwanego nie jest znane lub jeżeli pozwany nie ma stałego miejsca zamieszkania na Łotwie, powództwo można wnieść do sądu właściwego dla miejsca, w którym znajduje się nieruchomości należąca do pozwanego, lub do sądu właściwego dla miejsca ostatniego znanego miejsca zamieszkania;

powództwo o odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych na rzecz dziecka lub rodziców można również wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania powoda;

powództwo z tytułu obowiązku alimentacyjnego wynikającego ze szkody na osobie można również wytoczyć w miejscu zamieszkania powoda lub w miejscu, w którym szkoda została wyrządzona.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

W celu wszczęcia postępowania i zgłoszenia roszczenia w sądzie powód nie musi korzystać z usług prawnika ani żadnego innego pełnomocnika. Powód nie musi również podejmować żadnej formy pojednania przed rozpoznaniem sprawy przez sąd.

Przygotowując jednak sprawę do rozpoznania, sędzia musi wezwać strony do podjęcia próby pojednania. Zachęca się zatem strony do zawarcia ugody przed rozpoznaniem sprawy przez sąd.

Należy również podkreślić, że strony mogą porozumieć się co do roszczeń alimentacyjnych bez wytaczania powództwa przed sąd.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Zgodnie z art. 43 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego następujące osoby są zwolnione z uiszczania kosztów sądowych na rzecz państwa [opłaty skarbowej (*valsts nodeva*), opłaty rejestrowej (*kancelejas nodeva*) i kosztów procesowych (*ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi*)]:

powodowie w przypadku roszczeń o odzyskanie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka lub rodziców i w przypadku powództwa o ustalenie ojcostwa, jeżeli powództwo wytoczono wraz ze zgłoszeniem roszczenia o odzyskanie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka;

wnioskodawcy w sprawach dotyczących uznania albo uznania i wykonania orzeczenia sądu innego państwa dotyczącego odzyskania świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka lub rodziców;

powodowie w odniesieniu do roszczeń wynikających ze szkód na osobie, które skutkują okaleczeniem lub innym rozstrojem zdrowia albo śmiercią;

pozwanym w sprawach dotyczących obniżenia wysokości świadczeń alimentacyjnych orzeczonych przez sąd na rzecz dziecka lub jednego z rodziców oraz obniżenia wysokości świadczeń alimentacyjnych orzeczonych przez sąd z tytułu roszczeń wynikających ze szkód na osobie, które skutkują okaleczeniem lub innym rozstrojem zdrowia albo śmiercią.

Zgodnie z art. 34 ust. 1 łotewskiego kodeksu postępowania cywilnego pismem wszczynającym postępowanie (*prasības pieteikums*) może być pozew zwykły lub wzajemny, wniosek złożony w sprawie już zawisłej przez osobę trzecią występującą z niezależnym roszczeniem w odniesieniu do przedmiotu sporu, wniosek w specjalnym postępowaniu nieprocesowym lub inny wniosek złożony do sądu, który przewidziano w odpowiednich przepisach prawa; w przypadku każdego pisma wszczynającego postępowanie należy uiścić opłatę skarbową w następującej wysokości:

wartość przedmiotu sporu do 2 134 euro: 15% tej kwoty, ale nie mniej niż 70 euro;

wartość przedmiotu sporu od 2 135 do 7 114 euro: 320 euro plus 4% kwoty powyżej 2 134 euro;

wartość przedmiotu sporu od 7 115 do 28 457 euro: 520 euro plus 3,2% kwoty powyżej 7 114 euro;

wartość przedmiotu sporu od 28 458 do 142 287 euro: 1 200 euro plus 1,6% kwoty powyżej 28 457 euro;

wartość przedmiotu sporu od 142 288 do 711 435 euro: 3 025 euro plus 1% kwoty powyżej 142 287 euro;

wartość przedmiotu sporu przekraczająca 711 435 euro: 8 715 euro plus 0,6% kwoty powyżej 711 435 euro.

W sprawach dotyczących odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych uznaje się, że dochodzona kwota jest równa całkowitej kwocie należnej za jeden rok.

Na Łotwie pomocy prawnej zagranicznym powodom lub wnioskodawcom, którzy są do niej uprawnieni na mocy rozporządzenia (WE) nr 4/2009, udziela organ centralny ustanowiony na podstawie tego rozporządzenia – Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego. Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego zapewnia pomoc prawną i reprezentację przed łotewskimi sądami i organami egzekucyjnymi krajowym wierzycielom alimentacyjnym i zagranicznym wierzycielom uprawnionym do pomocy prawnej na podstawie rozporządzenia.

W przypadkach nieprzewidzianych w rozporządzeniu (WE) nr 4/2009 państwo łotewskie przyznaje pomoc prawną osobie, której szczególna sytuacja lub której sytuacja majątkowa i dochodowa uniemożliwiają zagwarantowanie ochrony własnych praw. Pomoc prawna jest przyznawana zgodnie z przepisami ustawy o państwowej pomocy prawnej.

Pomoc prawna jest przyznawana na pokrycie wydatków na sporządzenie pism procesowych, konsultacje prawne w trakcie postępowania sądowego i reprezentację w sądzie. W sporach transgranicznych oprócz pomocy, o której mowa powyżej, istnieje również prawo do skorzystania z usług tłumacza ustnego, do otrzymania tłumaczenia niektórych dokumentów sądowych lub pozasądowych lub też dokumentów przedłożonych przez powoda, które są niezbędne do wydania orzeczenia w sprawie, a w określonych przypadkach nawet do pokrycia kosztów podróży związanych z udziałem w postępowaniu sądowym. Państwo nie pokrywa kosztów sądowych. Do kosztów sądowych zalicza się opłatę skarbową, opłatę rejestrową i koszty procesowe, takie jak kwoty należne świadkom i biegłym, wydatki związane z przesłuchaniem świadków, wydatki związane z dostarczeniem odpisu pozwu i wezwania do stawienia się przed sądem itp. Sąd po uwzględnieniu sytuacji materialnej danej osoby może jednak zwolnić ją częściowo lub w całości z uiszczenia kosztów sądowych na rzecz państwa lub zezwolić na uiszczenie tych kosztów w ratach.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

W przypadku gdy sąd przyznaje świadczenia alimentacyjne na rzecz dziecka, może je przyznać w postaci określonej kwoty lub w innej postaci, np. żywienia, ubrania, mieszkania itp., lub też w obu postaciach.

Oceniając i przyznając określoną kwotę świadczeń alimentacyjnych, sąd uwzględnia przede wszystkim sytuację materialną stron, ich warunki życia i sytuację rodzinną, przywiązując należyty wagę do przedstawionych przez nie dowodów.

Orzekając o odzyskaniu należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych na rzecz dziecka, sąd ocenia wszystkie okoliczności i dowody w sprawie i ustala kwotę świadczeń alimentacyjnych. Minimalna kwota świadczeń alimentacyjnych, którą ojciec lub matka ma obowiązek uiścić miesięcznie zgodnie z zasadami ustalonymi przez Radę Ministrów, wynosi 25% minimalnego miesięcznego wynagrodzenia określonego przez Radę Ministrów do ukończenia przez dziecko 7. roku życia oraz 30% minimalnego miesięcznego wynagrodzenia od ukończenia przez dziecko 7. roku życia do ukończenia 18. roku życia. Po przyznaniu świadczeń alimentacyjnych jakakolwiek zmiana kwoty i okresu płatności oraz jakiegokolwiek zwolnienie z wypłacania świadczeń wymaga złożenia nowego pozwu przez zainteresowaną stronę. Sąd może wówczas zweryfikować kwotę świadczeń alimentacyjnych w nowym postępowaniu, biorąc pod uwagę zmiany sytuacji materialnej i rodzinnej zainteresowanych stron, oraz odpowiednio podnieść lub obniżyć wysokość świadczeń.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Dłużnik alimentacyjny musi wypłacać świadczenia alimentacyjne na rzecz wierzyciela alimentacyjnego. Jeżeli z roszczeniem w imieniu małoletniego dziecka wystąpił jeden z jego rodziców lub jego opiekun, świadczenia alimentacyjne wypłaca się tej osobie, a nie dziecku. Tradycyjnie świadczenia alimentacyjne jest wypłacane okresowo w określonych kwotach, np. w postaci potrącenia z wynagrodzenia; czasami płatności przyjmują inne formy.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Jeżeli dłużnik nie wypłaca świadczeń alimentacyjnych dobrowolnie, wierzyciel alimentacyjny musi uzyskać tytuł wykonawczy (*izpildu raksts*) w sądzie, który rozpoznawał sprawę. Taki tytuł wykonawczy lub tytuł wykonawczy sporządzony w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej przedkłada się komornikowi (*tiesu izpildītājs*) do celów wykonania w terminie 10 lat od chwili gdy postanowienie lub wyrok sądu weszły w życie, z wyjątkiem sytuacji, w których zastosowanie mają inne terminy przedawnienia (jeżeli odzyskanie świadczeń okresowych następuje w wyniku wyroku sądu, tytuł wykonawczy pozostaje w mocy przez cały okres, na który zasądzono świadczenia okresowe, a termin przedawnienia biegnie od ostatniego dnia dla każdej płatności). Komornik rozpoczyna egzekucję przymusową na pisemny wniosek wierzyciela alimentacyjnego. Komornik musi przyjąć tytuł wykonawczy, jeżeli miejsce zamieszkania dłużnika albo miejsce, w którym znajduje się nieruchomości do niego należąca lub jego miejsce pracy, są objęte rewirem komornika (*iecirknis*). Komornik może również przyjąć inne tytuły wykonawcze, na podstawie których przeprowadza się egzekucję w okręgu sądu rejonowego (*apgabaltiesa*), przy którym działa komornik; jest to obszar, w którym komornik jest uprawniony do działania.

Do przymusowych środków egzekucyjnych zalicza się: egzekucję z ruchomości należących do dłużnika, w tym z ruchomości będących w posiadaniu innych osób oraz wartości niematerialnych i prawnych należących do dłużnika, poprzez ich sprzedaż; egzekucję z kwot należnych dłużnikowi od innych osób (wynagrodzenia za pracę i świadczeń równoważnych temu wynagrodzeniu, innych źródeł dochodu dłużnika, depozytów w instytucjach kredytowych); egzekucja z nieruchomości należących do dłużnika poprzez ich sprzedaż; inne środki wskazane w wyroku.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Zgodnie z art. 570 kodeksu postępowania cywilnego egzekucji nie można prowadzić z majątku dłużnika, jeżeli dłużnik pracuje lub otrzymuje emeryturę/rentę lub stypendium, a kwota podlegająca odzyskaniu nie przekracza tej części miesięcznego dochodu, z której zgodnie z prawem można prowadzić egzekucję.

W kodeksie postępowania cywilnego sprecyzowano kategorie mienia, z których nie można prowadzić egzekucji, np. z niektórych artykułów gospodarstwa domowego, wyposażenia gospodarstwa domowego lub niezbędnej odzieży dłużnika i członków jego rodziny, którzy pozostają na jego utrzymaniu. Zgodnie z art. 594 kodeksu postępowania cywilnego dopóki dług, którego dotyczy postępowanie egzekucyjne, nie zostanie w pełni odzyskany, dokonuje się potrąceń zgodnie z dokumentami egzekucyjnymi z wynagrodzenia dłużnika za pracę i świadczeń równoważnych temu wynagrodzeniu wypłacanych dłużnikowi, z zastrzeżeniem następujących warunków:

w sprawach dotyczących odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych na rzecz małoletnich dzieci lub na korzyść Administracji Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego nie podlega zajęciu część wynagrodzenia dłużnika za pracę i świadczeń równoważnych temu wynagrodzeniu wynosząca 50% minimalnego miesięcznego wynagrodzenia; na każde małoletnie dziecko będące na utrzymaniu dłużnika należy pozostawić środki w kwocie równej świadczeniu z państwowego systemu zabezpieczenia społecznego;

w innych sprawach dotyczących odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych kwota potrącona z wynagrodzenia za pracę dłużnika i świadczeń równoważnych temu wynagrodzeniu może wynosić 50%, ale wolna od zajęcia musi pozostać kwota równoważna minimalnemu miesięcznemu wynagrodzeniu; na każde małoletnie dziecko będące na utrzymaniu dłużnika należy pozostawić środki w kwocie równej świadczeniu z państwowego systemu zabezpieczenia społecznego.

Zgodnie z art. 632 kodeksu postępowania cywilnego wierzyciel, którego roszczenie zostało stwierdzone orzeczeniem, lub dłużnik może zaskarżyć czynności komornika podejmowane w trakcie wykonywania wyroku lub odmowę przeprowadzenia takich czynności przez komornika, z wyjątkiem szczególnych

sytuacji; skarga musi zostać złożona w sądzie rejonowym lub w sądzie miejskim właściwym dla miejsca, w którym znajduje się kancelaria komornika, w terminie 10 dni od dnia, w którym zaskarżone czynności miały miejsce lub, jeżeli skarżącego nie powiadomiono o czasie i miejscu podjęcia czynności, od dnia, w którym skarżący dowiedział się o takich czynnościach. Zgodnie z art. 634 kodeksu postępowania cywilnego, jeżeli wyrok zostanie wykonany, a następnie uchylony i po ponownym rozpoznaniu sprawy sąd wyda wyrok oddalający roszczenie lub postanowienie o umorzeniu postępowania sądowego lub o pozostawieniu sprawy bez rozpoznania, postępowanie egzekucyjne umarza się i wszystko, co odzyskano od pozwanego na korzyść powoda na podstawie uchylonego wyroku, należy zwrócić pozwanemu.

Zgodnie z art. 546 kodeksu postępowania cywilnego tytuły wykonawcze można przedstawić w celu przeprowadzenia egzekucji przymusowej w terminie 10 lat od daty uprawomocnienia się orzeczenia sądu, pod warunkiem że przepisy prawa nie przewidują innych terminów przedawnienia. Jeżeli odzyskanie świadczeń okresowych następuje w wyniku wyroku sądu, tytuł wykonawczy pozostaje w mocy przez cały okres, na który zasądzone świadczenia okresowe, a termin przedawnienia biegnie od ostatniego dnia terminu przewidzianego dla każdej płatności.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Istnieje możliwość zwrócenia się do Administracji Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego w celu otrzymania świadczeń alimentacyjnych dla małoletniego, jeżeli uznano, że wykonanie orzeczenia sądu nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa cywilnego procesowego jest niemożliwe, lub jeżeli dłużnik wykonuje orzeczenie nakazujące odzyskanie należności, ale nie płaci minimalnej kwoty świadczenia alimentacyjnego.

Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 4/2009 istnieje możliwość zwrócenia się do Administracji Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego w celu odzyskania świadczeń alimentacyjnych od dłużnika, który nie przybywa już na Łotwie. Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego pełni funkcję organu centralnego na Łotwie do celów rozporządzenia.

Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 4/2009 osoba, która jest uprawniona do otrzymania świadczeń alimentacyjnych, może zwrócić się do Administracji Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego oraz złożyć wniosek skierowany do innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej w celu:

uzyskania orzeczenia nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w państwie, w którym zamieszkuje pozwany; skorygowania kwoty świadczeń alimentacyjnych (obniżenia lub podwyższenia);

uzyskania orzeczenia nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych i ustalenie ojcostwa dziecka w państwie, w którym zamieszkuje pozwany;

zapewnienia uznania orzeczenia sądu łotewskiego nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w celu uzyskania tytułu wykonawczego lub w celu jego wykonania.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego może działać w zastępstwie dłużnika alimentacyjnego w przypadku świadczeń na rzecz dzieci, jeżeli uznano, że wykonanie orzeczenia sądu nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych zgodnie z mającym zastosowanie prawem cywilnym procesowym jest niemożliwe, lub jeżeli dłużnik wykonuje orzeczenie sądu nakazujące odzyskanie należności, ale nie płaci minimalnej kwoty świadczenia alimentacyjnego określonej przez Radę Ministrów. Jeżeli Administracja Funduszu wypłaca świadczenie alimentacyjne, ma prawo podjąć działania mające na celu odzyskanie wypłaconych kwot wraz z odsetkami ustawowymi (zob. pkt 3 powyżej).

14 Jeżeli zamieszkuje na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

W przypadku gdy powód i dziecko mają stałe miejsce zamieszkania na Łotwie, ale dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie, powód może zwrócić się do Administracji Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego, jeżeli uznano, że wykonanie orzeczenia sądu nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa cywilnego procesowego jest niemożliwe, lub jeżeli dłużnik wykonuje orzeczenie sądu nakazujące odzyskanie należności, ale nie płaci minimalnej kwoty świadczenia alimentacyjnego.

Jeżeli dłużnik zamieszkuje w innym państwie i nie jest właścicielem żadnego mienia na Łotwie, z którego można by przeprowadzić egzekucję, powód powinien przekazać orzeczenie sądu w celu jego uznania i wykonania w odpowiednim innym państwie przed zwróceniem się do Administracji Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego. Jeżeli wykonanie orzeczenia w innym odpowiednim państwie okaże się niemożliwe, powód może zwrócić się do Administracji Funduszu o przejęcie roli dłużnika w odniesieniu do świadczeń alimentacyjnych podlegających egzekucji.

Na mocy rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego pełni funkcję organu centralnego (zob. pkt 3 i pkt 13) i w ramach rozporządzenia (WE) nr 4/2009 można zwrócić się do Administracji Funduszu o pomoc.

Jeżeli sąd łotewski wyda orzeczenie nakazujące egzekucję świadczeń alimentacyjnych, a osoba zamieszkująca na Łotwie chce, aby orzeczenie to zostało uznane lub wykonane w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, lub też chce uzyskać orzeczenie sądowe przeciwko dłużnikowi zamieszkującemu w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego może pomóc tej osobie na podstawie rozporządzenia (WE) nr 4/2009 w przekazaniu orzeczenia sądu łotewskiego innemu odpowiedniemu państwu w celu uznania lub wykonania oraz w celu uzyskania orzeczenia zagranicznego.

Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego może działać w zastępstwie dłużnika i wypłacać świadczenia alimentacyjne małoletniemu dziecku oraz może przedstawić informacje dotyczące kwestii alimentacyjnych.

(Zob. odpowiedzi na pytania 3 i 13.)

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija (Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego)

Adres: Pulkveža Brieža iela 15, Rīga,

LV-1010, Łotwa

Tel.: +371 67830626

Faks: +371 67830636

E-mail: pasts@ugf.gov.lv

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Jeżeli wierzyciel alimentacyjny przebywa w innym państwie członkowskim UE, a dłużnik alimentacyjny przebywa na Łotwie, wierzyciel może zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 4/2009 złożyć wniosek do organu centralnego państwa, w którym zamieszkuje wierzyciel. W ramach wniosku można zwrócić się o wydanie orzeczenia nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych na Łotwie, gdzie zamieszkuje dłużnik lub orzeczenia nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych i wytoczenie powództwa o ustalenie ojcostwa na Łotwie. Dotyczy to również orzeczenia stwierdzającego wykonalność orzeczenia zagranicznego sądu nakazującego odzyskanie należności na Łotwie lub też orzeczenia wykonującego

orzeczenie zagranicznego sądu. Na podstawie rozporządzenia organ centralny innego państwa dochowa niezbędnych formalności i przekazuje wniosek wierzyciela łotewskiemu organowi centralnemu ustanowionemu na podstawie rozporządzenia (WE) 4/2009. Łotewski organ centralny – Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego – udzieli pomocy wnioskodawcy zagranicznemu w przedłożeniu orzeczenia wydanego przez sąd innego państwa w celu wykonania lub uznania i wykonania na Łotwie lub udzieli pomocy powodowi w złożeniu wniosku o odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych do sądu łotewskiego właściwego dla miejsca, w którym zamieszkuje dłużnik, lub wniosku o odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych wraz z powództwem o ustalenie ojcostwa na Łotwie.

Jeżeli uznano, że wykonanie orzeczenia sądu nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa cywilnego procesowego jest niemożliwe, lub jeżeli dłużnik wykonuje orzeczenie sądu nakazujące odzyskanie należności, ale nie płaci minimalnej kwoty świadczenia alimentacyjnego, osoba, która zamieszkuje na stałe wraz z dzieckiem na Łotwie, w przypadku gdy oboje są zameldowani na Łotwie, może wystąpić do Administracji Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego z wnioskiem o wypłacenie świadczeń alimentacyjnych.

Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 4/2009 można zwrócić się do organu centralnego państwa zamieszkania. Osoba zamieszkująca na Łotwie może zwrócić się do Administracji Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego w celu:

uzyskania orzeczenia nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym zamieszkuje pozwany;

uzyskania orzeczenia nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych wraz z ustaleniem ojcostwa w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym zamieszkuje pozwany;

w przypadku gdy orzeczenie nakazujące odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych zostało już wydane – w celu uzyskania uznania tego orzeczenia, uzyskania tytułu wykonawczego i wykonania w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym zamieszkuje pozwany.

Jeżeli uznano, że wykonanie orzeczenia sądu nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa cywilnego procesowego jest niemożliwe, lub jeżeli dłużnik wykonuje orzeczenie sądu nakazujące odzyskanie należności, ale nie płaci minimalnej kwoty świadczenia alimentacyjnego, osoba, która zamieszkuje na stałe wraz z dzieckiem na Łotwie, w przypadku gdy oboje są zameldowani na Łotwie, może wystąpić do Administracji Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego z wnioskiem o wypłacenie świadczeń alimentacyjnych.

Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācija (Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego)

Adres: Pulkveža Brieža iela 15, Rīga,

LV-1010, Łotwa

Tel.: +371 67830626

Faks: +371 67830636

E-mail: [✉ pasts@ugf.gov.lv](mailto:pasts@ugf.gov.lv)

Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 4/2009 funkcję organu centralnego na Łotwie pełni Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego.

Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego wypłaca w zastępstwie dłużnika świadczenia alimentacyjne na rzecz wierzyciela, jeżeli uznano, że wykonanie orzeczenia sądu nakazującego odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych zgodnie z mającymi zastosowanie przepisami prawa cywilnego procesowego jest niemożliwe, lub jeżeli dłużnik wykonuje orzeczenie nakazujące odzyskanie należności, ale nie płaci minimalnej kwoty świadczenia alimentacyjnego.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Łotwa jest stroną protokołu haskiego z 2007 r.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Łotwa jest stroną protokołu haskiego z 2007 r.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Zgodnie z art. 43 kodeksu postępowania cywilnego następujące osoby są zwolnione z uiszczania kosztów sądowych na rzecz państwa:

powodowie w przypadku roszczeń o odzyskanie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka lub rodziców i w przypadku powództwa o ustalenie ojcostwa, jeżeli powództwo wytoczono wraz ze zgłoszeniem roszczenia o odzyskanie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka;

wnioskodawcy w sprawach dotyczących uznania albo uznania i wykonania orzeczenia sądu innego państwa dotyczącego odzyskania świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka lub rodziców;

pozwni w sprawach dotyczących obniżenia wysokości świadczeń alimentacyjnych orzeczonych przez sąd na rzecz dziecka lub jednego z rodziców.

Jeżeli pozew o odzyskanie świadczenia wyrównawczego składa były małżonek lub wnioskodawca dochodzący uznania lub uznania i wykonania orzeczenia sądu innego państwa dotyczącego odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych na rzecz byłego małżonka lub innej osoby, zgodnie z art. 43 akapit czwarty sąd lub sędzia, biorąc pod uwagę sytuację finansową osoby fizycznej, może częściowo lub w całości zwolnić powoda z zapłaty kosztów sądowych na rzecz państwa lub może odroczyć zapłatę kosztów sądowych na rzecz państwa lub też zarządzić zapłatę w ratach.

Na Łotwie pomocy prawnej zagranicznym powodom lub wnioskodawcom, którzy są do niej uprawnieni na mocy rozporządzenia (WE) nr 4/2009, udziela organ centralny ustanowiony na podstawie tego rozporządzenia – Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego. Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego zapewnia pomoc prawną i reprezentację przed łotewskimi sądami i organami egzekucyjnymi krajowym wierzycielom alimentacyjnym i zagranicznym wierzycielom uprawnionym do pomocy prawnej na podstawie rozporządzenia.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Na Łotwie znowelizowano szereg ustaw i rozporządzeń krajowych, aby umożliwić organowi centralnemu ustanowionemu na podstawie rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych pełnienie zadań określonych w art. 51. Po zmianach w ustawach i rozporządzeniach łotewskich zapewniono przyznawanie pomocy prawnej transgranicznym wierzycielom lub wnioskodawcom uprawnionym do pomocy prawnej zgodnie z wymogami rozporządzenia, w tym reprezentację danej osoby w sądzie i przed organami egzekucyjnymi. W celu określenia miejsca, w którym dłużnik lub wierzyciel zamieszkuje na Łotwie, lub w celu uzyskania informacji na temat dochodów dłużnika lub wierzyciela i lokalizacji jakiegokolwiek należącego do nich mienia znajdującego się na Łotwie łotewski organ centralny, tj. Administracja Alimentacyjnego Funduszu Gwarancyjnego, ma bezpośredni dostęp do różnych łotewskich rejestrów zawierających te informacje. Informacje, które organ centralny może uzyskać bezpośrednio z odpowiednich rejestrów, mogą umożliwić mu pozyskanie dokumentów i dowodów. W celu wszczęcia lub ułatwienia postępowania, uzyskania niezbędnych środków tymczasowych i pozyskania dowodów Administracja Funduszu ma prawo występować do sądów łotewskich w imieniu odpowiednich powodów lub wnioskodawców. Administracja Funduszu może w imieniu powoda wytoczyć powództwo o ustalenie ojcostwa lub macierzyństwa dziecka bezpośrednio przed sąd, jeżeli powództwo wytacza się wraz z powództwem o odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 02/08/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Litwa

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Obowiązek alimentacyjny rodziców wobec dzieci

Rodzice mają obowiązek lożenia na utrzymanie swoich małoletnich dzieci. Sposób i formę dostarczania środków utrzymania ustalają rodzice za obopólnym porozumieniem. Wysokość świadczenia alimentacyjnego musi być proporcjonalna do potrzeb małoletnich i sytuacji finansowej rodziców oraz musi umożliwiać zapewnienie warunków niezbędnych do rozwoju dziecka. Oboje rodzice mają obowiązekłożyć na utrzymanie swoich małoletnich dzieci stosownie do własnej sytuacji finansowej [art. 3.192 kodeksu cywilnego (Civilinis kodeksas)]. W określonych, przewidzianych prawem, okolicznościach rodzice mają obowiązek dostarczać środków utrzymania swoim pełnoletnim dzieciom (do 24. roku życia), jeżeli mają ku temu możliwości (art. 3.192 ust. 1 kodeksu cywilnego).

Obowiązek alimentacyjny pełnoletnich dzieci wobec rodziców

Pełnoletnie dzieci mają obowiązek utrzymywania rodziców, którzy utracili zdolność do zarobkowania i znajdują się w niedostatku. Świadczenie alimentacyjne (zasądzone przez sąd) przybiera formę comiesięcznej płatności o ustalonej wysokości (art. 3.205 kodeksu cywilnego).

Obowiązek alimentacyjny między małżonkami

Orzekając separację, sąd może zasądzić świadczenie alimentacyjne od małżonka winnego rozkładu pożycia na rzecz drugiego małżonka znajdującego się w niedostatku, chyba że kwestie dotyczące świadczeń alimentacyjnych zostały uzgodnione przez małżonków za obopólnym porozumieniem. Świadczenie alimentacyjne może przybrać formę jednorazowej lub comiesięcznej płatności bądź przeniesienia własności majątku (art. 3.78 kodeksu cywilnego).

W przypadku unieważnienia małżeństwa małżonek, który nie złożył oświadczenia dotkniętego wadą i który znajduje się w niedostatku, ma prawo ubiegać się o świadczenie alimentacyjne od małżonka, który złożył oświadczenie dotknięte wadą, maksymalnie przez okres trzech lat (art. 3.47 kodeksu cywilnego).

Obowiązek alimentacyjny między byłymi małżonkami

Orzekając rozwód, sąd zasądza świadczenie alimentacyjne na rzecz małżonka znajdującego się w niedostatku, chyba że małżonkowie uzgodnili kwestie dotyczące świadczeń alimentacyjnych w umowie regulującej skutki rozwodu. Małżonkowi nie przysługuje prawo do świadczenia alimentacyjnego, jeżeli jego majątek lub dochód są wystarczające do samodzielnego utrzymania się. Świadczenie alimentacyjne uznaje się za niezbędne, w przypadku gdy małżonek wychowuje wspólne małoletnie dziecko stron lub jest niezdolny do pracy ze względu na wiek lub stan zdrowia. Małżonkowi winnemu rozkładowi pożycia nie przysługuje prawo do świadczenia alimentacyjnego. Wydając orzeczenie zasądzające alimenty i określając ich wysokość, sąd uwzględni czas trwania małżeństwa, stan niedostatku, majątek byłych małżonków, ich stan zdrowia, wiek, zdolność do pracy, prawdopodobieństwo znalezienia zatrudnienia przez bezrobotnego małżonka oraz inne istotne okoliczności. Świadczenie alimentacyjne może przybrać formę jednorazowej lub comiesięcznej płatności bądź przeniesienia własności majątku (art. 3.72 kodeksu cywilnego).

Obowiązek alimentacyjny między krewnymi

W miarę możliwości pełnoletnie rodzeństwo dostarcza środków utrzymania swojemu małoletniemu rodzeństwu, które znajduje się w niedostatku, straciło rodziców lub nie jest w stanie uzyskać świadczeń alimentacyjnych od rodziców (art. 3.236 kodeksu cywilnego). Pełnoletnie wnuki, które mają ku temu możliwości, mają obowiązek wypłacać świadczenie alimentacyjne na rzecz swoich dziadków, jeżeli ci są niezdolni do pracy oraz znajdują się w niedostatku. Dziadkowie, którzy mają ku temu możliwości, mają obowiązek wypłacać świadczenie alimentacyjne na rzecz swoich małoletnich wnuków, które straciły rodziców lub nie są w stanie uzyskać świadczeń alimentacyjnych od rodziców (art. 3.237 kodeksu cywilnego).

Renta i dożycie

Na mocy umowy renty jedna ze stron (zobowiązany) zobowiązuje się – nieodpłatnie lub w zamian za przeniesienie na nią własności lub praw – do dokonywania na rzecz drugiej strony (uprawnionego) okresowych płatności w wysokości określonej w umowie renty lub do dostarczania uprawnionemu środków utrzymania w dowolny inny sposób. Obowiązek alimentacyjny może wynikać nie tylko z umowy, ale może również istnieć z mocy prawa bądź wynikać z orzeczenia sądu lub testamentu (art. 6.439 kodeksu cywilnego). Na mocy umowy o dożyciu zbywca będący osobą fizyczną przenosi na nabywcę własność domu, mieszkania, działki lub innej należącej do niego nieruchomości, a nabywca zobowiązuje się zapewnić dożywotnie utrzymanie zbywcy lub innej osobie lub innym osobom przez niego wskazanym (art. 6.460 i 6.461 kodeksu cywilnego).

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Rodzice mają obowiązek lożenia na utrzymanie swoich małoletnich dzieci. Sposób i formę dostarczania środków utrzymania ustalają rodzice za obopólnym porozumieniem. Wysokość świadczenia alimentacyjnego musi być proporcjonalna do potrzeb małoletnich dzieci i sytuacji finansowej rodziców oraz musi umożliwiać zapewnienie warunków niezbędnych do rozwoju dziecka (art. 3.192 kodeksu cywilnego). Co do zasady rodzice mają zatem obowiązek utrzymywania swoich dzieci do chwili osiągnięcia przez nie pełnoletniości (ukończenia 18. roku życia), niezależnie od okoliczności.

Obowiązek utrzymywania dzieci do chwili ukończenia przez nie 24. roku życia jest uzależniony od wielu okoliczności. Rodzice, którzy mają ku temu możliwości, mają obowiązek dostarczać środków utrzymania swoim pełnoletnim dzieciom uczęszczającym do szkoły średniej lub szkoły zawodowej prowadzącej do ukończenia kształcenia formalnego lub studiującym na uczelni wyższej w trybie dziennym do ukończenia przez nie 24. roku życia,

w przypadku gdy pełnoletnie dzieci potrzebują wsparcia finansowego ze względu na ich sytuację finansową, dochody, możliwości zarobkowe oraz inne istotne czynniki. Rodzice nie mają obowiązku dostarczania środków utrzymania pełnoletnim dzieciom podejmującym dodatkowe studia wyższe lub zdobywającym kwalifikacje zawodowe (art. 3.192 ust. 1 kodeksu cywilnego). Wymogi dotyczące formy oraz wysokości świadczenia alimentacyjnego na rzecz małoletnich i pełnoletnich dzieci są tożsame i uzależnione od konkretnych okoliczności.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Jeżeli dziecko nie otrzymuje środków utrzymania, sąd zasądza świadczenie alimentacyjne. Jeżeli jedno z rodziców lub oboje rodzice nie wykonują obowiązku alimentacyjnego wobec swoich małoletnich dzieci, sąd może wydać orzeczenie zasądzające alimenty w postępowaniu wszczętym na wniosek jednego z rodziców, opiekuna (kuratora) dziecka lub organu publicznego odpowiedzialnego za ochronę dobra dziecka. Sąd może wydać orzeczenie zasądzające alimenty również wówczas, gdy rodzice nie uzgodnili kwestii dotyczących utrzymania wspólnych małoletnich dzieci przy rozwodzie lub separacji (art. 3.194 kodeksu cywilnego). Jeżeli jedno z rodziców lub oboje rodzice pełnoletniego dziecka nie wykonują obowiązku alimentacyjnego, dziecko może wytoczyć powództwo o alimenty przed sąd (art. 3.192 ust. 1 kodeksu cywilnego). Małżonkowie, byli małżonkowie i inni członkowie rodziny również mogą nabyć prawo do świadczeń alimentacyjnych na mocy orzeczenia sądu.

Na Litwie powództwo o świadczenie alimentacyjne rozpoznaje sąd rejonowy. Pozew wnosi do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania pozwanego. Jeżeli miejsce zamieszkania pozwanego jest nieznanne, pozew można wnieść do sądu właściwego dla miejsca położenia majątku pozwanego lub dla ostatniego znanego miejsca zamieszkania pozwanego. Jeżeli pozwany nie ma miejsca zamieszkania na terytorium Republiki Litewskiej, pozew można wnieść do sądu właściwego dla miejsca położenia majątku tej osoby lub dla ostatniego znanego miejsca zamieszkania pozwanego na terytorium Republiki Litewskiej. Pozew o alimenty można wnieść również do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania powoda (art. 26, 29 i 30 kodeksu postępowania cywilnego).

Skarb Państwa dostarcza środków utrzymania małoletnim, którzy od ponad miesiąca nie otrzymują świadczeń alimentacyjnych od swoich rodziców lub pełnoletnich krewnych, którzy są w stanie łożyć na ich utrzymanie (art. 3.204 kodeksu cywilnego). Świadczenia alimentacyjne przyznaje i wypłaca Rada Krajowego Funduszu Ubezpieczenia Społecznego (Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba) przy Ministerstwie Zabezpieczenia Społecznego i Pracy. Wnioskodawca ubiegający się o świadczenie (rodzic, któremu sąd przyznał prawo do opieki na dzieckiem, lub opiekun/kurator) musi złożyć następujące dokumenty: wniosek o przyznanie świadczenia, orzeczenie sądu lub zatwierdzoną przez sąd umowę o świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka lub poświadczone odpisy takich dokumentów bądź wypisy lub wyciągi z takich dokumentów, ze wskazaniem wnioskowanej wysokości świadczenia alimentacyjnego na rzecz dziecka, jak również dokumenty wykazujące, że: dziecko jest obywatelem Litwy, bezpieczeństwa państwa lub cudzoziemcem zamieszkującym na stałe na terytorium Litwy; od ponad miesiąca dziecko nie otrzymuje świadczenia alimentacyjnego lub otrzymało w tym okresie tylko część świadczenia; wnioskodawca jest obywatelem Litwy, bezpieczeństwa państwa lub cudzoziemcem zamieszkującym na stałe na terytorium Litwy (w przypadku gdy organ nie jest w stanie uzyskać wspomnianych dokumentów lub danych z rejestrów państwowych lub rejestrów poszczególnych instytucji bądź państwowych systemów informacyjnych). Z chwilą wypłacenia świadczenia alimentacyjnego zgodnie z określoną procedurą Rada Krajowego Funduszu Ubezpieczenia Społecznego przy Ministerstwie Zabezpieczenia Społecznego i Pracy nabywa prawo do odzyskania od dłużnika wypłaconych kwot wraz z odsetkami naliczonymi od kwoty zaległości za każdy dzień zwłoki. Orzeczenie o odzyskaniu kwot wypłaconych świadczeń alimentacyjnych lub orzeczenie o odzyskaniu odsetek stanowią łącznie tytuł wykonawczy.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Tak. Pozew w imieniu małoletniego może wnieść jego przedstawiciel ustawowy (rodzice, w tym rodzice adopcyjni, opiekun, kurator). Ponadto pozew taki może wnieść osoba uprawniona do reprezentowania osoby fizycznej przed sądem na podstawie pełnomocnictwa (adwokat, aplikant adwokacki itp.). Na podstawie pełnomocnictwa osoby fizycznej może również reprezentować w sądzie osoba z wyższym wykształceniem prawniczym, pod warunkiem że reprezentuje ona swoich bliskich krewnych lub swojego małżonka (konkubenta). Za bliskich krewnych uważa się krewnych w linii prostej do drugiego stopnia (rodzice i dzieci, dziadkowie i wnukowie) oraz krewnych drugiego stopnia w linii bocznej (rodzeństwo) (art. 3.135 kodeksu cywilnego).

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Na Litwie powództwo o świadczenie alimentacyjne rozpoznaje sąd rejonowy. Pozew wnosi do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania pozwanego. Jeżeli miejsce zamieszkania pozwanego jest nieznanne, pozew można wnieść do sądu właściwego dla miejsca położenia majątku pozwanego lub dla ostatniego znanego miejsca zamieszkania pozwanego. Jeżeli pozwany nie ma miejsca zamieszkania na terytorium Republiki Litewskiej, pozew można wnieść do sądu właściwego dla miejsca położenia majątku tej osoby lub dla ostatniego znanego miejsca zamieszkania pozwanego na terytorium Republiki Litewskiej. Pozew o alimenty można wnieść również do sądu właściwego dla miejsca zamieszkania powoda (art. 26, 29 i 30 kodeksu postępowania cywilnego).

Przy wytaczaniu powództwa nie obowiązuje przymus adwokacki, zatem powód nie musi korzystać z usług adwokata ani innego pełnomocnika. Zob. również odpowiedzi na pytania 3 i 4.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Przy wytaczaniu powództwa nie obowiązuje przymus adwokacki, zatem powód nie musi korzystać z usług adwokata ani innego pełnomocnika. Zob. również odpowiedzi na pytania 3 i 4.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Koszty sądowe obejmują opłatę skarbową oraz koszty postępowania (art. 79 kodeksu postępowania cywilnego). Wysokość sądowej opłaty skarbowej pobieranej od wniesienia pozwu reguluje art. 80 kodeksu postępowania cywilnego. W sprawach majątkowych wysokość sądowej opłaty skarbowej oblicza się na podstawie wartości przedmiotu sporu: w przypadku roszczeń o wartości do 30 000 euro – 3%, lecz nie mniej niż 20 euro; w przypadku roszczeń o wartości od 30 000 euro do 100 000 euro – 900 euro plus 2% wartości przedmiotu sporu powyżej 30 000 euro; w przypadku roszczeń o wartości powyżej 100 000 euro – 2300 euro plus 1% wartości przedmiotu sporu powyżej 100 000 euro. Całkowita wysokość sądowej opłaty skarbowej w sprawach majątkowych nie może przekraczać 15 000 euro (art. 80 kodeksu postępowania cywilnego).

Wartość przedmiotu sporu w sprawie o świadczenia alimentacyjne w formie okresowych płatności określa się na podstawie łącznej rocznej kwoty alimentów (art. 85 kodeksu postępowania cywilnego). W sprawach o alimenty powodowie są zwolnieni z sądowej opłaty skarbowej (art. 83 kodeksu postępowania cywilnego).

Powód, który nie dysponuje wystarczającymi środkami finansowymi, może otrzymać państwową pomoc prawną na zasadach określonych w ustawie o państwowej pomocy prawnej. Dodatkowa państwowa pomoc prawna obejmuje również zwrot kosztów poniesionych w toku postępowania cywilnego.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Obowiązek alimentacyjny między rodzicami a dziećmi

Sąd może wydać orzeczenie alimentacyjne zobowiązujące jedno z rodziców lub oboje rodziców, którzy nie wykonują obowiązku alimentacyjnego względem swoich dzieci, do dostarczenia dzieciom środków utrzymania w formie: 1) comiesięcznych płatności; 2) jednorazowej płatności; 3) przeniesienia własności majątku na dziecko. Podczas gdy sprawa jest w toku, sąd może wydać tymczasowy nakaz zapłaty świadczeń alimentacyjnych. Wysokość świadczenia

alimentacyjnego musi być proporcjonalna do potrzeb dzieci i sytuacji finansowej rodziców oraz musi umożliwiać zapewnienie warunków niezbędnych do rozwoju dziecka. Oboje rodzice mają obowiązek łożyć na utrzymanie swoich dzieci stosownie do własnej sytuacji finansowej [art. 3.192 i 3.196 kodeksu cywilnego (Civilinis kodeksas)].

Na wniosek dziecka, jednego z jego rodziców, organu publicznego odpowiedzialnego za ochronę dobra dziecka lub prokuratora sąd może obniżyć lub podwyższyć świadczenie alimentacyjne, jeżeli po wydaniu orzeczenia zasądzającego alimenty sytuacja finansowa stron zasadniczo się zmieni. Sąd może orzec podwyższenie świadczenia alimentacyjnego, w przypadku gdy pojawiły się dodatkowe wydatki związane z opieką nad dzieckiem (choroba, uraz, opieka pielęgniarska lub całodobowa). W stosownych przypadkach sąd może wydać postanowienie o pokryciu przyszłych wydatków związanych z leczeniem dziecka. Na wniosek wymienionych wyżej osób sąd może zmienić wcześniej zasądzoną formę wypłaty świadczeń alimentacyjnych (art. 3.201 kodeksu cywilnego).

Świadczenia alimentacyjne na rzecz pełnoletnich dzieci wypłaca się (przynaję) rodzicom w formie comiesięcznych płatności o stałej wysokości. Wysokość świadczenia alimentacyjnego ustala sąd, biorąc pod uwagę sytuację finansową dziecka i rodziców, a także pozostałe istotne okoliczności sprawy. Ustalając wysokość świadczenia alimentacyjnego, sąd uwzględnia spoczywający na ojcu lub matce obowiązek alimentacyjny wobec ich wszystkich pełnoletnich dzieci, niezależnie od tego czy powództwo o alimenty wytoczono w odniesieniu do wszystkich dzieci czy tylko jednego z nich (art. 3.205 kodeksu cywilnego). W przypadku świadczeń alimentacyjnych zasądzonych w formie okresowych płatności wysokość świadczenia podlega corocznie waloryzacji o wskaźnik inflacji zgodnie z procedurą określoną przez rząd (art. 3.208 kodeksu cywilnego).

Obowiązek alimentacyjny między małżonkami

Wydając orzeczenie zasądzające alimenty i określając ich wysokość, sąd uwzględnia czas trwania małżeństwa, stan niedostatku, sytuację finansową obojga małżonków, ich stan zdrowia, wiek i zdolność do pracy, prawdopodobieństwo znalezienia zatrudnienia przez bezrobotnego małżonka oraz inne istotne okoliczności. Świadczenie alimentacyjne może przybrać formę jednorazowej lub comiesięcznej płatności bądź przeniesienia własności. W przypadku świadczenia alimentacyjnego zasądzonego w formie okresowych płatności każde z małżonków może wnieść o podwyższenie, obniżenie lub uchylenie świadczenia, jeżeli nastąpiła zasadnicza zmiana okoliczności. Okresowe płatności podlegają corocznie waloryzacji zgodnie z procedurą określoną przez rząd (art. 3.78 kodeksu cywilnego).

Obowiązek alimentacyjny między byłymi małżonkami

Wydając orzeczenie zasądzające alimenty i określając ich wysokość, sąd uwzględnia czas trwania małżeństwa, stan niedostatku, sytuację finansową byłych małżonków, ich stan zdrowia, wiek, zdolność do pracy, prawdopodobieństwo znalezienia zatrudnienia przez bezrobotnego małżonka oraz inne istotne okoliczności. Sąd obniża świadczenie alimentacyjne, zasądza je tymczasowo lub odmawia jego zasądzenia w przypadku spełnienia co najmniej jednej z następujących przesłanek:

1) małżeństwo trwało krócej niż jeden rok; 2) małżonek uprawniony do otrzymywania świadczenia alimentacyjnego popełnił przestępstwo na szkodę drugiego małżonka lub osób mu bliskich; 3) małżonek uprawniony do otrzymywania świadczenia alimentacyjnego znalazł się w trudnej sytuacji finansowej z własnej winy; 4) małżonek wnoszący o świadczenie alimentacyjne nie przyczynił się do powstania majątku wspólnego lub w czasie małżeństwa świadomie działał wbrew interesom drugiego małżonka lub rodziny. Świadczenie alimentacyjne może przybrać formę jednorazowej lub comiesięcznej płatności bądź przeniesienia własności.

W przypadku świadczenia alimentacyjnego zasądzonego w formie okresowych płatności każde z byłych małżonków może wnieść o podwyższenie, obniżenie lub uchylenie świadczenia, jeżeli nastąpiła zasadnicza zmiana okoliczności. Wierzyciel otrzymuje okresowe płatności dożywotnio, a ich wysokość podlega waloryzacji o wskaźnik inflacji zgodnie z procedurą określoną przez rząd. W przypadku gdy były małżonek, na rzecz którego sąd zasądził świadczenie alimentacyjne, umrze lub ponownie zawrze związek małżeński, świadczenie alimentacyjne zostaje uchylone (art. 3.72 kodeksu cywilnego).

Obowiązek alimentacyjny między krewnymi

W miarę możliwości pełnoletnie rodzeństwo dostarcza środków utrzymania swojemu małoletniemu rodzeństwu, które znajduje się w niedostatku, straciło rodziców lub nie jest w stanie uzyskać świadczeń alimentacyjnych od rodziców (art. 3.236 kodeksu cywilnego). Pełnoletnie wnuki, które mają ku temu możliwości, mają obowiązek wypłacać świadczenie alimentacyjne na rzecz swoich dziadków, jeżeli ci są niezdolni do pracy oraz znajdują się w niedostatku. Dziadkowie, którzy mają ku temu możliwości, mają obowiązek wypłacać świadczenie alimentacyjne na rzecz swoich małoletnich wnuków, które straciły rodziców lub nie są w stanie uzyskać świadczeń alimentacyjnych od rodziców (art. 3.237 kodeksu cywilnego). W takiej sytuacji stosuje się odpowiednio przepisy kodeksu cywilnego dotyczące obowiązku alimentacyjnego między dziećmi a rodzicami.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Dłużnik alimentacyjny ma obowiązek wypłacać świadczenie alimentacyjne na rzecz wierzyciela. W przypadku gdy ojciec lub matka wytacza powództwo w imieniu swojego małoletniego dziecka, świadczenie alimentacyjne wypłaca się ojcu lub matce, a nie dziecku. Jeżeli dziecko pozostaje pod opieką lub jest objęte kuratelą, świadczenie alimentacyjne wypłaca się opiekunowi/kuratorowi, który może je przeznaczyć wyłącznie na cele służące dobru dziecka.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Wniosek o wszczęcie egzekucji świadczeń alimentacyjnych kieruje się do komornika. Podstawą postępowania egzekucyjnego jest tytuł wykonawczy. Tytułem wykonawczym jest między innymi nakaz egzekucji wydany na podstawie orzeczenia sądu oraz nakaz sądowy. Po uprawomocnieniu się wykonanego orzeczenia sąd pierwszej instancji wydaje nakaz egzekucji na pisemny wniosek wierzyciela.

Za uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego wobec dziecka grozi odpowiedzialność karna. Zgodnie z art. 164 kodeksu karnego kto uchyla się od nałożonego przez sąd obowiązku dostarczania dziecku środków utrzymania, wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka lub zapewnienia dziecku innego niezbędnego wsparcia finansowego, podlega karze pracy na cele społeczne, ograniczenia wolności, aresztu lub karze pozbawienia wolności do lat dwóch. Za niewykonanie innego rodzaju orzeczenia sądu również grozi odpowiedzialność karna: zgodnie z art. 245 kodeksu karnego kto nie wykona orzeczeniu sądu o charakterze niesankcyjnym popełnia występki zagrożony karą pracy na cele społeczne, grzywny, ograniczenia wolności lub aresztu.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

W przypadku egzekucji z majątku osoby fizycznej egzekucji nie można przeprowadzić z przedmiotów gospodarstwa domowego, przedmiotów służących do pracy lub nauki ani innych składników majątku niezbędnych dłużnikowi lub członkom jego rodziny w życiu codziennym, pracy zawodowej lub nauce. Wykaz przedmiotów wyłączonych spod egzekucji można znaleźć w wytycznych dotyczących wykonywania orzeczeń (Spredimū vykdyimo instrukciyje). Ponadto egzekucji nie można przeprowadzić z sumy stanowiącej minimalne miesięczne wynagrodzenie określone przez rząd ani z przedmiotów niezbędnych dzieciom i osobom niepełnosprawnym (art. 668 kodeksu postępowania cywilnego).

Potrącenia z części wynagrodzenia za pracę lub równoważnych dochodów i świadczeń uzyskiwanych przez dłużnika do wysokości minimalnego miesięcznego wynagrodzenia określonego przez rząd dokonuje się na podstawie tytułów wykonawczych do chwili, aż całkowita kwota do odzyskania zostanie w pełni pokryta. W przypadku egzekucji świadczeń alimentacyjnych w formie okresowych płatności lub odszkodowania z tytułu naruszenia czynności narządu ciała, innego rozstroju zdrowia lub śmierci osoby zapewniającej utrzymanie stopa potrącenia wynosi 30%, chyba że nakaz egzekucji, przepisy prawa lub orzeczenie sądu stanowią inaczej. Potrącenia z części wynagrodzenia za pracę lub równoważnych dochodów i świadczeń

przekraczającej minimalne miesięczne wynagrodzenie określone przez rząd stanowią 50%, chyba że przepisy prawa lub orzeczenie sądu stanowią inaczej (art. 736 kodeksu postępowania cywilnego). Ponadto w art. 739 kodeksu postępowania cywilnego określono kwoty wyłączone spod egzekucji (np. świadczenie rodzicielskie, zasiłek rodzinny itp.).

Egzekucja z majątku dłużnika jest niedopuszczalna, w przypadku gdy dłużnik przedstawił komornikowi dowody świadczące o tym, że egzekwowaną sumę oraz koszty egzekucji będzie można odzyskać w terminie sześciu miesięcy lub, w przypadku egzekucji z jedynego lokalu mieszkalnego dłużnika, w którym dłużnik obecnie zamieszkuje, w terminie 18 miesięcy, potrącając sumy, o których mowa w art. 736 kodeksu postępowania cywilnego, z wynagrodzenia, emerytury lub renty, stypendium studenckiego lub innego dochodu dłużnika.

Nakaz egzekucji wydany na podstawie orzeczenia sądu można przedłożyć organowi egzekucyjnemu do celów egzekucji w terminie pięciu lat od uprawomocnienia się orzeczenia sądu. Jeżeli zgodnie z orzeczeniem sądu egzekucja ma zostać przeprowadzona w formie okresowych płatności, tytuły wykonawcze zachowują ważność przez cały okres egzekucji, a termin spełnienia świadczenia rozpoczyna bieg w dniu upływu terminu na dokonanie poszczególnych płatności (art. 605 kodeksu postępowania cywilnego).

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Skarb Państwa dostarcza środków utrzymania małoletnim dzieciom, które od ponad miesiąca nie otrzymują świadczeń alimentacyjnych od swoich rodziców lub pełnoletnich krewnych, którzy są w stanie łączyć na ich utrzymanie (art. 3.204 kodeksu cywilnego). Świadczenia alimentacyjne przyznaje i wypłaca Rada Krajowego Funduszu Ubezpieczenia Społecznego (Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba) przy Ministerstwie Zabezpieczenia Społecznego i Pracy. Wnioskodawca ubiegający się o świadczenie (rodzic, któremu sąd przyznał prawo do opieki na dzieckiem, lub opiekun/kurator) musi złożyć następujące dokumenty: wniosek o przyznanie świadczenia, orzeczenie sądu lub zatwierdzoną przez sąd umowę o świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka lub poświadczony odpis takich dokumentów bądź wypisy lub wyciągi z takich dokumentów, ze wskazaniem wnioskowanej wysokości świadczenia alimentacyjnego na rzecz dziecka, jak również dokumenty wykazujące, że: dziecko jest obywatelem Litwy, bezpaństwowcem lub cudzoziemcem zamieszkującym na stałe na terytorium Litwy; od ponad miesiąca dziecko nie otrzymuje świadczenia alimentacyjnego lub otrzymało w tym okresie tylko część świadczenia; wnioskodawca jest obywatelem Litwy, bezpaństwowcem lub cudzoziemcem zamieszkującym na stałe na terytorium Litwy (w przypadku gdy organ nie jest w stanie uzyskać wspomnianych dokumentów lub danych z rejestrów państwowych lub rejestrów poszczególnych instytucji bądź państwowych systemów informacyjnych). Z chwilą wypłacenia świadczenia alimentacyjnego zgodnie z określoną procedurą Rada Krajowego Funduszu Ubezpieczenia Społecznego przy Ministerstwie Zabezpieczenia Społecznego i Pracy nabywa prawo do odzyskania od dłużnika wypłaconych kwot wraz z odsetkami naliczonymi od kwoty zaległości za każdy dzień zwłoki. Orzeczenie o odzyskaniu kwot wypłaconych świadczeń alimentacyjnych i orzeczenie o odzyskaniu odsetek stanowią łącznie tytuł wykonawczy.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Zob. odpowiedź na pytanie 12.

14 Jeżeli zamieszkuje na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Służba Państwowej Pomocy Prawnej jest organem centralnym upoważnionym do wykonywania zadań określonych w rozporządzeniu Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (zwanym dalej „rozporządzeniem w sprawie świadczeń alimentacyjnych”).

W przypadku wniosków dotyczących zobowiązań alimentacyjnych osób w wieku poniżej 21. roku życia wynikających ze stosunków między rodzicami a dziećmi zadania organu centralnego, o których mowa w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych, wykonuje Rada Krajowego Funduszu Ubezpieczenia Społecznego przy Ministerstwie Zabezpieczenia Społecznego i Pracy.

Dane kontaktowe Służby Państwowej Pomocy Prawnej:

Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnybos – adres: Odminių g. 3, 01122 Vilnius, tel. +370 700 00 211, faks +370 700 35 006, e-mail: teisinepagalba@vgtpt.lt

Dane kontaktowe Rady Krajowego Funduszu Ubezpieczenia Społecznego przy Ministerstwie Zabezpieczenia Społecznego i Pracy, Oddział w Możejках: Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos Mažeikių skyrius – adres: Vasario 16-osios g. 4, LT-89225 Mažeikiai, tel. +370 (443) 26659, faks +370 (443) 27341, e-mail: mazeikiai@sodra.lt

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Zob. odpowiedź na pytanie 14.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Protokół haski z dnia 23 listopada 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych ma zastosowanie na Litwie.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

W przypadku gdy zastosowanie ma rozporządzenie w sprawie świadczeń alimentacyjnych, pomoc prawną przyznaje się zgodnie z art. 44–47 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych, art. 31-5 ustawy o wdrożeniu przepisów unijnych i międzynarodowych regulujących postępowanie cywilne (Civilinį procesą reglamentuojančių Europos Sąjungos ir tarptautinės teisės aktų įgyvendinimo įstatymas) oraz ustawą o państwowej pomocy prawnej. Wnioski o państwową pomoc prawną są przekazywane bezpośrednio właściwym organom odpowiedzialnym za państwową pomoc prawną (Służba Państwowej Pomocy Prawnej i jej lokalne oddziały).

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Aby wdrożyć rozporządzenie w sprawie świadczeń alimentacyjnych, nowelizowano litewską ustawę o wdrożeniu przepisów unijnych i międzynarodowych regulujących postępowanie cywilne. Wprowadzone zmiany obejmują określenie instytucji upoważnionych do wykonywania zadań organu centralnego na podstawie rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych oraz procedury przyznawania pomocy prawnej, a także uprawnienie instytucji pełniących funkcję organu centralnego do uzyskiwania, nieodpłatnie, danych niezbędnych do wykonywania wskazanych w rozporządzeniu zadań od organów państwowych i samorządowych, innych organów, banków i innych instytucji kredytowych i finansowych, a także z państwowych rejestrów i innych systemów informacyjnych.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 16/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Luksemburg

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Obowiązek alimentacyjny oznacza nałożony na mocy przepisów na osobę, która posiada potrzebne do tego środki, obowiązek łżenia na utrzymanie innej osoby, z którą łączy ją stosunek pokrewieństwa lub powinowactwa. Świadczenia alimentacyjne mogą zatem otrzymywać w szczególności następujące osoby: małżonek od współmałżonka lub byłego małżonka (art. 212, 214 i 246 kodeksu cywilnego) bądź partner od drugiego partnera, w przypadku gdy zawarli oni związek partnerski w rozumieniu ustawy z dnia 9 lipca 2004 r. o skutkach prawnych niektórych związków partnerskich, z późniejszymi zmianami, lub – pod pewnymi warunkami – od byłego partnera; dzieci od swoich rodziców (art. 203, 372-2 i 376-2, 376-3, 376-4 kodeksu cywilnego); ojcowie, matki i inni wstępni od swoich dzieci (art. 205 kodeksu cywilnego); teściowie od swoich zięciów i synowych (art. 206 kodeksu cywilnego).

Zasada, zgodnie z którą świadczenia alimentacyjne nie służą zaspokojeniu roszczeń z przeszłości (*les aliments ne s'arréagent pas*) oznacza, że świadczenia te mają na celu zaspokojenie bieżących i przyszłych potrzeb, a nie zwrot wydatków poniesionych w przeszłości. Pod względem mocy prawnej zasada ta ma charakter domniemania wrzuszalnego, co oznacza, że przestaje ona obowiązywać, jeżeli wierzyciel przedstawi dowody na to, że został zmuszony do zadłużenia się w celu zapewnienia sobie środków utrzymania, że nie pozostawał bezczynny, albo że nie był w stanie podjąć odpowiednich działań.

Wierzytelności alimentacyjne nie podlegają potrąceniu, z wyjątkiem potrącenia z innymi wierzytelnościami o charakterze alimentacyjnym.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

W sprawach dotyczących wspólnej władzy rodzicielskiej każde z rodziców – niezależnie od tego, czy rodzice pozostają w związku małżeńskim, w separacji czy są rozwiedzeni – ma obowiązek łżenia na utrzymanie i kształcenie dzieci proporcjonalnie do środków, którymi dysponuje, a także do środków, którymi dysponuje drugie z rodziców oraz do potrzeb dziecka. W przypadku rozwodu lub separacji rodzice – niezależnie od tego, czy wykonują władzę rodzicielską wspólnie – muszą w dalszym ciągu wspólnie łożyć na utrzymanie i kształcenie dziecka, chyba że sąd postanowi inaczej. Taki wkład w utrzymanie dziecka przybiera formę obowiązku alimentacyjnego, który nie ustaje automatycznie z chwilą osiągnięcia przez dziecko pełnoletności. Świadczenia alimentacyjne można wypłacać bezpośrednio pełnoletniemu dziecku, a ich wysokość może zostać zmieniona w zależności od potrzeb dziecka oraz w przypadku zmiany sytuacji finansowej każdego z rodziców.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Właściwi do rozpoznawania spraw dotyczących w szczególności świadczeń alimentacyjnych, wykonywania władzy rodzicielskiej oraz rozwodu i separacji są sędziowie orzekający w sprawach rodzinnych (*juges aux affaires familiales*) w sądach okręgowych (*tribunaux d'arrondissement*).

Powód wnoszący o zasądzenie alimentów ma obowiązek zwrócić się w tej sprawie do sędziego orzekającego w sprawach rodzinnych. Jeżeli o zasądzenie alimentów wystąpiono w toku postępowania w sprawie o rozwód lub separację, sędzia orzekający w sprawach rodzinnych rozpoznaje nie tylko powództwo o rozwód lub separację, ale również powództwo o alimenty.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

W przypadku osób pozostających pod opieką lub kuratelą powództwo o świadczenia alimentacyjne może zostać wytoczone w imieniu rodzica lub małoletniego dziecka odpowiednio przez opiekuna lub kuratora.

Rodzic lub rodzice wykonujący władzę rodzicielską wobec małoletniego dziecka mogą wytoczyć powództwo w jego imieniu.

Małoletnie dziecko nie ma zdolności do czynności prawnych i nie może samodzielnie wytoczyć powództwa, z wyjątkiem małoletniego zdolnego do rozumienia znaczenia swoich czynów – na warunkach określonych w art. 1007-50 nowego kodeksu postępowania cywilnego. Małoletni zdolny do zrozumienia znaczenia swoich czynów może zwrócić się do sędziego orzekającego w sprawach rodzinnych, wytaczając przed sąd okręgowy powództwo o zmianę sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej lub wykonywania prawa do kontaktów lub odwiedzin (*droit de visite ou d'hébergement*). W takim przypadku w terminie piętnastu dni sąd – w drodze postanowienia – ustanawia adwokata do reprezentowania małoletniego.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Właściwym miejscowo sądem okręgowym jest:

sąd właściwy dla miejsca zamieszkania rodziny;

jeżeli rodzice zamieszkują osobno, sąd właściwy dla miejsca zamieszkania rodzica, z którym – w przypadku wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej – zamieszkują małoletnie dzieci, lub – w przypadku wykonywania władzy rodzicielskiej przez jednego z rodziców – sąd właściwy dla miejsca zamieszkania tego rodzica;

w pozostałych przypadkach – sąd właściwy dla miejsca zamieszkania tego z rodziców, który nie wytoczył powództwa jako pierwszy.

W przypadku pozwu wspólnego sądem właściwym jest sąd wybrany przez strony, czyli sąd właściwy dla miejsca zamieszkania jednej lub drugiej strony.

Jeżeli spór dotyczy wyłącznie obowiązku alimentacyjnego wobec małżonka, łożenia na utrzymanie i kształcenie dziecka, obowiązku przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny lub – w przypadku ustania zarejestrowanego związku partnerskiego – środków pilnych i tymczasowych, właściwość może jednak posiadać sąd właściwy dla miejsca zamieszkania małżonka, byłego partnera będącego wierzycielem lub rodzica, który w głównej mierze sprawuje pieczę nad dziećmi, nawet jeżeli ukończyły one 18. rok życia.

Właściwość miejscową ustala się w zależności od miejsca zamieszkania na dzień wniesienia pozwu lub – w sprawach rozwodowych – na dzień wniesienia pierwotnego pozwu o rozwód.

W przypadku gdy o zasądzenie alimentów wniesiono w toku postępowania rozwodowego, sądem właściwym jest sąd, do którego wniesiono pozew o rozwód.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Powód może skierować sprawę do sędziego orzekającego w sprawach rodzinnych poprzez wniesienie pozwu do sądu okręgowego. Pozew ten składa się w sekretariacie sądu okręgowego, który doręcza jego odpis stronie przeciwnej. Takie postępowanie nie jest objęte przymusem adwokackim, chyba że pozew o zasądzenie alimentów wniesiono w toku postępowania w sprawie o rozwód ze względu na trwały rozkład pożycia lub postępowania w sprawie o separację. Tego rodzaju postępowania są objęte przymusem adwokackim.

W każdym przypadku powód jest obowiązany przedstawić sędziemu wszelkie dokumenty przemawiające za tym, że znajduje się w potrzebie. Do takich dokumentów zalicza się na przykład odcinki wypłaty, zaświadczenia o niepodleganiu opodatkowaniu podatkiem dochodowym, zaświadczenia o uznaniu za bezrobotnego lub zaświadczenia o przebywaniu na zwolnieniu ze względu na przewlekłą chorobę, dokumenty potwierdzające wysokość czynszu, zaciągnięcie kredytów, posiadanie dzieci pozostających na utrzymaniu oraz ponoszenie kosztów ich utrzymania i wykształcenia itp.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Do kosztów, które należy wziąć pod uwagę w przypadku skierowania sprawy do sądu, zalicza się koszty sądowe i koszty postępowania, do poniesienia których (w całości lub w części) może zostać zobowiązana strona przegrywająca sprawę. W stosownych przypadkach do kosztów zalicza się także honoraria adwokackie.

Osoby, których dochód uznaje się, zgodnie z prawem luksemburskim, za niewystarczający, mogą skorzystać z pomocy prawnej. W tym celu muszą wypełnić kwestionariusz udostępniany przez Centralny Wydział Pomocy Społecznej (Service central d'assistance sociale) i przesłać go do dziekana właściwej miejscowo izby adwokackiej (Bâtonnier de l'Ordre des avocats).

Jeżeli pomoc prawną przyznaje dziekan, obejmuje ona wszystkie koszty sądowe i koszty procesu lub koszty związane z czynnościami procesowymi, w odniesieniu do których została przyznana. Pomocą prawną objęte są na przykład opłaty skarbowe i opłaty rejestracyjne, opłaty kancelaryjne, honoraria adwokackie, opłaty i koszty czynności wykonywanych przez komornika sądowego, honoraria i koszty notariuszy, wynagrodzenie i koszty biegłych, wynagrodzenie świadków, wynagrodzenie tłumaczy pisemnych i ustnych, opłaty za wydanie zaświadczeń o prawie innego państwa (*certificats de coutume*), koszty przejazdów, opłaty za dokonanie wpisu do rejestrów, opłaty związane z hipoteką i zastawem, a także opłaty za publikację obwieszczeń w prasie, o ile zachodzi taka potrzeba.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Forma alimentów

W trakcie postępowania oraz po wydaniu orzeczenia w sprawie rozwodu lub separacji alimenty przybierają najczęściej formę świadczeń wypłacanych w odstępach miesięcznych. Mogą one jednak również przybrać postać jednorazowego świadczenia w postaci wypłaty sumy pieniężnej albo przekazania składników majątku w naturze.

Jeśli chodzi o przyczynianie się do utrzymania i wykształcenia dziecka, alimenty mogą przybrać postać albo świadczeń wypłacanych miesięcznie, albo, w całości lub w części, bezpośredniego pokrycia kosztów ponoszonych w związku z utrzymaniem lub wykształceniem dziecka. Obowiązek alimentacyjny można też wypełnić, umożliwiając zamieszkiwanie w lokalu mieszkalnym i korzystanie z niego.

Jeżeli osoba, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, udowodni, że nie jest w stanie wypłacać świadczeń alimentacyjnych, sąd może nakazać jej przyjęcie osoby uprawnionej do alimentów pod własny dach oraz zapewnienie jej żywienia i utrzymania.

Ustalanie wysokości alimentów

Nie istnieje standardowa skala służąca do ustalania wysokości alimentów. Kwotę alimentów ustala się na podstawie środków, którymi dysponuje dłużnik, i potrzeb wierzyciela.

Waloryzacja

Aby dostosować wysokość świadczeń alimentacyjnych do zmieniających się kosztów życia, sąd może, również z urzędu, nakazać waloryzację świadczeń alimentacyjnych na podstawie przewidzianej w prawie klauzuli waloryzacyjnej.

Zmiana wysokości alimentów

W przypadku zaistnienia nowych okoliczności istnieje możliwość zwiększenia lub zmniejszenia wysokości alimentów, a nawet uchylenia obowiązku alimentacyjnego, chyba że alimenty zostały wypłacone w formie jednorazowego świadczenia w ramach rozwodu. W przypadku braku porozumienia pomiędzy stronami o podwyższeniu lub zmniejszeniu świadczenia alimentacyjnego decyduje sąd.

Ponadto sąd jest uprawniony do zmiany wysokości alimentów, która została ustalona za porozumieniem stron. Uprawnienie to nie zależy od tego, czy doszło do zmiany okoliczności faktycznych dotyczących odpowiednio wierzyciela lub dłużnika, i może zostać zrealizowane również wywcześnie, gdy okoliczności faktyczne pozostają bez zmian, jeżeli sędzia uzna, że kwota świadczenia jest zbyt niska lub zbyt wysoka.

W przypadku rozwodu ze względu na trwały rozkład pożycia świadczenia alimentacyjne na rzecz małżonka przysługują maksymalnie przez okres równy czasowi trwania małżeństwa, chyba że zaistnieją wyjątkowe okoliczności, które uzasadniają wyznaczenie innego okresu ich wypłaty.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

W toku postępowania w sprawie o rozwód lub separację oraz po wydaniu przez sąd wyroku orzekającego rozwód lub separację świadczenie alimentacyjne wypłaca się małżonkowi, któremu przysługują alimenty.

Świadczenie alimentacyjne na utrzymanie i kształcenie dziecka jest przekazywane przez jednego rodzica do rąk drugiego rodzica albo osobie, której powierzono dziecko. Gdy dziecko jest pełnoletnie, świadczenie alimentacyjne można, na podstawie orzeczenia sądu lub umowy między rodzicami, w całości lub częściowo, wypłacać dziecku.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Wierzyciel może skorzystać z szeregu środków mających na celu zmuszenie dłużnika, który nie wywiązuje się ze swoich obowiązków, do wypłaty świadczenia alimentacyjnego.

Środki o charakterze cywilnym:

Wierzyciel dysponuje szeregiem możliwości.

W przypadku rozwodu może się on zwrócić do sędziego orzekającego w sprawach rodzinnych, wnosząc do sądu okręgowego o zezwolenie na pobieranie – w zastępstwie byłego małżonka i bez uszczerbku dla praw przysługujących osobom trzecim – dochodów tego małżonka, tj. uzyskiwanych przez niego przychodów z pracy, a także przysługujących mu emerytur i rent oraz wszelkich innych kwot należnych mu od osób trzecich, w proporcjach i na warunkach określonych przez sędziego. Takie orzeczenie może zostać zmodyfikowane w przypadku zmiany okoliczności faktycznych.

Może on również skorzystać ze zwykłych środków egzekucyjnych, takich jak zajęcie wierzytelności dłużnika znajdujących się u osoby trzeciej (*saisie-arrêt*) (na przykład znajdujących się na rachunku bankowym), zajęcie ruchomości (samochodu, biżuterii itp.), jak również zajęcie nieruchomości (budynku, nieruchomości gruntowej itp.) na podstawie orzeczenia sądowego lub tytułu egzekucyjnego.

Środki o charakterze kamym:

Wierzyciel może złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstw wyszczególnionych poniżej.

Przestępstwo uchylania się od obowiązku alimentacyjnego (*abandon de famille*) jest zagrożone karą pozbawienia wolności od miesiąca do roku oraz karą grzywny w wysokości 251–2500 euro bądź tylko jedną z tych kar (art. 391bis kodeksu karnego). Do znamion tego przestępstwa należy unikanie przez dłużnika wypełnienia w całości lub w części zobowiązań alimentacyjnych, które spoczywają na nim z mocy prawa, niezależnie od tego, czy odmówił ich wykonania mimo że był je w stanie wykonać, czy też niemożność ich wykonania powstała z jego winy.

Przestępstwo to może dotyczyć obowiązku alimentacyjnego obciążającego rodziców w odniesieniu do dzieci, małżonków względem siebie nawzajem oraz przysposabiającego względem przysposobionego.

Ściganie przestępstwa jest poprzedzone przedstawieniem dłużnikowi alimentacyjnego zarzutów (*interpellation*). Czynności tej, potwierdzonej protokołem, dokonuje funkcjonariusz luksemburskiej policji. Jeżeli adres dłużnika alimentacyjnego nie jest znany, przedstawienie zarzutów nie jest wymagane.

Przestępstwo pozornej niewypłacalności (*insolvabilité frauduleuse*) jest zagrożone karą pozbawienia wolności od sześciu miesięcy do lat trzech oraz karą grzywny w wysokości od 500 EUR do 12 500 euro lub tylko jedną z tych kar (art. 391ter kodeksu karnego). Do znamion tego przestępstwa należy zorganizowanie własnej niewypłacalności lub doprowadzenie do pogorszenia się własnej sytuacji finansowej, również przed wydaniem orzeczenia sądu, poprzez zwiększenie pasywów lub zmniejszenie aktywów wchodzących w skład majątku, lub też poprzez ukrycie niektórych składników majątku w celu uniknięcia wykonania nakazu zapłaty zobowiązań alimentacyjnych wydanego przez sąd cywilny.

Do celów stosowania art. 391 ter kodeksu karnego za równoważne takiemu nakazowi uznaje się orzeczenia oraz zatwierdzone ugody sądowe nakładające obowiązek wypłaty świadczeń lub zapomóg, lub też obowiązek przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny, jak również postanowienia dotyczące alimentów zawarte w ugodach poprzedzających rozwód zawartych za porozumieniem stron.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Roszczenia dotyczące zapłaty poszczególnych świadczeń wynikających z rent bezterminowych (*rente perpétuelle*) lub rent dożywotnich (*rente viagère*) oraz świadczeń alimentacyjnych przedawniają się po pięciu latach.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Na wniosek wierzyciela Krajowy Fundusz Solidarności (Fonds national de solidarité) może przeprowadzić egzekucję wszelkich świadczeń alimentacyjnych należnych małżonkowi, wstępnemu lub zstępnemu. W odniesieniu do dochodzonych kwot fundusz wstępuje w prawa wierzyciela na potrzeby przeprowadzenia egzekucji świadczeń alimentacyjnych. Dłużnik otrzymuje zawiadomienie o kwocie będącej przedmiotem egzekucji i jest zobowiązany do jej przekazania na ręce Przewodniczącego Krajowego Funduszu Solidarności.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Krajowy Fundusz Solidarności może, pod pewnymi warunkami, dokonać wypłaty świadczenia alimentacyjnego w zastępstwie dłużnika. Wierzyciel lub jego przedstawiciel ustawowy kieruje wniosek o wypłatę do Przewodniczącego Krajowego Funduszu Solidarności.

Wniosek ten zostaje przyjęty przez przewodniczącego lub jego zastępcę, jeżeli wierzyciel wykaże, że:

ma legalne miejsce pobytu w Wielkim Księstwie Luksemburga i że on lub jego przedstawiciel ustawowy zamieszkuje w tym kraju od pięciu lat;

świadczenia alimentacyjne zostały mu przyznane orzeczeniem sądu podlegającym wykonaniu w Wielkim Księstwie Luksemburga;

całość lub część świadczeń nie mogła zostać wyegzekwowana w drodze skutecznie przeprowadzonej egzekucji na podstawie przepisów prawa cywilnego; znajduje się w trudnej sytuacji gospodarczej.

W przypadku gdy warunek wskazany w podpunkcie c) nie został spełniony, wniosek zostanie przyjęty, jeżeli skorzystanie z postępowania egzekucyjnego wydaje się nieskuteczne lub jeżeli dłużnik mieszka za granicą. Do rozpatrywania ewentualnych odwołań właściwy jest sąd pokoju miejsca zamieszkania wierzyciela, do którego należy zwrócić się w tej sprawie w terminie czterdziestu dni od dnia otrzymania zawiadomienia o decyzji przewodniczącego.

Pomoc prawna przysługuje wierzycielom z mocy prawa. Od momentu przyjęcia wniosku aż do zakończenia dokonywania wypłat przez fundusz wierzyciel nie może podejmować żadnych kroków prawnych przeciwko dłużnikowi w celu wyegzekwowania należnych mu świadczeń alimentacyjnych.

14 Jeżeli zamieszkuję na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Na mocy konwencji nowojorskiej z dnia 20 czerwca 1956 r. oraz rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych wnioskodawca przebywający w Luksemburgu może, w przypadku gdy dłużnik przebywa za granicą, zwrócić się do Prokuratora Generalnego (Procureur Général d'Etat).

Prokurator Generalny, pełniący funkcję organu centralnego, przekaże wniosek wraz z załączonymi do niego dokumentami organowi centralnemu państwa, w którym znajduje się miejsce zamieszkania dłużnika, w celu uzyskania jego pomocy w wyegzekwowaniu płatności alimentacyjnych należnych wierzycielowi.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Wierzyciel alimentacyjny kieruje wniosek do organu przekazującego, którym jest Prokurator Generalny, korzystając z szeregu formularzy przewidzianych w rozporządzeniu (WE) nr 4/2009.

Procureur Général d'Etat

Cité Judiciaire

Bâtiment CR

L-2080 Luxembourg

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Wnioskodawca zamieszkujący w innym państwie jest zobowiązany zwrócić się do organu centralnego tego państwa. Nie może się on zwrócić bezpośrednio do konkretnej instytucji lub organu administracji w Luksemburgu.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Nie dotyczy.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

W przypadku wniosków złożonych w oparciu o to rozporządzenie UE wierzycielom alimentacyjnym, którzy nie ukończyli 21 lat, przysługuje całkowicie nieodpłatna pomoc prawna, niezależnie od przepisów prawa krajowego.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Aby umożliwić organowi centralnemu świadczenie pomocy przewidzianej w art. 51 rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych, w Luksemburgu przyjęto ustawę z dnia 3 sierpnia 2011 r. wdrażającą przywołane rozporządzenie UE, a także rozporządzenie Wielkiego Księcia w sprawie wykonania art. 2 i 3 ustawy z dnia 3 sierpnia 2011 r. [Mémorial (dziennik urzędowy) A nr 175 z dnia 12 sierpnia 2011 r.].

We wspomnianych przepisach przyznano Prokuratorowi Generalnemu bezpośredni dostęp do niektórych baz danych.

Powiązane strony

 [Legilux](#)

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 16/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji

językowej [hu](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie

tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Roszczenia alimentacyjne - Węgry

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Co do zasady obowiązek alimentacyjny powstaje między krewnymi w linii prostej:

- rodzic ma obowiązek alimentacyjny wobec dziecka, a dziecko – wobec rodzica;
- jeżeli dziecko uprawnione do świadczeń alimentacyjnych nie ma rodzica, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny, obowiązek taki przechodzi na dalszych krewnych;
- jeżeli uprawniony do świadczeń alimentacyjnych nie ma dzieci, obowiązek alimentacyjny wobec niego przechodzi na zstępnych dalszego stopnia (§ 4:196 ust. 1–4 kodeksu cywilnego).

Małoletnich, którzy nie mają żadnych krewnych w linii prostej, na których mógłby zostać przeniesiony obowiązek alimentacyjny, musi utrzymywać ich starsze rodzeństwo, pod warunkiem że wypełnianie obowiązku alimentacyjnego nie będzie się wiązało dla takiego starszego brata lub starszej siostry z zagrożeniem możliwości samodzielnego utrzymania siebie, współmałżonka lub konkubenta/konkubiny bądź krewnych w linii prostej pozostających na jego/jej utrzymaniu (§ 4:197 kodeksu cywilnego).

Małżonkowie zamieszkujący wspólnie są zobowiązani do łożenia na utrzymanie zamieszkujących w ich gospodarstwie domowym małoletnich dzieci drugiego małżonka (dzieci przybranych) pozostających na ich utrzymaniu, które zamieszkują we wspólnym gospodarstwie domowym małżonków za zgodą małżonka zapewniającego środki utrzymania (§ 4:198 ust. 1 kodeksu cywilnego).

Na dzieciach przybranych spoczywa obowiązek alimentacyjny względem rodzica przybranego, który popadł w niedostatek, jeżeli taki rodzic zapewniał im środki utrzymania przez dłuższy czas (§ 4:199 ust. 1 kodeksu cywilnego).

Na dzieciach przybranych spoczywa obowiązek alimentacyjny względem osoby, która sprawowała nad nimi opiekę w gospodarstwie domowym przez dłuższy czas i nie zażądała rekompensaty finansowej z tego tytułu i która nie jest ich rodzicem biologicznym, rodzicem adopcyjnym ani rodzicem przybranym (§ 4:199 ust. 2 kodeksu cywilnego).

Małżonek może zażądać świadczeń alimentacyjnych od współmałżonka w przypadku separacji sądowej lub od byłego małżonka w przypadku rozwodu, jeżeli nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać nie ze swojej winy (§ 4:29 ust. 1 kodeksu cywilnego).

W przypadku separacji sądowej były partner, który nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać nie ze swojej winy, może zażądać świadczeń alimentacyjnych od byłego partnera, pod warunkiem że związek trwał co najmniej rok i urodziło się z niego dziecko (§ 4:86 ust. 1 kodeksu cywilnego).

Wyróżnia się dwie formy „środków utrzymania”: świadczenia w naturze i świadczenia pieniężne (świadczenia alimentacyjne).

W przypadku małoletniego „obowiązek alimentacyjny” oznacza, że rodzic dziecka jest uprawniony i zobowiązany do sprawowania opieki nad swoim dzieckiem wychowywanym w rodzinie, do wychowywania tego dziecka oraz do zapewnienia mu warunków niezbędnych do rozwoju fizycznego, poznawczego, emocjonalnego i moralnego – w szczególności miejsca zamieszkania, pożywienia i odzieży, a także dostępu do edukacji i opieki zdrowotnej.

Rodzic opiekujący się dzieckiem i zamieszkujący z nim w tym samym gospodarstwie domowym zaspokaja potrzeby dziecka w naturze, natomiast rodzic mieszkający osobno (lub rodzic zamieszkujący w tym samym gospodarstwie domowym, który nie uczestniczy w utrzymaniu dziecka) zapewnia dziecku środki utrzymania głównie poprzez wypłacanie świadczeń alimentacyjnych.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Wszyscy małoletni (osoby, które nie ukończyły 18 roku życia) są uprawnieni do świadczeń alimentacyjnych w oparciu o ustanowione w prawie domniemanie zapotrzebowania na środki utrzymania. Dzieci, które nie ukończyły 20 roku życia, również są uprawnione do świadczeń alimentacyjnych, jeżeli kontynuują naukę na poziomie średnim.

Dzieci w wieku produkcyjnym (powyżej 18 roku życia), które kontynuują naukę, są uprawnione do świadczeń alimentacyjnych niezależnie od domniemania odnoszącego się do zapotrzebowania na środki utrzymania, jeżeli środki te są niezbędne do tego, by mogły kontynuować naukę przez zasadny okres.

Dziecko musi niezwłocznie poinformować rodzica o zamiarze kontynuowania nauki (§ 4:220 ust. 1 kodeksu cywilnego).

Nauka oznacza wszelkie kursy lub szkolenia niezbędne do uzyskania kwalifikacji uprawniających do wykonywania zawodu, a także studia licencjackie lub magisterskie w instytucji szkolnictwa wyższego lub w instytucji kształcenia zawodowego na poziomie wyższym, które dana osoba odbywa w sposób ciągły. W szczególnie uzasadnionych przypadkach rodzice mogą zostać zobowiązani do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka w wieku 25 lat lub starszego (§ 4:220 ust. 5 kodeksu cywilnego).

Na rodzicach nie spoczywa jednak obowiązek alimentacyjny względem dorosłego dziecka, które kontynuuje naukę, jeżeli dziecko to zostanie uznane za niegodne świadczeń alimentacyjnych, nie będzie wywiązywało się ze swoich obowiązków edukacyjnych i egzaminacyjnych z własnej winy lub jeżeli wypłacanie takich świadczeń naraziłoby rodzica na ryzyko utraty możliwości samodzielnego utrzymania siebie lub pozostającego na jego utrzymaniu małoletniego dziecka. Dorosłe dziecko uznaje się również za niegodne świadczeń alimentacyjnych, jeżeli bez uzasadnionego powodu nie utrzymuje ono kontaktów z rodzicem, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny (§ 4:220 ust. 3 i 4 kodeksu cywilnego).

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

W kwestiach związanych z wysokością i formą świadczenia alimentacyjnego ma zastosowanie umowa między uprawnionym a zobowiązanym (w przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci są to rodzice). W przypadku braku umowy uprawniony może zwrócić się do sądu o wydanie orzeczenia zasądzającego świadczenia alimentacyjne. W przypadku braku umowy między rodzicami kwestie związane ze świadczeniami alimentacyjnymi na rzecz dziecka rozstrzyga sąd.

Powództwo o alimenty na rzecz małoletniego może wytoczyć urząd ds. małoletnich (*gyámhatóság*), a powództwo o alimenty na rzecz rodzica może wytoczyć – za jego zgodą – właściwy organ rejonowy (*járásí hivatal*). Krewni, na których spoczywa obowiązek alimentacyjny i którzy zapewniają uprawnionemu do alimentów środki utrzymania lub sprawują nad nim opiekę, mogą samodzielnie wytoczyć powództwo przeciwko innym osobom, na których spoczywa obowiązek alimentacyjny.

Rodzic lub inny przedstawiciel ustawowy dziecka uprawnionego do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych może zwrócić się do urzędu ds. małoletnich o wypłatę zaliczki na poczet świadczenia alimentacyjnego, jeżeli przez co najmniej sześć ostatnich miesięcy nie udało się wyegzekwować należności alimentacyjnych.

We wniosku należy zawrzeć oświadczenie o braku przesłanek odmowy wypłaty zaliczki, a także wskazać powody i okoliczności faktyczne potwierdzające zasadność wniosku.

Do wniosku należy załączyć następujące dokumenty: odpowiednie oświadczenia o dochodach, prawomocne orzeczenie sądu zasądzające świadczenia alimentacyjne na rzecz dziecka lub – w stosownych przypadkach – dokument potwierdzający, że dziecko kształci się na poziomie średnim w trybie dziennym oraz sprawozdanie sporządzone nie później niż na sześć miesięcy przed zajęciem majątku zawierające informację o zawieszeniu postępowania egzekucyjnego lub dokument potwierdzający wszczęcie postępowania mającego na celu odzyskanie należnych świadczeń alimentacyjnych.

Urząd ds. małoletnich musi upewnić się, że świadczenie alimentacyjne było tymczasowo – przez co najmniej sześć miesięcy przed datą złożenia wniosku – nieściągalne.

Zaliczka na poczet świadczenia alimentacyjnego może zostać wypłacona, jeżeli osoba uprawniona do otrzymywania świadczenia alimentacyjnego wystąpiła o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w odniesieniu do świadczeń alimentacyjnych zasądzonych przez sąd, ale ściągnięcie takich świadczeń z wynagrodzenia, innego regularnego dochodu lub pozostałego majątku dłużnika okazało się niemożliwe lub postępowanie egzekucyjne zostało zawieszona bądź jeżeli wypłacona kwota lub odzyskana suma nie przekracza 50% kwoty zasądzonego świadczenia alimentacyjnego.

W razie potrzeby urząd ds. małoletnich może zwrócić się do sądu lub niezależnego komornika sądowego o przekazanie informacji o wyniku postępowania egzekucyjnego wszczętego przez wnioskodawcę. Jeżeli będzie to konieczne do wyjaśnienia okoliczności faktycznych, urząd ds. małoletnich zwróci się do pracodawcy dłużnika o udzielenie szczegółowych informacji na temat zajęcia.

W zawiadomieniu o wszczęciu postępowania urząd ds. małoletnich wezwie dłużnika do niezwłocznej zapłaty świadczeń alimentacyjnych i do złożenia oświadczenia w tej kwestii.

Urząd ds. małoletnich powiadomi o wydanej przez siebie decyzji pracodawcę dłużnika, sąd przeprowadzający postępowanie egzekucyjne, niezależnego komornika sądowego, prokuraturę właściwą dla miejsca zamieszkania wierzyciela i dłużnika, notariusza właściwego dla miejsca zamieszkania dłużnika, organ podatkowy oraz stołeczną lub okręgową agencję rządową odpowiedzialną za wypłatę zaliczki na poczet świadczeń alimentacyjnych.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Tak, rodzic lub inny przedstawiciel ustawowy dziecka uprawnionego do świadczeń alimentacyjnych może zwrócić się do urzędu ds. małoletnich (*gyámhatóság*) o wypłatę zaliczki na poczet świadczenia alimentacyjnego.

Krewni, na których spoczywa obowiązek alimentacyjny i którzy zapewniają uprawnionemu do alimentów środki utrzymania lub sprawują nad nim opiekę, mogą samodzielnie wytoczyć powództwo przeciwko innym osobom, na których spoczywa obowiązek alimentacyjny.

Powództwo o alimenty na rzecz dziecka może wytoczyć urząd ds. małoletnich, a powództwo o alimenty na rzecz rodzica – za jego zgodą – właściwy organ rejonowy.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Zgodnie z ogólnymi zasadami ustalania właściwości sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego (dłużnika).

Jeżeli pozwany nie ma swojego miejsca zamieszkania na Węgrzech, sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca pobytu pozwanego. Jeżeli miejsce pobytu pozwanego nie jest znane lub znajduje się za granicą, sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca, w którym pozwany miał swoje ostatnie miejsce zamieszkania na Węgrzech. Jeżeli ustalenie ostatniego miejsca zamieszkania pozwanego na Węgrzech okaże się niemożliwe lub jeżeli pozwany nigdy nie mieszkał na Węgrzech, właściwość zostanie ustalona na podstawie miejsca zamieszkania powoda, a w przypadku braku takiego miejsca – miejsca pobytu powoda.

Jeżeli miejsce zatrudnienia i zamieszkania pozwanego nie znajdują się w tym samym okręgu, sąd – na wniosek pozwanego złożony najpóźniej w dniu przeprowadzenia pierwszej rozprawy – przekazuje sprawę sądowi właściwemu dla miejsca zatrudnienia pozwanego, który przeprowadzi postępowanie i wyda wyrok (§ 29 kodeksu postępowania cywilnego).

Powództwo o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych można również wytoczyć przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania powoda (§ 34 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego).

Z wykazem sądów właściwych można zapoznać się [tutaj](#).

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Powód nie musi korzystać z usług pełnomocnika, aby wnieść pozew do sądu. Powód może wytoczyć powództwo przed sąd bezpośrednio (bez konieczności korzystania z usług pełnomocnika) (zob. odpowiedź na pytania 3, 4 i 5).

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Niezależnie od uzyskiwanych dochodów i sytuacji finansowej strony będą uprawnione do odroczenia zapłaty kosztów postępowania wszczętego w celu dochodzenia ustawowych świadczeń alimentacyjnych, o ile nie są one zwolnione z obowiązku pokrycia kosztów materialnych postępowania na mocy przepisów prawa krajowego, przepisów mającego bezpośrednie i powszechne zastosowanie aktu prawnego Unii Europejskiej lub postanowień umowy międzynarodowej. Dotyczy to między innymi postępowania dotyczącego odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych od podmiotu wypłacającego wynagrodzenie dłużnikowi lub od innej osoby, uchylecia obowiązku alimentacyjnego lub zmiany wysokości świadczenia alimentacyjnego, umorzenia postępowania egzekucyjnego lub ograniczenia egzekucji należności alimentacyjnych oraz – w przypadku transgranicznych postępowań dotyczących świadczeń alimentacyjnych – uzyskania danych osobowych dłużnika.

W przypadku odroczenia kosztów:

- a) państwo pokrywa koszty poniesione w trakcie postępowania (wynagrodzenie świadków i biegłych, wynagrodzenie tłumacza ustnego, kuratora i adwokata, koszty przeprowadzenia rozprawy i wizji lokalnej itp.), z wyjątkiem kosztów niepodlegających odroczeniu, które w związku z tym strona musi pokryć z góry;
- b) stronie zostaje przyznane odroczenie zapłaty opłat sądowych.

Nawet w przypadku braku stosownej umowy międzynarodowej lub przepisów o wzajemności obcokrajowcy również są uprawnieni do ubiegania się o odroczenie kosztów.

Jeżeli w przypadku, w którym zastosowano odroczenie kosztów, sąd nakaże stronie pokrycie kosztów postępowania, strona musi pokryć wszystkie koszty uiszczone przez państwo z góry oraz wszystkie opłaty sądowe.

Opłata za wszczęcie postępowania wynosi 6% wartości przedmiotu sporu, przy czym minimalna kwota opłaty wynosi 15 000 HUF, a maksymalna – 1 500 000 HUF. W przypadku postępowania w sprawie roszczeń alimentacyjnych wysokość opłaty wylicza się na podstawie kwoty nadal należnych świadczeń alimentacyjnych, przy czym mogą one obejmować maksymalnie okres jednego roku.

Jeżeli strona nie posiada wystarczających środków finansowych, aby pokryć koszty postępowania, może wystąpić do sądu o zwolnienie z kosztów.

W celu ułatwienia wykonywania praw osobom fizycznym (w tym interwenientom), których dochód i sytuacja finansowa nie pozwalają na poniesienie kosztów postępowania, osoby takie zostaną całkowicie lub częściowo zwolnione z kosztów po złożeniu odpowiedniego wniosku.

Jeżeli dochód strony (wynagrodzenie, świadczenie rentowe lub emerytalne lub inne regularnie otrzymywane świadczenia finansowe) nie przekracza aktualnej minimalnej kwoty emerytury ustalonej na podstawie liczby lat aktywności zawodowej, a strona nie posiada żadnego majątku – poza standardowymi artykułami gospodarstwa domowego, elementami wyposażenia i meblami – musi ona zostać zwolniona z kosztów. Zwolnienie z kosztów musi zostać przyznane – bez badania dochodu i sytuacji finansowej – stronom upoważnionym do pobierania zasiłków przyznawanych osobom w wieku produkcyjnym lub zamieszkującym w tym samym gospodarstwie domowym z osobą bliską uprawnioną do otrzymywania zasiłków przyznawanych osobom w wieku produkcyjnym.

Zwolnienie z kosztów obejmuje następujące świadczenia:

- a) zwolnienie z kosztów sądowych;
- b) zwolnienie z ponoszenia kosztów postępowania (wynagrodzenie świadków i biegłych, wynagrodzenie tłumacza ustnego, kuratora i adwokata, koszty przeprowadzenia rozprawy i wizji lokalnej itp.) z góry oraz – o ile obowiązujące przepisy nie stanowią inaczej – całkowite zwolnienie z tych kosztów;
- c) zwolnienie z obowiązku wniesienia depozytu na poczet kosztów postępowania;
- d) wniosek o zezwolenie na skorzystanie z zastępstwa procesowego z urzędu, jeżeli jest to dopuszczalne na mocy obowiązujących przepisów.

Sąd zatwierdzi zwolnienie z kosztów po otrzymaniu stosownego wniosku w tym zakresie, jak również orzeknie o cofnięciu takiego zwolnienia.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

W przypadku braku umowy między rodzicami kwestie związane ze świadczeniami alimentacyjnymi rozstrzyga sąd.

Ustalając wysokość świadczenia alimentacyjnego, sąd musi wziąć pod uwagę następujące kwestie:

- a) uzasadnione potrzeby dziecka (wysokość wydatków, które muszą być regularnie ponoszone w celu pokrycia kosztów utrzymania dziecka, zapewnienia mu opieki medycznej oraz jego wychowania i kształcenia);
- b) dochód obojga rodziców i ich sytuację finansową;
- c) to, czy w tym samym gospodarstwie domowym razem z rodzicami zamieszkują inne dzieci (niezależnie od tego, czy są to ich dzieci biologiczne, dzieci przybrane czy dzieci przyjęte na wychowanie) oraz czy istnieją inne dzieci, względem których na rodzicach spoczywa obowiązek alimentacyjny;
- d) dochody własne dziecka; oraz
- e) zasiłki opiekuńcze, rodzinne, zasiłki z pomocy społecznej i socjalne wypłacane na rzecz dziecka i rodzica wychowującego dziecko (§ 4:218 ust. 2 kodeksu cywilnego).

Świadczenia alimentacyjne muszą być wypłacane w stałej kwocie. Sąd może orzec, że należna kwota alimentów będzie co roku automatycznie waloryzowana o wskaźnik cen konsumpcyjnych publikowany corocznie przez węgierski Główny Urząd Statystyczny. Waloryzacja nastąpi od dnia 1 stycznia następnego roku (§ 4:207 kodeksu cywilnego). Wysokość świadczenia alimentacyjnego na rzecz dziecka ustala się zazwyczaj na poziomie 15–25% średniego dochodu zobowiązanego. Ogólnie rzecz biorąc przy ustalaniu średniego dochodu zobowiązanego sąd musi wziąć pod uwagę jego łączny roczny dochód w roku poprzedzającym rok, w którym wszczęto postępowanie o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych (§ 4:218 ust. 4 kodeksu cywilnego).

Jeżeli zmiana w umowie między stronami lub zmiana okoliczności, na podstawie których sąd wydał wyrok określający wysokość świadczenia alimentacyjnego, stworzyłaby zagrożenie dla żywotnych interesów prawnych którejkolwiek ze stron, gdyby taka strona miała kontynuować wypłacanie

świadczeń alimentacyjnych na takich samych warunkach, strona może wystąpić o zmianę wysokości świadczenia alimentacyjnego lub warunków jego wypłacania. O zmianę wysokości uzgodnionych świadczeń alimentacyjnych nie może ubiegać się strona, która powinna była przewidzieć, że jej sytuacja ulegnie zmianie w chwili zawarcia umowy w sprawie świadczeń alimentacyjnych, lub która ponosi osobistą odpowiedzialność za zmianę swojej sytuacji.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Zobowiązany musi wypłacać świadczenia alimentacyjne uprawnionemu regularnie (np. co miesiąc). Świadczenia alimentacyjne wypłaca się z góry.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Jeżeli dłużnik nie wywiązuje się z obowiązku wypłacania świadczeń alimentacyjnych dobrowolnie, wierzyciel może wytoczyć przeciwko niemu powództwo przed sądem, a sąd może zarządzić przeprowadzenie postępowania egzekucyjnego. Roszczenia alimentacyjne dotyczące okresu powyżej sześciu miesięcy poprzedzających wszczęcie postępowania egzekucyjnego może podlegać egzekucji z mocą wsteczną, jeżeli wierzyciel należąco uzasadni opóźnienie w złożeniu wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Roszczenia alimentacyjne dotyczące okresu powyżej trzech lat poprzedzających wszczęcie postępowania egzekucyjnego ulegają przedawnieniu (§ 4:208 ust. 3 kodeksu cywilnego).

Powództwo o alimenty na rzecz małoletniego może wytoczyć urząd ds. małoletnich, a powództwo o alimenty na rzecz rodzica – za jego zgodą – właściwy organ rejonowy (§ 4:208 ust. 1 kodeksu cywilnego).

Krewni, na których spoczywa obowiązek alimentacyjny i którzy zapewniają uprawnionemu do alimentów środki utrzymania lub sprawują nad nim opiekę, mogą samodzielnie wytoczyć powództwo przeciwko innym osobom, na których spoczywa obowiązek alimentacyjny (§ 4:208 ust. 2 kodeksu cywilnego).

W orzeczeniu zobowiązującym daną osobę uzyskującą wynagrodzenie do wypłacania świadczeń alimentacyjnych sąd, na wniosek wierzyciela, wzywa pracodawcę do bezpośredniego potrącania kwoty wskazanej w orzeczeniu i przekazywania jej wierzycielowi.

Jeżeli sąd nie wystosuje bezpośredniego wezwania do dłużnika, ale strona – w późniejszym terminie – złoży wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie wyroku sądu lub umowy zawartej między stronami zatwierdzonej orzeczeniem sądu, sąd zarządzi egzekucję świadczenia alimentacyjnego, wydając nakaz zajęcia, pod warunkiem że kwota potrącona z wynagrodzenia pokrywa kwotę należnego świadczenia.

Potrącana kwota nie może przekraczać 50% wynagrodzenia pracownika. Maksymalna kwota, która może zostać potrącona ze świadczenia dla bezrobotnych (zasiłku dla bezrobotnych, przedemerytalnego zasiłku dla bezrobotnych, dodatku do dochodu i zasiłku dla osób poszukujących pracy) tytułem należności alimentacyjnych, wynosi 33% kwoty takiego świadczenia.

Jeżeli dłużnik nie uzyskuje regularnego dochodu lub jeżeli kwota, która ma zostać potrącona z jego dochodu, nie pokrywa należnej kwoty, sąd zarządzi egzekucję świadczeń alimentacyjnych, wydając stosowny tytuł wykonawczy. W takim przypadku postępowanie egzekucyjne obejmuje nie tylko wynagrodzenie, ale również inne składniki majątku zgodnie z przepisami ustawy o egzekucji.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Dodatkowe informacje w tym zakresie można uzyskać w części poświęconej [procedurom służącym wykonaniu orzeczenia](#).

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Zobacz odpowiedź na pytanie 10 powyżej.

Rodzic lub inny przedstawiciel ustawowy dziecka uprawnionego do świadczeń alimentacyjnych może zwrócić się do urzędu ds. małoletnich o wypłatę zaliczki na poczet świadczenia alimentacyjnego, jeżeli przez co najmniej sześć ostatnich miesięcy nie udało się wyegzekwować należności alimentacyjnych. W zawiadomieniu o wszczęciu postępowania urząd ds. małoletnich wezwie dłużnika do niezwłocznej zapłaty świadczeń alimentacyjnych i do złożenia oświadczenia w tej kwestii.

Urząd ds. małoletnich powiadomi o wydanej przez siebie decyzji pracodawcę dłużnika, sąd przeprowadzający postępowanie egzekucyjne, niezależnego komornika sądowego, prokuraturę właściwą dla miejsca zamieszkania wierzyciela i dłużnika, notariusza właściwego dla miejsca zamieszkania dłużnika, organ podatkowy oraz stołeczną i okręgową agencję rządową odpowiedzialną za wypłatę zaliczki na poczet świadczeń alimentacyjnych.

Uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego stanowi przestępstwo. Kto z własnej winy uchyli się od ustawowego obowiązku alimentacyjnego nałożonego na niego na mocy prawomocnego orzeczenia właściwego organu, zostanie skazany na karę dwóch lat pozbawienia wolności.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Tak (zob. odpowiedź na pytanie 3).

14 Jeżeli zamieszkują na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogą uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Węgierskie Ministerstwo Sprawiedliwości udziela pomocy wnioskodawcom zamieszkującym na Węgrzech zgodnie z przepisami rozporządzenia (WE) nr 4/2009 i z postanowieniami umów międzynarodowych, pozostając w stałym kontakcie z organem centralnym właściwym ds. świadczeń alimentacyjnych w odpowiednim państwie członkowskim. Wnioskodawca może zwrócić się o wykonanie w państwie trzecim orzeczenia sądu węgierskiego zasądzonego wypłatę świadczeń alimentacyjnych, a w przypadku braku takiego orzeczenia – o ustalenie obowiązku zapłaty alimentów w państwie trzecim lub o podwyższenie kwoty świadczenia alimentacyjnego, która ma być wypłacana w państwie trzecim. Formalny wniosek należy złożyć nie w Ministerstwie Sprawiedliwości, ale w sądzie rejonowym właściwym dla miejsca zamieszkania, miejsca pobytu lub miejsca zatrudnienia wnioskodawcy lub w sądzie rejonowym, który wydał orzeczenie w pierwszej instancji będące przedmiotem wniosku o wykonanie. Skorzystanie z usług prawnika nie jest konieczne do tego, by złożyć wniosek lub wszczęć postępowanie w państwie trzecim. Sąd udzieli stronie, która nie ma pełnomocnika procesowego, pomocy przy składaniu wniosku. Sąd przekaże wniosek wraz z wymaganymi załącznikami Ministerstwu Sprawiedliwości. Ministerstwo Sprawiedliwości przekaże przetłumaczony wniosek organowi centralnemu odpowiedzialnemu za kwestie związane ze świadczeniami alimentacyjnymi w odpowiednim państwie członkowskim. Organ centralny podejmie środki konieczne do wszczęcia postępowania przeciwko dłużnikowi. Ministerstwo Sprawiedliwości będzie na bieżąco informowało wnioskodawcę o przebiegu postępowania na podstawie informacji otrzymywanych od zagranicznego organu.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogą skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Igazságügyi Minisztérium, Nemzetközi Magánjogi Főosztály (Ministerstwo Sprawiedliwości, Departament Prawa Prywatnego Międzynarodowego)

Adres: H-1055 Budapest, Kossuth Lajos tér 2-4.

Adres korespondencyjny: H-1357 Budapest, Pf. 2.

Nr tel.: +36 (1) 795-4846;

Faks: +36 (1) 795-0463;

E-mail: nmfo@im.gov.hu

Strona internetowa: <http://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/nemzetkozi-gyermekelviteli-es-tartasdijal-kapcsolatos-ugyek>

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Nie, wniosek należy złożyć za pośrednictwem organu centralnego odpowiedzialnego za kwestie związane ze świadczeniami alimentacyjnymi w państwie członkowskim zamieszkania wnioskodawcy.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Z wykazem organów centralnych państw członkowskich można zapoznać się [tutaj](#).

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

W odniesieniu do otrzymanych wniosków Ministerstwo Sprawiedliwości skontaktuje się z właściwą służbą zapewniającą pomoc prawną w celu wyznaczenia adwokata, który będzie reprezentował wnioskodawcę zamieszkującego za granicą. W przypadku, o którym mowa w art. 46 rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009, wnioskodawcy przysługuje całkowite zwolnienie z kosztów, a państwo pokryje również honorarium adwokata reprezentującego wnioskodawcę. W przypadkach, o których mowa w art. 47, strony są uprawnione do uzyskania odroczenia kosztów materialnych na mocy prawa węgierskiego. Zgodnie z tym prawem państwo pokrywa koszty postępowania (np. opłaty sądowe, honorarium adwokata) z góry, niezależnie od sytuacji finansowej strony, lecz jeśli strona przegra sprawę, sąd może nakazać jej zwrot tych kosztów. Jeżeli wnioskodawca udowodni, że z uwagi na swoją sytuację finansową jest uprawniony do zwolnienia ze wszystkich kosztów zgodnie z prawem węgierskim, nie będzie musiał pokrywać kosztów postępowania nawet w przypadku, gdy przegra sprawę.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Stosowanie przepisów rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych na Węgrzech reguluje [ustawa LXVII z 2011 r.](#)

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 16/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Malta

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Na Malcie termin „alimenty” oznacza kwotę należną wierzycielowi od dłużnika w związku z obowiązkiem alimentacyjnym powstającym z tytułu stosunku rodzinnego. W przypadku związków sformalizowanych przez zawarcie małżeństwa lub związku partnerskiego partner w takim związku jest zobowiązany do zapewniania środków utrzymania drugiemu z partnerów.

Termin „obowiązek alimentacyjny” odnosi się do obowiązku wypłacania świadczenia alimentacyjnego w określonej kwocie, który spoczywa na dłużniku względem wierzyciela w określonych okolicznościach. Obowiązek alimentacyjny istnieje niezależnie od tego, czy wysokość świadczenia alimentacyjnego została ustalona, ani od tego, czy świadczenie alimentacyjne jest wypłacane.

Art. 3B kodeksu cywilnego stanowi, że małżonkowie i byli małżonkowie są zobowiązani do zapewniania sobie nawzajem środków utrzymania oraz że rodzice są zobowiązani do łożenia na utrzymanie swoich dzieci. Zgodnie z art. 4 ustawy o związkach partnerskich partnerzy w związku partnerskim mają takie same prawa i obowiązki jak małżonkowie, a zatem są oni zobowiązani do zapewniania sobie nawzajem środków utrzymania nawet po zakończeniu związku, chyba że istnieje uzasadniony powód przemawiający za niewypłacaniem świadczeń alimentacyjnych. Zgodnie z art. 8 kodeksu cywilnego dzieci są – w wyjątkowych przypadkach – zobowiązane do zapewniania środków utrzymania swoim rodzicom lub innym wstępnym, którzy popadli w niedostatek.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Co do zasady dziecko jest uprawnione do świadczeń alimentacyjnych do ukończenia 16. roku życia. Art. 3B ust. 2 kodeksu cywilnego stanowi jednak, że rodzice są również zobowiązani do łożenia na utrzymanie dzieci do ukończenia przez nie 23. roku życia, jeżeli dzieci w dalszym ciągu są uczniami /studentami i kształcą się lub odbywają szkolenia w trybie dziennym. Zgodnie z przepisami tego samego artykułu rodzice muszą łożyć na utrzymanie swoich dzieci, jeżeli cierpią one na niepełnosprawność fizyczną lub psychiczną, jak określono w ustawie o równości szans (osób niepełnosprawnych).

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Aby uzyskać orzeczenie sądowe ustalające wysokość świadczenia alimentacyjnego i częstotliwość jego wypłacania, należy wnieść pozew do Wydziału Rodzinnego Sądu Cywilnego.

W takim przypadku sąd wszczyna postępowanie, wyznaczając mediatora, który zaprasza strony (lub ich pełnomocników) na spotkanie odbywające się w sądzie. Podczas spotkania mediator zachęca strony do polubownego rozstrzygnięcia sporu. Jeżeli strony uzgodnią treść umowy dotyczącej świadczeń alimentacyjnych, mediator przesyła egzemplarz projektu umowy sędziemu, który przewodniczy sądowi rodzinnemu. Sąd zapoznaje się z treścią umowy i jeżeli uzna, że żadna ze stron, uwzględniając uprawnionego, nie dozna uszczerbku wskutek jej zawarcia, zatwierdza projekt umowy i strony mogą podpisać umowę przed notariuszem.

Jeżeli strony nie osiągną porozumienia w kwestii projektu umowy w trakcie mediacji, mediator informuje o tym fakcie sędziego, który przewodniczy sądowi rodzinnemu, w celu wszczęcia postępowania sądowego. W takim przypadku sąd rodzinny wysłuchuje argumentów przedstawionych przez prawników obydwu stron i wydaje wyrok rozstrzygający spór.

Postępowanie przed mediatorem nie wiąże się z żadnymi opłatami ani nie wymaga reprezentacji przez prawnika; zaleca się jednak zawsze, aby przed zawarciem jakichkolwiek umów w trakcie postępowania mediacyjnego zasięgnąć porady prawnej. Z kolei postępowanie przed sądem wiąże się z udziałem prawników i wymaga uiszczenia opłat sądowych, chyba że strony są uprawnione do otrzymania pomocy prawnej i złożą stosowny wniosek.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Pozew może zostać wniesiony przez wierzyciela, jego pełnomocnika lub kuratora dziecka. Roszczenie o świadczenia alimentacyjne na rzecz dziecka może zgłosić osoba sprawująca opiekę i pieczę nad tym dzieckiem.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Zgodnie z obwieszczeniem nr 396 z 2003 r. ([☞ zbiór ustawodawstwa wtórnego 12.19](#)) sądem właściwym do rozstrzygnięcia kwestii związanych ze sprawami rodzinnymi jest Wydział Rodzinny Sądu Cywilnego. Dlatego też Wydział Rodzinny Sądu Cywilnego orzeka o kwocie świadczeń alimentacyjnych, która ma zostać wypłacona (chyba że strony zawarły umowę przed mediatorem).

Jeżeli dłużnik uchyla się od obowiązku alimentacyjnego, wierzyciel może złożyć zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa na policji, która może wszcząć postępowanie karne przeciwko takiemu dłużnikowi. Postępowanie karne wszczyna się przed Sądem Pokoju (w ramach jego właściwości karnej).

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Aby wytoczyć powództwo o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych z państwa trzeciego zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 4/2009, należy skontaktować się z organem centralnym Malty, który następnie doprowadzi do wszczęcia postępowania przed mediatorem oraz – jeżeli uzna to za konieczne – przed Wydziałem Rodzinnym Sądu Cywilnego.

Organ centralny Malty pomoże również wierzycielowi w złożeniu na policji stosownych zawiadomień o popełnieniu przestępstwa, aby umożliwić wszczęcie postępowania karnego, gdyby okazało się to konieczne.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 4/2009 organ centralny wszczyna postępowanie dotyczące świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka nieodpłatnie. Jeżeli chodzi o świadczenia alimentacyjne na rzecz współmałżonka, organ centralny udzieli małżonkowi pomocy w nieodpłatnych postępowaniach, takich jak mediacja przed sądem rodzinnym. Jeżeli mediacja zakończy się niepowodzeniem, wierzyciel musi skorzystać z usług prywatnego prawnika, który udzieli mu wsparcia w postępowaniach przed sądami maltańskimi. Wysokość opłat sądowych i honorariów prawników ustalono w załączniku A do [☞ kodeksu organizacji i postępowania cywilnego](#) (rozdział 12 Zbioru praw Malty). Jeżeli powód w postępowaniu o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz małżonka kwalifikuje się do otrzymania pomocy prawnej zgodnie z prawem maltańskim, organ centralny udzieli takiej osobie stosownej pomocy.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Sposób obliczania wysokości świadczeń alimentacyjnych, które mogą zostać zasądzone, różni się w zależności od sądu, ponieważ zależy od szeregu kryteriów. Pomimo braku standardowej metody obliczania wysokości świadczeń alimentacyjnych sąd rodzinny (Wydział Rodzinny) bierze pod uwagę następujące czynniki:

- (i) standard życia dłużnika i wierzyciela lub dzieci;
- (ii) to, czy dziecko potrzebuje jakichkolwiek dodatkowych środków pieniężnych z uwagi na niepełnosprawność lub innego rodzaju szczególne potrzeby; oraz
- (iii) to, czy dłużnik alimentacyjny korzysta z prawa do kontaktów z dziećmi.

Choć dopuszcza się możliwość zmiany treści orzeczenia sądu, może to być trudne, jeżeli okoliczności faktyczne nie uległy zmianie. W przypadku zmiany okoliczności faktycznych (np. małoletni potrzebuje większych środków utrzymania z uwagi na przewlekłą chorobę lub wynagrodzenie uzyskiwane przez dłużnika alimentacyjnego znacznie wzrosło) sąd może zmienić warunki wypłacania świadczenia alimentacyjnego.

Sąd rodzinny zazwyczaj postanawia o konieczności corocznego podwyższania kwoty świadczenia alimentacyjnego o krajową stopę inflacji. Podobnie w umowie dotyczącej świadczeń alimentacyjnych zawartej w toku postępowania mediacyjnego zazwyczaj uwzględnia się klauzulę przewidującą podwyższanie kwoty świadczenia alimentacyjnego z powodu inflacji.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Dłużnik może przekazywać świadczenia alimentacyjne wierzycielowi bezpośrednio w formie płatności gotówkowych, a także czekiem lub przelewem bankowym. Sąd może orzec, że kwota należna tytułem świadczeń alimentacyjnych ma być potrącana z dochodu uzyskiwanego przez dłużnika i przekazywana bezpośrednio wierzycielowi. Sąd najczęściej korzysta z tego rozwiązania wówczas, gdy dłużnik uporczywie uchyla się od obowiązku alimentacyjnego.

Jeżeli organ centralny Malty zostanie poproszony o wszczęcie postępowania w imieniu wierzyciela, podejmie kroki w celu zachęcenia dłużnika do przesyłania środków pieniężnych bezpośrednio wierzycielowi. Jeżeli dłużnik odmówi dokonania płatności, sprawa zostanie wniesiona do rozpoznania przez sąd.

W takim przypadku maltański organ centralny zwróci się do sądu o wydanie niezbędnego nakazu zajęcia rachunków bankowych dłużnika i przekazania środków pieniężnych wierzycielowi.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Organ centralny skorzysta ze wszystkich środków prawnych dostępnych zgodnie z prawem maltańskim. W szczególności organ centralny Malty w pierwszej kolejności prześle dłużnikowi zawiadomienie o wszczęciu przeciwko niemu postępowania sądowego. W razie braku odpowiedzi na takie pismo organ centralny Malty zwróci się do wierzyciela o złożenie oświadczenia z mocą przysięgi, a sprawa zostanie przekazana maltańskiej policji w celu wszczęcia przeciwko dłużnikowi postępowania zgodnie z przepisami kodeksu karnego.

W stosownych przypadkach organ centralny Malty udzieli powodowi wsparcia, polegającego na tym, że prawnicy wyznaczeni przez jednostkę ds. pomocy prawnej albo przez organ centralny doprowadzą do wszczęcia postępowania cywilnego przeciwko dłużnikowi w celu ściągnięcia zaległych płatności. W takim przypadku – jeżeli dłużnik uzyskuje dochód – można wystąpić do sądu o zajęcie części dochodu dłużnika i przekazanie jej bezpośrednio wierzycielowi. Jeżeli dłużnik posiada wartościowe składniki majątku, ale nie uzyskuje dochodu, sąd może upłynnić takie aktywa i przekazać uzyskane w ten sposób środki pieniężne organowi centralnemu, który z kolei przekaze je wierzycielowi.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Termin przedawnienia w odniesieniu do wszczęcia postępowania karnego w związku z uchylaniem się od obowiązku alimentacyjnego wynosi sześć (6) miesięcy. Jeżeli wierzyciel nie złoży na policji zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa w terminie sześciu miesięcy od dnia, w którym świadczenie alimentacyjne stało się wymagalne, możliwość wszczęcia postępowania karnego ulegnie przedawnieniu.

Zgodnie z art. 2156 kodeksu cywilnego termin przedawnienia w przypadku powództwa o zapłatę świadczeń alimentacyjnych wynosi pięć lat.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Organ centralny Malty udziela wsparcia:

- wierzycielom zamieszkującym na Malcie, którzy zamierzają pozwać dłużnika zamieszkującego na terytorium Malty, przy ustalaniu miejsca pobytu dłużnika i w trakcie postępowania przeciwko dłużnikowi (wnioski tego rodzaju traktuje się jako „sprawy przychodzące”);
- wierzycielom zamieszkującym na Malcie, którzy zamierzają pozwać dłużnika zamieszkującego poza terytorium Malty, przy przekazywaniu wniosku innemu organowi centralnemu, tak aby organ ten mógł ustalić miejsce pobytu dłużnika i wytoczyć przeciwko niemu powództwo.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Nie, nie przewidziano takiej możliwości.

14 Jeżeli zamieszkuję na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Jeżeli wierzyciel zamieszkuje na terytorium Malty, a dłużnik zamieszkuje na terytorium innego państwa członkowskiego, wierzyciel może zwrócić się do organu centralnego Malty o nawiązanie kontaktu z organem centralnym w tym innym państwie członkowskim w celu ustalenia miejsca pobytu dłużnika, skontaktowania się z nim i powiadomienia go o spoczywającym na nim obowiązku alimentacyjnym.

W przypadku braku orzeczenia ustalającego kwotę należnych świadczeń alimentacyjnych organ centralny Malty powinien skontaktować się z organem centralnym w stosownym innym państwie członkowskim i zwrócić się do takiego organu o podjęcie działań w celu zapewnienia wydania przez sądy lub organy administracji w tym państwie członkowskim orzeczenia/decyzji w sprawie kwoty świadczeń alimentacyjnych należnych od dłużnika.

Następnie organ centralny Malty powinien skontaktować się z organem centralnym państwa trzeciego, aby otrzymać aktualne informacje na temat najlepszych sposobów zapewnienia wykonania orzeczenia alimentacyjnego/decyzji w sprawie świadczeń alimentacyjnych, chyba że dłużnik dobrowolnie zgodzi się na współpracę.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Dane kontaktowe organu centralnego Malty są udostępnione na stronie internetowej europejskiego atlasu sądowego.

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

W sprawach transgranicznych dotyczących świadczeń alimentacyjnych organ centralny Malty udziela wsparcia wierzycielowi z państwa trzeciego dochodzącemu roszczeń z tytułu obowiązku alimentacyjnego. W takim przypadku organ centralny Malty reprezentuje wierzyciela w postępowaniach przed wszystkimi innymi organami administracji lub w postępowaniach przed sądami stosownie do okoliczności danej sprawy. Organ centralny Malty wymaga wypełnienia koniecznych formularzy i może również zażądać od wierzyciela upoważnienia przed wszczęciem jakiegokolwiek postępowania sądowego. Jeżeli wierzyciel dochodzi od dłużnika należności alimentacyjnych w postaci świadczeń na rzecz współmałżonka, otrzymuje bezpłatną pomoc prawną w postępowaniu przed sądami wyłącznie wówczas, gdy spełnia kryteria udzielenia pomocy stosowane w odniesieniu do osób zamieszkujących na Malcie.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Dane kontaktowe organu centralnego Malty można znaleźć na stronie internetowej europejskiego atlasu sądowego. Organ centralny pełni zadania opisane bardziej szczegółowo w odpowiedzi na pytanie 21 w lit. i) – j), mianowicie ustala miejsce pobytu dłużnika, gwarantuje wydanie podlegającego wykonaniu orzeczenia przeciwko dłużnikowi (a jeżeli nie jest to możliwe, udziela wierzycielowi wsparcia w uzyskaniu takiego orzeczenia) oraz pomaga wierzycielowi w wykonaniu takiego orzeczenia.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak, Malta jest stroną Protokołu haskiego z 2007 r.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Nie dotyczy.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Organ centralny udziela bezpłatnych porad stronom, które zwrócą się do tego organu w sprawach transgranicznych dotyczących świadczeń alimentacyjnych. Ilekroć wniosek składa osoba zamieszkująca w państwie trzecim, organ centralny Malty gwarantuje, że osoba taka otrzyma odpowiednie wsparcie stosownie do charakteru zgłaszanego przez nią roszczenia. Organ centralny Malty udziela wnioskodawcy porad i ogólnych wskazówek w szczególności w przypadku zgłoszenia przez wnioskodawcę roszczenia dotyczącego wsparcia osobistego.

Jeżeli roszczenie alimentacyjne dotyczy świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci, organ centralny Malty zapewnia nieodpłatne wszczęcie postępowania przeciwko dłużnikowi.

Jeżeli wierzyciel zamieszkujący na Malcie zwróci się do organu centralnego Malty z wnioskiem o pomoc przy odzyskaniu należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w państwie trzecim, organ centralny Malty zapewnia takiej osobie wsparcie przy wytoczeniu powództwa przed sądem i pozostaje w kontakcie z organem centralnym w odpowiednim państwie trzecim w celu uzyskania informacji o wyniku postępowania oraz w celu omówienia możliwości odzyskania takich należnych świadczeń alimentacyjnych.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Do każdej sprawy przypisuje się urzędników odpowiedzialnych za zapewnienie przekazywania i odbierania wniosków przez organ centralny Malty, a także za rozpatrywanie wniosków składanych przez dłużnika i wierzyciela i udzielanie organowi centralnemu najnowszych informacji na temat danej sprawy. Urzędnik prowadzący sprawę korzysta ze wsparcia prawników posiadających wieloletnie doświadczenie w prowadzeniu postępowań w sprawach rodzinnych i administracyjnych.

W przypadku spraw wychodzących urzędnik prowadzący sprawę prowadzi korespondencję bezpośrednio z osobą wyznaczoną do kontaktów na Malcie oraz z organem centralnym w państwie trzecim. Wspomnianą korespondencję prowadzi się zazwyczaj drogą mailową lub pocztą tradycyjną. W niektórych sytuacjach zachodzi jednak konieczność telefonicznego skontaktowania się z organem centralnym w państwie trzecim lub z osobą, która zwróciła się o pomoc do organu centralnego Malty. W przypadku spraw przychodzących organ centralny Malty dokłada starań, aby angażować wnioskodawcę we wszelką korespondencję między organami centralnymi.

Poniżej przedstawiono niektóre środki podejmowane w opisanych poniżej okolicznościach:

- a) gdy wymagają tego okoliczności – przyznanie lub ułatwienie przyznania pomocy prawnej: gdy jest to konieczne i wymagane, organ centralny może zatrudnić prawnika do celów reprezentowania wnioskodawcy lub może polecić aby wnioskodawca otrzymywał wsparcie ze strony prawników udzielających pomocy prawnej lub innych adwokatów stosownie do okoliczności danej sprawy;
- b) udzielanie pomocy w ustaleniu miejsca pobytu dłużnika lub wierzyciela, w szczególności na mocy art. 61, 62 i 63 rozporządzenia: w takich przypadkach organ centralny w pierwszej kolejności przeszuka publiczne bazy danych pod kątem zarejestrowanych adresów i danych kontaktowych poszukiwanej osoby. Po otrzymaniu dodatkowych informacji organ centralny Malty przeprowadzi dalsze poszukiwania i skontaktuje się z innymi organami rządowymi w celu uzyskania informacji na temat składników majątku dłużnika;
- c) udzielanie pomocy w uzyskaniu odpowiednich informacji o dochodach, a w razie potrzeby – o innych aspektach sytuacji finansowej dłużnika lub wierzyciela, w tym informacji o położeniu majątku, w szczególności na mocy art. 61, 62 i 63 rozporządzenia: organ centralny kontaktuje się z krajowym urzędem pracy w celu ustalenia, czy dłużnik jest obecnie zatrudniony. W przypadku wszczęcia postępowania sądowego przeciwko dłużnikowi organ centralny sugeruje, aby prawnik reprezentujący wierzyciela zwrócił się do sądu o wezwanie pracowników innych agencji rządowych, takich jak Ministerstwo Skarbu Państwa czy Urząd ds. Transportu oraz lokalnych banków lub innych właściwych podmiotów, do złożenia zeznań w sprawie dochodów i majątku dłużnika;
- d) zachęcanie do zastosowania polubownych rozwiązań, w odpowiednich przypadkach przy zastosowaniu mediacji, postępowania pojednawczego lub podobnych postępowań, aby doprowadzić do dobrowolnej zapłaty świadczeń alimentacyjnych: przed wszczęciem jakiegokolwiek postępowania sądowego organ centralny Malty kontaktuje się z dłużnikiem w celu zachęcenia go do zawarcia ugody, wyjaśniając, dlaczego leży to w jego najlepszym interesie. Jeżeli szanse na rozstrzygnięcie sporu w drodze mediacji są duże, organ centralny Malty przekazuje sprawę zawodowym mediatorom; jeżeli jednak nie ma podstaw, by oczekiwać, że spór uda się rozstrzygnąć w polubowny sposób, wszczynają się postępowanie sądowe;
- e) ułatwianie będącego w toku wykonywania orzeczeń dotyczących świadczeń alimentacyjnych, w tym świadczeń zaległych: organ centralny Malty może wszcząć postępowanie lub zasugerować wszczęcie postępowania sądowego przeciwko dłużnikowi, tak aby sąd przeprowadził likwidację składników majątku tego dłużnika lub w celu uzyskania sądowego nakazu zajęcia części wynagrodzenia dłużnika;
- f) ułatwianie pobrania i szybkiego przekazania alimentów: organ centralny Malty prowadzi do wszczęcia postępowania sądowego i zwraca się do sądu, aby nakazał dłużnikowi wypłatę świadczeń alimentacyjnych bezpośrednio wierzycielowi. Jeżeli dłużnik nie wywiąże się z obowiązku zrealizowania wspomnianych płatności, organ centralny Malty – w przypadku alimentów na rzecz dziecka – zwraca się do sądu o wydanie stosownego nakazu w celu umożliwienia zajęcia majątku dłużnika oraz przekazania środków uzyskanych ze sprzedaży majątku wierzycielowi. W przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz współmałżonka organ centralny Malty udziela wnioskodawcy wsparcia w odzyskaniu należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych za pośrednictwem prywatnych prawników albo w ramach systemu pomocy prawnej;
- g) ułatwianie uzyskania dokumentacji lub innych dowodów, bez uszczerbku dla rozporządzenia (WE) nr 1206/2001: jeżeli wymagane dokumenty lub informacje zostały już udostępnione publicznie, organ centralny Malty gromadzi te informacje i przekazuje je wierzycielowi. Jeżeli takie informacje nie są dostępne publicznie, organ centralny zwraca się do organu lub podmiotu znajdującego się w posiadaniu tych informacji o ich ujawnienie. W przypadku braku możliwości ujawnienia wspomnianych informacji organ centralny może wystąpić do sądu o wydanie nakazu ujawnienia tych informacji, jeżeli będzie to uzasadnione, biorąc pod uwagę okoliczności danej sprawy;
- h) udzielanie pomocy w ustalaniu ojcostwa, gdy jest to konieczne do odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych: organ centralny Malty zapewnia wnioskodawcy wsparcie w postępowaniu o ustalenie ojcostwa i udziela mu informacji o usługach prywatnych, z których wnioskodawca będzie musiał skorzystać w trakcie tego postępowania, w szczególności – w stosownych przypadkach – o usługach związanych z badaniami DNA. W stosownych przypadkach organ centralny udziela obcokrajowcowi pomocy w znalezieniu pełnomocnika, który będzie mógł występować w jego imieniu na Malcie i uczestniczyć w sporządzaniu dokumentów poświadczonych notarialnie. W niektórych przypadkach może wystąpić konieczność rozstrzygnięcia kwestii pochodzenia dziecka przez sąd – w takiej sytuacji organ centralny Malty jest zobowiązany wyłącznie do upewnienia się, że stosowne postępowanie w celu rozstrzygnięcia tej kwestii zostało wszczęte przed sądem;
- i) wszczęcie lub ułatwienie wszczęcia postępowania w celu przyjęcia wszelkich koniecznych środków tymczasowych mających zastosowanie na danym terytorium, w celu zapewnienia skutecznego odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w zakresie rozpatrywanego wniosku: jeżeli organ centralny Malty podejrzewa, że dłużnik podejmuje działania prowadzące do pogorszenia jego sytuacji finansowej, dopilnowuje, aby zwrócono się do sądu o wydanie stosownych nakazów lub zakazów w celu powstrzymania dłużnika przed marnotrawieniem należnego do niego majątku ze szkodą dla interesów wierzyciela;
- j) ułatwianie doręczenia dokumentów, bez uszczerbku dla rozporządzenia (WE) nr 1393/2007: w przypadku konieczności uzyskania dodatkowych informacji na temat dłużnika i w przypadku gdy takie informacje mogą zostać zgodnie z prawem zgromadzone i przekazane przez dowolną osobę fizyczną na Malcie, organ centralny Malty powierza zadanie zgromadzenia takich informacji swoim pracownikom. Wspomniane informacje mogą zostać pozyskane od podmiotów publicznych lub prywatnych. W razie konieczności organ centralny Malty pełni rolę pośrednika w kontaktach z jednostkami przekazującymi i przyjmującymi wyznaczonymi zgodnie z przepisami rozporządzenia (WE) nr 1393/2007, aby zagwarantować, że określone dokumenty zostaną doręczone w odpowiedni sposób.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 16/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Niderlandy

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Obowiązek alimentacyjny oznacza obowiązek dostarczania środków utrzymania wierzycielowi alimentacyjnemu. Obowiązek wypłacania świadczeń alimentacyjnych wynika ze stosunku pokrewieństwa i powinowactwa, jak również z faktu pozostawania (obecnie lub w przeszłości) w związku małżeńskim.

Obowiązek alimentacyjny spoczywa na:

- rodzicach względem swoich dzieci;
- dzieciach względem swoich rodziców;
- rozwiedzionym małżonku względem współmałżonka (byłym zarejestrowanym partnerze względem drugiego zarejestrowanego partnera).

Obowiązek alimentacyjny istniejący między małżonkami w trakcie trwania małżeństwa utrzymuje się również po jego rozwiązaniu. Sąd może – w wyroku orzekającym rozwód lub w późniejszym orzeczeniu – zasądzić alimenty od jednego z byłych małżonków na rzecz byłego współmałżonka, który nie dysponuje dostatecznymi środkami utrzymania (i brak jest zasadnych przesłanek wskazujących, że będzie w stanie pozyskać takie środki), na wniosek tego byłego współmałżonka. Ustalając wysokość takiego świadczenia alimentacyjnego, sędzia bierze pod uwagę potrzeby pierwszego byłego małżonka i środki (zasoby finansowe), jakim dysponuje drugi były małżonek. W tym kontekście istotną rolę mogą odgrywać również czynniki niefinansowe, takie jak czas trwania małżeństwa lub konkubinatu. Jeżeli sąd nie wyznaczy terminu wypłacania świadczenia alimentacyjnego, obowiązek alimentacyjny wygasa automatycznie po upływie 12 lat. Sąd może wydłużyć okres wypłacania alimentów na wniosek byłego małżonka będącego wierzycielem alimentacyjnym, jeżeli małżonek ten popadnie w szczególnie niedostatek. Po krótkim (trwającym nie dłużej niż 5 lat) małżeństwie bezdzietnym czas trwania obowiązku alimentacyjnego zasadniczo nie przekracza czasu trwania samego małżeństwa.

Powyższe dotyczy również obowiązku alimentacyjnego między byłymi zarejestrowanymi partnerami.

Byli małżonkowie mogą zawierać porozumienia w kwestii obowiązku alimentacyjnego na drodze pozasądowej. Porozumienia takie są zazwyczaj włączane do ugody rozwodowej. W praktyce sąd zatwierdzi taką ugodę w wyroku orzekającym rozwód. Tego rodzaju zatwierdzenie ugody zapewni wierzycielowi alimentacyjnemu większą pewność prawa.

Inne rodzaje obowiązku alimentacyjnego:

Małżonkowie / zarejestrowani partnerzy

Poza wyjątkowymi przypadkami obydwoje małżonkowie i zarejestrowani partnerzy muszą wspólnie pokrywać wydatki związane z prowadzeniem gospodarstwa domowego. Małżonkowie i zarejestrowani partnerzy mogą przyjąć inne ustalenia w tym zakresie w umowach majątkowych przedmałżeńskich lub partnerskich.

Ojciec biologiczny / partner życiowy matki

Biologiczny ojciec dziecka ma obowiązek łączyć na utrzymanie swojego biologicznego (nieuznanego) dziecka dopóki dziecko nie zostanie uznane zgodnie z prawem przez niego lub przez innego mężczyznę (tj. przez cały okres, w którym w świetle obowiązującego prawa dziecko nie ma ojca). Taki sam obowiązek spoczywa na partnerze życiowym matki, który wyraził zgodę na akt, który mógł doprowadzić do poczęcia dziecka.

Wspólna piecza

Na osobie niebędącej rodzicem, która sprawuje pieczę nad dzieckiem wspólnie z rodzicem, spoczywa obowiązek alimentacyjny wobec dziecka (księga 1 art. 253w kc). Obowiązek alimentacyjny trwa do momentu ukończenia przez dziecko dwudziestego pierwszego roku życia, kiedy to wspólna piecza ustaje w związku z osiągnięciem przez dziecko pełnoletności.

W jakich przypadkach?

Ogólnie rzecz biorąc, obowiązek wypłaty alimentów istnieje tylko wówczas, gdy wierzyciel alimentacyjny znajduje się w niedostatku. Uznaje się, że osoba znajduje się w niedostatku, jeżeli nie dysponuje dochodem wystarczającym do samodzielnego utrzymania się i brak jest zasadnych przesłanek wskazujących, że będzie w stanie uzyskać taki dochód.

Wyjątek

Wyjątkiem od tej zasady jest sytuacja, w której obowiązek alimentacyjny spoczywa na rodzicach i ojcach biologicznych wobec ich małoletnich dzieci oraz wobec ich pełnoletnich dzieci w wieku młodzieńczym (do 21. roku życia). W takich sytuacjach obowiązek alimentacyjny istnieje nawet w przypadku, gdy wierzyciele alimentacyjni nie znajdują się w niedostatku.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

W odniesieniu do dzieci poniżej 18. roku życia (dzieci małoletnie) rodzice muszą ponosić koszty opieki i wychowania. Dotyczy to kosztów utrzymania i pozostałych kosztów związanych z wychowaniem dziecka, takich jak koszty kształcenia i zajęć pozalekcyjnych. Rodzice są zobowiązani do łożenia na koszty opieki i wychowania dziecka na miarę swoich możliwości finansowych. Obowiązek ten istnieje nawet wówczas, gdy dziecko posiada własne środki lub dochód.

W przypadku dzieci w wieku 18, 19 i 20 lat (w wieku młodzieńczym) rodzice są odpowiedzialni za pokrywanie kosztów ich utrzymania i kształcenia. Koszty utrzymania i kształcenia oznaczają to samo, co koszty opieki i wychowania w okresie dzieciństwa. Ten obowiązek alimentacyjny jest niezależny od potrzeb wierzycieli alimentacyjnych.

Rozszerzony obowiązek alimentacyjny istnieje również dla tej kategorii dzieci, nawet jeżeli mają one własne dochody z pracy lub dochody kapitałowe lub jeżeli pozostają w związku małżeńskim. Wszelkie dochody uzyskiwane samodzielnie przez dziecko przesądzą jednak o zakresie, w jakim potrzebuje ono świadczenia alimentacyjnego.

W przypadku dzieci w wieku 21 lat i starszych na rodzicach spoczywa obowiązek alimentacyjny jedynie wówczas, gdy dziecko znajduje się w niedostatku lub nie jest w stanie zatroszczyć się o siebie. Dotyczy to na przykład dzieci niepełnosprawnych fizycznie lub psychicznie.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Wysokość świadczenia alimentacyjnego, do wypłacania którego zobowiązany jest dłużnik alimentacyjny, może zostać ustalona przez same strony i określona w umowie albo zasądzona przez sąd w orzeczeniu.

W toku postępowania rozwodowego strony często występują do sądu o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz byłego współmałżonka lub na rzecz dziecka.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Nie: wniosek musi złożyć adwokat wierzyciela alimentacyjnego. Wierzyciele alimentacyjni nie mogą złożyć wniosku bez udziału adwokata. Małoletniego reprezentuje jego przedstawiciel ustawowy (zazwyczaj rodzic).

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

W tym miejscu należy dokonać rozróżnienia między jurysdykcją krajową (czy sąd niderlandzki jest sądem właściwym?) a właściwością sądu (który sąd niderlandzki jest właściwy?).

Jurysdykcja krajowa w Unii Europejskiej

Jeżeli chodzi o jurysdykcję krajową sądu niderlandzkiego, w kontekście Unii Europejskiej stosuje się przepisy tzw. rozporządzenia „[Bruksela I](#)”.

Rozporządzenie to zawiera przepisy dotyczące jurysdykcji sądów w sprawach związanych z roszczeniami alimentacyjnymi.

Zgodnie z art. 2 rozporządzenia wierzyciel alimentacyjny (powód) co do zasady wzywa dłużnika alimentacyjnego (pozwanego) zamieszkałego w Niderlandach do stawienia się przed sądem niderlandzkim.

Rozporządzenie Bruksela I zawiera również alternatywne przepisy dotyczące zobowiązań alimentacyjnych. Art. 5 ust. 2 stanowi, że osoba mająca miejsce zamieszkania na terytorium państwa członkowskiego może zostać pozwana w innym państwie członkowskim:

przed sądem właściwym dla miejsca, gdzie uprawniony do alimentów ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu;

albo – w przypadku gdy sprawa alimentacyjna jest rozpoznawana łącznie ze sprawą dotyczącą stanu cywilnego, tj. przez sędziego orzekającego w sprawie rozwodowej lub np. przez sędziego orzekającego w sprawie o ustalenie pochodzenia dziecka – przed sądem, który ma jurysdykcję do rozpoznania tej sprawy, chyba że jurysdykcja ta opiera się jedynie na obywatelstwie jednej ze stron.

Zgodnie z tiret pierwszym wierzyciel alimentacyjny mający miejsce zamieszkania w Niderlandach może pozwać dłużnika alimentacyjnego mającego miejsce zamieszkania np. we Francji przed sądem niderlandzkim posiadającym jurysdykcję krajową zgodnie z art. 5 ust. 2. Sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania powoda.

Ponadto kwestie związane ze świadczeniami alimentacyjnymi w Unii Europejskiej regulują przepisy rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych, które obowiązuje od dnia 18 czerwca 2011 r.

Przepisy z zakresu jurysdykcji zawarte w rozporządzeniu dotyczącym zobowiązań alimentacyjnych zasadniczo pokrywają się z przepisami rozporządzenia Bruksela I. Co do zasady sądem właściwym w kwestiach związanych ze świadczeniami alimentacyjnymi jest sąd właściwy dla miejsca zwykłego pobytu pozwanego lub wierzyciela alimentacyjnego. W odróżnieniu od rozporządzenia Bruksela I możliwość zastosowania przepisów rozporządzenia dotyczącego zobowiązań alimentacyjnych nie jest uzależniona od tego, czy pozwany ma miejsce zwykłego pobytu na terytorium państwa członkowskiego.

Jurysdykcja krajowa poza Unią Europejską

Jeżeli chodzi o jurysdykcję krajową sądu niderlandzkiego poza terytorium Unii Europejskiej, stosuje się następujące przepisy. Jeżeli pozwany (niezależnie od tego, czy jest wierzycielem czy dłużnikiem) zamieszkuje poza terytorium Unii Europejskiej, przywołane powyżej przepisy rozporządzenia Bruksela I nie mają zastosowania i wówczas jurysdykcja sądu niderlandzkiego wynika z kodeksu postępowania cywilnego (Wetboek van Burgerlijke rechtsvordering). Sędzia sądu niderlandzkiego orzekający w sprawie rozwodowej jest w takim przypadku uprawniony do zastosowania środków tymczasowych w odniesieniu do rozwodu lub środków dodatkowych, takich jak ustanowienie obowiązku alimentacyjnego lub przyznanie prawa do dalszego zamieszkiwania w miejscu zamieszkania małżonków. Tym samym sąd niderlandzki posiada jurysdykcję do orzekania w sprawach wszczętych na podstawie niezależnego powództwa dotyczącego świadczeń alimentacyjnych, jeżeli powód albo co najmniej jedna ze stron postępowania wskazana w pozwie ma miejsce zamieszkania w Niderlandach lub, w przypadku gdy sprawa jest z innych względów dostatecznie silnie powiązana z prawem niderlandzkim, jeżeli strony wskażą sąd niderlandzki jako sąd właściwy lub jeżeli dana strona stawi się przed sądem niderlandzkim w toku postępowania i nie podniesie zarzutu braku jurysdykcji.

Właściwość sądu

Jeżeli chodzi o właściwość sądu niderlandzkiego, zasada dotycząca rodzaju sądu (sąd okręgowy, sąd apelacyjny, Sąd Najwyższy Niderlandów) stanowi, że sądem właściwym w sprawach dotyczących świadczeń alimentacyjnych jest sąd okręgowy. Kwestię właściwości sądu reguluje kodeks postępowania cywilnego. Sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania powoda (jednego z powodów) albo jednej ze stron wskazanych w pozwie lub w braku miejsca zamieszkania jednej z tych stron sąd właściwy dla miejsca faktycznego pobytu jednej ze stron.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Powództwo o ustalenie, zmianę lub uchylenie obowiązku alimentacyjnego musi zostać wniesione przez adwokata. Adwokat reprezentuje powoda w trakcie rozprawy. Imiona i nazwiska oraz adresy adwokatów można znaleźć na stronie internetowej [Krajowej Izby Adwokackiej](#) (landelijke advocatenorganisatie). W Niderlandach działalność prowadzi również [stowarzyszenie adwokatów specjalizujących się w prawie rodzinnym i mediatorów w sprawach rozwodowych](#) (Vereniging van Familierechtadvocaten en Scheidingsbemiddelaars), którego członkowie specjalizują się m.in. w kwestiach związanych z rozwodami i świadczeniami alimentacyjnymi. Członkowie stowarzyszenia specjalizują się również w mediacji w sprawach o rozwód oraz we wszystkich kwestiach związanych z taką mediacją.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Aby można było wszcząć postępowanie sądowe, należy uiścić opłatę na poczet kosztów sądowych. Koszty te pokrywa się w formie opłat sądowych.

Ponadto należy również pokryć honoraria adwokatów i pracowników sądowych doręczających pisma procesowe.

Jeżeli strona postępowania nie jest w stanie pokryć (wszystkich) kosztów zastępstwa procesowego, może – w określonych przypadkach – być uprawniona do uzyskania pomocy prawnej. Sprawa, w której przyznano pomoc prawną, jest określana jako *toevoeging*. Państwo pokrywa część kosztów, a strona postępowania wnosi „osobisty wkład” na poczet tych kosztów. Wysokość takiego „osobistego wkładu” zależy od dochodów i środków finansowych strony postępowania. Pomoc prawną przyznaje [Rada Pomocy Prawnej](#) (Raad voor Rechtsbijstand). Strona postępowania musi złożyć wniosek o pomoc prawną do Rady działającej w okręgu podlegającym właściwości sądu prowadzącego dane postępowanie (tj. na obszarze właściwości sądu apelacyjnego), gdzie znajduje się kancelaria danego adwokata. W praktyce stosowny wniosek często sporządza sam adwokat, jeżeli strona postępowania nawiązała z nim kontakt przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy prawnej.

Do wniosku należy załączyć „oświadczenie o dochodach i majątku” (wydawane przez urząd gminy właściwy dla miejsca zamieszkania danej osoby).

Wspomniane oświadczenie należy przesłać wraz z wnioskiem do Rady Pomocy Prawnej, która rozpatrzy wniosek i ustali, czy strona postępowania kwalifikuje się do objęcia pomocą prawną. Jeżeli Rada uwzględni wniosek, wyda zaświadczenie potwierdzające uprawnienie do skorzystania z pomocy prawnej. W takich przypadkach obniża się również wysokość opłaty sądowej.

Prawo do skorzystania z pomocy prawnej przysługuje również w przypadku sporów o charakterze transgranicznym, tj. w przypadku gdy wnioskodawca zamieszkuje poza terytorium Niderlandów. Prawo to jest przewidziane w unijnej [dyrektywie w sprawie pomocy prawnej w sporach transgranicznych](#).

Zgodnie z przepisami art. 23A–23K ustawy o pomocy prawnej (Wet op de rechtsbijstand) z wnioskiem o przyznanie pomocy prawnej można zwrócić się do Rady Pomocy Prawnej w Hadze, korzystając ze standardowego formularza załączonego do tej dyrektywy, który jest identyczny we wszystkich państwach członkowskich.

W razie konieczności [Rada Pomocy Prawnej](#) może udzielić wnioskodawcy wsparcia przy wyborze adwokata. Adres Rady podano w odpowiedzi na pyt. 14.2.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Wydając orzeczenie sąd bierze pod uwagę potrzeby osoby występującej o przyznanie alimentów lub pobierającej alimenty oraz środki (zasoby finansowe), jakimi dysponuje osoba zobowiązana do wypłacania alimentów lub wypłacająca alimenty. Potrzeby i środki to pojęcia względne. Sąd dysponuje pewną swobodą uznania przy orzekaniu w zależności od okoliczności danej sprawy. Kadry wymiaru sprawiedliwości opracowały wytyczne w tym zakresie (tzw. normy *Trema*), nie są one jednak wiążące dla sądów.

Orzekając w sprawie świadczeń alimentacyjnych, sąd bierze pod uwagę następujące źródła dochodów i wydatki:

dochód z pracy najmnej;

dochód z pracy dorywczej;

stypendia;

zasiłki;

renty i emerytury;

dochód z (pod)najmu;

odsetki i inne dochody z inwestycji;

wkład w prowadzenie gospodarstwa domowego wnoszony przez inne osoby współprowadzące to gospodarstwo;

możliwość zwiększenia dochodów (zdolność do zarobkowania);

oświadczenia majątkowe;

wysokość opłat czynszowych;

wysokość rat kredytów hipotecznych obejmujących kwotę główną i odsetki, a także wysokość stałych opłat. Należy tu również podać pozostałą do spłaty kwotę kredytu hipotecznego;

polisy ubezpieczeniowe;

niemożliwe do uniknięcia koszty regularnych dojazdów;

zobowiązania finansowe wobec osób trzecich;

koszty specjalistycznej opieki medycznej, której wymagają wierzyciel alimentacyjny lub członkowie jego rodziny;

wydatki związane z uzyskaniem dochodu;

wszelkie oświadczenia dotyczące zadłużenia.

Indeksacja ustawowa

Co roku Minister Sprawiedliwości ustala wskaźnik waloryzacji świadczeń alimentacyjnych przyznanych przez sąd lub ustalonych w drodze porozumienia. Obliczając ten wskaźnik, Minister bierze pod uwagę zmiany wysokości wynagrodzeń w sektorze przedsiębiorstw oraz w sektorze instytucji rządowych i samorządowych oraz zmiany wysokości wynagrodzeń w innych sektorach. Wartość tego wskaźnika jest publikowana w Staatscourant (niderlandzkim dzienniku urzędowym).

Istnieje szereg wyjątków od tej zasady automatycznej indeksacji świadczeń alimentacyjnych. Zarówno strony, jak i sąd mogą wykluczyć indeksację ustawową lub określić inną metodę indeksacji.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Świadczenia alimentacyjne na rzecz byłych małżonków wypłaca się bezpośrednio wierzycielowi alimentacyjnemu. Świadczenia alimentacyjne przyznane przez sąd na rzecz małoletnich dzieci wypłaca się bezpośrednio rodzicowi (lub opiekunowi), który sprawuje opiekę nad dzieckiem.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Jeżeli obowiązek alimentacyjny określa orzeczenie sądu, a dłużnik alimentacyjny nie wywiązuje się z obowiązku wypłacania świadczeń na rzecz dziecka lub partnera, wywiązanie się z takiego obowiązku można wyegzekwować, korzystając z usług [Krajowego Urzędu Poboru Świadczeń Alimentacyjnych](#) (LBIO) w Rotterdamie. Wypełnienie tego obowiązku może również wyegzekwować komornik sądowy. W braku orzeczenia sądu sprawę należy wnieść do sądu. W tym celu należy skorzystać z usług adwokata.

Wypełnienie tego obowiązku może również wyegzekwować komornik sądowy. W braku orzeczenia sądu sprawę należy wnieść do sądu. W tym celu należy skorzystać z usług adwokata.

Wypełnienie tego obowiązku może również wyegzekwować komornik sądowy. W braku orzeczenia sądu sprawę należy wnieść do sądu. W tym celu należy skorzystać z usług adwokata.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

W przypadku zajęcia świadczeń lub wynagrodzenia należy wziąć pod uwagę wysokość świadczeń/wynagrodzenia niepodlegającą zajęciu. Termin przedawnienia roszczeń o wypłatę comiesięcznych świadczeń alimentacyjnych wynosi 5 lat. Jeżeli istnieje wyrok, w którym określono zaległości w płatnościach, tj. podano konkretną kwotę, termin przedawnienia roszczeń wynosi dwadzieścia lat. Aby nie dopuścić do przedawnienia się roszczenia, konieczne jest doprowadzenie do zawieszenia biegu terminu przedawnienia.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

W przypadku zaległości w płatności świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka lub partnera organem tym jest [Krajowy Urząd Poboru Świadczeń Alimentacyjnych](#) (LBIO).

LBIO musi zostać upoważnione do podejmowania stosownych czynności przez wierzyciela alimentacyjnego. LBIO może, w stosownych przypadkach, przystąpić do windykacji świadczeń w drodze zajęcia. LBIO może np. zająć wynagrodzenie, świadczenia bądź nieruchomości lub ruchomości dłużnika alimentacyjnego.

Korzystanie z usług LBIO jest nieodpłatne dla wierzyciela alimentacyjnego, jeżeli obydwie strony zamieszkują na terytorium Niderlandów. Po otrzymaniu wniosku o windykację świadczeń LBIO w pierwszej kolejności podejmuje próbę uniknięcia kosztów związanych z windykacją poprzez zorganizowanie krótkiej mediacji lub udzielenie wyjaśnień. W niemal trzech czwartych przypadków działania te okazują się skuteczne. Jeżeli jednak LBIO przystąpi do windykacji, dłużnik alimentacyjny pokrywa koszty windykacji poniesione przez LBIO. LBIO pobiera opłatę z tytułu windykacji. Wysokość tej opłaty wynosi 15% należnej kwoty miesięcznych świadczeń alimentacyjnych oraz zaległych świadczeń alimentacyjnych. Dłużnika alimentacyjnego obciąża się również wszelkimi kosztami zajęcia.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Chociaż LBIO jest instytucją rządową, nie wypłaca żadnych zaliczek na poczet świadczeń alimentacyjnych. Zaliczki może wypłacać rząd w przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka lub osoby uprawnionej do skorzystania z pomocy prawnej.

14 Jeżeli zamieszkują na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

LBIO realizuje również zadania w obszarze międzynarodowej windykacji świadczeń alimentacyjnych. Zadania te wynikają z rozporządzeń i konwencji, których Niderlandy są stroną.

Niderlandy są stroną Konwencji ONZ o dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych za granicą sporządzonej w Nowym Jorku dnia 20 czerwca 1956 r. Konwencja ta zawiera postanowienia dotyczące wzajemnej pomocy prawnej służące usprawnieniu windykacji świadczeń alimentacyjnych w sporach międzynarodowych. W tym celu w konwencji ustanowiono system instytucji wysyłających i przyjmujących zapewniających wierzycielowi alimentacyjnemu wsparcie przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych. LBIO pełni funkcję instytucji wysyłającej i przyjmującej dla Niderlandów.

Każda osoba zamieszkująca w Niderlandach, która napotka problemy przy dochodzeniu świadczeń alimentacyjnych od dłużnika alimentacyjnego zamieszkującego za granicą (tj. w państwie będącym stroną konwencji nowojorskiej), może powołać się na postanowienia tej konwencji. Konwencja dotyczy świadczeń alimentacyjnych zarówno na rzecz dzieci, jak i na rzecz partnera.

W dniu 1 sierpnia 2014 r. w życie weszła Konwencja z dnia 23 listopada 2007 r. o międzynarodowym dochodzeniu alimentów na rzecz dzieci i innych członków rodziny między Unią Europejską (z wyjątkiem Danii) a innymi umawiającymi się państwami. Poza państwami członkowskimi UE konwencja ta obowiązuje również w Albanii, Bośni i Hercegowinie i Norwegii oraz na Ukrainie. Jeżeli chodzi o stosunki między państwami członkowskimi UE, pierwszeństwo ma rozporządzenie w sprawie zobowiązań alimentacyjnych (rozporządzenie (WE) nr 4/2009).

Postanowienia konwencji haskiej dotyczącej zobowiązań alimentacyjnych mają zastosowanie do dzieci poniżej 21. roku życia. Zakres postanowień konwencji można rozszerzyć na innych członków rodziny, jeżeli obydwa umawiające się państwa przyjmą deklarację w tym zakresie.

Aby skorzystać z usług świadczonych przez LBIO, należy złożyć formularz wniosku o „[windykację świadczeń alimentacyjnych za granicą](#)”. Formularz ten można pobrać ze strony internetowej [LBIO](#).

Co do zasady czynności podejmowane przez LBIO i instytucje w państwach trzecich w kontekście konwencji nowojorskiej i umowy międzynarodowej ze Stanami Zjednoczonymi nie podlegają opłatom. Koszty mogą powstać w związku z wszczęciem postępowania za granicą lub z windykacją świadczeń alimentacyjnych.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

W przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka i partnera:

Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen ([LBIO](#))

Postbus 8901
3009 AX Rotterdam

W przypadku pomocy prawnej:

[Raad voor Rechtsbijstand](#),

Postbus 450,
2501 CL Den Haag
Tel.: +31703701414

W przypadku pomocy prawnej w sprawach transgranicznych:

Raad voor Rechtsbijstand
Regiokantoor Den Haag
attn. Jan Ouwehand

Laan van Meerdervoort 51B
2517 AE Den Haag
Tel.: 0031(0)88 787 1320

e-mail: j.ouwehand@rvr.org

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

LBIO zajmuje się również windykacją świadczeń alimentacyjnych od dłużników alimentacyjnych zamieszkujących w Niderlandach na wniosek wierzycieli alimentacyjnych zamieszkujących w państwach trzecich. Jeżeli wierzyciel alimentacyjny zamieszkujący w innym państwie członkowskim chce dochodzić alimentów od dłużnika alimentacyjnego zamieszkującego w Niderlandach, może powołać się na system ustanowiony w konwencji. Wierzyciel musi następnie zwrócić się do instytucji wysyłającej w swoim państwie, która skontaktuje się z instytucją przyjmującą w Niderlandach (LBIO). Instytucja przyjmująca podejmie następnie niezbędne czynności w celu windykacji świadczeń alimentacyjnych.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Dane kontaktowe można znaleźć w odpowiedzi na pyt. 14.2.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Nie dotyczy.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Aby można było wszcząć postępowanie przed sądem, należy uiścić opłatę na poczet kosztów sądowych. Koszty te pokrywa się w formie opłat sądowych.

Ponadto należy również pokryć honoraria adwokatów i pracowników sądowych doręczających pisma procesowe. Jeżeli strona postępowania nie jest w stanie pokryć (wszystkich) kosztów zastępstwa procesowego, może być uprawniona, pod pewnymi warunkami, do uzyskania pomocy prawnej. Sprawa, w której przyznano pomoc prawną, jest określana jako *toevoeging*. Państwo pokrywa część kosztów procesowych, a strona postępowania wnosi „osobisty wkład” na poczet tych kosztów. Wysokość takiego „osobistego wkładu” zależy od dochodów i środków finansowych strony postępowania.

Pomoc prawną przyznaje Rada Pomocy Prawnej (Raad voor Rechtsbijstand). Strona postępowania musi złożyć wniosek o pomoc prawną do Rady działającej w okręgu podlegającym właściwości sądu prowadzącego dane postępowanie (tj. na obszarze właściwości sądu apelacyjnego), gdzie znajduje się kancelaria danego adwokata. W praktyce stosowny wniosek często sporządza sam adwokat, jeżeli strona postępowania nawiązała z nim kontakt przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy prawnej. Do wniosku należy załączyć „oświadczenie o dochodach i majątku” (wydawane przez urząd gminy właściwy dla miejsca zamieszkania danej osoby). Wspomniane oświadczenie należy przesłać wraz z wnioskiem do Rady Pomocy Prawnej, która rozpatrzy wniosek i ustali, czy strona postępowania kwalifikuje się do objęcia pomocą prawną. Jeżeli Rada uwzględni wniosek, wyda zaświadczenie potwierdzające uprawnienie do skorzystania z pomocy prawnej. W takich przypadkach obniża się również wysokość opłaty sądowej. Prawo do skorzystania z pomocy prawnej przysługuje również w przypadku sporów o charakterze transgranicznym, tj. w przypadku gdy wnioskodawca zamieszkuje poza terytorium Niderlandów. Prawo to jest przewidziane w unijnej dyrektywie w sprawie pomocy prawnej w sporach transgranicznych. Zgodnie z przepisami art. 23A–23K

ustawy o pomocy prawnej z wnioskiem o przyznanie pomocy prawnej można zwrócić się do Rady Pomocy Prawnej w Hadze, korzystając ze standardowego formularza załączonego do tej dyrektywy, który jest identyczny we wszystkich państwach członkowskich. W razie konieczności Rada Pomocy Prawnej może udzielić wnioskodawcy wsparcia przy wyborze adwokata.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Nie wprowadzono żadnych zmian na mocy art. 51 rozporządzenia.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 16/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Uwaga: niedawno wprowadzono na tej stronie zmiany w oryginalnej wersji językowej [de](#). Strona w wybranej przez Ciebie wersji językowej jest obecnie tłumaczona przez nasze służby tłumaczeniowe.

Do tej pory przetłumaczono ją na następujące języki

Roszczenia alimentacyjne - Austria

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Świadczenia alimentacyjne służą zaspokojeniu wszystkich usprawiedliwionych – tj. koniecznych i normalnych – potrzeb materialnych danej osoby, z należyтым uwzględnieniem jej sytuacji życiowej. Potrzeby te obejmują w szczególności żywność, odzież i obuwie, mieszkanie (w tym ogrzewanie i energię elektryczną), opiekę zdrowotną, środki higieny, dodatkowe składki na ubezpieczenie społeczne, spędzanie czasu wolnego i wypoczynek, korzystanie z kultury i uprawianie sportu, komunikację i środki masowego przekazu (telefon, radio, telewizję, internet), a także kształcenie i szkolenie. Alimenty nie obejmują kwot na powiększenie majątku danej osoby ani jej prywatnego ubezpieczenia emerytalnego.

Obowiązek alimentacyjny oznacza obowiązek dostarczania odpowiednich środków na utrzymanie. Zakres roszczeń alimentacyjnych zależy od faktycznych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego.

Obowiązek alimentacyjny obciąża:

rodziców względem ich dzieci i wnuków;

dzieci względem ich rodziców i dziadków;

małżonka i zarejestrowanego partnera względem drugiego małżonka i drugiego zarejestrowanego partnera.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Nie istnieje górna granica wieku, powyżej której dziecku nie przysługuje świadczenie alimentacyjne. Dziecko ma prawo otrzymywać świadczenia alimentacyjne do czasu, gdy jest w stanie utrzymać się samodzielnie.

Różnice pomiędzy roszczeniami alimentacyjnymi osób nieletnich i osób dorosłych dotyczą przede wszystkim sposobu ich sądowego dochodzenia.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Roszczeń alimentacyjnych dochodzi się na drodze sądowej.

Małżonkowie i zarejestrowani partnerzy muszą dochodzić swoich roszczeń w drodze spornego postępowania cywilnego poprzez wniesienie powództwa. Sąd (w praktyce w składzie jednego sędziego) rozstrzyga sprawę wyrokiem, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego. W związku z postępowaniem o rozwód albo o rozwiązanie związku partnerskiego lub postępowaniem alimentacyjnym małżonkowie i zarejestrowani partnerzy mogą także wystąpić o zarządzenie tymczasowe w sprawie tymczasowego świadczenia alimentacyjnego. Sąd decyduje o takim wniosku po przeprowadzeniu postępowania dowodowego.

Alimentów na dzieci (w tym na pełnoletnie dzieci) dochodzi się w postępowaniu nieprocesowym (*Außerstreitverfahren*). Sąd opiekuńczy (*Pflegschaftsgericht*), w praktyce obradujący w składzie jednego referendarza (*Rechtspfleger*), rozstrzyga sprawę postanowieniem, po przeprowadzeniu postępowania dowodowego. W związku z postępowaniem alimentacyjnym dziecko może także wystąpić o zarządzenie tymczasowe w sprawie tymczasowego świadczenia alimentacyjnego; sąd podejmuje decyzję w sprawie takiego wniosku po przeprowadzeniu postępowania dowodowego. Małoletnie dziecko może zażądać tymczasowego świadczenia alimentacyjnego także niezależnie od postępowania alimentacyjnego.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Wniosek o ustalenie wysokości lub wszczęcie egzekucji świadczeń alimentacyjnych dla małoletniego dziecka może złożyć jego przedstawiciel ustawowy, tj. osoba sprawująca władzę rodzicielską (*Obsorge*) nad dzieckiem. Za jego zgodą dziecko może reprezentować w postępowaniu także urząd ds. opieki społecznej nad dziećmi i młodzieżą (*Kinder- und Jugendhilfeträger*).

We wszystkich pozostałych przypadkach reprezentować małoletnie dziecko w postępowaniu alimentacyjnym mogą tylko osoby posiadające pełnomocnictwo lub sprawujące zarządną sądownie opiekę (*Erwachsenenvertreter*).

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Właściwość w sprawach alimentacyjnych jest określona ustawowo.

Zgodnie z § 114 ustawy o jurysdykcji sądu (Jurisdiktionsnorm – JN), sąd opiekuńczy (*Pflegschaftsgericht*) jest właściwy także do rozstrzygania spraw dotyczących ustawowych roszczeń alimentacyjnych małoletniego dziecka; w sprawach ustawowych roszczeń alimentacyjnych innych krewnych w linii prostej jurysdykcję ma sąd właściwy ze względu na miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu uprawnionego (ogólna właściwość miejscowa sądu – *allgemeiner Gerichtsstand*).

Zgodnie z § 76a JN w sprawach dotyczących świadczeń alimentacyjnych dla małżonków lub zarejestrowanych partnerów właściwy jest sąd, w którym wszczęto postępowanie o rozwód albo o rozwiązanie związku partnerskiego. Jeśli takie postępowanie nie zostało wszczęte, jurysdykcję określa się według ogólnej właściwości miejscowej sądu dla pozwanego (§§ 65–71 JN).

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Alimenty na dzieci: W pierwszej instancji strony nie muszą być reprezentowane przez pełnomocnika. Jeśli jednak strony zdecydują się na zastępstwo procesowe, należy pamiętać, że w postępowaniach, w których przedmiotem sporu jest suma pieniężna lub wartość materialna przekraczająca 5 000 euro, pełnomocnikiem w sądzie może być tylko adwokat (*Rechtsanwalt*) [tzw. względny przymus adwokacki (*relative Anwaltpflicht*), § 101 ust. 1 ustawy o postępowaniu nieprocesowym – *Außerstreitgesetz*, AußStrG]. W postępowaniu odwoławczym obowiązuje bezwzględny przymus adwokacki (*absolute Anwaltpflicht*).

Świadczenia alimentacyjne dla małżonków lub zarejestrowanych partnerów: W pierwszej instancji strony nie muszą być reprezentowane przez pełnomocnika. Jeśli jednak strony zdecydują się na zastępstwo procesowe, należy pamiętać, że w postępowaniach, w których przedmiotem sporu jest suma pieniężna lub wartość materialna przekraczająca 5 000 euro, pełnomocnikiem w sądzie może być tylko adwokat (*Rechtsanwalt*) [tzw. względny przymus adwokacki (*relative Anwaltpflicht*), § 29 ust. 1 austriackiego kodeksu postępowania cywilnego – *Zivilprozessordnung*, ZPO]. W postępowaniu odwoławczym obowiązuje bezwzględny przymus adwokacki (*absolute Anwaltpflicht*).

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Wysokość opłat sądowych w sprawach alimentacyjnych zależy od wartości przyznanych alimentów. Jako podstawa wymiaru opłat z tytułu roszczeń alimentacyjnych przyznanych za przeszły okres służy zasądzona kwota. W sprawach dotyczących przyszłych świadczeń alimentacyjnych jako podstawę wymiaru opłat należy przyjmować roczną wysokość świadczeń. Jeżeli alimenty są przyznawane na okres krótszy niż jeden rok, jako podstawę wymiaru opłat należy przyjąć łączną kwotę alimentów za ten okres [uwaga 1 do pozycji 7 tabeli opłat ustawy o kosztach sądowych (*Gerichtsgebührengesetz*, GGG) dla postępowań w sprawie świadczeń alimentacyjnych dla dzieci; § 15 ust. 5 GGG dla postępowań w sprawie świadczeń alimentacyjnych dla małżonków lub zarejestrowanych partnerów].

Wysokość opłat zależy także od charakteru postępowania – odróżnia się tutaj postępowanie nieprocesowe w sprawie świadczeń alimentacyjnych na dzieci i postępowanie w sprawie świadczeń alimentacyjnych dla małżonka lub zarejestrowanego partnera.

W sprawach dotyczących **alimentów na dzieci** wnioskodawcy, którzy są małoletni (poniżej 18. roku życia), są zwolnieni z opłat.

W przypadku wnioskodawców dorosłych opłata ryczałtowa od orzeczeń i ugód dotyczących **roszczeń** alimentacyjnych wynosi 0,5% wartości przyznanej kwoty (pozycja 7 tabeli opłat GGG). W przypadku gdy kwota alimentów przyznana na mocy prawomocnego orzeczenia lub w drodze ugody zostanie **podwyższona** w wyniku nowego wniosku jako podstawę wymiaru opłat należy przyjąć różnicę pomiędzy nowo przyznaną kwotą a dotychczasową kwotą alimentów.

Przykład: zasądzono przyszłe alimenty w wysokości 250 euro miesięcznie

Ryczałtowa opłata wynosi 15 euro (250 euro * 12 * 0,05).

Jeżeli osoba dorosła zobowiązana do płacenia alimentów wystąpi z wnioskiem o obniżenie kwoty alimentów, (stała) opłata ryczałtowa wynosi 14,40 euro.

Opłata ta nie jest pobierana, jeśli wniosek zostanie rozstrzygnięty na korzyść wnioskodawcy (uwaga 3 do pozycji 7 tabeli opłat GGG).

W przypadku postępowań dotyczących **świadczeń alimentacyjnych dla małżonka lub zarejestrowanego partnera** należy zastosować pozycję 1 tabeli opłat GGG. Opłata ryczałtowa jest należna tylko od powództwa, na którego podstawie wszczynane jest postępowanie; poszczególne przedziały wysokości opłat wynikają z podstawy ich wymiaru. Jako ilustrację przedstawiono poniżej wyciąg z tabeli opłat zgodnie z pozycją 1 tabeli opłat GGG (stan na dzień 1 grudnia 2018 r.):

wartość przedmiotu sporu – wysokość opłat

do 150 euro – 23 euro

od 150 do 300 euro – 45 euro

od 300 do 700 euro – 64 euro

od 700 do 2 000 euro – 107 euro

od 2 000 do 3 500 euro – 171 euro

od 3 500 do 7 000 euro – 314 euro

od 7 000 do 35 000 euro – 743 euro

od 35 000 do 70 000 euro – 1 459 euro

Zgodnie z §§ 63–73 ZPO sąd przychyli się do wniosku o pomoc prawną (*Verfahrenshilfe/Prozesskostenhilfe*) w postępowaniu cywilnym, jeśli strona nie jest w stanie ponieść kosztów prowadzenia postępowania bez uszczerbku dla swojego utrzymania w koniecznym zakresie (*notwendiger Unterhalt*). Zgodnie z § 7 ust. 1 AußStrG przepisy te stosuje się odpowiednio także w postępowaniu nieprocesowym (*Verfahren außer Streitsachen*), np. w postępowaniu dotyczącym alimentów na dzieci.

Wysokość środków na utrzymanie w koniecznym zakresie nie jest ściśle określona i kształtuje się pomiędzy statystycznym średnim dochodem pracownika a minimum socjalnym. Uważa się, że konieczne środki na utrzymanie nie są zapewnione, jeśli strona i jej uprawniona rodzina nie są w stanie pokryć kosztów nawet skromnego utrzymania; należy przy tym uwzględnić dający się spieniężyć majątek lub możliwe oszczędności zgromadzone podczas długotrwałego postępowania. Możliwe jest także udzielenie częściowej pomocy prawnej (*Teilverfahrenshilfe*).

Pomoc prawna może zostać przyznana tylko wówczas, gdy powództwo planowane przez powoda albo obrona pozwanego nie sprawiają wrażenia nieuzasadnionych lub pozbawionych szansy na powodzenie. Pomoc prawna przysługuje zarówno osobom fizycznym, jak i prawnym. Na jej udzielenie nie ma wpływu obywatelstwo posiadane przez stronę.

Pomoc prawna obejmuje w szczególności tymczasowe zwolnienie z opłat sądowych, kosztów świadków, honorariów biegłych sądowych i tłumaczy, ale także z kosztów podróży w przypadku, gdy konieczne jest osobiste stawiennictwo strony. Jeśli w danej sprawie istnieje ustawowy przymus adwokacki, np. gdy wartość przedmiotu sporu przekracza 5 000 euro lub w przypadku postępowań przed sądami krajowymi (*Landesgerichte*), przyznawana jest też tymczasowo bezpłatna pomoc austriackiego adwokata. Pomoc adwokata obejmuje także doradztwo prawne przed rozpoczęciem procesu dotyczące możliwości ugody pozasądowej.

Zgodnie z § 71 ZPO stroną korzystającą z pomocy prawnej należy zobowiązać do zapłaty całości lub części kosztów, z których została tymczasowo zwolniona i które nie zostały jeszcze uregulowane, a także honorarium przydzielonego jej adwokata (zgodnie z odpowiednimi stawkami), kiedy tylko jest w stanie dokonać takich płatności bez uszczerbku dla swojego utrzymania w koniecznym zakresie. Ten obowiązek zwrócenia kosztów pomocy prawnej wygasa po upływie trzech lat od zakończenia postępowania. Aby sprawdzić, czy spełnione są warunki powodujące obowiązek zwrócenia kosztów pomocy prawnej, sąd może zażądać od strony, aby przedstawiła w odpowiednim terminie nowe oświadczenie majątkowe poparte dowodami z dokumentów.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Sąd przyznaje alimenty w postaci świadczenia pieniężnego. W przypadku rodzica, który prowadzi gospodarstwo domowe, za jego wkład w zaspokojenia potrzeb dziecka uznaje się opiekę nad dzieckiem. Na drugim z rodziców spoczywa obowiązek alimentacyjny w postaci świadczenia pieniężnego. Wysokość świadczeń alimentacyjnych na dziecko zależy od możliwości zarobkowych i majątkowych rodziców oraz potrzeb dziecka i jest określana indywidualnie. Zgodnie z opracowaną w orzecznictwie metodą wartości procentowych (*Prozentwertmethode*) przyjmuje się orientacyjnie, że w przypadku dzieci poniżej 6 lat miesięczne alimenty powinny wynosić 16% dochodu (netto) zobowiązanego do świadczenia, dzieci pomiędzy 6. a 10. rokiem życia – 18%, dzieci pomiędzy 10. a 15. rokiem życia – 20%, a dzieci powyżej 15. roku życia – 22%. Jeśli na dłużniku alimentacyjnym spoczywa większa liczba obowiązków alimentacyjnych, fakt ten uwzględnia się poprzez zredukowanie odpowiedniej wielkości procentowej. Za każde uprawnione do świadczenia alimentacyjnego dziecko poniżej 10. roku życia odlicza się po 1 punkcie procentowym, za każde dziecko powyżej 10. roku życia – po 2 punkty procentowe, a za każdego uprawnionego do świadczenia alimentacyjnego małżonka – od 0 do 3 punktów procentowych (w zależności od własnych dochodów małżonka). Orzecznictwo wprowadziło górny limit roszczeń alimentacyjnych (tzw. granica luksusu – *Luxusgrenze*), który wynosi ok. dwu- lub trzykrotność średniej kwoty na podstawowe utrzymanie (*Regelbedarf*) (jej wysokość również wynika z orzecznictwa). Kwota ta jest dostosowywana raz w roku i od dnia 1 lipca 2019 r. wynosi na każde dziecko:

do 3. roku życia: 212,00 euro

od 3. do 6. roku życia: 272,00 euro

od 6. do 10. roku życia: 350,00 euro

od 10. do 15. roku życia: 399,00 euro

od 15. do 19. roku życia: 471,00 euro

od 19. do 25. roku życia: 590,00 euro

Wysokość świadczenia alimentacyjnego dla małżonka lub zarejestrowanego partnera w trakcie trwania małżeństwa lub zarejestrowanego związku partnerskiego określa się w indywidualnym przypadku na podstawie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego i potrzeb uprawnionego. Zgodnie z opracowaną w orzecznictwie metodą wartości procentowych przyjmuje się orientacyjnie, że podstawą określenia wymiaru roszczenia alimentacyjnego mniej zarabiającego małżonka lub zarejestrowanego partnera jest 40% dochodu rodziny (dochodu netto obu małżonków lub zarejestrowanych partnerów), pomniejszone o jego/jej własne dochody. Jeśli jeden z małżonków lub zarejestrowanych partnerów prowadzi gospodarstwo domowe i nie posiada własnych dochodów, przysługuje mu jedna trzecia (33%) dochodu netto zarabiającego współmałżonka/partnera. Należy także uwzględnić dodatkowe obowiązki sprawowania pieczy (*Sorgepflichten*) (poprzez odliczenia od wartości procentowych).

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Alimenty płaci się z góry na początku danego miesiąca [§ 1418 austriackiego kodeksu cywilnego (Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch, ABGB); § 70 ustawy o małżeństwie (Ehegesetz); § 22 ust. 1 ustawy o zarejestrowanych związkach partnerskich (Eingetragene Partnerschaft-Gesetz, EPG)]. Płatność należy przekazywać osobie uprawnionej lub jej przedstawicielowi [rodzicowi, specjalnemu przedstawicielowi prawnemu (*Erwachsenenvertreter*)].

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

O ile wysokość świadczenia alimentacyjnego została już określona w drodze odpowiedniego postępowania (*Titelverfahren*) przeciwko dłużnikowi, możliwe jest przeprowadzenie egzekucji (*Zwangsvollstreckung*) zgodnie z przepisami ogólnymi.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Dłużnikowi [którego nazywa się w postępowaniu egzekucyjnym „zobowiązanym” (*Verpflichteter*)] przysługuje kwota odpowiadająca minimum socjalnemu, która nie podlega zajęciu (*unpfändbarer Freibetrag*). Wysokość minimum socjalnego podlega corocznej waloryzacji i zależy od wielu czynników. Zgodnie z § 291b ustawy o postępowaniu egzekucyjnym (Exekutionsordnung – EO), w przypadku egzekucji z tytułu ustawowego świadczenia alimentacyjnego zobowiązanemu może pozostać tylko 75% minimum socjalnego. Z kwoty różnicy pomiędzy tym okrojonym minimum socjalnym a ogólnie przyjętym minimum socjalnym zaspokajane są w pierwszej kolejności bieżące ustawowe roszczenia alimentacyjne – niezależnie od określonej dla nich kolejności zaspokojenia – proporcjonalnie do wysokości bieżących miesięcznych kwot alimentów. W odniesieniu do egzekucji z tej kwoty różnicy wierzycielom alimentacyjnym przysługuje zatem pierwszeństwo zaspokojenia.

Roszczenia zasądzone prawomocnym wyrokiem (*Judikatsschulden*) przedawniają się dopiero po upływie 30 lat, czyli podlegają egzekucji sądowej przez cały ten okres.

W odniesieniu do egzekucji roszczeń alimentacyjnych nie obowiązują żadne szczególne terminy zawite.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Do celów ustalenia wysokości lub wszczęcia egzekucji świadczeń alimentacyjnych dla małoletniego dziecka jego przedstawicielem jest urząd ds. opieki społecznej nad dziećmi i młodzieżą, jeśli wyraził na to zgodę na piśmie zwykły ustawowy przedstawiciel dziecka.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Zaliczka alimentacyjna służy zapewnieniu utrzymania małoletnich dzieci w sytuacji, gdy jedno z rodziców nie wywiązuje się (lub wywiązuje się nieregularnie) ze swoich obowiązków alimentacyjnych. Zaliczka alimentacyjna jest przyznawana przez państwo na odpowiedni wniosek. Wniosek przedkłada w sądzie w imieniu dziecka rodzic, który jest uprawniony do jego reprezentowania.

Zaliczka alimentacyjna przysługuje małoletnim dzieciom, które

mają zwykle miejsce pobytu w Austrii,

są obywatelami Austrii lub państwa członkowskiego UE/EOG albo bezpaństwowcami i

nie zamieszkują we wspólnym gospodarstwie domowym z dłużnikiem alimentacyjnym.

Zaliczkę alimentacyjną przyznaje się na okres maksymalnie pięciu lat, licząc od początku miesiąca, w którym złożono wniosek, i jest ona wypłacana uprawnionej osobie przez wyższy sąd krajowy (*Oberlandesgericht*) pierwszego dnia miesiąca z góry.

14 Jeżeli zamieszkują na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

Jeśli dłużnik alimentacyjny mieszka za granicą i nie posiada w Austrii żadnego majątku mogącego być przedmiotem egzekucji, egzekucja musi być prowadzona za granicą. Odpowiednie wnioski składa się przez organ centralny (*Zentrale Behörde*) (§ 8 ustawy z 2014 r. w sprawie dochodzenia roszczeń alimentacyjnych w stosunkach z innymi państwami – *Auslandsunterhaltsgesetz* 2014).

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Przy dochodzeniu lub egzekwowaniu swoich roszczeń wierzyciel alimentacyjny może liczyć na pomoc zarówno urzędów ds. opieki społecznej nad dziećmi i młodzieżą w starostwach powiatowych (*Bezirkshauptmannschaften*) lub urzędach miasta (*Magistrate*), jak i sądów rejonowych (*Bezirkgerichte*). Organ centralny przekazuje wnioski za granicę.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

W godzinach przyjęć interesantów w urzędach i sądach; organ centralny udziela informacji drogą telefoniczną i mailową.

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

Po otrzymaniu przez właściwy sąd wniosków wierzyciela alimentacyjnego, jest on traktowany zasadniczo w taki sam sposób, jakby mieszkał w Austrii.

Wnioski są przesyłane do sądu przez organ centralny. Sąd przyznaje również pomoc prawną i zwraca się do właściwej izby adwokackiej o wyznaczenie adwokata, który będzie pomagał wierzycielowi alimentacyjnemu w postępowaniu spornym (*Verfahrenshelfer*). Znający austriackie prawo zastępca prawny zagranicznego wierzyciela alimentacyjnego jest odpowiedzialny za przedkładanie dalszych wniosków, przekazywanie otrzymanych kwot alimentów i informowanie o tych czynnościach (§ 9 ustawy z 2014 r. w sprawie dochodzenia roszczeń alimentacyjnych w stosunkach z innymi państwami).

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

W świetle zasady współpracy pomiędzy dwoma organami centralnymi obowiązek udzielenia takiej pomocy spoczywa głównie na organach w państwie członkowskim miejsca zamieszkania.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Pytanie nie dotyczy omawianej tematyki.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Pytanie nie dotyczy omawianej tematyki.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Do dnia 1 sierpnia 2014 r. bezpośrednie zastosowanie miały tylko przepisy tego rozdziału; po tej dacie dostęp do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE reguluje także austriacka ustawa z 2014 r. w sprawie dochodzenia roszczeń alimentacyjnych w stosunkach z innymi państwami [§§ 10 i nast., *Federalny Dziennik Urzędowy (BGBl)* I nr 34/2014].

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Uprozczone procedury przesyłania dokumentów ustanowiono na mocy ustawy z 2014 r. w sprawie dochodzenia roszczeń alimentacyjnych w stosunkach z innymi państwami w celu umożliwienia Departamentowi I 10 Federalnego Ministerstwa Sprawiedliwości (*Bundesministeriums für Justiz*) zajmowania się stale rosnącą liczbą spraw bez powiększania personelu.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 16/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Polska

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Obowiązek alimentacyjny to zgodnie z treścią art. 128 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego obowiązek dostarczania środków utrzymania (do których należą m.in. ubrania, pożywienie, mieszkanie, opał, leki), a w miarę potrzeby także środków wychowania (do których należy m.in. dbałość o rozwój fizyczny i umysłowy oraz stworzenie możliwości zdobycia wykształcenia i zapewnienie dostępu do dóbr kultury), który obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo. Alimenty są to świadczenia w gotówce lub naturze, a w stosunku do dzieci – także osobiste starania o wychowanie oraz praca we wspólnym gospodarstwie domowym spełniane w ramach realizacji obowiązku alimentacyjnego.

Roszczenie o alimenty to przysługujące uprawnionemu prawo do żądania od osoby zobowiązanej wykonania ciążącego na niej obowiązku alimentacyjnego. Obowiązek alimentacyjny co do zasady wynika z różnorodnych powiązań rodzinnych.

Ze względu na rodzaj powiązań rodzinnych prawo polskie wyróżnia następujące rodzaje obowiązku alimentacyjnego:

obowiązek alimentacyjny między krewnymi oraz jego szczególna forma w postaci obowiązku rodziców względem dziecka - w przypadku krewnych do alimentów uprawniony jest tylko ten, kto znajduje się w niedostatku. Rodzice obowiązani są natomiast do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i

wychowania. Dzieci powyżej 18 roku życia, tracą prawo do alimentów, o ile nie wykażą uzasadnionej ich dotychczasowymi wynikami w nauce chęci kontynuacji edukacji albo ich sytuacja zdrowotna i osobista przemawia za utrzymaniem obowiązku alimentacyjnego. Ponadto rodzice nie są obowiązani dostarczać środków utrzymania dziecka, które ukończywszy 18 lat i będąc przygotowane do wykonywania zawodu podejmuje naukę, ale zaniedbuje się w studiach, nie robi należytych postępów, nie otrzymuje zaliczeń i nie zdaje w przepisany termin egzaminów przez co nie kończy studiów w przewidzianym ich programem czasie.

Jeśli uzyskanie alimentów od zobowiązanego w pierwszej kolejności (rodzica) jest niemożliwe albo powiązane z nadmiernymi trudnościami, istnieje możliwość pozwania osób zobowiązanych w dalszej kolejności (np. dziadków dziecka, będących rodzicami ukrywającego się dłużnika). Jednakże wskazać należy, iż uzyskanie alimentów od dziadków nie jest uzasadnione jedynie nieuiszczeniem zasądzonych kwot przez dłużnika alimentacyjnego – aby uzyskać alimenty od dziadków uprawniony do alimentów musi pozostawać w niedostatku, a dziadkowie muszą mieć możliwość finansowe pozwalające na płacenie alimentów. Alimenty zasądzone od dziadków zazwyczaj ustanawiane są w wysokości niższej, niż te przyznane od zobowiązanego w pierwszej kolejności. obowiązek wynikający z przysposobienia - jeżeli skutki przysposobienia polegają wyłącznie na powstaniu stosunku między przysposabiającym a przysposobionym, obowiązek alimentacyjny względem przysposobionego obciąża przysposabiającego przed wstępnymi i rodzeństwem przysposobionego, a obowiązek alimentacyjny względem wstępnych i rodzeństwa obciąża przysposobionego dopiero w ostatniej kolejności. W innym przypadku do przysposobionego mają zastosowanie zasady opisane w podpunkcie 1.

obowiązek między powinowatymi (macocha, ojczym, pasierbowie) - uprawniony do świadczeń alimentacyjnych jest tylko ten, kto znajduje się w niedostatku, o ile nałożenie obowiązku alimentacyjnego będzie w danej sytuacji odpowiadało zasadom współżycia społecznego. W świetle polskiego ustawodawstwa oraz orzecznictwa niedostatek oznacza niemożność zaspokojenia usprawiedliwionych potrzeb związanych z utrzymaniem własnymi środkami i siłami.

obowiązek między małżonkami w czasie trwania małżeństwa – członkowie rodziny mogą domagać się realizacji ich prawa do „równej stopy życiowej” wszystkich członków rodziny. Zgodnie z art. 27 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego oboje małżonkowie obowiązani są, każdy według swych sił oraz swych możliwości zarobkowych i majątkowych, przyczynić się do zaspokajania potrzeb rodziny, którą przez swój związek założyli. Zadośćuczynienie temu obowiązkowi może polegać także, w całości lub w części, na osobistych staraniach o wychowanie dzieci i na pracy we wspólnym gospodarstwie domowym. obowiązek między małżonkami po ustaniu małżeństwa – jeżeli jeden z małżonków został uznany wyłącznie winnym rozpadu małżeństwa, a rozwód pociąga za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej małżonka niewinnego, może on żądać zaspokajania swoich usprawiedliwionych potrzeb, chociażby nie znajdował się w niedostatku.

W pozostałych przypadkach małżonek pozostający w niedostatku może żądać od swojego byłego współmałżonka dostarczania środków utrzymania w zakresie odpowiadającym jego usprawiedliwionym potrzebom oraz możliwościom zarobkowym majątkowym byłego małżonka. Obowiązek dostarczania środków utrzymania małżonkowi rozwiedzionemu wygasa w razie zawarcia przez tego małżonka nowego małżeństwa. Jednakże gdy zobowiązanym jest małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za winnego rozkładu pożycia, obowiązek ten wygasa także z upływem pięciu lat od orzeczenia rozwodu, chyba że ze względu na wyjątkowe okoliczności sąd, na żądanie uprawnionego, przedłuży wskazany termin pięcioletni.

obowiązek ojca dziecka urodzonego poza małżeństwem względem jego matki - ojciec nie będący mężem matki obowiązany jest przyczynić się w rozmiarze odpowiadającym okolicznościom do pokrycia wydatków związanych z ciążą i porodem oraz kosztów trzymiesięcznego utrzymania matki w okresie porodu. Z ważnych powodów matka może żądać udziału ojca w kosztach swego utrzymania przez czas dłuższy niż trzy miesiące.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Przesłanką obowiązku alimentacyjnego rodziców na rzecz dziecka jest jego niezdolność do samodzielnego utrzymania się. Z uwagi na obowiązek nauki do ukończenia 18 roku życia, dziecko z reguły uprawnione jest do alimentów aż do uzyskania pełnoletniości, lub do ukończenia nauki. W sytuacji niemożności samodzielnego utrzymania się przez uprawnionego do alimentów (np. choroba, niepełnosprawność) alimenty mogą przysługiwać bezterminowo.

Świadczenia z państwowego funduszu alimentacyjnego przysługują osobie uprawnionej do ukończenia przez nią 18 roku życia, zaś w przypadku nauki w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, albo w przypadku posiadania orzeczenia o znacznym stopniu niepełnosprawności - bezterminowo. Warunkiem otrzymania świadczeń z funduszu alimentacyjnego jest uzyskiwanie dochodu w rodzinie w przeliczeniu na osobę nie przekraczającego miesięcznie kwoty 800 zł, zaś od 1 lipca 2020 r. – kwoty 900 zł.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

W przedmiocie alimentów możliwe jest:

1. dobrowolne wykonywanie obowiązku alimentacyjnego przez zobowiązanego,
2. strony obowiązku alimentacyjnego mogą zawrzeć ugodę pozasądową dotyczącą tego obowiązku,
3. jeśli zobowiązany nie wykonuje ciążącego na nim obowiązku możliwe jest wystąpienie do sądu rejonowego miejsca zamieszkania uprawnionego (art. 32 k.p.c.) lub pozwanego (art. 27 § 1 k.p.c.) z roszczeniem o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych lub zgłoszenie takiego żądania w trakcie postępowania o rozwód lub separację przed sądem okręgowym.

Pozew zwolniony jest od opłaty, powinien jednak spełniać wymogi pisma procesowego, tj. zawierać oznaczenie sądu, do którego jest skierowane, imię i nazwisko stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników; oznaczenie rodzaju pisma, dokładnie określone żądanie, a także oznaczenie wartości przedmiotu sporu, przytoczenie okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie, a w miarę potrzeby uzasadniających również właściwość sądu, podpis strony albo jej przedstawiciela ustawowego lub pełnomocnika z dołączonym pełnomocnictwem, wymienienie załączników, a ponadto oznaczenie miejsca zamieszkania lub siedziby stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników oraz przedmiotu sporu, dalsze zaś pisma – sygnaturę akt. Do pozwu powinien być dołączony również akt urodzenia dziecka w którym pozwany o alimenty figuruje jako rodzic dziecka, ewentualnie wraz z pozwem o alimenty można złożyć pozew o ustalenie ojcostwa.

4. możliwe jest również zawarcie ugody przed notariuszem – w takiej sytuacji Sąd Rejonowy nada jedynie klauzulę wykonalności na ugodę. Wskazać jednak należy, iż zawarcie ugody przed notariuszem podlega opłacie, wniosek o nadanie klauzuli wykonalności również jest odpłatny.

5. ugodę można zawrzeć również przed sądem – w takiej sytuacji pozwany może być zwolniony od uiszczenia opłaty sądowej, lub obciążony nią tylko w połowie.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Pozew o zasądzenie alimentów mogą złożyć w imieniu uprawnionego:

- pełnomocnik, którym poza adwokatem i radcą prawnym mogą być rodzice, małżonek, rodzeństwo, wstępni lub osoby pozostające z uprawnionym w stosunku przysposobienia, jak również osoba sprawująca zarządek jego majątkiem.

- przedstawiciel organu jednostki samorządu terytorialnego właściwego w zakresie pomocy społecznej [w świetle ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz.U. z 2004 r., Nr 64, poz. 593) przedstawicielami tymi są: kierownik gminnego ośrodka pomocy społecznej oraz kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie],

- art. 61 § 1 pkt 1 kodeksu postępowania cywilnego wskazuje, iż organizacje pozarządowe w zakresie swoich zadań statutowych mogą, za zgodą osoby fizycznej wyrażonej na piśmie, wytaczać powództwa na jej rzecz w sprawach o alimenty,

- prokurator, jeśli przemawiają za tym względy ochrony praworządności oraz interesu społecznego.

W imieniu małoletnich uprawnionych działają ich przedstawiciele ustawowi. Jednakże po uzyskaniu przez pełnoletniości dziecko musi działać samodzielnie. Nie jest możliwe, aby w imieniu uprawnionego działał jego konkubent lub znajomy, jeśli nie jest on jednym z podmiotów wymienionych powyżej.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego sądem właściwym rzeczowo w sprawach o alimenty jest sąd rejonowy. Właściwość miejscową określa się natomiast według miejsca zamieszkania osoby uprawnionej do alimentów lub miejsca zamieszkania pozwanego. Sąd właściwy dla konkretnej gminy znaleźć można w przepisach Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2018 r. w sprawie ustalenia siedzib i obszarów właściwości sądów apelacyjnych, sądów okręgowych i sądów rejonowych oraz zakresu rozpoznawanych przez nie spraw (Dz.U. 2018 poz. 2548).

W zakresie uznawania orzeczeń sądów państw członkowskich UE w Polsce, sprawy należą do właściwości sądów okręgowych (art. 11511 § 1 k.p.c.), jeżeli orzeczenie wydane zostało zanim państwo pochodzenia stało się stroną Protokołu haskiego z dnia 23 listopada 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych (Dz. Urz. UE L 331 z 16.12.2009, str. 17), tj. przed datą 18 czerwca 2011 r.

Zgodnie z art. 115314 znowelizowanego kodeksu postępowania cywilnego tytułami wykonawczymi w Rzeczypospolitej Polskiej są:

- 1) orzeczenia sądów państw członkowskich Unii Europejskiej oraz pochodzące z tych państw ugody i dokumenty urzędowe, objęte zakresem zastosowania rozporządzenia nr 1215/2012, jeśli nadają się do wykonania w drodze egzekucji;
- 2) orzeczenia sądów państw członkowskich Unii Europejskiej oraz pochodzące z tych państw ugody i dokumenty urzędowe, opatrzone w tych państwach zaświadczeniem europejskiego tytułu egzekucyjnego;
- 3) europejskie nakazy zapłaty wydane przez sądy państw członkowskich UE, których wykonalność została stwierdzona w tych państwach na podstawie przepisów rozporządzenia nr 1896/2006;
- 4) orzeczenia sądów państw członkowskich UE wydane w europejskim postępowaniu w sprawie drobnych roszczeń, opatrzone w tych państwach zaświadczeniem na podstawie przepisów rozporządzenia nr 861/2007;
- 5) orzeczenia w sprawach alimentacyjnych wydane w państwach członkowskich UE będących stronami Protokołu haskiego z dnia 23 listopada 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych (Dz.U. UE L 331 z 16.12.2009, str.17) oraz pochodzące z tych państw ugody i dokumenty urzędowe w sprawach alimentacyjnych, objęte zakresem zastosowania rozporządzenia nr 4/2009;
- 6) orzeczenia wydane w państwach członkowskich UE obejmujące środki ochrony wchodzące w zakres zastosowania rozporządzenia nr 606/2013, jeżeli nadają się do wykonania w drodze egzekucji.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

W sprawach o alimenty nie istnieje przymus adwokacko-radcowski. Strona może wybrać, czy będzie działała sama, czy też poprzez fachowego pełnomocnika.

Szczegółowe informacje dotyczące możliwości przyznania stronie uprawnionej do świadczeń alimentacyjnych adwokata z urzędu znajdują się w punkcie 7 i 20.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Strona dochodząca roszczeń alimentacyjnych oraz pozwana w sprawie o obniżenie alimentów są zwolnione z obowiązku uiszczania kosztów sądowych (art. 96 ust 1 pkt 2 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz.U. z 2005 r., Nr 167, poz. 1398 ze zm.)). Zwolnienie to jest całkowite, co oznacza że osoba, której zostało przyznane nie ponosi żadnych kosztów sądowych, obejmuje ono także postępowanie odwoławcze oraz egzekucyjne.

Zobowiązany do uiszczania alimentów, ubiegając się o zmianę wysokości zasądanego zobowiązania ma również możliwość złożenia wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych. W takiej sytuacji niezbędne jest złożenie oświadczenia o posiadanych majątku i uzyskiwanych dochodach, decyzja po rozpatrzeniu zostanie podjęta przez sąd.

Ponadto strona korzystająca ze zwolnienia od kosztów sądowych może ubiegać się o przyznanie pomocy prawnej w postaci adwokata z urzędu. W przypadku uwzględnienia wniosku wynagrodzenie adwokata pokrywane jest przez przeciwnika strony, dla której adwokata ustanowiono, kiedy zaś osoba ta przegrywa proces, wówczas koszty adwokackie ponosi Skarb Państwa.

Uprawnienia obywateli Państw Członkowskich w powyższym zakresie uregulowane są w ustawie z dnia 17 grudnia 2004 r. o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich UE oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania (Dz.U. 2005 nr 10 poz.67).

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Zakres świadczeń alimentacyjnych zależy do zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego oraz usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego. Potrzeby uprawnionego obejmują wszystko to, co jest niezbędne do jego utrzymania, nie tylko w sensie potrzeb materialnych, ale i niematerialnych (kulturalnych, duchowych), zaś potrzeby małoletnich obejmują także koszty wychowania. Jeśli zaś chodzi o możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego to bierze się pod uwagę nie dochód przez niego faktycznie uzyskiwany, lecz możliwy dla niego do osiągnięcia, jeśli wykorzystałby on w pełni swoje możliwości zarobkowe. Oznacza to, że alimenty mogą być zasądzone i egzekwowane nawet od bezrobotnego, który nie posiada stałego dochodu.

W razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Zmiany tej może żądać każda ze stron stosunku alimentacyjnego. W zależności od okoliczności faktycznych można domagać się uchylecia obowiązku alimentacyjnego, podwyższenia alimentów lub ich obniżenia. Przesłankami modyfikacji wysokości świadczenia są natomiast zwiększenie lub zmniejszenie się potrzeb uprawnionego oraz zwiększenie lub zmniejszenie się możliwości zarobkowych zobowiązanego.

W Polsce nie obowiązuje stała kwota alimentów ani określenie jej jako stały odsetek zarobków zobowiązanego. W 2014 r. płaca minimalna wynosiła 1680 zł (ok. 400 euro) brutto, zaś przeciętne wynagrodzenie w 2013 r. wynosiło 3650 zł (ok. 900 euro) brutto miesięcznie. W 2015 r. płaca minimalna wynosiła - 1750 zł brutto, w 2016 r. - 1850 zł brutto, zaś w 2019 r. wynosiła 2250 zł brutto, zaś w 2020 r. wynosi ona 2600 zł brutto. W praktyce w większości przypadków alimenty zasądzone przez sądy mieszczą się w przedziale 300-1000 zł miesięcznie na 1 dziecko. Nie ma automatycznej waloryzacji lub indeksacji wysokości alimentów, zależnej od wieku dziecka lub poziomu inflacji.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Zobowiązanym do zapłaty jest dłużnik wymieniony w tytule wykonawczymi. Polskie orzeczenia z reguły określają alimenty w walucie polskiej, płatne do rąk przedstawiciela ustawowego małoletniego dziecka (gotówką albo przelewem bankowym), z częstotliwością raz na miesiąc, najczęściej wymagalne do 10 dnia miesiąca. W przypadku opóźnienia, wyroki przewidują odsetki ustawowe (od 29 maja 2020 r. odsetki ustawowe wynoszą 3,6 % w skali roku) od brakującej kwoty (por. informacja Polski nt. odsetek ustawowych).

Zasadą jest więc, że świadczenie alimentacyjne obciąża jedynie osobę zobowiązaną do alimentów. Jeżeli zobowiązany nie płaci alimentów dobrowolnie, osoba uprawniona może złożyć wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego do organu egzekucyjnego, którym najczęściej jest komornik. Egzekucja może też być wszczęta z urzędu na żądanie sądu pierwszej instancji, który wydał orzeczenie ustalające wysokość alimentów. Osoba uprawniona może też złożyć w zakładzie pracy dłużnika lub w organie wypłacającym świadczenia rentowe lub emerytalne tytuł wykonawczy i na tej podstawie żądać potrącenia należności alimentacyjnych z wypłacanych dłużnikowi świadczeń – takie żądanie jest wiążące dla płatnika.

Składając wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikowi alimentacyjnemu możemy wybrać dowolnego komornika sądowego, jednakże w zakresie egzekucji z nieruchomości dłużnika właściwym jest komornik w okręgu którego dłużnik zamieszkuje.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Jeżeli zobowiązany nie wywiązuje się dobrowolnie z ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego możliwa jest egzekucja przymusowa – patrz odpowiedź do punktu 9.

Ponadto, w świetle art. 209 Kodeksu karnego (Dz.U. 1997 nr 88 poz. 553) kto uchyla się od wykonania obowiązku alimentacyjnego określonego co do wysokości orzeczeniem sądowym, ugodą zawartą przed sądem albo innym organem albo inną umową, jeżeli łączna wysokość powstałych wskutek tego zaległości stanowi równowartość co najmniej 3 świadczeń okresowych albo jeżeli opóźnienie zaległego świadczenia innego niż okresowe wynosi co najmniej 3 miesiące, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku. Jeżeli sprawca naraża osobę uprawnioną na niemożność zaspokojenia podstawowych potrzeb życiowych, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

Ściganie następuje na wniosek pokrzywdzonego, organu pomocy społecznej lub organu podejmującego działania wobec dłużnika alimentacyjnego. Jeżeli pokrzywdzonemu przyznano odpowiednie świadczenia rodzinne albo świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, ściganie odbywa się z urzędu.

Art. 5 ust. 3b pkt 2 ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2007 r. Nr 192, poz. 1378) przewiduje możliwość wystąpienia przez organ właściwy dłużnika z wnioskiem o zatrzymanie prawa jazdy dłużnika.

W przypadku bezskutecznej egzekucji, komornik może złożyć wniosek o wpisanie dłużnika do rejestru dłużników niewypłacalnych.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Zgodnie z art. 1083 § 2 k.p.c., wierzytelności z rachunku bankowego podlegają egzekucji na zaspokojenie alimentów w pełnej wysokości.

Zgodnie z art. 833 § 1 k.p.c., wynagrodzenie ze stosunku pracy podlega egzekucji w zakresie określonym w przepisach kodeksu pracy. Z reguły dopuszczalne jest zajęcie 60% pensji. Do trzech piątych zajmowane są również sumy przyznane przez Skarb Państwa na specjalne cele, w szczególności stypendia i wsparcia (art. 831 § 1 pkt 2 k.p.c.).

Dodatkowo zgodnie z art.829 k.p.c. nie podlegają egzekucji:

- 1) przedmioty urządzenia domowego, pościel, bielizna i ubranie codzienne, niezbędne dla dłużnika i będących na jego utrzymaniu członków jego rodziny, a także ubranie niezbędne do pełnienia służby i wykonywania zawodu;
- 2) zapasy żywności i opału niezbędne dla dłużnika i będących na jego utrzymaniu członków jego rodziny na okres jednego miesiąca;
- 3) jedna krowa lub dwie kozy albo trzy owce potrzebne do wyżywienia dłużnika i będących na jego utrzymaniu członków jego rodziny wraz z zapasem paszy i ściółki do najbliższych zbiorów;
- 4) narzędzia i inne przedmioty niezbędne do osobistej pracy zarobkowej dłużnika oraz surowce niezbędne dla niego do produkcji na okres jednego tygodnia, z wyłączeniem jednak pojazdów mechanicznych;
- 5) u dłużnika pobierającego periodyczną stałą pracę - pieniądze w kwocie, która odpowiada niepodlegającej egzekucji części płacy za czas do najbliższego terminu wypłaty, a u dłużnika nieotrzymującego stałej płacy - pieniądze niezbędne dla niego i jego rodziny na utrzymanie przez dwa tygodnie;
- 6) przedmioty niezbędne do nauki, papiery osobiste, odznaczenia i przedmioty służące do wykonywania praktyk religijnych oraz przedmioty codziennego użytku, które mogą być sprzedane tylko znacznie poniżej ich wartości, a dla dłużnika mają znaczną wartość użytkową;
- 8) produkty lecznicze w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 września 2001 r. - Prawo farmaceutyczne (Dz.U. z 2019 r. poz. 499, z późn. zm.) niezbędne do funkcjonowania podmiotu leczniczego w rozumieniu przepisów o działalności leczniczej przez okres trzech miesięcy oraz niezbędne do jego funkcjonowania wyroby medyczne w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 20 maja 2010 r. o wyrobach medycznych (Dz.U. Nr 107, poz.679 oraz z 2011 r. Nr 102, poz. 586 i Nr 113, poz.637);
- 9) przedmioty niezbędne ze względu na niepełnosprawność dłużnika lub członków jego rodziny.

Zgodnie z treścią art. 833 § 6 k.p.c. egzekucji nie podlegają również świadczenia alimentacyjne, świadczenia pieniężne wypłacane w przypadku bezskuteczności egzekucji alimentów, świadczenia rodzinne, dodatki rodzinne, pielęgnacyjne, porodowe, dla sierot zupełnych, zasiłki dla opiekunów, świadczenia z pomocy społecznej, świadczenia integracyjne, świadczenie wychowawcze oraz jednorazowe świadczenie, o którym mowa w art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r. poz. 473).

Minister Sprawiedliwości w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa oraz Ministrem Finansów określi rozporządzeniem, jakie przedmioty należące do rolnika prowadzącego gospodarstwo nie podlegają egzekucji. (art.830).

Ponadto, art. 831 k.p.c. stanowi, że nie podlegają egzekucji w szczególności świadczenia z pomocy społecznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2013 r. poz. 182, ze zm.) oraz wierzytelności przypadające dłużnikowi z budżetu państwa lub od Narodowego Funduszu Zdrowia z tytułu udzielania świadczeń opieki zdrowotnej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, ze zm.) przed ukończeniem udzielania tych świadczeń, w wysokości 75% każdorazowej wypłaty, chyba, że chodzi o wierzytelności pracowników dłużnika lub świadczeniodawców, o których mowa w art.5 pkt 41 lit. a i b ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Art. 137 § 1 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego wskazuje, że roszczenia o świadczenia alimentacyjne przedawniają się z upływem lat trzech.

Art. 121 pkt 1) kodeksu cywilnego stanowi, że bieg przedawnienia nie rozpoczyna się, a rozpoczęty ulega zawieszeniu co do roszczeń, które przysługują dzieciom przeciwko rodzicom - przez czas trwania władzy rodzicielskiej.

Jeżeli dłużnik kwestionuje zasadność obowiązku alimentacyjnego wobec pełnoletniego dziecka, komornik może zażądać od wierzyciela przedstawienia zaświadczenia o kontynuacji nauki, braku zarobków lub leczenia, wymagającego utrzymania w mocy wsparcia finansowego ze strony dłużnika.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Jak wspomniano w odpowiedzi do punktu 4, pozew o zasądzenie alimentów mogą złożyć w imieniu uprawnionego m.in. kierownik ośrodka pomocy społecznej, określone organizacje społeczne, przedstawiciele organów jednostek samorządu terytorialnego właściwych w zakresie pomocy społecznej, a w niektórych przypadkach także prokurator. Podmioty te mogą również wspierać stronę powodową poprzez udział w toczącym się już postępowaniu o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych. Ich rola polega wtedy na wspieraniu podejmowanych w postępowaniu przed sądem działań osoby uprawnionej. Pomocy przy składaniu wniosku o dochodzenie roszczeń alimentacyjnych za granicą udzielają Sądy Okręgowe.

W przypadku osób przebywających za granicą i chcących dochodzić roszczeń alimentacyjnych od dłużnika przebywającego w Polsce pomocy udzielają właściwe organy centralne: <https://www.gov.pl/web/stopuprowadzeniomdzieci/lista-organow-centralnych>
 Informacje w przedmiocie uzyskania bezpłatnej pomocy prawnej mogą Państwo uzyskać również na stronie internetowej <https://darmowapomocprawna.ms.gov.pl/pl/>

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz.U. z 2009 r. Nr 1, poz. 7 ze zm.) określa zasady pomocy państwa osobom uprawnionym do alimentów w przypadku bezskuteczności egzekucji.

Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługują tylko, gdy dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza miesięcznie kwoty 800 zł, zaś od 1 lipca 2020 r. – kwoty 900 zł.

Od 1 lipca 2020 r. obowiązuje również zasada „złotówka za złotówkę” – jeśli dochód w rodzinie w przeliczeniu na osobę przekroczy ww. kwotę 900 zł, wsparcie zostanie obniżone – będzie przysługiwać w wysokości różnicy między kwotą świadczenia z funduszu alimentacyjnego przysługującego osobie uprawnionej a kwotą, o którą został przekroczony dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie (art. 9 ust. 2a). Przy czym, gdyby wówczas świadczenie wynosiło mniej niż 100 zł, zostanie wydana decyzja odmowna i nie zostanie ono wypłacone (art. 9 ust. 2b).

Wniosek składa się w urzędzie gminy lub miasta właściwym ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej. Realizacja świadczeń z funduszu może być także przekazana do jednostki organizacyjnej gminy np. do ośrodka pomocy społecznej.

Jeśli dłużnik ma miejsce zamieszkania za granicą, natomiast osoba uprawniona mieszka w Polsce, Sąd Okręgowy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej udzieli jej pomocy w przygotowaniu wniosku o alimenty. Pomoc ta polega na udzielaniu osobom uprawnionym do świadczeń alimentacyjnych wszelkich potrzebnych informacji, pomocy w skompletowaniu wymaganych dokumentów oraz sprawdzeniu wniosku pod względem formalnym.

Ustawa ta ma zastosowanie tylko w tych przypadkach, kiedy osoba uprawniona zamieszkuje w Polsce przez okres otrzymywania świadczenia.

Więcej informacji znajduje się na stronie <https://www.gov.pl/web/rodzina/wiadczenia-z-funduszu-alimentacyjnego>

14 Jeżeli zamieszkuje na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

Jeśli dłużnik ma miejsce zamieszkania za granicą, natomiast osoba uprawniona mieszka w Polsce, Sąd Okręgowy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej udzieli jej pomocy w przygotowaniu wniosku o alimenty. Pomoc ta polega na udzielaniu osobom uprawnionym do świadczeń alimentacyjnych wszelkich potrzebnych informacji, pomocy w skompletowaniu wymaganych dokumentów oraz sprawdzeniu wniosku pod względem formalnym.

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Tak

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Wniosek przesyłany na podstawie Rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych w części A wypełniany jest przez Sąd Okręgowy.

Lista Sądów Okręgowych pełniących funkcję organu centralnego

Sąd	Adres	Tel. (+48)	Faks (+48)	E-mail
Sąd Okręgowy w Białymstoku	ul. Marii Skłodowskiej-Curie 1 15-950 Białystok	85 7421517	85 7421517	oz@bialystok.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Bielsku-Białej	ul. Cieszyńska 10 43-300 Bielsko-Biała	33 4990424 33 4990488	33 4990488	boguslawa.pokusa@bielsko-biala.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Bydgoszczy	ul. Wały Jagiellońskie 2 85-128 Bydgoszcz	52 3253155	52 3253255	oz@bydgoszcz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Częstochowie	ul. Dąbrowskiego 23/35 42-200 Częstochowa	34 3684425	34 3684420	prezes@czestochowa.so.gov.pl anna.bocianowska@czestochowa.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Elblągu	pl. Konstytucji 1 82-300 Elbląg	55 6112409 55 6112408	55 6112215	oddzial.administracyjny@elblag.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Gdańsku	ul. Nowe Ogrody 30/34 80-803 Gdańsk	58 3213119 [alimenty] 58 3213141 [kierownik Oddziału Administracyjnego]	58 3213234	section.oz@gdansk.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Gliwicach	ul. Kościuszki 15 44-100 Gliwice	32 3380052	32 3380102	oz@gliwice.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Gorzowie Wielkopolskim	ul. Mieszka I 33 66-400 Gorzów Wielkopolski	95 7256718 95 7256702	95 7202807 95 7256790	marta.samolak@gorzow-wlkp.so.gov.pl sekretariat@gorzow-wlkp.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Jeleniej Górze	al. Wojska Polskiego 56 58-500 Jelenia Góra	75 6415113	75 6415113	oz@jelenia-gora.so.gov.pl o.administracyjny@jelenia-gora.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Kaliszu	al. Wolności 13 62-800 Kalisz	62 7657764	62 7574936	administracja@kalisz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Katowicach	ul. Francuska 38 40-028 Katowice	32 6070183 32 7836806	32 6070184	obrot_zagraniczny@katowice.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Kielcach	ul. Seminaryjska 12 a 25-372 Kielce	41 3402320	41 3402320	oz@kielce.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Koninie	ul. Energetyka 5 62-510 Konin	63 2451443 63 2423022 +172	63 2426569	oz@konin.so.gov.pl administracja@konin.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Koszalinie	ul. Waryńskiego 7 75-541 Koszalin	94 3428750	94 3428897	administracja@koszalin.so.gov.pl

Sąd Okręgowy w Krakowie	ul. Przy Rondzie 7 31-547 Kraków	12 6195241 12 6195262 12 6195204	12 6195665	oz@krakow.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Krośnie	ul. Sienkiewicza 12 38-400 Krosno	13 4373671 13 4373673	13 4320570	Obrot.zagr@krosno.so.gov.pl administracja@krosno.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Legnicy	ul. Złotoryjska 40 59-220 Legnica	76 7545036	76 7545107 76 7545012	oz@legnica.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Lublinie	ul. Krakowskie Przedmieście 43 20-076 Lublin	81 4601004	81 4601013	malgorzata.stec-szewczyk@lublin.so.gov.pl obrotzagraniczny@lublin.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Łomży	ul. Dworna 16 18-400 Łomża	86 2166281 862154254	86 2166753	sekretariat@lomza.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Łodzi	XI Wydział Wizytacyjny Plac Dąbrowskiego 5 90-921 Łódź (pokój 118)	42 6778799	42 2126082	oz@lodz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Nowym Sączu	ul. Pijarska 3 33-300 Nowy Sącz	18 4482145	18 4482185	alimenty@nowysacz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Olsztynie	ul. Dąbrowszczaków 44A 10-543 Olsztyn	89 5216049	89 6123838	oz@olsztyn.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Opolu	pl. Daszyńskiego 1 45-064 Opole	77 5418134	77 5418109	Obrot.zagr@opole.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Ostrołęce	ul. Gomulickiego 5 07-410 Ostrołęka	29 7650130	29 7650181	sekretariat@ostroleka.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim	ul. Słowackiego 5 97-300 Piotrków Trybunalski	44 6494121 44 6494159	44 6478919	administracja@piotrkow-tryb.so.gov.pl [najważniejszy] biblioteka@piotrkow-tryb.so.gov.pl jolanta.sipinska@piotrkow-tryb.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Płocku	pl. Narutowicza 4 09-404 Płock	24 2697320 24 2697364	24 2625253	oz@plock.so.gov.pl urszula.kaluzna@plock.so.gov.pl urszula.wyrwas@plock.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Poznaniu	ul. Stanisława Hejmowskiego 2 61-736 Poznań	61 6283730 61 6283731 61 6283734	61 6283739	opzagr@poznan.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Przemyślu	ul. Konarskiego 6 37 - 700 Przemyśl	16 6761336	16 6761353	m.telega@przemysl.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Radomiu	ul. Marszałka J. Piłsudskiego 10 26-600 Radom	48 6776780 48 6776788	48 3680287	wizytacje@radom.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Rybniku	ul. Józefa Piłsudskiego 33 44-200 Rybnik	32 7840578	32 7840402	oz@rybnik.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Rzeszowie	Plac Śreniawitów 3 35-959 Rzeszów	17 8756394	17 8627265	elzbieta.czudec@rzeszow.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Siedlcach	ul. Sądowa 2 08-110 Siedlce	25 6407846	25 6407812	poczta@siedlce.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Sieradzu	al. Zwycięstwa 1 98-200 Sieradz	43 8266650 43 8266607	43 8271014	sekretariat@sieradz.so.gov.pl administracja@sieradz.so.gov.pl katarzyna.szala@sieradz.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Słupsku	ul. Zamenhofska 7 76-200 Słupsk	59 8469543 59 8469513	59 8469424 59 8469429	agnieszka.kozlowska@slupsk.so.gov.pl referat.wiz@slupsk.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Suwałkach	ul. Waryńskiego 45 16-400 Suwałki	87 5631213 87 5631300	87 5631303	sekretariat@suwalki.so.gov.pl anna.klekotko@suwalki.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Szczecinie	ul. Małopolska 17 70-227 Szczecin	91 4830170	91 4830170	jsurowa@szczecin.so.gov.pl amazur@szczecin.so.gov.pl [sprawy alimentacyjne]
Sąd Okręgowy w Świdnicy	pl. Grunwaldzki 14 58-100 Świdnica	74 8518 287	74 8518270	sekretarz@swidnica.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu	ul. Sienkiewicza 27 39-400 Tarnobrzeg	15 688 2500	15 6882678 15 8229756	oz@tarnobrzeg.so.gov.pl halina.rojek@tarnobrzeg.so.gov.pl magdalena.kochanowska-lezon@tarnobrzeg.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Tarnowie	ul. J. Dąbrowskiego 27 33-100 Tarnów	14 6887409	14 6887417	sad_okregowy@tarnow.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Toruniu	ul. Piekary 51 87-100 Toruń	56 6105609	56 6555706	oz@torun.so.gov.pl
Sąd Okręgowy	al. „Solidarności” 127	22 440 11 54 [alimenty]	22 6544411	m.karcz@warszawa.gov.pl [do września 2020 r.]

w Warszawie	00-898 Warszawa	22 6544443		a.kowalczyk@warszawa.so.gov.pl p.luscinska@warszawa.so.gov.pl
Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie	ul. Poligonowa 3 04-051 Warszawa	22 4177393		oz@warszawapraga.so.gov.pl dariusz.olowski@warszawapraga.so.gov.pl kontakt@warszawapraga.so.gov.pl
Sąd Okręgowy we Wrocławku	ul. Wojska Polskiego 22 87-800 Wrocławek	54 4120365	54 4118575	oz@wloclawek.so.gov.pl
Sąd Okręgowy we Wrocławiu	ul. Sądowa 1 50-950 Wrocław	71 3704391	71 7482964	oz@wroclaw.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Zamościu	ul. Wyszyńskiego 11 22-400 Zamość	84 6316927 84 6316928	84 6316993	aneta.juszczak@zamosc.so.gov.pl prezes@zamosc.so.gov.pl
Sąd Okręgowy w Zielonej Górze	pl. Słowiański 1 65-069 Zielona Góra	68 3220221	68 4567769	oz@zielona-gora.so.gov.pl e.branicka@zielona-gora.so.gov.pl k.zubryk@zielona-gora.so.gov.pl z.pejs@zielona-gora.so.gov.pl

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Art. 55 Rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych nie nakłada na wnioskodawców obowiązku korzystania z pośrednictwa organu centralnego państwa jego zamieszkania. Może on od razu przesłać wniosek do właściwego polskiego sądu, spełniając wymagania formalne przewidziane w Rozdziałach IV i VI Rozporządzenia oraz kodeksu postępowania cywilnego.

Dane organów przesyłających wskazane zostały w witrynie internetowej:

<https://www.gov.pl/web/stopuprowadzeniomdzieci/lista-organow-centralnych>

Organy przesyłające państw obcych wskazane w oświadczeniach do Rozporządzenia udzielają osobie uprawnionej wszelkich informacji, pomagają jej skompletować wymagane dokumenty oraz badają jej wniosek pod względem formalnym oraz przesyłają wniosek za granicę.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

W sytuacji, kiedy doszło do zasądzenia świadczenia alimentacyjnego, a sprawa należy do zakresu zastosowania rozporządzenia nr 4/2009, wierzyciel zamieszkały za granicą może skorzystać z trybu przewidzianego przez ten akt i zwrócić się do właściwego organu przesyłającego państwa, w którym ma miejsce on zamieszkania bądź przesłać wniosek o stwierdzenie wykonalności orzeczenia obcego – do właściwego sądu (por. punkt 5). Wniosek o wszczęcie egzekucji składa się do kancelarii dowolnego komornika sądowego.

Jeśli wierzyciel mieszka w państwie, z którym Polskę łączy konwencja lub umowa dwustronna dotycząca uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach alimentacyjnych, to pomoc taka udzielana jest w zakresie przewidzianym przez tę umowę. Z reguły umowy dwustronne przewidują wystąpienie bezpośrednio do sądu polskiego albo za pośrednictwem sądu państwa, które wydało orzeczenie. W drugim wypadku przekazanie wniosku następuje za pośrednictwem organów centralnych, którymi najczęściej są Ministerstwa Sprawiedliwości lub organy zgłoszone dla Konwencji Nowojorskiej:

<http://treaties.un.org/doc/Publication/MTDGS/Volume%20II/Chapter%20XX/XX-1.en.pdf>

Dane sądów znajdują się na stronie

<https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/znajdz-wybrany-sad-powszechny>

natomiast komorników na stronie: <http://komornik.pl/>

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak, od dnia 18 czerwca 2011 r.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Nie dotyczy.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

W Polsce obowiązują przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej (Dz.U. z 2005 r. Nr 10, poz. 67 ze zm.) oraz Dyrektywy Rady 2003/8/WE z dnia 27 stycznia 2003 r. w celu usprawnienia dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sporach transgranicznych poprzez ustanowienie minimalnych wspólnych zasad odnoszących się do pomocy prawnej w sporach o tym charakterze (Dz.U. UE L 26/41 z dnia 31.01.2003, s. 90), uzupełniające postanowienia kodeksu postępowania cywilnego i ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Strona oczekująca przyznania jej konkretnej formy pomocy (np. ustanowienia adwokata, tłumaczenia dokumentów, zwrotu kosztów podróży), powinna wyraźnie poinformować o tym sąd we wniosku na formularzu europejskim https://e-justice.europa.eu/content_legal_aid_forms-157-pl.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

W dniu 28 kwietnia 2011 r. uchwalona została ustawa nowelizująca k.p.c. i inne ustawy (Ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 r. o zmianie ustawy - kodeks postępowania cywilnego, ustawy o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich UE oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania oraz ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów - (Dz.U. z 2011 r., Nr 129, poz.735), na mocy której polski organ centralny może zlecić przeprowadzenie wywiadu alimentacyjnego przez organ właściwy dla dłużnika. Jeżeli miejsce pobytu pozwanego lub uczestnika nie jest znane, Ministerstwo Sprawiedliwości kieruje zapytania do centralnych i lokalnych rejestrów i ewidencji (w tym ma możliwość skorzystania z bazy PESEL.SAD) w celu ustalenia właściwości sądu, komornika lub udzielenia odpowiedzi na wniosek o podjęcie szczególnych działań. Obecnie nie są planowane zmiany w podstawach ustawowych, finansowaniu i zespole organu centralnego w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 11/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Portugalia

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

„Świadczenia alimentacyjne” oznaczają wszystkie środki, które są niezbędne do utrzymania, mieszkania i ubrania. Świadczenia alimentacyjne obejmują również wykształcenie i wychowanie osoby pozostającej na utrzymaniu, jeżeli jest ona małoletnim dzieckiem.

Zgodnie z prawem obowiązek alimentacyjny spoczywa na następujących osobach we wskazanej kolejności:

na małżonku lub byłym małżonku,

na zstępnych,

na wstępnych,

na rodzeństwie,

na stryjostwu/wujostwu w okresie małoletności osoby pozostającej na utrzymaniu,

na ojczymie i macosze małoletnich pasierbów/pasierbic, którzy pozostają lub pozostawali pod ich opieką w chwili śmierci małżonka.

Poza wymienionymi powyżej przypadkami, w których istnieje ustawowy obowiązek alimentacyjny, obowiązek taki może również wynikać z zapisu testamentowego lub umowy.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Dziecko może pobierać świadczenia alimentacyjne do chwili osiągnięcia pełnoletności, czyli do ukończenia osiemnastego roku życia. Dzieci w wieku od 16 do 18 lat mogą przestać podlegać władzy rodzicielskiej wskutek zawarcia związku małżeńskiego.

Zgodnie z przepisami prawa materialnego istnieją różnice pomiędzy świadczeniami alimentacyjnymi na rzecz osób małoletnich i dorosłych: świadczenia alimentacyjne na rzecz osób dorosłych służą wyłącznie pokryciu kosztów utrzymania, mieszkania i ubrania, natomiast świadczenia alimentacyjne na rzecz dzieci służą również pokryciu kosztów kształcenia i szkolenia.

Jeżeli dziecko, które osiągnie pełnoletność lub przestanie podlegać władzy rodzicielskiej, zdecyduje się kontynuować naukę lub szkolenie, może wszcząć postępowanie o przyznanie świadczeń alimentacyjnych przeciwko swoim rodzicom. W takim przypadku świadczenia alimentacyjne, poza zaspokojeniem potrzeb w zakresie utrzymania, mieszkania i ubrania, obejmują także koszty kształcenia i szkolenia. Okres wypłacania świadczeń alimentacyjnych ustala się w drodze umowy lub w orzeczeniu sądu. Okres obowiązywania świadczeń alimentacyjnych wskazany w orzeczeniu odpowiada racjonalnemu okresowi kształcenia lub szkolenia.

W wyjątkowych przypadkach opisanych powyżej, w których pełnoletnie dziecko kontynuuje naukę, świadczenia alimentacyjne na rzecz osób dorosłych obejmują również koszty szkolenia i kształcenia. W szczególności w przepisach przyjmuje się, że w przypadku wystąpienia o świadczenia alimentacyjne na rzecz pełnoletniego dziecka do czasu osiągnięcia przez nie 25. roku życia utrzymana zostaje kwota świadczeń ustalona w czasie, gdy dziecko było małoletnie. W takim przypadku ciężar dowodu spoczywa na ojcu lub matce, którzy mają obowiązek wykazać, że świadczenia alimentacyjne, których wysokość ustalono, gdy dziecko było małoletnie, nie musi być już wypłacane lub powinno być wypłacane w niższej kwocie, ponieważ dziecko osiągnęło pełnoletność.

W niektórych przypadkach przepisy prawa cywilnego procesowego dotyczące przyznawania i egzekwowania świadczeń alimentacyjnych na rzecz osób małoletnich i dorosłych również się różnią. Różnice w obowiązujących przepisach procesowych są opisane w odpowiedziach na pytania: „Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?” oraz „Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?”.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Odpowiedź na to pytanie będzie zależała od konkretnej sytuacji – przegląd takich sytuacji przedstawiono poniżej.

Ustalanie kwoty świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka i świadczeń alimentacyjnych pomiędzy małżonkami w przypadku zawarcia umowy wstępnej

Osoba zobowiązana do płacenia alimentów i osoba uprawniona do ich otrzymywania mogą wspólnie uzgodnić kwotę takiego świadczenia. W przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka lub świadczeń alimentacyjnych pomiędzy małżonkami strony mogą zwrócić się o zatwierdzenie zawartej umowy przed sądem lub przed urzędnikiem stanu cywilnego (*Conservador do Registo Civil*), w zależności od tego, czy zastosowanie mają określone poniżej warunki.

W przypadku spornego postępowania rozwodowego również możliwe jest zawarcie umowy w kwestii świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletnich dzieci. W takiej sytuacji należy zwrócić się do sądu o zatwierdzenie umowy w sprawie świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletnich dzieci w ramach postępowania dotyczącego uregulowania kwestii władzy rodzicielskiej. W poniższej podsekcji przedstawiono główne elementy takiego postępowania.

W przypadku rozwodu za obopólnym porozumieniem wniosek o zatwierdzenie umowy w sprawie świadczeń alimentacyjnych pomiędzy małżonkami lub na rzecz małoletnich dzieci przedstawia się urzędnikowi stanu cywilnego. Urzędnik stanu cywilnego ma wyłączną właściwość w przypadku takiego postępowania, które można wszcząć w dowolnym urzędzie stanu cywilnego. Jeżeli chodzi o umowy w sprawie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka, prokurator w sądzie właściwym dla obszaru, w którym znajduje się urząd stanu cywilnego, w którym wszczęto postępowanie, musi wyrazić swoją opinię w tej

kwestii. W przypadku zatwierdzenia takiej umowy strony uzyskują rozwód. Jeżeli umowa nie zostanie zatwierdzona, postępowanie o udzielenie rozwodu za obopólnym porozumieniem przekazuje się do sądu właściwego do rozpoznania danej sprawy. W takim przypadku do obowiązku sądu należy ocena i zatwierdzenie umów w sprawie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka lub świadczeń alimentacyjnych pomiędzy małżonkami.

Te same zasady mają zastosowanie w przypadku separacji sądowej, stwierdzenia nieważności małżeństwa lub unieważnienia małżeństwa.

Nawet w przypadku, gdy dana sprawa nie dotyczy rozwodu ani separacji, jeżeli doszło do zawarcia porozumienia, rodzice muszą przekazać umowę regulującą kwestie związane z władzą rodzicielską lub wszelkie zmiany do tej umowy do zatwierdzenia przez urząd stanu cywilnego w trybie zbliżonym do opisanego powyżej.

Przyznanie świadczeń alimentacyjnych w przypadku gdy nie zawarto umowy wstępnej

Świadczenia alimentacyjne wypłacane przez rodziców na rzecz małoletnich dzieci

W przypadku rozwodu w trybie postępowania spornego wniosek o przyznanie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka należy złożyć w trakcie ochronnego postępowania sądowego, którego celem jest uregulowanie kwestii władzy rodzicielskiej. Rodzice mogą wystąpić o zatwierdzenie umowy w sprawie władzy rodzicielskiej w późniejszym terminie. W przypadku niezawarcia takiej umowy lub w przypadku odmowy jej zatwierdzenia prokurator nakaże uregulowanie kwestii władzy rodzicielskiej. Postępowanie toczy się przed sądem. Rodziców wzywa się na spotkanie, w którym mogą uczestniczyć również małoletni i inne osoby bliskie. Jeżeli na spotkaniu nie uda się osiągnąć porozumienia, sędzia opracuje tymczasowy harmonogram wykonywania władzy rodzicielskiej, a strony zostaną skierowane na mediację lub wezwane do udziału w specjalistycznym wysłuchaniu technicznym. Jeżeli osiągnięcie porozumienia będzie nadal niemożliwe, rodziców powiadamia się o konieczności wniesienia pism procesowych i przedstawienia dowodów. Następnie przeprowadza się dowody, odbywa się rozprawa i sąd wydaje wyrok.

Te same zasady mają zastosowanie w przypadku separacji sądowej, stwierdzenia nieważności małżeństwa lub unieważnienia małżeństwa.

Świadczenia alimentacyjne wypłacane przez rodziców lub inne osoby objęte obowiązkiem alimentacyjnym wobec dzieci

Wysokość świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci można również ustalić w postępowaniu ochronnym dotyczącym świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci, jeżeli pojawi się np. konieczność wszczęcia postępowania przeciwko osobom, na których spoczywa taki obowiązek alimentacyjny. W toku takiego postępowania można również zmienić wcześniej ustaloną wysokość świadczeń alimentacyjnych. Postępowanie odbywa się w sądzie i rozpoczyna wniesieniem pozwu, któremu towarzyszą następujące dokumenty: zaświadczenia potwierdzające stopień pokrewieństwa lub powinowactwa między dzieckiem a pozwanym; w stosownych przypadkach, kopia wcześniejszego wyroku w sprawie świadczeń alimentacyjnych; lista świadków. Pozwany otrzymuje wezwanie. Następnie organizuje się spotkanie w celu osiągnięcia porozumienia między stronami. Jeżeli nie uda się osiągnąć porozumienia, wnosi się odpowiedź na pozew, przeprowadza się dowody, odbywa się rozprawa i sąd wydaje wyrok.

Świadczenia alimentacyjne na rzecz pełnoletniego dziecka lub na rzecz dziecka niepodlegającego władzy rodzicielskiej

Postępowanie w sprawie przyznania świadczeń alimentacyjnych na rzecz pełnoletniego dziecka lub na rzecz dziecka niepodlegającego władzy rodzicielskiej można wszcząć w dowolnym urzędzie stanu cywilnego po złożeniu wniosku, zawierającego wskazanie stanu faktycznego i prawnego. Do wniosku należy załączyć dowody z dokumentów oraz wskazać w nim wszelkie inne dowody. Pozwany otrzymuje wezwanie. Jeżeli pozwany nie zgłasza sprzeciwu, wniosek uznaje się za uzasadniony i urzędnik stanu cywilnego podejmuje decyzję o przyznaniu alimentów. Jeżeli pozwany zgłosi sprzeciw, urzędnik stanu cywilnego podejmuje próbę pogodzenia stron. Jeżeli okaże się to niemożliwe, urzędnik stanu cywilnego przygotowuje sprawę i przekazuje ją do rozpoznania właściwemu sądowi.

Jeżeli w sądzie toczy się już postępowanie, w trakcie którego ustalono wysokość świadczenia alimentacyjnego na rzecz dziecka, wniosek o ustalenie kwoty świadczenia alimentacyjnego na rzecz dziecka, które w międzyczasie osiągnęło pełnoletność lub przestało podlegać władzy rodzicielskiej, dołącza się do już istniejącego postępowania i sprawę rozpoznaje ten sam sąd, a nie urząd stanu cywilnego.

Świadczenia alimentacyjne pomiędzy małżonkami i byłymi małżonkami

Jeżeli nie zawarto umowy wstępnej, postępowanie w sprawie przyznania świadczeń alimentacyjnych pomiędzy małżonkami i byłymi małżonkami należy wszcząć przed sądem. Postępowanie przybiera formę powództwa o ustalenie stosunku prawnego i przebiega dokładnie w taki sam sposób jak postępowanie opisane poniżej w przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz osób dorosłych.

Świadczenia alimentacyjne na rzecz osób dorosłych

W odróżnieniu od opisanych powyżej przypadków postępowanie w sprawie przyznania świadczeń alimentacyjnych na rzecz osób dorosłych wszczyna się w sądzie (np. wniosek o świadczenie alimentacyjne złożony przez matkę lub ojca wobec dzieci). Postępowanie ma na celu stwierdzenie istnienia prawa do alimentów i nałożenie na pozwanego obowiązku ich zapłaty (*acção declarativa condenatória*). Postępowanie rozpoczyna się od wniesienia pozwu do sądu. Strona wszczynająca postępowanie musi wskazać w pozwie sąd, przed który wytacza powództwo, określić strony, podać ich imiona i nazwiska, miejsce zamieszkania lub pracy oraz, w miarę możliwości, wykonywane zawody i miejsce pracy, określić formę postępowania, przedstawić przesłanki faktyczne i prawne leżące u podstaw powództwa, sformułować żądanie i określić kwotę będącą przedmiotem roszczenia. W ostatniej części pozwu powód podaje listę świadków i wnosi o przeprowadzenie innych dowodów. Jeżeli strona jest reprezentowana przez adwokata, do pozwu należy załączyć dokumenty potwierdzające wcześniejsze uiszczenie wstępnej opłaty sądowej oraz pełnomocnictwo. Alternatywnie można również załączyć dokument potwierdzający przyznanie powodowi pomocy prawnej.

Jeżeli powód korzysta z usług adwokata, pozew wszczynający postępowanie składa się elektronicznie, korzystając z formularza dostępnego na stronie internetowej <https://citius.tribunaisnet.mj.pt/>, zgodnie z procedurą i wytycznymi przedstawionymi na tej stronie. Jeżeli strona nie jest reprezentowana przez pełnomocnika procesowego, może wnieść pozew w sekretariacie sądu w jeden z następujących sposobów: osobiście; listem poleconym; faksem.

Pozwany otrzymuje wezwanie. Jeżeli w toku postępowania nie uda się osiągnąć porozumienia, następują obowiązkowe etapy, tj. wnosi się odpowiedź na pozew, przeprowadza się dowody, odbywa się rozprawa i sąd wydaje wyrok.

4 Czy można złożyć wniosek (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

W przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci pozew może wnieść przedstawiciel ustawowy dziecka, prokurator, osoba, której powierzono pieczęć nad dzieckiem, lub dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej, której powierzono małoletniego. Każdy może powiadomić prokuratora o konieczności przyznania alimentów na rzecz dziecka.

W przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz ubezwłasnowolnionych osób dorosłych postępowanie mogą wszcząć ich opiekunowie prawni.

Poza wymienionymi przypadkami osób ubezwłasnowolnionych postępowanie w sprawie świadczeń alimentacyjnych na rzecz osób dorosłych lub na rzecz dzieci niepodlegających władzy rodzicielskiej musi zostać wszczęte przez takie osoby osobiście, przez wyznaczonego przez nie pełnomocnika lub przez adwokata, któremu osoby te udzieliły pełnomocnictwa do wszczęcia postępowania.

W przepisach przewidziano jednak następujące zasady szczególne mające zastosowanie do pełnoletnich dzieci: to z rodziców, któremu powierzono główną odpowiedzialność za pokrywanie wydatków ponoszonych na utrzymanie pełnoletnich dzieci lub dzieci niepodlegających władzy rodzicielskiej, może zażądać od drugiego z rodziców łożenia na utrzymanie i kształcenie wspomnianych pełnoletnich dzieci. Stosowne świadczenia można przekazywać w całości lub w części pełnoletnim lub niepodlegającym władzy rodzicielskiej dzieciom, jeżeli sędzia uzna to za stosowne lub jeżeli rodzice wyrażą na to zgodę.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Świadczenia alimentacyjne na rzecz dzieci

Właściwość w sprawach obejmujących postępowanie ochronne służące uregulowaniu kwestii władzy rodzicielskiej oraz ustaleniu wysokości świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci ma wydział rodzinny i nieletnich sądu okręgowego (*Tribunal de Comarca, Secção de Família e Menores*). W przypadku braku wydziału rodzinnego i nieletnich sprawę z reguły rozpoznaje wydział lokalny sądu okręgowego (*Tribunal de Comarca, Juízo Local*) lub wydział ogólny tego sądu (*Juízo de Competência Genérica*).

Do ustalenia, który ze wspomnianych powyżej sądów ma właściwość miejscową, stosuje się zasady opisane poniżej. Co do zasady właściwy jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania dziecka w chwili wszczęcia postępowania.

Jeżeli miejsce zamieszkania dziecka jest nieznanne, sprawę rozpatruje sąd właściwy dla miejsca zamieszkania osób sprawujących władzę rodzicielską.

Jeżeli osoby sprawujące władzę rodzicielską mają różne miejsca zamieszkania, sądem właściwym jest sąd właściwy dla miejsca zamieszkania osoby, której powierzono pieczę nad dzieckiem, lub – w przypadku sprawowania wspólnej pieczy nad dzieckiem – osoby, z którą dziecko zamieszkuje.

Jeżeli którekolwiek postępowanie dotyczy dwojga lub większej liczby dzieci tych samych rodziców, które zamieszkują w różnych okręgach, właściwość ma sąd właściwy dla miejsca zamieszkania największej liczby takich dzieci. Przy wszystkich pozostałych elementach pozostających bez zmian właściwość ma sąd pierwszej instancji, przed który wytoczono powództwo o przyznanie alimentów w pierwszej instancji.

Jeżeli w chwili wszczęcia postępowania dziecko nie zamieszkuje w Portugalii, sprawę rozpoznaje sąd właściwy dla miejsca zamieszkania powoda lub pozwanego; jeżeli powód i pozwany również zamieszkują za granicą, a sąd portugalski ma jurysdykcję krajową, sprawę rozpoznaje Wydział Rodzinny i Nieletnich Sądu Okręgowego w Lizbonie (*Tribunal da Comarca de Lisboa, Juízo de Família e Menores*); sąd ten jest sądem właściwym miejscowo dla gminy Lizbona.

Świadczenia alimentacyjne na rzecz pełnoletnich dzieci

Każdy urząd stanu cywilnego jest właściwy w przypadku postępowania w sprawie świadczeń alimentacyjnych na rzecz pełnoletnich dzieci. Jedynym wyjątkiem jest sytuacja, w której postępowanie sądowe, w którym przyznano świadczenia alimentacyjne na rzecz dziecka, jest już w toku; w takim przypadku wniosek o przyznanie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka, które w międzyczasie osiągnęło pełnoletność lub przestało podlegać władzy rodzicielskiej, włącza się do już istniejącej sprawy i rozpoznaje go ten sam sąd.

Świadczenia alimentacyjne na rzecz małżonka lub byłego małżonka

Postępowanie w sprawie przyznania świadczeń alimentacyjnych pomiędzy małżonkami i byłymi małżonkami wszczyna się przed wydziałem rodzinnym i nieletnich sądu okręgowego właściwego dla miejsca zamieszkania pozwanego. W przypadku braku wydziału rodzinnego i nieletnich sprawę z reguły rozpoznaje wydział lokalny sądu okręgowego lub wydział ogólny tego sądu.

Świadczenia alimentacyjne na rzecz osób dorosłych

W odróżnieniu od opisanych powyżej przypadków postępowanie w sprawie przyznania świadczeń alimentacyjnych na rzecz osób dorosłych wszczyna się w sądzie okręgowym: w centralnym wydziale cywilnym (jeżeli wartość przedmiotu sporu przekracza 50 000 euro), w lokalnym wydziale cywilnym albo w wydziale ogólnym, o ile wydział taki istnieje (jeżeli wartość przedmiotu sporu nie przekracza 50 000 euro). Z punktu widzenia właściwości miejscowej za sąd właściwy uznaje się sąd właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego.

Egzekucja świadczeń alimentacyjnych

Wymienione poniżej sądy są właściwe do rozpoznania specjalnego postępowania egzekucyjnego dotyczącego świadczeń alimentacyjnych w przypadku zwłoki w płatnościach.

Jeżeli postępowanie, w którym przyznano świadczenia alimentacyjne, zostało przeprowadzone przed wydziałem rodzinnym i nieletnich sądu okręgowego, specjalne postępowanie egzekucyjne dotyczące świadczeń alimentacyjnych zostanie przeprowadzone w tym sądzie jako część tej samej sprawy – należy do niej dołączyć wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego.

Jeżeli postępowanie, w którym przyznano świadczenia alimentacyjne, zostało przeprowadzone przed centralnym wydziałem cywilnym sądu okręgowego (*Juízo Central Cível*), właściwość do rozpoznania specjalnego postępowania egzekucyjnego dotyczącego świadczeń alimentacyjnych ma wydział egzekucyjny (*Secção de Execução*), o ile postępowanie nie podlega właściwości wydziału centralnego z uwagi na wartość roszczenia.

Jeżeli w danym sądzie nie istnieje wydział egzekucyjny, wówczas centralny wydział cywilny sądu okręgowego, przed który wytoczono powiązane powództwo o ustalenie stosunku prawnego, jest właściwy do rozpoznania specjalnego postępowania egzekucyjnego dotyczącego świadczeń alimentacyjnych i w takim wypadku postępowanie egzekucyjne przeprowadza się w ramach takiego postępowania.

Jeżeli postępowanie, w którym przyznano świadczenia alimentacyjne, odbyło się przed lokalnym wydziałem cywilnym sądu okręgowego lub wydziałem ogólnym tego sądu, postępowanie egzekucyjne odbywa się w ramach takiego postępowania, o ile nie istnieje wydział egzekucyjny. Jeżeli istnieje wydział egzekucyjny, wydział ten [którego właściwość miejscowa obejmuje obszar, na którym znajduje się wydział ogólny lub lokalny wydział cywilny sądu okręgowego, przed którym rozpoznawano sprawę o nałożenie na pozwanego obowiązku zapłaty alimentów (*acção condenatória*)] jest właściwy do przeprowadzenia specjalnego postępowania egzekucyjnego dotyczącego świadczeń alimentacyjnych.

W przypadku wykonania wyroków sądu, nawet jeżeli postępowanie egzekucyjne nie jest przeprowadzane w tym samym sądzie, który wydał wyrok podlegający wykonaniu, wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego składa się w ramach powództwa o ustalenie stosunku prawnego w sądzie, który wydał dany wyrok. W takim przypadku, jeżeli właściwy jest wydział egzekucyjny sądu, sąd, który wydał wyrok, niezwłocznie przekazuje temu wydziałowi odpis wyroku wraz z wnioskiem stanowiącym podstawę wszczęcia postępowania egzekucyjnego oraz towarzyszącymi mu dokumentami.

Ta sama zasada ma zastosowanie w przypadkach, gdy w danym sądzie nie istnieje wydział egzekucyjny – w takim przypadku w odniesieniu do postępowania egzekucyjnego właściwy jest lokalny wydział cywilny sądu okręgowego lub wydział ogólny tego sądu.

Jeżeli postępowanie, w ramach którego zasądzono świadczenia alimentacyjne, nie zostało przeprowadzone przed sądem, ale przed urzędem stanu cywilnego, właściwość miejscową do rozpoznania specjalnego postępowania egzekucyjnego dotyczącego świadczeń alimentacyjnych ustala się zgodnie z następującymi zasadami:

egzekucję należy wszcząć w sądzie właściwym dla miejsca zamieszkania dłużnika alimentacyjnego; wierzyciel alimentacyjny może jednak wszcząć postępowanie w sądzie, w którym zobowiązanie ma zostać zaspokojone, jeżeli ma miejsce zamieszkania na obszarze metropolitalnym Lizbony lub Porto, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje na tym samym obszarze metropolitalnym.

jeżeli postępowanie egzekucyjne powinno zostać wszczęte w okręgu, w którym dłużnik alimentacyjny ma miejsce zamieszkania, a dłużnik taki nie zamieszkuje w Portugalii, lecz posiada majątek na terytorium Portugalii, wówczas właściwość ma sąd właściwy dla miejsca położenia takich składników majątku.

Jeżeli chodzi o właściwość rzeczową w kwestii egzekucji świadczeń alimentacyjnych na podstawie decyzji urzędnika stanu cywilnego, zastosowanie mają następujące zasady:

Wydział rodzinny i nieletnich sądu okręgowego jest właściwy do przygotowania i przeprowadzenia postępowania egzekucyjnego dotyczącego świadczeń alimentacyjnych pomiędzy małżonkami i byłymi małżonkami, na rzecz dzieci, na rzecz pełnoletnich dzieci i na rzecz dzieci niepodlegających władzy rodzicielskiej. Jednak w przypadku gdy odpowiednie powództwo o ustalenie stanu prawnego zostało rozpoznane nie przez wydział rodzinny i nieletnich, lecz przez urząd stanu cywilnego, sądy mogą postanowić, że właściwość ma wydział egzekucyjny sądu okręgowego.

W przypadku braku wydziału egzekucyjnego do rozpoznania specjalnego postępowania egzekucyjnego dotyczącego świadczeń alimentacyjnych właściwy jest lokalny wydział cywilny sądu okręgowego lub wydział ogólny tego sądu.

Uwaga:

Przedstawione powyżej zasady dotyczące właściwości sądów podlegają zmianom zgodnie z wykładnią sądów krajowych.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Co do zasady, w przypadku postępowania dotyczącego świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka nie istnieje przymus adwokacki, z wyjątkiem etapu odwoławczego. Powodowie będący osobami dorosłymi lub osobami niepodlegającymi władzy rodzicielskiej (np. opiekun dziecka) mogą występować przed sądem samodzielnie, o ile postępowanie toczy się przed sądem pierwszej instancji. Dziecku należy jednak przydzielić pełnomocnika procesowego, w przypadku interesy dziecka lub jego rodziców, przedstawiciela ustawowego dziecka lub osoby sprawującej nad nim faktyczną pieczę są z sobą sprzeczne, a także gdy dziecko o wystarczającym stopniu dojrzałości zwróci się z takim wnioskiem do sądu.

W przypadku pozostałych rodzajów postępowań dotyczących świadczeń alimentacyjnych zastosowanie mają zasady ogólne przedstawione poniżej.

Przymus adwokacki istnieje: w sprawach podlegających właściwości sądów rozpatrujących roszczenia do określonej wartości, w których dopuszczalny jest zwyczajny środek zaskarżenia; w sprawach, w których zawsze istnieje możliwość odwołania się, niezależnie od wartości przedmiotu sporu;

w postępowaniach odwoławczych i w sprawach wszczynanych w sądach wyższej instancji.

Obecnie, tj. w 2019 r., zwyczajny środek zaskarżenia jest dopuszczalny wyłącznie w przypadku, gdy wartość przedmiotu sporu przekracza próg wyznaczony dla sądu, do którego wnosi się apelację, a zaskarżone orzeczenie jest niekorzystne dla skarżącego, ponieważ ponosi on stratę w kwocie przekraczającej połowę progu wyznaczonego dla tego sądu. W przypadku wątpliwości co do wartości poniesionej straty pod uwagę bierze się wyłącznie wartość powództwa. Od tej zasady prawnej przewidziano różnego rodzaju wyjątki w tym samym artykule oraz w innych przepisach szczególnych. Na chwilę powstania tego opracowania, tj. w 2019 r., w sprawach cywilnych stosowano następujące progi dla poszczególnych sądów: sąd apelacyjny (*Tribunal da Relação*) – 30 000 euro; sąd pierwszej instancji (*Tribunal de Primeira Instância*) – 5 000 euro.

Mimo że istnieje przymus adwokacki, aplikanci adwokaccy, *solicitadores* i same strony mogą składać wnioski, które nie dotyczą kwestii prawnych.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Odpowiedź na to pytanie zależy od tego, czy postępowanie o przyznanie świadczeń alimentacyjnych zostało przeprowadzone przed sądem czy w urzędzie stanu cywilnego, a także od tego, czy strony korzystają z pomocy prawnej. W przypadku postępowania w sądzie należy pokryć koszty sądowe. W przypadku postępowania w urzędzie stanu cywilnego należy uiścić stosowne opłaty.

Koszty w sprawach podlegających właściwości sądów

Zwolnienia

Małoletni są zwolnieni z kosztów sądowych w sprawach rozpoznawanych przez sąd, w przypadku gdy są reprezentowani przez prokuratora lub przez adwokata wyznaczonego przez sąd, a także z opłat w przypadku postępowania toczącego się w urzędzie stanu cywilnego.

Małoletni lub ich przedstawiciele ustawowi są również zwolnieni z kosztów w przypadku apelacji od orzeczeń dotyczących przyznania, zmiany wysokości lub uchylenia świadczeń alimentacyjnych wydanych w postępowaniu przed sądem dla nieletnich. Postępowania przed sądem dla nieletnich, w toku których mogą zostać przyznane świadczenia alimentacyjne, to zazwyczaj postępowanie dotyczące świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci i postępowanie służące uregulowaniu kwestii władzy rodzicielskiej. Są to szczególne postępowania nieprocesowe.

Strony postępowania przed sądem dla nieletnich są zwolnione z obowiązku wcześniejszego uiszczenia opłat sądowych – dotyczy to również postępowania w sprawie przyznania świadczeń alimentacyjnych. W takich przypadkach zamiast wnoszenia opłaty sądowej z góry strona jest zobowiązana do uiszczenia opłaty w terminie dziesięciu dni od daty wydania wyroku w postępowaniu głównym. Dzieje się tak również w przypadku, gdy wydany wyrok nie jest jeszcze prawomocny.

Poza opisanymi powyżej przypadkami co do zasady należy uiścić koszty sądowe. Jedynym wyjątkiem jest sytuacja, gdy strona korzysta z pomocy prawnej lub gdy w danym postępowaniu zastosowanie mają przepisy rozdziału V rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r., o których będzie mowa poniżej.

Koszty

Poza wskazanymi powyżej wyjątkami wytoczenie powództwa w sprawie przyznania świadczeń alimentacyjnych wymaga wniesienia wstępnej opłaty sądowej. Wstępna opłata sądowa stanowi zaliczkę na poczet ostatecznych kosztów postępowania.

Koszty obejmują opłatę sądową, innego rodzaju opłaty, a także koszty poniesione przez stronę.

Opłaty sądowe

Aby ustalić kwotę należnych opłat sądowych, należy określić wartość powództwa, ponieważ wysokość opłaty sądowej oblicza się w oparciu o tę wartość zgodnie z jedną z tabel załączonych do rozporządzenia w sprawie kosztów procesowych.

Do celów stosowania wspomnianych tabel:

wartość powództwa dotyczącego ostatecznych świadczeń alimentacyjnych jest równa pięciokrotności rocznego świadczenia, o przyznanie którego zwrócono się w powództwie, tj. wartość tego postępowania odpowiada kwocie żądanego świadczenia miesięcznego pomnożonej przez sześćdziesiąt;

wartość zabezpieczającego powództwa dotyczącego tymczasowych świadczeń alimentacyjnych odpowiada kwocie żądanego świadczenia miesięcznego pomnożonej przez dwanaście;

wartość powództwa rozwodowego i wartość powództwa służącego uregulowaniu kwestii władzy rodzicielskiej, które to powództwa dotyczą również innych interesów niematerialnych poza świadczeniami alimentacyjnymi, odpowiada co najmniej kwocie wyznaczonej dla sądu apelacyjnego powiększonej o jeden cent (w 2019 r.: 30 000,01 euro).

Tabela I – A zawarta w rozporządzeniu w sprawie kosztów procesowych ma zastosowanie w następujących przypadkach: sprawy dotyczące ostatecznych świadczeń alimentacyjnych na rzecz osób dorosłych, pełnoletnich dzieci lub dzieci niepodlegających władzy rodzicielskiej, które przyznaje się zgodnie ze standardową procedurą; sprawy związane z postępowaniami szczególnymi (postępowanie rozwodowe lub postępowanie przed sądem dla nieletnich), w których ustala się, w stosownych przypadkach, kwotę świadczenia alimentacyjnego na rzecz małżonków, małoletnich i pełnoletnich dzieci oraz dzieci niepodlegających władzy rodzicielskiej. Wysokość należnej opłaty sądowej wyraża się w UC (jednostkach rozliczeniowych, *Unidade de conta*).

Na chwilę powstania tego opracowania (2019 r.) wartość 1 UC wynosiła 102 euro. Wartość ta jest zazwyczaj aktualizowana raz do roku, dlatego też należy zapoznać się z aktualnym ustawodawstwem krajowym. W 2019 r. wartość należnej opłaty sądowej obliczona zgodnie z tabelą I-A zawartą w rozporządzeniu w sprawie kosztów procesowych kształtuje się w następujący sposób, w zależności od wartości powództwa:

do 2 000,00 euro – 1 UC
od 2 000,01 do 8 000,00 euro – 2 UC
od 8 000,01 do 16 000,00 euro – 3 UC
od 16 000,01 do 24 000,01 euro – 4 UC
od 24 000,01 do 30 000,00 euro – 5 UC
od 30 000,01 do 40 000,00 euro – 6 UC
od 40 000,01 do 60 000,00 euro – 7 UC
od 60 000,01 do 80 000,00 euro – 8 UC
od 80 000,01 do 100 000,00 euro – 9 UC
od 100 000,01 do 150 000,00 euro – 10 UC
od 150 000,01 do 200 000,00 euro – 12 UC
od 200 000,01 do 250 000,00 euro – 14 UC
od 250 000,01 do 275 000,00 euro – 16 UC.

Jeżeli wartość powództwa przekracza 275 000,00 euro, wysokość opłaty sądowej zwiększa się o 3 UC za każde kolejne 25 000,00 euro lub część tej kwoty. W przypadku postępowania zabezpieczającego dotyczącego ustalenia wysokości tymczasowego świadczenia alimentacyjnego, postępowania przedegzekucyjnego dotyczącego odzyskania świadczeń alimentacyjnych należnych małoletnim oraz specjalnego postępowania egzekucyjnego dotyczącego świadczeń alimentacyjnych stosuje się tabelę II-A załączoną do rozporządzenia w sprawie kosztów procesowych. Za przykład mogą posłużyć przedstawione poniżej wartości (2019 r.):

wysokość opłaty sądowej należnej w przypadku postępowania zabezpieczającego w sprawie zastosowania tymczasowego świadczenia alimentacyjnego, w zależności od wartości powództwa, jest przedstawiona poniżej:

do 300 000,00 euro – 3 UC;

równa lub większa niż 300 000,01 euro – 8 UC;

w przypadku środków zapobiegawczych, które mają szczególnie złożony charakter – od 9 do 20 UC.

Wysokość opłaty sądowej należnej w przypadku postępowania przedegzekucyjnego dotyczącego odzyskania świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka waha się od 0,5 do 5 UC.

Wysokość opłaty sądowej należnej z tytułu wszczęcia specjalnego postępowania dotyczącego świadczeń alimentacyjnych kształtuje się w następujący sposób:

(w przypadku zastosowania środków egzekucyjnych przez komornika)

do 30 000,00 euro – 2 UC;

równa lub większa niż 30 000,01 euro – 4 UC.

(w przypadku gdy postępowanie egzekucyjne prowadzi komornik)

do 30 000,00 euro – 0,25 UC;

równa lub większa niż 30 000,01 euro – 0,5 UC.

W opisanych powyżej przypadkach, w których wysokość opłaty sądowej jest zmienna, strona początkowo uiszcza wyłącznie minimalną kwotę opłaty i wnosi pozostałą część płatności, w stosownych przypadkach, dopiero po zakończeniu postępowania.

W postępowaniu o ustalenie stosunku prawnego, w ramach którego przyznaje się świadczenie alimentacyjne, sąd musi zasądzić koszty w prawomocnym wyroku. Jeżeli postępowanie okaże się częściowo skuteczne, koszty pokrywają obie strony proporcjonalnie do poniesionych strat. Jeżeli jedna ze stron całkowicie przegra sprawę, zostanie zobowiązana do pokrycia całości kosztów sądowych. Jeżeli strony zawarą umowę zatwierdzoną przez sąd, zostaną z reguły obciążone kosztami sądowymi w równej proporcji.

W przypadku specjalnego postępowania egzekucyjnego dotyczącego świadczeń alimentacyjnych koszty odlicza się od zysków ze sprzedaży zajętego majątku.

Opłaty

Do opłat stosuje się zasady przedstawione poniżej.

Jeżeli chodzi o wydatki i opłaty powstałe w toku postępowania przygotowawczego (honoraria biegłych, koszty przygotowania opinii itp.), co do zasady każda ze stron jest zobowiązana do uiszczenia opłat i pokrycia wydatków, za powstanie których odpowiada.

Jeżeli dana czynność okaże się w oczywisty sposób zbędna lub obliczona na zwłokę, strona, która zwróciła się o jej przeprowadzenie, zostanie zobowiązana do pokrycia powiązanych z nią opłat niezależnie od obowiązującego terminu lub treści orzeczenia w sprawie kosztów.

Jeżeli dana czynność lub wydatki leżą w interesie wszystkich stron, jeżeli wszystkie strony uzyskują taką samą korzyść lub jeżeli ustalenie, która strona jest zainteresowana, okaże się niemożliwe, strony pokrywają opłaty w równych proporcjach.

Koszty ponoszone przez strony

Jeżeli chodzi o koszty ponoszone przez strony, stosuje się następującą zasadę: strona przegrywająca jest zobowiązana do pokrycia kosztów poniesionych przez stronę wygrywającą według skali malejącej, proporcjonalnie do poniesionej straty.

Koszty ponoszone przez strony obejmują opłaty sądowe uiszczane z góry, koszty faktycznie poniesione przez stronę, honorarium komornika oraz poniesione przez niego wydatki, honorarium pełnomocnika procesowego oraz poniesione przez niego wydatki.

Zestawienie kosztów

Poza wymienionymi powyżej przypadkami, w których strony są zwolnione z obowiązku uiszczenia płatności zaliczkowej na poczet opłat sądowych, sekretariat sądu przygotowuje zestawienie kosztów dopiero po uprawomocnieniu się wyroku sądu i zgodnie z treścią takiego wyroku. Strony powiadamia się o sporządzeniu takiego zestawienia kosztów.

W przypadku braku zażalenia lub sprzeciwu w odniesieniu do treści zestawienia kosztów lub po rozpatrzeniu takiego zażalenia lub sprzeciwu zestawienie stanowi podstawę płatności pozostałej części opłat sądowych przez stronę przegrywającą lub zwrotu wniesionej zaliczki stronie wygrywającej.

Strona przegrywająca wypłaca koszty ponoszone przez strony bezpośrednio stronie wygrywającej. Jeżeli strona przegrywająca korzystała z pomocy prawnej, odpowiedzialność za pokrycie kosztów poniesionych przez stronę wygrywającą spoczywa na państwie [na chwilę powstania tego opracowania, tj. w 2019 r., organem odpowiedzialnym za pokrywanie tego rodzaju kosztów był Instytut Zarządzania Finansami i Infrastruktury Wymiaru Sprawiedliwości IP (Instituto de Gestão Financeira e Equipamentos da Justiça IP)].

Pomoc prawna w sprawach podlegających właściwości sądów

Jeżeli powód nie dysponuje środkami wystarczającymi do tego, by pokryć koszty postępowania, może uzyskać pomoc prawną. Zgodnie z przepisami krajowymi pomoc prawna może zostać przyznana wyłącznie osobom fizycznym lub osobom prawnym prowadzącym działalność niekomercyjną. Pomoc prawna na rzecz osób fizycznych może zostać przyznana w różnych formach: porady prawnej; zwolnienia z opłat i kosztów sądowych; rozłożenia opłat i kosztów sądowych na raty; wyznaczenia pełnomocnika procesowego i pokrycia jego honorarium; wyznaczenia pełnomocnika procesowego i rozłożenia spłaty jego honorarium na raty; wyznaczenia komornika.

Wszystkie zasady funkcjonowania portugalskiego systemu pomocy prawnej określone w przepisach mają zastosowanie do wszystkich sądów i wszystkich rodzajów postępowania.

Wnioski o udzielenie pomocy prawnej należy składać na odpowiednim formularzu. Formularz musi zostać doręczony osobiście lub przesłany pocztą tradycyjną na adres centrum obsługi klienta Instytutu Zabezpieczenia Społecznego IP (Instituto da Segurança Social IP). Organ ten dostarcza formularze i instrukcje dotyczące sposobu ich wypełniania. Ogólny termin na udzielenie odpowiedzi wynosi trzydzieści dni.

Wytyczając powództwo, powód musi załączyć do pozwu dokumenty potwierdzające wniesienie zaliczki na poczet należnej opłaty sądowej lub dokumenty potwierdzające przyznanie mu pomocy prawnej w formie zwolnienia z obowiązku wniesienia wspomnianej zaliczki. W przypadku otrzymania pomocy prawnej w postaci rozłożenia opłat sądowych na raty dokumenty potwierdzające otrzymanie tego rodzaju pomocy należy przedstawić przy spłacie pozostałej kwoty płatności.

Opłaty w sprawach podlegających właściwości urzędu stanu cywilnego

Małoletni są zwolnieni z opłat w sprawach rozpoznawanych przez urząd stanu cywilnego, w przypadku gdy są reprezentowani przez prokuratora lub przez adwokata wyznaczonego przez sąd.

Opłaty należne w przypadku spraw podlegających właściwości urzędów stanu cywilnego są określone w rozporządzeniu o opłatach pobieranych przez urzędy stanu cywilnego i przez notariuszy.

Na przykład w 2019 r. w sprawach podlegających właściwości urzędu stanu cywilnego pobierano opłaty (więcej informacji pod adresem: <http://www.irm.mj.pt/sections/irm/legislacao/docs-legislacao/regulamento-emolumentar/>) w następującej wysokości:

postępowanie dotyczące rozwodu lub separacji sądowej za obopólnym porozumieniem (bez podziału majątku), w tym postanowienia zatwierdzające umowy w sprawie świadczeń alimentacyjnych pomiędzy małżonkami lub na rzecz małoletnich dzieci – 280 euro;

postępowanie dotyczące przyznania świadczeń alimentacyjnych pełnoletnim dzieciom lub dzieciom niepodlegającym władzy rodzicielskiej – 120 euro;

postępowanie dotyczące wprowadzenia zmian w umowach w sprawie świadczeń alimentacyjnych – 100 euro.

Wymienione kwoty odzwierciedlają stan z 2019 r., kiedy to ostatnio zaktualizowano niniejsze opracowanie, i mogą ulec zmianie. Dlatego też należy każdorazowo zapoznawać się z treścią obowiązującego ustawodawstwa krajowego.

Pomoc prawna w sprawach podlegających właściwości urzędu stanu cywilnego

W postępowaniach przed urzędem stanu cywilnego pomoc prawna przybiera wyłącznie dwie formy: wyznaczenia pełnomocnika procesowego i pokrycia jego honorarium; wyznaczenie pełnomocnika procesowego i rozłożenie na raty płatności jego honorarium.

Ponadto niektóre czynności dokonywane w urzędzie stanu cywilnego są nieodpłatne dla wnioskodawców indywidualnych, którzy są w stanie wykazać, że nie dysponują wystarczającymi środkami finansowymi.

Fakt niedysponowania wystarczającymi środkami finansowymi można wykazać, przedstawiając: dokument wydany przez właściwy organ administracji; oświadczenie publicznej placówki opieki społecznej, w której dana osoba przebywa.

W takich przypadkach nieodpłatnie przeprowadzane są następujące czynności: uzyskanie aktu stanu cywilnego lub dokumentu potwierdzającego obywatelstwo; przeprowadzenie procedur i uzyskanie oświadczeń dotyczących takich aktów; przeprowadzenie procedur i złożenie dokumentów niezbędnych do dostarczenia takich aktów; wydawanie zaświadczeń niezbędnych w jakimkolwiek celu.

Taka sama zasada obowiązuje w przypadku spraw podlegających właściwości urzędu stanu cywilnego, w których przyznano świadczenia alimentacyjne.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Co do zasady świadczenie alimentacyjne ustala się jako świadczenie pieniężne płatne co miesiąc, chyba że zawarta umowa lub przepis prawny stanowią inaczej lub istnieją przesłanki uzasadniające zastosowanie środków nadzwyczajnych. Jeżeli na przykład osoba, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, wykaże, że nie jest w stanie zapłacić alimentów w formie świadczenia pieniężnego, a wyłącznie w formie udostępnienia należnego do niej mieszkania lub spółki, sąd może w drodze wyjątku wyrazić zgodę na taką formę zaspokojenia roszczeń alimentacyjnych.

Obliczanie wysokości świadczeń alimentacyjnych

Świadczenie alimentacyjne będzie proporcjonalne do sytuacji finansowej dłużnika alimentacyjnego i do potrzeb wierzyciela alimentacyjnego. Zasadzając świadczenie alimentacyjne, sąd oceni również zdolność wierzyciela alimentacyjnego do pokrycia własnych kosztów utrzymania.

Potrzeby wierzyciela alimentacyjnego zależą od tego, czy jest on dzieckiem małoletnim, dzieckiem pełnoletnim kontynuującym kształcenie lub szkolenie czy osobą dorosłą. Kwestie te zostały już omówione w odpowiedzi na pytanie: „Co w praktyce oznaczają pojęcia »świadczenia alimentacyjne« oraz »obowiązek alimentacyjny«? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?”

Jeżeli chodzi o środki utrzymania dłużnika alimentacyjnego będące przedmiotem analizy, należy wspomnieć o szczególnych kryteriach, które powinny zostać wzięte pod uwagę w zależności od tego, czy świadczenie alimentacyjne ma być wypłacane na rzecz dzieci czy byłego małżonka.

Ustalanie wysokości świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci

Obowiązek alimentacyjny wobec dzieci jest podstawowym obowiązkiem rodziców. Wynika on bezpośrednio z treści art. 36 ust. 5 konstytucji Republiki Portugalskiej.

Świadczenie alimentacyjne na rzecz dzieci musi być proporcjonalne do sytuacji finansowej dłużnika alimentacyjnego.

Zgodnie z zasadą ustanowioną w orzecznictwie portugalskiego Sądu Najwyższego (Supremo Tribunal de Justiça) przy obliczaniu kwoty świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka sąd bierze pod uwagę nie tylko bieżącą kwotę dochodów uzyskiwanych przez dłużnika alimentacyjnego, ale również – w sposób kompleksowy – jego status społeczny, zdolność do pracy, obowiązek aktywnego poszukiwania pracy, która umożliwiłaby mu wywiązanie się takiego obowiązku, a także cały należący do niego majątek.

Ustalanie wysokości świadczeń alimentacyjnych na rzecz byłych małżonków

Przy ustalaniu kwoty świadczeń alimentacyjnych na rzecz byłego małżonka sąd musi wziąć pod uwagę czas trwania małżeństwa, wkład w finanse rodzinne, wiek i stan zdrowia małżonków, ich kwalifikacje zawodowe i możliwości zatrudnienia, czas, który będą musieli poświęcić na wychowanie wspólnych dzieci, ich zarobki i dochody, to, czy zawarli nowe małżeństwo lub czy żyją w związku nieformalnym, oraz, ogólnie rzecz biorąc, wszelkie okoliczności wywierające wpływ na potrzeby małżonka otrzymującego świadczenie alimentacyjne oraz możliwości dłużnika alimentacyjnego.

Zgodnie z większością orzecznictwa krajowego małżonek będący wierzycielem alimentacyjnym nie ma prawa żądać świadczeń pozwalających mu na utrzymanie standardu życia na takim poziomie jak w trakcie małżeństwa.

Termin wymagalności świadczenia alimentacyjnego

Świadczenie alimentacyjne wynikające z orzeczenia sądowego jest wymagalne od dnia wytoczenia powództwa. Świadczenie alimentacyjne wynikające z umowy między stronami i zatwierdzone orzeczeniem sądu lub decyzją urzędnika stanu cywilnego jest wymagalne od dnia, w którym dłużnik znajdzie się w zwole. Dłużnik znajduje się w zwole w dniu, w którym należy zrealizować płatność lub, w przypadku niewyznaczenia takiego dnia, w dniu, w którym zostanie wezwany do dokonania płatności. Bez uszczerbku dla wspomnianych powyżej przypadków w prawie portugalskim nie przewidziano możliwości przyznania świadczeń alimentacyjnych z mocą wsteczną.

Zmiana ustalonej wcześniej wysokości świadczenia alimentacyjnego

Jeżeli po ustaleniu wysokości świadczenia alimentacyjnego nastąpi zmiana okoliczności, kwota świadczenia może zostać zmieniona lub obowiązek wypłaty świadczenia może zostać uchylony.

Jeżeli nie wszczęto specjalnego postępowania egzekucyjnego dotyczącego świadczeń alimentacyjnych, wniosek o zmianę kwoty lub uchylenie obowiązku wypłaty świadczenia alimentacyjnego składa się w ramach postępowania mającego na celu nałożenie na pozwanego obowiązku (*ação condenatória*).

Jeżeli wszczęto specjalne postępowanie egzekucyjne dotyczące świadczeń alimentacyjnych, wniosek o zmianę kwoty lub uchylenie obowiązku wypłaty świadczenia alimentacyjnego dołącza się do postępowania egzekucyjnego.

Dłużnik alimentacyjny może zwrócić się o obniżenie kwoty lub uchylenie obowiązku wypłaty świadczenia alimentacyjnego, jeżeli np. jego sytuacja finansowa ulegnie pogorszeniu, poprawi się sytuacja wierzyciela alimentacyjnego, wierzyciel alimentacyjny osiągnie pełnoletność lub stanie się zdolny do wnoszenia wkładu na poczet swojego utrzymania.

Wierzyciel alimentacyjny może zwrócić się o zwiększenie kwoty świadczenia alimentacyjnego, jeżeli np. jego sytuacja finansowa ulegnie pogorszeniu, zmieni się jego sytuacja rodzinna, zwiększą się jego potrzeby lub wzrosną jego koszty życia, a dłużnik alimentacyjny będzie w stanie i powinien uczestniczyć w pokryciu takich kosztów (na przykład ze względu na fakt, że jego wynagrodzenie również wzrosło).

Automatyczna waloryzacja

Aby należyście uwzględnić wzrost kosztów życia, orzeczenie przyznające świadczenia alimentacyjne może stanowić, że ustalona kwota podlega regularnej automatycznej waloryzacji (zazwyczaj raz do roku).

Podstawą takiej waloryzacji może być wzrost stopy inflacji według danych publikowanych co roku przez Krajowy Urząd Statystyczny (Instituto Nacional de Estatística) lub wzrost określonej stopy procentowej wskazanej przez sąd. Waloryzacja może jednak również polegać na corocznym zwiększeniu świadczenia o konkretną, stałą kwotę określoną w orzeczeniu.

Sędzia jest odpowiedzialny za zarządzanie takiej automatycznej waloryzacji i za wybór odpowiednich środków przeprowadzenia waloryzacji według własnego uznania. Automatyczna waloryzacja może również zostać ustalona na mocy zatwierdzonej umowy między stronami.

Tymczasowe świadczenie alimentacyjne

Poza ostatecznym świadczeniem alimentacyjnym sąd może przyznać również tymczasowe świadczenie alimentacyjne.

Jeżeli wysokość ostatecznego świadczenia alimentacyjnego nie została jeszcze ustalona, sąd może, na wniosek wierzyciela alimentacyjnego lub z urzędu, jeżeli wierzyciel alimentacyjny jest osobą małoletnią, przyznać tymczasowe świadczenie alimentacyjne, którego wysokość ustala według własnego uznania. Tymczasowe świadczenie alimentacyjne nie podlega zwrotowi. Świadczenie to jest należne w okresie, w którym toczy się postępowanie w sprawie ustalenia wysokości ostatecznego świadczenia alimentacyjnego. Ostateczne świadczenie alimentacyjne jest wymagalne od chwili ustalenia jego wysokości.

W przypadku gdy toczy się sporne postępowanie rozwodowe, sędzia może przyznać tymczasowe świadczenie alimentacyjne na rzecz jednego z małżonków lub na rzecz dzieci na okres trwania takiego postępowania. W przypadku gdy toczy się postępowanie dotyczące uregulowania kwestii władzy rodzicielskiej, sędzia również może również przyznać tymczasowe świadczenie alimentacyjne na rzecz małoletnich dzieci. W wymienionych powyżej przypadkach wysokość tymczasowego świadczenia alimentacyjnego może zostać ustalona na rozprawie przeprowadzanej w ramach danego postępowania.

Tymczasowe świadczenie alimentacyjne może również zostać przyznane w ramach postępowania zabezpieczającego, które zostanie połączone z postępowaniem głównym, w trakcie którego nastąpi przyznanie ostatecznego świadczenia alimentacyjnego.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Świadczenie alimentacyjne wypłaca się osobie wskazanej w orzeczeniu sądowym lub w zawartej przez strony i zatwierdzonej przez sąd umowie na warunkach określonych w takim orzeczeniu lub w takiej umowie.

Co do zasady jeżeli beneficjent jest osobą dorosłą, która nie została ubezwłasnowolniona, lub dzieckiem niepodlegającym władzy rodzicielskiej, świadczenie alimentacyjne będzie wypłacane takiej osobie bezpośrednio.

Jeżeli beneficjent jest osobą dorosłą, która została ubezwłasnowolniona, świadczenie alimentacyjne będzie wypłacane stronie, na której spoczywa ustawowy obowiązek wykonywania praw finansowych beneficjenta w jego imieniu (opiekunowi, kuratorowi lub zarządcy majątku wyznaczonemu przez sąd); świadczenie alimentacyjne może pobierać nawet instytucja.

Jeżeli beneficjent jest osobą małoletnią, świadczenie będzie wypłacane osobie sprawującej pieczę nad małoletnim, którą może być jedno z jego rodziców, inny członek rodziny, osoba trzecia (rodzina zastępcza) lub dyrektor placówki, której małoletni został powierzony.

Prawo nie określa konkretnych metod płatności alimentów, dlatego strony mogą uzgodnić między sobą metodę realizowania takich płatności. W przypadku braku umowy sądy wybierają taką metodę realizacji płatności, która będzie najpraktyczniejsza i najmniej kosztowna z punktu widzenia osoby dokonującej płatności albo z punktu widzenia osoby otrzymującej świadczenie alimentacyjne.

Comiesięczne świadczenie alimentacyjne jest z reguły wypłacane w postaci środków pieniężnych, które muszą zostać dostarczone wierzycielowi alimentacyjnemu na początku miesiąca, za który są należne.

Czas i miejsce realizacji płatności są określone w umowie lub w orzeczeniu zasądzającym świadczenie alimentacyjne. W przypadku braku takich zapisów zastosowanie mają standardowe przepisy kodeksu cywilnego. Zgodnie z tymi przepisami w przypadku gdy nie określono czasu ani miejsca realizacji płatności:

świadczenie alimentacyjne w postaci środków pieniężnych wypłaca się w miejscu, w którym wierzyciel alimentacyjny ma miejsce zamieszkania w chwili, w której płatność jest wymagalna;

ponieważ płatności są powiązane z miesiącami liczonymi zgodnie z kalendarzem gregoriańskim, wierzyciel alimentacyjny może zwrócić się o dokonanie płatności w dowolnej chwili, począwszy od pierwszego dnia danego miesiąca.

Do najpopularniejszych metod realizacji płatności należą: przelew bankowy, wpłata na rachunek bankowy, wysłanie przekazu pocztowego lub czeku, a także osobiste przekazanie płatności w gotówce.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Jeżeli dłużnik alimentacyjny nie wywiąże się ze spoczywającego na nim obowiązku, wierzyciel alimentacyjny może skorzystać ze środków egzekucyjnych dostępnych na gruncie prawa cywilnego i karnego.

Środki egzekucyjne na gruncie prawa cywilnego

Postępowanie predezekucyjne

Zgodnie z obowiązującymi przepisami w przypadku świadczenia alimentacyjnego na rzecz dziecka, którego wysokość została ustalona w toku postępowania egzekucyjnego lub postępowania służącego uregulowaniu kwestii władzy rodzicielskiej, wierzyciel alimentacyjny może skorzystać z możliwości przeprowadzenia postępowania przedegzekucyjnego.

Beneficjent świadczenia alimentacyjnego na rzecz dziecka może wystąpić z wnioskiem o przeprowadzenie postępowania przedegzekucyjnego zgodnie z art. 48 ogólnych zasad postępowania w sprawach cywilnych dotyczących opieki (Regime Geral do Processo Tutelar Cível), jeżeli spełnione są następujące przesłanki: brak płatności lub zwłoka w płatności świadczenia alimentacyjnego; uzyskiwanie przez dłużnika alimentacyjnego regularnych dochodów z tytułu zatrudnienia, renty/emerytury, dotacji, prowizji, odsetek, honorarium, premii, składek lub podobnych źródeł dochodu.

Wniosek dołącza się do postępowania dotyczącego uregulowania kwestii władzy rodzicielskiej lub postępowania w sprawie przyznania świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci, które toczy się przed sądem. Dłużnika alimentacyjnego powiadamia się o konieczności zapłaty świadczenia alimentacyjnego w terminie dziesięciu dni od dnia, w którym takie świadczenie stanie się należne. Jeżeli dłużnik alimentacyjny nie załączy dokumentów potwierdzających fakt zrealizowania płatności, kwotę świadczenia alimentacyjnego potrąca się co miesiąc z jego pensji, wynagrodzenia innego rodzaju, emerytury/renty, zasiłku lub innego źródła dochodu. W tym celu powiadamia się organy odpowiedzialne za płatność o konieczności dokonywania comiesięcznego potrącenia i wpłacania potrąconej kwoty bezpośrednio na rachunek bankowy wskazany przez wierzyciela alimentacyjnego. Potrącane kwoty obejmują również płatności alimentacyjne, które staną się wymagalne.

Po otrzymaniu takiego powiadomienia wszystkie osoby lub podmioty odpowiedzialne za dokonywanie potrącenia lub wypłacanie wspomnianego wyżej dochodu przejmują tym samym funkcję zatwierdzonych depozytariuszy kwot potrąconych tytułem świadczenia alimentacyjnego. W związku z powyższym, jeżeli takie osoby lub podmioty nie potrąca uzgodnionej kwoty, w ramach toczącego się postępowania zostanie wszczęte przeciwko nim postępowanie egzekucyjne.

Potrącane kwoty nie obejmują świadczeń alimentacyjnych naliczonych za okres przed wystosowaniem do dłużnika alimentacyjnego powiadomienia o należnym świadczeniu alimentacyjnym. Kwoty te obejmują jednak płatności alimentacyjne, które dopiero stają się wymagalne. Aby odzyskać świadczenia alimentacyjne naliczone za okres przed wystosowaniem powiadomienia w ramach postępowania przedegzekucyjnego, wierzyciel alimentacyjny musi wszcząć postępowanie egzekucyjne. Dlatego też, gdy świadczenie alimentacyjne jest należne na rzecz małoletnich, nic nie stoi na przeszkodzie, aby wierzyciel wszczął jednocześnie postępowanie przedegzekucyjne (w odniesieniu do kwot płatności, które staną się wymagalne) i specjalne postępowanie egzekucyjne dotyczące świadczeń alimentacyjnych (w odniesieniu do płatności zaległych kwot).

Postępowanie egzekucyjne nie musi być poprzedzone postępowaniem przedegzekucyjnym. Postępowanie przedegzekucyjne jest po prostu rozwiązaniem alternatywnym wobec egzekucji. Mimo że sprzeciw nie jest dopuszczalny, wierzyciel alimentacyjny dysponuje bardziej ograniczonymi środkami niż w przypadku egzekucji, ponieważ może wystąpić jedynie o potrącenie kwoty alimentów z pensji, wynagrodzenia innego rodzaju, renty/emerytury, zasiłków lub podobnych dochodów okresowych (nie może natomiast wystąpić o zajęcie mienia, depozytów ani wierzytelności kredytowych).

Jeżeli świadczenie alimentacyjne jest należne na rzecz małoletnich, wierzyciel alimentacyjny może ewentualnie po prostu wszcząć specjalne postępowanie dotyczące świadczeń alimentacyjnych przewidziane w kodeksie postępowania cywilnego. Tym samym w ramach jednego powództwa wierzyciel może odzyskać pełne kwoty, które już stały się wymagalne lub które dopiero staną się wymagalne. W trakcie postępowania egzekucyjnego wierzyciel alimentacyjny może skorzystać z ogólnych środków egzekucyjnych, takich jak zajęcie dochodów i ustanowienie zastawu na dochodach. Procedura przeprowadzania tego rodzaju postępowania jest opisana poniżej.

Postępowanie w przypadku zwłoki w płatności

Zgodnie z art. 41 ogólnych zasad postępowania w sprawach cywilnych dotyczących opieki w przypadku świadczenia alimentacyjnego na rzecz dziecka ustalonego w postępowaniu służącym uregulowaniu kwestii władzy rodzicielskiej wierzyciel alimentacyjny może skorzystać z możliwości przeprowadzenia postępowania w przypadku zwłoki w płatności.

Wierzyciel może również zażądać przeprowadzenia przesłuchania na podstawie art. 48 ogólnych zasad postępowania w sprawach cywilnych dotyczących opieki (Regime Geral do Processo Tutelar Cível). W ramach takiego przesłuchania wierzyciel zwraca się do sądu z wnioskiem o zarządzenie niezbędnych czynności w celu wyegzekwowania zobowiązania i nałożenia grzywny na dłużnika będącego w zwłoce. Po dołączeniu wniosku do postępowania sąd wzywa rodziców na posiedzenie lub powiadamia go o możliwości złożenia odpowiedzi w terminie pięciu dni.

Rodzice mogą uzgodnić zmianę ustalonego systemu wypłaty świadczeń alimentacyjnych. Jeżeli tego nie zrobią, sąd wydaje tymczasowe postanowienie w przedmiocie wniosku i kieruje strony do udziału w mediacji lub specjalistycznym wysłuchaniu technicznym. Jeżeli osiągnięcie porozumienia nadal okazuje się niemożliwe, rodziców powiadamia się o konieczności wniesienia pism procesowych. Następnie przeprowadza się dowody, odbywa się rozprawa i sąd wydaje wyrok.

Specjalne postępowanie egzekucyjne dotyczące świadczeń alimentacyjnych

W każdym przypadku, w którym dochodzi do zwłoki w płatności świadczeń alimentacyjnych, wierzyciel alimentacyjny może wszcząć specjalne postępowanie egzekucyjne dotyczące świadczeń alimentacyjnych zgodnie z kodeksem postępowania cywilnego. Zasada ta ma zastosowanie niezależnie od tego, czy świadczenie alimentacyjne przysługuje małoletnim czy osobom dorosłym, i niezależnie od tego, czy takie świadczenie ma charakter ostateczny czy tymczasowy.

W toku specjalnego postępowania egzekucyjnego dotyczącego świadczeń alimentacyjnych powód może wystąpić o: zasądzenie na jego rzecz pewnej części kwot, wynagrodzenia lub rent/emerytur pobieranych przez stronę przeciwną; lub ustanowienie zastawu na dochodach uzyskiwanych przez dłużnika alimentacyjnego.

Tego rodzaju środki stosuje się niezależnie od zajęcia – mają one na celu pokrycie płatności zarówno zaległych kwot, jak i kwot, które staną się wymagalne. W przypadku gdy powód zwróci się o przyznanie części kwot, wynagrodzenia lub rent/emerytur, organ odpowiedzialny za dokonywanie takich płatności lub za przetwarzanie odpowiednich wynagrodzeń zostanie powiadomiony o konieczności wypłacenia zasądzonej kwoty bezpośrednio pozwanemu. Przyznana kwota musi być co miesiąc deponowana na rachunku bankowym powoda, który podaje numer takiego rachunku w pozwie.

Jeżeli powód zwróci się o ustanowienie zastawu na dochodach, musi wskazać składnik majątku, którego to dotyczy, po czym komornik nakazuje ustanowienie zastawu na składniku majątku uznanym za wystarczający do zaspokojenia świadczenia alimentacyjnego, które jest zaległe i które stanie się wymagalne. Pozwany może zostać przesłuchany na tę okoliczność.

Jeżeli po ustanowieniu zastawu okaże się, że dochód objęty zastawem jest niewystarczający do zaspokojenia roszczeń alimentacyjnych, powód może wskazać inny składnik majątku. Jeżeli natomiast dochód okaże się nadmierny, powód musi niezwłocznie zwrócić otrzymaną nadwyżkę pozwanemu. Pozwany może również zwrócić się o ograniczenie zastawu do określonej części majątku lub o jego przeniesienie na inny składnik majątku.

Zasądzone kwoty lub wartość zastawu ustanowionego na dochodach powinny być wystarczające do pokrycia zaległych płatności, odsetek od zadłużenia przeterminowanego, jeżeli wierzyciel alimentacyjny ich zażąda, płatności, które dopiero staną się wymagalne, oraz kwot wynikających z automatycznej waloryzacji, jeżeli została ona ustalona.

Wierzyciel alimentacyjny może w dalszym ciągu zwrócić się o zajęcie majątku dłużnika alimentacyjnego. Przedmiotem zajęcia mogą być ruchomości i nieruchomości, depozyty bankowe, wierzytelności kredytowe, lokale przedsiębiorstwa lub udziały/akcje.

W przypadku sprzedaży zajętego składnika majątku celem spłaty długu alimentacyjnego nadwyżka ze sprzedaży takiego składnika majątku nie powinna zostać zwrócona dłużnikowi alimentacyjnemu, o ile nie zagwarantowano spłaty świadczeń alimentacyjnych, które dopiero staną się wymagalne, w stopniu, który sędzia uznaje za odpowiedni, chyba że ustanowiono zabezpieczenie lub inną stosowną gwarancję.

Dłużnik alimentacyjny powinien zostać wezwany do stawienia się przed sądem dopiero po zajęciu dochodów / orzeczeniu potrącenia z dochodów / ustanowieniu zastawu na dochodach. Sprzeciw dłużnika alimentacyjnego wobec egzekucji lub zajęcia nie wstrzymuje postępowania egzekucyjnego. W przypadku złożenia wniosku o zmianę kwoty lub uchylenie obowiązku wypłaty świadczenia alimentacyjnego w przypadku gdy toczy się specjalne postępowanie egzekucyjne dotyczące świadczeń alimentacyjnych, wniosek taki dołącza się do postępowania egzekucyjnego.

Europejski tytuł egzekucyjny

W przypadku niezastosowania się do postanowień porozumienia w przedmiocie świadczeń alimentacyjnych zawartego na podstawie autentycznego dokumentu podpisanego przed organami administracji lub dokumentu poświadczonego przez takie organy w państwie członkowskim niezwiązanym postanowieniami protokołu haskiego z 2007 r. wierzyciel alimentacyjny może powołać się na przepisy rozporządzenia (WE) nr 805/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie utworzenia Europejskiego Tytułu Egzekucyjnego [art. 4 ust. 3 lit. b) wspomnianego rozporządzenia i art. 68 ust. 2 rozporządzenia nr 4 /2009 z dnia 18 grudnia 2008 r.].

Środki egzekucyjne na gruncie prawa karnego

Zgodnie z art. 250 kodeksu karnego przestępstwo polegające na niewywiązaniu się z obowiązków alimentacyjnych jest zagrożone karą pozbawienia wolności od jednego miesiąca do lat dwóch lub karą grzywny w maksymalnej wysokości dwustu czterdziestu stawek dziennych, w zależności do przypadków przedstawionych w tym artykule.

Do wszczęcia postępowania karnego konieczne jest wniesienie aktu oskarżenia.

Jeżeli obowiązek alimentacyjny zostanie następnie spełniony, sąd może zwolnić oskarżonego z kary lub uchylić taką karę w całości lub w części, w której nie została ona jeszcze wykonana.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwa kraju systemu egzekwowania.

Co do zasady egzekucja może obejmować całość podlegającego zajęciu majątku dłużnika kwalifikującego się do wykorzystania w celu spłaty zadłużenia zgodnie z prawem materialnym. Zajęcie ogranicza się do tych składników majątku, które są niezbędne do spłaty zadłużenia oraz do pokrycia możliwych do przewidzenia kosztów egzekucji.

Ponadto w obowiązujących przepisach określono ograniczenia w zakresie zajęcia oraz okres przedawnienia zobowiązań alimentacyjnych, które zostały poniżej.

Ograniczenia w zakresie zajęcia

Niektóre składniki majątku nie mogą podlegać zajęciu w żadnych okolicznościach (składniki majątku objęte bezwzględnym zakazem zajęcia), inne podlegają zajęciu wyłącznie w określonych okolicznościach (składniki majątku objęte względnym zakazem zajęcia), a jeszcze inne mogą zostać zajęte wyłącznie częściowo (składniki majątku podlegające częściowemu zajęciu).

Składniki majątku objęte bezwzględnym zakazem zajęcia

Poza mieniem niepodlegającym zajęciu na mocy przepisów szczególnych następujące składniki majątku są objęte bezwzględnym zakazem zajęcia:

niezbywalne rzeczy lub prawa;

majątek będący własnością publiczną państwa oraz innych publicznych osób prawnych;

rzeczy, których zajęcie stanowiłoby naruszenie dobrych obyczajów lub nie byłoby uzasadnione ze względów ekonomicznych z uwagi na ich znikomą wartość rynkową;

przedmioty specjalnie przeznaczone dla celów publicznych praktyk religijnych;

grobowce;

przyrządy i przedmioty niezbędne osobom niepełnosprawnym oraz przyrządy i przedmioty przeznaczone do leczenia osób chorych.

Składniki majątku objęte względnym zakazem zajęcia

Następujące składniki majątku uznaje się za objęte względnym zakazem zajęcia:

poza przypadkami, w których egzekucja służy odzyskaniu należności zabezpieczonej rzeczowo, majątek należący do państwa i innych publicznych osób prawnych, podmiotów wykonujących roboty publiczne lub realizujących koncesje na świadczenie usług publicznych lub osób prawnych pożytku publicznego, który jest specjalnie przeznaczony na realizację celów leżących w interesie publicznym, jest wyłączony z zajęcia;

narzędzia i przedmioty niezbędne dłużnikowi alimentacyjnemu do wykonywania pracy zawodowej lub kształcenia zawodowego są również wyłączone z zajęcia, chyba że dłużnik alimentacyjny wyrazi zgodę na ich zajęcie, jeżeli egzekucja dotyczy zapłaty ceny ich zakupu lub kosztów naprawy lub jeżeli zostają one zajęte jako składniki majątku rzeczowego przedsiębiorstwa handlowego;

przedmioty o podstawowym znaczeniu dla gospodarstwa domowego znajdujące się w miejscu zamieszkania dłużnika, z wyjątkiem sytuacji gdy egzekucja dotyczy zapłaty za te przedmioty lub kosztów ich naprawy, również są wyłączone z zajęcia.

Gotówka ani depozyty bankowe powstałe wskutek uregulowania niepodlegającego zajęciu kredytu nie mogą zostać zajęte na takich samych warunkach, które odnoszą się do tego kredytu.

Przy odzyskiwaniu świadczenia alimentacyjnego zastosowanie mają wymienione powyżej zasady dotyczące bezwzględnego i względnego zakazu zajęcia.

Co do zasady jeżeli chodzi o mienie podlegające częściowemu zajęciu w ramach egzekucji świadczeń alimentacyjnych, kwota podlegająca zajęciu jest wyższa niż w przypadku egzekucji kwot wynikających z innych roszczeń, co zostanie wyjaśnione poniżej.

Składniki majątku podlegające częściowemu zajęciu

Dwie trzecie pensji, wynagrodzenia i świadczeń okresowych netto otrzymywanych w postaci emerytury lub innych świadczeń społecznych, płatności z tytułu ubezpieczenia, odszkodowania z tytułu wypadku, renty dożywotniej lub wszelkich innych świadczeń zapewniających dłużnikowi środki utrzymania nie podlegają zajęciu.

Dla kwoty niepodlegającej zajęciu wyznaczono maksymalny próg stanowiący równowartość trzech krajowych płac minimalnych w chwili każdego zajęcia, a minimalna kwota w przypadku gdy dłużnik nie ma żadnych innych źródeł dochodu stanowi równowartość jednej krajowej płacy minimalnej. Jeżeli zaległe należności dotyczą świadczeń alimentacyjnych, zajęciu nie podlega wyłącznie kwota odpowiadająca pełnej wartości świadczenia nieskładkowego.

W przypadku zajęcia środków pieniężnych lub salda bieżącego rachunku bankowego zajęciu nie podlega kwota łączna stanowiąca równowartość jednej krajowej płacy minimalnej lub, w przypadku zobowiązań alimentacyjnych, kwota odpowiadająca pełnej wartości świadczenia nieskładkowego.

Zakazu zajęcia obowiązującego w odniesieniu do pensji, wynagrodzenia innego rodzaju lub świadczeń okresowych nie można łączyć z zakazem zajęcia przewidzianym dla środków pieniężnych lub salda rachunku bieżącego.

Na chwilę powstania tego opracowania, tj. w 2019 r., kwota świadczenia nieskładkowego wynosiła 210,32 euro, a wysokość krajowej płacy minimalnej – 600,00 euro.

W przypadku niezastosowania się do przedstawionych powyżej przepisów dotyczących zajęcia dłużnik alimentacyjny może wyrazić sprzeciw wobec zajęcia.

Terminy przedawnienia

W portugalskim kodeksie cywilnym przewidziano pięcioletni okres przedawnienia dla zaległych świadczeń alimentacyjnych. Oznacza to, że po upływie pięciu lat od daty wymagalności świadczeń alimentacyjnych prawo do tego rodzaju świadczeń ulega przedawnieniu z uwagi na jego niewykorzystanie. Bieg okresu przedawnienia zostaje przerwany po wystosowaniu wezwania do stawienia się w sądzie w związku z postępowaniem dotyczącym świadczeń alimentacyjnych. Dłużnik alimentacyjny może powołać się na zarzut przedawnienia dopiero po upływie okresu przedawnienia.

W przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka okres przedawnienia nie rozpoczyna się ani nie biegnie jeżeli dziecko nie ma przedstawiciela ustawowego. Nawet jeśli dziecko ma przedstawiciela ustawowego, okres przedawnienia nie może upłynąć wcześniej niż po roku od dnia, w którym dziecko osiągnęło pełnoletność.

W portugalskim prawie cywilnym procesowym nie ustanowiono okresu przedawnienia, po upływie którego wierzyciel alimentacyjny nie może już wszcząć postępowania egzekucyjnego w odniesieniu do świadczeń alimentacyjnych. Przedawnione świadczenia alimentacyjne mogą być zatem przedmiotem egzekucji. W takim przypadku sąd, działając z urzędu, może nie zdawać sobie sprawy z tego, że świadczenia uległy przedawnieniu. Aby przedawnienie było skuteczne, na zarzut przedawnienia musi się powołać dłużnik alimentacyjny, który na tej podstawie może wnieść sprzeciw wobec egzekucji.

Sprzeciw wobec zajęcia

Ogólny termin na wniesienie sprzeciwu wobec zajęcia mienia wynosi dziesięć dni od daty powiadomienia dłużnika alimentacyjnego o zajęciu. Ogólny termin na wniesienie sprzeciwu wobec egzekucji wynosi dwadzieścia dni od daty doręczenia dłużnikowi alimentacyjnemu wezwania do stawienia się przed sądem.

W przypadku wszczęcia specjalnego postępowania egzekucyjnego dotyczącego świadczeń alimentacyjnych dłużnika alimentacyjnego wzywa się do stawienia się przed sądem dopiero po dokonaniu zajęcia, zasądzeniu potrącenia lub ustanowieniu zastawu na dochodach. Wraz z doręczeniem wezwania do stawienia się przed sądem dłużnik zostaje również powiadomiony o zajęciu.

W przypadku postępowania przedegzekucyjnego przed sądem dla nieletnich dłużnika alimentacyjnego powiadamia się o tym fakcie przed wydaniem nakazu ustanowienia zastawu na dochodach, niemniej dłużnikowi nie przysługuje prawo wniesienia sprzeciwu. Dłużnik może jedynie przedstawić dokumenty potwierdzające dokonanie płatności.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

W przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci prokurator ma prawo wszcząć postępowanie o przyznanie alimentów. Każdy może powiadomić prokuratora o konieczności przyznania lub zmiany wysokości świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci. W tym celu prokuratura ma stanowiska bezpośredniej obsługi w każdym sądzie.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Tak, taka możliwość istnieje w przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci. Odpowiada za to Fundusz Gwarancyjny Świadczeń Alimentacyjnych na rzecz Małoletnich (Fundo de Garantia de Alimentos a Menores). Zarządza nim Instytut Zarządzania Finansami Systemu Zabezpieczenia Społecznego IP (Instituto de Gestão Financeira da Segurança Social IP).

Fundusz jest odpowiedzialny za zapewnienie wypłacania świadczeń alimentacyjnych należnych małoletnim do wysokości określonej kwoty. Płatność następuje na podstawie nakazu wydanego przez właściwy sąd.

Wymogi

Aby móc skorzystać z gwarancji funduszu, należy spełnić następujące wymogi:

małoletni zamieszkuje w Portugalii;

świadczenie alimentacyjne zostało przyznane na mocy wyroku sądu (decyzje urzędnika stanu cywilnego przyznające świadczenia alimentacyjne w sprawach podlegających jego właściwości wywierają taki sam skutek jak wyroki sądu);

dłużnik alimentacyjny pozostaje w zwołce;

wcześniej zostało wszczęte postępowanie przedegzekucyjne, o którym mowa w art. 48 ogólnych zasad postępowania w sprawach cywilnych dotyczących opieki (Regime Geral do Processo Tutelar Cível) (zgodnie z przepisami prawa krajowego, z zastrzeżeniem ich zmian, wymóg ten może również zostać spełniony poprzez złożenie wniosku skutkującego wszczęciem postępowania w przypadku zwłoki w płatności świadczeń alimentacyjnych, o którym mowa w art. 41 ogólnych zasad postępowania w sprawach z zakresu opieki, lub specjalnego postępowania egzekucyjnego dotyczącego świadczeń alimentacyjnych);

uzyskiwany przez dziecko dochód brutto nie może przekraczać wskaźnika pomocy społecznej (IAS – *Indexante dos Apoios Sociais*);

dochód osoby, której powierzono sprawowanie pieczy nad dzieckiem, z którego dziecko korzysta, nie przekracza IAS (dzieje się tak w przypadku, gdy dochód per capita w gospodarstwie domowym małoletniego nie przekracza IAS).

Na chwilę aktualizacji tego opracowania, tj. w 2020 r., IAS wynosił 438,81 euro. Co do zasady wskaźnik ten jest waloryzowany co roku. Dlatego też przy ustalaniu wysokości obowiązującego IAS należy każdorazowo zapoznawać się z odpowiednimi przepisami krajowymi.

Limity dotyczące płatności

Po zweryfikowaniu spełnienia wskazanych powyżej wymogów państwo gwarantuje wypłatę miesięcznych świadczeń alimentacyjnych do wysokości określonej poniżej.

W przypadku każdego dłużnika alimentacyjnego przyznane miesięczne płatności alimentacyjne nie mogą przekraczać 1 IAS, niezależnie od liczby małoletnich dzieci.

W ramach tego limitu kwotę płatności gwarantowanych przez fundusz ustala sąd. Ustalając tę kwotę, sąd bierze pod uwagę sytuację finansową gospodarstwa domowego, wysokość przyznanego świadczenia alimentacyjnego oraz szczególne potrzeby dziecka.

Gwarancje funduszu nie obejmują płatności zaległych. Płatności gwarantowane przez fundusz stają się wymagalne od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym sąd ustalił kwotę objętą gwarancją.

Wypłaty są gwarantowane do chwili gdy dłużnik alimentacyjny zacznie skutecznie wywiązywać się ze spoczywającego na nim obowiązku.

Fundusz wstrzymuje płatności w chwili ukończenia przez dziecko osiemnastego roku życia.

Dzieci przebywające w publicznych lub prywatnych niekomercyjnych placówkach opieki społecznej finansowanych przez państwo, osoby prawne prowadzące działalność na mocy prawa publicznego lub prawa prywatnego lub osoby prawne pożytku publicznego, a także dzieci przebywające w ośrodkach opiekuńczo-wychowawczych i zakładach poprawczych nie są uprawnione do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych gwarantowanych przez fundusz.

Postępowanie

Wniosek w sprawie ustalenia wysokości kwot płatnych przez fundusz musi zostać złożony w sądzie w trakcie postępowania w sprawie zwłoki w płatności.

Odpowiedzialność za złożenie takiego wniosku spoczywa na prokuratorze lub na wierzycielu alimentacyjnym.

Sędzia zarządza zbadanie potrzeb dziecka, a następnie podejmuje decyzję w kwestii wysokości płatności, które mają być dokonywane ze środków funduszu w ramach limitów określonych powyżej.

W przypadkach, w których świadczenie alimentacyjne jest pilnie potrzebne, sędzia może ustalić wysokość tymczasowego świadczenia alimentacyjnego, które zostanie objęte gwarancją funduszu, do czasu wydania prawomocnego orzeczenia w sprawie.

Wierzyciel alimentacyjny musi co roku udowadniać, że w dalszym ciągu spełnia wymogi objęcia takich płatności gwarancją funduszu – w przeciwnym razie utraci prawo do gwarancji.

Przedstawiciel ustawowy dziecka lub osoba, której powierzono pieczę nad dzieckiem, mają obowiązek poinformować sąd lub fundusz o wszelkich zmianach w sytuacji związanej ze zwłoką w płatności lub w sytuacji dziecka lub o ustaniu tego rodzaju sytuacji.

Fundusz wstępuje w prawa dziecka do wysokości limitu objętego jego gwarancją do celów dochodzenia roszczeń regresowych od dłużnika alimentacyjnego.

14 Jeżeli zamieszkuje na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Jeżeli wierzyciel alimentacyjny zamieszkuje w Portugalii i chce odzyskać świadczenia alimentacyjne od osoby zamieszkującej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej, musi złożyć stosowny wniosek do Dyrekcji Generalnej ds. Wymiaru Sprawiedliwości (Direcção Geral da Administração da Justiça), która jest organem publicznym. W ustawodawstwie krajowym nie przewidziano możliwości interwencji organizacji prywatnej w takich przypadkach. Dyrekcja Generalna ds. Wymiaru Sprawiedliwości to centralny organ portugalski utworzony na potrzeby stosowania przepisów rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (zwanego dalej również rozporządzeniem).

W rozporządzeniu tym przewidziano możliwość transgranicznego odzyskiwania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych. Przepisy rozporządzenia mają zastosowanie do orzeczeń wydawanych w państwach członkowskich Unii Europejskiej (zwanymi również państwami członkowskimi) i do orzeczeń wydawanych w państwach niebędących państwami członkowskimi Unii Europejskiej (zwanymi również państwami trzecimi). Przepisy rozporządzenia mają zastosowanie nie tylko do orzeczeń w sprawie świadczeń alimentacyjnych wydanych po jego wejściu w życie w dniu 18 czerwca 2011 r., ale także do orzeczeń wydanych przed tą datą. Rozporządzenie obejmuje odzyskiwanie zaległych płatności oraz płatności, które staną się wymagalne, automatycznych waloryzacji przewidzianych w orzeczeniu i odsetek od zadłużenia przeterminowanego. Zgodnie z rozporządzeniem można odzyskać świadczenia alimentacyjne przyznane orzeczeniem sądu lub decyzją innego właściwego organu.

Wniosek o odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w innym państwie członkowskim składa się do Dyrekcji Generalnej ds. Wymiaru Sprawiedliwości. W tym celu należy wypełnić i załączyć odpowiednie formularze stanowiące załącznik do rozporządzenia. Wierzyciel musi załączyć określone dokumenty do formularzy i zawrzeć w nich określone informacje, które, w stosownych przypadkach, mogą obejmować m.in.: zaświadczenie o wydaniu wyroku lub decyzji w sprawie przyznania ostatecznego świadczenia alimentacyjnego wraz z adnotacją, że taki wyrok lub decyzja są prawomocne – tego rodzaju informacje należy przedstawić na formularzu zawartym w załączniku I do rozporządzenia; dokument potwierdzający fakt korzystania lub uprawnienie do skorzystania z pomocy prawnej lub uczestniczenia w bezpłatnym postępowaniu; dane rachunku bankowego do celów wpłaty odzyskanych kwot; akty urodzenia małoletnich dzieci; zaświadczenia potwierdzające kontynuowanie nauki przez pełnoletnie dzieci; pełnomocnictwo udzielone organowi centralnemu; wykaz wymagalnych kwot.

Formularz lub formularze, które należy wypełnić, oraz dokumenty i informacje, które musi załączyć wierzyciel alimentacyjny, można znaleźć w instrukcjach udostępnianych przez Dyrekcję Generalną ds. Wymiaru Sprawiedliwości. Dane kontaktowe tego organu zostały podane w odpowiedzi na pytanie: „Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?”

Rodzaje postępowań, o wszczęcie których można zwrócić się do Dyrekcji Generalnej ds. Wymiaru Sprawiedliwości, zostały przedstawione w odpowiedzi na pytanie: „Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?”.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Dane kontaktowe centralnego organu portugalskiego:

Direcção-Geral da Administração da Justiça

Av. D. João II, 1.08.01 D/E

1990-097 LISBOA - PORTUGALIA

Tel. (351) 21 790 65 00

Faks: (351)211545100/60

E-mail: [✉ correio.dsjcji@dgaj.mj.pt](mailto:correio.dsjcji@dgaj.mj.pt)

Strona internetowa: <http://www.dgaj.mj.pt/>

Języki: portugalski, hiszpański, francuski i angielski.

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Pełniąc funkcję organu centralnego na mocy wspomnianego rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r., Dyrekcja Generalna ds.

Wymiaru Sprawiedliwości udzieli niezbędnego wsparcia, jak opisano w odpowiedzi na pytanie: „Jeżeli zamieszkuje na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie: Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?”.

Jeżeli wierzyciel alimentacyjny przebywa w innym państwie członkowskim i chce zwrócić się z wnioskiem o wszczęcie jednego z postępowań przewidzianych w rozporządzeniu, powinien złożyć stosowny wniosek w organie centralnym wyznaczonym przez państwo członkowskie, w którym przebywa. Taki organ centralny z kolei przekazuje wniosek portugalskiemu organowi centralnemu, który odpowiada za dostarczenie go właściwemu sądowi krajowemu.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Jeżeli wnioskodawca przebywa w innym państwie członkowskim, powinien mieć możliwość nawiązania kontaktu z Dyrekcją Generalną ds. Wymiaru Sprawiedliwości za pośrednictwem organu centralnego państwa członkowskiego, w którym przebywa.

Organ centralny może udzielić pomocy opisanej poniżej.

Jeżeli chodzi o odzyskiwanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych przyznanych orzeczeniem wydanym w innym państwie członkowskim, w rozporządzeniu przewidziano trzy różne zbiory przepisów:

(i) przepisy mające zastosowanie do orzeczeń wydanych w państwie członkowskim będącym stroną Protokołu haskiego z 2007 r. (Portugalia jest takim państwem);

(ii) przepisy mające zastosowanie do orzeczeń wydanych w państwie członkowskim niebędącym stroną Protokołu haskiego z 2007 r.;

(iii) przepisy mające zastosowanie do orzeczeń wydanych w dowolnym państwie członkowskim.

Orzeczenia, o których mowa w pkt (i):

są uznawane w wezwanym państwie członkowskim bez możliwości sprzeciwienia się ich uznaniu;

korzystają ze zniesienia *exequatur*, podlegają natychmiastowemu wykonaniu w wezwanym państwie członkowskim; zapewniają wierzycielowi alimentacyjnemu możliwość wszczęcia środków zapobiegawczych przewidzianych w ustawodawstwie wezwanego państwa członkowskiego.

Orzeczenia, o których mowa w pkt (ii):

są uznawane w wezwanym państwie członkowskim, chyba że zostanie udowodnione istnienie dowolnej z podstaw odmowy uznania przewidzianych w rozporządzeniu;

jeżeli orzeczenia są wykonalne w państwie członkowskim pochodzenia, wierzyciel alimentacyjny może wystąpić do sądu lub do właściwego organu wezwanego państwa członkowskiego o uznanie wykonalności takich orzeczeń zgodnie z procedurą przewidzianą w rozporządzeniu;

uznanie wykonalności może odnosić się jedynie do części orzeczenia.

Orzeczenia, o których mowa w pkt (iii):

mogą być wykonalne tymczasowo, jeżeli państwo członkowskie pochodzenia oświadczy, że ewentualne wniesienie środka zaskarżenia nie będzie wywierało skutku zawieszającego;

jeżeli wierzyciel alimentacyjny powoła się na orzeczenie wydane w wezwanym państwie członkowskim, musi udowodnić jego autentyczność, wypełniając formularze i spełniając wymogi przewidziane w rozporządzeniu;

w stosownych przypadkach wierzyciel alimentacyjny musi załączyć tłumaczenie orzeczenia;

wykonanie wyroku odbywa się zgodnie z prawem wezwanego państwa członkowskiego;

wezwane państwo członkowskie nie może w żadnym przypadku zmienić wyroku w części dotyczącej istoty sprawy;

koszty poniesione w związku ze stosowaniem rozporządzenia nie mają pierwszeństwa przed należnościami z tytułu zaległych świadczeń alimentacyjnych.

W art. 56 rozporządzenia przedstawiono rodzaje postępowań, które są dostępne dla wierzycieli alimentacyjnych. W niektórych przypadkach postępowania takie dotyczą nie tylko orzeczeń wydanych w państwach członkowskich, ale również orzeczeń wydanych w państwach trzecich.

Wierzyciel alimentacyjny może w szczególności:

wystąpić do państwa członkowskiego z wnioskiem o uznanie i stwierdzenie wykonalności orzeczenia wydanego w innym państwie;

wytoczyć powództwo o przyznanie świadczeń alimentacyjnych w wezwanym państwie członkowskim;

połączyć z takim postępowaniem wniosek o ustalenie ojcostwa;

wytoczyć powództwo o przyznanie świadczeń alimentacyjnych w wezwanym państwie członkowskim, w przypadku gdy uzyskanie uznania lub wykonanie orzeczenia wydanego w innym państwie okaże się niemożliwe;

wystąpić z wnioskiem o zmianę orzeczenia wydanego w wezwanym państwie członkowskim;

wystąpić z wnioskiem o zmianę orzeczenia wydanego w państwie innym niż wezwane państwo członkowskie.

Powyższe postępowania są regulowane przepisami prawa i zasadami dotyczącymi ustalania właściwości obowiązującymi w wezwanym państwie członkowskim, chyba że rozporządzenie stanowi inaczej. W takich przypadkach wierzyciel alimentacyjny jest wspierany i reprezentowany przez organ centralny lub inny organ publiczny, podmiot lub osobę wyznaczoną przez wezwane państwo członkowskie.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak, Portugalia jest stroną Protokołu haskiego z 2007 r. W związku z tym do wyroków dotyczących świadczeń alimentacyjnych wydawanych w Portugalii zastosowanie mają następujące przepisy rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r.: art. 8 i 13 oraz art. 17–22.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do rozszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Udzielenie odpowiedzi na to pytanie nie jest konieczne, ponieważ odpowiedź na poprzednie pytanie jest twierdząca.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Portugalskie prawo krajowe zawiera przepisy, które zapewniają pomoc prawną porównywalną z pomocą, o której mowa w rozdziale V rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r.

Jeżeli chodzi o osoby fizyczne, następujące osoby są uprawnione do pomocy prawnej, pod warunkiem że są w stanie udowodnić swoją trudną sytuację finansową:

obywatele portugalscy i obywatele Unii Europejskiej;

cudzoziemcy i bezpaństwowcy posiadający ważny dokument uprawniający ich do pobytu w państwie członkowskim Unii Europejskiej;

cudzoziemcy, którzy nie posiadają ważnego zezwolenia na pobyt w państwie członkowskim Unii Europejskiej – jeżeli prawo obowiązujące w ich państwach pochodzenia przyznaje analogiczne prawo obywatelom portugalskim;

osoby, których miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu znajdują się w państwie członkowskim Unii Europejskiej innym niż państwo członkowskie, w którym dana sprawa ma zostać rozpoznana (spory transgraniczne).

W ustawodawstwie krajowym przewiduje się następujące kryteria na potrzeby oceny, czy osoba fizyczna znajduje się w trudnej sytuacji finansowej:

wnioskodawcy, których gospodarstwo domowe uzyskuje dochód istotny do celów przyznania pomocy prawnej na poziomie równym trzem czwartym wartości wskaźnika pomocy społecznej lub niższy, nie są w stanie ponieść żadnych kosztów procesowych i powinni również korzystać ze wsparcia w postaci wyznaczenia komornika oraz nieodpłatnych konsultacji prawnych (w 2020 r. wskaźnik pomocy społecznej wynosił 438,81 euro);

wnioskodawcy, których gospodarstwo domowe uzyskuje dochód istotny do celów przyznania pomocy prawnej na poziomie wyższym niż trzy czwarte wartości wskaźnika pomocy społecznej lub na poziomie nie wyższym niż 2,5-krotność wskaźnika pomocy społecznej, są w stanie ponieść koszty pomocy prawnej, jeżeli wymagana jest przedpłata, ale nie są w stanie niezwłocznie pokryć kosztów postępowania, dlatego też korzystają z pomocy prawnej w formie rozłożenia płatności na raty oraz wyznaczenia komornika;

wnioskodawcy, których gospodarstwo domowe uzyskuje dochód istotny do celów przyznania pomocy prawnej na poziomie wyższym niż 2,5-krotność wskaźnika pomocy społecznej, nie są uznawani za znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej;

dochód istotny do celów przyznania pomocy prawnej jest kwotą wynikającą z różnicy między pełną kwotą dochodu gospodarstwa domowego netto a kwotą potrącenia tytułem kosztów pomocy prawnej (kryteria obliczania tych kwot są określone w obowiązujących przepisach);

osoby zamieszkujące w tym samym gospodarstwie domowym z osobą ubiegającą się o przyznanie pomocy prawnej uznaje się za członków tego samego gospodarstwa domowego;

jeżeli wnioskodawca lub dowolny członek jego gospodarstwa domowego dysponuje oszczędnościami zdeponowanymi na rachunkach bankowych lub papierami wartościowymi dopuszczonymi do obrotu na rynku regulowanym, których wartość przekracza 24-krotność wskaźnika pomocy społecznej, uznaje się, że taki wnioskodawca nie znajduje się w trudnej sytuacji finansowej niezależnie od poziomu dochodu gospodarstwa domowego istotnego do celów przyznania pomocy prawnej;

wnioskodawca może, w wyjątkowych i należycie uzasadnionych przypadkach, wystąpić z wnioskiem o to, aby przy ocenie służącej ustaleniu, czy znajduje się on w trudnej sytuacji finansowej, wzięto pod uwagę wyłącznie jego dochód, składniki majątku i bieżące wydatki lub dochód, składniki majątku i bieżące wydatki niektórych członków jego gospodarstwa domowego;

w przypadku sporu z udziałem jednego członka lub większej liczby członków gospodarstwa domowego przy ocenie służącej ustaleniu, czy wnioskodawca znajduje się w trudnej sytuacji finansowej, bierze się pod uwagę wyłącznie dochód, składniki majątku i bieżące wydatki wnioskodawcy lub wnioskodawcy i niektórych członków jego gospodarstwa domowego, jeżeli złożono stosowny wniosek w tym zakresie;

jeżeli w określonym przypadku dyrektor służb zabezpieczenia społecznego odpowiedzialny za podjęcie decyzji w sprawie przyznania pomocy prawnej uzna, że zastosowanie kryteriów przedstawionych w poprzednich punktach doprowadziłoby do rażącego naruszenia prawa dostępu do wymiaru sprawiedliwości i sądów, wówczas może wydać postanowienie z uzasadnieniem, podejmując odmienną decyzję od tej, która wynikałaby z zastosowania wyżej wymienionych kryteriów.

Dzięki poradzie prawnej strona może skonsultować się z adwokatem w celu uzyskania informacji formalnych na temat danego sporu przed wytoczeniem lub zakwestionowaniem powództwa w sądzie.

Z kolei pomoc prawna może przybrać następującą formę:

zwolnienia z opłat sądowych i innych kosztów związanych z postępowaniem;

rozłożenia płatności opłat sądowych i innych kosztów związanych z postępowaniem na raty;

wyznaczenia pełnomocników procesowych i pokrycia ich honorariów;

wyznaczenia pełnomocników procesowych i rozłożenia płatności ich honorariów na raty;

wyznaczenia komornika do celów realizacji środków egzekucyjnych (na przykład zajęcia).

Pomoc prawna obejmuje szczególnie koszty wynikające z transgranicznego charakteru sporu.

Dlatego też w przypadku wniosku o pomoc prawną złożonego przez obywatela innego państwa członkowskiego w odniesieniu do powództwa podlegającego jurysdykcji sądów portugalskich, pomoc prawna obejmuje koszty tłumaczenia pisemnego i ustnego oraz koszty podróży osób, które mają stawić się przed sądem, jeżeli ich obecność jest wymagana lub jeżeli sąd uzna, że nie można ich przesłuchać w inny sposób.

W przypadku wniosku o pomoc prawną złożonego przez obywatela portugalskiego w celu wszczęcia powództwa podlegającego jurysdykcji sądów innego państwa członkowskiego, pomoc prawna obejmuje wsparcie przedprocesowe do chwili wszczęcia postępowania w innym państwie członkowskim oraz pokrycie kosztów tłumaczenia wymogów i innych dokumentów.

Jeżeli beneficjent pomocy prawnej przegra sprawę, stosuje się taki sam system zwrotu płatności zaliczkowych i kosztów poniesionych przez stronę wygrywającą jak w przypadku wszystkich przedstawionych powyżej kategorii beneficjentów indywidualnych, nie różnicując takich beneficjentów.

Prawo krajowe zawiera jednak przepisy, które przewidują pomoc prawną w zakresie mniejszym niż pomoc przewidziana w rozdziale V rozporządzenia, dlatego też musi ona zostać uzupełniona.

W sprawach krajowych małoletni są zwolnieni z opłat w przypadku gdy są reprezentowani przez prokuratora lub przez adwokata wyznaczonego przez sąd. Małoletni lub ich przedstawiciele ustawowi są również zwolnieni z kosztów w przypadku apelacji od orzeczeń dotyczących przyznania, zmiany wysokości lub uchylenia świadczeń alimentacyjnych wydanych w postępowaniu przed sądem dla nieletnich.

Strony w przypadku postępowania przed sądem dla nieletnich i powództwa o ustalenie statusu osoby są zwolnione z obowiązku wcześniejszego uiszczenia opłat sądowych. Zgodnie z ustawodawstwem krajowym pełnoletność osiąga się po ukończeniu osiemnastego roku życia.

Wcześniejszego uiszczenia opłat sądowych nie można jednak zażądać w przypadku postępowania wszczętego w sądzie portugalskim, do którego mają zastosowanie przepisy rozporządzenia. Sytuacja taka ma miejsce niezależnie od tego, czy postępowanie dotyczy osób małoletnich czy dorosłych, niezależnie od formy postępowania i od tego, czy wniosek o przyznanie świadczeń alimentacyjnych pokrywa się z wnioskiem o ustalenie statusu osób (art. 44 rozporządzenia).

W takim postępowaniu, jeżeli powód nie kwalifikuje się do objęcia pomocą prawną ani do bezpłatnego postępowania, uiszczenia opłaty sądowej można zażądać dopiero po zakończeniu postępowania. Ponadto postępowanie, o którym mowa w art. 56 rozporządzenia i które dotyczy spoczywającego na rodzicach obowiązku wypłaty świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka poniżej 21. roku życia (art. 46 rozporządzenia), musi być całkowicie bezpłatne. Przywołane przepisy rozporządzenia mają bezpośrednie zastosowanie oraz rozszerzają, w wymiarze krajowym, zakres pomocy prawnej przewidzianej w ustawodawstwie krajowym.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Zgodnie z przywołanym wcześniej art. 51 rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. Dyrekcja Generalna ds. Wymiaru Sprawiedliwości, pełniąca funkcję portugalskiego organu centralnego, zapewnia wsparcie w postępowaniach, o których mowa w tym rozporządzeniu, i podejmuje wszelkie stosowne środki w tym zakresie.

Do jej obowiązków należy w szczególności:

przekazywanie i przyjmowanie takich wniosków;

wszczynianie postępowania lub ułatwianie wszczęcia postępowania przed właściwym sądem;

w stosownych przypadkach przyznawanie lub ułatwianie przyznania pomocy prawnej;

udzielanie pomocy w ustalaniu miejsca pobytu dłużnika;

udzielanie pomocy w uzyskaniu stosownych informacji o dochodach i majątku dłużnika;

zachęcanie do polubownych rozwiązań, w odpowiednich przypadkach przy zastosowaniu mediacji, postępowania pojednawczego lub podobnych postępowań, aby doprowadzić do dobrowolnej zapłaty świadczeń alimentacyjnych;

ułatwianie toczącego się wykonywania orzeczeń dotyczących świadczeń alimentacyjnych, w tym świadczeń zaległych;

ułatwianie pobrania i szybkiego przekazania alimentów;

ułatwianie uzyskania dokumentacji lub innych dowodów;

udzielanie pomocy w ustalaniu ojcostwa, gdy jest to konieczne do odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych;

wszczynianie lub ułatwianie wszczęcia postępowania w celu przyjęcia wszelkich koniecznych środków tymczasowych mających na celu zapewnienie skutecznego odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w zakresie rozpatrywanego wniosku;

ułatwianie doręczenia dokumentów.

Aby osiągnąć te cele, Dyrekcja Generalna ds. Wymiaru Sprawiedliwości jako organ centralny państwa portugalskiego podjęła następujące działania: zwiększenie liczby personelu prawnego i administracyjnego odpowiedzialnego za przyjmowanie i przekazywanie orzeczeń wydanych na mocy rozporządzenia;

zapewnienie możliwości skorzystania z usług mediatora rodzinnego;

stworzenie na swojej stronie internetowej specjalnej sekcji poświęconej w całości międzynarodowej współpracy sądowej w sprawach cywilnych i handlowych, na której można znaleźć informacje na temat zobowiązań alimentacyjnych oraz wytyczne dotyczące dokumentów i formularzy niezbędnych do wszczęcia postępowań ustanowionych w rozporządzeniu, a także do wypełnienia standardowego formularza określającego kwotę zaległości; przekazywanie wniosku o pomoc prawną właściwym organom ustanowionym w tym celu na stosowny wniosek; przekazywanie wniosków właściwym sądom krajowym; tłumaczenie dokumentów niezbędnych do wytoczenia powództwa, w przypadku gdy Portugalia jest państwem wezwanym; zwracanie się do policji, organów administracji i organów podatkowych, a także do służb imigracyjnych i kontroli granic o przekazanie informacji i dowodów pozwalających ustalić miejsce pobytu dłużnika alimentacyjnego i lokalizację jego majątku; jeżeli chodzi o postępowanie pojednawcze, w przypadku gdy dłużnik alimentacyjny otrzymuje wezwanie do stawienia się przed organem centralnym lub do skontaktowania się z tym organem, zostanie on poinformowany o możliwości złożenia wniosku o przyznanie, zmianę wysokości lub odzyskanie świadczeń alimentacyjnych oraz zostanie mu umożliwione zapoznanie się z możliwymi scenariuszami rozwoju sytuacji, w szczególności tymi, które są najbardziej korzystne dla obydwu stron, tak aby zachęcić go do dobrowolnego dokonania płatności.

Uwaga:

Informacje przedstawione w tej części nie są wiążące dla punktu kontaktowego, sądów ani innych podmiotów i organów. Należy również zapoznać się z treścią obowiązujących aktów prawnych. Akty te są regularnie aktualizowane i są przedmiotem ewoluującej wykładni w orzecznictwie.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 22/07/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Rumunia

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Ustawowy obowiązek alimentacyjny to nałożony na daną osobę prawny obowiązek zapewnienia innej osobie niezbędnych środków utrzymania, w tym zaspokojenia jej potrzeb psychicznych, oraz – w przypadku obowiązków alimentacyjnych rodziców wobec małoletnich dzieci – środków niezbędnych do wychowania takich dzieci, zapewnienia im edukacji i szkolenia zawodowego.

Obowiązek alimentacyjny istnieje między małżonkami, krewnymi w linii prostej, rodzeństwem oraz niektórymi innymi osobami określonymi przez prawo (art. 516 rumuńskiego kodeksu cywilnego).

Obowiązek alimentacyjny istnieje również między byłymi małżonkami (art. 398 kodeksu cywilnego). Tego rodzaju świadczenia nie należy mylić ze świadczeniem wyrównawczym czy odszkodowaniem.

Małżonek, który łożył na utrzymanie dziecka drugiego z małżonków, jest zobowiązany do zapewnienia środków utrzymania temu dziecku do chwili osiągnięcia przez nie pełnoletności, ale wyłącznie w przypadku, gdy rodzice biologiczni tego dziecka nie żyją, zaginęli lub popadli w niedostatek (art. 517 ust. 1 kodeksu cywilnego). Z kolei dziecko może być zobowiązane do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz osoby, która łożyła na jego utrzymanie przez co najmniej 10 lat (art. 517 ust. 2 kodeksu cywilnego).

Spadkobiercy osoby, która była zobowiązana do łożenia na utrzymanie małoletniego lub zapewniała mu środki utrzymania, mimo że zgodnie z prawem nie była do tego zobowiązana, są zobowiązani – w zależności od wartości odziedziczonego majątku – do dalszego łożenia na utrzymanie takiego małoletniego, jeżeli jego rodzice nie żyją, zaginęli lub popadli w niedostatek, ale wyłącznie do chwili osiągnięcia przez niego pełnoletności.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Kwestię obowiązku alimentacyjnego między rodzicami a dziećmi regulują przepisy art. 499 i 525 kodeksu cywilnego. Uznaje się, że małoletni dochodzący roszczeń alimentacyjnych od swoich rodziców znajdują się w niedostatku, jeżeli nie są w stanie samodzielnie się utrzymać z wykonywanej przez siebie pracy, nawet jeżeli posiadają jakiś majątek. Jeżeli jednak wypłacanie świadczeń alimentacyjnych wiąże się z nadmiernym uszczerbkiem dla rodziców, sąd rodzinny może wyrazić zgodę na pokrycie kosztów utrzymania dziecka ze środków uzyskanych ze sprzedaży majątku dziecka, z wyłączeniem artykułów pierwszej potrzeby.

Rodzice są zobowiązani do łożenia na utrzymanie pełnoletniego dziecka (zwykle po ukończeniu przez nie 18. roku życia), które kontynuuje naukę, do czasu zakończenia tej nauki, ale nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 26. roku życia.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Powód będący wierzycielem musi wnieść pozew do sądu właściwego dla jego miejsca zamieszkania lub dla miejsca zamieszkania pozwanego będącego dłużnikiem. Wniosek o świadczenie alimentacyjne można zgłosić odrębnie albo w toku postępowania o rozwód, ustalenie ojcostwa, przyznanie władzy rodzicielskiej nad małoletnim dzieckiem lub ustalenie miejsca pobytu dziecka. Sąd może zarządzić, w drodze nakazu sądowego, środki tymczasowe obowiązujące do czasu wydania orzeczenia rozstrzygającego co do istoty sprawy w postępowaniu dotyczącym rozwiązania małżeństwa. Postępowanie przed sądem pierwszej instancji składa się z kilku etapów. Etap pisemny obejmuje złożenie roszczenia, odpowiedzi na skargę i pozwu wzajemnego; sąd może zarządzić środki zabezpieczające, takie jak zajęcie mienia; strony otrzymują wezwanie do stawiennictwa oraz doręczane są im pisma procesowe. Etap ustny obejmuje rozprawę, podczas której można podnosić zarzuty procesowe i pobrać dowody. Następnie sąd odbywa naradę i wydaje orzeczenie.

W przypadku rozwodu na zgodny wniosek małżonków, który można uzyskać przed notariuszem, małżonkowie mogą porozumieć się we wszystkich dodatkowych kwestiach związanych z rozwodem, uwzględniając kwestie związane z ustaleniem udziału każdego z małżonków w kosztach związanych z wychowaniem, nauką, szkoleniem zawodowym lub studiami dzieci.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Co do zasady strony biorące udział w postępowaniu o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych mogą być reprezentowane przez pełnomocników. Jeżeli jednak powództwo o alimenty wytacza się łącznie z powództwem rozwodowym, małżonkowie mogą być reprezentowani w postępowaniu rozwodowym wyłącznie w określonych przypadkach przewidzianych w art. 920 kodeksu postępowania cywilnego.

W przypadku wytoczenia odrębnego powództwa o ustalenie wysokości, podwyższenie lub obniżenie świadczeń alimentacyjnych strony mogą być reprezentowane w tradycyjny sposób przez prawnika lub innego pełnomocnika procesowego; jeżeli pełnomocnik strony nie jest prawnikiem, wówczas nie może on wygłosić mowy końcowej na rozprawie. Małoletniego reprezentuje przedstawiciel ustawowy (jedno z rodziców lub – w wyjątkowych przypadkach – inna osoba wykonująca władzę rodzicielską). Dziecko, które osiągnęło pełnoletność, wytacza powództwo we własnym imieniu.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Sąd właściwy miejscowo (tj. sąd właściwy dla miejsca zamieszkania pozwanego/dłużnika albo powoda/wierzyciela) można ustalić na podstawie informacji zawartych w rumuńskim atlasie sądowym opublikowanym na portalu sądowym na stronie internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości: <http://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx>.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Nie, ponieważ nie obowiązuje przymus adwokacki.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Powództwo o ustalenie lub zmianę wysokości świadczeń alimentacyjnych podlega opłacie w wysokości 20 lei rumuńskich. Skorzystanie z usług prawnika lub zatrudnienie pełnomocnika procesowego wiąże się z kosztami, ich pokrycie nie jest jednak obowiązkowe. Jeżeli zainteresowana strona nie uzyskuje wystarczających dochodów, może zwrócić się o przyznanie jej pomocy prawnej na pokrycie honorarium prawnika lub innych kosztów postępowania.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Sąd zasądza alimenty, biorąc pod uwagę potrzeby powoda i środki, jakimi dysponuje zobowiązany. Co do zasady alimenty zapewnia się w naturze, w postaci świadczeń rzeczowych służących zaspokojeniu podstawowych potrzeb. W praktyce jednak sądy w większości przypadków zasądają alimenty w formie pieniężnej jako ustaloną kwotę albo jako odsetek miesięcznego dochodu dłużnika (art. 530 kodeksu cywilnego). Alimenty w formie ustalonej kwoty są z mocy prawa waloryzowane co kwartał o wskaźnik inflacji.

Jeżeli dłużnikiem alimentacyjnym jest jedno z rodziców, wysokość świadczeń alimentacyjnych może wynosić maksymalnie jedną czwartą jego miesięcznego dochodu netto w przypadku jednego dziecka, jednej trzeciej jego dochodu netto w przypadku dwójki dzieci oraz połowy tego dochodu w przypadku trojga lub większej liczby dzieci. Zgodnie z przepisami prawa kwota świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci w połączeniu z kwotą wszelkich innych świadczeń alimentacyjnych na rzecz innych osób nie może przekraczać połowy miesięcznego dochodu netto zobowiązanego (art. 529 kodeksu cywilnego).

W przypadku zmiany sytuacji materialnej zobowiązanego lub potrzeb uprawnionego sąd rodzinny może – w toku nowego postępowania – podwyższyć lub obniżyć świadczenie alimentacyjne lub, w stosownych przypadkach, uchylić obowiązek alimentacyjny (art. 531 kodeksu cywilnego).

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Zobowiązania alimentacyjne wykonuje się w naturze, w postaci świadczeń rzeczowych służących zaspokojeniu podstawowych potrzeb oraz, w stosownych przypadkach, pokryciu kosztów wychowania, nauki, szkolenia zawodowego lub studiów (art. 530 kodeksu cywilnego). Jeżeli zobowiązany nie wywiąże się dobrowolnie z obowiązku zapewnienia środków utrzymania w naturze, sąd rodzinny nakazuje mu wypłatę świadczeń alimentacyjnych w formie pieniężnej. Świadczenie alimentacyjne może zostać zasądzone jako kwota w określonej wysokości albo jako odsetek miesięcznych dochodów netto zobowiązanego. Świadczenie alimentacyjne jest wypłacane w regularnych ratach w dniach uzgodnionych przez strony lub – w przypadku braku tego rodzaju porozumienia – w dniach wskazanych w orzeczeniu sądu. Strony mogą uzgodnić lub – jeżeli będzie to należyte uzasadnione – sąd rodzinny może orzec, że świadczenia alimentacyjne mają zostać wypłacone z góry w formie płatności jednorazowej służącej zaspokojeniu potrzeb uprawnionego przez dłuższy okres lub przez cały okres istnienia obowiązku alimentacyjnego, pod warunkiem że dłużnik alimentacyjny dysponuje środkami niezbędnymi do wywiązania się z tego obowiązku (art. 533 kodeksu cywilnego).

Świadczenie alimentacyjne zasądzone na rzecz małoletniego wypłaca się jego przedstawicielowi ustawowemu.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Ponieważ w większości przypadków świadczenie alimentacyjne jest zasądzone w formie pieniężnej, najczęściej stosowanym środkiem egzekucyjnym jest zajęcie wynagrodzenia (comiesięcznego dochodu). Przymusowa sprzedaż ruchomości i nieruchomości dłużnika jest rzadziej stosowanym środkiem egzekucyjnym.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Jeżeli chodzi o odzyskiwanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych, art. 728 kodeksu postępowania cywilnego stanowi, że zajęciu na poczet zobowiązań alimentacyjnych może podlegać maksymalnie połowa regularnego miesięcznego dochodu netto dłużnika. Jeżeli ta sama kwota jest przedmiotem więcej niż jednego postępowania egzekucyjnego, wysokość kwoty podlegającej odzyskaniu nie może przekraczać połowy miesięcznego dochodu netto dłużnika, niezależnie od charakteru roszczeń.

Jeżeli wierzyciel zwróci się w tym samym czasie o zajęcie szeregu ruchomości lub nieruchomości, których wartość w oczywisty sposób przekracza wartość roszczenia, sąd egzekucyjny może ograniczyć jej zakres do określonych składników majątku (art. 701 kodeksu postępowania cywilnego).

Egzekucja dobiega końca np. po całkowitym spełnieniu obowiązku w tytule wykonawczym oraz po uiszczeniu opłat egzekucyjnych, jak również w przypadku braku możliwości przeprowadzenia lub kontynuowania egzekucji z uwagi na brak aktywów podlegających zajęciu lub niemożność sprzedaży takich aktywów, a także w przypadku umorzenia postępowania egzekucyjnego (art. 702 kodeksu postępowania cywilnego).

Prawo do wystąpienia o wszczęcie postępowania egzekucyjnego ulega przedawnieniu po upływie trzech lat. Sprzeciw od nakazu wszczęcia postępowania egzekucyjnego można wnieść do sądu egzekucyjnego. Właściwy sąd może zawiesić postępowanie egzekucyjne do czasu rozpoznania sprzeciwu (art. 712 i nast. kodeksu postępowania cywilnego).

W przypadku uchylenia tytułu wykonawczego lub umorzenia postępowania egzekucyjnego zainteresowana strona ma prawo zwrócić się o odwrócenie skutków egzekucji poprzez przywrócenie stanu poprzedniego (art. 723 i nast. kodeksu postępowania cywilnego).

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Nie dotyczy.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Nie dotyczy.

14 Jeżeli zamieszkuje na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 4/2009, konwencją haską z 2007 r. lub konwencją nowojorską z 1956 r. powód może wnieść pozew o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych za pośrednictwem rumuńskiego Ministerstwa Sprawiedliwości, jeżeli dłużnik zamieszkuje w państwie członkowskim UE będącym stroną konwencji haskiej z 2007 r. lub konwencji nowojorskiej z 1956 r.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Ministerul Justiției (Ministerstwo Sprawiedliwości), str. Apolodor nr. 17, Sector 5, București, 050741.

Directia Drept Internațional și Cooperare Judiciară (Dyrekcja ds. Prawa Międzynarodowego i Współpracy Sądowej)

Faks +40372041079 lub +40372041084, e-mail ddit@just.ro

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Nie. Powód ma obowiązek skontaktować się z przekazującym organem centralnym w swoim państwie wyznaczonym zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE) nr 4/2009, konwencją haską z 2007 r. lub konwencją nowojorską z 1956 r.

Wysyłający organ centralny w państwie dłużnika może następnie skontaktować się z przyjmującym organem centralnym w Rumunii, którym jest:

rumuńskie Ministerstwo Sprawiedliwości w przypadku wniosków złożonych na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 i konwencji haskiej z 2007 r. lub

Izba Adwokacka w Bukareszcie (Baroul București) w przypadku wniosków złożonych na podstawie konwencji nowojorskiej z 1956 r.

Następnie wniosek zostaje przekazany właściwemu sądowi.

Dłużnik zamieszkujący w państwie trzecim może złożyć wniosek osobiście lub za pośrednictwem prawnika bezpośrednio w rumuńskim sądzie właściwym dla miejsca zamieszkania pozwanego lub dłużnika.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Powód zamieszkujący w państwie trzecim może złożyć wniosek osobiście lub za pośrednictwem prawnika bezpośrednio w rumuńskim sądzie właściwym dla miejsca zamieszkania pozwanego lub dłużnika. Dane kontaktowe rumuńskiego sądu właściwego dla miejsca zamieszkania pozwanego lub dłużnika można znaleźć na portalu sądowym <http://portal.just.ro/SitePages/acasa.aspx>.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak. Zgodnie z art. 2612 rumuńskiego kodeksu cywilnego prawo właściwe dla zobowiązań alimentacyjnych ustala się zgodnie z prawem Unii Europejskiej, tj. zgodnie z postanowieniami Protokołu haskiego z dnia 23 listopada 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do rozszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Nie dotyczy.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Zgodnie z ustawą nr 36/2012 o niektórych środkach niezbędnych do wdrożenia określonych rozporządzeń i decyzji Rady Unii Europejskiej i instrumentów prawa prywatnego międzynarodowego w obszarze zobowiązań alimentacyjnych po otrzymaniu wniosku o świadczenia alimentacyjne lub o podjęcie szczególnych działań Ministerstwo Sprawiedliwości przekazuje taki wniosek do rozpatrzenia właściwemu organowi lub podmiotowi, w którego posiadaniu znajdują się dane osobowe, właściwej lokalnej izbie adwokackiej, Izbie Komorników Sądowych lub – w stosownych przypadkach – właściwemu sądowi.

W przypadku wniosków przekazywanych za pośrednictwem organu centralnego powodowie dochodzący świadczeń alimentacyjnych, którzy nie ukończyli jeszcze 18. roku życia lub którzy nie ukończyli jeszcze 21. roku życia i kontynuują naukę, oraz powodowie dochodzący świadczeń alimentacyjnych będący osobami wymagającymi szczególnego traktowania mogą otrzymać bezpłatną pomoc prawną w pełnym zakresie na warunkach określonych w art. 46 rozporządzenia.

Ministerstwo Sprawiedliwości przekazuje wnioski otrzymane od państw trzecich bezpośrednio właściwej lokalnej izbie adwokackiej. Dziekan izby adwokackiej wydaje w trybie pilnym obowiązkową decyzję o wyznaczeniu adwokata z urzędu. Wyznaczony adwokat występuje o przyznanie pomocy prawnej, w tym również w formie pokrycia honorarium komornika sądowego.

Następnie, po uzyskaniu tytułu wykonawczego, wyznaczony adwokat występuje do sądu o przyznanie pomocy prawnej w formie pokrycia honorarium komornika sądowego. Adwokat przekazuje wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, tytuł wykonawczy i decyzję dziekana izby adwokackiej właściwemu lokalnemu komornikowi sądowemu.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Rumunia przyjęła ustawę nr 36/2012 o niektórych środkach niezbędnych do wdrożenia określonych rozporządzeń i decyzji Rady Unii Europejskiej i instrumentów prawa prywatnego międzynarodowego w obszarze zobowiązań alimentacyjnych.

Ministerstwo Sprawiedliwości zostało wyznaczone na organ centralny Rumunii przekazujący wnioski, o których mowa w art. 53 i 56 rozporządzenia. Po otrzymaniu wymaganych dokumentów uzupełniających od wierzyciela lub dłużnika Ministerstwo Sprawiedliwości wypełnia część A wniosku i może udzielić wierzycielowi lub dłużnikowi pomocy przy wypełnianiu części B.

Ministerstwo Sprawiedliwości pełni funkcję wezwanego organu centralnego odpowiedzialnego za przyjmowanie wniosków o podjęcie szczególnych działań i wniosków o świadczenia alimentacyjne. Po otrzymaniu wniosku Ministerstwo Sprawiedliwości przekazuje go do rozpatrzenia właściwemu organowi lub podmiotowi, w którego posiadaniu znajdują się dane osobowe, właściwej lokalnej izbie adwokackiej, Izbie Komorników Sądowych lub – w stosownych przypadkach – właściwemu sądowi.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 28/07/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Słowenia

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Świadczenia alimentacyjne stanowią instytucję prawa rodzinnego opartą na jednej z podstawowych zasad prawa rodzinnego, tj. zasadzie wzajemnej pomocy między członkami rodziny, zwanej zasadą solidarności rodzinnej. Świadczenia alimentacyjne są zazwyczaj przekazywane dobrowolnie, głównie z uwagi na relacje osobiste łączące członków rodziny, ale można ich również dochodzić przed sądem.

W Słowenii termin „alimenty” obejmuje świadczenia na rzecz (byłych) małżonków, dzieci i rodziców. Termin ten obejmuje środki utrzymania i wsparcie, a także płatności mające na celu utrzymanie i wsparcie, które sąd zasądza w konkretnej kwocie. Obejmuje zatem wszystko, co dana osoba jest prawnie zobowiązana przekazać na pokrycie potrzeb życiowych dziecka lub małżonka. Pojęcie to może również odnosić się do wsparcia zapewnianego rodzicom, których muszą utrzymywać ich dzieci, jeżeli rodzice nie dysponują dostatecznymi środkami, by samodzielnie się utrzymać. Termin ten może również oznaczać świadczenia alimentacyjne w formie kwot pieniężnych wypłacanych w celu zapewnienia środków utrzymania.

Rodzice są zobowiązani do łożenia na utrzymanie swoich **dzieci** [art. 183 kodeksu rodzinnego (Družinski zakonik)].

Pełnoletnie dzieci są zobowiązane – stosownie do swoich możliwości – do wspierania finansowo swoich **rodziców**, jeżeli nie dysponują oni wystarczającymi środkami utrzymania i nie są w stanie pozyskać takich środków, ale wyłącznie tak długo, jak długo rodzice udzielali mu wsparcia. Pełnoletnie dzieci nie są zobowiązane do utrzymywania rodzica, który nie wywiązywał się ze spoczywającego na nim obowiązku alimentacyjnego względem nich bez uzasadnionej przyczyny (art. 185 kodeksu rodzinnego).

Małżonkowie lub partnerzy w związku pozamałżeńskim są zobowiązani do łożenia na utrzymanie zamieszkujących z nimi dzieci współmałżonka lub partnera w związku pozamałżeńskim, chyba że taki współmałżonek/partner lub drugi rodzic dziecka jest w stanie zapewnić mu środki utrzymania.

Ten obowiązek alimentacyjny względem dziecka współmałżonka lub partnera w związku pozamałżeńskim wygasa w chwili ustania małżeństwa lub związku pozamałżeńskiego z matką lub ojcem dziecka, chyba że związek małżeński lub pozamałżeński ustanie z uwagi na śmierć matki lub ojca dziecka. W takim przypadku pozostający przy życiu małżonek lub partner w związku pozamałżeńskim jest zobowiązany do uiszczania świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka swojego zmarłego współmałżonka lub partnera w związku pozamałżeńskim wyłącznie w przypadku, gdy zamieszkiwał wspólnie z tym dzieckiem w chwili ustania małżeństwa lub związku pozamałżeńskiego (art. 187 kodeksu rodzinnego).

Prawo do żądania alimentów przysługuje **małżonkowi**, który nie dysponuje wystarczającymi środkami utrzymania i pozostaje bezrobotny nie z własnej winy, o ile jego współmałżonek jest w stanie zapewnić mu takie środki utrzymania (art. 62 kodeksu rodzinnego).

Małżonek, który nie otrzymuje wsparcia, nie dysponuje wystarczającymi środkami utrzymania i pozostaje bezrobotny nie z własnej winy, może wystąpić o alimenty od współmałżonka w postępowaniu rozwodowym, a także w odrębnym powództwie, które należy wytoczyć w terminie roku od dnia uprawomocnienia się orzeczenia o rozwodzie (art. 100 kodeksu rodzinnego).

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Rodzice są zobowiązani do łożenia na utrzymanie swoich dzieci do osiągnięcia przez nie **pełnoletności**, stosownie do swoich zdolności zarobkowych, tak aby zapewnić dziecku warunki niezbędne do jego rozwoju.

Rodzice są również zobowiązani do łożenia na utrzymanie dziecka odbywającego kształcenie średnie po osiągnięciu przez nie pełnoletności, jeżeli odbywa ono kształcenie formalne i nie jest zatrudnione oraz jeżeli nie jest zarejestrowane jako bezrobotne, tj. do chwili ukończenia – po raz pierwszy – nauki w szkole średniej lub ukończenia najwyższego poziomu kształcenia ogólnego lub zawodowego, jaki można uzyskać zgodnie z przepisami dotyczącymi kształcenia średniego. Obowiązek alimentacyjny ustaje w chwili ukończenia przez dziecko 26. roku życia.

Rodzice są zobowiązani do utrzymywania dziecka pobierającego naukę w średniej szkole zawodowej II stopnia, jeżeli odbywa ono kształcenie formalne i nie jest zatrudnione oraz jeżeli nie jest zarejestrowane jako bezrobotne, tj. do chwili zdobycia po raz pierwszy zawodowego wykształcenia średniego II stopnia zgodnie z przepisami dotyczącymi zawodowego wykształcenia średniego II stopnia.

Rodzice są zobowiązani do łożenia na utrzymanie dziecka pobierającego naukę w szkole wyższej, jeżeli odbywa ono kształcenie formalne i nie jest zatrudnione oraz jeżeli nie jest zarejestrowane jako bezrobotne, tj. do chwili ukończenia po raz pierwszy studiów pierwszego stopnia lub studiów magisterskich bądź jednolitych studiów magisterskich zgodnie z przepisami dotyczącymi szkolnictwa wyższego. Jeżeli program studiów realizowany przez dziecko trwa ponad cztery lata, obowiązek alimentacyjny wobec dziecka ulega wydłużeniu o taki okres, o jaki program studiów przekracza cztery lata.

Obowiązek alimentacyjny ustaje w chwili **ukończenia przez dziecko 26. roku życia**.

Rodzice są zobowiązani do zapewniania środków utrzymania dziecku, które wstąpiło w związek małżeński lub żyje w związku pozamałżeńskim, wyłącznie w przypadku, gdy małżonek dziecka lub jego partner w związku pozamałżeńskim nie jest w stanie zapewnić mu środków utrzymania.

Jeżeli rodzice nie utrzymują dziecka w swoim gospodarstwie domowym, mają obowiązek dokonywania miesięcznej wypłaty świadczeń alimentacyjnych w celu zapewnienia dziecku środków utrzymania (art. 183 kodeksu rodzinnego).

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

W przypadku małoletniego dziecka w kodeksie rodzinnym przewidziano, że rodzice, którzy nie mieszkają razem lub którzy zamierzają się rozjechać, a także rodzice, którzy mieszkają razem, uzgadniają warunki łożenia na utrzymanie swoich wspólnych dzieci. Jeżeli rodzice nie zdołają dojść do porozumienia samodzielnie, w osiągnięciu takiego porozumienia pomaga im ośrodek pomocy społecznej (*center za socialno delo*). Mogą również skorzystać z mediacji.

Jeżeli rodzice nie zdołają dojść do porozumienia w kwestii łożenia na utrzymanie swoich wspólnych dzieci, sprawę rozstrzyga sąd (art. 140 kodeksu rodzinnego).

Sąd wszczyna postępowanie w sprawie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka na wniosek jednego z rodziców lub obojga rodziców, opiekuna dziecka, dziecka, które ukończyło 15 lat, pod warunkiem że jest ono w stanie zrozumieć znaczenie skutków prawnych swoich czynów, lub ośrodka pomocy społecznej [art. 102 ustawy o cywilnym postępowaniu nieprocesowym (Zakon o pravdnem postopku)]. Jeżeli rodzice dojdą do porozumienia w kwestii łożenia na utrzymanie dziecka, mogą zaproponować również zawarcie ugody sądowej. Jeżeli sąd uzna, że porozumienie nie służy dobru dziecka, oddala wniosek.

W kodeksie rodzinnym przewidziano, że uprawniony do świadczeń alimentacyjnych i osoba zobowiązana mogą zawrzeć porozumienie w sprawie świadczeń alimentacyjnych, które rodzice mają obowiązek wypłacać na rzecz pełnoletniego dziecka, w formie aktu notarialnego (art. 192 kodeksu rodzinnego).

W przypadku orzeczenia sądu ustawa o cywilnym postępowaniu nieprocesowym przewiduje, że przepisy teże ustawy dotyczące postępowania w sprawie o zabezpieczenie dobra dziecka stosuje się do postępowania w sprawie o alimenty na rzecz pełnoletniego dziecka, pod warunkiem że istnieje obowiązek alimentacyjny na mocy kodeksu rodzinnego.

Małżonkowi, który nie dysponuje wystarczającymi środkami utrzymania i pozostaje bezrobotny nie z własnej winy, przysługuje prawo do ubiegania się o świadczenia alimentacyjne od współmałżonka w toku postępowania rozwodowego, a także poprzez wytoczenie odpowiedniego **powództwa** w terminie jednego roku od prawomocnego rozwiązania małżeństwa (art. 100 kodeksu rodzinnego).

Przed złożeniem wniosku o orzeczenie rozwodu lub zwróceniem się o rozwód na zgodny wniosek małżonkowie korzystają z uprzedniego poradnictwa małżeńskiego w ośrodku pomocy społecznej, chyba że nie mają wspólnych dzieci, nad którymi wykonują władzę rodzicielską; jedno z małżonków jest niepełnosprawne intelektualnie; miejsce zamieszkania lub pobytu jednego z małżonków jest nieznane; jedno z małżonków mieszka lub oboje małżonkowie mieszkają za granicą. Jeżeli na etapie uprzedniego poradnictwa małżonkowie stwierdzą, że nastąpił trwały i zupełny rozkład pożycia małżeńskiego w przypadku co najmniej jednego z nich, urzędnik w ośrodku pomocy społecznej tłumaczy im przebieg i cel postępowania mediacyjnego. Za zgodą małżonków po zakończeniu etapu uprzedniego poradnictwa ośrodek pomocy społecznej może przeprowadzić postępowanie mediacyjne. Małżonkowie mogą również wziąć udział w postępowaniu mediacyjnym prowadzonym przez inne podmioty (art. 200 i 202 kodeksu rodzinnego).

Małżonkowie mogą zawrzeć porozumienie w sprawie wysokości świadczeń alimentacyjnych w przypadku rozwodu w formie aktu notarialnego opatrzonego klauzulą wykonalności sporządzonego przy zawarciu małżeństwa, w jego trakcie lub przy rozwodzie. Tego rodzaju porozumienie w sprawie świadczeń alimentacyjnych, w szczególności porozumienie w sprawie ustania prawa do świadczeń alimentacyjnych, nie może zagrażać dobru dziecka (art. 101 kodeksu rodzinnego).

Jeżeli o świadczenia alimentacyjne wnosi się w tym samym czasie co o rozwód lub unieważnienie małżeństwa, powództwo traktuje się jako wniosek w cywilnym postępowaniu nieprocesowym. W takich przypadkach do ustalenia wysokości świadczeń alimentacyjnych stosuje się przepisy ustawy o cywilnym postępowaniu nieprocesowym, jak przewidziano w art. 217 tej ustawy, lub w przeciwnym razie w celu uzyskania świadczeń alimentacyjnych wytacza się powództwo zgodnie z przepisami cywilnoprocesowymi pod warunkiem spełnienia wyżej wymienionych przesłanek (art. 100 kodeksu rodzinnego).

Jeżeli chodzi o treść wniosku w sprawach małżeńskich (które obejmują postępowanie w sprawie o świadczenia alimentacyjne, jeżeli wniesiono o nie w tym samym czasie co o rozwód lub unieważnienie małżeństwa), w ustawie o cywilnym postępowaniu nieprocesowym przewidziano, że wniosek w sprawach małżeńskich musi również zawierać konkretne żądanie, które sąd ma rozpoznać. Do wniosku o rozwiązanie małżeństwa należy dołączyć zaświadczenie o uczestnictwie w uprzednim poradnictwie małżeńskim wydane przez ośrodek pomocy społecznej, jeżeli w kodeksie rodzinnym przewidziano, że przed rozpoczęciem postępowania wnioskodawca ma obowiązek wzięcia udziału w uprzednim poradnictwie małżeńskim (art. 82 ustawy o cywilnym postępowaniu nieprocesowym).

Pozew musi zawierać konkretne żądanie określające główny przedmiot sporu i roszczenia poboczne, okoliczności faktyczne na poparcie roszczenia powoda, dowody potwierdzające te okoliczności oraz inne dane, które należy zawrzeć w każdym pozwie [art. 180 ustawy o postępowaniu cywilnym (Zakon o pravdnem postopku)]. Pisma procesowe muszą być zrozumiałe i muszą zawierać wszystkie informacje niezbędne do przeprowadzenia rozprawy.

W szczególności należy w nich uwzględnić następujące elementy: oznaczenie sądu, oznaczenie stron oraz ich miejsca stałego lub tymczasowego pobytu bądź siedziby stron, oznaczenie ewentualnych pełnomocników procesowych lub przedstawicieli, określenie przedmiotu sporu i treść oświadczenia.

Wnioskodawca musi podpisać pismo procesowe, chyba że jest to niemożliwe z uwagi na jego formę. Za oryginalny podpis wnioskodawcy uznaje się jego podpis własnoręczny lub elektroniczny (który jest równoważny z podpisem własnoręcznym). Jeżeli wnioskodawca jest niepiśmienny lub nie jest w stanie złożyć podpisu, swój wniosek opatruje odciskiem palca zastępującym podpis. Jeżeli sąd poweźmie wątpliwości co do autentyczności wniosku, może wezwać do złożenia wniosku opatrzonego podpisem kwalifikowanym. Od takiego postanowienia nie przysługuje środek zaskarżenia. Jeżeli oświadczenie zawiera jakiegokolwiek żądanie, strona musi wskazać w piśmie procesowym okoliczności faktyczne, na które się powołuje, oraz – w stosownych przypadkach – dowody na ich poparcie (art. 105 ustawy o postępowaniu cywilnym).

Sąd okręgowy (*okrožno sodišče*) prowadzi cywilne postępowania nieprocesowe w pierwszej instancji w sprawach o świadczenia alimentacyjne między rodzicami a dziećmi oraz o świadczenia alimentacyjne, o które wniesiono przy rozwodzie lub unieważnieniu małżeństwa, oraz postępowania cywilne w sprawach o świadczenia alimentacyjne między małżonkami, o które wniesiono przy rozwodzie lub unieważnieniu małżeństwa (art. 10 ustawy o cywilnym postępowaniu nieprocesowym, art. 32 ustawy o postępowaniu cywilnym).

Oplaty sądowe w cywilnym postępowaniu nieprocesowym i postępowaniu cywilnym pobiera się zgodnie z ustawą o opłatach sądowych (Zakon o sodnih taksah).

Za wniesienie pozwu pobiera się **opłaty sądowe**. Opłaty sądowe należy uiścić najpóźniej w terminie wyznaczonym przez sąd w postanowieniu w sprawie opłat sądowych (art. 105a ustawy o postępowaniu cywilnym).

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnej (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Powództwo o alimenty wszczyna **przedstawiciel ustawowy** dziecka. Małoletnie dzieci są reprezentowane przez swoich rodziców. Jeżeli dziecko zostało umieszczone w rodzinie zastępczej, powództwo wszczyna opiekun dziecka.

Sąd wszczyna postępowanie w sprawie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka na wniosek jednego z rodziców lub obojga rodziców, opiekuna dziecka, dziecka, które ukończyło 15 lat, pod warunkiem że jest ono w stanie zrozumieć znaczenie skutków prawnych swoich czynów, lub ośrodka pomocy społecznej. Sąd może również wszcząć postępowanie w sprawie o świadczenia alimentacyjne na rzecz dziecka z urzędu (art. 102 ustawy o cywilnym postępowaniu nieprocesowym).

Sąd zapewnia dzieciom, które ukończyły 15. rok życia i które są świadome skutków prawnych podejmowanych przez siebie działań, możliwość samodzielnego podejmowania czynności procesowych w charakterze uczestników postępowania. Przedstawiciel ustawowy dziecka może podejmować czynności procesowe w jego imieniu wyłącznie dopóty, dopóki dziecko nie oświadczy, że chce wykonywać to prawo samodzielnie. Dzieci, które nie ukończyły 15. roku życia, lub dzieci, które sąd uzna za niezdolne do zrozumienia znaczenia i skutków prawnych podejmowanych działań, są reprezentowane przez przedstawiciela ustawowego. Jeżeli interesy dziecka i jego przedstawiciela ustawowego są rozbieżne, sąd wyznacza dziecku specjalnego pełnomocnika „kolizyjnego” (*kolizijski skrbnik*) (art. 45 ustawy o cywilnym postępowaniu nieprocesowym).

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Sąd okręgowy prowadzi cywilne postępowania nieprocesowe w pierwszej instancji w sprawach o świadczenia alimentacyjne między rodzicami a dziećmi oraz o świadczenia alimentacyjne, o które wniesiono przy rozwodzie lub unieważnieniu małżeństwa, oraz postępowania cywilne w sprawach o świadczenia alimentacyjne między małżonkami, o które wniesiono przy rozwodzie lub unieważnieniu małżeństwa (art. 10 ustawy o cywilnym postępowaniu nieprocesowym, art. 32 ustawy o postępowaniu cywilnym).

Właściwość miejscowa ogólna w cywilnym postępowaniu nieprocesowym: właściwość miejscowa ogólna przysługuje temu sądowi, w którego okręgu znajduje się stałe miejsce zamieszkania lub siedziba osoby, przeciwko której złożono wniosek. Jeżeli sąd wszczyna postępowanie z urzędu, właściwość miejscowa ogólna przysługuje temu sądowi, w którego okręgu znajduje się stałe miejsce zamieszkania osoby, której dotyczy postępowanie. Jeżeli uczestnik postępowania nie ma stałego miejsca zamieszkania w Słowenii, ogólną właściwość miejscową ustala się według jego miejsca pobytu czasowego. Jeżeli oprócz stałego miejsca zamieszkania uczestnik postępowania ma również miejsce pobytu czasowego w innym miejscu i jeżeli – z uwagi na okoliczności – można zakładać, że będzie w nim zamieszkiwał przez dłuższy czas, właściwość miejscową ogólną ma również sąd, w którego okręgu znajduje się miejsce pobytu czasowego tej osoby (art. 11 ustawy o cywilnym postępowaniu nieprocesowym).

Właściwość miejscowa szczególna w cywilnym postępowaniu nieprocesowym: w postępowaniach w sprawie o ustalenie stosunków między rodzicami a dziećmi (w tym w sprawie o świadczenia alimentacyjne) właściwość miejscową ma również sąd, w którego okręgu znajduje się stałe miejsce zamieszkania dziecka. Jeżeli oprócz stałego miejsca zamieszkania dziecko ma również miejsce pobytu czasowego w innym miejscu i jeżeli – z uwagi na okoliczności – można zakładać, że będzie w nim zamieszkiwało przez dłuższy czas, właściwość ma również sąd, w którego okręgu znajduje się miejsce pobytu czasowego dziecka. Jeżeli w postępowaniu dotyczącym świadczeń alimentacyjnych z elementem obcym jurysdykcję ma sąd słoweński z uwagi na fakt, że powodem jest dziecko, które ma stałe miejsce zamieszkania w Słowenii, właściwy miejscowo jest sąd, w którego okręgu znajduje się stałe miejsce pobytu powoda (art. 13 ustawy o cywilnym postępowaniu nieprocesowym).

Właściwość miejscowa ogólna w postępowaniu cywilnym: Właściwy miejscowo jest ten sąd, w którego okręgu znajduje się stałe miejsce zamieszkania pozwanego. Jeżeli sąd słoweński ma jurysdykcję z uwagi na fakt, że powód ma miejsce pobytu czasowego w Słowenii, właściwość miejscową ogólną ma sąd miejsca pobytu czasowego pozwanego. Jeżeli oprócz stałego miejsca zamieszkania pozwany ma również miejsce pobytu czasowego w innym miejscu i jeżeli – z uwagi na okoliczności – można zakładać, że będzie w nim zamieszkiwał przez dłuższy czas, właściwość miejscową ogólną ma również sąd, w którego okręgu znajduje się miejsce pobytu czasowego pozwanego (art. 47 ustawy o postępowaniu cywilnym).

Właściwość miejscowa szczególna w postępowaniu cywilnym: Właściwy miejscowo jest ten sąd, w którego okręgu znajduje się stałe miejsce zamieszkania pozwanego. Jeżeli w sprawie dotyczącej świadczeń alimentacyjnych jurysdykcję ma sąd słoweński z uwagi na fakt, że pozwany posiada w Słowenii majątek, z którego mógłby wypłacać świadczenia alimentacyjne, właściwy miejscowo jest sąd, w którego okręgu znajduje się ten majątek (art. 50 ustawy o postępowaniu cywilnym).

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Strony mogą wytoczyć powództwo osobiście lub za pośrednictwem pełnomocnika. W postępowaniu przed sądem okręgowym pełnomocnikiem może być wyłącznie adwokat lub inna osoba, która złożyła państwowy egzamin adwokacki (art. 86 i 87 ustawy o postępowaniu cywilnym).

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Tak, za złożenie wniosku lub wniesienie pozwu pobiera się **opłaty sądowe** (art. 39 ustawy o cywilnym postępowaniu nieprocesowym, art. 105a ustawy o postępowaniu cywilnym).

W sprawach o ustalenie prawa do ustawowych świadczeń alimentacyjnych lub o roszczenia do poszczególnych kwot świadczeń alimentacyjnych wysokość należnych opłat sądowych ustala się na podstawie wartości przedmiotu sporu, która stanowi równowartość **sumy trzymiesięcznych świadczeń**, chyba że sprawa dotyczy alimentów za krótszy okres (art. 23 ustawy o opłatach sądowych).

Jeżeli jednak świadczeń alimentacyjnych dochodzi się w toku postępowania dotyczącego opieki nad dzieckiem, opłata sądowa jest stała i wynosi 45 euro (pozycja 1212 wykazu opłat zawartego w ustawie o opłatach sądowych).

Tak, można uzyskać pomoc prawną na pokrycie kosztów postępowania. Decyzję o przyznaniu pomocy prawnej podejmuje prezes sądu okręgowego (art. 2 ustawy o bezpłatnej pomocy prawnej [Zakon o brezplačni pravni pomoči]).

O zwolnieniu z obowiązku uiszczenia opłat sądowych lub o jego odroczeniu należy wystąpić z odrębnym wnioskiem, skierowanym do sądu rozpatrującego sprawę (art. 12 ustawy o opłatach sądowych).

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Kwotę świadczeń alimentacyjnych ustala się, biorąc pod uwagę potrzeby uprawnionego i sytuację finansową zobowiązanego. Przy obliczaniu wysokości świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka sąd kieruje się dobrem dziecka i ustala poziom świadczeń odpowiedni do zapewnienia dziecku prawidłowego rozwoju fizycznego i psychicznego. Kwota alimentów na rzecz dziecka musi pozwalać na zaspokojenie jego potrzeb, w szczególności na pokrycie kosztów zakwaterowania, pożywienia, odzieży i obuwia, zapewnienia bezpieczeństwa, kształcenia i rozwoju, a także wypoczynku i rozrywki oraz zaspokojenia innych szczególnych potrzeb dziecka (art. 189 i 190 kodeksu rodzinnego).

Wysokość alimentów ustala się jako kwotę miesięczną płatną z góry. O alimenty można wystąpić od chwili wytoczenia powództwa lub złożenia wniosku o roszczenie alimentacyjne (art. 196 kodeksu rodzinnego).

Na wniosek uprawnionego lub zobowiązanego sądy mogą podwyższyć lub obniżyć kwotę świadczenia alimentacyjnego lub znieść obowiązek alimentacyjny ustalony na mocy tytułu wykonawczego, jeżeli dojdzie do zmiany potrzeb uprawnionego lub możliwości zobowiązanego, na podstawie których ustalono wysokość świadczenia. Jeżeli rodzice dojdą do porozumienia w kwestii podwyższenia lub obniżenia kwoty świadczenia alimentacyjnego na rzecz dziecka ustalonej na podstawie tytułu wykonawczego, mogą wnieść o zawarcie ugody sądowej. Jeżeli sąd uzna, że porozumienie nie służy dobru dziecka, odda wniosek. Wszelkie podwyższenie lub obniżenie kwoty świadczenia alimentacyjnego bądź zniesienie obowiązku alimentacyjnego obciążającego rodziców względem pełnoletniego dziecka lub obciążającego pełnoletnie dziecko względem rodziców może być przedmiotem umowy między uprawnionym a osobą zobowiązaną, przy czym umowa taka musi mieć formę aktu notarialnego opatrzonego klauzulą wykonalności (art. 197 kodeksu rodzinnego).

Wysokość alimentów wskazana w tytule wykonawczym podlega corocznej waloryzacji zgodnie ze wskaźnikiem cen konsumpcyjnych w Słowenii.

Waloryzacja ma miejsce w styczniu na podstawie łącznej stopy wzrostu cen konsumpcyjnych za miesiąc, w którym dokonano ustalenia wysokości alimentów lub jej ostatniej waloryzacji. Za publikację wskaźnika waloryzacji świadczeń alimentacyjnych w dzienniku urzędowym Republiki Słowenii (Uradni list Republike Slovenije) odpowiada minister właściwy ds. rodziny. Ośrodek pomocy społecznej informuje uprawnionego i zobowiązanego na piśmie o każdorazowej waloryzacji i o nowej kwocie świadczeń alimentacyjnych. Zawiadomienie z ośrodka pomocy społecznej, wraz z ugodą sądową, prawomocnym orzeczeniem sądu lub podlegającym wykonaniu aktem notarialnym stanowią tytuł wykonawczy.

Jeżeli po ukończeniu 18. roku życia uprawniony nie odbywa kształcenia formalnego w roku, w którym odbywa się waloryzacja świadczeń alimentacyjnych, ośrodek pomocy społecznej nie ma obowiązku informowania uprawnionego ani osoby zobowiązanej na piśmie o takiej waloryzacji. Po ukończeniu 18. roku życia uprawniony ma obowiązek przedłożyć ośrodkowi pomocy społecznej zaświadczenie o statusie ucznia lub studenta w terminie 30 dni od chwili nabycia statusu ucznia lub studenta bądź poinformować ośrodek, gdzie odbywa kształcenie formalne. Jeżeli uprawniony nie dopełni formalności opisanych w poprzednim zdaniu, ośrodek pomocy społecznej nie dokona waloryzacji świadczeń alimentacyjnych w danym roku. Po osiągnięciu pełnoletniości przez dziecko osoba zobowiązana może dowiedzieć się w ośrodku pomocy społecznej, czy dziecko ma status ucznia lub studenta. Jeżeli uprawniony nie ma statusu ucznia ani studenta, osoba zobowiązana nie ma obowiązku wypłaty świadczeń alimentacyjnych, niezależnie od jakichkolwiek powiadomień o waloryzacji świadczeń alimentacyjnych wystosowanych przed utratą przez dziecko statusu ucznia lub studenta (art. 198 kodeksu rodzinnego).

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Świadczenia alimentacyjne na rzecz dziecka wpłaca się zazwyczaj na rachunek bankowy przedstawiciela ustawowego dziecka. Świadczenia alimentacyjne na rzecz osób dorosłych wpłaca się na rachunki bankowe tych osób. O tym, w jaki sposób i komu osoba zobowiązana wypłaca alimenty, orzeka sąd.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Jeżeli zobowiązany **nie wywiązuje się dobrowolnie ze spoczywającego na nim obowiązku alimentacyjnego** zgodnie z tytułem wykonawczym (wyrok, nakaz sądowy, podlegający wykonaniu akt notarialny wraz z powiadomieniem o ustaleniu wysokości alimentów), **uprawniony może złożyć do sądu wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego** zgodnie z przepisami ustawy o egzekucji i zabezpieczeniu roszczeń (Zakon o izvršbi in zavarovanju), aby wyegzekwować wypełnienie obowiązków.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Informacje te są dostępne w portalu „e-Sprawiedliwość”: [🔗 Procedury służące wykonaniu orzeczenia.](#)

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

W postępowaniach w sprawach o przyznanie prawa do świadczeń alimentacyjnych/ustalenie sposobu wypłaty świadczeń alimentacyjnych wstępne informacje na temat świadczeń alimentacyjnych można uzyskać od ośrodka pomocy społecznej.

W sprawach o alimenty właściwość rzeczową mają sądy okręgowe. Strony postępowania mogą wnioskować o pomoc prawną w formie usług pełnomocnika oraz zwolnienia z kosztów postępowania.

Jeżeli zobowiązany nie zapłaci alimentów, przedstawiciel ustawowy małoletniego lub osoba pełnoletnia uprawniona do otrzymywania alimentów może złożyć we właściwym sądzie rejonowym (*okrajno sodišče*) wniosek o wszczęcie egzekucji. Pomoc w wypełnieniu wniosku o wszczęcie egzekucji można uzyskać od ośrodków pomocy społecznej, sądów rejonowych, prawników oraz Funduszu ds. Stypendiów Publicznych, Rozwoju, Niepełnosprawności i Alimentów (Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije).

Sąd Najwyższy Republiki Słowenii (Vrhovno sodišče) opublikował w dzienniku „Sodnikov informator” zaktualizowane formularze wniosków o wszczęcie egzekucji alimentów wraz z instrukcjami dotyczącymi ich wypełniania. Mają one za zadanie pomóc użytkownikom w złożeniu wniosku o wszczęcie egzekucji i są dostępne na stronie internetowej Ministerstwa Pracy, Rodziny, Spraw Społecznych i Równych Szans (Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti):

[🔗 https://www.gov.si/teme/zaupanje-otroka-v-varstvo-in-vzgojo-dolocitev-stikov-in-prezivnine/](https://www.gov.si/teme/zaupanje-otroka-v-varstvo-in-vzgojo-dolocitev-stikov-in-prezivnine/)

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Jeżeli dłużnik alimentacyjny nie płaci alimentów, przedstawiciel ustawowy małoletniego dziecka może złożyć wniosek o świadczenie alimentacyjne do Funduszu ds. Stypendiów Publicznych, Rozwoju, Niepełnosprawności i Alimentów (Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije), ale wyłącznie na podstawie pełnomocnego i wykonalnego orzeczenia lub ugody, w których określono kwotę zobowiązania alimentacyjnego, oraz pod warunkiem, że przedstawiciel ustawowy podjął bezskuteczna próbę wyegzekwowania należności lub złożył właściwie wypełniony wniosek o wszczęcie egzekucji zobowiązania alimentacyjnego za granicą.

Prawo do otrzymywania świadczeń wyrównawczych przysługuje dzieciom, które nie ukończyły 18 roku życia i które:

są obywatelami Republiki Słowenii zamieszkującymi na stałe w Republice Słowenii;

są obywatelami państwa trzeciego zamieszkującymi na stałe w Republice Słowenii, jeżeli tak wynika z traktatu międzynarodowego lub zasady wzajemności.

14 Jeżeli zamieszkują na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Tak. Pomoc w wykonywaniu wyroków w sprawach o alimenty świadczy Fundusz ds. Stypendiów Publicznych, Rozwoju, Niepełnosprawności i Alimentów (Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije), wyznaczony na organ centralny na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych. Fundusz ds. Stypendiów Publicznych, Rozwoju, Niepełnosprawności i Alimentów został również wyznaczony na organ centralny na podstawie Konwencji o międzynarodowym dochodzeniu alimentów na rzecz dzieci i innych członków rodziny (konwencji haskiej) oraz na jednostkę przekazującą i przyjmującą na podstawie Konwencji ONZ o dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych za granicą.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Z właściwym organem można skontaktować się pod następującym adresem:

Javni štipendijski, razvojni, invalidski in preživninski sklad Republike Slovenije (Fundusz ds. Stypendiów Publicznych, Rozwoju, Niepełnosprawności i Alimentów)

Dunajska cesta 20

1000 Ljubljana

Tel.: + 386 1 4720 990

Faks: + 386 1 4345 899

E-mail: [🔗 jpsklad@jps-rs.si](mailto:jpsklad@jps-rs.si)

Strona internetowa: [🔗 http://www.jpi-sklad.si/](http://www.jpi-sklad.si/)

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Nie. Zgodnie z art. 55 rozporządzenia (WE) nr 4/2009 wnioski o egzekucję zobowiązań alimentacyjnych należy składać za pośrednictwem organu centralnego państwa członkowskiego, w którym wnioskodawca ma miejsce zamieszkania. Organ centralny przekazuje je następnie organowi centralnemu Słowenii, czyli Słoweńskiemu Funduszowi ds. Stypendiów Publicznych, Rozwoju, Niepełnosprawności i Alimentów.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

W rozporządzeniu nie przewidziano możliwości bezpośrednich kontaktów między wnioskodawcą zamieszkującym za granicą a Słoweńskim Funduszem ds. Stypendiów Publicznych, Rozwoju, Niepełnosprawności i Alimentów.

Za komunikację odpowiada organ centralny państwa członkowskiego miejsca zamieszkania wnioskodawcy. Organ ten zapewnia wszelką pomoc w złożeniu prawidłowo wypełnionego wniosku o wszczęcie egzekucji zobowiązania alimentacyjnego w Słowenii i przekazuje wnioski, ze wszystkimi załącznikami, do Słoweńskiego Funduszu ds. Stypendiów Publicznych, Rozwoju, Niepełnosprawności i Alimentów, który rozpatruje wnioski, zwraca się o wszelkie niezbędne dodatkowe informacje i korekty, a następnie reprezentuje wnioskodawcę w postępowaniu egzekucyjnym przed sądem lub innym organem w Słowenii.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Można uzyskać pomoc finansową na pokrycie kosztów postępowania. Decyzję o przyznaniu pomocy prawnej podejmuje prezes sądu okręgowego (art. 2 ustawy o bezpłatnej pomocy prawnej).

Pomoc prawna może obejmować porady prawne, zastępstwo procesowe i inne usługi prawne określone w przepisach, wszystkie formy ochrony sądowej przed wszystkimi sądami powszechnymi i sądami szczególnymi w Słowenii, przed Sądem Konstytucyjnym Republiki Słowenii i przed wszystkimi organami, instytucjami i osobami w Słowenii właściwymi w zakresie pozasądowego rozstrzygnięcia sporów oraz zwolnienie od kosztów postępowania sądowego (art. 7 ustawy o bezpłatnej pomocy prawnej).

Zgodnie z przepisami tej ustawy pomoc prawną mogą otrzymać: 1. obywatele Słowenii; 2. obywatele państw trzecich posiadający zezwolenie na pobyt stały lub zezwolenie na pobyt czasowy na terytorium Słowenii oraz osoby nieposiadające obywatelstwa żadnego państwa (bezpaństwowcy) zamieszkujące zgodnie z prawem na terytorium Słowenii; 3. inni obywatele państw trzecich, w odniesieniu do których stosuje się zasadę wzajemności lub postanowienia traktatów międzynarodowych wiążących dla Słowenii; 4. organizacje pozarządowe i stowarzyszenia nienastawione na zysk i działające w interesie publicznym, zarejestrowane w odpowiednim rejestrze zgodnie z mającym zastosowanie ustawodawstwem, w sprawach związanych z prowadzeniem działalności w interesie publicznym lub w celu, dla którego zostały powołane; 5. inne osoby, w odniesieniu do których prawo lub umowa międzynarodowa, której Słowenia jest stroną, przewidują uprawnienie do pomocy prawnej (art. 10 ustawy o bezpłatnej pomocy prawnej).

Osoba uprawniona do pomocy prawnej może wnosić o przyznanie pomocy prawnej na dowolnym etapie postępowania. Przy podejmowaniu decyzji o przyznaniu pomocy prawnej uwzględnia się sytuację finansową wnioskodawcy, a także inne warunki określone w ustawie (art. 11 ustawy o bezpłatnej pomocy prawnej).

Zgodnie z art. 46 rozporządzenia z bezpłatnej pomocy prawnej można skorzystać we wszystkich przypadkach gdy roszczenie uprawnionego wynika z art. 56 rozporządzenia i dotyczy świadczeń alimentacyjnych wynikających ze stosunku pomiędzy rodzicami i dziećmi należnych osobom poniżej 21 roku życia.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Nie przyjęto żadnych środków w celu wdrożenia przepisów art. 51 rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 29/07/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Słowacja

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Prawa i obowiązki związane ze świadczeniami alimentacyjnymi wynikają bezpośrednio z przepisów ustawy nr 36/2005 (Zákon o rodine) regulującej kwestie rodzinne i zmieniającej niektóre inne ustawy („ustawa o rodzinie”). Zgodnie z ustawą o rodzinie obowiązek alimentacyjny może przybierać następujące formy:

obowiązek alimentacyjny rodziców wobec swoich dzieci;

obowiązek alimentacyjny dzieci wobec swoich rodziców;

obowiązek alimentacyjny między innymi krewnymi;

obowiązek alimentacyjny między małżonkami;

świadczenie wyrównawcze na rzecz byłego małżonka;

świadczenie wypłacane niezamężnej matce na pokrycie kosztów utrzymania i niektórych wydatków.

W ujęciu teoretycznym szeroko rozumiane świadczenia alimentacyjne sprawiają, że stosunki rodzinnoprawne o charakterze ekonomicznym należą do obszaru prawa regulującego stosunki majątkowe na gruncie prawa rodzinnego. W tym kontekście szczególnie dobrze widoczna jest ich zależność od istnienia osobistego stosunku rodzinnoprawnego.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Obowiązek alimentacyjny rodziców wobec dzieci jest obowiązkiem prawnym, **który ma zastosowanie tak długo, jak długo dzieci nie są w stanie samodzielnie się utrzymać**. Fakt, że dziecko ukończyło obowiązkowy etap kształcenia, niekoniecznie oznacza, że uzyskało zdolność do samodzielnego zaspokajania swoich potrzeb. To, czy na rodzicach w dalszym ciągu spoczywa obowiązek alimentacyjny wobec dziecka, zależy od zdolności dziecka, jego możliwości i sytuacji finansowej przez cały okres przygotowywania się do przyszłego zawodu, np. w czasie nauki na dziennych studiach uniwersyteckich. **Pełnoletność nie wywołuje żadnych skutków prawnych, jeżeli chodzi o czas trwania obowiązku alimentacyjnego. Chwila, z którą dziecko osiąga w świetle prawa „zdolność do samodzielnego utrzymania się”, może być różna w zależności od konkretnych okoliczności**, dlatego sąd rozpatruje każdy przypadek indywidualnie.

Zdolność do samodzielnego utrzymania się oznacza zasadniczo zdolność do zaspokojenia wszystkich swoich potrzeb lub do pokrycia kosztów samodzielnego życia (tj. z własnych środków). Zdolność ta musi mieć charakter trwały. Sporadycznego uzyskiwania dochodów nie można uznać za przesłankę pozwalającą stwierdzić, że dziecko jest w stanie samodzielnie zaspokoić swoje potrzeby.

W praktyce sądy wychodzą z założenia, że obowiązek alimentacyjny spoczywający na rodzicach ma elastyczny charakter, ponieważ więzi pokrewieństwa są nieograniczone w czasie, a zatem obowiązek ten może zostać wznowiony, jeżeli – na przykład – dzieci zdecydują się podjąć studia w późniejszym terminie lub jeżeli nie zdadzą egzaminów wstępnych na studia uniwersyteckie zaraz po ukończeniu szkoły średniej. Zgodnie z orzecznictwem i biorąc pod uwagę obecny niedobór ofert pracy dla absolwentów szkół wyższych i średnich, późniejszy udział takich osób w dodatkowych kursach przygotowujących je do pracy w innym zawodzie niż zawód, do którego przygotowywały się dotychczas, można również uznać za kontynuowanie kształcenia zawodowego przez dziecko. Jeżeli dziecko zacznie uzyskiwać regularne dochody ze stosunku pracy, prowadzenia działalności gospodarczej itp., łatwiejsze staje się ustalenie, czy obowiązek alimentacyjny ustał. Biorąc pod uwagę sytuację na rynku pracy, istnienie wielu nowych form kształcenia i wielu nowych instytucji oświatowych, a także konieczność nauki języków obcych przez dziecko, tak aby mogło ono wykorzystać wiedzę nabytą w trakcie szkolenia w praktyce, jak również kursy przekwalifikowujące, programy kształcenia ustawicznego, pobyty w trakcie studiów za granicą oraz konieczność ciągłego podnoszenia kwalifikacji, ustalenie przez sądy chwili, w której dziecko uzyskuje zdolność do samodzielnego utrzymania się, staje się coraz trudniejsze. Korzystanie z niektórych spośród wymienionych form doskonalenia zawodowego może być uzasadnione, w szczególności jeżeli rodzic, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny, dysponuje znacznymi środkami. Jednocześnie sąd musi wziąć pod uwagę zainteresowania dziecka, znajdujące odzwierciedlenie w jego umiejętnościach i talentach, aby mogło się ono szkolić w zakresie umiejętności, które okażą się przydatne w jego przyszłej pracy. Zasadne jest jednak wymaganie, by dziecko zaczęło korzystać z takich umiejętności na wczesnym etapie swojego życia, tak aby nie dopuścić do przypadków nadużywania środków utrzymania zapewnianych przez rodziców w wyniku zwykłej niechęci do podjęcia zatrudnienia (przejawiającej się na przykład tym, że dzieci umyślnie tracą pracę).

Fakt ukończenia przez dziecko 18. roku życia ma jednak znaczenie ze względów procesowych. Do chwili osiągnięcia pełnoletności przez dziecko sąd może wszcząć postępowanie alimentacyjne z urzędu; po osiągnięciu przez dziecko tego wieku postępowanie może zostać wszczęte wyłącznie na wniosek. Pozew wniesiony przez dorosłe dziecko może być skierowany przeciwko jednemu z rodziców lub obojgu rodziców i musi zawierać wskazanie żądanej kwoty świadczenia alimentacyjnego oraz momentu, od którego takie świadczenie ma być wypłacane. Wydając orzeczenie zasądzające alimenty na rzecz dorosłego dziecka, sąd orzeka w granicach żądania pozwu, ponieważ w takim przypadku nie rozpoznaje sprawy dotyczącej opieki nad małoletnim dzieckiem uregulowanej przepisami § 111 i nast. kodeksu postępowania cywilnego nieprocesowego (Civilný mimosporový poriadok).

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Jeżeli uprawniony i zobowiązany nie dojdą do porozumienia, właściwy sąd rejonowy (*okresný súd*) wydaje orzeczenie w sprawie obowiązku alimentacyjnego. Z wyjątkiem spraw dotyczących obowiązku alimentacyjnego rodziców wobec ich małoletnich dzieci sąd wszczynają postępowanie po wniesieniu przez uprawnionego (powoda) pozwu przeciwko zobowiązanemu (pozwanemu). Sąd może wszcząć postępowanie w sprawie świadczeń alimentacyjnych na rzecz małoletniego dziecka z urzędu (§ 23 kodeksu postępowania cywilnego nieprocesowego), ponieważ w takim przypadku sąd jest zobowiązany do objęcia małoletnich opieką.

Każdy może występować przed sądem samodzielnie jako strona postępowania (tj. takie osoby posiadają zdolność procesową), o ile posiada zdolność do nabywania praw i zaciągania zobowiązań w rezultacie podejmowanych przez siebie czynności. Osoby fizyczne, które nie mogą samodzielnie występować przed sądem (np. małoletnie dzieci), muszą być reprezentowane przez swojego opiekuna prawnego (§ 68 kodeksu postępowania cywilnego procesowego). Poza przedstawicielstwem ustawowym w kodeksie postępowania cywilnego procesowego i nieprocesowego rozróżnia się również możliwość reprezentowania stron postępowania na podstawie pełnomocnictwa i na mocy postanowienia sądu.

Małoletnie dziecko nie może być reprezentowane przez żadnego z rodziców w sprawach dotyczących czynności prawnych, które mogłyby doprowadzić do konfliktu między interesami rodziców a interesami dziecka lub między interesami wielu małoletnich dzieci reprezentowanych przez tego samego rodzica. W takim przypadku sąd ustanawia pełnomocnika procesowego dziecka (*kolízny opatrovník*), który reprezentuje dziecko w toku postępowania lub w trakcie podejmowania określonej czynności prawnej.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Zobacz odpowiedź na pytanie 3.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Pojęcie właściwości miejscowej jest zdefiniowane w § 3 kodeksu postępowania cywilnego nieprocesowego. Właściwość rzeczową ustala się zgodnie z przepisami § 12 kodeksu postępowania cywilnego procesowego. Sądy rejonowe zawsze posiadają właściwość miejscową w pierwszej instancji. Zasadniczo właściwy jest sąd, w którego okręgu zamieszkuje pozwany (tj. osoba, przeciwko której skierowany jest pozew), tj. ma zastosowanie reguła właściwości miejscowej sądu powszechnego właściwego dla pozwanego. Sądem powszechnym właściwym dla pozwanego jest sąd, w którego okręgu zamieszkuje, jeżeli jest on obywatelem Słowacji, lub w przypadku obcokrajowca – sąd, w którego okręgu taka osoba przebywa. W kodeksie postępowania cywilnego nieprocesowego wyraźnie określono szczególne przypadki, w których reguła ta nie ma zastosowania. **Sąd, w którego okręgu zamieszkuje małoletnie dziecko zgodnie z ustaleniami rodziców lub na mocy orzeczenia sądu lub w którego okręgu dziecko zamieszkuje z innych powodów, jest właściwy do rozpoznania pozwu o alimenty** (jest to tzw. wyłączna właściwość miejscowa zgodnie z przepisami § 112 ust. 1 kodeksu postępowania cywilnego nieprocesowego).

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Zobacz odpowiedzi na pytania 3 i 4.

Powód (uprawniony) posiadający zdolność procesową może wnieść pozew wszczynający postępowanie do właściwego sądu bezpośrednio, tj. bez konieczności korzystania z usług pełnomocnika.

W § 127 kodeksu postępowania cywilnego procesowego wymieniono ogólne informacje, jakie należy zawrzeć w pozwie, a mianowicie: oznaczenie sądu, do którego skierowany jest pozew, dane powoda, informacje o sprawie, której dotyczy pozew, żądanie pozwu i podpis.

Poza informacjami ogólnymi pozew musi zawierać określone informacje szczegółowe wskazane w § 25 i 26 kodeksu postępowania cywilnego nieprocesowego. W pozwie wszczynającym postępowanie o zasądzenie alimentów należy również wskazać kwotę żądanych świadczeń alimentacyjnych oraz moment, od którego takie świadczenia mają być wypłacane.

Powództwo można zgłosić na piśmie – w formie papierowej lub elektronicznej. Jeśli złożono pozew w formie elektronicznej bez poświadczenia wymaganego zgodnie z przepisami szczególnymi, należy dodatkowo przesłać pozew w formie papierowej lub w formie elektronicznej poświadczony zgodnie ze stosownymi przepisami szczególnymi. Wniosek o świadczenia alimentacyjne można również zgłosić ustnie; treść wniosku wpisuje się wówczas do protokołu sądowego.

Powód musi złożyć wymaganą liczbę egzemplarzy pozwu wraz z załącznikami, tak aby sąd otrzymał jeden oryginalny egzemplarz pozwu, a każda ze stron postępowania – jeden oryginalny odpis pozwu, w stosownych przypadkach wraz z załącznikami. Jeżeli strona nie wywiąże się z obowiązku złożenia wymaganej liczby egzemplarzy i załączników, sąd sporządzi odpisy na jej koszt.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Opłaty należne za poszczególne czynności sądowe lub postępowania prowadzone przez sądy są uregulowane w ustawie Rady Narodowej Słowacji nr 71 /1992 o opłatach sądowych oraz o opłatach za wyciąg z rejestru karnego. Opłaty pobiera się w wysokości określonej w taryfie opłat sądowych. We wspomnianej ustawie przewidziano również możliwość zwolnienia strony z opłat sądowych z uwagi na jej sytuację osobistą lub przedmiot sporu.

W kontekście świadczeń alimentacyjnych istotne są przepisy omówione poniżej.

Postępowanie dotyczące sądowej ochrony dziecka jest jednym z postępowań zwolnionych z opłat z uwagi na przedmiot sporu. W związku z powyższym postępowanie w sprawie roszczeń alimentacyjnych na rzecz małoletnich dzieci jest również zwolnione z opłat sądowych.

Zwolnione z opłat sądowych z uwagi na sytuację osobistą są następujące osoby:

– powodowie w postępowaniu o wydanie orzeczenia zasądzającego alimenty, w postępowaniu o podwyższenie świadczenia alimentacyjnego, a także w postępowaniu o wypłatę zaległych świadczeń alimentacyjnych i w postępowaniu o uznanie lub stwierdzenie wykonalności zagranicznego orzeczenia zasądzającego alimenty;

– niezamężne matki w postępowaniu o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych i pokrycie niektórych wydatków związanych z ciążą i porodem.

W pozycji 8 taryfy opłat sądowych wyraźnie określono wysokość opłat w postępowaniu w sprawie roszczeń alimentacyjnych między małżonkami i w postępowaniu w sprawie roszczeń dotyczących świadczenia wyrównawczego:

Pozycja 8	
a) za wytoczenie powództwa o roszczenie alimentacyjne między małżonkami, o świadczenie wyrównawcze oraz o świadczenie alimentacyjne między innymi krewnymi, a także za wytoczenie powództwa o podwyższenie kwoty świadczenia alimentacyjnego	2% wartości roszczenia, ale nie mniej niż 16,50 euro
b) za wytoczenie powództwa o obniżenie kwoty lub uchylenie świadczeń alimentacyjnych między małżonkami, świadczenia wyrównawczego lub świadczeń alimentacyjnych między innymi krewnymi	2% wartości przedmiotu sporu, ale nie mniej niż 16,50 euro

Jeżeli w taryfie opłat nie określono konkretnej stawki, a sprawa nie kwalifikuje się do zwolnienia z opłaty z uwagi na sytuację osobistą strony czy przedmiot sporu, zastosowanie mają opłaty, o których mowa w pozycji 1 taryfy opłat sądowych:

Pozycja 1	
Za wniesienie pozwu wszczynającego postępowanie, o ile nie określono konkretnej stawki	
a) od wartości (kwoty) roszczenia lub wartości przedmiotu sporu	6%, ale nie mniej niż 16,50 euro i nie więcej niż 16 596,50 euro; w sprawach gospodarczych nie więcej niż 33 193,50 euro

Po wniesieniu pozwu sąd może zwolnić stronę z opłat sądowych, jeśli uzna to za uzasadnione sytuacją strony (§ 254 kodeksu postępowania cywilnego procesowego). Sytuacje stron należy odpowiednio udokumentować, a sąd ocenia sytuację strony na podstawie dostarczonych dokumentów.

Mechanizm przyznawania pomocy prawnej i metodę udzielania takiej pomocy przez Ośrodek Pomocy Prawnej osobom fizycznym, które – z uwagi na fakt, że znajdują się w niedostatku – nie mają możliwości skorzystania z usług prawników w celu odpowiedniego dochodzenia swoich praw i należytej ich obrony, jak również zakres, w jakim pomoc prawna jest przyznawana, reguluje ustawa nr 327/2005 o pomocy prawnej dla osób znajdujących się w niedostatku oraz zmieniająca ustawę nr 586/2003 o zawodach prawniczych i ustawę nr 455/1991 o działalności gospodarczej, z późniejszymi zmianami, zmieniona ustawą nr 8/2005. We wspomnianej ustawie określono kryteria przyznawania pomocy prawnej, procedurę, która obowiązuje osoby fizyczne i właściwe organy w postępowaniu dotyczącym wniosków o pomoc prawną, a także instytucjonalną organizację procesu przyznawania pomocy prawnej.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

W prawie słowackim nie ustanowiono konkretnej kwoty świadczenia alimentacyjnego.

W sprawach rodzinnych sąd musi zawsze rozpatrywać każdy przypadek z osobna, opierając się na okolicznościach danej sprawy, dlatego też w obowiązujących przepisach nie ustalono żadnej konkretnej kwoty świadczeń alimentacyjnych. Co więcej, w sprawach rodzinnych częściej niż w jakimkolwiek innym obszarze akt prawny nie jest w stanie precyzyjnie i wyraźnie objąć całej różnorodności życia.

Zgodnie z § 75 ust. 1 ustawy o rodzinie przy ustalaniu wysokości świadczeń alimentacyjnych sąd bierze pod uwagę **uzasadnione potrzeby uprawnionego**, a także **zdolności, możliwości i sytuację finansową zobowiązanego**. Zdolności, możliwości i sytuację finansową zobowiązanego sąd bierze również pod uwagę w przypadku gdy – bez istotnej przyczyny – zobowiązany zrezygnuje z atrakcyjnej lub stabilnej pracy lub stałego źródła dochodu; sąd uwzględni również wszelkie nieracjonalne ryzyko finansowe ponoszone przez zobowiązanego.

Jeżeli chodzi o świadczenie alimentacyjne należne dziecku od rodziców, obydwójce rodzice muszą łożyć na utrzymanie swoich dzieci stosownie do swoich zdolności, możliwości i sytuacji finansowej. Dziecko ma prawo do życia na takim samym poziomie jak jego rodzic. Ustalając kwotę należnych świadczeń alimentacyjnych, sąd bierze pod uwagę to, które z rodziców osobiście opiekuje się dzieckiem, jak również zakres tej opieki. Jeżeli rodzice sprawują wspólną pieczę nad małoletnim dzieckiem, przy ustalaniu kwoty świadczeń alimentacyjnych sąd bierze również pod uwagę czas zamieszkiwania dziecka z każdym z rodziców; ewentualnie sąd może orzec, że dopóki dziecko zamieszkuje naprzemiennie z obojgiem rodziców, żadne świadczenie alimentacyjne nie zostanie zasądzone.

W § 62 ust. 3 ustawy o rodzinie ustanowiono **minimalną kwotę świadczenia alimentacyjnego** (która wynosi obecnie 27,13 euro): *Każde z rodziców, niezależnie od swoich zdolności, możliwości i sytuacji finansowej, jest zobowiązane do wywiązania się ze spoczywającego na nim obowiązku alimentacyjnego w kwocie stanowiącej, zgodnie z obowiązującymi przepisami, równowartość 30% płacy zapewniającej utrzymanie na minimalnym poziomie w przypadku pozostającego na utrzymaniu dziecka, w tym małoletniego.*

Zgodnie z § 78 ustawy o rodzinie **w razie zmiany okoliczności poczynione ustalenia i orzeczenia sądu w sprawie roszczeń alimentacyjnych mogą zostać zmienione**. Poza świadczeniami alimentacyjnymi na rzecz małoletniego dziecka (por. § 121 kodeksu postępowania cywilnego nieprocesowego) orzeczenia

zasądzające alimenty mogą zostać zmienione lub uchylone wyłącznie na stosowny wniosek. Jeżeli świadczenie alimentacyjne na rzecz małoletniego dziecka zostanie uchylone lub obniżone z mocą wsteczną w odniesieniu do określonego przeszłego okresu, świadczenia alimentacyjne, które zostały już wykorzystane, nie podlegają zwrotowi. W przypadku zmiany okoliczności sąd zawsze bierze pod uwagę koszty utrzymania.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Co do zasady świadczenia alimentacyjne wypłaca zobowiązany (dłużnik) uprawnionemu (wierzycielowi).

Zgodnie z § 76 ustawy o rodzinie świadczenia alimentacyjne należy wypacać regularnie w równych kwotach za kolejny miesiąc z góry. Roszczenie alimentacyjne można potrącić z roszczeń wzajemnych wyłącznie za porozumieniem stron. Roszczenia o świadczenia alimentacyjne na rzecz małoletnich dzieci nie mogą zostać potrącone. Jeżeli zobowiązany zalega z wypłatą świadczenia alimentacyjnego zasądzonego przez sąd, uprawniony może dochodzić odsetek za zwłokę od zaległych kwot zgodnie z przepisami prawa cywilnego. Wszelkie płatności dokonane tytułem świadczeń alimentacyjnych są w pierwszej kolejności zaliczane na poczet kwoty głównej, a następnie – po pokryciu całości kwoty głównej – na pokrycie odsetek za zwłokę.

Jeżeli chodzi o świadczenia alimentacyjne na rzecz dzieci, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem rodzic niesprawujący pieczy nad dzieckiem jest zobowiązany do wypłaty świadczeń alimentacyjnych rodzicowi, który osobiście sprawuje opiekę nad dzieckiem, co miesiąc przed upływem wyznaczonego terminu.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Egzekucję świadczeń alimentacyjnych przeprowadzają komornicy. Postępowanie egzekucyjne wszczyna się na podstawie wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Procedurę regulują przepisy ustawy Rady Narodowej Republiki Słowackiej nr 233/1995 o urzędnikach sądowych i czynnościach związanych z zajęciem (ustawa o postępowaniu egzekucyjnym), zmieniającej niektóre inne ustawy, z późniejszymi zmianami. Najczęściej zobowiązania alimentacyjne odzyskuje się poprzez zajęcie wynagrodzenia lub innych dochodów zobowiązanego. Jeżeli wydano tytuł wykonawczy nakładający obowiązek zapłaty określonej kwoty, dopuszcza się możliwość zastosowania innych środków poza zajęciem wynagrodzenia lub innych dochodów w celu odzyskania zaległych świadczeń alimentacyjnych, takich jak nakaz zajęcia wierzytelności dłużnika u osoby trzeciej, nakaz sprzedaży ruchomości, nakaz sprzedaży papierów wartościowych, nakaz sprzedaży nieruchomości, nakaz sprzedaży przedsiębiorstwa lub nakaz zatrzymania prawa jazdy. Ostatni z wymienionych środków ma szczególnie istotne znaczenie w kontekście odzyskiwania świadczeń alimentacyjnych. Komornik może wydać nakaz zatrzymania prawa jazdy każdej osoby, która nie stosuje się do wydanego przez sąd orzeczenia zasądzającego alimenty. Komornik przekazuje również tytuły wykonawcze stanowiące podstawę zatrzymania prawa jazdy właściwej jednostce policji. Po ustaniu przesłanek dających podstawy do przeprowadzenia egzekucji komornik niezwłocznie wydaje nakaz przywrócenia prawa jazdy.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Zgodnie z § 77 ustawy o rodzinie roszczenia alimentacyjne nie podlegają przedawnieniu. Świadczenia alimentacyjne mogą jednak zostać zasądzone wyłącznie od dnia wszczęcia postępowania sądowego. Świadczenia alimentacyjne na rzecz małoletniego dziecka mogą zostać zasądzone z mocą wsteczną za maksymalnie trzy lata przed datą wszczęcia postępowania, niemniej muszą za tym przemawiać względy szczególne. Prawa do poszczególnych regularnych płatności alimentacyjnych podlegają przedawnieniu.

W § 101 kodeksu cywilnego (ustawa nr 40/1964) określono następujące terminy przedawnienia:

1) *Prawo przyznane na mocy prawomocnego orzeczenia sądu lub ostatecznej decyzji innego organu przedawnia się po upływie dziesięciu lat od dnia, w którym zobowiązany miał wykonać takie orzeczenie lub taką decyzję. Uprawnienie, którego zasadność i kwota zostały uznane przez zobowiązanego na piśmie, przedawnia się po upływie dziesięciu lat od dnia takiego uznania; jeżeli jednak w ramach uznania uprawnienia wyznaczono termin na jego wykonanie, termin przedawnienia rozpocznie bieg po upływie takiego wyznaczonego terminu.*

2) Taki sam termin przedawnienia obowiązuje również w przypadku poszczególnych płatności określonych w orzeczeniu/decyzji lub oświadczeniu o uznaniu; termin przedawnienia poszczególnych płatności rozpoczyna bieg w dniu ich wymagalności. Jeżeli zadłużenie staje się wymagalne w całości z uwagi na nieuiszczenie pojedynczej płatności, dziesięcioletni termin przedawnienia rozpoczyna bieg w dniu wymagalności nieuiszczonej płatności.

3) *Termin przedawnienia odsetek i regularnych płatności wynosi trzy lata; jeżeli jednak takie odsetki lub takie prawo wynikają z prawomocnego orzeczenia / ostatecznej decyzji lub zostały uznane na piśmie, termin przedawnienia rozpoczyna bieg wyłącznie w odniesieniu do odsetek i regularnych płatności, które stały się wymagalne po uprawomocnieniu się orzeczenia / wydaniu ostatecznej decyzji lub po ich uznaniu.*

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

W Słowacji nie istnieje żaden specjalny organ zajmujący się udzielaniem wsparcia lub pomocy przy odzyskiwaniu świadczeń alimentacyjnych w sprawach krajowych.

W sprawach z udziałem podmiotów z państwa trzeciego pomocy udziela Centrum Międzynarodowej Ochrony Prawnej Dzieci i Młodzieży (Centrum pre medzinárodnoprávnu ochranu detí a mládeže). Centrum pomaga w odzyskiwaniu świadczeń alimentacyjnych w sprawach, w których osoba zobowiązana do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka zamieszkuje za granicą, a uprawniony zamieszkuje w Słowacji lub odwrotnie, tj. jeżeli uprawniony zamieszkuje za granicą i odzyskuje świadczenia alimentacyjne od zobowiązanego mającego swoje miejsce zwykłego pobytu w Słowacji.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

W ustawie nr 201/2008 o zastępczych świadczeniach alimentacyjnych, zmieniającej ustawę nr 36/2005 o rodzinie oraz niektóre inne ustawy, zgodnie z orzeczeniem nr 615/2006 Trybunału Konstytucyjnego Republiki Słowackiej (Ústavný súd), przewidziano mechanizm, w ramach którego państwo (Urząd ds. Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny – úrad práce, sociálnych vecí a rodiny) może wypłacać zastępcze świadczenie alimentacyjne na rzecz uprawnionych. Zastępcze świadczenia alimentacyjne przyczyniają się do zapewnienia dziecku pozostającemu na utrzymaniu środków utrzymania w przypadkach, w których zobowiązany nie wywiązuje się z obowiązku wypłaty świadczeń alimentacyjnych nałożonego na niego na mocy prawomocnego orzeczenia sądu lub umowy zatwierdzonej przez sąd.

14 Jeżeli zamieszkuje na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Tak.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Słowackie Ministerstwo Pracy, Spraw Społecznych i Rodziny utworzyło Centrum Międzynarodowej Ochrony Prawnej Dzieci i Młodzieży i bezpośrednio zarządza działalnością tego Centrum jako organizacji finansowanej przez państwo i zapewniającej ochronę prawną dzieciom i młodzieży w sprawach z udziałem państwa trzeciego. Centrum prowadzi działalność na obszarze całej Słowacji i funkcjonuje od dnia 1 lutego 1993 r.

Zgodnie z ustawą nr 195/1998 o pomocy społecznej, z późniejszymi zmianami, centrum zostało sklasyfikowane jako rządowy organ pomocy społecznej od dnia 1 lipca 1998 r.

Dane kontaktowe / adres:

Špitálska 8, P. O. BOX 57, 814 99 Bratislava,

E-mail: cipc@cipc.gov.sk, info@cipc.gov.sk,

Tel.: +421 2 2046 3208, +421 2 2046 3248,

Faks: +421 2 2046 3258, całodobowa infolinia (wyłącznie w nagłych przypadkach) +421 915 405 954.

Centrum pełni funkcję organu centralnego w Republice Słowackiej na podstawie rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych („rozporządzenie w sprawie zobowiązań alimentacyjnych”) i na podstawie konwencji haskiej z 2007 r. o międzynarodowym dochodzeniu alimentów na rzecz dzieci i innych członków rodziny.

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Nie można złożyć wniosku bezpośrednio w centrum z zagranicy. Osoba dochodząca świadczeń alimentacyjnych, która zamieszkuje w państwie trzecim, musi skontaktować się z właściwymi organami w tym państwie, które następnie przekażą wniosek słowackiemu centrum.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Republika Słowacka jest związana Protokołem haskim z dnia 23 listopada 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

W przypadku spraw transgranicznych dotyczących świadczeń alimentacyjnych przyznanie pomocy prawnej jest uzależnione od stosowania art. 44 ust. 3 rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych. Funkcję organu centralnego w Słowacji pełni **Centrum Międzynarodowej Ochrony Prawnej Dzieci i Młodzieży**. Świadczy ono swoje usługi nieodpłatnie, wobec czego nie ma potrzeby ubiegać się o pomoc prawną w zwykłym postępowaniu o wydanie orzeczenia zasądającego alimenty lub o zmianę treści orzeczenia zasądającego alimenty.

W przypadku gdy rodzaj postępowania wymaga skorzystania z pomocy prawnej, osoby, które nie ukończyły 21. roku życia, mogą otrzymać bezpłatną pomoc prawną zgodnie z art. 46 rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych. Tego rodzaju pomocy prawnej udziela **Ośrodek Pomocy Prawnej** zgodnie z ustawą nr 327/2005 o udzielaniu pomocy prawnej osobom potrzebującym pomocy materialnej, z późniejszymi zmianami.

W przypadkach nieobjętych art. 46 pomoc prawna jest przyznawana nieodpłatnie, zgodnie z przepisami wspomnianej powyżej ustawy, o ile powód spełnia określone w niej kryteria.

W razie ich niespełnienia powód jest zobowiązany do uiszczenia opłaty sądowej zgodnie z przepisami ustawy nr 71/1992 o opłatach sądowych oraz o opłatach za wyciąg z rejestru karnego. W sprawach dotyczących wzajemnych świadczeń alimentacyjnych między dziećmi a rodzicami strony są zwolnione z opłat na mocy tej ustawy. Powód w postępowaniu o wydanie orzeczenia zasądającego alimenty lub w postępowaniu o podwyższenie świadczenia alimentacyjnego jest zwolniony z opłat sądowych. Ponadto wszystkie strony postępowania pokrywają koszty procesowe poniesione przez siebie i pełnomocnika. Strony ponoszą wspólne koszty procesowe proporcjonalnie do swojego udziału w sprawie i w postępowaniu. W sprawach dotyczących świadczeń alimentacyjnych na rzecz osób dorosłych sąd zasądza od strony przegrywającej na rzecz strony wygrywającej koszty, których poniesienie jest konieczne do wykonania prawa lub do jego ochrony.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Funkcję organu centralnego, zdefiniowanego w art. 49 ust. 1 rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych, pełni Centrum Międzynarodowej Ochrony Prawnej Dzieci i Młodzieży utworzone w dniu 1 lutego 1993 r. Przyjęcie szczególnych środków związanych z zadaniami, o których mowa w art. 51 rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych, nie było konieczne, ponieważ centrum funkcjonowało jako jednostka przekazująca i przyjmująca do celów odzyskiwania świadczeń alimentacyjnych zgodnie z postanowieniami umów międzynarodowych (w szczególności Konwencji o dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych za granicą z dnia 20 czerwca 1956 r.), zanim rozporządzenie w sprawie zobowiązań alimentacyjnych zaczęło obowiązywać. Po wejściu w życie rozporządzenia w centrum dokonano wyłącznie drobnych zmian organizacyjnych (o charakterze kadrowym).

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 16/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Finlandia

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

W fińskiej ustawie o świadczeniach alimentacyjnych na rzecz dzieci (704/1975) ustanowiono przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci.

Zgodnie z tą ustawą dziecko ma prawo do odpowiednich świadczeń alimentacyjnych. Oznacza to zaspokojenie materialnych i psychologicznych potrzeb dzieci na różnych etapach rozwoju i pokrywanie kosztów opieki nad nimi oraz ich wykształcenia w miarę potrzeb, a także innych powiązanych wydatków. Dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych od swoich rodziców, którzy są odpowiedzialni za ich zapewnienie stosownie do swoich możliwości. Jeżeli matka lub ojciec zaniedbuje swoją rolę związaną z zapewnianiem świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka lub jeżeli dziecko nie zamieszkuje na stałe z matką lub ojcem, osoba taka może zostać zobowiązana do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka.

Rodzice nie mają prawa do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych od swojego dziecka.

W fińskiej ustawie o małżeństwie (234/1929) ustanowiono przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych płatnych na rzecz małżonka.

W małżeństwie każdy małżonek ma za zadanie uczestniczyć w pokrywaniu wydatków we wspólnym gospodarstwie domowym i zapewniać środki utrzymania drugiemu małżonkowi stosownie do swoich możliwości.

Jeżeli małżonek zaniedbuje swój obowiązek alimentacyjny lub jeżeli małżonkowie mieszkają osobno, jeden z nich może zostać zobowiązany do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz drugiego.

W następstwie rozwodu jedna ze stron zostaje zobowiązana do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz swojego byłego małżonka, jeżeli strony zawarły umowę w tym przedmiocie i jeżeli lokalny organ ds. pomocy społecznej ją zatwierdził. Jeżeli para rozwodzi się, sąd może również zobowiązać jedną stronę do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz strony, która wnosi o takie świadczenia. W orzecznictwie sądów fińskich rzadkie są jednak przypadki, w których strona zostaje zobowiązana do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz małżonka. Co do zasady po rozwodzie strony utrzymują się samodzielnie.

Prawo małżonka do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych od swojego byłego partnera lub byłej partnerki ustaje, jeżeli strona otrzymująca takie świadczenia ponownie wstąpi w związek małżeński.

Przepisy prawa dotyczące małżonków mają również zastosowanie do stron zarejestrowanego związku partnerskiego.

Strony nie są zobowiązane do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz drugiej strony w przypadku jakichkolwiek innych związków osobistych.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Prawo dziecka do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych od swoich rodziców ustaje w chwili ukończenia przez dziecko 18. roku życia.

Rodzice ponoszą również odpowiedzialność za pokrywanie kosztów wykształcenia dziecka po ukończeniu przez nie 18. roku życia, jeżeli zostanie to uznane za zasadne. Jest to jednak rzadki przypadek w orzecznictwie sądów fińskich.

Zob. również pytanie nr 1.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Zarówno strona uprawniona do świadczeń alimentacyjnych, jak i strona, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, może skontaktować się z gminnym ośrodkiem pomocy społecznej, który może pomóc w sporządzeniu umowy o świadczenia alimentacyjne. Umowa zatwierdzona przez gminny ośrodek pomocy społecznej podlega bezpośredniemu wykonaniu, tak jak w przypadku wyroku sądu.

§ 8a ustawy o świadczeniach alimentacyjnych na rzecz dzieci stanowi, że jeżeli dziecko lub strona, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, nie ma miejsca zamieszkania w Finlandii, gminny ośrodek pomocy społecznej może zatwierdzić umowę o świadczenia alimentacyjne, w przypadku gdy sąd w Finlandii posiada jurysdykcję w danej sprawie w rozumieniu art. 3 lub 6 rozporządzenia Rady (WE) nr 4/2009 i w przypadku gdy strony uzgodniły, że przepisy prawa Finlandii powinny mieć zastosowanie do obowiązku alimentacyjnego zgodnie z art. 7 Protokołu haskiego z dnia 23 listopada 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych.

Jeżeli kwestia świadczeń alimentacyjnych jest przedmiotem sporu, strona uprawniona do świadczeń alimentacyjnych lub strona, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, może wnieść sprawę do sądu w drodze wniosku wszczynającego postępowanie (*stämningsansökan*).

Małżonkowie mogą sporządzić nieformalną umowę pisemną o świadczenia alimentacyjne i zwrócić się do gminnego wydziału służb socjalnych w celu jej zatwierdzenia. Na wniosek stron służby udzielą im pomocy w sporządzeniu umowy.

Sprawę odnoszącą się do świadczeń alimentacyjnych, która dotyczy obu małżonków, można wnieść do sądu w drodze wniosku wszczynającego postępowanie.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

---

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Rozporządzenie Rady (WE) nr 4/2009 i jego przepisy w sprawie jurysdykcji mają zastosowanie do transgranicznych spraw dotyczących świadczeń alimentacyjnych.

W kwestiach związanych z zobowiązaniami alimentacyjnymi w państwach członkowskich jurysdykcję posiada:

sąd zwykłego miejsca pobytu pozwanego lub

sąd zwykłego miejsca pobytu wierzyciela lub

sąd, który zgodnie z prawem swojego państwa jest właściwy w kwestiach określania statusu osoby, w przypadku gdy sprawa dotycząca zobowiązań alimentacyjnych jest związana z takim postępowaniem, chyba że jurysdykcja ta wynika wyłącznie z obywatelstwa jednej ze stron lub

sąd, który zgodnie z prawem swojego państwa jest właściwy w kwestiach określania władzy rodzicielskiej, w przypadku gdy sprawa dotycząca zobowiązań alimentacyjnych jest związana z takim postępowaniem, chyba że jurysdykcja ta wynika wyłącznie z obywatelstwa jednej ze stron.

Jeżeli sprawa nie ma żadnych aspektów transgranicznych, przepisy dotyczące właściwości sądów można znaleźć w fińskim kodeksie postępowania sądowego (4/1734).

Zgodnie z § 1 rozdziału 10 kodeksu postępowania sądowego właściwość miejscową do rozpoznania roszczenia przeciwko osobie fizycznej ma sąd rejonowy, w którego okręgu osoba taka ma miejsce zamieszkania lub stałego pobytu. Zgodnie z § 9 rozdziału 10 roszczenie alimentacyjne może również rozpoznać sąd rejonowy, w którego okręgu strona występująca z roszczeniem o świadczenie alimentacyjne lub otrzymująca takie świadczenie ma miejsce zamieszkania lub stałego pobytu.

Jeżeli sprawa dotyczy rozwodu lub zakończenia konkubinatu, możliwe jest zgłoszenie roszczeń dotyczących umowy o świadczenia alimentacyjne, prawa pieczy nad dzieckiem lub prawa do kontaktów z dzieckiem lub dowolnych innych roszczeń związanych z rozwodem lub zakończeniem konkubinatu. W takim przypadku sądem właściwym jest sąd rozpoznający sprawy rozwodowe.

Jeżeli roszczenie alimentacyjne jest zgłaszane w związku z postępowaniem dotyczącym prawa pieczy nad dzieckiem lub ustaleniem ojcostwa, pozew o świadczenia alimentacyjne może również rozpatrzyć sąd, który jest właściwy do rozpoznania tej pierwszej sprawy.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Powód ma prawo wnieść sprawę do sądu bez udziału pełnomocnika (adwokata). Strona postępowania sądowego potrzebuje jednak zazwyczaj pomocy specjalisty, dlatego też zaleca się skorzystanie z usług pełnomocnika lub adwokata.

W transgranicznych sprawach dotyczących świadczeń alimentacyjnych strony postępowania mogą przekazać sprawę do rozpoznania przez organ centralny.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Wniesienie sprawy do sądu podlega opłacie. Sąd nalicza opłatę (86–200 euro), której wysokość jest uzależniona od instancji sądowej i od konieczności przeprowadzenia postępowania. ([Wysokość opłat sądowych w sądach rejonowych](#)).

W fińskiej ustawie o pomocy prawnej i fińskiej ustawie o organie centralnym w Finlandii właściwym w niektórych sprawach międzynarodowych związanych ze świadczeniami alimentacyjnymi (1076/2010) ustanowiono przepisy dotyczące prawa powoda do pomocy prawnej. Powód zamieszkujący za granicą również może otrzymać pomoc prawną w sprawach dotyczących świadczeń alimentacyjnych na podstawie specjalnej umowy wzajemnej. Finlandia zawarła tego rodzaju umowy z niektórymi stanami Stanów Zjednoczonych i niektórymi prowincjami Kanady.

Więcej informacji na temat pomocy prawnej w Finlandii można znaleźć na stronie internetowej <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

W ustawie o świadczeniach alimentacyjnych na rzecz dzieci (704/1975) ustanowiono przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych płatnych na rzecz dzieci.

Zgodnie z ogólną zasadą świadczenia alimentacyjne są płatne w gotówce co miesiąc z góry, o ile nie uzgodniono inaczej lub o ile ustawa nie stanowi inaczej. W drodze wyjątku sąd może nakazać wypłacenie świadczeń alimentacyjnych w formie płatności jednorazowej albo w formie ruchomości lub nieruchomości.

W Finlandii kwoty świadczeń alimentacyjnych płatnych na rzecz dziecka nie ustala się według tabeli. Każda sprawa jest rozstrzygana indywidualnie. Zgodnie z § 1 ustawy dziecko ma prawo do odpowiednich świadczeń alimentacyjnych. Oznacza to zaspokojenie materialnych i psychologicznych potrzeb dzieci na różnych etapach rozwoju oraz pokrywanie kosztów opieki nad nimi i ich wykształcenia w miarę potrzeb, a także innych powiązanych kosztów. Zgodnie z § 2 rodzice mają obowiązek utrzymywania swoich dzieci stosownie do swoich możliwości. Przy ocenie tych możliwości uwzględnia się ich wiek, zdolność do pracy, możliwości znalezienia pracy za wynagrodzeniem, posiadane przez nich składniki majątku i środki finansowe oraz inne aspekty ich ustawowego obowiązku alimentacyjnego. Oceniając zakres obowiązku alimentacyjnego rodziców, uwzględnia się również możliwości i zdolność dziecka do ponoszenia odpowiedzialności za własne utrzymanie oraz czynniki, które sprawiają, że nie można oczekiwać, aby rodzice ponosili wydatki związane z utrzymaniem dziecka, lub dzięki którym rodzice mogą zminimalizować takie wydatki.

Okresowo następuje automatyczne podwyższenie należnych świadczeń alimentacyjnych zgodnie ze wzrostem kosztów utrzymania. Szczegółowe przepisy dotyczące automatycznego podwyższenia zawiera fińska ustawa o indeksacji niektórych świadczeń alimentacyjnych o wskaźnik wzrostu kosztów utrzymania (583/2008).

Kwotę świadczeń alimentacyjnych i metodę ich wypłacania można zmienić za pomocą umowy lub orzeczenia sądu, jeżeli zaszły tak zasadnicze zmiany w okolicznościach panujących w momencie zatwierdzania wysokości świadczenia, że należy uznać zmianę za zasadną, mając na uwadze sytuację dziecka i tego z rodziców, które wypłaca świadczenie alimentacyjne.

W ustawie o małżeństwie ustanowiono przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych płatnych na rzecz małżonka. W orzecznictwie sądów fińskich rzadkie są jednak przypadki, w których strona zostaje zobowiązana do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz małżonka. Co do zasady po rozwodzie strony utrzymują się samodzielnie.

Sąd może nakazać wypłacenie świadczeń alimentacyjnych w gotówce bezterminowo albo do czasu upłynięcia ustalonego okresu wypłacania świadczenia zgodnie z umową albo postanowieniem lub wyrokiem sądu. Świadczenie alimentacyjne może zostać zasądzone w formie płatności jednorazowej, jeżeli uzasadniają to sytuacja finansowa strony zobowiązanej do wypłacania świadczeń alimentacyjnych i inne czynniki. Sąd może nakazać realizację świadczeń alimentacyjnych w formie wydania ruchomości lub nieruchomości.

Okresowo następuje automatyczne podwyższenie należnych świadczeń alimentacyjnych, odzwierciedlające wzrost kosztów utrzymania. Szczegółowe przepisy dotyczące automatycznego podwyższenia zawiera fińska ustawa o indeksacji niektórych świadczeń alimentacyjnych o wskaźnik wzrostu kosztów utrzymania (583/2008).

Jeżeli uzasadnia to zmiana okoliczności, można zmienić postanowienie lub wyrok sądu albo umowę zawartą przez małżonków. Postanowienia, wyroku ani umowy, w których przewidziano wypłacenie świadczeń alimentacyjnych w formie płatności jednorazowej, nie można jednak zmienić po wypłaceniu takiego świadczenia. Umowę dotyczącą świadczeń alimentacyjnych zawartą przez oboje małżonków można zmienić, jeżeli zostanie ona uznana za nierozsądną.

Zgodnie z prawem obowiązek okresowego wypłacania świadczeń alimentacyjnych ustaje, jeżeli strona uprawniona do świadczeń alimentacyjnych ponownie wstąpi w związek małżeński.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka wypłaca się opiekunowi dziecka (na jego rachunek bankowy).

Świadczenie alimentacyjne na rzecz małżonka wypłaca się samemu małżonkowi (na jego rachunek bankowy).

Zgodnie z ogólną zasadą świadczenia alimentacyjne są płatne w gotówce co miesiąc z góry, o ile nie uzgodniono inaczej lub o ile ustawa nie stanowi inaczej. W drodze wyjątku sąd może nakazać wypłacenie świadczeń alimentacyjnych w formie płatności jednorazowej albo w formie ruchomości lub nieruchomości.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Strona uprawniona do świadczeń alimentacyjnych lub, pod pewnymi warunkami, fiński Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Kela) (zob. sekcja 12) ma prawo podjąć czynności w celu wyegzekwowania zapłaty świadczeń alimentacyjnych, jeżeli obowiązuje nie płaci świadczeń nakazanych przez sąd lub wynikających z umowy.

Strona uprawniona do świadczeń alimentacyjnych może zwrócić się do komornika sądowego o wyegzekwowanie wykonania umowy o świadczenia alimentacyjne lub orzeczenia sądu zgodnie z fińską ustawą o egzekucji. Gminny wydział służb socjalnych może również udzielać porad w kwestiach związanych z prawem rodzinnym.

Jeżeli małżonek, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny, nie wypełnia obowiązku alimentacyjnego, naruszając postanowienia umowy zatwierdzonej przez gminny wydział służb socjalnych lub naruszając postanowienie lub wyrok sądu, strona uprawniona do świadczeń alimentacyjnych może zwrócić się do komornika sądowego o wyegzekwowanie wykonania tej umowy lub postanowienia/wyroku zgodnie z ustawą o egzekucji.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Egzekucja i przepisy dotyczące ochrony dłużników

W przypadku gdy sprawa zostanie skierowana do organu egzekucyjnego, dłużnikowi wysyła się najpierw zawiadomienie o wszczęciu egzekucji i wezwanie do zapłaty. Zazwyczaj dłużnik musi mieć możliwość dokonania zapłaty w odpowiedzi na wezwanie.

Jeżeli dłużnik nie wypełni obowiązku zapłaty w odpowiedzi na wezwanie lub nie skontaktuje się dobrowolnie z organem egzekucyjnym w związku z zapłatą, organ egzekucyjny podejmie działania w celu ustalenia dochodów i stanu majątkowego dłużnika poprzez sprawdzenie zarejestrowanych danych. Czynności podjęte w celu ustalenia dochodów i stanu majątkowego dłużnika oraz wszelkie dalsze czynności są ściśle uregulowane.

W większości przypadków zajęciu podlegają dochody dłużnika i środki finansowe zgromadzone na rachunku bankowym. Co do zasady zajęciu może podlegać jedna trzecia wynagrodzenia, emerytury lub renty, zasiłku dla bezrobotnych lub zasiłku macierzyńskiego dłużnika. Dodatkowe wynagrodzenie za czas urlopu, świadczenia dodatkowe, prowizje, honoraria i inne nagrody pieniężne również zaliczają się na poczet dochodów. Zajmowaną kwotę oblicza się na podstawie dochodu netto. Nie bierze się pod uwagę świadczeń z pomocy społecznej i świadczeń socjalnych, takich jak dodatek mieszkaniowy i zasiłek rodzinny. Zamiast okresowego zajmowania dochodów można również ustalić plan spłaty.

W czynnościach egzekucyjnych i planach spłaty zawsze uwzględnia się część składników majątku dłużnika chronioną przez prawo – innymi słowy, kwotę pozostawioną dłużnikowi, aby umożliwić mu utrzymanie. Wysokość tej części jest uzgadniana z krajowym indeksem emerytalnym. Ustalone części objęte ochroną wraz z przykładem spraw można znaleźć na stronie internetowej: <https://oikeus.fi/ulosotto/en/index/velallisenaulosotossa/palkanulosmittaus.html>
Dłużnik ma prawo do odwołania, chociaż procedura odzyskania długu nie zostanie wstrzymana, chyba że sąd postanowi o tym osobno.

Przepisy dotyczące przedawnienia w odniesieniu do długów alimentacyjnych

Zgodnie z § 16c ustawy o świadczeniach alimentacyjnych na rzecz dzieci świadczenia alimentacyjne wypłacane okresowo i wszelkie odsetki od zadłużenia przeterminowanego naliczone w związku z tymi świadczeniami muszą zostać odzyskane od strony, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, w terminie pięciu lat od rozpoczęcia roku następującego po roku, w którym świadczenia stały się wymagalne. W przeciwnym razie uprawnienie do świadczenia ulega przedawnieniu. Z drugiej strony świadczenia alimentacyjne wypłacane w formie płatności jednorazowej i wszelkie odsetki od zadłużenia przeterminowanego naliczane w związku z tymi świadczeniami muszą zostać odzyskane w terminie pięciu lat od momentu, w którym świadczenie stało się wymagalne, i najpóźniej w terminie pięciu lat od momentu, w którym otrzymujący świadczenie stał się pełnoletni.

Podobnie Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Kela) musi odzyskać wszelkie wypłacane zaliczki na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka od strony, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, w terminie pięciu lat od rozpoczęcia roku następującego po roku, w którym świadczenia alimentacyjne wypłacane przez zakład na rzecz dziecka w wyniku niewykonania zobowiązania przez zobowiązanego stały się wymagalne. W przeciwnym razie uprawnienie do świadczenia ulega przedawnieniu (ustawa o świadczeniach alimentacyjnych na rzecz dzieci 580/2008, § 22).

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Jeżeli strona, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, nie wypłaca świadczeń alimentacyjnych zgodnie z ustaleniami, uprawniony musi zwrócić się do komornika o odzyskanie zaległej kwoty. Organ egzekucyjny udzieli wskazówek dotyczących sposobu złożenia takiego wniosku. Gminny wydział służb socjalnych może również udzielać porad w kwestiach związanych z prawem rodzinnym. Zob. pkt 13 i 14. Organ egzekucyjny nie pobiera opłat za odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych. Szczegóły dotyczące procedury można znaleźć na stronie internetowej: <https://oikeus.fi/ulosotto/en/index.html>

Jeżeli strona uprawniona do świadczeń alimentacyjnych otrzymuje zaliczkę na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka z fińskiego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w związku z niewypełnieniem obowiązku alimentacyjnego przez zobowiązanego, strona taka nie może podjąć żadnych czynności w celu odzyskania świadczeń alimentacyjnych. Jeżeli Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaca zaliczkę na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka, wówczas nabędzie prawo do świadczeń alimentacyjnych odpowiadających części, jaką wypłacił w ramach zaliczki na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka (prawo regresu) (ustawa o świadczeniach alimentacyjnych na rzecz dzieci 580/2008, § 19). Jeżeli uzgodniona suma świadczeń alimentacyjnych jest wyższa niż zaliczka na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka wypłacona przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a strona zobowiązana do wypłacania świadczeń alimentacyjnych nie wypełni spoczywającego na niej obowiązku alimentacyjnego, zakład wypłaci zaliczkę na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka w pełnej wysokości i odzyska niezapłacone świadczenia alimentacyjne w całości od takiej strony. Jeżeli wynik egzekucji będzie pozytywny, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaci różnicę między świadczeniem alimentacyjnym a zaliczką na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka temu z rodziców, które posiada prawo pieczy nad dzieckiem po odzyskaniu długu.

W transgranicznych sprawach dotyczących odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych strony postępowania mogą przekazać sprawę do Ministerstwa Sprawiedliwości jako organu centralnego.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Jeżeli strona, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, nie wypłaci stosownego świadczenia alimentacyjnego zgodnie z umową o świadczenia alimentacyjne lub orzeczeniem sądu w odniesieniu do dziecka zamieszkującego w Finlandii, dziecko ma prawo do otrzymania zaliczki na poczet świadczeń alimentacyjnych z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (Kela). Informacje na temat wysokości zaliczki na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka wypłacanej przez zakład na rzecz dziecka są dostępne na stronie internetowej: <http://www.kela.fi/elatustuki> (ustawa o indeksacji niektórych świadczeń alimentacyjnych o wskaźnik wzrostu kosztów utrzymania – 583/2008)

Możliwe jest również otrzymanie zaliczki na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka, jeżeli świadczenie alimentacyjne przyznane na mocy umowy o świadczenia alimentacyjne lub orzeczenia sądu ustalono w kwocie niższej niż kwota zaliczki na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka wypłacanej obecnie w związku z trudną sytuacją finansową małżonka, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny. W takich przypadkach zakład wypłaci różnicę między zaliczką na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka a świadczeniem alimentacyjnym. Ponadto dziecko otrzyma od dłużnika świadczenie określone w umowie o świadczenia alimentacyjne lub w orzeczeniu sądu. Jeżeli strona, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, nie jest w stanie wypłacić świadczenia, kwota świadczenia może również zostać ustalona na 0 euro. W takich przypadkach Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaci zaliczkę na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka w pełnej wysokości.

W ustawie o świadczeniach alimentacyjnych na rzecz dzieci (580/2008) ustanowiono przepisy dotyczące wymogów, które należy spełnić, aby otrzymać zaliczkę na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka. Zaliczka na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka jest przyznawana na wniosek opiekuna lub przedstawiciela ustawowego dziecka lub osoby, która w praktyce sprawuje opiekę nad dzieckiem. Dziecko, które ukończyło 15. rok życia, może również złożyć wniosek, jeżeli mieszka samo. Wypłata zaliczki na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka nie wpływa w żaden sposób na obowiązek danej strony do wypłacenia świadczeń alimentacyjnych w pełnej wysokości. W przypadku gdy Zakład Ubezpieczeń Społecznych postanowi o wypłacie zaliczki na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka w związku z niewypełnieniem obowiązku alimentacyjnego, będzie miał prawo – i obowiązek – odzyskać wszystkie zaległe świadczenia alimentacyjne od takiej strony.

Małżonek uprawniony do świadczeń alimentacyjnych może je otrzymać jedynie od współmałżonka.

14 Jeżeli zamieszkują na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogą uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Ministerstwo Sprawiedliwości jest w Finlandii organem centralnym w odniesieniu do uzgodnień międzynarodowych dotyczących odzyskiwania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych (zob. np. rozporządzenie Rady (WE) nr 4/2009 w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych i konwencja haska z 2007 r. o międzynarodowym dochodzeniu alimentów na rzecz dzieci

i innych członków rodziny). Do obowiązków organów centralnych należy przyjmowanie wniosków o świadczenia alimentacyjne, przekazywanie ich do właściwych organów i wszczynanie postępowań w związku z wnioskami.

Jeżeli strona, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, zamieszkuje w państwie, w którym obowiązują uzgodnienia międzynarodowe dotyczące odzyskiwania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych, wnioskodawca może skontaktować się z Ministerstwem Sprawiedliwości w sprawie odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych w tym innym państwie. W razie konieczności wnioskodawców zachęca się do skontaktowania się z lokalnym biurem pomocy prawnej lub prywatnym adwokatem (np. aby dowiedzieć się, jak przygotować dokumenty związane z wnioskiem). Gminny wydział służb socjalnych może również udzielać porad w kwestiach związanych z prawem rodzinnym.

Jeżeli strona uprawniona do świadczeń alimentacyjnych otrzymuje zaliczkę na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w związku z niewypełnieniem obowiązku alimentacyjnego przez zobowiązanego, zakład nabędzie prawo do świadczeń alimentacyjnych odpowiadające części, jaką wypłacił w ramach zaliczki na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka (prawo regresu) (ustawa o świadczeniach alimentacyjnych na rzecz dzieci 580/2008, § 19). Zakład Ubezpieczeń Społecznych odzyska w takim przypadku zaległe świadczenia alimentacyjne w imieniu strony uprawnionej do świadczenia, która w takich okolicznościach nie może podejmować żadnych czynności w celu odzyskania długu. Jeżeli uzgodniona suma świadczeń alimentacyjnych jest wyższa niż zaliczka na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka wypłacana przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zakład wypłaci zaliczkę na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka w pełnej wysokości i odzyska niezapłacone świadczenia alimentacyjne w całości od strony zobowiązanej do wypłacania świadczeń alimentacyjnych. Jeżeli wynik egzekucji będzie pozytywny, Zakład Ubezpieczeń Społecznych wypłaci różnicę między świadczeniem alimentacyjnym a zaliczką na poczet świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka temu z rodziców, które posiada prawo pieczy nad dzieckiem po odzyskaniu długu.

Małżonek uprawniony do świadczeń alimentacyjnych może je otrzymać jedynie od współmałżonka. Małżonek uprawniony do świadczeń alimentacyjnych może skontaktować się z komornikiem sądowym i spróbować ustalić, czy małżonek zamieszkujący za granicą posiada składniki majątku w Finlandii, które podlegają zajęciu na podstawie ustawy o egzekucji. Można również zwrócić się do Ministerstwa Sprawiedliwości o pomoc w odzyskaniu należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych za granicą.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Dane kontaktowe Ministerstwa Sprawiedliwości (organu centralnego):

Adres: Oikeusministeriö

PL 25

00023 Valtioneuvosto

Telefon: +358 295 16001

Faks: +358 9 1606 7524

E-mail: [✉ maintenance.ca@om.fi](mailto:maintenance.ca@om.fi)

Adres strony internetowej Ministerstwa Sprawiedliwości: [✉ https://oikeusministerio.fi/en/frontpage](https://oikeusministerio.fi/en/frontpage)

Dane kontaktowe fińskiego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (Kela):

Adres: Kansaneläkelaitos,

Perintäkeskus

PL 50

00601 Helsinki

Telefon: +358 20 634 4940 (osoby prywatne), +358 20 634 4942 (organy)

Faks +358 20 635 3330

Adres e-mail: [✉ maintenance@kela.fi](mailto:maintenance@kela.fi)

Adres strony internetowej Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (Kela): [✉ https://www.kela.fi/web/en](https://www.kela.fi/web/en)

Adresy stron internetowych biur pomocy prawnej można znaleźć na stronie internetowej: [✉ https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index/yhteystiedot.html](https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index/yhteystiedot.html)

Dane kontaktowe gminnych wydziałów służb socjalnych można znaleźć w książce telefonicznej lub dzwoniąc do fińskich służb informacji telefonicznej.

Podczas rozmowy telefonicznej należy wskazać, o który gminny wydział służb socjalnych chodzi. W Finlandii jest około 320 gmin.

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

W przypadku wnioskodawcy przebywającego w innym państwie najlepszym rozwiązaniem jest skontaktowanie się z właściwym organem centralnym w tym państwie, który następnie skontaktuje się z fińskim Ministerstwem Sprawiedliwości. (Zob. pkt 13, 14 i 15).

Wnioskodawca może również bezpośrednio skontaktować się z organami fińskimi.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Zob. odpowiedzi na pytanie 15.

Jeżeli strona uprawniona do świadczeń alimentacyjnych (dziecko lub małżonek) i strona zobowiązana do wypłacania świadczeń alimentacyjnych zamieszkuje w różnych państwach, Ministerstwo Sprawiedliwości może udzielić w tej kwestii pomocy zarówno każdej ze stron, jak i właściwym organom w takim innym państwie. Wnioskodawca (uprawnione dziecko lub uprawniony małżonek) może zwrócić się do Ministerstwa Sprawiedliwości o zapewnienie wykonania w Finlandii wyroku lub postanowienia sądu innego państwa w sprawie świadczeń alimentacyjnych lub zatwierdzonej umowy o świadczenia alimentacyjne zawartej w innym państwie oraz o zapewnienie, aby świadczenia alimentacyjne uzyskane w wyniku egzekucji przez zajęcie zostały wpłacone na rachunek bankowy wskazany przez uprawnioną stronę. Ministerstwo Sprawiedliwości nie może jednak wypłacać świadczeń alimentacyjnych w imieniu dłużnika.

Różne obowiązujące uzgodnienia międzynarodowe oznaczają, że funkcje Ministerstwa Sprawiedliwości jako organu centralnego obejmują również np. pomoc w ustalaniu miejsca pobytu dłużnika lub wierzyciela, pozyskanie informacji dotyczących dochodów dłużnika lub wierzyciela, a także pomoc w ustaleniu ojcostwa lub macierzyństwa, jeżeli jest to konieczne do odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakże są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

---

18 Jakże są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Jeżeli Ministerstwo Sprawiedliwości lub osoba przez nie upoważniona, działając na podstawie swoich kompetencji jako organ centralny w ramach różnych obowiązujących uzgodnień międzynarodowych, reprezentuje wnioskodawcę przed sądem lub innym organem w Finlandii, wnioskodawca otrzymuje pomoc prawną nieodpłatnie niezależnie od innych przepisów określających warunki przyznania pomocy prawnej.

Ma to zastosowanie do spraw dotyczących:

ustalenia, że orzeczenie w sprawie świadczeń alimentacyjnych wydane w innym państwie ma zostać uznane lub może zostać wykonane w Finlandii; ustalenia ojcostwa lub macierzyństwa;

zobowiązania rodziców do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na rzecz własnego dziecka;

zmiany wysokości uzgodnionych świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka, jeżeli wnioskodawca jest dzieckiem lub przedstawicielem dziecka.

Przepisy zawarte w pkt 2–4 mają jednak zastosowanie jedynie wtedy, gdy w chwili wszczęcia postępowania dziecko nie ukończyło jeszcze 21. roku życia.

Jeżeli Ministerstwo Sprawiedliwości lub osoba przez nie upoważniona, działając w zakresie swoich kompetencji jako organ centralny w ramach różnych obowiązujących uzgodnień międzynarodowych, reprezentuje wnioskodawcę w celu wykonania orzeczenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych, wnioskodawca nie odpowiada za żadne koszty związane z wykonaniem.

W innych przypadkach wnioskodawca może ubiegać się o publiczną pomoc prawną. Pomoc prawna oznacza, że wnioskodawca może skorzystać z usług pełnomocnika (advokata) w celu rozwiązania kwestii prawnej, przy czym koszty tych usług w całości lub w części pokrywa państwo. Pomoc prawna obejmuje wszystkie sprawy prawne. Co do zasady ogranicza się to jedynie do spraw rozpoznawanych w Finlandii. Wniosek o pomoc prawną można złożyć w dowolnym biurze pomocy prawnej w kraju, niezależnie od swojego miejsca zamieszkania. Najbardziej praktycznym rozwiązaniem jest jednak złożenie wniosku w najbliższym biurze. Wnioskodawca musi przedstawić zestawienie swoich dochodów, wydatków, których dotyczy roszczenie, oraz aktywów i długów. Należy również przedstawić opis sprawy, w odniesieniu do której wnioskodawca ubiega się o pomoc prawną, oraz szczegóły ewentualnego ubezpieczenia ochrony prawnej posiadanego przez wnioskodawcę. Dodatkowe informacje: <https://oikeus.fi/oikeusapu/en/index.html>

Fińskie organy egzekucyjne nie pobierają opłat za egzekucję świadczeń alimentacyjnych.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Organem centralnym wyznaczonym na podstawie art. 51 rozporządzenia jest Ministerstwo Sprawiedliwości. Dodatkowe przepisy prawa krajowego dotyczące jego funkcji zawiera ustawa o organie centralnym w Finlandii właściwym w niektórych sprawach międzynarodowych związanych ze świadczeniami alimentacyjnymi (1076/2010).

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 16/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie.

Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Szwecja

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

W prawie szwedzkim ustanowiono obowiązek alimentacyjny względem dzieci, współmałżonka i rozwiedzionego małżonka. Przepisy dotyczące obowiązku alimentacyjnego między małżonkami mają zastosowanie również do zarejestrowanych partnerów.

Dzieci

Rodzice są zobowiązani do zapewniania środków utrzymania swoim dzieciom w zakresie, w jakim jest to zasadne, biorąc pod uwagę potrzeby dziecka i połączone możliwości finansowe rodziców. Rodzic, który nie jest w stanie w żaden sposób łożyć na utrzymanie swojego dziecka, nie jest zobowiązany do wypłacania świadczeń alimentacyjnych na jego rzecz.

Rodzic, który nie sprawuje pieczy nad dzieckiem ani z nim nie zamieszkuje, musi wywiązywać się ze spoczywającego na nim obowiązku alimentacyjnego, wypłacając świadczenie alimentacyjne. Rodzic sprawujący pieczę nad dzieckiem wspólnie z drugim rodzicem może zostać zobowiązany do wypłacania świadczenia alimentacyjnego. Dzieje się tak w przypadku, gdy dziecko zamieszkuje na stałe wyłącznie z jednym z rodziców, niezależnie od tego, czy rodzic ten jest osobą samotną czy też zamieszkuje wspólnie z nowym partnerem.

Osoba zamieszkująca na stałe z dzieckiem innej osoby oraz z rodzicem sprawującym pieczę nad tym dzieckiem jest zobowiązana do zapewniania temu dziecku środków utrzymania, jeżeli strony pozostają w związku małżeńskim lub posiadają wspólne dziecko/dzieci. Rodzic przybrany jest jednak zobowiązany do zapewniania dziecku środków utrzymania wyłącznie w zakresie, w jakim dziecko nie może uzyskać świadczenia alimentacyjnego od drugiego z rodziców, tj. rodzica niezamieszkującego wspólnie z rodzicem przybranym. Wysokość świadczenia alimentacyjnego jest ustalana przez sąd w stosownym orzeczeniu lub w drodze umowy.

Świadczenia alimentacyjne wypłaca się z góry za każdy miesiąc kalendarzowy. Sąd może jednak nakazać inny tryb dokonywania płatności, jeśli istnieją ku temu uzasadnione powody.

Strony mogą również uzgodnić, że przyszłe świadczenie alimentacyjne zostanie wypłacone w formie płatności jednorazowej lub płatności będą obejmowały okresy dłuższe niż trzy miesiące. Umowa tego rodzaju jest wiążąca wyłącznie w przypadku, gdy zostanie sporządzona na piśmie w obecności dwóch innych osób. Jeżeli dziecko nie ukończyło 18 roku życia, umowa musi również zostać zatwierdzona przez Komisję ds. Opieki Społecznej.

Świadczenie alimentacyjne w formie płatności jednorazowej na rzecz dziecka, które nie ukończyło 18 roku życia, musi zostać wypłacone Komisji ds. Opieki Społecznej. Suma wypłacona Komisji musi zostać wykorzystana na wykupienie w zakładzie ubezpieczeń produktu ubezpieczeniowego zapewniającego wypłatę stałej kwoty na rzecz dziecka w wysokości odpowiadającej wysokości świadczenia alimentacyjnego, chyba że w umowie wykluczono taką możliwość lub Komisja uzna, że sumę tę można wykorzystać w inny właściwy sposób na utrzymanie dziecka.

Powództwo o świadczenie alimentacyjne nie może zostać uwzględnione z mocą wsteczną za okres wcześniejszy niż trzy lata przed jego wytoczeniem, chyba że zobowiązany wyrazi na to zgodę.

Roszczeń alimentacyjnych nie można dochodzić (ulegają przedawnieniu) po upływie pięciu lat od dnia, w którym świadczenia te stały się wymagalne.

Małżonkowie

W trakcie małżeństwa każdy z małżonków odpowiada za wspólne środki utrzymania. Jeżeli jeden z małżonków nie jest w stanie utrzymać się w pełni samodzielnie, drugi małżonek jest również zobowiązany do zapewnienia temu małżonkowi środków na zaspokajanie jego potrzeb osobistych.

Po rozwodzie każdy z małżonków jest zasadniczo zobowiązany do samodzielnego zapewnienia sobie środków utrzymania. Jeżeli jednak jeden z małżonków będzie przez pewien okres przejściowy potrzebował środków pieniężnych na pokrycie kosztów swojego utrzymania, małżonek taki będzie miał prawo wystąpić do swojego współmałżonka o wypłatę świadczenia alimentacyjnego w rozsądnej kwocie ustalonej po uwzględnieniu możliwości finansowych współmałżonka i innych okoliczności. W wyjątkowych przypadkach małżonek może pobierać świadczenia alimentacyjne przez dłuższy czas.

Jeżeli współmałżonek nie wyrazi zgody na wypłacanie świadczenia alimentacyjnego, spór może trafić do sądu.

Po rozwodzie świadczenie alimentacyjne będzie wypłacane w formie regularnych płatności okresowych. Sąd może jednak nakazać jednorazową wypłatę całej kwoty, jeżeli uzna to za zasadne z uwagi na wystąpienie szczególnych okoliczności, np. jeżeli małżonek musi opłacić składkę emerytalną.

Powództwo o świadczenia alimentacyjne nie może zostać uwzględnione z mocą wsteczną za okres wcześniejszy niż trzy lata przed wytoczeniem powództwa, chyba że zobowiązany wyrazi na to zgodę.

Roszczeń alimentacyjnych nie można dochodzić (ulegają przedawnieniu) po upływie trzech lat od dnia, w którym świadczenia te stały się wymagalne.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Spoczywający na rodzicach obowiązek alimentacyjny względem dziecka zasadniczo wygasa w chwili ukończenia przez dziecko 18 roku życia. Jeżeli jednak dziecko nie ukończyło jeszcze edukacji na poziomie średnim, obowiązek alimentacyjny utrzymuje się do czasu kontynuowania przez dziecko nauki w szkole, ale nie dłużej niż do ukończenia przez dziecko 21 roku życia. Szkoła oznacza tutaj placówkę, w której uczniowie realizują obowiązek szkolny, szkołę średnią II stopnia lub porównywalną instytucję ogólnokształcącą.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

W Szwecji nie istnieje żaden specjalny organ rządowy, który ustala prawo do świadczeń alimentacyjnych lub udziela pomocy w ustaleniu takiego prawa.

Świadczenia alimentacyjne mogą zostać przyznane w drodze umowy albo zasądzone na mocy orzeczenia sądu. Jeżeli strony nie osiągną porozumienia w kwestii świadczeń alimentacyjnych, powód musi wytoczyć powództwo przed sądem rejonowym, wnosząc pozew.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Rodzic sprawujący pieczę nad dzieckiem jest uprawniony do dochodzenia świadczeń alimentacyjnych w imieniu małoletniego dziecka. Jeżeli dla dziecka wyznaczono specjalnego opiekuna, opiekun ten jest uprawniony do podejmowania czynności w imieniu dziecka.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Przepisy dotyczące właściwości sądów można znaleźć w kodeksie rodzinnym, kodeksie małżeńskim i kodeksie postępowania sądowego. Stosownych informacji w tym zakresie udziela również sąd rejonowy.

Postępowanie o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka przeprowadzi sąd właściwy dla miejsca zwykłego pobytu pozwanego. Jeżeli żaden inny sąd nie będzie właściwy, sprawę rozpozna Sąd Rejonowy w Sztokholmie.

Kwestie związane ze świadczeniami alimentacyjnymi na rzecz współmałżonka mogą zostać rozpatrzone w toku rozprawy rozwodowej. Sprawy małżeńskie rozpoznaje sąd rejonowy właściwy dla miejsca, w którym jedno z małżonków ma swoje miejsce zwykłego pobytu. Jeżeli żadne z małżonków nie ma swojego miejsca zwykłego pobytu w Szwecji, sprawę rozpozna Sąd Rejonowy w Sztokholmie. Jeżeli postępowanie dotyczące świadczeń alimentacyjnych na rzecz współmałżonka nie zostanie wszczęte w związku ze sprawą małżeńską, stosuje się ogólne przepisy dotyczące właściwości ustanowione w rozdziale 10 kodeksu postępowania sądowego.

Rozporządzenie Rady (WE) nr 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych (rozporządzenie w sprawie zobowiązań alimentacyjnych) zawiera przepisy regulujące kwestie jurysdykcji w sporach transgranicznych.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Nie. Każda osoba chcąc wytoczyć powództwo przed sądem musi wnieść pozew do właściwego sądu rejonowego.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Samo postępowanie sądowe jest w Szwecji bezpłatne, choć pobiera się opłatę za wniesienie pozwu – aktualnie wysokość tej opłaty wynosi 900 SEK. Jeżeli powód korzysta z usług doradcy prawnego lub adwokata, będzie się to wiązało z kosztami. Przedstawienie dowodów, np. w formie zeznań świadków, również może wiązać się z kosztami.

Oszacowanie takich kosztów jest niemożliwe z uwagi na fakt, że ich wysokość będzie różniła się w zależności od okoliczności danej sprawy.

W niektórych przypadkach może zostać przyznana pomoc prawna. Przyznanie pomocy prawnej w sprawie o świadczenia alimentacyjne wymaga wystąpienia szczególnych przesłanek. Za taką przesłankę można uznać np. sytuację, gdy okoliczności sprawy są bardziej złożone niż zwykle i wymagają zapewnienia pomocy prawnej w szerszym zakresie.

W przypadku przyznania pomocy prawnej powód może skorzystać z usług wyznaczonego doradcy prawnego, którego honorarium pokrywa państwo, jeżeli powód nie dysponuje wystarczającymi środkami na jego pokrycie. Pomoc prawna obejmuje również koszty związane z przeprowadzeniem dowodów i wizji lokalnej, a także koszty tłumaczenia oraz wynagrodzenie mediatora. Osoby, którym przyznano pomoc prawną, są również zwolnione z niektórych opłat sądowych i opłat pobieranych przez służbę komorniczą (Kronofogdemyndigheten).

Osoby nieposiadające obywatelstwa szwedzkiego, które nie mają lub nie miały swojego miejsca zamieszkania w Szwecji, mogą otrzymać pomoc prawną w związku z postępowaniem, które ma zostać wszczęte w Szwecji, jeżeli istnieją ku temu szczególne względy. W przypadku wytoczenia powództwa przed sądem w innym państwie pomoc prawna może zostać przyznana wyłącznie osobom zamieszkującym w Szwecji. Obywatele wszystkich państw członkowskich UE mają takie samo prawo do uzyskania pomocy prawnej jak obywatele Szwecji. Obywatele niektórych innych państw mają również takie same prawa na mocy specjalnego przepisu ustanawiającego wymóg obowiązywania porozumienia o wzajemności.

Istnieją pewne przepisy szczególne dotyczące pomocy prawnej mające zastosowanie w odniesieniu do sporów transgranicznych w obrębie UE, np. w celu zagwarantowania możliwości świadczenia nieodpłatnej pomocy prawnej w szczególnych przypadkach objętych rozporządzeniem w sprawie zobowiązań alimentacyjnych, dotyczące świadczeń alimentacyjnych wypłacanych przez rodzica na rzecz dziecka, które nie ukończyło 21 roku życia.

Informacji na temat pomocy prawnej udziela Urząd ds. Pomocy Prawnej (Rättshjälpsmyndigheten) (<http://www.rattshjalp.se/>).

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Wysokość świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka ustala się w oparciu o kryteria prawne. Rodzic, na którym spoczywa obowiązek wypłaty świadczeń alimentacyjnych, jest uprawniony do zatrzymania części uzyskiwanego przez siebie dochodu netto na pokrycie kosztów własnego utrzymania. Koszty utrzymania obejmują koszty zakwaterowania, które oblicza się odrębnie i ustala na rozsądnym poziomie. Pozostałe koszty utrzymania oblicza się w oparciu o standardową kwotę ustaloną na podstawie stosownego wskaźnika. Rodzic, na którym spoczywa obowiązek wypłaty świadczeń alimentacyjnych, może również zachować określoną część dochodu na pokrycie kosztów utrzymania małżonka zamieszkującego z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, jeżeli przemawiają za tym szczególne względy. Ponadto rodzic zobowiązany do wypłaty świadczeń alimentacyjnych może zachować określoną część dochodu na pokrycie kosztów utrzymania wszelkich dzieci zamieszkujących z nim w jednym domu. To, jaka część pozostałej kwoty powinna zostać przeznaczona na świadczenia alimentacyjne, będzie zależało m.in. od potrzeb dziecka i zdolności drugiego rodzica do ponoszenia kosztów jego utrzymania. Można dokonać pewnych potrąceń na wydatki na cele związane z utrzymywaniem kontaktu.

Nie ustanowiono żadnych kryteriów ustawowych mających zastosowanie do świadczeń alimentacyjnych na rzecz współmałżonka. Niektóre z kryteriów wymienionych powyżej mogą jednak posłużyć jako wytyczne w tym zakresie.

Płatności alimentacyjne są indeksowane, aby zagwarantować utrzymanie ich pierwotnej wartości. Indeks odzwierciedla zmiany kwoty bazowej zgodnie z kodeksem zabezpieczenia społecznego, chyba że w orzeczeniu sądu lub w treści umowy dotyczącej świadczeń alimentacyjnych przewidziano inną metodę indeksacji. Zakład Ubezpieczeń Społecznych co roku podejmuje decyzję w kwestii tego, czy należy zmienić wysokość świadczenia alimentacyjnego, a jeżeli tak, to o jaki odsetek. Zmiana, wprowadzana zwykle w dniu 1 lutego, ma zastosowanie do świadczeń alimentacyjnych zasądzonych przed 1 listopada poprzedniego roku.

Jeżeli strony wyrażą na to zgodę, mogą zmieniać wysokość świadczenia alimentacyjnego na mocy nowej umowy sporządzonej na piśmie, nawet jeśli kwota świadczenia alimentacyjnego została wcześniej ustalona na mocy orzeczenia sądu. Sąd może również skorygować wysokość świadczenia alimentacyjnego ustaloną na mocy orzeczenia lub umowy, jeżeli uzna to za zasadne z uwagi na zmianę okoliczności sprawy. W odniesieniu do okresu przed wszczęciem postępowania korekta zakwestionowana przez dowolną ze stron może przybrać formę wyłącznie obniżenia lub anulowania płatności, które nie zostały jeszcze dokonane. Sąd może podwyższyć kwotę świadczeń alimentacyjnych na rzecz rozwiedzionego małżonka z uwagi na zmianę okoliczności sprawy wyłącznie w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Sąd może również zmienić treść umowy w sprawie świadczeń alimentacyjnych, jeżeli uzna, że postanowienia tej umowy nie są racjonalne, biorąc pod uwagę okoliczności i inne uwarunkowania istniejące w chwili jej zawarcia. Sąd może jednak nakazać zwrot już wypłaconych świadczeń alimentacyjnych wyłącznie w szczególnie uzasadnionych przypadkach.

Jeżeli kwota okresowych świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka pozostawała niezmieniona przez okres sześciu lat – nie uwzględniając korekt wynikających z indeksowania – sąd może zmienić wysokość przyszłych świadczeń alimentacyjnych bez konieczności powoływania się na jakiegokolwiek szczególne względy.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Świadczenia alimentacyjne wypłaca się osobie będącej na utrzymaniu. Jeżeli osoba będąca na utrzymaniu jest dzieckiem, które nie ukończyło jeszcze 18 roku życia, świadczenie alimentacyjne wypłaca się zamieszkującemu z tym dzieckiem rodzicowi, który sprawuje nad nim pieczę.

Świadczenie alimentacyjne w formie płatności jednorazowej na rzecz dziecka, które nie ukończyło 18 roku życia, musi zostać wypłacone Komisji ds. Opieki Społecznej.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego można złożyć do służby komorniczej (Kronofogdemyndigheten). Wniosek może mieć formę ustną lub pisemną. Do wniosku należy załączyć tytuł wykonawczy. Pisemne zobowiązanie dotyczące świadczeń alimentacyjnych podjęte w obecności dwóch osób zgodnie z przepisami kodeksu małżeńskiego lub kodeksu rodzinnego może zostać wykonane na takich samych zasadach jak prawomocny wyrok sądu.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Jeżeli chodzi o świadczenia alimentacyjne na rzecz dzieci, powództwo o świadczenia alimentacyjne nie może zostać uwzględnione z mocą wsteczną za okres wcześniejszy niż trzy lata przed wytoczeniem powództwa, chyba że zobowiązany wyrazi na to zgodę. Roszczeń alimentacyjnych nie można dochodzić (ulegają przedawnieniu) po upływie pięciu lat od dnia, w którym świadczenia te stały się wymagalne.

Jeżeli chodzi o świadczenia alimentacyjne na rzecz współmałżonka, powództwo o świadczenia alimentacyjne nie może zostać uwzględnione z mocą wsteczną za okres wcześniejszy niż trzy lata przed wytoczeniem powództwa, chyba że zobowiązany wyrazi na to zgodę. Roszczeń alimentacyjnych nie można dochodzić (ulegają przedawnieniu) po upływie trzech lat od dnia, w którym świadczenia te stały się wymagalne.

Jeżeli chodzi o egzekucję, szereg składników majątku wyłącza się spod zajęcia. Na przykład zajęciu nie podlegają odzież i inne przedmioty przeznaczone do użytku osobistego dłużnika do rozsądnej wartości, a także określone składniki majątku stanowiące niezbędny element wyposażenia domu oraz konieczne do prowadzenia gospodarstwa domowego. Jeżeli dłużnik posiada rodzinę, przy ustalaniu, które składniki majątku należy wyłączyć spod zajęcia, sąd bierze pod uwagę przedmioty, z których korzystają członkowie jego rodziny, a także potrzeby tych osób.

Zajęciu podlega wyłącznie ta część zarobków lub wynagrodzenia dłużnika, która pozostaje do jego dyspozycji po odliczeniu jego własnych kosztów utrzymania i kosztów utrzymania członków jego rodziny. Część zarobków lub wynagrodzenia dłużnika wyłączoną spod zajęcia (tzw. *förbehållsbeloppet* lub „część chronioną”) ustala się w odniesieniu do kwoty standardowej (*normalbelopp*). Kwota standardowa obejmuje wszystkie zwykłe koszty utrzymania, z wyjątkiem kosztów zakwaterowania, które oblicza się oddzielnie i dodaje do kwoty standardowej. Służba komornicza co roku ustala wysokość kwoty standardowej.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

W Szwecji służba komornicza udziela pomocy przy odzyskiwaniu należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych. W sprawach transgranicznych osoba będąca na utrzymaniu może otrzymać pomoc administracyjną z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (Försäkringskassa) przy składaniu wniosku do służby komorniczej o ściąganie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Försäkringskassa) może wypłacać zasiłek alimentacyjny w wysokości 1 273 SEK miesięcznie na rzecz dziecka, którego rodzice żyją w separacji. Płatności przekazuje się rodzicowi sprawującemu pieczę nad dzieckiem, który zamieszkuje wspólnie z dzieckiem i jest

zameldowany pod tym samym adresem co dziecko. Zakład Ubezpieczeń Społecznych, który pełni funkcję organu odpowiedzialnego za kwestie związane z ubezpieczeniami społecznymi, podejmuje decyzję w sprawie przyznania zasiłku alimentacyjnego po otrzymaniu stosownego wniosku. Zasiłek alimentacyjny to świadczenie socjalne służące zagwarantowaniu, aby dziecko, którego rodzice żyją w separacji, otrzymywało środki utrzymania na pewnym poziomie nawet w przypadku, gdy rodzic, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny względem dziecka, nie wywiązuje się z tego obowiązku. Zasiłek alimentacyjny może być wypłacany jako świadczenie pełne, jako świadczenie uzupełniające lub jako dodatek, w przypadku gdy rodzice sprawują wspólną pieczę nad dzieckiem. Rodzic, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny, musi zwrócić państwu kwotę wypłaconego zasiłku alimentacyjnego stosownie do uzyskiwanego dochodu i stosownie do liczby dzieci, na rzecz których jest on zobowiązany wypłacać świadczenia alimentacyjne. Obowiązek zwrotu jest ustalany w postępowaniu administracyjnym. Jeżeli świadczenie alimentacyjne jest wypłacane bezpośrednio rodzicowi sprawującemu pieczę nad dzieckiem, Zakład Ubezpieczeń Społecznych obniży odpowiednio kwotę zasiłku alimentacyjnego (określa się go mianem zasiłku uzupełniającego). Jeżeli zobowiązany rodzic zamieszkuje za granicą lub zamieszkuje na terytorium Szwecji, ale pobiera wynagrodzenie lub uzyskuje dochody w państwie trzecim lub z państwa trzeciego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych może pouczyć rodzica sprawującego pieczę nad dzieckiem i zamieszkującego z dzieckiem o możliwości podjęcia środków w celu zagwarantowania możliwości ustalenia obowiązku alimentacyjnego. W takich przypadkach Zakład Ubezpieczeń Społecznych przejmuje prawo dziecka do świadczenia alimentacyjnego do wysokości kwoty wypłacanej przez Zakład tytułem zasiłku alimentacyjnego.

Małżonek nie może uzyskać zasiłku alimentacyjnego z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

14 Jeżeli zamieszkuje na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

W sprawach transgranicznych wnioskodawca może otrzymać pomoc administracyjną z Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Zakład Ubezpieczeń Społecznych (Försäkringskassa) pełni funkcję organu centralnego na mocy unijnego rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych oraz Konwencji haskiej z dnia 23 listopada 2007 r. o międzynarodowym dochodzeniu alimentów na rzecz dzieci i innych członków rodziny (konwencja haska z 2007 r.), a także jednostki przekazującej i przyjmującej na mocy Konwencji nowojorskiej z 1956 r. o dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych za granicą.

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Zobacz odpowiedź na pytanie 14.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Dane kontaktowe Zakładu Ubezpieczeń Społecznych są następujące:

Försäkringskassan (Zakład Ubezpieczeń Społecznych)

Box 1164

SE-621 22 Visby

Szwecja

Nr tel.: +46 (0)771 17 90 00

Faks: +46 (0)11 20 411

E-mail: centralmyndigheten@forsakringskassan.se

Zakład Ubezpieczeń Społecznych podejmie wszystkie stosowne kroki w celu ułatwienia odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych. Jego zadania jako organu centralnego na mocy rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych i konwencji haskiej z 2007 r. wynikają z przepisów tego rozporządzenia i postanowień tej konwencji. Na przykład udziela on pomocy uprawnionym przy wypełnianiu wniosków, które mogą zostać wniesione za jego pośrednictwem, np. wniosku o wydanie orzeczenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych w państwie trzecim. Aby uzyskać dodatkowe informacje na temat pomocy dostępnej dla wnioskodawców, należy skontaktować się z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych.

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

Wnioskodawcy, którzy dążą do odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych zgodnie z Konwencją nowojorską z 1956 r. o dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych za granicą, muszą zwrócić się ze stosownym wnioskiem do jednostki przekazującej w swoim państwie pochodzenia, która przekaze ten wniosek jednostce przyjmującej w Szwecji (Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych).

To samo dotyczy wnioskodawców, którzy chcą otrzymać pomoc od organów centralnych na podstawie rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych lub konwencji haskiej z 2007 r.: wnioskodawcy muszą zwrócić się do organu centralnego w swoim państwie pochodzenia, który przekaze ich wniosek organowi centralnemu w Szwecji (Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych).

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Zobacz odpowiedź na pytanie 17. Jeżeli chodzi o wnioski składane na podstawie rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych lub konwencji haskiej z 2007 r., wnioskodawcy mogą przekazać stosowny wniosek bezpośrednio właściwemu organowi.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Zobacz odpowiedź na pytanie 16.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Tak. Szwecja jest stroną Protokołu haskiego z dnia 23 listopada 2007 r. o prawie właściwym dla zobowiązań alimentacyjnych (protokół haski) – postanowienia tego protokołu mają zastosowanie na terytorium UE od dnia 18 czerwca 2011 r. Zgodnie z ogólną zasadą ustanowioną w protokole haskim zastosowanie ma prawo państwa, w którym osoba będąca na utrzymaniu ma swoje miejsce zwykłego pobytu. Dla dobra dziecka dopuszcza się jednak możliwość zastosowania prawa lub przepisów państwa, którego obywatelstwo posiadają zarówno dziecko, jak i dłużnik alimentacyjny, w szczególności jeżeli zastosowanie prawa państwa, w którym osoba będąca na utrzymaniu ma swoje miejsce zwykłego pobytu, nie leżałoby w interesie dziecka. Strony mogą również zawrzeć umowę w kwestii prawa właściwego, przy czym zakres takich umów podlega ograniczeniu np. w przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci poniżej 18 roku życia.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Szwecja jest stroną protokołu haskiego (zob. odpowiedź na pytanie 16).

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Ogólne wymogi w zakresie pomocy prawnej można znaleźć w odpowiedzi na pytanie 7.

W sporach transgranicznych prowadzonych na obszarze UE mają zastosowanie przepisy szczególne w zakresie pomocy prawnej. Jeżeli wymogi w zakresie pomocy prawnej przewidziane w rozporządzeniu w sprawie zobowiązań alimentacyjnych zostały spełnione, pomoc prawna musi zostać przyznana i musi być nieodpłatna, jeżeli wnioskodawca potrzebuje doradcy prawnego i nie można zaspokoić tej potrzeby w żaden inny sposób.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie do zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Nie planuje się przyjęcia żadnych szczególnych środków w tym zakresie.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 16/12/2020

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Anglia i Walia

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Rodzice mogą płacić alimenty na rzecz swoich dzieci lub dowolnego dziecka wychowywanego w rodzinie matce lub ojcu albo opiekunowi. Wpłaty alimentów można dokonywać za pośrednictwem sądu albo korzystając z ustawowego systemu świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci (systemu administracyjnego ustanowionego na mocy przepisów prawa dla Anglii i Walii oraz Szkocji). Na ustawowy system świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci składają się trzy organizacje: [Służba ds. Świadczeń Alimentacyjnych na rzecz Dzieci](#) (Child Maintenance Service, CMS), [Serwis Informacyjny nt. Świadczeń Alimentacyjnych na rzecz Dzieci \(Child Maintenance Options\)](#) oraz [Agencja ds. Świadczeń Alimentacyjnych na rzecz Dzieci](#) (Child Support Agency, CSA). Aby skorzystać z systemu świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci, zainteresowane osoby (rodzice lub opiekun oraz dzieci) muszą mieć swoje miejsce zwykłego pobytu w Zjednoczonym Królestwie.

Wszystkimi wnioskami wpływającymi w ramach ustawowego systemu zarządza CMS, a rodzice uzyskują dostęp za pośrednictwem Serwisu Informacyjnego nt. Świadczeń Alimentacyjnych na rzecz Dzieci. Trwa zamykanie Agencji ds. Świadczeń Alimentacyjnych na rzecz Dzieci, a wszystkie sprawy, w których istniał bieżący obowiązek alimentacyjny, się zakończyły. Obecnie trwa nawiązywanie kontaktu z rodzicami, którym przysługują wyłącznie zaległe świadczenia alimentacyjne, aby ustalić, czy nadal wnoszą o odzyskanie długu – wówczas sprawę można przekazać CMS.

Rodzice mogą wypłacać alimenty na rzecz swoich dzieci, które nie ukończyły 18 roku życia. Po złożeniu wniosku „dziecko”, które ukończyło 18. rok życia, może otrzymywać od jednego z rodziców alimenty na dalsze kształcenie, jeżeli odbywa szkolenie zawodowe lub jeżeli zachodzą szczególne okoliczności – [załącznik 1 do ustawy z 1989 r. o dzieciach \(Children Act 1989\)](#).

Świadczenia alimentacyjne na rzecz dzieci mogą również wypłacać rodzice, którzy nie mieszkają razem z dziećmi, za pośrednictwem CMS. CMS rozstrzyga sprawy alimentacyjne w postępowaniu administracyjnym, a nie sądowym – jeżeli dziecko nie ukończyło 16 roku życia albo jeżeli nie ukończyło 20 roku życia i pobiera naukę w trybie dziennym, która nie jest nauką na poziomie wyższym (uczęszcza do szkoły lub równoważnej placówki oświatowej), lub jeżeli nie ukończyło 20 roku życia i zamieszkuje wspólnie z rodzicem, który złożył wniosek o przyznanie zasiłku rodzinnego (*child benefit*) na to dziecko. Świadczenia alimentacyjne wypłaca się drugiemu z rodziców. Wniosek do CMS może złożyć jedno z rodziców lub opiekun dziecka. Wysokość alimentów ustala CMS. To z rodziców, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny, dokonuje cotygodniowych płatności alimentacyjnych bezpośrednio na rzecz drugiego z rodziców za pomocą tzw. płatności bezpośredniej (Direct Pay) albo za pośrednictwem usługi „Ściągnij i zapłać” (Collect and Pay) świadczonej przez CMS. Za korzystanie z tej usługi pobiera się opłatę (zob. poniżej).

Rozwiedziony małżonek może wypłacać alimenty byłemu współmałżonkowi. Alimenty przysługują każdej ze stron związku małżeńskiego. Były zarejestrowany partner również może zostać zobowiązany do wypłaty świadczeń alimentacyjnych na rzecz drugiego byłego zarejestrowanego partnera oraz na rzecz ewentualnych wspólnych dzieci.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Zobacz odpowiedź na poprzednie pytanie. W załączniku 1 do ustawy o dzieciach z 1989 r. nie wyznaczono żadnego ograniczenia wiekowego.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

W Anglii i Walii rodzice, którzy się rozstają, zanim będą mogli zwrócić się do CMS, muszą najpierw skontaktować się z Serwisem Informacyjnym nt. Świadczeń Alimentacyjnych na rzecz Dzieci w celu uzyskania porad i informacji, które mają im pomóc w dokonaniu skutecznych ustaleń w zakresie świadczeń alimentacyjnych na rzecz członków ich rodziny. Ustalenia mogą polegać na zawarciu tzw. „umowy rodzinnej” (*family-based arrangement*), która jest umową między rodzicami, albo na złożeniu wniosku do CMS. Rodzice nie mogą uzyskać dostępu do CMS, jeżeli najpierw nie skontaktują się z Serwisem Informacyjnym nt. Świadczeń Alimentacyjnych na rzecz Dzieci.

Jeżeli jedno z rodziców nie będzie zainteresowane zawarciem umowy rodzinnej, wówczas musi wnieść opłatę za złożenie wniosku do CMS. Aktualne informacje na temat opłat można znaleźć na [stronie internetowej rządu](#). Z opłaty zwolniony jest wnioskodawca, który nie ukończył 19 roku życia, który ma swoje miejsce zamieszkania w Irlandii Północnej lub który złożył zawiadomienie o stosowaniu przemocy w rodzinie do organu uznawanego przez CMS. Po uiszczeniu opłaty wnioskodawca powinien mieć dostęp do następujących usług: wyliczenia wysokości płatności alimentacyjnych przez CMS w oparciu o poziom dochodów tego z rodziców, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny, ustalenia miejsca pobytu tego z rodziców, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny, oraz rozstrzygnięcia kwestii związanych z wszelkimi zmianami dotyczącymi wykonywania obowiązku alimentacyjnego. Wysokość należnych świadczeń alimentacyjnych wylicza się procentowo na podstawie dochodów brutto tego z rodziców, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny, stosownie do liczby dzieci, na które mają być wypłacane alimenty, a wysokość świadczenia może wzrosnąć albo spaść, jeżeli uwzględni się inne czynniki, takie jak dodatkowy dochód tego z rodziców, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny, lub uzgodnienie pieczy naprzemiennej. CMS nie gwarantuje, że w wyniku podjętych działań zostaną dokonane jakiegokolwiek płatności.

Po przeprowadzeniu oceny świadczeń alimentacyjnych i pod warunkiem że oboje rodzice uzgodnią, że będą wypłacali sobie świadczenia alimentacyjne bezpośrednio (za pomocą usługi płatności bezpośredniej – Direct Pay Service), pobiera się wyłącznie opłatę za złożenie wniosku. Użytkownicy CMS, którzy życzą sobie, aby CMS dokonywał płatności za pośrednictwem usługi „Ściągnij i zapłać” (Collect and Pay), muszą uiszczać opłaty z tytułu ściągania

należności. W przypadku tego z rodziców, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny, wysokość takiej opłaty stanowi dodatkowe 20% uiszczanej przez niego kwoty świadczenia alimentacyjnego. W przypadku tego z rodziców, które otrzymuje świadczenia alimentacyjne, od kwoty otrzymywanych alimentów zostanie odliczone 4% tytułem opłaty. Opłat za pobieranie należności można uniknąć, zawierając umowę rodzinną lub korzystając z usługi płatności bezpośrednich.

Osoba, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny, jest również zobowiązana do wniesienia opłaty z tytułu podejmowanych przez CMS czynności egzekucyjnych, które polegają na wykonywaniu nakazów sądowych skierowanych przeciwko zobowiązanemu, który nie dokonał należnych płatności alimentacyjnych.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Jeżeli chodzi o świadczenia alimentacyjne na rzecz dzieci, wniosek w imieniu tego z rodziców, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny lub które otrzymuje świadczenia alimentacyjne oraz które sprawuje pieczę nad dzieckiem, może złożyć dowolna osoba, np. przyjaciel, członek rodziny lub doradca prawny (np. prawnik w Anglii i Walii). Konieczne będzie upoważnienie takiej osoby do złożenia wniosku, chyba że posiada ona już stosowne upoważnienie, np. na mocy udzielonego jej pełnomocnictwa. W Anglii i Walii nie dopuszcza się możliwości złożenia wniosku w imieniu dziecka, ponieważ dzieci nie mogą same wystąpić o zasądzenie świadczeń alimentacyjnych na swoją rzecz.

W Anglii i Walii można złożyć wniosek o wzajemną egzekucję świadczeń alimentacyjnych w imieniu dziecka lub rozwiedzionego małżonka lub byłego zarejestrowanego partnera lub w imieniu innych osób, jeżeli w odpowiedniej międzynarodowej konwencji lub umowie o wzajemnej egzekucji świadczeń alimentacyjnych przewidziano taką możliwość.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

W przypadku osób zamieszkujących w Anglii i Walii pozew można wnieść do jednego z trzech Ośrodków ds. Egzekucji Należności Alimentacyjnych (Maintenance Enforcement Centre): w zależności od miejsca zamieszkania dla [Anglii](#) (z wyłączeniem Londynu), [Londynu](#) oraz [Walii](#).

Pracownicy administracyjni sądu udzielają stosownych informacji w przypadku konieczności wniesienia pozwu do innego sądu.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Złożenie wniosku o alimenty na dziecko jest procedurą administracyjną prowadzoną przez CMS.

Osoby wnoszące o wzajemną egzekucję przyznanych alimentów nie są zobowiązane do ustanowienia pełnomocnika procesowego, aby móc wnieść do sądu pozew o odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych na mocy różnych międzynarodowych konwencji i umów. Wniosek otrzymany z innego państwa zostanie przekazany Ośrodkowi ds. Egzekucji Należności Alimentacyjnych (Maintenance Enforcement Business Centre, MEBC) właściwemu dla miejsca zamieszkania pozwanego.

Osoby składające wnioski na mocy załącznika 1 do ustawy o dzieciach z 1989 r. nie muszą ustanawiać pełnomocnika procesowego, aby zwrócić się do sądu.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

W sprawach o odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych zazwyczaj nie istnieje przymus adwokacki i w większości przypadków nie są pobierane żadne opłaty. W przypadkach, w których istnieje przymus adwokacki, można otrzymać pomoc prawną, ale w niektórych przypadkach jest ona uzależniona od oceny zdolności i szans powodzenia powództwa (*means and merits test*); wnioskodawca może zostać zobowiązany do pokrycia części kosztów pomocy prawnej.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

W postępowaniu w sprawie odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych sąd może nakazać wypłatę alimentów na rzecz dziecka, współmałżonka lub zarówno na rzecz dziecka, jak i współmałżonka. Sąd może nakazać dokonywanie płatności okresowych, jednorazowych, w postaci wzajemnego potrącenia lub w formie zabezpieczonych płatności okresowych. Sąd lub CMS mogą w uzasadnionych przypadkach postanowić o wypłacie świadczeń alimentacyjnych z mocą wsteczną. Przy podejmowaniu decyzji o wypłacie świadczeń alimentacyjnych z mocą wsteczną i przy ustalaniu kwoty zostaną wzięte pod uwagę wszystkie okoliczności danej sprawy. Istnieje możliwość wystąpienia do sądu w dowolnym terminie o zmianę treści orzeczenia alimentacyjnego.

W pewnych okolicznościach na potrzeby zapewnienia świadczeń alimentacyjnych na rzecz małżonka można wykorzystać emeryturę lub rentę. Mimo iż strony mają dowolność w regulowaniu spraw majątkowych bez konieczności uzyskania wyroku sądu, gdy w grę wchodzi podział emerytury lub renty lub przeniesienie funduszu emerytalnego, wymagany jest wyrok sądu, aby podmiot wypłacający rentę/emeryturę mógł podjąć odpowiednie działania.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Listę osób uprawnionych do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych przedstawiono powyżej, w odpowiedzi na pytanie 1.

Sprawy dotyczące płatności na rzecz osób fizycznych należą do właściwości Ośrodka ds. Egzekwowania Należności Alimentacyjnych (MEBC) będącego częścią służby sądowej Anglii i Walii. [Dział ds. Wzajemnej Egzekucji Świadczeń Alimentacyjnych \(Reciprocal Enforcement of Maintenance Orders, REMO\)](#) nie zajmuje się kwestiami płatności.

CMS świadczy usługi w zakresie wyliczania wysokości świadczeń alimentacyjnych oraz ściągania i wypłaty takich świadczeń. Jeżeli rodzice, na których spoczywa obowiązek alimentacyjny, spóźniają się lub zalegają z płatnością, CMS podejmie interwencję mającą na celu wygospodarowanie środków i szybkie dokonanie wszelkich należnych płatności z tytułu świadczeń alimentacyjnych na dziecko przez tych rodziców. W stosownych przypadkach CMS może skorzystać z różnych metod egzekwowania należności.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

W celu odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych sąd może: nakazać bezpośrednie ich wpłacenie do sądu, wskazać konkretną metodę płatności, wydać nakaz zajęcia dochodów oraz wydać nakazy, o których mowa poniżej, na wniosek CMS.

W przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka wypłacanych za pośrednictwem CMS, jeżeli to z rodziców, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny, nie wywiązuje się z tego obowiązku, CMS zastosuje konieczne środki służące zapewnieniu wypłaty należnych alimentów na rzecz dziecka. CMS przysługuje szereg uprawnień w tym zakresie. Obejmują one pobieranie środków pieniężnych bezpośrednio z wynagrodzenia i rachunków bankowych oraz wytoczenie powództwa przed sąd (postępowanie egzekucyjne). W razie konieczności w wyjątkowych przypadkach można wystąpić do sądu o zatrzymanie paszportu lub prawa jazdy tego z rodziców, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny, lub nawet o skazanie go na karę pozbawienia wolności.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Nie ma takich ograniczeń w przypadku wykonywania orzeczeń alimentacyjnych.

Przy ustalaniu terminów spłaty zaległych płatności i kwoty poszczególnych spłat CMS musi wziąć pod uwagę dobro każdego dziecka, na które takie decyzje mogą wywrzeć wpływ.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

W przypadku świadczeń alimentacyjnych dochodzonych za pośrednictwem systemu świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci właściwą organizacją jest CMS (zob. powyżej).

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

W przypadku świadczeń alimentacyjnych wypłacanych przez CMS organizacja ta może – w stosownych przypadkach – przekazywać tylko te płatności, które otrzyma od dłużnika alimentacyjnego. CMS nie jest w stanie wypłacać świadczeń alimentacyjnych ani ich części samodzielnie ani w zastępstwie tego z rodziców, które nie mieszka z dzieckiem.

📧 **Organ centralny Anglii i Walii (REMO)** nie może ponosić odpowiedzialności za dokonywanie płatności.

14 Jeżeli zamieszkują na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Wzajemna egzekucja świadczeń alimentacyjnych (REMO) to postępowanie, w którym sądy lub inne organy w innych państwach mogą zarejestrować i wykonać orzeczenia alimentacyjne wydane przez sądy w Zjednoczonym Królestwie na rzecz osób zamieszkujących w Zjednoczonym Królestwie przeciwko osobom zamieszkującym za granicą.

Jest to dwustronne porozumienie regulowane międzynarodowymi konwencjami lub uzgodnieniami, co oznacza, że zagraniczne orzeczenia alimentacyjne wydane na korzyść osób zamieszkujących za granicą mogą również zostać zarejestrowane i wykonane przez sądy w Zjednoczonym Królestwie przeciwko osobom zamieszkującym w Zjednoczonym Królestwie.

Jak złożyć wniosek?

Osoba zamieszkująca w Zjednoczonym Królestwie, która chce dochodzić świadczenia alimentacyjnego od osoby zamieszkującej w państwie trzecim, powinna zwrócić się do:

• Ośrodka ds. Egzekucji Należności Alimentacyjnych (MEBC) właściwego dla jej miejsca zamieszkania i wskazanego na stronie internetowej [proszę wstawić hiperłącze do strony <https://www.gov.uk/child-maintenance-if-one-parent-lives-abroad/ex-partner-lives-abroad>].

Wnioskodawca może również zwrócić się o wykonanie orzeczenia w państwie, w którym zamieszkuje osoba, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny. Istnieją również procedury, za pomocą których wnioskodawca może wystąpić do organów innego państwa o wydanie orzeczenia alimentacyjnego na jego rzecz.

W takim przypadku nie istnieje przymus adwokacki. Pracownicy MEBC wskażą wnioskodawcy formularz, z którego powinien skorzystać, i prześlą jego wniosek właściwemu organowi, którym w przypadku Anglii i Walii jest Dział REMO.

Dział REMO prześle go zagranicznemu organowi w celu zarejestrowania i wykonania orzeczenia przeciwko osobie zamieszkującej w danym państwie.

Jeżeli chodzi o wnioski złożone przez osoby spoza Zjednoczonego Królestwa, zagraniczny organ w państwie zamieszkania wnioskodawcy powinien przesłać je do Działu REMO. Dział REMO przekazuje wniosek MEBC właściwemu do rozpoznania sprawy.

W przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci CMS może dokonać wyliczenia wyłącznie w przypadku, gdy oboje rodzice dziecka lub to z rodziców, które otrzymuje świadczenia alimentacyjne, i dziecko mają swoje miejsce zwykłego pobytu w Zjednoczonym Królestwie lub gdy to z rodziców, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny, pracuje poza Zjednoczonym Królestwem jako brytyjski urzędnik służby cywilnej, dyplomata, członek sił zbrojnych lub oddelegowany fachowy pracownik służby zdrowia lub pracuje poza Zjednoczonym Królestwem dla pracodawcy będącego zarejestrowaną spółką, która rozlicza pracowników zgodnie z prawem podatkowym Zjednoczonego Królestwa. Przy obliczaniu wysokości świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci można uwzględnić dochody uzyskane w państwie trzecim przez osobę mającą swoje miejsce zwykłego pobytu w Zjednoczonym Królestwie, jeżeli osoba ta złożyła deklarację podatkową dotyczącą takich dochodów w Zjednoczonym Królestwie.

Na podstawie unijnego rozporządzenia (WE) nr 4/2009 w sprawie zobowiązań alimentacyjnych CMS może również wystąpić do innych państw członkowskich UE o odzyskanie zaległych świadczeń alimentacyjnych.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Poniżej znajdują się adresy kontaktowe poszczególnych MEBC:

Dla osób mieszkających w regionie Wielkiego Londynu:

Maintenance Enforcement Business Centre – London
Central Family Court
First Avenue House
42-49 High Holborn
London
WC1V 6NP
DX 160010 Kingsway 7

e-mail: 📧 MEBC.London@justice.gov.uk

Dla osób mieszkających poza regionem Wielkiego Londynu:

Maintenance Enforcement Business Centre – Bury St Edmunds
Triton House
St Andrews Street North
Bury St Edmunds
Suffolk
IP33 1TR

e-mail: 📧 MEBC.BSE@justice.gov.uk

Dla osób mieszkających w Walii:

Maintenance Enforcement Business Centre – Wales
Wales Maintenance Business Centre
Port Talbot Justice Centre
Harbourside Way
Port Talbot
SA13 1SB
Nr tel.: 01656 673 833

e-mail: 📧 mebc.wales@justice.gov.uk

Z Działem REMO można skontaktować się pod adresem:

Reciprocal Enforcement of Maintenance Orders (REMO)

Official Solicitor and Public Trustee

Victory House, 30-34 Kingsway

London

WC2B 6EX

Nr tel.: 020 3681 2757 (w Zjednoczonym Królestwie)

+44 20 3681 2757 (numer międzynarodowy)

e-mail: remo@offsol.gsi.gov.uk

[Strona internetowa Działu REMO](#)

MEBC i Dział REMO nie mogą udzielać porad prawnych wnioskodawcom ani innym osobom. Mogą one jednak udzielać ogólnych wskazówek dotyczących kwestii proceduralnych. Szczegółowe ustalenia w zakresie wzajemnego uznawania orzeczeń między Zjednoczonym Królestwem a innymi jurysdykcjami zależą od treści postanowień konwencji lub umowy, której stroną jest dane państwo trzecie. MEBC udzielają informacji na temat tego, w jaki sposób poszczególne konwencje mogą mieć zastosowanie do konkretnej sprawy.

Wnioskodawcy składający wniosek po raz pierwszy muszą najpierw zwrócić się do Serwisu Informacyjnego nt. Świadczeń Alimentacyjnych na rzecz Dzieci, zanim skierują wniosek do Służby ds. Świadczeń Alimentacyjnych na rzecz Dzieci. Z Serwisem Informacyjnym nt. Świadczeń Alimentacyjnych na rzecz Dzieci można skontaktować się pod numerem telefonu 0800 0835 130 (numer jest przeznaczony dla osób zamieszkujących na terytorium Zjednoczonego Królestwa) lub za pośrednictwem strony internetowej.

Osoba, której sprawę prowadzi już CSA lub CMS, może znaleźć numer kontaktowy na dowolnym piśmie otrzymanym od tych organów.

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Wniosek można złożyć za pośrednictwem organu lub sądu rozpoznającego sprawy dotyczące wzajemnego wykonywania orzeczeń w innym państwie, właściwego dla miejsca zamieszkania wnioskodawcy. Wnioskodawca z innego państwa może również złożyć wniosek bezpośrednio do Działu REMO, sądu lub MEBC.

W przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci do kompetencji CMS należy wyliczenie wysokości świadczeń alimentacyjnych wyłącznie w przypadku, gdy wnioskodawca i dziecko zamieszkują w innych częściach Zjednoczonego Królestwa (tj. w Szkocji lub Irlandii Północnej).

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Dane kontaktowe Działu REMO, MEBC i CMS podano powyżej. Pomoc, jaką można uzyskać od Działu REMO, również opisano powyżej. Przypadki, w których CMS może przyjąć wniosek lub nie może tego zrobić, szczegółowo opisano w odpowiedziach na poprzednie pytania.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Zjednoczone Królestwo nie jest stroną protokołu haskiego z 2007 r. i w związku z tym postanowienia tego protokołu nie mają zastosowania w Anglii i Walii.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Prawo Anglii i Walii ma zastosowanie do wszystkich spraw rozstrzyganych w Anglii i Walii.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

W sprawach o odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych zazwyczaj nie istnieje przymus adwokacki i w większości przypadków nie są pobierane żadne opłaty. W przypadkach, w których istnieje przymus adwokacki, można otrzymać pomoc prawną (rozdział V), ale w niektórych przypadkach jest ona uzależniona od oceny zdolności finansowej i szans powodzenia powództwa (*means and merits test*); wnioskodawca może zostać zobowiązany do pokrycia części kosztów pomocy prawnej. W ramach pomocy prawnej można przeprowadzić ocenę, aby ustalić, czy charakter sprawy przesądza o tym, że strona powinna wystąpić o przyznanie pomocy prawnej w pełnym zakresie.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Rozporządzenie z 2011 r. w sprawie właściwości i orzeczeń w sprawach cywilnych dotyczących świadczeń alimentacyjnych [\[Civil Jurisdiction and Judgments \(Maintenance\) Regulations 2011\]](#) (SI 1484/2011) wspiera stosowanie rozporządzenia nr 4/2009 w sprawie zobowiązań alimentacyjnych. W rozporządzeniu 3 i załączniku 1 wyznacza się organy centralne dla Zjednoczonego Królestwa i określa ich rolę w procesie przekazywania wniosków. W rozporządzeniu 4 i załączniku 2 określa się organy odpowiedzialne za przekazywanie informacji organom centralnym (w tym informacje na temat dłużnika) oraz ustanawia przepisy w zakresie prawidłowego sposobu ujawniania takich informacji przez organy centralne.

W pkt 18 załącznika 1 do ustawy z 2012 r. o pomocy prawnej oraz skazywaniu i karaniu przestępców [\[Legal Aid, Sentencing and Punishment of Offenders Act 2012\]](#) uregulowano kwestie związane z dostępnością pomocy prawnej w Anglii i Walii zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 24/06/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w

tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Irlandia Północna

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Świadczenia alimentacyjne może wypłacać matka lub ojciec na rzecz swoich dzieci lub dowolnego dziecka wychowywanego w rodzinie. Świadczenia te można wypłacać dowolnej osobie sprawującej opiekę nad dzieckiem. Alimenty przysługują także każdemu z małżonków od drugiego małżonka lub każdemu z partnerów w zarejestrowanym związku partnerskim od drugiego partnera.

Rodzice mogą płacić alimenty na rzecz swoich dzieci lub dowolnego dziecka wychowywanego w rodzinie drugiemu z rodziców lub opiekunowi. Wpłaty alimentów można dokonywać za pośrednictwem sądu albo korzystając z ustawowego systemu świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci (systemu administracyjnego ustanowionego na mocy przepisów prawa dla Irlandii Północnej).

Na ustawowy system świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci składają się dwie organizacje: Służba ds. Świadczeń Alimentacyjnych na rzecz Dzieci (Child Maintenance Service, CMS), działająca przy Departamencie Wspólnot, oraz Serwis Informacyjny nt. Świadczeń Alimentacyjnych na rzecz Dzieci (Child Maintenance Choices). Aby skorzystać z systemu świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci, zainteresowane osoby (rodzice lub opiekun oraz dzieci) muszą mieć miejsce zwykłego pobytu w Zjednoczonym Królestwie.

Świadczenia alimentacyjne na rzecz dzieci mogą również wypłacać rodzice, którzy nie mieszkają razem z dziećmi, za pośrednictwem CMS. CMS rozstrzyga sprawy alimentacyjne w postępowaniu administracyjnym, a nie sądowym, jeżeli dziecko nie ukończyło 16. roku życia lub jeżeli nie ukończyło 20. roku życia i pobiera naukę w trybie dziennym, która nie jest nauką na poziomie wyższym (uczęszcza do szkoły lub równoważnej placówki oświatowej), lub jeżeli nie ukończyło 20. roku życia i zamieszkuje wspólnie z tym z rodziców, które złożyło wniosek o przyznanie zasiłku rodzinnego (*child benefit*) na to dziecko. Świadczenia alimentacyjne wypłaca się temu z rodziców, które sprawuje pieczę nad dzieckiem, lub opiekunowi dziecka. Wniosek do CMS może złożyć to z rodziców, które sprawuje pieczę nad dzieckiem, albo opiekun dziecka. Wysokość alimentów ustala CMS. To z rodziców, które nie mieszka z dzieckiem, dokonuje cotygodniowych płatności alimentacyjnych bezpośrednio na rzecz drugiego z rodziców albo opiekuna dziecka – za pomocą tzw. płatności bezpośredniej (Direct Pay) – albo za pośrednictwem usługi „Ściągnij i zapłać” (Collect and Pay) świadczonej przez CMS, za korzystanie z której pobiera się opłatę (zob. poniżej).

Na podstawie zarządzenia królewskiego z 1980 r. o postępowaniu w sprawach rodzinnych w Irlandii Północnej [\[Domestic Proceedings \(Northern Ireland\) Order 1980\]](#) małżonek może wystąpić do sądu o wydanie orzeczenia w sprawie zabezpieczenia finansowego, a na podstawie zarządzenia królewskiego z 1978 r. o sprawach małżeńskich w Irlandii Północnej [\[Matrimonial Causes \(Northern Ireland\) Order 1978\]](#) może ubiegać się o zabezpieczenie finansowe w toku postępowania w sprawie o rozwód lub separację sądową. Sąd może nakazać dokonywanie płatności okresowych na rzecz wnioskodawcy albo na rzecz dziecka. Może on również nakazać dokonanie płatności jednorazowej.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Na podstawie zarządzenia królewskiego z 1991 r. o środkach utrzymania dzieci w Irlandii Północnej [Child Support (Northern Ireland) Order 1991] świadczenie alimentacyjne na rzecz dziecka przysługuje dziecku w wieku poniżej 16 lat lub dziecku, które nie ukończyło 20. roku życia i pobiera naukę w trybie dziennym, która nie jest nauką na poziomie wyższym (nadal uczęszcza do szkoły lub równoważnej placówki oświatowej).

Zgodnie z zarządzeniem królewskim z 1980 r. o postępowaniu w sprawach rodzinnych w Irlandii Północnej [Domestic Proceedings (Northern Ireland) Order 1980] sąd nie wydaje orzeczenia o zabezpieczeniu finansowym na rzecz dziecka, które ukończyło 18 lat. W niektórych przypadkach istnieje jednak możliwość przyznania zabezpieczenia, jeżeli zachodzą „szczególne okoliczności” lub dziecko pobiera naukę w placówce oświatowej bądź bierze udział w przyuczeniu do zawodu, niezależnie od tego, czy podjęło lub podejmie pracę za wynagrodzeniem.

Zgodnie z zarządzeniem królewskim z 1978 r. o sprawach małżeńskich w Irlandii Północnej [Matrimonial Causes (Northern Ireland) Order 1978] alimenty przysługują dziecku do ukończenia 16. roku życia (lub 18. roku życia, w przypadku gdy dziecko pobiera naukę w trybie dziennym). Sąd może wydłużyć okres wypłaty świadczeń alimentacyjnych, jeżeli dziecko kontynuuje naukę po ukończeniu 18 lat lub jeżeli zachodzą szczególne okoliczności uzasadniające wydłużenie okresu wypłaty świadczeń alimentacyjnych.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Przed zwróceniem się do CMS rodzice, którzy się rozstają, mają obowiązek najpierw skontaktować się z Serwisem Informacyjnym nt. Świadczeń Alimentacyjnych na rzecz Dzieci w celu uzyskania porad i informacji, które mają im pomóc w dokonaniu skutecznych ustaleń w zakresie świadczeń alimentacyjnych na rzecz członków ich rodziny. Ustalenia mogą polegać na zawarciu tzw. „umowy rodzinnej” (*family-based arrangement*), która jest umową między rodzicami, albo na złożeniu wniosku do CMS. Rodzice nie mogą uzyskać dostępu do CMS, jeżeli najpierw nie skontaktują się z Serwisem Informacyjnym nt. Świadczeń Alimentacyjnych na rzecz Dzieci.

Jeżeli jedno z rodziców nie będzie zainteresowane zawarciem umowy rodzinnej, ma obowiązek wystąpić do CMS z wnioskiem o wyliczenie wysokości świadczeń alimentacyjnych. Wysokość należnych świadczeń alimentacyjnych wylicza się procentowo na podstawie dochodów tego z rodziców, na którym spoczywa obowiązek alimentacyjny i które nie mieszka z dzieckiem, stosownie do liczby dzieci, na które mają być wypłacane alimenty.

Za dodatkową opłatą CMS może również wyegzekwować i przekazać należne świadczenie alimentacyjne. Nie pobiera się opłaty, jeżeli rodzice uzgodnią, że będą wypłacali sobie świadczenia alimentacyjne bezpośrednio – za pomocą płatności bezpośredniej (Direct Pay). Użytkownicy CMS, którzy życzą sobie, aby CMS dokonywał płatności za pośrednictwem usługi „Ściągnij i zapłać” (Collect and Pay), mają obowiązek uiszczania opłat z tytułu ściągania należności.

W przypadku tego z rodziców, które nie mieszka z dzieckiem, wysokość takiej opłaty stanowi dodatkowe 20% uiszczanej kwoty świadczenia alimentacyjnego. W przypadku tego z rodziców, które sprawuje pieczę nad dzieckiem, od kwoty otrzymywanych alimentów odlicza się 4% tytułem opłaty. Opłat za pobieranie należności można uniknąć, zawierając umowę rodzinną lub dokonując płatności bezpośrednich.

Jeżeli matka lub ojciec niezamieszkały z dzieckiem nie dokonują należnych płatności alimentacyjnych, muszą również wnieść opłatę z tytułu podejmowanych przez CMS czynności egzekucyjnych, które polegają na wykonywaniu wydanych przeciwko nim nakazów sądowych.

Wniosek za pośrednictwem organu centralnego Irlandii Północnej mogą złożyć osoby, które dysponują orzeczeniem, w którym sąd zasądził świadczenie alimentacyjne na ich rzecz lub na rzecz ich dzieci od osoby zamieszkałej w Irlandii Północnej lub w innym państwie lub na innym terytorium, które zawarło ze Zjednoczonym Królestwem umowę o wzajemności w sprawie zobowiązań alimentacyjnych lub osoby, które chcą wszcząć postępowanie sądowe w przedmiocie świadczeń alimentacyjnych w innym państwie lub na innym terytorium, które zawarło ze Zjednoczonym Królestwem umowę o wzajemności w sprawie zobowiązań alimentacyjnych.

Osoby wnioskujące o wykonanie orzeczenia wydanego w sprawie zobowiązań alimentacyjnych na podstawie rozporządzenia (WE) nr 4/2009 mogą również złożyć wniosek bezpośrednio do sądu pokoju w Irlandii Północnej.

W stosownych przypadkach główne elementy tej procedury zapewniają możliwość:

zarejestrowania i wykonania orzeczenia w Irlandii Północnej;

zarejestrowania i wykonania orzeczenia wydanego w Irlandii Północnej w innym państwie;

wszczęcia postępowania w Irlandii Północnej (w tym wystąpienia o wydanie zarządzenia tymczasowego);

wszczęcia postępowania lub zarejestrowania orzeczenia wydanego poza Irlandią Północną (w tym wystąpienia o wydanie zarządzenia tymczasowego).

Osoba, w odniesieniu do której CMS przeprowadził ocenę w Irlandii Północnej, powinna w pierwszej kolejności skontaktować się z CMS w celu potwierdzenia, że CMS może wszcząć postępowanie egzekucyjne w jej imieniu w danej jurysdykcji.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

W przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci wniosek w imieniu matki lub ojca albo opiekuna dziecka może złożyć dowolna osoba, np. przyjaciel, członek rodziny lub prawnik (*solicitor*). Wymaga to upoważnienia takiej osoby do złożenia wniosku w imieniu jednego z rodziców lub opiekuna, chyba że osoba ta posiada już stosowne upoważnienie, np. na mocy udzielonego jej pełnomocnictwa.

W Irlandii Północnej nie dopuszcza się możliwości złożenia wniosku w imieniu dziecka, ponieważ dzieci nie mogą same wystąpić o świadczenia alimentacyjne dla siebie.

W Irlandii Północnej można złożyć wniosek o wzajemne wykonanie orzeczeń alimentacyjnych w imieniu innej osoby, jeżeli w odpowiedniej międzynarodowej konwencji o wzajemnym wykonywaniu orzeczeń alimentacyjnych przewidziano taką możliwość.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Właściwy miejscowo sąd ustala się na podstawie obszaru właściwości trzech wydziałów Sądu Administracyjnego w Irlandii Północnej. Powództwa można wytaczać przed dowolny wydział Sądu Administracyjnego, lecz zasadniczo wytacza się je przed wydział właściwy dla miejsca zamieszkania jednej ze stron. Organ centralny dla Irlandii Północnej może pomóc w ustaleniu właściwego wydziału.

Dane kontaktowe lokalnych sekretariatów sądów w Irlandii Północnej można znaleźć na stronie internetowej Urzędu ds. Sądów i Trybunałów Irlandii Północnej.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Złożenie wniosku o świadczenia alimentacyjne na rzecz dziecka jest procedurą administracyjną prowadzoną przez CMS na terenie Irlandii Północnej oraz Wielkiej Brytanii.

Osoby wnioskujące o wzajemne wykonanie orzeczenia alimentacyjnego nie są zobowiązane do korzystania z usług prawnika zwanego *solicitor*, aby móc wnieść do sądu pozew o odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych na podstawie różnych międzynarodowych konwencji i umów. Organ centralny Irlandii Północnej przekaze wniosek otrzymany z innego państwa sądowi rodzinnemu właściwemu dla miejsca zamieszkania pozwanego lub sądowi, który wcześniej zajmował się sprawą.

Personel sądowy może pomóc wnioskodawcy w wypełnieniu wniosku, ale nie może udzielać mu żadnych porad prawnych, dlatego też wnioskodawca powinien rozważyć możliwość skorzystania z usług prawnika specjalizującego się w prawie rodzinnym. Organizacja zrzeszająca prawników w Irlandii Północnej (Law Society of Northern Ireland) (numer telefonu: +44 28 9023 1614) udostępnia zainteresowanym dane prawników (*solicitors*), którzy mogą udzielać porady i pomocy prawnej w sprawach dotyczących świadczeń alimentacyjnych.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Postępowanie administracyjne prowadzące do wykonania lub uzyskania orzeczenia alimentacyjnego uznawanego na zasadzie wzajemności przeprowadza się w Irlandii Północnej nieodpłatnie.

Zainteresowana osoba może ponieść koszty sądowe i koszty obsługi prawnej, jeżeli którakolwiek ze stron korzysta z usług prawnika i sprawa zostanie wniesiona do sądu. Wysokość takich kosztów będzie oczywiście zróżnicowana, przy czym powód może złożyć wniosek o przyznanie mu pomocy prawnej na pokrycie kosztów obsługi prawnej, przedstawiając szczegółowe informacje na temat swojej sytuacji finansowej, tj. dochodów i kapitału, którymi może rozporządzać. Zasady przyznawania pomocy prawnej określono w zarządzeniu królewskim z 2003 r. o dostępie do wymiaru sprawiedliwości w Irlandii Północnej [\[Access to Justice \(Northern Ireland\) Order 2003\]](#). Typowe koszty i wydatki obejmują:

standardowe koszty obsługi prawnej;

wszelkie niepodlegające zwrotowi opłaty sądowe;

wydatki związane z przeprowadzeniem egzekucji.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

W postępowaniu w sprawie odzyskania należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych sąd może nakazać wypłatę alimentów na rzecz dziecka, współmałżonka lub zarówno na rzecz dziecka, jak i współmałżonka. Sąd może nakazać dokonywanie płatności okresowych, jednorazowych, w postaci wzajemnego potrącenia lub w formie zabezpieczonych płatności okresowych. Sąd może w uzasadnionych przypadkach postanowić o wypłacie świadczeń alimentacyjnych z mocą wsteczną. Przy podejmowaniu decyzji o wypłacie świadczeń alimentacyjnych z mocą wsteczną i przy ustalaniu kwoty zostaną wzięte pod uwagę wszystkie okoliczności danej sprawy. Istnieje możliwość wystąpienia do sądu w dowolnym terminie o zmianę treści orzeczenia alimentacyjnego.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Listę osób uprawnionych do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych przedstawiono powyżej, w odpowiedzi na pytanie 1.

Na terenie Irlandii Północnej i Wielkiej Brytanii CMS dokonuje wycień wylężcznie w przypadku usługi płatności bezpośredniej oraz usługi „Ściągnij i zapłać”.

W przypadku pierwszej z tych usług CMS ustala wysokość świadczenia alimentacyjnego, które ma być wypłacane, a metodę płatności rodzice uzgadniają bezpośrednio między sobą. W przypadku drugiej usługi CMS ścięga odpowiednią kwotę od tego z rodziców, które nie mieszka z dzieckiem. Gdy rodzice wypłacają lub otrzymują świadczenia alimentacyjne za pośrednictwem usługi „Ściągnij i zapłać”, za każdym razem uiszczają opłatę.

Zgodnie z zarządzeniem królewskim z 1980 r. o postępowaniu w sprawach rodzinnych w Irlandii Północnej sąd może nakazać dłużnikowi dokonywanie płatności bezpośrednio wierzycielowi lub urzędnikowi sądowemu odpowiedzialnemu za przyjmowanie płatności – zwykle jest to urzędnik sądu pokoju (*clerk of petty sessions*).

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjęć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

W przypadku osób korzystających z usługi „Ściągnij i zapłać” CMS zastosuje niezbędne środki, aby zapewnić wypłatę należnych świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka przez rodziców, którzy z nim nie mieszkają. CMS przysługuje szereg uprawnień w tym zakresie. Obejmują one pobieranie środków pieniężnych bezpośrednio z wynagrodzenia i rachunków bankowych oraz wytoczenie powództwa przed sąd (postępowanie egzekucyjne). W razie konieczności w wyjątkowych przypadkach można wystąpić do sądu o zatrzymanie prawa jazdy tego z rodziców, które nie mieszka z dzieckiem i które zalega z płatnością świadczeń alimentacyjnych, lub nawet o skazanie go na karę pozbawienia wolności.

Zgodnie z przepisami zarządzenia królewskiego z 1980 r. o postępowaniu w sprawach rodzinnych w Irlandii Północnej i zarządzenia królewskiego z 1978 r. o sprawach małżeńskich w Irlandii Północnej strona może zwrócić się do sądu o egzekucję wszelkich zaległych płatności. Sąd posiada szereg uprawnień w tym zakresie, uwzględniając możliwość ściągnięcia płatności bezpośrednio z dochodów dłużnika (nakaz zajęcia dochodów).

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Wniosek o wykonanie orzeczenia alimentacyjnego wydanego poza jurysdykcją Irlandii Północnej można złożyć przed upływem trzech lat od dnia powstania zaległości lub przed upływem dowolnego dłuższego terminu przedawnienia przewidzianego w przepisach państwa pochodzenia.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

CMS w Irlandii Północnej może egzekwować środki pieniężne należne rodzicom za pomocą usługi „Ściągnij i zapłać”.

Wnioski o odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych na podstawie rozporządzenia (WE) nr 4/2009 można złożyć bezpośrednio do sądu pokoju w Irlandii Północnej lub przekazać temu sądowi za pośrednictwem organu centralnego Irlandii Północnej. Wszystkie inne wnioski o odzyskanie należności z tytułu międzynarodowych zobowiązań alimentacyjnych należy przekazywać organowi centralnemu Irlandii Północnej.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

CMS może przekazywać wyłącznie kwoty pozyskane w sprawach, którymi się zajmuje. CMS nie jest w stanie wypłacać świadczeń alimentacyjnych ani ich części samodzielnie ani w zastępstwie tego z rodziców, które nie mieszka z dzieckiem.

Organ centralny Irlandii Północnej (REMO) nie może ponosić odpowiedzialności za dokonywanie płatności na podstawie rozporządzenia (WE) nr 4/2009.

14 Jeżeli zamieszkują na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Wnioskodawca może skontaktować się z Działem REMO przy Urzędzie ds. Sądów i Trybunałów Irlandii Północnej (Northern Ireland Courts and Tribunals Service), który pełni funkcję organu centralnego w Irlandii Północnej na mocy szeregu międzynarodowych umów o wzajemności w zakresie świadczeń alimentacyjnych.

Pracownicy lokalnych sekretariatów sądów mogą pomóc wnioskodawcy w sporządzeniu wniosku, ale nie mogą udzielać porad prawnych. W stosownych przypadkach sekretariat sądu przekaze wniosek organowi centralnemu Irlandii Północnej celem sprawdzenia i dalszego przekazania organowi centralnemu wezwanego państwa członkowskiego.

Więcej informacji znajduje się w [zakładkach dotyczących REMO na stronie internetowej NI Direct](#).

W przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci CMS może wyliczyć wysokość świadczeń wyłącznie w przypadku, gdy to z rodziców, które nie mieszka z dzieckiem, ma swoje miejsce zamieszkania w innej części Zjednoczonego Królestwa (tj. w Anglii, Walii lub Szkocji) lub jest zatrudniony poza Zjednoczonym Królestwem przez pracodawcę, który rozlicza pracowników zgodnie z prawem podatkowym Zjednoczonego Królestwa.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Z organem centralnym, tj. REMO, można skontaktować się, pisząc na adres:

Department of Justice for Northern Ireland
REMO Unit at Operational Policy Branch
Northern Ireland Courts and Tribunals Service
4th Floor Laganside House

23-27 Oxford Street

Belfast BT1 3LA

Irlandia Północna

Nr tel.: 0300 200 7812 (w Zjednoczonym Królestwie)

+44 28 9049 5884 (numer międzynarodowy)

E-mail: reciprocalenforcement@courtsni.gov.uk

Dane kontaktowe lokalnych sekretariatów sądów w Irlandii Północnej można znaleźć na stronie internetowej Urzędu ds. Sądów i Trybunałów Irlandii Północnej.

Porady związane ze świadczeniami alimentacyjnymi na rzecz dzieci można uzyskać, dzwoniąc pod numer infolinii Serwisu Informacyjnego nt. Świadczeń Alimentacyjnych na rzecz Dzieci (Child Maintenance Choices): 0800 028 7439 (w Zjednoczonym Królestwie) +44 800 0287439 (numer międzynarodowy). (Uwaga: infolinia działa wyłącznie w godzinach 9:00–17:00 od poniedziałku do piątku)

Ogólne zapytania można kierować pod numer: 0845 608 0022 lub 0345 608 0022 (w Zjednoczonym Królestwie) i +44 845 608 0022 lub +44 345 608 0022 (numer międzynarodowy). Linie są czynne od poniedziałku do piątku w godzinach 8:00–20:00 i w soboty w godzinach 9:00–17:00.

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Wnioskodawca zamieszkujący w państwie trzecim powinien zasadniczo skontaktować się w pierwszej kolejności z organem centralnym swojego państwa, aby ustalić, czy istnieje obecnie umowa o wzajemności w sprawie zobowiązań alimentacyjnych. W przypadku braku takiej umowy alternatywnym rozwiązaniem będzie wytoczenie powództwa w Irlandii Północnej. W takiej sytuacji wnioskodawca powinien skontaktować się z organizacją zrzeszającą prawników w Irlandii Północnej (numer telefonu: +44 28 9023 1614), która przekaze mu dane prawników (*solicitors*), którzy mogą udzielać porad i pomocy prawnej w sprawach dotyczących świadczeń alimentacyjnych.

Jeżeli państwa są związane taką umową, wnioski o odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych na podstawie rozporządzenia (WE) nr 4/2009 można złożyć bezpośrednio do sądu lub przekazać sądowi za pośrednictwem organu centralnego Irlandii Północnej. Wnioski składane na podstawie innych umów o wzajemności należy przysyłać do organu centralnego.

W takiej sytuacji do kompetencji CMS należy wyliczenie wysokości świadczeń alimentacyjnych wyłącznie w przypadku, gdy wnioskodawca i dziecko zamieszkują w innych częściach Zjednoczonego Królestwa (tj. w Anglii, Walii lub Szkocji). Jeżeli wnioskodawca zamieszkuje poza Zjednoczonym Królestwem, CMS nie jest organem właściwym do wyliczenia wysokości świadczeń alimentacyjnych.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Jeżeli zawarto umowę o wzajemności w sprawie zobowiązań alimentacyjnych, wówczas po przesłaniu wniosku do Irlandii Północnej organ centralny Irlandii Północnej pełni funkcję punktu kontaktowego dla wnioskodawcy, prawników (*solicitors*) i organów państw trzecich.

W stosownych przypadkach organ centralny Irlandii Północnej podejmuje również czynności w celu zarejestrowania orzeczenia sądu oraz wyznaczenia zastępcy procesowego w imieniu wnioskodawcy, z zastrzeżeniem wymogów w zakresie przyznawania pomocy prawnej.

Organ centralny przetwarza otrzymany wniosek, a następnie, jeżeli sporządzono go prawidłowo, przekazuje go właściwemu sądowi pokoju w celu przeprowadzenia postępowania (choćby, jak już wskazano, wnioski na podstawie rozporządzenia (WE) nr 4/2009 można również składać bezpośrednio do sądu pokoju). Dane kontaktowe organu centralnego zamieszczono powyżej.

W ściśle określonych przypadkach CMS może być uprawniony do wyliczenia wysokości świadczeń alimentacyjnych. Informacje o sytuacjach, w których CMS nie będzie mógł przyjąć wniosku, można znaleźć w odpowiedziach na poprzednie pytania.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Zjednoczone Królestwo nie jest stroną protokołu haskiego z 2007 r. i w związku z tym postanowienia tego protokołu nie mają zastosowania w Irlandii Północnej.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do rozszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Prawo Irlandii Północnej ma zastosowanie do wszystkich spraw rozstrzyganych w Irlandii Północnej.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

W sprawach o odzyskanie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych zazwyczaj nie istnieje przymus adwokacki i w większości przypadków nie są pobierane żadne opłaty.

W przypadkach, w których istnieje przymus adwokacki, można otrzymać pomoc prawną (rozdział V), ale w niektórych przypadkach jest ona uzależniona od oceny zdolności finansowej i szans powodzenia sprawy (*means and merits test*); wnioskodawca może zostać zobowiązany do pokrycia części kosztów pomocy prawnej. W ramach pomocy prawnej można przeprowadzić ocenę, aby ustalić, czy charakter sprawy przesądza o tym, że strona powinna wystąpić o przyznanie pomocy prawnej w pełnym zakresie.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Rozporządzenie z 2011 r. w sprawie właściwości i orzeczeń w sprawach cywilnych dotyczących świadczeń alimentacyjnych [\[Civil Jurisdiction and Judgments \(Maintenance\) Regulations 2011\]](#) (SI 1484/2011) wspiera stosowanie rozporządzenia (WE) nr 4/2009. Na mocy art. 3 w związku z załącznikiem 1 wyznaczono organy centralne dla Zjednoczonego Królestwa (w tym Irlandii Północnej). W rozporządzeniu 4 i załączniku 2 określa się organy odpowiedzialne za przekazywanie informacji organom centralnym (w tym informacji na temat dłużnika) oraz ustanawia przepisy w zakresie prawidłowego sposobu ujawniania takich informacji przez te organy centralne, które je otrzymują.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 27/07/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Szkocja

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

W Szkocji funkcjonują obecnie dwa systemy przyznawania alimentów: ustawa o świadczeniach alimentacyjnych na rzecz dzieci z 1991 r. ([\[Child Support Act 1991\]](#)), na mocy której kwestia świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci została przeniesiona z obszaru prawa prywatnego i z obszaru właściwości sądów do sfery publicznej, jest zasadniczo nadrzędna wobec ustawy o szkockim prawie rodzinnym z 1985 r. ([\[Family Law \(Scotland\) Act 1985\]](#)).

Ustawa o świadczeniach alimentacyjnych na rzecz dzieci ma jednak zasadniczo zastosowanie wyłącznie w przypadku, gdy opiekun dziecka, matka lub ojciec niezamieszkujący z dzieckiem i dziecko mają miejsce zwykłego pobytu w Zjednoczonym Królestwie. W sytuacjach, w których ustawa z 1991 r. nie ma zastosowania, obowiązuje wcześniejszy system ustanowiony w ustawie o szkockim prawie rodzinnym z 1985 r.

Zgodnie z ustawą o świadczeniach alimentacyjnych na rzecz dzieci z 1991 r. wyłącznie „kwalifikujące się dziecko” (tj. dziecko, które nie mieszka z przynajmniej jednym z rodziców) może korzystać z alimentów na mocy decyzji wydanej przez Służbę ds. Świadczeń Alimentacyjnych na rzecz Dzieci ([\[Child Maintenance Service\]](#)). Osoba sprawująca opiekę nad dzieckiem może wystąpić o alimenty na dziecko od tego z rodziców, które nie zamieszkuje z dzieckiem.

Zgodnie z ustawą o szkockim prawie rodzinnym z 1985 r. obowiązek alimentacyjny spoczywa na:

mężu w stosunku do drugiego małżonka,

żonie w stosunku do drugiego małżonka,

ojcu lub matce względem dziecka,

innej osobie względem dziecka, które zostało przez nią przysposobione jako własne (z wyjątkiem dziecka oddanego takiej osobie pod opiekę przez organ władzy lokalnej lub inny organ publiczny lub organizację wolontariacką).

Były zarejestrowany partner również może zostać zobowiązany do wypłaty świadczeń alimentacyjnych na rzecz drugiego byłego zarejestrowanego partnera.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Zgodnie z ustawą o świadczeniach alimentacyjnych na rzecz dzieci z 1991 r. dziecko musi:

być w wieku poniżej 16 lat lub

pobierać naukę w trybie dziennym, która nie jest nauką na poziomie wyższym, i być w wieku poniżej 19 lat lub

być w wieku poniżej 18 lat i być gotowe do pracy albo praktyki zawodowej w czasie gdy matka lub ojciec nadal dochodzi roszczeń alimentacyjnych w stosunku do tego dziecka.

Zgodnie z ustawą o szkockim prawie rodzinnym z 1985 r. dziecko definiuje się jako:

osobę, która nie ukończyła 18. roku życia lub

osobę, która ukończyła 18 lat, ale nie ukończyła jeszcze 25 lat, która „w sposób racjonalnie uzasadniony i prawidłowy pobiera naukę w placówce oświatowej lub odbywa szkolenie zawodowe bądź uczestniczy w przyuczeniu do zawodu”.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Jeżeli obydwoje rodzice zamieszkują w Szkocji lub w innej części Zjednoczonego Królestwa, wniosek składa się do Służby ds. Świadczeń Alimentacyjnych na rzecz Dzieci. Jeżeli jedno z rodziców zamieszkuje poza terytorium Szkocji, drugie z rodziców może zwrócić się do właściwego miejscowo sądu typu *sheriff court* o wydanie orzeczenia zasądającego alimenty, ale będzie musiał zasięgnąć porady prawnej w tym zakresie.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Wniosek o alimenty na dziecko można złożyć w imieniu jednego z rodziców lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, pod warunkiem że wnioskodawca otrzymał odpowiednie umocowanie lub pełnomocnictwo. Dziecko nie może samo ubiegać się o alimenty, chyba że ma ponad 12 lat i mieszka w Szkocji.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Co do zasady sądem właściwym jest *sheriff court* właściwy dla miejsca zamieszkania dziecka. Szczegółowe informacje na temat szkockich sądów można uzyskać na [stronie internetowej poświęconej szkockim sądom](#).

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Tak, należy zasięgnąć porady prawnika specjalizującego się w prawie rodzinnym.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Konieczne będzie uiszczenie opłat sądowych i kosztów obsługi prawnej, ale można zwrócić się o przyznanie pomocy do Szkockiego Urzędu ds. Finansowej Pomocy Prawnej ([Scottish Legal Aid Board](#)).

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Sąd może wydać orzeczenie dotyczące świadczeń alimentacyjnych na rzecz dziecka lub współmałżonka. Wysokość świadczeń alimentacyjnych przyznanych na mocy orzeczenia sądu ustala się w oparciu o szereg czynników, w tym o dochody osoby, na której spoczywa obowiązek alimentacyjny. Każda ze stron może wnieść do sądu wniosek o zmianę orzeczenia alimentacyjnego. Świadczenia alimentacyjne nie są wprawdzie zwykle przyznawane z mocą wsteczną od dnia wcześniejszego niż data rozpoczęcia stosowania, jednak sędzia (*sheriff*) może to zrobić, jeśli uzna to za stosowne.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

W przypadku świadczeń alimentacyjnych na rzecz dzieci płatności przekazuje się zazwyczaj temu z rodziców, z którym zamieszkuje dziecko.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

W Szkocji można skorzystać z szeregu środków egzekucyjnych. Obejmują one:

zajęcie wynagrodzenia,

zajęcie środków pieniężnych zdeponowanych na rachunkach bankowych lub pochodzących z innych źródeł,

zakaz zawierania transakcji dotyczących gruntów i budynków,

Co do zasady środki egzekucyjne stosują urzędnicy *sheriff court* (*sheriff officers*), którzy są niezależnymi urzędnikami sądowymi.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwie kraju systemu egzekwowania.

Procedury egzekucyjne w Szkocji regulują przepisy ustawy o dłużnikach z 1987 r. ([Debtors \(Scotland\) Act 1987](#)). We wspomnianej ustawie wyszczególniono ustawowe procedury egzekucyjne i określono poziom ochrony przysługującej dłużnikowi. Na przykład w ustawie ograniczono kwotę, jaką pracodawca może zająć z pensji dłużnika.

Dochodzenie roszczeń alimentacyjnych w Szkocji nie podlega przedawnieniu. Wszelkich należności można dochodzić tak długo, jak długo dłużnik przebywa na terytorium Szkocji lub posiada podlegające zajęciu składniki majątku w Szkocji. Jeżeli jednak sąd szkocki musi zastosować prawo innego państwa w związku z obowiązkiem alimentacyjnym, wówczas stosuje odpowiednie przepisy prawa tego państwa.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Służba ds. Świadczeń Alimentacyjnych na rzecz Dzieci ([Child Maintenance Service](#)) – w przypadku gdy oboje rodzice mają miejsce stałego pobytu w Zjednoczonym Królestwie). Szkocki organ centralny (gdy jedno z rodziców przebywa za granicą). Szczegółowe informacje na temat szkockiego organu centralnego przedstawiono poniżej.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

Nie.

14 Jeżeli zamieszkują na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

W tym celu należy skontaktować się ze szkockim organem centralnym.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Scottish Government Justice Directorate (Szkocki Departament Sprawiedliwości)

Central Authority and International Law Team

St Andrew's House (GW15)

Regent Road

Edinburgh EH1 3DG

Szkocja

Tel.: 00 44 131 244 3570

00 44 131 244 4829

00 44 131 244 2417

Faks: 00 44 131 244 4848

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Należy skontaktować się z organem centralnym danego państwa członkowskiego. Z każdym organem centralnym można skontaktować się bezpośrednio.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Zob. powyżej.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Nie.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Ustawa o szkockim prawie rodzinnym z 1985 r. [Family Law (Scotland) Act 1985] ma zastosowanie do zobowiązań alimentacyjnych. Odpowiednie przepisy prawa prywatnego międzynarodowego są zawarte w przepisach dotyczących opieki nad dziećmi i świadczeń alimentacyjnych z 1997 r. ([Child Care and Maintenance Rules 1997](#)) z późniejszymi zmianami.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

Wierzyciele składający wnioski na podstawie art. 56 rozporządzenia otrzymują pomoc prawną automatycznie, chyba że wniosek zostanie uznany za ewidentnie bezzasadny.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Zastosowano dodatkowe środki w celu zapewnienia możliwości świadczenia pomocy zgodnie z art. 51. Środki te obejmowały wprowadzenie zmian w obowiązującym ustawodawstwie, regulaminach sądów i przepisach w zakresie pomocy prawnej.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 05/08/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.

Roszczenia alimentacyjne - Gibraltary

1 Co w praktyce oznaczają pojęcia „świadczenia alimentacyjne” oraz „obowiązek alimentacyjny”? Na kim spoczywa obowiązek wypłaty świadczenia alimentacyjnego na rzecz innej osoby?

Zgodnie z prawem Gibraltaru sądem właściwym do wydawania orzeczeń w sprawach dotyczących wypłaty świadczeń alimentacyjnych jest Sąd Pokoju (*Magistrates' Court*) i Sąd Najwyższy. Co do zasady kwestie związane ze świadczeniami alimentacyjnymi reguluje ustawa o świadczeniach alimentacyjnych. W Sądzie Najwyższym zabezpieczenie kosztów utrzymania dziecka, zarejestrowanego partnera, osoby na utrzymaniu lub współmałżonka może zostać orzeczone w toku postępowania w sprawie o rozwód, separację sądową, unieważnienie lub rozwiązanie małżeństwa. Zarówno Sąd Najwyższy, jak i Sąd Pokoju może zmienić warunki wypłacania świadczeń alimentacyjnych po wydaniu prawomocnego orzeczenia alimentacyjnego lub orzeczenia rozwiązującego związek małżeński. Sąd Pokoju może wydać orzeczenie przyznające alimenty na rzecz żony, męża, dziecka lub nawet rodziców stron, o ile spełnione zostaną określone warunki. Tego rodzaju orzeczenie może zostać wydane po wytoczeniu powództwa przed Sąd Pokoju. Przepisy ustawowe umożliwiają także wydanie orzeczenia o przyznaniu alimentów w przypadku gdy konkubent/konkubina nie wywiązuje się z obowiązku zapewnienia środków utrzymania swojemu partnerowi.

2 Do jakiego wieku dziecko ma prawo do otrzymywania świadczeń alimentacyjnych? Czy przepisy dotyczące świadczeń alimentacyjnych różnią się w odniesieniu do osób nieletnich i dorosłych?

Alimenty przysługują dziecku, które nie ukończyło szesnastego roku życia. Ponadto alimenty może również otrzymać dziecko w wieku od szesnastu do dwudziestu jeden lat, które pobiera naukę w trybie dziennym albo bierze udział w szkoleniu zawodowym prowadzonym w trybie dziennym przez co najmniej dwa lata.

Do alimentów jest również uprawnione dziecko, którego zdolność do zarobkowania jest ograniczona z powodu choroby lub niepełnosprawności umysłowej lub fizycznej i które nie ukończyło dwudziestego pierwszego roku życia.

3 Czy aby otrzymać świadczenia alimentacyjne, konieczne jest złożenie wniosku do właściwego organu lub sądu? Jakie są główne etapy takiej procedury?

Osoba dochodząca roszczeń alimentacyjnych w sprawie, której nie rozpatruje Sąd Najwyższy, powinna wnieść pozew do Sądu Pokoju.

Wnioski w sprawie świadczeń alimentacyjnych, które mają charakter roszczeń ubocznych i wynikają z postępowania w sprawie o rozwód, separację sądową lub unieważnienie lub rozwiązanie małżeństwa, należy wnosić do Sądu Najwyższego.

4 Czy można złożyć wniosek w imieniu krewnego (jeżeli tak, to w jakim stopniu pokrewieństwa?) lub osoby małoletniej?

Wniosek o alimenty może złożyć w imieniu dziecka osoba wyznaczona do sprawowania opieki / osoba sprawująca władzę rodzicielską nad dzieckiem.

Zgodnie z przepisami ustawy o świadczeniach alimentacyjnych dziecko może również samo dochodzić alimentów od osoby, która ma obowiązek łożyć na jego utrzymanie.

5 Jeżeli planuję wnieść sprawę do sądu, w jaki sposób mogę uzyskać informację, który sąd jest właściwy?

Jeżeli roszczenie alimentacyjne wynika ze związku małżeńskiego lub zarejestrowanego związku partnerskiego, sądem właściwym do rozpoznania sprawy może być Sąd Pokoju. Jeżeli roszczenie alimentacyjne wynika z postępowania w sprawie o rozwód, separację sądową lub unieważnienie lub rozwiązanie małżeństwa, wówczas sądem właściwym do rozpoznania kwestii alimentów jest Sąd Najwyższy.

6 Czy aby wnieść sprawę do sądu jako wnioskodawca, muszę być reprezentowany przez pełnomocnika (np. prawnika, organ administracyjny na szczeblu centralnym lub lokalnym)? Jeżeli nie, jakie procedury mają zastosowanie?

Powód może wnieść pozew osobiście i samodzielnie występować w sądzie albo może ustanowić pełnomocnika procesowego (*solicitor*) do działania w jego imieniu.

7 Czy muszę wnieść opłatę sądową, aby wnieść sprawę do sądu? Jeżeli tak, to jaka jest przybliżona wysokość tych opłat? Czy w przypadku nieposiadania wystarczających środków finansowych mogę ubiegać się o pomoc prawną w celu pokrycia kosztów postępowania?

Wniesienie pozwu do Sądu Pokoju nie podlega opłacie, dlatego powód może występować przed sądem samodzielnie bez konieczności ponoszenia jakichkolwiek kosztów.

W Sądzie Najwyższym opłata za wniesienie pisma wszczynającego postępowanie wynosi 150 GBP. Zarówno w Sądzie Pokoju, jak i w Sądzie Najwyższym dostępna jest pomoc prawna, pod warunkiem że wnioskodawca pomyślnie przejdzie ocenę sytuacji majątkowej. Wnioski o przyznanie pomocy prawnej w ramach postępowania prowadzonego przed każdym z tych sądów należy składać w Sądzie Najwyższym na formularzach, które można otrzymać w sekretariacie Sądu Najwyższego.

8 Jaką formę świadczeń alimentacyjnych może przyznać sąd? W jaki sposób obliczana jest wysokość świadczeń alimentacyjnych? Czy decyzja sądu może zostać skorygowana w celu uwzględnienia zmian kosztów utrzymania lub sytuacji rodzinnej? Jeżeli tak, w jaki sposób (np. za pomocą systemu automatycznej indeksacji)?

Po rozpoznaniu pozwu Sąd Pokoju może wydać orzeczenie przyznające alimenty na utrzymanie dziecka, ojca, partnera, konkubenta/konkubiny, matki lub współmałżonka w kwocie płatnej tygodniowo lub okresowo w takiej wysokości, jaką sąd uzna za zasadną, uwzględnivszy wszystkie okoliczności sprawy.

W późniejszym terminie można również złożyć wniosek o zmianę orzeczenia przyznającego alimenty. Wniosek w tej sprawie również należy złożyć w Sądzie Pokoju lub – w stosownych przypadkach – w Sądzie Najwyższym.

Sąd może w uzasadnionych przypadkach postanowić o wypłacie świadczeń alimentacyjnych z mocą wsteczną.

9 W jaki sposób wypłacane są świadczenia alimentacyjne i komu?

Alimenty można wypłacać osobie uprawnionej bezpośrednio albo za pośrednictwem sądu.

10 Jeżeli dana osoba (dłużnik alimentacyjny) nie płaci dobrowolnie, jakie działania można podjąć, aby zmusić taką osobę do zapłaty?

Istnieje przepis umożliwiający powodowi wystąpienie o wydanie nakazu zajęcia wynagrodzenia, jeżeli pozwany nie uiścił co najmniej dwóch płatności wymaganych pierwotnym orzeczeniem alimentacyjnym. Sąd Pokoju ma także prawo wydania orzeczenia skazującego pozwanego na karę pozbawienia wolności za niedotrzymanie warunków orzeczenia alimentacyjnego. W takiej sytuacji sąd zapewni jednak pozwanemu możliwość złożenia oświadczeń wyjaśniających powody, dla których takie orzeczenie nie powinno zostać wydane.

11 Proszę opisać w skrócie wszelkie ograniczenia środków egzekucyjnych, w szczególności przepisy dotyczące ochrony dłużnika oraz termin przedawnienia lub termin zawity w ramach obowiązującego w państwa kraju systemu egzekwowania.

W prawie Gibraltaru nie przewidziano terminu przedawnienia.

12 Czy istnieje organizacja lub organ, które pomagają przy dochodzeniu roszczeń alimentacyjnych?

Wnioski o alimenty rozpoznaje zazwyczaj Sąd Pokoju Gibraltaru: Magistrates' Court of Gibraltar, 32–36 Town Range, Gibraltar. Jeżeli roszczenie alimentacyjne wynika z postępowania w sprawie o rozwód, separację sądową lub unieważnienie lub rozwiązanie małżeństwa, wniosek należy wnieść do Sądu Najwyższego Gibraltaru: Supreme Court of Gibraltar, 277 Main Street, Gibraltar.

13 Czy organizacje (rządowe lub prywatne) mogą dokonywać wypłaty zaliczek z tytułu świadczeń alimentacyjnych w całości lub w części w zastępstwie dłużnika?

W prawie Gibraltaru nie przewidziano takiej możliwości. Płatności można egzekwować w drodze nakazu zajęcia wynagrodzenia lub w drodze pozbawienia wolności za niewypełnianie obowiązków alimentacyjnych.

14 Jeżeli zamieszkuje na terytorium danego państwa członkowskiego, a dłużnik alimentacyjny zamieszkuje w innym państwie:

14.1 Czy mogę uzyskać pomoc organu rządowego lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Pytania należy kierować do Sądu Pokoju: Magistrates' Court, 277 Main Street, Gibraltar lub do Sądu Najwyższego: Supreme Court, 277 Main Street, Gibraltar.

14.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z danym organem lub organizacją?

Pytania można kierować do sekretarza Sądu Pokoju:

Clerk of the Magistrates' Court,

Magistrates' Court,

32 – 36 Town Range

Gibraltar

tel.: +350 200 75671

faks: +350 200 40483.

Pytania dotyczące postępowań o przyznanie świadczeń alimentacyjnych prowadzonych przed Sądem Najwyższym można również kierować do sekretariatu Sądu Najwyższego:

The Registry,

Supreme Court,

277 Main Street,

Gibraltar

tel.: +350 200 75608

faks: +350 200 77118.

15 Jeżeli przebywam w innym państwie, a dłużnik przebywa w danym państwie członkowskim:

15.1 Czy mogę złożyć wniosek bezpośrednio do takiego organu lub organizacji prywatnej w danym państwie członkowskim?

Pozew określający świadczenie, którego dochodzi się w Gibraltarze, można wysłać bezpośrednio do Sądu Pokoju, pod warunkiem że spełnione są wymogi dotyczące jurysdykcji. Stosowny wniosek można też złożyć w sekretariacie Sądu Najwyższego, jeżeli roszczenie alimentacyjne wynika z postępowania w sprawie o rozwód, separację sądową lub unieważnienie lub rozwiązanie małżeństwa.

15.2 Jeżeli tak, w jaki sposób mogę skontaktować się z tym organem lub organizacją prywatną i jaką pomoc mogę uzyskać?

Zobacz odpowiedź na poprzednie pytanie.

16 Czy dane państwo członkowskie związane jest Protokołem haskim z 2007 r.?

Gibraltar nie jest stroną protokołu haskiego i w związku z tym postanowienia tego protokołu nie mają w nim zastosowania.

17 Jeżeli dane państwo członkowskie nie jest związane Protokołem haskim z 2007 r., jakie prawo ma zastosowanie do roszczenia alimentacyjnego zgodnie z przepisami międzynarodowego prawa prywatnego? Jakie są odpowiednie przepisy międzynarodowego prawa prywatnego?

Prawo Gibraltaru ma zastosowanie do wszystkich spraw rozstrzyganych w Gibraltarze.

18 Jakie są przepisy dotyczące dostępu do wymiaru sprawiedliwości w sprawach transgranicznych w UE zgodnie ze strukturą rozdziału V rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych?

We wspomnianym rozporządzeniu przewidziano szereg środków, które mają ułatwiać dochodzenie roszczeń o wypłatę świadczeń alimentacyjnych w kontekście transgranicznym. Tego rodzaju świadczenia wynikają z obowiązku wspierania członków rodziny znajdujących się w niedostatku. Mogą one na przykład przybrać formę alimentów wypłacanych na rzecz dziecka lub byłego małżonka po rozwodzie.

Rozporządzenie ma zastosowanie do zobowiązań alimentacyjnych wynikających:

- ze stosunku rodzinnego,
- z pokrewieństwa,
- z małżeństwa lub powinowactwa.

19 Jakie środki przyjęło dane państwo członkowskie w celu zapewnienia wykonywania zadań opisanych w art. 51 rozporządzenia w sprawie świadczeń alimentacyjnych?

Ustawa o świadczeniach alimentacyjnych (Maintenance Act) określa zasady stosowania rozporządzenia w sprawie zobowiązań alimentacyjnych. Właściwym organem centralnym Gibraltaru jest Minister Sprawiedliwości:

Minister for Justice,
Government of Gibraltar
Suite 771 Europort
Gibraltar

Tel.: + 350 200 59267

Faks: + 350 200 59271

E-mail: moj@gibraltar.gov.gi

W ustawie o pomocy prawnej (Legal Aid and Assistance Act) określono warunki dotyczące istoty sprawy i sytuacji materialnej, których spełnienie jest konieczne do otrzymania takiej pomocy.

Ta strona jest częścią portalu [Twoja Europa](#).

Państwa [opinia](#) na temat przydatności przedstawionych informacji jest dla nas ważna.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Ostatnia aktualizacja: 03/08/2021

Za wersję tej strony w języku danego kraju odpowiada właściwy punkt kontaktowy Europejskiej Sieci Sądowej (EJN). Tłumaczenie zostało wykonane przez służby Komisji Europejskiej. Jeżeli właściwy organ krajowy wprowadził jakieś zmiany w wersji oryginalnej, mogły one jeszcze nie zostać uwzględnione w tłumaczeniu. ESS ani Komisja Europejska nie ponoszą odpowiedzialności za wszelkie informacje, dane lub odniesienia zawarte w tym dokumencie. Informacje na temat przepisów dotyczących praw autorskich, które obowiązują w państwie członkowskim odpowiedzialnym za niniejszą stronę, znajdują się w informacji prawnej.